ಸಚ್ಚಿದಾನಂದೇಶ್ವರಾಯ ನಮೋ ನಮಃ ॥

ಸತ್ಯಾರ್ಥ ಪ್ರಕಾಶ

ಪ್ರಥಮ ಸಮುಲ್ಲಾಸಃ

ಓಂ ಶನ್ನೋ ಮಿತ್ರಃ ಶಂ ವರುಣಃ ಶನ್ನೋಭವತ್ವರ್ಯಮಾ ।

ಶನ್ನ ಇಂದ್ರೋ ಬೃಹಸ್ಪತಿಃ ಶಂನೋ ವಿಷ್ಣು ರುರುಕ್ರಮಃ ॥

ನಮೋ ಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಸ್ತೇ ವಾಯೋ ತ್ವಮೇವ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಸಿ ।

ತ್ವಾಮೇವ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಂ ಬ್ರಹ್ಮ ವದಿಷ್ಯಾಮಿ ಋತಂ ವದಿಷ್ಯಾಮಿ । ಸತ್ಯಂ ವದಿಷ್ಯಾಮಿ ।

ತನ್ಮಾಮವತು ತದ್ವಕ್ತಾರಮವತು ಅವತು ಮಾಮವತು ವಕ್ತಾರಮ್ ॥

ಓಂ ಶಾಂತಿ ಶ್ಯಾಂತಿ ಶ್ಯಾಂತಿಃ ॥೧॥

(ತೈತ್ತಿರೀಯ ಉಪನಿಷತ್ - ೧)

ಅರ್ಥ:- (ಓಂ) ಈ ಓಂಕಾರವೆಂಬ ಶಬ್ದ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಸರ್ವೋತ್ತಮ ನಾಮವಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಅ, ಉ, ಮ, ಎಂಬ ಮೂರು ಅಕ್ಷರಗಳು ಸೇರಿ ಒಂದು (ಓಂ) ಸಮುದಾಯವಾಗಿದೆಯೋ, ಈ ಒಂದು ಹೆಸರಿನಿಂದ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಬಹಳ ಹೆಸರುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ಹೇಗೆಂದರೆ, ಅಕಾರದಿಂದ ವಿರಾಟ್, ಅಗ್ನಿ, ವಿಶ್ವ - ಮೊದಲಾದುವುಗಳ, ಉಕಾರದಿಂದ ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭ, ವಾಯು ಮತ್ತು ತೈಜಸ ಮೊದಲಾದುವುಗಳ, ಮಕಾರದಿಂದ ಈಶ್ವರ, ಆದಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಜ್ಞ- ಮೊದಲಾದ ಹೆಸರುಗಳ ವಾಚನ ಮತ್ತು ಗ್ರಹಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ . ವೇದಾದಿ ಸತ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ, ಪ್ರಕರಣಾನುಕೂಲ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಹೆಸರುಗಳೂ ಪರಮೇಶ್ವರನಿಗೇ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತವೆ ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ : - ಪರಮೇಶ್ವರನಿಂದ ಬೇರೆಯಾದ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ವಿರಾಟ್ ಮೊದಲಾದ ಹೆಸರುಗಳು ಆದೇಕೆ ಸೂಚಿಸುವುದಿಲ್ಲ? ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ, ಪೃಥಿವೀ ಮೊದಲಾದ ಭೂತಗಳು ಇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳು ಮತ್ತು ವೈದ್ಯಕ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಶುಂಠಿ ಮೊದಲಾದ ಓಷಧಿಗಳಿಗೂ ಈ ಹೆಸರುಗಳು ಸಲ್ಲುತ್ತವೋ ಇಲ್ಲವೋ?

ಉತ್ತರ:- ಸಲ್ಲುತ್ತವೆ, ಆದರೆ, ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೂ ಸಲ್ಲುತ್ತವೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ: - ಕೇವಲ ದೇವತೆಗಳನ್ನೇ ಈ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಗ್ರಹಿಸುತ್ತೀರೋ, ಇಲ್ಲವೋ?

ಉತ್ತರ:- ತಾವು ಹಾಗೆ ಗ್ರಹಿಸಲು ಪ್ರಮಾಣವೇನಿದೆ?

ಪ್ರಶ್ನೆ: - ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಸಿದ್ಧರು ; ಮತ್ತು ಅವರು ಉತ್ತಮರೂ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ, ನಾನು ಅವರನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಉತ್ತರ :-ಪರಮೇಶ್ವರನು ಅಪ್ರಸಿದ್ಧನೇನು? ಮತ್ತು, ಅವನಿಗಿಂತ ಉತ್ತಮನೂ ಯಾವನಾದರೂ ಇದ್ದಾನೇನು? ಮತ್ತೆ , ಈ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಪರಮೇಶ್ವರನದೂ ಅಹುದೆಂದು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲವೇಕೆ? ಪರಮೇಶ್ವರನು ಅಪ್ರಸಿದ್ಧನಲ್ಲ; ಮತ್ತು ಅವನಿಗೆ ಸಮನಾದವನೂ ಯಾವನೂ ಇಲ್ಲವಾಗಿರುವಲ್ಲಿ, ಅವನಿಗಿಂತ ಯಾವನಾದರೂ ಉತ್ತಮನು ಆಗಬಲ್ಲನಾದರೂ ಹೇಗೆ? ಆದುದರಿಂದ ತಮ್ಮ ಈ ಕಥನ ಸತ್ಯವಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ, ತಮ್ಮ ಈ ಹೇಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ದೋಷಗಳೂ ಬರುತ್ತವೆ. ಹೇಗೆಂದರೆ **"ಉಪಸ್ಥಿತಂ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯಾನು ಪಸ್ಥಿತಂ ಯಾಚತ ಇತಿ ಬಾಧಿತನ್ಯಾಯಃ"** ಯಾವನೋ ಒಬ್ಬನು ಇನ್ನೊಬ್ಬನಿಗಾಗಿ ಭೋಜನಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಟ್ಟು, "ತಾವು ಊಟ ಮಾಡಿರಿ" ಎಂದಾಗ, ಅವನು ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಭೋಜನಕ್ಕಾಗಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೋ ಸುತ್ತಾಡಿದರೆ, ಅವನನ್ನು ಬುದ್ಧಿವಂತನೆಂದು ತಿಳಿಯಬಾರದು. ಏಕೆಂದರೆ ಅವನು ಉಪಸ್ಥಿತವಾದ, ಎಂದರೆ ಹತ್ತಿರವೇ ಲಭಿಸಿದ ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅನುಪಸ್ಥಿತ, ಎಂದರೆ ಸಿಕ್ಕದ ಭೋಜನದ ಪ್ರಾಪ್ತಿಗಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಆದ ಕಾರಣ ಅವನು ಬುದ್ಧಿವಂತನಲ್ಲ . ಅದೇ ರೀತಿ, ತಮ್ಮ ಹೇಳಿಕೆಯೂ ಆಯಿತು. ಏಕೆಂದರೆ, ತಾವು ವಿರಾಟ್ ಮೊದಲಾದ ಆ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ, ಪ್ರಸಿದ್ಧವೂ, ಪ್ರಮಾಣ ಸಿದ್ಧವೂ ಆದ ಪರಮೇಶ್ವರ ಮತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಮೊದಲಾದ ಸಮೀಪಸ್ಥವಾದ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಪರಿತ್ಯಜಿಸಿ, ಅಸಂಭವವೂ, ಹಾಗೂ ಅನುಪಸ್ಥಿತವೂ ಆದ ದೇವ- ಮೊದಲಾದುವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಲು ಶ್ರಮಿಸುತ್ತೀರಿ. ಇದಕ್ಕೆ ಯಾವ ಪ್ರಮಾಣ ಅಥವಾ ಯುಕ್ತಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ಒಂದು ವೇಳೆ ತಾವು, ಎಲ್ಲಿ ಯಾವುದರ ಪ್ರಕರಣವಿದೆಯೋ ಅಲ್ಲಿ ಅದನ್ನೇ ಗ್ರಹಿಸುವುದು ಯೋಗ್ಯ - ಎಂದರೆ ಸರಿ . ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಯಾವನೋ ಒಬ್ಬನು, ಇನ್ನೊಬ್ಬನಿಗೆ -"**ಹೇ ಭೃತ್ಯ ಸೈಂಧವಮಾನಯ**" - ಎಂದರೆ -"ನೀನು ಸೈಂಧವವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾ". - ಎಂದು ಹೇಳಿದನು ; ಆಗ ಅವನು ಸಮಯ - ಎಂದರೆ ಪ್ರಕರಣದ ಯೋಚನೆ ಮಾಡುವುದು ಆವಶ್ಯಕ. ಏಕೆಂದರೆ, ಸೈಂಧವ - ಎಂಬುದು, ಒಂದನೆಯದಾಗಿ ಕುದುರೆ ಮತ್ತು ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಉಪ್ಪು - ಹೀಗೆ ಎರಡು ಪದಾರ್ಥಗಳ ಹೆಸರಾಗಿದೆ. ಅದು ತನ್ನ ಯಜಮಾನನ ನಿರ್ಗಮನದ ಸಮಯವಾಗಿದ್ದರೆ ಕುದುರೆಯನ್ನೂ , ಭೋಜನದ ಸಮಯವಾಗಿದ್ದರೆ ಉಪ್ಪನ್ನೂ ತರುವುದು ಉಚಿತ . ನಿರ್ಗಮನ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಉಪ್ಪನ್ನೂ, ಭೋಜನಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕುದುರೆಯನ್ನೂ ತಂದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದರೆ, ಅವನ ಯಜಮಾನನು ಅವನ ಮೇಲೆ ಕೋಪ ಗೊಂಡು -"ನೀನು ಬುದ್ಧಿಹೀನ ಪುರುಷ. ನಿರ್ಗಮನ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಉಪ್ಪನ್ನೂ ಮತ್ತು ಭೋಜನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕುದುರೆಯನ್ನೂ ತರುವುದರ ಪ್ರಯೋಜನವೇನಿತ್ತು? ನೀನು ಪ್ರಕರಣಜ್ಞನಲ್ಲ . ಅಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯಾವುದನ್ನು ತರಬೇಕಾಗಿದ್ದಿತೋ, ಆಗ ಅದನ್ನೇ ತರುತ್ತಿದ್ದೆ. ಪ್ರಕರಣದ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡುವುದು ನಿನಗೆ ಆವಶ್ಯಕವಾಗಿತ್ತು ; ನೀನು ಅದನ್ನು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ . ಈ ಕಾರಣದಿಂದ, ನೀನು ಮೂರ್ಖ. ನೀನು ನನ್ನ ಬಳಿಯಿಂದ ಹೊರಟುಹೋಗು"- ಎಂದು ಹೇಳುವನು. ಇದರಿಂದ ಸಿದ್ಧವಾದುದೇನು? ಎಲ್ಲಿ ಯಾವುದನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವುದು ಉಚಿತವೋ, ಅಲ್ಲಿ ಆ ಅರ್ಥವನ್ನೇ ಗ್ರಹಿಸಬೇಕು - ಎಂದು ಹೇಳುವಿರಾದರೆ, ಅದೇ ರೀತಿ ನಾವು ಮತ್ತು ತಾವು - ಎಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು; ಮತ್ತು ಹಾಗೆಯೇ ವರ್ತಿಸಲೂಬೇಕು.

ಅಥ ಮಂತ್ರಾರ್ಥಃ

ಓಂ ಖಂ ಬ್ರಹ್ಮ ॥೧॥ (ಯಜುರ್ವೇದ - ೪೦-೧೭.)

ನೋಡಿರಿ ಇಂತಿಂತಹ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ , ವೇದಗಳಲ್ಲಿ "ಓಂ" ಮೊದಲಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಹೆಸರುಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ.

ಓಮಿತ್ಯೇತದಕ್ಷರಮುದ್ಗೀಥಮುಪಾಸೀತ ॥ ೨ ॥ (ಛಾಂದೋಗ್ಯೋಪನಿಷತ್- ೧-೧೧)

ಓಮಿತ್ಯೇತದಕ್ಷರಮಿದಂ ಸರ್ವಂ ತಸ್ಯೋಪವ್ಯಾಖ್ಯಾನಮ್ ॥ ೩॥ (ಮಾಂಡೂಕ್ಯ- ೧)

ಸರ್ವೇ ವೇದಾ ಯತ್ಪದಮಾಮನಂತಿ ತಪಾಂಸಿ ಸರ್ವಾಣಿ ಚ ಯದ್ವದಂತಿ ।

ಯದಿಚ್ಛಂತೋ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಂ ಚರಂತಿ ತತ್ತೇಪದಂ ಸಂಗ್ರಹೇಣ ಬ್ರವೀಮ್ಯೋಮಿತ್ಯೇತತ್ ॥ ೪॥ (ಕಠ : -೨ - ೧೫)

ಪ್ರಶಾಸಿತಾರಂ ಸರ್ವೇಷಾಮಣೀಯಾಂಸಮಣೋರಪಿ ।

ರುಕ್ಮಾಭಂ ಸ್ವಪ್ನಧೀಗಮ್ಯಂ ವಿದ್ಯಾತ್ತಂ ಪುರುಷಂ ಪರಮ್ ॥ ೫ ॥

ಏತ ಮಗ್ನಿಂ ವದಂತ್ಯೇಕೇ ಮನುಮನ್ಯೇ ಪ್ರಜಾಪತಿಮ್ ।

ಇಂದ್ರಮೇಕೇ ಪರೇ ಪ್ರಾಣಮಪರೇ ಬ್ರಹ್ಮಶಾಶ್ವತಮ್ ॥ ೬॥ (ಮನು: - ೧೨, ೧೨೨-೧೨೩)

ಸ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸ ವಿಷ್ಣುಃ ಸ ರುದ್ರಸ್ಸ ಶಿವಸ್ಸೋಽಕ್ಷರಸ್ಸ ಪರಮಃ ಸ್ವರಾಟ್ ।

ಸ ಇಂದ್ರಃ ಸ ಕಾಲಾಗ್ನಿಸ್ಸ ಚಂದ್ರಮಾಃ ॥ ೭॥ (ಕೈವಲ್ಯೋಪನಿಷತ್ - ೮)

ಇಂದ್ರಂ ಮಿತ್ರಂ ವರುಣಮಗ್ನಿ ಮಾಹುರಥೋ ದಿವ್ಯಃ ಸ ಸುಪರ್ಣೋ ಗುರುತ್ಮಾನ್।

ಏಕಂ ಸದ್ವಿಪ್ರಾ ಬಹುಧಾ ವದಂತ್ಯಗ್ನಿಂಯಮಂ ಮಾತರಿಶ್ವಾನಮಾಹುಃ ॥ ೮ ॥ (ಋಗ್ವೇದ :-೧-೧೬೪-೪೬)

ಭೂರಸಿ ಭೂಮಿರಸ್ಯದಿತಿರಸಿ ವಿಶ್ವಧಾಯಾ ವಿಶ್ವಸ್ಯ ಭುವನಸ್ಯ ಧರ್ತ್ರೀ ।

ಪೃಥಿವೀಂ ಯಚ್ಛ ಪೃಥಿವೀಂ ದೃಗ್ಂಹ ಪೃಥಿವೀಂ ಮಾಹಿಗ್ಂಸೀಃ ॥ ೯॥ (ಯಜು : - ೧೩- ೧೮)

ಇಂದ್ರೋ ಮಹ್ನಾ ರೋದಸೀ ಪಪ್ರಥಚ್ಛವ ಇಂದ್ರಃ ಸೂರ್ಯಮರೋಚಯತ್ ।

ಇಂದ್ರೇಹ ವಿಶ್ವಾ ಭುವನಾನಿ ಯೇಮಿರ ಇಂದ್ರೇ ಸ್ವಾನಾಸ ಇಂದವಃ ॥೧೦॥ (ಸಾಮ:- ೭, ೮ -೨)

ಪ್ರಾಣಾಯ ನ ಮೋ ಯಸ್ಯಸರ್ವಮಿದಂ ವಶೇ ।

ಯೋಭೂತಃ ಸರ್ವಸ್ಯೇಶ್ವರೋ ಯಸ್ಮಿಂತ್ಸರ್ವಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಮ್ ॥೧೧॥ (ಅಥರ್ವ : - ೧೧- ೪- ೧)

ಅರ್ಥ: - ಇಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಮಾಣಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವಲ್ಲಿ ಇಂತಿಂತಹ ಪ್ರಮಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಓಂಕಾರ ಮೊದಲಾದ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ- ಎಂಬುದೇ ತಾತ್ಪರ್ಯ; ಇದನ್ನೇ ಬರೆದಿದ್ದೇವೆ. ಮತ್ತು ಪರಮೇಶ್ವರನ ಯಾವ ಹೆಸರೂ, ಲೋಕದಲ್ಲಿ ದರಿದ್ರನಿಗೂ ಧನಪತಿ - ಮೊದಲಾದ ಹೆಸರುಗಳಿರುವಂತೆ, ಅನರ್ಥಕವಲ್ಲ, ಇದರಿಂದ, ಹಲವೆಡೆ ಗುಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ, ಹಲವೆಡೆ ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರ ಮತ್ತು ಹಲವೆಡೆ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾದ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತವೆ - ಎಂಬುದು ಸಿದ್ಧವಾಯಿತು.

(೧) ಓಂ (೨) ಖಂ (೩) ಬ್ರಹ್ಮ

ಓಂ - ಮೊದಲಾದ ಹೆಸರುಗಳು ಸಾರ್ಥಕವಾಗಿವೆ. ಹೇಗೆಂದರೆ - (ಓಂ ಖಂ) **"ಅವತೀತ್ಯೋಂ, ಆಕಾಶಮಿವ ವ್ಯಾಪಕತ್ವಾತ್ ಖಂ, ಸರ್ವೇಭ್ಯೋ ಬೃಹತ್ವಾದ್ಬ್ರಹ್ಮ"** - ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ **'ಓಂ'**, ಆಕಾಶದಂತೆ ವ್ಯಾಪಕನಾಗಿರುವುದರಿಂದ **'ಖಂ'** ಮತ್ತು ಸರ್ವರಿಗಿಂತ ದೊಡ್ಡವನಾದುದರಿಂದ 'ಬ್ರಹ್ಮ' ಈಶ್ವರನ ಹೆಸರುಗಳಾಗಿವೆ. (೧)

" ಓಮಿತ್ಯೇ..." ಯಾವನ ಹೆಸರು ಓಂ - ಎಂದಾಗಿದೆಯೋ ಮತ್ತು ಯಾವನು ಎಂದಿಗೂ ನಾಶಹೊಂದನೋ, ಅವನ ಉಪಾಸನೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮಾಡುವುದು ಯೋಗ್ಯವು; ಬೇರೆಯವನದನ್ನಲ್ಲ. (೨)

"ಓಮಿತ್ಯೇತ..." ಸಮಸ್ತ ವೇದಾದಿಸತ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಮತ್ತು ಅವನದೇ ಆದ ಹೆಸರು "ಓಂ" ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ; ಬೇರೆಯವೆಲ್ಲಾ ಗುಣಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದುವಾಗಿವೆ. (೩)

"ಸರ್ವವೇದಾ..." ಸಮಸ್ತವೇದಗಳೂ, ಧರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನರೂಪದ ಸರ್ವತಪಶ್ಚರಣಗಳೂ ಯಾವನ ವರ್ಣನೆಯನ್ನೂ, ಸಮ್ಮಾನವನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತವೋ, ಮತ್ತು ಯಾವನ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಇಚ್ಛಿಸಿ, ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಾಶ್ರಮವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾರೋ, ಅವನ ಹೆಸರು " ಓಂ" ಎಂದಾಗಿದೆ. (೪)

"ಪ್ರಶಾಸಿತಾರಂ..." ಯಾವನು ಸರ್ವರಿಗೂ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡುವವನಾಗಿದ್ದಾನೋ, ಸೂಕ್ಷ್ಮಕ್ಕಿಂತಲೂ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಸ್ವಪ್ರಕಾಶಸ್ವರೂಪನಾಗಿದ್ದಾನೋ, ಯಾವನು ಸಮಾಧಿಸ್ಥಿತ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ತಿಳಿಯಲರ್ಹನಾಗಿದ್ದಾನೋ, ಅವನನ್ನು ಪರಮಪುರುಷನೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. (೫)

ಮತ್ತು ಸ್ವ ಪ್ರಕಾಶನಾಗಿರುವುದರಿಂದ **'ಅಗ್ನಿ'**, ವಿಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪನಾಗಿರುವುದರಿಂದ **'ಮನು'**,

(೪) **ಪ್ರಜಾಪತಿ** :- ಸರ್ವರನ್ನೂ ಪಾಲಿಸುವುದರಿಂದ **'ಪ್ರಜಾಪತಿ'** ಮತ್ತು ಪರಮೈಶ್ವರ್ಯವಂತನಾಗಿರುವುದರಿಂದ **'ಇಂದ್ರ'**,

(೫) **ಪ್ರಾಣ** :- ಎಲ್ಲರ ಜೀವನಕ್ಕೂ ಮೂಲನಾಗಿರುವುದರಿಂದ **'ಪ್ರಾಣ'** ಮತ್ತು ನಿರಂತರವ್ಯಾಪಕನಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಹೆಸರು **'ಬ್ರಹ್ಮ'** ಎಂದಾಗಿದೆ. (೬)

"ಸ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸ ವಿಷ್ಣುಃ..." - ಸರ್ವಜಗತ್ತನ್ನೂ ರಚಿಸಿರುವುದರಿಂದ **'ಬ್ರಹ್ಮಾ'**, ಸರ್ವತ್ರವ್ಯಾಪಕನಾಗಿರುವುದರಿಂದ **'ವಿಷ್ಣು'**, ದುಷ್ಟರನ್ನು ದಂಡಿಸಿ ಅಳಿಸುವುದರಿಂದ **'ರುದ್ರ'**, ಮಂಗಳಮಯನೂ, ಸರ್ವಕಲ್ಯಾಣಕರ್ತೃವೂ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ **'ಶಿವ'**; **"ಯಃ ಸರ್ವಮಶ್ನುತೇ, ನ ಕ್ಷರತಿ, ನ ವಿನಶ್ಯತಿ, ತದಕ್ಷರಂ"**. (೧) **"ಯಃ ಸ್ವಯಂ ರಾಜತೇ ಸ ಸ್ವರಾಟ್"** (೨) **"ಯೋಽಗ್ನಿರಿವ ಕಾಲಃ ಕಲಯಿತಾ ಪ್ರಲಯಕರ್ತಾ ಸ ಕಾಲಾಗ್ನಿರೀಶ್ವರಃ"** (೩)

(೬) **ಅಕ್ಷರ** : - ಸರ್ವತ್ರವ್ಯಾಪ್ತವಿನಾಶರಹಿತನು,

(೭) **ಸ್ವರಾಟ್**: - ಸ್ವಯಂ ಪ್ರಕಾಶಸ್ವರೂಪನು, ಮತ್ತು

(೮) **ಕಾಲಾಗ್ನಿ** :- ಪ್ರಳಯದಲ್ಲಿ ಸರ್ವಕ್ಕೂ **'ಕಾಲ'** (ಮೃತ್ಯು) ಮತ್ತು ಕಾಲಕ್ಕೂ ಕಾಲನಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಪರಮೇಶ್ವರ ಹೆಸರು **'ಕಾಲಾಗ್ನಿ'** ಎಂದಾಗಿದೆ. (೭) **"ಇಂದ್ರಂ ಮಿತ್ರಂ...."** ಯಾವ ಒಂದು ಅದ್ವಿತೀಯ ಸತ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮವೆಂಬ ವಸ್ತುವಿದೆಯೋ, ಅದಕ್ಕೇ ಇಂದ್ರ ಮೊದಲಾದ ಸಮಸ್ತ ಹೆಸರುಗಳೂ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತವೆ. **"ದ್ಯುಷು ಶುದ್ಧೇಷು ಪದಾರ್ಥೇಷು ಭವಃ ದಿವ್ಯಃ"**; **"ಶೋಭನಾನಿ ಪರ್ಣಾನಿ ಪಾಲನಾನಿ, ಪೂರ್ಣಾನಿ ಕರ್ಮಾಣಿ ವಾ ಯಸ್ಯ ಸ ಸುಪರ್ಣಃ"**; **"ಯೋ ಗುರ್ವಾತ್ಮಾ ಸ ಗರುತ್ಮಾನ್"**; **"ಯೋ ಮಾತರಿಶ್ವಾ**

ವಾಯುರಿವ ಬಲವಾನ್ ಸ ಮಾತರಿಶ್ವಾ".

(೯) **ದಿವ್ಯ :** - ಪ್ರಕೃತಿ ಮೊದಲಾದ ದಿವ್ಯ ಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪ್ತನಾಗಿರುವವನು;

(೧೦) **ಸುಪರ್ಣ:-** ಉತ್ತಮಪಾಲನಕರ್ತೃವು ಮತ್ತು ಪೂರ್ಣಕರ್ಮಕಾರಿಯು ;

(೧೧) **ಗರುತ್ಮಾನ್:-** ಮಹತ್ತಾಗಿರುವ ಆತ್ಮ , ಎಂದರೆ ಸ್ವರೂಪವುಳ್ಳವನು;

(೧೨) **ಮಾತರಿಶ್ವಾ :-** ವಾಯುವಿನಂತೆ ಬಲಶಾಲಿಯು; ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ '**ದಿವ್ಯ, ಸುಪರ್ಣ, ಗರುತ್ಮಾನ್** ಮತ್ತು **ಮಾತರಿಶ್ವಾ**' ಎಂಬ ಹೆಸರುಗಳಿವೆ. ಉಳಿದ ಹೆಸರುಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ಮುಂದೆ ಬರೆಯುವೆವು. (೮)

(೧೩) **ಭೂಮಿ :-** "ಭೂಮಿರಸಿ ...." -"**ಭವಂತಿ ಭೂತಾ ನಿಯಸ್ಯಾಂ ಸಾ ಭೂಮಿಃ**" - ಸಮಸ್ತಭೂತಗಳೂ, ಪ್ರಾಣಿಗಳೂ ಅವನಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವುದರಿಂದ, **ಭೂಮಿ** - ಎಂಬುದು ಈಶ್ವರನ ಹೆಸರು. ಉಳಿದ ಹೆಸರುಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ಮುಂದೆ ಬರೆಯುವೆವು. (೯)

"**ಇಂದ್ರೋ ಮಹ್ನಾ...**" ಈ ಮಂತ್ರದಲ್ಲಿ '**ಇಂದ್ರ**' ಎಂಬುದು ಪರಮೇಶ್ವರನ ಹೆಸರೇ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದೇವೆ. (೧೦)

"**ಪ್ರಾಣಾಯ....**" ಹೇಗೆ ಸಮಸ್ತಶರೀರಗಳೂ, ಇಂದ್ರಿಯಗಳೂ ಪ್ರಾಣದ ವಶದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತವೋ ಹಾಗೆ ಪರಮೇಶ್ವರನ ವಶದಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ತ ಜಗತ್ತೂ ಇರುತ್ತದೆ. (೧೧)

ಈ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಮಾಣಗಳ ಸರಿಸರಿಯಾದ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ, ಈ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಪರಮೇಶ್ವರನೇ ಗ್ರಾಹ್ಯನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಓಂ ಮತ್ತು ಅಗ್ನಿ ಮೊದಲಾದ ಹೆಸರುಗಳ ಮುಖ್ಯಾರ್ಥದಿಂದ ಪರಮೇಶ್ವರನದೇ ಗ್ರಹಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ವ್ಯಾಕರಣ, ನಿರುಕ್ತ , ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಸೂತ್ರಗಳು ಮೊದಲಾದ ಋಷಿ-ಮುನಿಗಳ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳಿಂದ ಪರಮೇಶ್ವರನೇ ಗ್ರಾಹ್ಯನೆಂಬುದು ಕಂಡು ಬರುವಂತೆ, ಅದೇ ರೀತಿ ಗ್ರಹಿಸುವುದು ಸರ್ವರಿಗೂ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ "ಓಂ" ಎಂಬುದಂತೂ ಕೇವಲ ಪರಮಾತ್ಮನ ಹೆಸರೇ ಆಗಿದೆ; ಮತ್ತು ಅಗ್ನಿ ಮೊದಲಾದ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಪರಮೇಶ್ವರನನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಲು ಪ್ರಕರಣ ಮತ್ತು ವಿಶೇಷಣಗಳು ನಿಯಮಕಾರಕಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಇದರಿಂದ ನಿಷ್ಕರ್ಷೆಯಾಗುವುದು - ಎಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ಸ್ತುತಿ, ಪ್ರಾರ್ಥನೆ, ಉಪಾಸನೆಗಳ ಪ್ರಕರಣವಿರುವುದೋ ಮತ್ತು **ಸರ್ವಜ್ಞ, ವ್ಯಾಪಕ, ಶುದ್ಧ, ಸನಾತನ** ಮತ್ತು **ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತೃ**- ಮೊದಲಾದ ವಿಶೇಷಣಗಳು ಉಲ್ಲಿಖಿತವಾಗಿರುವವೋ, ಅಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಈ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಪರಮೇಶ್ವರನನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದೇ ಆಗಿದೆ. ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ : -

ತತೋ ವಿರಾಡಜಾಯತ ವಿರಾಜೋ ಅಧಿಪೂರುಷಃ ||೧|| (ಯಜು : - ೩೧-೫)

ಶ್ರೋತ್ರಾ ದ್ವಾಯುಶ್ಚ ಪ್ರಾಣಶ್ಚ ಮುಖಾದಗ್ನಿ ರಜಾಯತ ||೨|| (ಯಜುಃ - ೩೧-೧೨)

ತೇನ ದೇವಾ ಅಯಜಂತ || ೩ || (ಯಜು : - ೩೧-೯)

ಪಶ್ಚಾದ್ಭೂಮಿಮಥೋ ಪುರಃ || ೪ || (ಯಜು : - ೩೧ -೫)

ತಸ್ಮಾದ್ವಾ ಏತಸ್ಮಾದಾತ್ಮನ ಆಕಾಶಃ ಸಂಭೂತಃ। ಆಕಾಶಾದ್ವಾಯುಃ। ವಾಯೋರಗ್ನಿಃ । ಅಗ್ನೇರಾಪಃ । ಅದ್ಭ್ಯಃ ಪೃಥಿವೀ । ಪೃಥಿವ್ಯಾಓಷಧಯಃ । ಓಷಧಿಭ್ಯೋSನ್ನಂ । ಅನ್ನಾದ್ರೇತಃ। ರೇತಸಃ ಪುರುಷಃ। ಸ ವಾ ಏಷ ಪುರುಷೋSನ್ನರಸಮಯಃ ||

ಇದು ತೈತ್ತಿರೀಯೋಪನಿಷತ್ತಿನ ವಚನ. ಎಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ಈ ಬಗೆಯ ಪ್ರಕರಣಗಳು ಇರುತ್ತವೋ, ಅಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿ . ಇಂತಹ ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಂದ ವಿರಾಟ್, ಪುರುಷ , ದೇವ, ಆಕಾಶ, ವಾಯು, ಅಗ್ನಿ, ಜಲ, ಭೂಮಿ ಮೊದಲಾದ ಲೌಕಿಕ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಹೆಸರಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಏಕೆಂದರೆ- ಎಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ಉತ್ಪತ್ತಿ , ಸ್ಥಿತಿ, ಪ್ರಳಯ, ಅಲ್ಪಜ್ಞತ್ವ , ಜಡತ್ವ, ದೃಶ್ಯತ್ವ ಮೊದಲಾದ ವಿಕೃತಿಗಳೂ, ವಿಶೇಷಣಗಳೂ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿವೆಯೋ, ಆಯಾ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಪರಮೇಶ್ವರನನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನು ಉತ್ಪತ್ತಿ ಮೊದಲಾದ ವ್ಯವಹಾರಗಳಿಂದ ಬೇರೆಯಿದ್ದಾನೆ. ಮತ್ತು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಮಂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಮೊದಲಾದ ವ್ಯವಹಾರಗಳಿವೆ. ಅದೇ ಕಾರಣದಿಂದ ಈ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ವಿರಾಟ್- ಮೊದಲಾದ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಪರಮಾತ್ಮನು ಗ್ರಾಹ್ಯನಾಗದೆ, ಲೌಕಿಕ ಪದಾರ್ಥಗಳೇ ಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಮತ್ತು ಸರ್ವಜ್ಞ ಮೊದಲಾದ ವಿಶೇಷಣಗಳಿರುವ ಎಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಪರಮಾತ್ಮನ ಹಾಗೂ ಇಚ್ಛಾ, ದ್ವೇಷ, ಪ್ರಯತ್ನ, ಸುಖ, ದುಃಖ, ಅಲ್ಪಜ್ಞತ್ವ ಮೊದಲಾದ ವಿಶೇಷಣ ಸೂಚಕ ಶಬ್ದಗಳಿರುವ ಕಡೆ ಜೀವನ ಗ್ರಹಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಸರ್ವತ್ರ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಜನನ- ಮರಣಗಳು ಎಂದಿಗೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ

ವಿರಾಟ್- ಮೊದಲಾದ ಸಂಜ್ಞೆಗಳಿಂದಲೂ, ಜನ್ಮ- ಮೊದಲಾದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ಥಿತಿಸೂಚಕ ಪದಗಳಿಂದಲೂ, ಜಡ ಮತ್ತು ಜೀವ ಮೊದಲಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವುದು ಉಚಿತ ; ಪರಮೇಶ್ವರನನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವುದಲ್ಲ.

ಈಗ ವಿರಾಟ್ ಮೊದಲಾದ ಸಂಜ್ಞೆಗಳಿಂದ ಪರಮೇಶ್ವರನನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವುದು ಹೇಗೆ- ಎಂಬುದನ್ನು ಕೆಳಕಂಡಂತೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಿರಿ.

(೧೪) **ವಿರಾಟ್ : – ಓಂಕಾರದ ಅರ್ಥ**:- 'ವಿ' ಉಪಸರ್ಗಪೂರ್ವಕ 'ರಾಜೃದೀಪ್ತೌ' ಈ ಧಾತುವಿನಿಂದ '**ಕ್ವಿಪ್**' ಪ್ರತ್ಯಯದ ಪ್ರಯೋಗದಿಂದ 'ವಿರಾಟ್' ಎಂಬ ಶಬ್ದವು ನಿಷ್ಪನ್ನವಾಗುತ್ತದೆ. "**ಯೋ ವಿವಿಧಂ ನಾಮ ಚರಾಚರಂ ಜಗದ್ರಾಜಯತಿ, ಪ್ರಕಾಶಯತಿ, ಸ ವಿರಾಟ್**".- ಎಂದರೆ, ವಿವಿಧವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಅನೇಕ ಪ್ರಕಾರದಿಂದ ಜಗತ್ತನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸುವ ಕಾರಣ, **ವಿರಾಟ್** ಎಂಬ ಸಂಜ್ಞೆಯಿಂದ ಪರಮೇಶ್ವರನು ಗ್ರಾಹ್ಯನಾಗುತ್ತಾನೆ.

(೧೫) **ಅಗ್ನಿ** :– "ಅಂಚುಗತಿಪೂಜನಯೋಃ"- 'ಅಗ, ಅಗಿ, ಇಣ್' ಗತ್ಯರ್ಥಕ ಧಾತುವಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳಿಂದ 'ಅಗ್ನಿ' ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. "**ಗತೇಸ್ತ್ರಯೋಽರ್ಥಾಃ ಜ್ಞಾನಂ, ಗಮನಂ, ಪ್ರಾಪ್ತಿಶ್ಚೇತಿ, ಪೂಜನಂ ನಾಮ ಸತ್ಕಾರಃ**". "**ಯೋಽಂಚತಿ, ಅಚ್ಯತೇಽಗತ್ಯಂಗತ್ಯೇತಿ ವಾ ಸೋಽಯಮಗ್ನಿಃ**" - ಜ್ಞಾನ ಸ್ವರೂಪನೂ, ಸರ್ವಜ್ಞನೂ, ತಿಳಿಯುವುದಕ್ಕೂ, ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ಪೂಜಿಸುವುದಕ್ಕೂ ಯೋಗ್ಯನೂ, ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಹೆಸರು '**ಅಗ್ನಿ**' ಯಾಗಿದೆ.

(೧೬) **ವಿಶ್ವ** :– "ವಿಶ ಪ್ರವೇಶನೇ" - ಈ ಧಾತುವಿನಿಂದ 'ವಿಶ್ವ' ಶಬ್ದ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. "**ವಿಶಂತಿ, ಪ್ರವಿಷ್ಟಾನಿ ಸರ್ವಾಣ್ಯಾಕಾಶಾದೀನಿ ಭೂತಾನಿ ಯಸ್ಮಿನ್, ಯೋವಾಽಽಕಾಶಾದಿಷು ಸರ್ವೇಷು ಭೂತೇಷು ಪ್ರವಿಷ್ಟಃ, ಸ ವಿಶ್ವ ಈಶ್ವರಃ**" - ಯಾವನಲ್ಲಿ ಆಕಾಶ ಮೊದಲಾದ ಸರ್ವಭೂತಗಳೂ ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಿವೆಯೋ, ಅಥವಾ ಯಾವನು ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪ್ತನಾಗಿ ಪ್ರವಿಷ್ಟನಾಗುತ್ತಿದ್ದಾನೋ, ಅದೇ ಕಾರಣದಿಂದ, ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಹೆಸರು 'ವಿಶ್ವ' ಎಂದಾಗಿದೆ. ಈ ಮೊದಲಾದ ಹೆಸರುಗಳೆಲ್ಲಾ 'ಅಕಾರ' ಮಾತ್ರೆಯಿಂದ ಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ.

(೧೭) **ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭ**:– "**ಜ್ಯೋತಿರ್ವೈ ಹಿರಣ್ಯಂ, ತೇಜೋ ವೈ ಹಿರಣ್ಯಂ ಇತ್ಯೈತರೇಯೇ ಶತಪಥೇ ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ**" ; "**ಯೋ ಹಿರಣ್ಯಾನಾಂ ಸೂರ್ಯಾದೀನಾಂ ತೇಜಸಾಂ ಗರ್ಭ ಉತ್ಪತ್ತಿನಿಮಿತ್ತಂ, ಅಧಿಕರಣಂ ಸ ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭಃ**" ಸೂರ್ಯನೇ ಮೊದಲಾದ ತೇಜೋಮಯ ಲೋಕಗಳು ಯಾವನಲ್ಲಿ ಉದ್ಭವಿಸಿ, ಯಾವನ ಆಧಾರದ ಮೇಲಿರುತ್ತವೋ, ಅಥವಾ ಯಾವನು ಸೂರ್ಯ ಮೊದಲಾದ ತೇಜಃ ಸ್ವರೂಪ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಗರ್ಭ- ಎಂದರೆ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಮತ್ತು ನಿವಾಸಸ್ಥಾನವಾಗಿದ್ದಾನೋ, ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಹೆಸರು '**ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭ**' ಎಂದಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಯಜುರ್ವೇದದ ಮಂತ್ರದ ಪ್ರಮಾಣವೂ ಇದೆ:-

ಹಿರಣ್ಯ ಗರ್ಭಃ ಸಮವರ್ತತಾಗ್ರೇ ಭೂತಸ್ಯ ಜಾತಃ ಪತಿರೇಕ ಆಸೀತ್ ।
ಸ ದಾಧಾರ ಪೃಥಿವೀಂ ದ್ಯಾಮುತೇಮಾಂ ಕಸ್ಮೈ ದೇವಾಯ ಹವಿಷಾ ವಿಧೇಮ ॥ (ಯಜು :-೧೩-೪)

ಈ ಮೊದಲಾದ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭವೆಂಬ ಶಬ್ದದಿಂದ ಪರಮೇಶ್ವರನೇ ಗ್ರಾಹ್ಯನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

(೧೮) **ವಾಯು** :– "ವಾ ಗತಿಗಂಧನಯೋಃ"- ಈ ಧಾತುವಿನಿಂದ ವಾಯುವೆಂಬ ಶಬ್ದ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. (ಗಂಧನಂ ಹಿಂಸನಂ) "**ಯೋ ವಾತಿ ಚರಾಚರಂ ಜಗದ್ಧರತಿ ಬಲಿನಾಂ ಬಲಿಷ್ಠಃ ಸ ವಾಯುಃ**" – "ಯಾವನು ಚರಾಚರ ಜಗತ್ತಿನ ಧಾರಣ, ಜೀವನ ಮತ್ತು ಪ್ರಳಯ ಮಾಡುವವನೂ, ಬಲಶಾಲಿಗಳಿಗಿಂತ ಮಹಾ ಬಲಿಷ್ಠನೂ ಆಗಿದ್ದಾನೋ, ಆ ಈಶ್ವರನ ಹೆಸರು ಅದೇ ಕಾರಣದಿಂದ **ವಾಯು**.

(೧೯) **ತೈಜಸ್ : –** "ತಿಜ ನಿಶಾನೇ"- ಎಂಬ ಧಾತುವಿನಿಂದ 'ತೇಜಸ್' ಎಂಬ ಶಬ್ದವೂ, ಅದಕ್ಕೆ ತದ್ಧಿತ ರೂಪವನ್ನು ಕೊಡುವುದರಿಂದ 'ತೈಜಸ' ಶಬ್ದವೂ ಸಿದ್ಧಿಸುತ್ತದೆ. ಯಾವನು ಸ್ವತಃ ಸ್ವಯಂಪ್ರಕಾಶನೂ, ಹಾಗು ಸೂರ್ಯನೇ ಮೊದಲಾದ ಲೋಕಗಳ ಪ್ರಕಾಶಕನೂ ಆಗಿದ್ದಾನೋ, ಆ ಈಶ್ವರನ ಹೆಸರು ಅದೇ ಕಾರಣದಿಂದ '**ತೈಜಸ**' ಎಂದಾಗಿದೆ. ಈ ಮೊದಲಾದ ನಾಮಾರ್ಥಗಳು 'ಉಕಾರ' ದ ಮಾತ್ರೆಯಿಂದ ಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ.

(೨೦) **ಈಶ್ವರ : –** "ಈಶ ಐಶ್ವರ್ಯೇ" ಎಂಬ ಧಾತುವಿನಿಂದ '**ಈಶ್ವರ**' ಎಂಬ ಶಬ್ದ ನಿಷ್ಪನ್ನವಾಗುತ್ತದೆ. "**ಯ ಈಷ್ಟೇ, ಸರ್ವೈಶ್ವರ್ಯವಾನ್ ವರ್ತತೇ, ಸ ಈಶ್ವರಃ**"– ಸತ್ಯ ವಿಚಾರಶೀಲಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಅನಂತ ಐಶ್ವರ್ಯ ಯಾವನದೋ, ಆ ಪರಮಾತ್ಮನ ಹೆಸರು ಅದೇ ಕಾರಣದಿಂದ '**ಈಶ್ವರ**' ಎಂದಾಗಿದೆ.

(೨೧) **ಆದಿತ್ಯ**:– "ದೋ ಅವಖಂಡನೇ" - ಈ ಧಾತುವಿನಿಂದ '**ಅದಿತಿ**' ಶಬ್ದವೂ, ಅದಕ್ಕೆ ತದ್ಧಿತ ರೂಪ ಕೊಡುವುದರಿಂದ

'ಆದಿತ್ಯ' ಶಬ್ದವೂ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತವೆ. **"ನ ವಿದ್ಯತೇ ವಿನಾಶೋ ಯಸ್ಯ, ಸೋಽಯಮದಿತಿಃ; ಅದಿತಿರೇವ ಆದಿತ್ಯಃ"** ಯಾವನ ವಿನಾಶವು ಎಂದಿಗೂ ಆಗದೋ, ಆ ಈಶ್ವರನ ಹೆಸರು 'ಆದಿತ್ಯ'.

(೨೨) **ಪ್ರಾಜ್ಞಃ**:- "ಜ್ಞಾ ಅವಬೋಧನೇ" ಈ ಧಾತುವಿನಿಂದ ಪ್ರ ಉಪಸರ್ಗಪೂರ್ವಕ 'ಪ್ರಜ್ಞ' ಶಬ್ದವೂ, ಅದಕ್ಕೆ ತದ್ಧಿತ ರೂಪ ಕೊಡುವುದರಿಂದ 'ಪ್ರಾಜ್ಞ' ಶಬ್ದವೂ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. **"ಯಃ ಪ್ರಕೃಷ್ಟತಯಾ ಚರಾಚರಸ್ಯ ಜಗತೋ ವ್ಯವಹಾರಂ ಜಾನಾತಿ, ಸ ಪ್ರಜ್ಞಃ; ಪ್ರಜ್ಞ ಏವ ಪ್ರಾಜ್ಞಃ"** - ಯಾವನು ನಿರ್ಭ್ರಾಂತಜ್ಞಾನಯುಕ್ತನಾಗಿ ಸಮಸ್ತ ಚರಾಚರ ಜಗತ್ತಿನ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೋ, ಆ ಈಶ್ವರನ ಹೆಸರು ಅದೇ ಕಾರಣದಿಂದ 'ಪ್ರಾಜ್ಞ' ಎಂದಾಗಿದೆ. ಈ ಮೊದಲಾದ ನಾಮಾರ್ಥಗಳು 'ಮಕಾರ' ದಿಂದ ಗೃಹೀತವಾಗುತ್ತವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಒಂದೊಂದು ಮಾತ್ರೆಯಿಂದ ಮೂರು ಮೂರು ಅರ್ಥಗಳ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇವೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಬೇರೆ ನಾಮಾರ್ಥಗಳೂ ಕೂಡ ಓಂಕಾರದಿಂದ ತಿಳಿಯಲ್ಪಡುತ್ತವೆ.

"ಶನ್ನೋ ಮಿತ್ರಃ ಶಂ ವರುಣಃ" ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಿತ್ರ ಮೊದಲಾದ ಯಾವ ಸಂಜ್ಞೆಗಳಿವೆಯೋ, ಅವೂ ಪರಮೇಶ್ವರನವೇ ಆಗಿವೆ; ಏಕೆಂದರೆ, ಸ್ತುತಿ - ಪ್ರಾರ್ಥನೋಪಾಸನೆಗಳು ಶ್ರೇಷ್ಠನಾಗಿರುವವನದೇ ಮಾಡಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಯಾವನು ಗುಣ - ಕರ್ಮ - ಸ್ವಭಾವಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸತ್ಯಾಸತ್ಯ ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ವೋತ್ತಮನಾಗಿರುತ್ತಾನೋ, ಅವನನ್ನೇ ಶ್ರೇಷ್ಠನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆ ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠರಲ್ಲಿಯೂ ಯಾವನು ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾಗಿರುತ್ತಾನೋ, ಅವನನ್ನು ಪರಮೇಶ್ವರನೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅವನಿಗೆ ಸಮನಾದವನು ಹಿಂದೆ ಯಾವನೂ ಹುಟ್ಟಲಿಲ್ಲ; ಈಗ ಇಲ್ಲ; ಮುಂದೆ ಹುಟ್ಟುವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಸಮನೇ ಇಲ್ಲದಾಗ, ಅವನಿಗಿಂತ ಉತ್ತಮನು ಹೇಗೆ ತಾನೇ ಆಗಬಲ್ಲನು? ಹೇಗೆ ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಸತ್ಯ, ನ್ಯಾಯ, ದಯೆ, ಸರ್ವಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮತ್ತು ಸರ್ವಜ್ಞತ್ವ ಮೊದಲಾದ ಅನಂತಗುಣಗಳಿವೆಯೋ, ಹಾಗೆ ಬೇರೆ ಯಾವ ಜಡ ಪದಾರ್ಥದಲ್ಲಿಯೂ ಅಥವಾ ಜೀವನಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ಯಾವ ಪದಾರ್ಥ ಸತ್ಯವೋ, ಅದರ ಗುಣ - ಕರ್ಮ - ಸ್ವಭಾವಗಳೂ ಸತ್ಯವೇ ಆಗಿರುತ್ತವೆ. ಆದುದರಿಂದ, ಕೇವಲ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಸ್ತುತಿ - ಪ್ರಾರ್ಥನೋಪಾಸನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದು,ಅವನಿಂದ ಬೇರೆಯಾದವನದನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಮಾಡದಿರುವುದು ಮಾನವರಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ - ಬ್ರಹ್ಮಾ, ವಿಷ್ಣು, ಮಹಾದೇವ ಎಂಬ ಹೆಸರುಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಪೂರ್ವಜರಾದ ಮಹಾಶಯವಿದ್ವಾಂಸರೂ, ದೈತ್ಯ, ದಾನವ ಮೊದಲಾದ ನಿಕೃಷ್ಟಮಾನವರೂ ಮತ್ತು ಇತರ ಸಾಧಾರಣ ಮಾನವರೂ ಕೂಡ, ಪರಮೇಶ್ವರನಲ್ಲಿಯೇ ನಂಬಿಕೆಯಿಟ್ಟು, ಅವನ ಸ್ತುತಿ - ಪ್ರಾರ್ಥನೋಪಾಸನೆಗಳನ್ನೇ ಮಾಡಿದರು; ಅವನಿಂದ ಬೇರೆಯಾದವನದನ್ನು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡುವುದು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇದರ ವಿಶೇಷ ವಿಮರ್ಶೆ ಮುಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಉಪಾಸನೆಯ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಮಾಡಲ್ಪಡುವುದು.

ಪ್ರಶ್ನೆ: - ಮಿತ್ರ ಮೊದಲಾದ ನಾಮಗಳಿಂದ ಸ್ನೇಹಿತ ಮತ್ತು ಇಂದ್ರ ಮೊದಲಾದ ದೇವತೆಗಳ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವ್ಯವಹಾರ ಕಂಡು ಬರುವುದರಿಂದ, ಅವರುಗಳನ್ನೇ ಗ್ರಹಿಸಬೇಕು.

ಉತ್ತರ: - ಈ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವುದು ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ - ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನು ಯಾವನೋ ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಮಿತ್ರನಾಗಿದ್ದಾನೋ, ಅವನೇ ಇನ್ನೊಬ್ಬನಿಗೆ ಶತ್ರುವೂ ಮತ್ತು ಮತ್ತಾವನೋ ಒಬ್ಬನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಉದಾಸೀನನೂ ಆಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಮುಖ್ಯವಾದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸಖಾ ಮೊದಲಾದವರನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಪರಮೇಶ್ವರನು ಸಮಸ್ತ ಜಗತ್ತಿನ ನಿಶ್ಚಿತ ಮಿತ್ರನಾಗಿರುವಂತೆ, ಯಾವನಿಗೂ ಶತ್ರುವಲ್ಲದಿರುವಂತೆ ಮತ್ತು ಯಾರ ಬಗೆಗೂ ಉದಾಸೀನನಾಗದಿರುವಂತೆ, ಈ ಭಗವಂತನನ್ನುಳಿದು ಬೇರೆ ಯಾವ ಜೀವನೂ ಅವನ ಹಾಗೆ ಎಂದಿಗೂ ಆಗಲಾರನು. ಆದುದರಿಂದ, ಈ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಪರಮಾತ್ಮನೇ ಗ್ರಾಹ್ಯನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಅಹುದು; ಗೌಣಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಮಿತ್ರ ಮೊದಲಾದ ಶಬ್ದಗಳಿಂದ ಸ್ನೇಹಿತ ಮೊದಲಾದ ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಬಹುದು.

(೨೩) **ಮಿತ್ರಃ**:- "ಞಿಮಿದಾ ಸ್ನೇಹನೇ"- ಈ ಧಾತುವಿನಿಂದ, ಔಣಾದಿಕ 'ಕ್ತ್ರ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಪ್ರಯೋಗದಿಂದ ಮಿತ್ರಶಬ್ದ ರೂಪಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. **"ಮೇದ್ಯತಿ, ಸ್ನಿಹ್ಯತಿ ಸ್ನಿಹ್ಯತೇ ವಾ ಸ ಮಿತ್ರಃ"** - ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸ್ನೇಹ ತೋರುವುದರಿಂದ, ಸರ್ವರೂ ಪ್ರೀತಿ ತೋರಿಸಲು ಅರ್ಹನಾದುದರಿಂದ, ಪರಮೇಶ್ವರನ ಹೆಸರು **'ಮಿತ್ರ'** ಎಂದಾಗಿದೆ.

(೨೪) **ವರುಣಃ** - "ವೃಞ್ ವರಣೇ, ರವ ಈಪ್ಸಾಯಾಂ" - ಈ ಧಾತುಗಳಿಂದ, ಉಣಾದಿ 'ಉನನ್' ಪ್ರತ್ಯಯ ಪ್ರಯೋಗದಿಂದ 'ವರುಣ' ಶಬ್ದ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. **"ಯಃ ಸರ್ವಾನ್ ಶಿಷ್ಟಾನ್ ಮುಮುಕ್ಷೂನ್ ಧರ್ಮಾತ್ಮನೋ ವೃಣೋತ್ಯಥವಾ ಯಃ ಶಿಷ್ಟೈರ್ಮುಮುಕ್ಷುಭಿರ್ಧರ್ಮಾತ್ಮಭಿರ್ವ್ರಿಯತೇ, ವರ್ಯತೇ ವಾ ಸ ವರುಣಃ ಪರಮೇಶ್ವರಃ"** - ಯಾವನು ಆತ್ಮ ಯೋಗಿಗಳೂ, ವಿದ್ವಾಂಸರೂ, ಮೋಕ್ಷಾಭಿಲಾಷಿಗಳೂ, ಮುಕ್ತರೂ ಮತ್ತು ಧರ್ಮಾತ್ಮರೂ ಆಗಿರುವವರನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾನೋ, ಅಥವಾ ಯಾವನು ಶಿಷ್ಟರೂ, ಮುಮುಕ್ಷುಗಳೂ, ಮುಕ್ತರೂ ಮತ್ತು ಧರ್ಮಾತ್ಮರೂ ಆಗಿರುವವರಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾನೋ, ಆ ಈಶ್ವರನು **'ವರುಣ'** ಎಂಬ ಹೆಸರಿನವನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಅಥವಾ, **"ವರುಣೋ ನಾಮ ವರಃ ಶ್ರೇಷ್ಠಃ"** - ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠನಾಗಿರುವು ದರಿಂದಲೇ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಹೆಸರು **'ವರುಣ'** ಎಂದಾಗಿದೆ.

(೨೫) **ಆರ್ಯಮಾ :** - "ಋ ಗತಿಪ್ರಾಪಣಯೋ " ಈ ಧಾತುವಿನಿಂದ 'ಯತ್' ಪ್ರತ್ಯಯ ಪ್ರಯೋಗದಿಂದ 'ಅರ್ಯ' ಶಬ್ದ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. 'ಅರ್ಯ' ವನ್ನು ಮೊದಲಿಗೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು, "ಮಾಙ್ ಮಾನೇ" ಎಂಬ ಧಾತುವಿಗೆ 'ಕನಿನ್' ಪ್ರತ್ಯಯವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡುವುದರಿಂದ 'ಅರ್ಯಮಾ' ಶಬ್ದ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. "**ಯೋಽರ್ಯಾನ್ ಸ್ವಾಮಿನೋ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶಾನ್ ಮಿಮೀತೇ , ಮಾನ್ಯಾನ್ ಕರೋತಿ ಸೋಽರ್ಯಮಾ**". ನ್ಯಾಯ ಮಾಡುವ ಮಾನವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಮಾನ್ಯರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಮತ್ತು ಪಾಪ ಹಾಗು ಪುಣ್ಯ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಪಾಪ ಮತ್ತು ಪುಣ್ಯಗಳ ಫಲಗಳು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಲಭಿಸುವ ಹಾಗೆ ಸತ್ಯ - ಸತ್ಯವಾದ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವವನಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಹೆಸರು, ' **ಆರ್ಯಮಾ**' ಎಂದಾಗಿದೆ.

(೨೬) **ಇಂದ್ರ :-** "ಇದಿ ಪರಮೈಶ್ವರ್ಯೇ" - ಈ ಧಾತುವಿನಿಂದ, 'ರನ್' ಪ್ರತ್ಯಯ ಪ್ರಯೋಗದಿಂದ 'ಇಂದ್ರ' ಶಬ್ದ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. "**ಯ ಇಂದತಿ, ಪರಮೈಶ್ವರ್ಯವಾನ್ ಭವತಿ, ಸ ಇಂದ್ರಃ ಪರಮೇಶ್ವರಃ**"- ಸಕಲೈಶ್ವರ್ಯಯುಕ್ತನಾಗಿರುವ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಪರಮಾತ್ಮನ ಹೆಸರು ' **ಇಂದ್ರ**' ಎಂದಾಗಿದೆ.

(೨೭) **ಬೃಹಸ್ಪತಿ :-** "ಬೃಹತ್" ಶಬ್ದಪೂರ್ವಕ 'ಪಾ' ಎಂಬ ಧಾತುವಿನಿಂದ 'ಡತಿ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಪ್ರಯೋಗಮಾಡಿ, 'ಬೃಹತ್ ' ಶಬ್ದದ ತಕಾರಲೋಪವಾಗಿ, ಸುಡಾಗಮ ವಾಗುವುದರಿಂದ 'ಬೃಹಸ್ಪತಿ' ಶಬ್ದ ವ್ಯುತ್ಪನ್ನವಾಗುತ್ತದೆ. "**ಯೋ ಬೃಹತಾಂ ಆಕಾಶಾದೀನಾಂ ಪತಿಃ ಸ್ವಾಮೀ, ಪಾಲಯಿತಾ ಸ ಬೃಹಸ್ಪತಿಃ**" ದೊಡ್ಡವರೆಲ್ಲರಿಗಿಂತಲೂ ದೊಡ್ಡವನೂ, ಮತ್ತು ಮಹಾನ್ ಆಕಾಶವೇ ಮೊದಲಾದ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದ ಸ್ವಾಮಿಯೂ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಹೆಸರು, '**ಬೃಹಸ್ಪತಿ**' ಎಂದಾಗಿದೆ.

(೨೮) **ವಿಷ್ಣು :-** " ವಿಷ್ಲೃ ವ್ಯಾಪ್ತೌ " ಎಂಬ ಧಾತುವಿನಿಂದ, 'ನು' ಪ್ರತ್ಯಯದ ಸೇರಿಕೆಯಿಂದ 'ವಿಷ್ಣು' ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. "**ವೇವೇಷ್ಟಿ ವ್ಯಾಪ್ನೋತಿ ಚರಾಚರಂ ಜಗತ್ ಸ ವಿಷ್ಣುಃ**" ಚರ ಮತ್ತು ಅಚರರೂಪವಾದ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಕನಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಪರಮಾತ್ಮನ ಹೆಸರು '**ವಿಷ್ಣು**' ಎಂದಾಗಿದೆ.

(೨೯) **ಉರುಕ್ರಮ :-** "**ಉರುರ್ಮಹಾನ್ ಕ್ರಮಃ ಪರಾಕ್ರಮೋ ಯಸ್ಯ ಸ ಉರುಕ್ರಮಃ**"- ಅನಂತಪರಾಕ್ರಮಯುಕ್ತನಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಪರಮಾತ್ಮನ ಹೆಸರು '**ಉರುಕ್ರಮ**' - ಎಂದಾಗಿದೆ.

ಯಾವ ಪರಮಾತ್ಮನು, (ಉರುಕ್ರಮಃ) ಮಹಾಪರಾಕ್ರಮಯುಕ್ತನೂ, (ಮಿತ್ರಃ) ಸರ್ವರ 'ಸುಹೃತ್', ಅವಿರೋಧಿಯೂ ಆಗಿದ್ದಾನೋ, ಅವನು, (ಶಂ) ಸುಖಕಾರಕನೂ, ಅವನು, (ವರುಣಃ) ಸರ್ವೋತ್ತಮನೂ, (ಶಂ) ಅವನು ಸುಖ ಸ್ವರೂಪನೂ, (ಆರ್ಯಮಾ) ಅವನು ನ್ಯಾಯಾಧೀಶನೂ, (ಶಂ) ಅವನು ಸುಖ ಪ್ರಚಾರಕನೂ, (ಇಂದ್ರಃ) ಅವನು ಸಕಲೈಶ್ವರ್ಯವಂತನೂ (ಶಂ) ಸಕಲೈಶ್ವರ್ಯದಾಯಕನೂ, (ಬೃಹಸ್ಪತಿಃ) ಅವನು ಸರ್ವರಿಗೂ ಅಧಿಷ್ಠಾತೃವೂ, (ಶಂ) ವಿದ್ಯಾಪ್ರದನೂ ಆಗಿದ್ದಾನೆ. ಮತ್ತು , (ವಿಷ್ಣುಃ) ಯಾವನು ಎಲ್ಲದರಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯಾಪಕನಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನಾಗಿದ್ದಾನೋ, ಅವನು, (ನಃ) ನಮಗೆ (ಭವತು) ಕಲ್ಯಾಣಕಾರಕನಾಗಲಿ.

"ನಮೋ ಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಸ್ತೇ ವಾಯೋ" ಎಂದು ಹೇಳುವ ಬದಲು "ವಾಯೋ ತೇ ಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ ಅಸ್ತು". "ಬೃಹ, ಬೃಹಿ ವೃದ್ಧೌ" ಎಂಬ ಧಾತುಗಳಿಂದ 'ಬ್ರಹ್ಮ' ಶಬ್ದ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾವನು ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಉಚ್ಚನಾಗಿ ವಿರಾಜಿಸುವ, ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ದೊಡ್ಡ, ಅನಂತಬಲಯುಕ್ತನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನೋ, ಆ ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕೆ ನಾವು ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಹೇ ಪರಮೇಶ್ವರ! (ತ್ವಮೇವ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಸಿ) ನೀನೇ ಅಂತರ್ಯಾಮಿರೂಪದಿಂದ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಬ್ರಹ್ಮವಾಗಿದ್ದೀಯೆ. (ತ್ವಾಮೇವ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಂ ಬ್ರಹ್ಮವದಿಷ್ಯಾಮಿ.) ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನೇ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಬ್ರಹ್ಮವೆನ್ನುವೆನು. ಏಕೆಂದರೆ, ನೀನು ಎಲ್ಲೆಡೆಯೂ ವ್ಯಾಪ್ತವಾಗಿ, ಸರ್ವರಿಗೂ ಸದಾ ಪ್ರಾಪ್ತನಾಗಿದ್ದೀಯೆ. (ಋತಂ ವದಿಷ್ಯಾಮಿ) ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಯಾವ ಯಥಾರ್ಥವಾದ ಆಜ್ಞೆಯಿದೆಯೋ, ಅದನ್ನೇ ನಾನು ಸರ್ವರಿಗೂ ಉಪದೇಶಿಸುವೆನು; ಅದಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ಕೂಡ ಮಾಡುವೆನು. (ಸತ್ಯಂ ವದಿಷ್ಯಾಮಿ) ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುವೆನು; ಸತ್ಯವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸುವೆನು ಮತ್ತು ಸತ್ಯವನ್ನೇ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರುವೆನು. (ತನ್ಮಾಮವತು) ಆ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು. (ತದ್ವಕ್ತಾರಮವತು) ಆ ನೀನು ಆಪ್ತ ಸತ್ಯೋಪದೇಶಕನಾದ ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು. ಆ ರೀತಿ, ನಿನ್ನ ಆಜ್ಞೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಬುದ್ಧಿ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ, ಎಂದಿಗೂ ವಿರುದ್ಧವಾಗದಿರಲಿ, ಏಕೆಂದರೆ- ಯಾವುದು ನಿನ್ನ ಆಜ್ಞೆಯೋ , ಅದೇ ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಯಾವುದು ಅದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವೋ, ಅದೇ ಅಧರ್ಮ. (ಅವತು ಮಾಮವತು ವಕ್ತಾರಂ) ಎರಡನೆಯ ಸಾರಿ ಈ ಉಕ್ತಿ ಅಧಿಕಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ ಇದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ "**ಕಶ್ಚಿನ್ ಕಂಚಿತ್ ಪ್ರತಿವದತಿ ತ್ವಂ ಗ್ರಾಮಂ ಗಚ್ಛ ಗಚ್ಛ**". - ಈ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಸಾರಿ ಕ್ರಿಯೆಯ ಉಚ್ಚಾರಣೆಯಿಂದ, ನೀನು ಬೇಗನೇ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಹೋಗು- ಎಂದು ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದೇ ರೀತಿ, ಈ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ- ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಅವಶ್ಯವಾಗಿಯೂ ರಕ್ಷಿಸು ; ಎಂದರೆ- ಧರ್ಮದ ಬಗೆಗೆ ಸುನಿಶ್ಚಿತನಾಗಿ, ಅಧರ್ಮದ ಬಗೆಗೆ ಸದಾ ತಿರಸ್ಕಾರ ಮಾಡುವ ಹಾಗೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಕೃಪೆಮಾಡು ; ನಾನು ನಿನ್ನ ಉಪಕಾರವನ್ನು ದೊಡ್ಡದೆಂದು ಅಂಗೀಕರಿಸುವೆನು - ಎಂಬ ಭಾವವಿದೆ. (ಓಂ ಶಾಂತಿಃ ಶಾಂತಿಃ ಶಾಂತಿಃ) ಇದರಲ್ಲಿ ಮೂರು ಸಾರಿ ಶಾಂತಿಪಾಠ ಮಾಡುವುದರ ಪ್ರಯೋಜನವೇನೆಂದರೆ - ತ್ರಿವಿಧ ತಾಪಗಳು, ಎಂದರೆ, ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮೂರು ಬಗೆಯ ದುಃಖಗಳಿವೆ. ಒಂದು '**ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ**' - ಆತ್ಮನಿಗೆ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಅವಿದ್ಯೆ, ರಾಗ, ದ್ವೇಷ, ಮೂರ್ಖತ್ವ ಮತ್ತು ಜ್ವರ- ನೋವು ಮೊದಲಾದುವು ಉಂಟಾಗುತ್ತವೆ. ಎರಡನೆಯದು '**ಆಧಿಭೌತಿಕ**' ಇದು ಶತ್ರುಗಳಿಂದಲೂ, ವ್ಯಾಘ್ರ, ಸರ್ಪ

ಮೊದಲಾದುವುಗಳಿಂದಲೂ ಉದ್ಭವಿಸುತ್ತದೆ. ಮೂರನೆಯದು **'ಆಧಿದೈವಿಕ'** ಎಂದರೆ- ಅತಿವೃಷ್ಟಿ , ಅತಿಶೀತ , ಅತಿಉಷ್ಣತೆ , ಮನ ಮತ್ತು ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಅಶಾಂತಿಯಿಂದ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಮೂರು ಬಗೆಯ ಕ್ಲೇಶಗಳಿಂದಲೂ ನಮ್ಮನ್ನು ದೂರವಿಟ್ಟು, ಕಲ್ಯಾಣಕಾರಕ ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಸದಾ ಪ್ರವೃತ್ತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡು. ಏಕೆಂದರೆ - ನೀನೇ ಕಲ್ಯಾಣ ಸ್ವರೂಪನೂ, ಸರ್ವಜಗತ್ತಿಗೂ ಕಲ್ಯಾಣಕರ್ತೃವೂ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ಮುಮುಕ್ಷುಗಳಿಗೆ ಕಲ್ಯಾಣಪ್ರದನೂ ಆಗಿದ್ದೀಯೆ. ಆದುದರಿಂದ, ನೀನು ಸ್ವತಃ ನಿನ್ನ ಕರುಣೆಯಿಂದ, ಸಮಸ್ತ ಜೀವರೂ ಧರ್ಮದ ಆಚರಣ (ಮಾಡುತ್ತಾ) ಮತ್ತು ಅಧರ್ಮವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಪರಮಾನಂದವನ್ನು ಹೊಂದುವಂತೆ ಮತ್ತು ದುಃಖಗಳಿಂದ ದೂರವಿರುವಂತೆ, ಸರ್ವಜೀವರ ಹೃದಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಕಾಶಿತನಾಗು.

" ಸೂರ್ಯ ಆತ್ಮಾ ಜಗತಸ್ತಸ್ಥುಷಶ್ಚ "

(೩೦) **ಸೂರ್ಯಃ**– ಈ ಯಜುರ್ವೇದದ ವಚನದಿಂದ (೭- ४೨) **'ಜಗತು'** - ಎಂದರೆ ಪ್ರಾಣಯುಕ್ತ ಚೇತನ ಮತ್ತು ಜಂಗಮ - ಎಂದರೆ ಓಡಾಡುವ ಜೀವರುಗಳ, **'ತಸ್ಥುಷಃ'** ಎಂದರೆ ನಿಷ್ಪ್ರಾಣವಾದ, ಸ್ಥಾವರವಾದ ಜಡ - ಎಂದರೆ ಪೃಥಿವೀ ಮೊದಲಾದುವುಗಳೆಲ್ಲದರ ಆತ್ಮನಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಮತ್ತು ಸ್ವಪ್ರಕಾಶರೂಪನಾಗಿದ್ದು ಸರ್ವವನ್ನೂ ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸುವುದರಿಂದ ಪರಮೇಶ್ವನ ಹೆಸರು **'ಸೂರ್ಯ'** ಎಂದಾಗಿದೆ.

(೩೧) **ಆತ್ಮಾ** :– "ಅತಸಾತತ್ಯಗಮನೇ" - ಈ ಧಾತುವಿನಿಂದ 'ಆತ್ಮಾ' ಎಂಬ ಶಬ್ದ ನಿಷ್ಪನ್ನವಾಗುತ್ತದೆ. **"ಯೋಽತತಿ ವ್ಯಾಪ್ನೋತಿ ಸ ಆತ್ಮಾ"**. ಜೀವರೇ ಮೊದಲಾದ ಸಮಸ್ತ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಿರಂತರ ವ್ಯಾಪಕನಾಗಿರುವನು ಆತ್ಮಾ. **"ಪರಶ್ಚಾಸಾವಾತ್ಮಾ ಚ ಯ ಆತ್ಮಭ್ಯೋ ಜೀವೇಭ್ಯಃ ಸೂಕ್ಷ್ಮೇಭ್ಯಃ ಪರೋಽತಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮಃ ಸ ಪರಮಾತ್ಮಾ"** , ಜೀವರೇ ಮೊದಲಾದ ಸರ್ವರಿಗಿಂತ ಉತ್ಕೃಷ್ಟನೂ, ಮತ್ತು ಜೀವ, ಪ್ರಕೃತಿ ಮತ್ತು ಆಕಾಶಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅತಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮನೂ ಮತ್ತು ಜೀವರೆಲ್ಲರ ಅಂತರ್ಯಾಮೀ ಆತ್ಮನೂ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಈಶ್ವರನ ಹೆಸರು **'ಪರಮಾತ್ಮಾ'**– ಎಂದಾಗಿದೆ.

ಪರಮೇಶ್ವರ :– ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಂತನ ಹೆಸರು ಈಶ್ವರ. **"ಯ ಈಶ್ವರೇಷು ಸರ್ವೇಷು ಪರಮಃ ಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಸ ಪರಮೇಶ್ವರಃ"** ಯಾವನು ಈಶ್ವರರಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಸಮರ್ಥರಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಸಮರ್ಥನೋ, ಯಾವನಿಗೆ ಸಮನಾದವನು ಯಾವನೂ ಇಲ್ಲವೋ, ಅವನ ಹೆಸರು **' ಪರಮೇಶ್ವರ '** - ಎಂದಾಗಿದೆ.

(೩೨) **ಸವಿತಾ** :– "ಷು ಇಞ್ ಅಭಿಷವೇ, ಷೂ ಇಞ್ ಪ್ರಾಣಿಗರ್ಭವಿಮೋಚನೇ " - ಈ ಧಾತುಗಳಿಂದ 'ಸವಿತಾ' ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. **"ಅಭಿಷವಃ ಪ್ರಾಣಿಗರ್ಭವಿಮೋಚನಂ ಚೋತ್ಪಾದನಂ. ಯಶ್ಚರಾಚರಂ ಜಗತ್ಸುನೋತಿ, ಸೂತೇ, ವೋತ್ಪಾದಯತಿ, ಸ ಸವಿತಾ ಪರಮೇಶ್ವರಃ"** ಸಮಸ್ತ ಜಗತ್ತಿನ ಉತ್ಪತ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡುವುದರಿಂದ, ಪರಮೇಶ್ವರನ ಹೆಸರು **'ಸವಿತಾ'** ಎಂದಾಗಿದೆ.

(೩೩) **ದೇವ** :–" ದಿ ವು ಕ್ರೀಡಾವಿಜಿಗೀಷಾವ್ಯವಹಾರದ್ಯುತಿಸ್ತುತಿಮೋದಮದಸ್ವಪ್ನ ಕಾಂತಿಗತಿಷು " ಈ ಧಾತುವಿನಿಂದ ದೇವಶಬ್ದ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುತ್ತದೆ. (ಕ್ರೀಡಾ) ಶುದ್ಧನೂ, ಜಗತ್ತಿನ ಆಟವಾಡಿಸುವವನೂ, (ವಿಜಿಗೀಷಾ) ಧಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ಗೆಲ್ಲಿಸುವ ಇಚ್ಛೆಯುಳ್ಳವನೂ, (ವ್ಯವಹಾರ) ಸಮಸ್ತ ಕ್ರಿಯೆಗಳ ಸಾಧನೋಪಸಾಧನಗಳನ್ನು ಕೊಡುವವನೂ, (ದ್ಯುತಿ) ಸ್ವಯಂಪ್ರಕಾಶಸ್ವರೂಪನೂ, ಸರ್ವಪ್ರಕಾಶಕನೂ, (ಸ್ತುತಿ) ಪ್ರಶಂಸಾಯೋಗ್ಯನೂ, (ಮೋದ) ಸ್ವತಃ ಆನಂದಸ್ವರೂಪನೂ, ಮತ್ತು ಅನ್ಯರಿಗೆ ಆನಂದದಾಯಕನೂ, (ಮದ) ಮದೋನ್ಮತ್ತರನ್ನು ದಂಡಿಸುವವನೂ, (ಸ್ವಪ್ನ) ಜೀವರ ನಿದ್ರೆಗಾಗಿ ರಾತ್ರಿಯನ್ನೂ, ಪ್ರಳಯವನ್ನೂ ಮಾಡುವವನೂ,(ಕಾಂತಿ) ಕಾಮನಾಯೋಗ್ಯನೂ ಮತ್ತು (ಗತಿ) ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪನೂ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಹೆಸರು **'ದೇವ'** ಎಂದಾಗಿದೆ ಅಥವಾ **"ಯೋ ದೀವ್ಯತಿ, ಕ್ರೀಡತಿ, ಸ ದೇವಃ"** ಯಾವನು ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಆನಂದದಿಂದ ತಾನೇ ರಮಿಸುತ್ತಾನೋ, ಅಥವಾ ಅನ್ಯರ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೆ, ಆಟದಂತೆ, ಸಹಜಸ್ವಭಾವದಿಂದ ಸರ್ವಜಗತ್ತನ್ನೂ ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತಾನೋ, ಅಥವಾ ಕ್ರೀಡೆಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಆಧಾರವಾಗಿದ್ದಾನೋ, **"ವಿಜಿಗೀಷತೇ ಸ ದೇವಃ"** ಯಾವನು ಸರ್ವವಿಜಯಿಯಾಗಿದ್ದಾನೋ, ಸ್ವತಃ ಅಜೇಯ - ಎಂದರೆ ಯಾವನನ್ನು ಯಾವನೂ ಗೆಲ್ಲಲಾರನೋ, **"ವ್ಯವಹಾರಯತಿ ಸ ದೇವಃ"** ಯಾವನು ನ್ಯಾಯಾನ್ಯಾಯರೂಪ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ಬಲ್ಲವನೂ, ಉಪದೇಶಮಾಡುವವನೂ ಆಗಿದ್ದಾನೋ, **"ಯಶ್ಚರಾಚರಂಜಗತ್ ದ್ಯೋತಯತಿ"** - ಯಾವನು ಎಲ್ಲದರ ಪ್ರಕಾಶಕನಾಗಿದ್ದಾನೋ, **"ಯಃ ಸ್ತೂಯತೇ ಸ ದೇವಃ"** - ಯಾವನು ಮಾನವರೆಲ್ಲರ ಪ್ರಶಂಸೆಗೆ ಯೋಗ್ಯನಾಗಿದ್ದಾನೋ, ಯಾವನು ನಿಂದೆಗೆ ಯೋಗ್ಯನಲ್ಲವೋ ."**ಯೋ ಮೋದಯತಿ ಸ ದೇವಃ** " - ಯಾವನು ಸ್ವತಃ ಆನಂದಸ್ವರೂಪನಾಗಿದ್ದು , ಅನ್ಯರಿಗೂ ಆನಂದ ನೀಡುತ್ತಾನೋ, ಯಾವನಿಗೆ ಲೇಶಮಾತ್ರವೂ ದುಃಖವಿಲ್ಲವೋ, **"ಯೋ ಮಾದ್ಯತಿ , ಸ ದೇವಃ"** ಯಾವನು ಸದಾ ಹರ್ಷಿತನೂ, ಶೋಕರಹಿತನೂ ಆಗಿದ್ದು, ಅನ್ಯರನ್ನು ಹರ್ಷಿತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವವನೂ ಮತ್ತು ದುಃಖಗಳಿಂದ ದೂರವಿಡುವವನೂ ಆಗಿದ್ದಾನೋ, **"ಯಃ ಸ್ವಾಪಯತಿ, ಸ ದೇವಃ"** - ಯಾವನು ಪ್ರಳಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವ್ಯಕ್ತದಲ್ಲಿ ಜೀವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಿದ್ರಿತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾನೋ, **"ಯಃ ಕಾಮಯತೇ ಕಾಮ್ಯತೇ ವಾ ಸ ದೇವಃ"** ಯಾವ ಕಾಮನೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಸತ್ಯವೋ ಮತ್ತು ಯಾವನ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯ ಕಾಮನೆಯನ್ನು ಶಿಷ್ಟರೆಲ್ಲರೂ ಮಾಡುತ್ತಾರೋ , ಮತ್ತು - **"ಯೋ ಗಚ್ಛತಿ ಗಮ್ಯತೇ ವಾ ಸ ದೇವಃ"** ಯಾವನು

ಎಲ್ಲದರಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯಾಪ್ತನಾಗಿದ್ದಾನೋ ಮತ್ತು ತಿಳಿಯಲರ್ಹನಾಗಿದ್ದಾನೋ, ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನು ಈ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರಣಗಳಿಂದ '**ದೇವ**' ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾನೆ.

(೩೪) **ಕುವೇರಃ** – "ಕುವಿ ಆಚ್ಛಾದನೇ "- ಈ ಧಾತುವಿನಿಂದ 'ಕುವೇರ' ಶಬ್ದ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. "**ಯಃ ಸರ್ವಂ ಕುವತಿ ಸ್ವವ್ಯಾಪ್ತ್ಯಾಽಽಚ್ಛಾದಯತಿ ಸ ಕುವೇರೋ ಜಗದೀಶ್ವರಃ**" - ತನ್ನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಿಂದ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಆಚ್ಛಾದಿಸುವುದರಿಂದ ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಹೆಸರು '**ಕುವೇರ**' ಎಂದಾಗಿದೆ.

(೩೫) **ಪೃಥಿವೀ** :- "ಪ್ರಥ ವಿಸ್ತಾರೇ" - ಈ ಧಾತುವಿನಿಂದ 'ಪೃಥಿವೀ' ಶಬ್ದ ವ್ಯುತ್ಪನ್ನವಾಗುತ್ತದೆ . "**ಯಃ ಪ್ರಥತೇ ಸರ್ವಜಗದ್ವಿಸ್ತೃಣಾತಿ ಸ ಪೃಥಿವಿ**"- ಸಮಸ್ತ ವಿಸ್ತೃತ ಜಗತ್ತಿನ ವಿಸ್ತಾರ ಮಾಡುವವನಾದ ಕಾರಣ, ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಹೆಸರು '**ಪೃಥಿವೀ**' ಎಂದಾಗಿದೆ.

(೩೬) ಜಲ :- "ಜಲಘಾತನೇ " - ಎಂಬ ಧಾತುವಿನಿಂದ 'ಜಲ' ಶಬ್ದ ವ್ಯುತ್ಪನ್ನವಾಗಿದೆ. "**ಜಲತಿ ಘಾತಯತಿ ದುಷ್ಟಾನ್, ಸಂಘಾತಯತಿ ಅವ್ಯಕ್ತಪರಮಾಣ್ವಾದೀನ್ ತದ್ಬ್ರಹ್ಮ ಜಲಂ**" ದುಷ್ಟರನ್ನು ದಂಡಿಸುವವನೂ, ಅವ್ಯಕ್ತಪರಮಾಣು ಮೊದಲಾದುವುಗಳಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಯೋಗ- ವಿಯೋಗಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವವನೂ ಆದ ಪರಮಾತ್ಮ "**ಜಲ**" ಎಂಬ ಸಂಜ್ಞೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

(೩೭) **ಆಕಾಶ** : – "ಕಾಶೃದೀಪ್ತೌ" ಈ ಧಾತುವಿನಿಂದ 'ಆಕಾಶ' ಶಬ್ದ ವ್ಯುತ್ಪನ್ನವಾಗುತ್ತದೆ. "**ಯಃ ಸರ್ವತಃ ಸರ್ವಂ ಜಗತ್ ಪ್ರಕಾಶಯತಿ, ಸ ಆಕಾಶಃ**" - ಎಲ್ಲೆಡೆಯಿಂದಲೂ ಜಗತ್ತಿನ ಪ್ರಕಾಶಕನಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಆ ಪರಮಾತ್ಮನ ಹೆಸರು "**ಆಕಾಶ**" ಎಂದಾಗಿದೆ.

(೩೮) **ಅನ್ನ** , (೩೯) **ಅನ್ನಾದ**, (೪೦) **ಅತ್ತಾ**

"ಅದ ಭಕ್ಷಣೇ"- ಈ ಧಾತುವಿನಿಂದ 'ಅನ್ನ' ಶಬ್ದ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ.

ಅದ್ಯತೇಽತ್ತಿ ಚ ಭೂತಾನಿ ತಸ್ಮಾದನ್ನಂ ತದುಚ್ಯತೇ ॥೧॥

ಅಹಮನ್ನ ಮಹಮನ್ನ ಮಹಮನ್ನಂ । ಅಹಮನ್ನಾದೋಽಹ ಮನ್ನಾದೋಽಹಮನ್ನಾದಃ ॥ ೨॥ (ತೈತ್ತಿರೀಯ ಉಪ. ೨-೧೦)

ಅತ್ತಾ ಚರಾಚರಗ್ರಹಣಾತ್ ॥ ೩॥ (ವೇದಾಂತ ದರ್ಶನ; ೧-೨-೯)

ಇದು ವ್ಯಾಸಮುನಿಕೃತ ಶಾರೀರಿಕಸೂತ್ರ . ಸರ್ವರೂ ತಮ್ಮ ಅಂತರದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳಲು, ಸರ್ವರೂ ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ಯೋಗ್ಯನೂ, ಚರಾಚರ ಜಗತ್ತನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವವನೂ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಈಶ್ವರನಿಗೆ 'ಅನ್ನ', 'ಅನ್ನಾದ' ಮತ್ತು 'ಅತ್ತಾ' ಎಂಬ ಹೆಸರುಗಳಿವೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಮೂರು ಸಾರಿ ಪುನರುಕ್ತವಾಗಿರುವುದು ಆದರಕ್ಕೋಸ್ಕರ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಅತ್ತಿಯ ಹಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಮಿಗಳು ಹುಟ್ಟಿ , ಅದರಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತವೆ. ಅದರಲ್ಲಿಯೇ ನಾಶವನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತವೆ. ಪರಮೇಶ್ವರನಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಜಗತ್ತಿನ ಸ್ಥಿತಿಯಾದರೂ ಹಾಗೆಯೇ ಇದೆ .

(೪೧) **ವಸು** : – "ವಸ ನಿವಾಸೇ " ಎಂಬ ಧಾತುವಿನಿಂದ 'ವಸು' ಶಬ್ದ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. "**ವಸಂತಿ ಭೂತಾನಿ ಯಸ್ಮಿನ್, ಅಥವಾ ಯಃ ಸರ್ವೇಷು ವಸತಿ ಸ ವಸುರೀಶ್ವರಃ**" ಆಕಾಶ ಮೊದಲಾದ ಸರ್ವಭೂತಗಳೂ ಅವನಲ್ಲಿಯೇ ನೆಲೆಸಿರುವುದರಿಂದ, ಅಥವಾ ಅವನು ಸರ್ವದರಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯಾಪಿಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಹೆಸರು '**ವಸು**' ಎಂದಾಗಿದೆ.

(೪೨) **ರುದ್ರಃ** – "ರುಧಿರ್ ಅಶ್ರುವಿಮೋಚನೇ" - ಈ ಧಾತುವಿನಿಂದ 'ಣಿಚ್[1] ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಪ್ರಯೋಗದಿಂದ 'ರುದ್ರ' ಶಬ್ದ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. " **ಯೋ ರೋದಯತ್ಯನ್ಯಾಯಕಾರಿಣೋ ಜನಾನ್ ಸ ರುದ್ರಃ**" - ದುಷ್ಟ ಕರ್ಮ ಮಾಡುವವರನ್ನು ಅಳಿಸುವವನಾದ ಕಾರಣ ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನಿಗೆ '**ರುದ್ರ**' ಎಂಬ ಹೆಸರಿದೆ.

ಯನ್ಮನಸಾ ಧ್ಯಾಯತಿ ತದ್ವಾಚಾ ವದತಿ,ಯದ್ವಾಚಾ ವದತಿ, ತತ್ಕರ್ಮಣಾ ಕರೋತಿ,ಯತ್ಕರ್ಮಣಾ ಕರೋತಿ, ತದಭಿಸಂಪದ್ಯತೇ ।

ಇದು ಯಜುರ್ವೇದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣದ ವಚನ. ಜೀವನು ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಯಾವುದನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಾನೋ, ಅದನ್ನು ನಾಲಗೆಯಿಂದ ಆಡುತ್ತಾನೆ. ಯಾವುದನ್ನು ನಾಲಗೆಯಿಂದಾಡುತ್ತಾನೋ, ಅದನ್ನು ಕರ್ಮತಃ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಮತ್ತು ಕರ್ಮರೂಪವಾಗಿ ಯಾವುದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೋ, ಅದನ್ನೇ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಇದರಿಂದ ಸಿದ್ಧವಾದುದಾದರೂ ಏನು? ಯಾವ ಜೀವನು ಎಂತಹ ಕರ್ಮ ಮಾಡುತ್ತಾನೋ, ಅವನು ಅಂತಹ ಫಲವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ- ಎಂಬುದೇ. ಯಾವಾಗ ದುಷ್ಟಕರ್ಮ ಮಾಡುವ ಜೀವರು, ಈಶ್ವರನ ನ್ಯಾಯರೂಪೀ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ, ದುಃಖರೂಪವಾದ ಫಲವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೋ, ಆಗ ಅಳುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು ಇದೇ ರೀತಿ ಈಶ್ವರನು ಅವರನ್ನು ಅಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ

[1] ಣಿಚ್ ಪ್ರತ್ಯಯಾಂತಾನ್ನ್ ಪ್ರತಯಃ

ಕಾರಣದಿಂದ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಹೆಸರು '**ರುದ್ರ**' - ಎಂದಾಗಿದೆ.

(೪೩) **ನಾರಾಯಣ: - ಆಪೋ ನಾರಾ ಇತಿ ಪ್ರೋಕ್ತಾ ಆಪೋ ವೈನರಸೂನವಃ ।**

ತಾ ಯದಸ್ಯಾಯನಂ ಪೂರ್ವಂ ತೇನ ನಾರಾಯಣಃ ಸ್ಮೃತಃ ॥ (ಮನು :- ೧-೧೦)

ಜಲಕ್ಕೂ, ಮತ್ತು ಜೀವರಿಗೂ 'ನಾರಾ' ಎಂಬ ಹೆಸರಿದೆ. ಅದು, ಅವರು (ಜಲ ಮತ್ತು ಜೀವರು) ಅವನಿಗೆ 'ಅಯನ' ಎಂದರೆ ನಿವಾಸಸ್ಥಾನವಾಗಿರುವ ಕಾರಣ, ಸರ್ವಜೀವರಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯಾಪಕನಾದ ಆ ಪರಮಾತ್ಮನ ಹೆಸರು '**ನಾರಾಯಣ**'- ಎಂದಾಗಿದೆ.

(೪೪) **ಚಂದ್ರ :** - "ಚದಿ ಆಹ್ಲಾದೇ"-ಈ ಧಾತುವಿನಿಂದ 'ಚಂದ್ರ' ಶಬ್ದ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. "**ಯಶ್ಚಂದತಿ , ಚಂದಯತಿ ವಾ ಸ ಚಂದ್ರಃ**"- ಆನಂದಸ್ವರೂಪನೂ, ಸರ್ವರಿಗೂ ಆನಂದ ಕೊಡುವವನೂ ಆದ ಕಾರಣ ಈಶ್ವರನಿಗೆ '**ಚಂದ್ರ**' ಎಂಬ ಹೆಸರಿದೆ.

(೪೫) **ಮಂಗಳ :** - "ಮಗಿ ಗತ್ಯರ್ಥೇ" - ಈ ಧಾತುವಿನಿಂದ 'ಮಂಗಲೇರಲಚ್'[1]- ಎಂಬ ಸೂತ್ರಕ್ಕನುಸಾರ 'ಮಂಗಲ' ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. "**ಯೋ ಮಂಗತಿ, ಮಂಗಯತಿ ವಾ ಸ ಮಂಗಲಃ**" ತಾನು ಸ್ವತಃ ಮಂಗಲಸ್ವರೂಪನೂ, ಮತ್ತು ಸರ್ವಜೀವರ ಮಂಗಳಕ್ಕೂ ಕಾರಣನೂ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಪರಮೇಶ್ವರನಿಗೆ '**ಮಂಗಳ**' - ಎಂಬ ಹೆಸರಿದೆ.

(೪೬) **ಬುಧ** :- "ಬುಧ ಅವಗಮನೇ"- ಈ ಧಾತುವಿನಿಂದ 'ಬುಧ' ಶಬ್ದ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. "**ಯೋ ಬುಧ್ಯತೇ, ಬೋಧಯತಿ ವಾ ಸ ಬುಧಃ**" ತಾನು ಸ್ವತಃ ಬೋಧಸ್ವರೂಪನೂ, ಮತ್ತು ಜೀವರೆಲ್ಲರ ಬೋಧಕ್ಕೆ ಕಾರಣನೂ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ, ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನಿಗೆ '**ಬುಧ**'- ಎಂಬ ಹೆಸರಿದೆ.

"ಬೃಹಸ್ಪತಿ" ಶಬ್ದದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳಿಯೇ ಇದ್ದೇವೆ.

(೪೭) **ಶುಕ್ರ :** - "ಈಶುಚಿರ್ ಪೂತಿಭಾವೇ" - ಈ ಧಾತುವಿನಿಂದ 'ಶುಕ್ರ' ಶಬ್ದ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. "**ಯಃ ಶುಚ್ಯತಿ, ಶೋಚಯತಿ ವಾ ಸ ಶುಕ್ರಃ**" ಸ್ವತಃ ಅತ್ಯಂತ ಪವಿತ್ರನಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಮತ್ತು ಅವನ ಸಂಗದಿಂದ ಜೀವನೂ ಪವಿತ್ರನಾಗಿ ಹೋಗುವುದರಿಂದ ಈಶ್ವರನಿಗೆ '**ಶುಕ್ರ**' ಎಂಬ ಹೆಸರಿದೆ.

(೪೮) **ಶನೈಶ್ಚರ :** - "ಚರ ಗತಿಭಕ್ಷಣಯೋಃ" - ಈ ಧಾತುವಿನಿಂದ, 'ಶನೈಸ್' ಎಂಬ ಅವ್ಯಯೋಪ ಪದದ ಸಂಯೋಜನದಿಂದ "ಶನೈಶ್ಚರ" ಶಬ್ದ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. "**ಯಃ ಶನೈಶ್ಚರತಿ ಸ ಶನೈಶ್ಚರಃ**" ಸರ್ವರಲ್ಲಿಯೂ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ವ್ಯಾಪಕನಾಗಿ, ಧೈರ್ಯವಂತ* ನಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನಿಗೆ "ಶನೈಶ್ಚರ"- ಎಂಬ ಹೆಸರಿದೆ.

(೪೯) **ರಾಹು** : - "ರಹತ್ಯಾಗೇ " ಈ ಧಾತುವಿನಿಂದ 'ರಾಹು' ಶಬ್ದ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. "**ಯೋ ರಹತಿ ಪರಿತ್ಯಜತಿ ದುಷ್ಟಾನ್, ರಾಹಯತಿ ತ್ಯಾಜಯತಿ ವಾ ಸ ರಾಹುರೀಶ್ವರಃ**"- ಏಕಾಂತಸ್ವರೂಪನಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಅವನ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಪದಾರ್ಥ ಸಂಯುಕ್ತವಾಗದಿರುವುದರಿಂದ, ದುಷ್ಟರನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುವವನೂ, ಅನ್ಯರನ್ನು ಬಿಡಿಸುವವನೂ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಹೆಸರು "**ರಾಹು**" ಎಂದಾಗಿದೆ.

(೫೦) **ಕೇತು :** - "ಕಿತ ನಿವಾಸೇ ರೋಗಾಪನಯನೇ ಚ" . ಈ ಧಾತುವಿನಿಂದ 'ಕೇತು' ಶಬ್ದ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. "**ಯಃ ಕೇತಯತಿ ಚಿಕಿತ್ಸತಿ ವಾ ಸ ಕೇತುರೀಶ್ವರಃ**" ಜಗತ್ತೆಲ್ಲದರ ನಿವಾಸಸ್ಥಾನವೂ, ಸರ್ವರೋಗರಹಿತನೂ, ಮತ್ತು ಮುಮುಕ್ಷುಗಳನ್ನು ಮುಕ್ತಿ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸರ್ವರೋಗಗಳಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಮಾಡುವವನೂ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಆ ಪರಮಾತ್ಮನ ಹೆಸರು '**ಕೇತು**' ವಾಗಿದೆ.

(೫೧) **ಯಜ್ಞ** : - "ಯಜ ದೇವಪೂಜಾ ಸಂಗತಿಕರಣದಾನೇಷು ." - ಈ ಧಾತುವಿನಿಂದ 'ಯಜ್ಞ' ಶಬ್ದ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. "ಯಜ್ಞೋ ವೈ ವಿಷ್ಣು"[2] - ಇದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಗ್ರಂಥದ ವಚನವಾಗಿದೆ. "**ಯೋ ಯಜತಿ, ವಿದ್ವದ್ಭಿರಿಜ್ಯತೇ ವಾ ಸ ಯಜ್ಞಃ**" - ಸರ್ವ ಜಗತ್ತಿನ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ ಸಂಯುಕ್ತಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ; ವಿದ್ವಾಂಸರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಪೂಜ್ಯನಾಗಿದ್ದಾನೆ; ಮತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮನಿಂದ ಹಿಡಿದು ಸಮಸ್ತ ಋಷಿ-ಮುನಿಗಳಿಗೂ ಪೂಜ್ಯನಾಗಿದ್ದಾನೆ ; ಆಗಿದ್ದಾನೆ ಮತ್ತು ಆಗಿರುವನು. ಆದುದರಿಂದ ಮತ್ತು ಅವನು ಸರ್ವತ್ರವ್ಯಾಪಕನಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಆ ಪರಮಾತ್ಮನ ಹೆಸರು '**ಯಜ್ಞ**' ವಾಗಿದೆ.

(೫೨) **ಹೋತಾ** :- "ಹು ದಾನಾದನಯೋಃ ಆದಾನೇ ಚೇತ್ಯೇಕೇ". - ಈ ಧಾತುವಿನಿಂದ 'ಹೋತಾ' ಶಬ್ದ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. "**ಯೋ**

---

[1] ಉಣಾದಿ:-೫-೭೦ [2] ಶತಪಥ:-೧.೧.೪೮

* ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲದೆ, ಸದಾ ಒಂದೇ ರೀತಿ ವರ್ತಿಸುವವನು. ಸಹಜವಾಗಿ, ಏಕಪ್ರಕಾರ ಕ್ರಿಯಾಸಾಮರ್ಥ್ಯಶಾಲಿ.

ಜುಹೋತಿ, ಸ ಹೋತಾ". - ಜೀವರಿಗೆ ಕೊಡಲು ಯೋಗ್ಯವಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳ ದಾತೃವೂ, ಮತ್ತು ಗ್ರಹಿಸಲು ಯೋಗ್ಯವಾದುವುಗಳ ಗ್ರಾಹಕನೂ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ, ಆ ಈಶ್ವರನ ಹೆಸರು **"ಹೋತಾ"** ಎಂದಾಗಿದೆ.

(೫೩) **ಬಂಧು :** - "ಬಂಧ ಬಂಧನೇ" - ಇದರಿಂದ 'ಬಂಧು' ಶಬ್ದ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. **"ಯಃ ಸ್ವಸ್ಮಿನ್ ಚರಾಚರಂ ಜಗತ್ ಬಧ್ನಾತಿ, ಬಂಧುವದ್ಧರ್ಮಾತ್ಮನಾಂ ಸುಖಾಯ ಸಹಾಯೋ ವರ್ತತೇ ಸ ಬಂಧುಃ"** - ಅವನು ತನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಸಮಸ್ತ ಲೋಕಲೋಕಾಂತರಗಳನ್ನೂ ನಿಯಮಗಳಿಂದ ಬದ್ಧವಾಗಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ; ಮತ್ತು ಸೋದರನಂತೆ ಸಹಾಯಕನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಇದೇ ಕಾರಣದಿಂದ ಲೋಕಲೋಕಾಂತರಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಪರಿಧಿಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಲಾರವು. ಸೋದರನು ಸೋದರರಿಗೆ ಸಹಾಯಕಾರಿಯಾಗಿರುವಂತೆ, ಪರಮೇಶ್ವರನೂ ಕೂಡ ಪೃಥಿವೀ- ಮೊದಲಾದ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿರುವುದರಿಂದ, ರಕ್ಷಿಸುವುದರಿಂಡ ಮತ್ತು ಸುಖ ಕೊಡುವುದರಿಂದ **"ಬಂಧು"** ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾನೆ.

(೫೪) **ಪಿತಾ :** - "ಪಾ ರಕ್ಷಣೇ" -ಈ ಧಾತುವಿನಿಂದ 'ಪಿತಾ' ಶಬ್ದ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. **"ಯಃ ಪಾತಿ ಸರ್ವಾನ್ ಸ ಪಿತಾ"**- ತಂದೆಯು ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳ ಬಗೆಗೆ ಸದಾ ಕೃಪಾಳುವಾಗಿ ಅವರ ಉನ್ನತಿಯನ್ನೇ ಬಯಸುವ ಹಾಗೆಯೇ, ಸರ್ವರ ರಕ್ಷಕನಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನು ಸಮಸ್ತ ಜೀವರ ಉನ್ನತಿಯನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಅವನ ಹೆಸರು **"ಪಿತಾ"** ಆಗಿದೆ.

ಪಿತಾಮಹ : - **"ಯಃ ಪಿತೄಣಾಂ ಪಿತಾ ಸ ಪಿತಾಮಹಃ"** ಅವನು ಪಿತೃಗಳಿಗೂ ಪಿತೃವಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಹೆಸರು **"ಪಿತಾಮಹ"** ಎಂದಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಪಿತಾಮಹ : - **"ಯಃ ಪಿತಾಮಹಾನಾಂ ಪಿತಾ ಸ ಪ್ರಪಿತಾಮಹಃ"**- ಅವನು ಪಿತಾಮಹರಿಗೂ ಪಿತೃವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಹೆಸರು **"ಪ್ರಪಿತಾಮಹ"**- ಎಂದಾಗಿದೆ.

(೫೫) **ಮಾತಾ:** -**"ಯಃ ಮಿಮೀತೇ, ಮಾನಯತಿ ಸರ್ವಾನ್ ಜೀವಾನ್ ಸ ಮಾತಾ"** ಪೂರ್ಣಕೃಪಾಯುಕ್ತಳಾದ ಜನನಿಯು ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳ ಸುಖ ಮತ್ತು ಉನ್ನತಿಯನ್ನು ಬಯಸುವಂತೆ, ಪರಮೇಶ್ವರನೂ ಕೂಡ, ಜೀವರೆಲ್ಲರ ವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಹೆಸರು **"ಮಾತಾ"** - ಎಂದಾಗಿದೆ.

(೫೬) **ಆಚಾರ್ಯ:** - **"ಚರ ಗತಿಭಕ್ಷಣಯೋಃ"**, 'ಆಙ್' ಪೂರ್ವಕವಾದ ಈ ಧಾತುವಿನಿಂದ "ಆಚಾರ್ಯ" ಶಬ್ದ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. **"ಯ ಆಚಾರಂ ಗ್ರಾಹಯತಿ, ಸರ್ವಾವಿದ್ಯಾ ಬೋಧಯತಿ ಸ ಆಚಾರ್ಯ ಈಶ್ವರಃ"**- ಸತ್ಯಮಯವಾದ ಆಚಾರವನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುವವನೂ, ಹಾಗು ಸಮಸ್ತ ವಿದ್ಯೆಗಳ ಪ್ರಾಪ್ತಿಗೆ ಕಾರಣನಾಗಿ, ಸರ್ವವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನೂ ಪ್ರಾಪ್ತ ಮಾಡಿಸುವವನೂ ಆಗಿರುವ ಕಾರಣ, ಪರಮೇಶ್ವರನ ಹೆಸರು **"ಆಚಾರ್ಯ"** ಎಂದಾಗಿದೆ.

(೫೭) **ಗುರು :** - "ಗೃಶಬ್ದೇ"- ಈ ಧಾತುವಿನಿಂದ 'ಗುರು' ಶಬ್ದ ನಿಷ್ಪನ್ನವಾಗಿದೆ **"ಯೋ ಧರ್ಮ್ಯಾನ್ ಶಬ್ದಾನ್ ಗೃಣಾತ್ಯುಪದಿಶತಿ ಸ ಗುರುಃ"**

ಸ ಪೂರ್ವೇಷಾಮಪಿ ಗುರುಃ ಕಾಲೇನಾನವಚ್ಛೇದಾತ್ । (ಯೋಗಸೂತ್ರ:- ೧-೨೬)

ಗುರು : - ಇದು ಯೋಗಸೂತ್ರ. ಅವನು ಸತ್ಯಧರ್ಮಪ್ರತಿಪಾದಕವಾದ ಸಕಲ ವಿದ್ಯಾಯುಕ್ತ ವೇದಗಳನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಾನೆ: ಸೃಷ್ಟಿಯ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿ, ವಾಯು, ಆದಿತ್ಯ, ಅಂಗಿರಾ ಹಾಗೂ ಬ್ರಹ್ಮ - ಮೊದಲಾದ ಗುರುಗಳಿಗೂ ಗುರುವಾಗಿದ್ದಾನೆ : ಮತ್ತು ಅವನು ಎಂದಿಗೂ ನಾಶ ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಹೆಸರು **'ಗುರು'** - ಎಂದಾಗಿದೆ.

(೫೮) **ಅಜ :** - "ಅಜ ಗತಿಕ್ಷೇಪಣಯೋಃ", "ಜನೀ ಪ್ರಾದುರ್ಭಾವೇ" - ಈ ಧಾತುಗಳಿಂದ 'ಅಜ' ಶಬ್ದ ರೂಪಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. **"ಯೋಽಜತಿ ಸೃಷ್ಟಿಂ ಪ್ರತಿ ಸರ್ವಾನ್ ಪ್ರಕೃತ್ಯಾದೀನ್ ಪದಾರ್ಥಾನ್ ಪ್ರಕ್ಷಿಪತಿ, ಜಾನಾತಿ ವಾ, ಕದಾಚಿನ್ನಜಾಯತೇ ಸೋಽಜಃ"** ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸಮಸ್ತ ಅವಯವಗಳಾದ ಆಕಾಶ ಮೊದಲಾದ ಭೂತಗಳನ್ನೂ, ಪರಮಾಣುಗಳನ್ನೂ ಯೋಗ್ಯ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸುತ್ತಾನೆ; ಶರೀರಗಳೊಂದಿಗೆ ಜೀವರ ಸಂಬಂಧವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ ಜನ್ಮ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ ಹಾಗೂ ಸ್ವತಃ ಎಂದಿಗೂ ಜನ್ಮವೆತ್ತುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಆ ಈಶ್ವರನ ಹೆಸರು **'ಅಜ'** ಎಂದಾಗಿದೆ.

ಬ್ರಹ್ಮಾ : - "ಬೃಹ ಬೃಹಿ ವೃದ್ಧೌ"- ಈ ಧಾತುಗಳಿಂದ "ಬ್ರಹ್ಮಾ" ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. **"ಯೋಽಖಿಲಂ ಜಗನ್ನಿರ್ಮಾಣೇನ ಬೃಂಹತಿ, ವರ್ಧಯತಿ ಸ ಬ್ರಹ್ಮಾ"** ಸಂಪೂರ್ಣ ಜಗತ್ತನ್ನು ರಚಿಸಿ, ವರ್ಧಿಸುತ್ತಾನೆ: ಆದ ಕಾರಣ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಹೆಸರು **"ಬ್ರಹ್ಮಾ"** ಎಂದಾಗಿದೆ.

(೫೯) **ಸತ್ಯ** : – "**ಸತ್ಯಂ ಜ್ಞಾನಮನಂತಂ ಬ್ರಹ್ಮ**" - ಇದು ತೈತ್ತಿರೀಯೋಪನಿಷದ್ವಚನ. (ಬ್ರಹ್ಮ-೧) "**ಸಂತೀತಿ ಸಂತಸ್ತೇಷು ಸತ್ಸು ಸಾಧು ತತ್ಸತ್ಯಂ । ಯಜ್ಞಾನಾತಿ ಚರಾಚರಂ ಜಗತ್ತಜ್ಞಾನಂ, ನ ವಿದ್ಯತೇಽತೋಽವಧಿರ್ಮರ್ಯಾದಾ ಯಸ್ಯ ತದನಂತಂ. ಸರ್ವೇಭ್ಯೋ ಬೃಹತ್ವಾದ್ಬ್ರಹ್ಮ**" ಇರುವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು 'ಸತ್' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಧುವಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಪರಮೇಶ್ವರನ ಹೆಸರು "**ಸತ್ಯ**" ಎಂದಿದೆ.

(೬೦) **ಜ್ಞಾನ** :– ಸಮಸ್ತ ಜಗತ್ತನ್ನೂ ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೆ; ಆದಕಾರಣ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಹೆಸರು '**ಜ್ಞಾನ**' ವಾಗಿದೆ .

(೬೧) **ಅನಂತ**: – ಯಾವನಿಗೆ ಅಂತ, ಅವಧಿ, ಮರ್ಯಾದೆ, ಎಂದರೆ 'ಇಷ್ಟು ಉದ್ದ , ಅಗಲ, ಚಿಕ್ಕವನು, ದೊಡ್ಡವನು - ಎನ್ನುವ ಪರಿಮಾಣವಿಲ್ಲವೋ, ಆ ಪರಮೇಶ್ವರಮ ಹೆಸರು '**ಅನಂತ**' ಎಂದಾಗಿದೆ.

(೬೨) **ಅನಾದಿ** : – "ಡುದಾಞ್ ದಾನೇ" ಈ ಧಾತುವಿನಿಂದ 'ಆಙ್' ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ 'ಆದಿ' ಶಬ್ದವೂ ಹಾಗೂ 'ನಞ್' ಪೂರ್ವಕ 'ಅನಾದಿ' ಶಬ್ದವೂ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. "**ಯಸ್ಮಾತ್ ಪೂರ್ವಂ ನಾಸ್ತಿ, ಪರಂ ಚಾಸ್ತಿ, ಸ ಆದಿರಿತ್ಯುಚ್ಯತೇ**". (ಮಹಾಭಾಷ್ಯ:- ೧-೧-೨೧) "**ನ ವಿದ್ಯತೇ ಆದಿಃ ಕಾರಣಂ ಯಸ್ಯ ಸೋಽನಾದಿರೀಶ್ವರಃ**" ಯಾವುದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ಏನೂ ಇಲ್ಲವೋ ಮತ್ತು ಆ ಮೇಲೆ (ಏನಾದರೂ) ಇರುವುದೋ, ಅದನ್ನು "**ಆದಿ**" ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅವನಿಗೆ ಆದಿ ಕಾರಣ ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಆದ ಕಾರಣ ಪರಮಾತ್ಮನ ಹೆಸರು '**ಅನಾದಿ**' ಎಂದಾಗಿದೆ.

(೬೩) **ಆನಂದ** : – "ಟುನದಿ ಸಮೃದ್ಧೌ" - 'ಆಙ್' ಪೂರ್ವಕವಾದ ಈ ಧಾತುವಿನಿಂದ 'ಆನಂದ' ಶಬ್ದ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುತ್ತದೆ . "**ಆನಂದಂತಿ ಸರ್ವೇ ಮುಕ್ತಾ ಯಸ್ಮಿನ್, ಯದ್ವಾ ಯಃ ಸರ್ವಾನ್ ಜೀವಾನಾನಂದಯತಿ , ಸ ಆನಂದಃ**" ಯಾವನು ಆನಂದಸ್ವರೂಪನಾಗಿದ್ದನೋ, ಯಾವನಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ತ ಮುಕ್ತಜೀವರೂ ಆನಂದವನ್ನು ಗಳಿಸುತ್ತಾರೋ, ಮತ್ತು ಯಾವನು ಧರ್ಮಾತ್ಮರಾದ ಜೀವರನ್ನು ಆನಂದಯುಕ್ತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾನೋ, ಆ ಈಶ್ವರನ ಹೆಸರು '**ಆನಂದ**' ಎಂದಾಗಿದೆ.

(೬೪) **ಸ ತ್**: – "ಅಸ್ ಭುವಿ " - ಈ ಧಾತುವಿನಿಂದ, 'ಸತ್' ಶಬ್ದ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ . "**ಯದಸ್ತಿ ತ್ರಿಷು ಕಾಲೇಷು, ನ ಬಾಧ್ಯತೇ , ತತ್ಸತ್ ಬ್ರಹ್ಮ**". ಯಾವನು ಸದಾ ಇರುತ್ತಾನೋ, ಎಂದರೆ- ಭೂತ- ಭವಿಷ್ಯತ್- ವರ್ತಮಾನ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವನಿಗೆ 'ಬಾಧ' (ವಿಚ್ಛೇದ, ಇರದಿರುವಿಕೆ) ಇಲ್ಲವೋ, ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನನ್ನು '**ಸ ತ್**' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

(೬೫) **ಚಿ ತ್**: – "ಚಿತೀ ಸಂಜ್ಞಾನೇ "- ಈ ಧಾತುವಿನಿಂದ 'ಚಿತ್' ಶಬ್ದ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. "**ಯಶ್ಚೇತತಿ , ಚೇತಯತಿ , ಸಂಜ್ಞಾಪಯತಿ ಸರ್ವಾನ್ ಸಜ್ಜನಾನ್ ಯೋಗಿನಸ್ತಚ್ಚಿತ್ಪರಂ ಬ್ರಹ್ಮ** " - ಅವನು ಚೇತನಸ್ವರೂಪನೂ, ಸಮಸ್ತ ಜೀವರನ್ನೂ ಎಚ್ಚರಿಸುವವನೂ, ಮತ್ತು ಸತ್ಯಾಸತ್ಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವವನೂ ಆಗಿದ್ದಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಆ ಪರಮಾತ್ಮನ ಹೆಸರು '**ಚಿ ತ್**' ಎಂದಾಗಿದೆ . ಈ ಮೂರು ಶಬ್ದಗಳ ವಿಶೇಷಣಗಳಿರುವುದರಿಂದ ಪರಮೇಶ್ವರನನ್ನು "**ಸಚ್ಚಿದಾನಂದಸ್ವರೂಪ** " - ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

(೬೬) **ನಿತ್ಯ**:– "**ಯೋ ನಿತ್ಯೋ ಧ್ರುವೋಽಚಲೋಽವಿನಾಶೀ ಸ ನಿತ್ಯಃ**" - ಯಾವನು ನಿಶ್ಚಲನೂ, ಅವಿನಾಶಿಯೂ ಆಗಿದ್ದಾನೋ, ಆ ಈಶ್ವರನು "**ನಿತ್ಯ**" - ಎಂಬ ಶಬ್ದದಿಂದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

(೬೭) **ಶುದ್ಧ** : – "ಶುಂಧ ಶುದ್ಧೌ" - ಎಂಬುದರಿಂದ 'ಶುದ್ಧ' ಶಬ್ದ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. "**ಯಃ ಶುಂಧತಿ ಸರ್ವಾನ್, ಶೋಧಯತಿ ವಾ, ಸ ಶುದ್ಧ ಈಶ್ವರಃ**" ಯಾವನು ಸ್ವತಃ ಪವಿತ್ರನೂ, ಸಮಸ್ತ ಅಶುದ್ಧಿಗಳಿಂದ ಬೇರೆಯಿರುವವನೂ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಶುದ್ಧಗೊಳಿಸುವವನೂ ಆಗಿದ್ದಾನೋ, ಆ ಈಶ್ವರನ ಹೆಸರು '**ಶುದ್ಧ**' - ಎಂದಾಗಿದೆ .

(೬೮) **ಬುದ್ಧ**: – "ಬುಧ ಅವಗಮನೇ" ಈ ಧಾತುವಿನಿಂದ, 'ಕ್ತ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಪ್ರಯೋಗದಿಂದ '**ಬುದ್ಧ**' - ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. "**ಯೋ ಬುದ್ಧವಾನ್, ಸದೈವ ಜ್ಞಾತಾಽಸ್ತಿ ಸ ಬುದ್ಧೋ ಜಗದೀಶ್ವರಃ**" - ಸದಾ ಸರ್ವಜ್ಞನಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಈಶ್ವರನ ಹೆಸರು "**ಬುದ್ಧ**" - ಎಂದಾಗಿದೆ.

(೬೯) **ಮುಕ್ತ**: – "ಮುಚ್ಲೃ ಮೋಚನೇ " - ಈ ಧಾತುವಿನಿಂದ, 'ಮುಕ್ತ' ಶಬ್ದ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. "**ಯೋ ಮುಂಚತಿ, ಮೋಚಯತಿ ವಾ ಮುಮುಕ್ಷೂನ್, ಸ ಮುಕ್ತೋ ಜಗದೀಶ್ವರಃ**" ಯಾವನು ಸರ್ವದಾ ಅಶುದ್ಧಿಗಳಿಂದ ಬೇರೆಯಾಗಿರುತ್ತಾನೋ, ಮತ್ತು ಸರ್ವ ಮುಮುಕ್ಷುಗಳನ್ನೂ ಕ್ಲೇಶದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೋ, ಆ ಪರಮಾತ್ಮನ ಹೆಸರು "**ಮುಕ್ತ**" ಎಂದಾಗಿದೆ. "**ಅತ ಏವ ನಿತ್ಯಶುದ್ಧಬುದ್ಧಮುಕ್ತ ಸ್ವಭಾವೋ ಜಗದೀಶ್ವರಃ**" ಇದೇ ಕಾರಣದಿಂದ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಸ್ವಭಾವ ನಿತ್ಯ ಶುದ್ಧ ಬುದ್ಧ - ಮುಕ್ತವಾಗಿದೆ.

(೭೦) ನಿರಾಕಾರ : – 'ನಿರ್' ಹಾಗೂ 'ಆಜ್' ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ " ಡುಕೃಞ್ ಕರಣೇ "- ಈ ಧಾತುವಿನಿಂದ 'ನಿರಾಕಾರ' ಶಬ್ದ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. " **ನಿರ್ಗತ ಆಕಾರಾತ್ ಸ ನಿರಾಕಾರಃ** "- ಯಾವನಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಆಕಾರವೂ ಇಲ್ಲವೋ, ಮತ್ತು ಯಾವನು ಎಂದಿಗೂ ಶರೀರ ಧಾರಣ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಹೆಸರು ' **ನಿರಾಕಾರ** ' ವಾಗಿದೆ.

(೭೧) ನಿರಂಜನ : – " ಅಂಜೂ ವ್ಯಕ್ತಿಮ್ರಕ್ಷಣಕಾಂತಿಗತಿಷು "- ಈ ಧಾತುವಿನಿಂದ 'ಅಂಜನ' ಶಬ್ದವೂ ಮತ್ತು ' ನಿರ್ ' ಉಪಸರ್ಗದ ಯೋಗದಿಂದ 'ನಿರಂಜನ' ಶಬ್ದವೂ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. " **ಅಂಜನಂ ವ್ಯಕ್ತಿಃ ಮ್ರಕ್ಷಣಂ ಕುಕಾಮಃ , ಇಂದ್ರಿಯೈಃ ಪ್ರಾಪ್ತಿಃ ಚೇತಿ ಅಸ್ಮಾದ್ಯೋ ನಿರ್ಗತಃ ಪೃಥಗ್ಭೂತಃ ಸ ನಿರಂಜನಃ** "- ವ್ಯಕ್ತಿಃ - ಎಂದರೆ ಆಕೃತಿ, ಮ್ಲೇಚ್ಛಾಚಾರ, ದುಷ್ಟಕಾಮನೆ ಮತ್ತು ನೇತ್ರ ಮೊದಲಾದ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ವಿಷಯಗಳ ಪಥದಿಂದ ಬೇರೆಯಿದ್ದಾನೆ; ಆದುದರಿಂದ ಈಶ್ವರನ ಹೆಸರು " **ನಿರಂಜನ** "- ಎಂದಾಗಿದೆ.

(೭೨) **ಗಣೇಶ** : – "ಗಣ ಸಂಖ್ಯಾನೇ "- ಈ ಧಾತುವಿನಿಂದ 'ಗಣ' ಶಬ್ದ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಇದರ ಮುಂದೆ 'ಈಶ' ಹಾಗೂ 'ಪತಿ' ಶಬ್ದವನ್ನು ಇಡುವುದರಿಂದ 'ಗಣೇಶ' ಮತ್ತು 'ಗಣಪತಿ' ಶಬ್ದಗಳು ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತವೆ. " **ಯೇ ಪ್ರಕೃತ್ಯಾದಯೋ ಜಡಾ ಜೀವಾಶ್ಚ ಗಣ್ಯಂತೇ ಸಂಖ್ಯಾಯಂತೇ ತೇಷಾಮೀಶಃ ಸ್ವಾಮೀ ಪತಿಃ ಪಾಲಕೋ ವಾ** " - ಯಾವ ಪ್ರಕೃತಿ ಮೊದಲಾದ ಜಡಗಳಿವೆಯೋ, ಅವುಗಳ ಮತ್ತು ಸಮಸ್ತ ಜೀವರೆಂಬ ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಪದಾರ್ಥಗಳೆಲ್ಲದರ ಸ್ವಾಮಿಯೂ ಮತ್ತು ಪಾಲನಮಾಡುವವನೂ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಆ ಈಶ್ವರನ ಹೆಸರು ' **ಗಣೇಶ** ' ಮತ್ತು ' **ಗಣಪತಿ**' ಎಂದಾಗಿದೆ.

(೭೩) ವಿಶ್ವೇಶ್ವರ : – " **ಯೋ ವಿಶ್ವಮೀಷ್ಟೇ ಸ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಃ** "- ಜಗತ್ತಿನ ಅಧಿಷ್ಠಾತೃವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಹೆಸರು ' **ವಿಶ್ವೇಶ್ವರ** ' ಎಂದಾಗಿದೆ.

(೭೪) **ಕೂಟಸ್ಥ**:- " **ಯಃಕೂಟೇಽನೇಕವಿಧವ್ಯವಹಾರೇ ಸ್ವಸ್ವ ರೂಪೇಣೈವ ತಿಷ್ಠತಿ, ಸ ಕೂಟಸ್ಥಃ ಪರಮೇಶ್ವರ** " ಸರ್ವ ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯಾಪ್ತನೂ, ಮತ್ತು ಸಮಸ್ತವ್ಯವಹಾರಗಳಿಗೂ ಆಧಾರನೂ ಆಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ, ಯಾವ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿಯೂ ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಪರಿವರ್ತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಹೆಸರು ' **ಕೂಟಸ್ಥ** ' ಎಂದಾಗಿದೆ .

ದೇವೀ : – 'ದೇವ' ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದೇವೋ, ಅಷ್ಟೇ ಅರ್ಥಗಳು ' **ದೇವೀ** ' ಶಬ್ದಕ್ಕೂ ಇವೆ.

ಪರಮೇಶ್ವರನ ಹೆಸರುಗಳು ಮೂರು ಲಿಂಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ "ಬ್ರಹ್ಮ ಚಿತಿರೀಶ್ವರಶ್ಚೇತಿ". ಈಶ್ವರನ ಹೆಸರು ವಿಶೇಷಣವಾದಾಗ ' **ದೇವ** ' ಎಂದೂ, 'ಚಿತಿ' ಯ ವಿಶೇಷಣವಾದಾಗ ' **ದೇವೀ**' ಎಂದೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈಶ್ವರನ ಹೆಸರು ' **ದೇವೀ** ' ಎಂದಾಗಿದೆ.

(೭೫) **ಶಕ್ತಿ**: – "ಶಕ್ಲೃ ಶಕ್ತೌ" - ಈ ಧಾತುವಿನಿಂದ 'ಶಕ್ತಿ' ಶಬ್ದ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. "**ಯಃ ಸರ್ವಂ ಜಗತ್ ಕರ್ತುಂಶಕ್ನೋತಿ ಸ ಶಕ್ತಿಃ**"- ಸಮಸ್ತ ಜಗತ್ತನ್ನೂ ನಿರ್ಮಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥನಾಗಿದ್ದಾನೆ; ಆದುದರಿಂದ ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಹೆಸರು ' **ಶಕ್ತಿ** ' ಎಂದಾಗಿದೆ.

(೭೬) **ಶ್ರೀ** : – " ಶ್ರಿ ಞ್ ಸೇವಾಯಾಂ "- ಈ ಧಾತುವಿನಿಂದ " **ಶ್ರೀ**" ಶಬ್ದ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. "**ಯಃ ಶ್ರೀಯತೇ ಸೇವ್ಯತೇ ಸರ್ವೇಣ ಜಗತಾ ವಿದ್ವದ್ಭಿರ್ಯೋಗಿಭಿಶ್ಚ ಸ ಶ್ರೀರೀಶ್ವರಃ**" - ಯಾವನ ಸೇವನವನ್ನು (ಭಕ್ತಿಭಾವದಿಂದ ಭಜನವನ್ನು) ಸಮಸ್ತ ಜಗತ್ತೂ, ವಿದ್ವಾಂಸರೂ ಮತ್ತು ಯೋಗಿಜನರೂ ಮಾಡುತ್ತಾರೋ, ಆ ಪರಮಾತ್ಮನ ಹೆಸರು " **ಶ್ರೀ** " ಎಂದಾಗಿದೆ.

(೭೭) **ಲಕ್ಷ್ಮೀ** :- "ಲಕ್ಷ ದರ್ಶನಾಂಕನಯೋಃ" - ಈ ಧಾತುವಿನಿಂದ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಶಬ್ದ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. "**ಯೋ ಲಕ್ಷಯತಿ ಪಶ್ಯತ್ಯಂಕತೇ ಚಿಹ್ನಯತಿ ಚರಾಚರಂ ಜಗದಥವಾ ವೇದೈರಾಪ್ತೈರ್ಯೋಗಿಭಿಶ್ಚ ಯೋ ಲಕ್ಷ್ಯತೇ ಸ ಲಕ್ಷ್ಮೀಃ ಸರ್ವಪ್ರಿಯೇಶ್ವರಃ**" ಯಾವನು ಸಮಸ್ತ ಚರಾಚರ ಜಗತ್ತನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತಾನೋ, ಅದನ್ನು ಚಿಹ್ನಿತವಾಗಿ, ಎಂದರೆ, ಶರೀರಕ್ಕೆ ಕಣ್ಣು, ಮೂಗು ಮತ್ತು ವೃಕ್ಷಕ್ಕೆ ಎಲೆ, ಹೂವು, ಹಣ್ಣು, ಬೇರು, ಪೃಥಿವೀ ಮತ್ತು ಜಲಕ್ಕೆ ಕಪ್ಪು, ಕೆಂಪು, ಬಿಳಿ, ಮಣ್ಣು, ಕಲ್ಲು, ಚಂದ್ರ, ಸೂರ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವಂತೆ, ದೃಶ್ಯವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾನೋ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತಾನೋ, ಯಾವನು ಸೌಂದರ್ಯವೆಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಸೌಂದರ್ಯವಾಗಿದ್ದಾನೋ, ಹಾಗು ಯಾವನು ವೇದಾದಿ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಿಗೂ, ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕರೂ, ವಿದ್ವಾಂಸರೂ ಆದ ಯೋಗಿಗಳಿಗೂ ಲಕ್ಷ್ಯ- ಎಂದರೆ ನೋಡಲರ್ಹನಾಗಿದ್ದಾನೋ, ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಹೆಸರು " **ಲಕ್ಷ್ಮೀ**" -ಎಂದಾಗಿದೆ.

(೭೮) **ಸರಸ್ವತೀ** : – "ಸೃ ಗತೌ"- ಈ ಧಾತುವಿನಿಂದ 'ಸರಸ್', ಅದಕ್ಕೆ 'ಮತುಪ್' ಮತ್ತು 'ಙೀಪ್' ಪ್ರತ್ಯಯಪ್ರಯೋಗದಿಂದ 'ಸರಸ್ವತೀ' ಶಬ್ದ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. "**ಸರೋ ವಿವಿಧಂ ಜ್ಞಾನಂ ವಿದ್ಯತೇ ಯಸ್ಯಾಂ ಚಿತೌ ಸಾ ಸರಸ್ವತೀ**". ಅವನಿಗೆ ವಿವಿಧ ವಿಜ್ಞಾನಗಳು, ಎಂದರೆ- ಶಬ್ದ - ಅರ್ಥ-ಸಂಬಂಧ- ಪ್ರಯೋಗಜ್ಞಾನವು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಹೆಸರು '**ಸರಸ್ವತೀ**' ಎಂದಾಗಿದೆ.

(೭೯) **ಸರ್ವಶಕ್ತಿಮಾನ್** :- **"ಸರ್ವಾಃಶಕ್ತಯೋ ವಿದ್ಯಂತೇ ಯಸ್ಮಿನ್, ಸ ಸರ್ವಶಕ್ತಿಮಾನೀಶ್ವರಃ"**- ಅವನು ತನ್ನ ಕಾರ್ಯಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಯಾವನ ಸಹಾಯವನ್ನೂ ಇಚ್ಛಿಸುವುದಿಲ್ಲ; ತನ್ನದೇ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ತನ್ನ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೂ ಪೂರ್ತಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ; ಆದುದರಿಂದ ಆ ಪರಮಾತ್ಮನ ಹೆಸರು **'ಸರ್ವಶಕ್ತಿಮಾನ್'** ಎಂದಾಗಿದೆ.

(೮೦) **ನ್ಯಾಯಕಾರಿ** :- "ಣೀ ಞ್ ಪ್ರಾಪಣೇ" - ಈ ಧಾತುವಿನಿಂದ 'ನ್ಯಾಯ' ಶಬ್ದ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. **"ಪ್ರಮಾಣೈರರ್ಥಪರೀಕ್ಷಣಂ ನ್ಯಾಯಃ"**- ಇದು ನ್ಯಾಯಸೂತ್ರಗಳ ಮೇಲೆ ವಾತ್ಸ್ಯಾಯನಮುನಿಗಳು* ಬರೆದ ಭಾಷ್ಯ ವಚನವಾಗಿದೆ. **"ಪಕ್ಷಪಾತರಾಹಿತ್ಯಾಚರಣಂ ನ್ಯಾಯಃ"**- ಯಾವುದು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವೇ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಮಾಣಗಳ ಪರೀಕ್ಷೆಯಿಂದ ಕೇವಲ ಸತ್ಯವೆಂದು ಸಿದ್ಧವಾಗುವುದೋ, ಮತ್ತು ಯಾವುದು ಪಕ್ಷಪಾತರಹಿತವೂ, ಧರ್ಮರೂಪವೂ ಆದ ಆಚರಣವಾಗಿದೆಯೋ, ಅದೇ ನ್ಯಾಯವೆನಿಸುತ್ತದೆ. **"ನ್ಯಾಯಂ ಕರ್ತುಂ ಶೀಲಮಸ್ಯ ಸ ನ್ಯಾಯಕಾರೀಶ್ವರಃ"** - ನ್ಯಾಯ- ಎಂದರೆ ಪಕ್ಷಪಾತರಹಿತವಾದ ಕರ್ಮವನ್ನು ವ್ಯವಹರಿಸುವುದೇ ಅವನ ಸ್ವಭಾವವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಆ ಈಶ್ವರನ ಹೆಸರು **"ನ್ಯಾಯಕಾರೀ"** - ಎಂದಾಗಿದೆ.

(೮೧) **ದಯಾಳು** :- "ದಯ ದಾನಗತಿರಕ್ಷಹಿಂಸಾದಾನೇಷು"- ಈ ಧಾತುವಿನಿಂದ "ದಯಾ" ಶಬ್ದ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. **"ದಯತೇ ದದಾತಿ ಜಾನಾತಿ ಗಚ್ಛತಿ ರಕ್ಷತಿ ಹಿನಸ್ತಿ ಯಯಾ, ಸಾ ದಯಾ; ಬಹ್ವೀ ದಯಾ ವಿದ್ಯತೇ ಯಸ್ಯ, ಸ ದಯಾಲುಃ ಪರಮೇಶ್ವರಃ"** - ಅವನು ಅಭಯದಾತೃವೂ, ಸತ್ಯಾಸತ್ಯವಾಗಿ ಸರ್ವವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನೂ ತಿಳಿಯುವವನೂ, ಸಕಲಸಜ್ಜನರನ್ನೂ ರಕ್ಷಿಸುವವನೂ ಮತ್ತು ದುಷ್ಟರಿಗೆ ತಕ್ಕುದಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷೆಕೊಡುವವನೂ ಆಗಿದ್ದಾನೆ; ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಪರಮಾತ್ಮನ ಹೆಸರು **"ದಯಾಳು"**- ಎಂದಾಗಿದೆ.

(೮೨) **ಅದ್ವೈತ**:- **" ದ್ವಯೋರ್ಭಾವೋ ದ್ವಾಭ್ಯಾಮಿತಂ ಸಾ ದ್ವಿತಾ । ದ್ವೀತಂ ವಾ ಸೈವ - ತದೇವ ವಾ ದ್ವೈತಂ । ನ ವಿದ್ಯತೇ ದ್ವೈತಂ ದ್ವಿತೀಯೇಶ್ವರಭಾವೋ ಯಸ್ಮಿನ್ ತದದ್ವೈತಮ್"** - ಎಂದರೆ **" ಸಜಾತೀಯ ವಿಜಾತೀಯಸ್ವಗತಭೇದಶೂನ್ಯಂ ಬ್ರಹ್ಮ"**. ಎರಡರ ಇರುವಿಕೆ ಅಥವಾ ಎರಡರಿಂದ ಕೂಡಿರುವಿಕೆ ದ್ವಿತಾ, ಅಥವಾ ದ್ವೀತ ಅಥವಾ ದ್ವೈತ . ಇದರಿಂದ ರಹಿತನಾದವನು, ಸಜಾತೀಯ - ಎಂದರೆ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನು ಸಜಾತೀಯನು; ವಿಜಾತೀಯ ಎಂದರೆ - ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಮನುಷ್ಯೇತರವಾದ ಜಾತಿಯ ವೃಕ್ಷ , ಪಾಷಾಣ, ಮೊದಲಾದವು ವಿಜಾತೀಯವಾದುವು . ಸ್ವಗತ - ಎಂದರೆ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣು , ಮೂಗು, ಕಿವಿ ಮೊದಲಾದ ಅವಯವಗಳ ಭೇದ ತನ್ನಲ್ಲೇ ಇರುವಂತಹುದು. ಹಾಗೆಯೇ ತನ್ನಿಂದ ಬೇರೆಯಾದ ಸ್ವಜಾತೀಯ[1] ಈಶ್ವರನಾಗಲಿ, ವಿಜಾತೀಯ[2] ಈಶ್ವರನಾಗಲಿ, ಅಥವಾ ತನ್ನ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿಯೇ ಬೇರೆ ತತ್ತ್ವಗಳಾದ ವಸ್ತುಗಳಾಗಲಿ[3] ಇಲ್ಲದೆ, ಒಬ್ಬನೇ ಪರಮೇಶ್ವರನಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಪರಮಾತ್ಮನ ಹೆಸರು **"ಅದ್ವೈತ "** ಎಂದಾಗಿದೆ.

(೮೩) **ನಿರ್ಗುಣಃ** - **" ಗುಣ್ಯಂತೇ ಯೇ ತೇ ಗುಣಾ ವಾ ಯೈರ್ಗಣಯಂತಿ ತೇ ಗುಣಾಃ ಯೋ ಗುಣೇಭ್ಯೋ ನಿರ್ಗತಃ, ಸ ನಿರ್ಗುಣ ಈಶ್ವರಃ "** ಸತ್ವ, ರಜಸ್ಸು, ತಮಸ್ಸು, ರೂಪ, ರಸ ಸ್ಪರ್ಶ, ಗಂಧ, (ಶಬ್ದ) ಮೊದಲಾದ ಜಡದ ಗುಣಗಳು ; ಅವಿದ್ಯೆ, ಅಲ್ಪಜ್ಞತೆ, ರಾಗ, ದ್ವೇಷ ಮತ್ತು ಅವಿದ್ಯೆಯೇ ಮೊದಲಾದ ಕ್ಲೇಶಗಳು ಜೀವನ ಗುಣಗಳು. ಅವೆಲ್ಲವುಗಳಿಂದಲೂ ಬೇರೆಯಾಗಿರುವನು ಈಶ್ವರನು. ಇದಕ್ಕೆ **"ಅಶಬ್ದಮಸ್ಪರ್ಶಮರೂಪ ಮವ್ಯಯಂ "** (ಕಠ: ೩.೧೫) ಮೊದಲಾದ ಉಪ ನಿಷತ್ತುಗಳ ಪ್ರಮಾಣವಿದೆ. ಶಬ್ದ , ಸ್ಪರ್ಶ, ರೂಪ ಮೊದಲಾದ ಗುಣಗಳಿಂದ ರಹಿತನಾಗಿದ್ದಾನೆ; ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಪರಮಾತ್ಮನ ಹೆಸರು **" ನಿರ್ಗುಣ "** - ಎಂದಾಗಿದೆ.

(೮೪) **ಸಗುಣ** :- **"ಯೋಗುಣೈಃಸಹವರ್ತತೇ ಸ ಸಗುಣಃ"**- ಎಂದು ಸರ್ವಜ್ಞಾನ, ಸರ್ವಸುಖ, ಪವಿತ್ರತೆ, ಅನಂತಬಲ- ಮೊದಲಾದ ಗುಣಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಹೆಸರು **" ಸಗುಣ "**- ಎಂದಾಗಿದೆ.

ಹೇಗೆ ಪೃಥಿವಿಯು ಗಂಧ ಮೊದಲಾದ ಗುಣಗಳಿಂದ ಸಗುಣವೂ, ಇಚ್ಛೆ, ಮೊದಲಾದ ಗುಣಗಳಿಂದ ರಹಿತವಾಗಿರುವುದರಿಂದ

* ವಾತ್ಸ್ಯಾಯನ ಎಂಬುದು ಗೋತ್ರದ ಹೆಸರು. ಕೌಟಿಲ್ಯ ಅಥವಾ ಚಾಣಕ್ಯನದೇ ಈ ಹೆಸರೂ ಆಗಿದೆ.

1. 'ಸಜಾತೀಯ'- ಎಂದರೆ ಒಂದೇ ಜಾತಿಯವನು; 'ಸ್ವಜಾತೀಯ' ಎಂದರೆ ತನ್ನ ಜಾತಿಯವರು. ಮೂರು ಭೇದಗಳನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸುವಲ್ಲಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಸಜಾತೀಯ- ಎಂದು. 1ಈಚಿಪ್ಪೆವಿರುವೆಡೆ ಸ್ವಜಾತೀಯ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ , ಶಬ್ದದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪ ಭೇದವಿದ್ದರೂ ಅರ್ಥ ಮಾತ್ರ ಒಂದೇ. ಅನ್ಯರು ಭಗವದ್ವಿಷಯ ವಿಸ್ತರಿಸುವಾಗ, ಪರಮಾತ್ಮನ ಸಜಾತೀಯ ಭೇದರಹಿತ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ, ಅದು ಸ್ವೋಕ್ತಿ, ಪರಮಾತ್ಮನಂತಹ ಅನ್ಯ ಪರಮಾತ್ಮನಿಲ್ಲ- ಇದೇ ಸಿದ್ಧಾಂತ.

2. 'ವಿಜಾತೀಯ'- ಎಂದರೆ ಬೇರೆ ಜಾತಿ ಅಥವಾ ವಿಧದವನು. ಪರಮಾತ್ಮನ ಗುಣ-ಕರ್ಮ- ಸ್ವಭಾವಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಗುಣಕರ್ಮಸ್ವಭಾವಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಪರಮಾತ್ಮನೂ ಇಲ್ಲ.

3. ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿಯೇ ಜೀವರೂ, ಜಡವಸ್ತುಗಳೂ ಇರುವವಾದರೂ ಅವು ಪರಮಾತ್ಮನ ಅಂಗಗಳಲ್ಲ,ಅಂಶಗಳಲ್ಲ; ಅವುಗಳ ಮಿಶ್ರಣ ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲ. ಅವು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಅಸ್ತಿತ್ವಹೊಂದಿರುವ ಸರ್ವಥಾ ಬೇರೆಯಾದ ವಸ್ತುಗಳು- ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಇಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಹ್ಯ

ನಿರ್ಗುಣವೂ ಆಗಿದೆಯೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಜಗತ್ತು ಮತ್ತು ಜೀವನ ಗುಣಗಳಿಂದ ಬೇರೆಯಿರುವುದರಿಂದ ಪರಮೇಶ್ವರನು ನಿರ್ಗುಣನೂ ಹಾಗೂ ಸರ್ವಜ್ಞತ್ವ - ಮೊದಲಾದ ಗುಣಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತನಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಸಗುಣನೂ ಆಗಿದ್ದಾನೆ. ಅಂದರೆ- ಸಗುಣತ್ವ- ನಿರ್ಗುಣತ್ವಗಳಿಂದ ಬೇರೆಯಾಗಿರುವ ಯಾವ ಪದಾರ್ಥವೂ ಇಲ್ಲ. ಹೇಗೆ ಚೇತನನ ಗುಣಗಳಿಂದ ಬೇರೆಯಿರುವುದರಿಂದ ಜಡಪದಾರ್ಥವು ನಿರ್ಗುಣವೂ, ತನ್ನ ಗುಣಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಸಗುಣವೂ ಆಗಿರುತ್ತದೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಜಡದ ಗುಣಗಳಿಂದ ಬೇರೆಯಿರುವುದರಿಂದ ಜೀವನು ನಿರ್ಗುಣನೂ, ಮತ್ತು ಇಚ್ಛೆ ಮೊದಲಾದ ತನ್ನ ಗುಣಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತನಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಸಗುಣನೂ ಆಗಿದ್ದಾನೆ. ಹೀಗೆಯೇ ಪರಮೇಶ್ವರನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ತಿಳಿಯಬೇಕು.

(೮೫) ಅಂತರ್ಯಾಮಿ : - **" ಅಂತರ್ಯಂತುಂ ನಿಯಂತುಂ ಶೀಲಂ ಯಸ್ಯ, ಸೋಽಯಮಂತರ್ಯಾಮೀ "** ಸಮಸ್ತ ಪ್ರಾಣಿ ಮತ್ತು ಅಪ್ರಾಣಿರೂಪ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಕನಾಗಿದ್ದು, ಎಲ್ಲದರ ನಿಯಮನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ; ಆದ ಕಾರಣ ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಹೆಸರು **" ಅಂತರ್ಯಾಮಿ "** ಎಂದಾಗಿದೆ.

(೮೬) ಧರ್ಮರಾಜ : - **" ಯೋ ಧರ್ಮೇ ರಾಜತೇ, ಸ ಧರ್ಮರಾಜಃ "** - ಅವನು ಧರ್ಮದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಕಾಶಮಾನನಾಗಿದ್ದಾನೆ; ಮತ್ತು ಅಧರ್ಮರಹಿತನಾಗಿ ಧರ್ಮವನ್ನೇ ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಹೆಸರು **"ಧರ್ಮರಾಜ"** - ಎಂದಾಗಿದೆ.

(೮೭) ಯಮ : - "ಯಮು ಉಪ ರಮೇ " - ಈ ಧಾತುವಿನಿಂದ 'ಯಮ' ಶಬ್ದ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. **"ಯಃ ಸರ್ವಾನ್ ಪ್ರಾಣಿನೋ ನಿಯಚ್ಛತಿ ಸ ಯಮಃ"** ಅವನು ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಕರ್ಮಗಳಿಗೂ ಫಲಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಮಾಡುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಅನ್ಯಾಯಗಳೆಲ್ಲದರಿಂದಲೂ ಬೇರೆಯಿರುತ್ತಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಪರಮಾತ್ಮನ ಹೆಸರು **" ಯಮ "** ಎಂದಾಗಿದೆ.

(೮೮) ಭಗವಾನ್: - "ಭಜ ಸೇವಾಯಾಂ" - ಈ ಧಾತುವಿನಿಂದ 'ಭಗ' ಶಬ್ದವೂ, ಇದಕ್ಕೆ 'ಮತುಪ್' ಪ್ರತ್ಯಯ ಹಚ್ಚುವುದರಿಂದ "ಭಗವಾನ್" ಶಬ್ದವೂ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. **" ಭಗಃ ಸಕಲೈಶ್ವರ್ಯಂ ಸೇವನಂ ವಾ ವಿದ್ಯತೇ ಯಸ್ಯ ಸ ಭಗವಾನ್ "** - ಅವನು ಸಮಗ್ರ ಐಶ್ವರ್ಯ ಯುಕ್ತನೂ ಮತ್ತು ಭಜಿಸಲು ಯೋಗ್ಯನೂ ಆಗಿರುವುದರಿಂದಲೇ ಆ ಈಶ್ವರನ ಹೆಸರು **"ಭಗವಾನ್"** - ಎಂದಾಗಿದೆ.

(೮೯) ಮನು : - "ಮನ್ ಜ್ಞಾನೇ" - ಈ ಧಾತುವಿನಿಂದ 'ಮನು' ಶಬ್ದವಾಗುತ್ತದೆ. **" ಯೋ ಮನ್ಯತೇ , ಸ ಮನುಃ "** ಅವನು ಮನು- ಎಂದರೆ ವಿಜ್ಞಾನಶೀಲನೂ, ಮತ್ತು ಅಂಗೀಕಾರಯೋಗ್ಯನೂ ಆಗಿದ್ದಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಆ ಈಶ್ವರನ ಹೆಸರು **" ಮನು "**.

(೯೦) ಪುರುಷ : - " ಪೃ ಪಾಲನಪೂರಣಯೋಃ" - ಈ ಧಾತುವಿನಿಂದ ' ಪುರುಷ ' ಶಬ್ದ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. **"ಯಃ ಸ್ವವ್ಯಾಪ್ತ್ಯಾ ಚರಾಚರಂ ಜಗತ್ಪೃಣಾತಿ, ಪೂರಯತಿ ವಾ ಸ ಪುರುಷಃ "** - ಸಮಸ್ತ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೂ ಪೂರ್ಣನಾಗಿದ್ದಾನೆ; ಆದುದರಿಂದ ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಹೆಸರು **" ಪುರುಷ "** ಎಂದಾಗಿದೆ.

(೯೧) ವಿಶ್ವಂಭರ : - "ಡುಭೃಞ್ ಧಾರಣಪೋಷಣಯೋಃ"- "ವಿಶ್ವ" ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಈ ಧಾತುವಿನಿಂದ "ವಿಶ್ವಂಭರ" ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. **"ಯೋ ವಿಶ್ವಂ ಬಿಭರ್ತಿ, ಧರತಿ, ಪುಷ್ಣಾತಿ ವಾ ಸ ವಿಶ್ವಂಭರೋ ಜಗದೀಶ್ವರಃ"** ಅವನು ಜಗತ್ತಿನ ಧಾರಣ ಮತ್ತು ಪೋಷಣವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ; ಆದುದರಿಂದ ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಹೆಸರು **" ವಿಶ್ವಂಭರ "** ಎಂದಾಗಿದೆ.

(೯೨) ಕಾಲ : - " ಕಲಸಂಖ್ಯಾನೇ " - ಈ ಧಾತುವಿನಿಂದ 'ಕಾಲ' ಶಬ್ದ ಉಂಟಾಗಿದೆ . **" ಕಲಯತಿ ಸಂಖ್ಯಾತಿ ಸರ್ವಾನ್ ಪದಾರ್ಥಾನ್ ಸ ಕಾಲಃ "** - ಅವನು ಜಗತ್ತಿನ ಸರ್ವ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಮತ್ತು ಜೀವರ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನಿಡುತ್ತಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಹೆಸರು "ಕಾಲ " ಎಂದಾಗಿದೆ.

(೯೩) ಶೇಷ : - "ಶಿಷ್ಲೃ ವಿಶೇಷಣೇ" - ಈ ಧಾತುವಿನಿಂದ "ಶೇಷ" ಶಬ್ದ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. **" ಯಃ ಶಿಷ್ಯತೇ ಸ ಶೇಷಃ"** ಅವನು ಉತ್ಪತ್ತಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಳಯದಿಂದ 'ಶೇಷ' ಎಂದರೆ ಉಳಿದಿರುತ್ತಾನೆ ; ಆದುದರಿಂದ ಆ ಪರಮಾತ್ಮನ ಹೆಸರು **" ಶೇಷ "** - ಎಂದಾಗಿದೆ.

(೯೪) ಆಪ್ತ: - "ಆಪ್ಲೃ ವ್ಯಾಪ್ತೌ" - ಈ ಧಾತುವಿನಿಂದ 'ಆಪ್ತ' ಶಬ್ದ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. **" ಯಃ ಸರ್ವಾನ್ ಧರ್ಮಾತ್ಮನ ಆಪ್ನೋತಿ ವಾ ಸರ್ವೈರ್ಧರ್ಮಾತ್ಮಭಿರಾಪ್ಯತೇ ಛಲಾದಿ ರಹಿತಃ ಸ ಆಪ್ತಃ "** ಅವನು ಸತ್ಯೋಪದೇಶಕನು; ಸಕಲವಿದ್ಯಾಯುಕ್ತನು; ಸಮಸ್ತ ಧರ್ಮಾತ್ಮರಿಗೂ ಪ್ರಾಪ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಧರ್ಮಾತ್ಮರುಗಳಿಂದ ಪ್ರಾಪ್ತಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಯೋಗ್ಯನಾಗಿದ್ದಾನೆ; ಛಲ-ಕಪಟ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ ರಹಿತನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಆ ಪರಮಾತ್ಮನ ಹೆಸರು **" ಆಪ್ತ "** ಎಂದಾಗಿದೆ.

(೯೫) **ಶಂಕರಃ** – "ಡುಕೃಞ್ ಕರಣೇ"- "ಶಂ" ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಈ ಧಾತುವಿನಿಂದ " ಶಂಕರ " ಶಬ್ದ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ . " **ಯಃ ಶಂ ಕಲ್ಯಾಣಂ ಸುಖಂ ಕರೋತಿ, ಸ ಶಂಕರಃ** " – ಅವನು ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು, ಎಂದರೆ ಸುಖವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವವನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಆ ಈಶ್ವರನ ಹೆಸರು " **ಶಂಕರ** " ಎಂದಾಗಿದೆ.

(೯೬) **ಮಹಾದೇವ** : – " ಮಹತ್ " ಶಬ್ದಪೂರ್ವಕ 'ದೇವ' ಶಬ್ದದಿಂದ " ಮಹಾದೇವ " ಶಬ್ದ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. "**ಯೋ ಮಹತಾಂ ದೇವಃ ಸ ಮಹಾದೇವಃ**" ಅವನು ಮಹಾನ್ ದೇವ ಜನರ ದೇವನು, ಎಂದರೆ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೂ ವಿದ್ವಾಂಸನು; ಸೂರ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಪ್ರಕಾಶಕನೂ ಆಗಿದ್ದಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಆ ಪರಮಾತ್ಮನ ಹೆಸರು " **ಮಹಾದೇವ** " ಎಂದಾಗಿದೆ.

(೯೭) **ಪ್ರಿಯ** : – "ಪ್ರೀಞ್ " ತರ್ಪಣೇ ಕಾಂತೌ ಚ" - ಈ ಧಾತುವಿನಿಂದ "ಪ್ರಿಯ" ಶಬ್ದ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. "**ಯಃ ಪೃಣಾತಿ, ಪ್ರೀಯತೇ ವಾ ಸ ಪ್ರಿಯಃ**" - ಅವನು ಸಮಸ್ತ ಧಾರ್ಮಿಕರನ್ನೂ, ಮುಮುಕ್ಷುಗಳನ್ನೂ ಮತ್ತು ಶಿಷ್ಟರನ್ನೂ ಪ್ರಸನ್ನಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಸರ್ವರಿಗೂ ಕಾಮನಾಯೋಗ್ಯನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಆ ಈಶ್ವರನ ಹೆಸರು " **ಪ್ರಿಯ** " ಎಂದಾಗಿದೆ.

(೯೮) **ಸ್ವಯಂಭೂಃ** – "ಭೂ ಸತ್ತಾಯಾಂ " - ' ಸ್ವಯಂ ' ಪೂರ್ವಕವಾದ ಈ ಧಾತುವಿನಿಂದ "ಸ್ವಯಂಭೂ" ಶಬ್ದ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. - " **ಯಃ ಸ್ವಯಂ ಭವತಿ ಸ ಸ್ವಯಂಭೂರೀಶ್ವರಃ**" ಅವನು ಸ್ವತಃ ತಾನೇ ಇದ್ದಾನೆ. ಯಾರಿಂದಲೂ, ಯಾವಾಗಲೂ ಹುಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಆದುರಿಂದ ಆ ಪರಮಾತ್ಮನ ಹೆಸರು "**ಸ್ವಯಂಭೂ**"- ಎಂದಾಗಿದೆ.

(೯೯) **ಕವಿಃ** – "ಕು ಶಬ್ದೇ "- ಈ ಧಾತುವಿನಿಂದ 'ಕವಿ' ಶಬ್ದ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. " **ಯಃ ಕೌತಿ , ಶಬ್ದಯತಿ ಸರ್ವಾವಿದ್ಯಾಃ ಸ ಕವಿರೀಶ್ವರಃ** " - ಅವನು ವೇದಗಳ ಮೂಲಕ ಸಮಸ್ತ ವಿದ್ಯೆಗಳ ಉಪದೇಶಕನೂ ಮತ್ತು ತಿಳಿಯುವವನೂ ಆಗಿದ್ದಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಹೆಸರು " **ಕವಿ** " - ಎಂದಾಗಿದೆ.

(೧೦೦) **ಶಿವ** : – "ಶಿವು ಕಲ್ಯಾಣೇ"- ಈ ಧಾತುವಿನಿಂದ 'ಶಿವ' ಶಬ್ದ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. "**ಬಹುಲಮೇತನ್ನಿದರ್ಶನಂ**"[1] - ಇದರಿಂದ ಶಿವು ಧಾತು ಅಂಗೀಕರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಅವನು ಕಲ್ಯಾಣಸ್ವರೂಪನು ಮತ್ತು ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವನು; ಆದುದರಿಂದ ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಹೆಸರು " **ಶಿವ** "- ಎಂದಾಗಿದೆ.

ಪರಮೇಶ್ವರನ ಈ ನೂರು ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದೇವೆ.[2] ಆದರೆ ಇವುಗಳಿಂದ ಬೇರೆಯಾದ ಅಸಂಖ್ಯ ನಾಮಗಳು ಪರಮಾತ್ಮನಿಗಿವೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಪರಮೇಶ್ವರನ ಗುಣ- ಕರ್ಮ-ಸ್ವಭಾವಗಳು ಹೇಗೆ ಅನಂತವಾಗಿವೆಯೋ, ಹಾಗೆ ಅವನ ಹೆಸರುಗಳೂ ಕೂಡ ಅನಂತವಾಗಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಗುಣ, ಕರ್ಮ ಮತ್ತು ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೂ ಒಂದೊಂದು ಹೆಸರಿದೆ. ಆದಕಾರಣ, ನಾನು ಬರೆದಿರುವ ಹೆಸರುಗಳು ಸಮುದ್ರದ ಮುಂದೆ ಬಿಂದುವಿನ ಹಾಗೆ ಇವೆ . ಏಕೆಂದರೆ-ವೇದಗಳೇ ಮೊದಲಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪರಮಾತ್ಮನ ಅನಂತಗುಣ ಕರ್ಮಸ್ವಭಾವಗಳು ವಿಶದೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಓದುವುದರಿಂದಲೂ ಓದಿಸುವುದರಿಂದಲೂ ಜ್ಞಾನ ಉಂಟಾಗಬಲ್ಲುದು. ಕೇವಲ ವೇದಗಳೇ ಮೊದಲಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಓದುವವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಬೇರೆ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಜ್ಞಾನವೂ ಪೂರ್ಣತಃ ಲಭಿಸಬಲ್ಲದು.

ಪ್ರಶ್ನೆ : – ಬೇರೆ ಗ್ರಂಥಕಾರರು ಮೊದಲು, ನಡುವೆ ಮತ್ತು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಮಂಗಳಾಚರಣೆ ಮಾಡುವಂತೆ, ತಾವು ಏನನ್ನೂ ಬರೆಯಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ ; (ಮಂಗಳಾಚರಣ) ಮಾಡಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ!

ಉತ್ತರ : – ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದು ನಮಗೆ ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ, ಆರಂಭ, ಮಧ್ಯ ಮತ್ತು ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಂಗಳವನ್ನು ಮಾಡುವನಾದರೆ, ಅವನ ಗ್ರಂಥದ ಮೊದಲು - ನಡುವುಗಳ ಮತ್ತು ನಡುವು - ಕಡೆಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಏನೇನು ಬರೆಹವಿರುವುದೋ, ಅದೆಲ್ಲಾ ಅಮಂಗಳವಾಗಿಯೇ ಉಳಿದುಹೋಗುವುದು. "**ಮಂಗಲಾಚರಣಂ ಶಿಷ್ಟಾಚಾರತ್ ಫಲದರ್ಶನಾತ್ ಶ್ರುತಿತಶ್ಚೇತಿ** "- ಎಂಬ ಸಾಂಖ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದ (೫.೧.) ವಚನವಿದೆ ; ನ್ಯಾಯವೂ, ಪಕ್ಷಪಾತ ರಹಿತವೂ, ಸತ್ಯವೂ ಆದ, ವೇದೋಕ್ತ ಈಶ್ವರನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನೇ ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ, ಸರ್ವತ್ರ ಮತ್ತು ಸರ್ವದಾ ಆಚರಿಸುವುದೇ ಮಂಗಳಾಚರಣವೆನ್ನಿಸುತ್ತದೆ - ಎನ್ನುವುದು ಇದರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿದೆ. ಗ್ರಂಥದ ಆರಂಭದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಸಮಾಪ್ತಿಯ ವರೆಗೆ ಸತ್ಯಾಚಾರವನ್ನೇ ನಿರೂಪಿಸುವುದು ಮಂಗಳಾಚರಣವಾಗಿದೆ; ಎಲ್ಲೋ ಒಂದೆಡೆ ಮಂಗಳವನ್ನೂ, ಮತ್ತೆಲ್ಲೋ ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ಅಮಂಗಳವನ್ನೂ ಬರೆಯುವುದು (ಮಂಗಳಾಚರಣ) ಅಲ್ಲ , ಮಹಾಶಯರೇ! ನೋಡಿರಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳ ಲೇಖನವನ್ನು :-

---

[1] ವ್ಯಾಕರಣ ಮಹಾಭಾಷ್ಯ- (೩,೩,೧)

[2] ಮಹರ್ಷಿ ಮೂಲದಲ್ಲಿ "ನಾಮ" ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಾವು ಅದನ್ನು "ಹೆಸರು" ಎಂದು ಕನ್ನಡಿಸಿದ್ದೇವೆ, ಇವುಗಳನ್ನು; ಕನಿಷ್ಠಪಕ್ಷ ಇವುಗಳ ಬಹ್ವಂಶವನ್ನು 'ವಿಶೇಷಣ' ಗಳು ಎಂದು ಗ್ರಹಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಇವು ಗುಣವಾಚಕಗಳಾಗಿವೆ.

ಯಾನ್ಯನವದ್ಯಾನಿ ಕರ್ಮಾಣಿ ತಾನಿ ಸೇವಿತವ್ಯಾನಿ ನೋ ಇತರಾಣಿ ॥

ಇದು ತೈತ್ತಿರೀಯೋಪನಿಷತ್ತಿನ (೧.೧೧) ವಚನ "ಓ ಮಕ್ಕಳೇ! ಯಾವ 'ಅನವದ್ಯ' ವಾದ ಅನಿಂದನೀಯವಾದ, ಎಂದರೆ - ಧರ್ಮಾಯುಕ್ತವಾದ ಕರ್ಮಗಳಿವೆಯೋ, ನೀವು ಅವನ್ನೇ ಮಾಡುವುದು ಯೋಗ್ಯ. ಅಧರ್ಮಯುಕ್ತವಾದುವನ್ನಲ್ಲ". ಆದುದರಿಂದ, ಆಧುನಿಕ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ "ಶ್ರೀಗಣೇಶಾಯ ನಮಃ", "ಸೀತಾ ರಾಮಾಭ್ಯಾಂ ನಮಃ", "ರಾಧಾಕೃಷ್ಣಾಭ್ಯಾಂ ನಮಃ", "ಶ್ರೀಗುರುಚರಣಾರವಿಂದಾಭ್ಯಾಂ ನಮಃ", "ಹನುಮತೇ ನಮಃ", "ದುರ್ಗಾಯೈ ನಮಃ", "ವಟುಕಾಯ ನಮಃ", "ಭೈರವಾಯ ನಮಃ", "ಶಿವಾಯ ನಮಃ", "ಸರಸ್ವತ್ಯೈ ನಮಃ", "ನಾರಾಯಣಾಯ ನಮಃ" ಮೊದಲಾದ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಬುದ್ಧಿವಂತರಾದ ಜನರು, ವೇದಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು (ಅನ್ಯ) ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಮಿಥ್ಯೆ- ಎಂದೇ ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಋಷಿ-ಮುನಿಗಳ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಮಂಗಳಾಚರಣ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಆರ್ಷಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ "ಓಂ" ಮತ್ತು "ಅಥ" ಶಬ್ದವೇನೋ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ನೋಡಿರಿ;-

"**ಅಥ ಶಬ್ದಾನುಶಾಸನಮ್**"- "**ಅಥೇತ್ಯಯಂ ಶಬ್ದೋಽಧಿಕಾರಾರ್ಥಃ ಪ್ರಯುಜ್ಯತೇ**" - ಇದು ವ್ಯಾಕರಣ ಮಹಾಭಾಷ್ಯದ ವಚನ.

"**ಅಥಾತೋ ಧರ್ಮಜಿಜ್ಞಾಸಾ**" - "**ಅಥೇತ್ಯಾನಂತರ್ಯೇ ವೇದಾಧ್ಯಯನಾನಂತರಮ್**" - ಇದು ಪೂರ್ವಮೀಮಾಂಸಾ ವಚನ.

"**ಅಥಾತೋ ಧರ್ಮಂ ವ್ಯಾಖ್ಯಾಸ್ಯಾಮಃ**" - "**ಅಥೇತಿ ಧರ್ಮಕಥನಾನಂತರಂ ಧರ್ಮ ಲಕ್ಷಣಂ ವಿಶೇಷೇಣ ವ್ಯಾಖ್ಯಾಸ್ಯಾಮಃ**" ಇದು ವೈಶೇಷಿಕ ದರ್ಶನದ ವಚನ.

"**ಅಥಯೋಗಾನುಶಾಸನಮ್**". "**ಅಥೇತ್ಯಯಮಧಿಕಾರಾರ್ಥಃ**" - ಇದು ಯೋಗ ಶಾಸ್ತ್ರದ ವಚನ.

"**ಅಥ ತ್ರಿವಿಧ ದುಃಖಾತ್ಯಂತ ನಿವೃತ್ತಿರತ್ಯಂತ ಪುರುಷಾರ್ಥ**". "**ಸಾಂಸರಿಕವಿಷಯ ಭೋಗಾನಂತರಂ ತ್ರಿವಿಧದುಃಖಾತ್ಯಂತನಿವೃತ್ತ್ಯರ್ಥಃ ಪ್ರಯತ್ನಃ ಕರ್ತವ್ಯಃ**" - ಇದು ಸಾಂಖ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದ ವಚನ.

"**ಅಥಾತೋ ಬ್ರಹ್ಮಜಿಜ್ಞಾಸಾ**". - "**ಚತುಷ್ಟಯಸಾಧನಸಂಪತ್ತ್ಯನಂತರಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಜಿಜ್ಞಾಸ್ಯಂ**"- ಇದು ವೇದಾಂತ ಸೂತ್ರ.

"**ಓಮಿತ್ಯೇತದಕ್ಷರಮುದ್ಗೀಥಮುಪಾಸೀತ**". ಇದು ಛಾಂದೋಗ್ಯೋಪನಿಷತ್ತಿನ ವಚನವಾಗಿದೆ.

"**ಓಮಿತ್ಯೇತದಕ್ಷರಮಿದಂ ಸರ್ವಂ ತಸ್ಯೋಪವ್ಯಾಖ್ಯಾನಮ್**" - ಇದು ಮಾಂಡೂಕ್ಯೋಪನಿಷತ್ತಿನ ಪ್ರಾರಂಭದ ವಚನ.

ಹೀಗೆಯೇ ಬೇರೆ ಋಷಿ - ಮುನಿಗಳ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿಯೂ "**ಓಂ**" ಮತ್ತು "**ಅಥ**" ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಬರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ, "**ಅಗ್ನಿ, ಇಟ್, ಅಗ್ನಿ, ಯೇತ್ರಿಷಪ್ತಾಃ ಪರಿಯಂತಿ**"- ಈ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ನಾಲ್ಕು ವೇದಗಳ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲಾಗಿದೆ. "**ಶ್ರೀಗಣೇಶಾಯ ನಮಃ**" - ಈ ಮೊದಲಾದ ಶಬ್ದಗಳೂ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ, ಮತ್ತು ವೈದಿಕ ಜನರು ವೇದಗಳ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ "**ಹರಿಃ ಓಂ**" - ಎಂದು ಬರೆಯುವುದನ್ನೂ ಮತ್ತು ಓದುವುದನ್ನೂ ಪೌರಾಣಿಕರ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ಜನರ ಮಿಥ್ಯಾಕಲ್ಪನೆಯಿಂದ ಕಲಿತಿದ್ದಾರೆ. ವೇದಗಳೇ ಮೊದಲಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ 'ಹರಿ' ಎಂಬ ಶಬ್ದವು ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ "**ಓಂ**" ಅಥವಾ "**ಅಥ**" ಎಂಬ ಶಬ್ದವನ್ನೇ ಗ್ರಂಥದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಕಿಂಚಿನ್ಮಾತ್ರ ಈಶ್ವರನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದೇನೆ. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಶಿಕ್ಷಣದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲ್ಪಡುವುದು.

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ದಯಾನಂದಸರಸ್ವತೀಸ್ವಾಮಿಕೃತೇ ಸತ್ಯಾರ್ಥಪ್ರಕಾಶೇ

ಸುಭಾಷಾವಿಭೂಷಿತ ಈಶ್ವರನಾಮವಿಷಯೇ

ಪ್ರಥಮಃ ಸಮುಲ್ಲಾಸಃ ಸಂಪೂರ್ಣಃ

ದ್ವಿತೀಯ ಸಮುಲ್ಲಾಸಃ

ಅಥ ಶಿಕ್ಷಾಂ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಃ

ಮಾತೃಮಾನ್ ಪಿತೃಮಾನಾಚಾರ್ಯವಾನ್ ಪುರುಷೋ ವೇದ.

ಇದು ಶತಪಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣದ ವಚನ. ವಸ್ತುತಃ ಯಾವಾಗ ಮೂವರು ಉತ್ತಮ ಶಿಕ್ಷಕರು, ಎಂದರೆ ಮೊದಲಾಗಿ ಮಾತೆ, ಎರಡನೆಯವನಾಗಿ ಪಿತೃ ಮತ್ತು ಮೂರನೆಯದಾಗಿ ಆಚಾರ್ಯ - ಇವರು ಲಭಿಸುತ್ತಾರೋ, ಆಗಲೇ ಮಾನವನು ಜ್ಞಾನವಂತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಯಾವನ ತಾಯಿ ಮತ್ತು ತಂದೆ ಧಾರ್ಮಿಕರಾಗಿರುತ್ತಾರೋ, ಅವನ ಕುಲ ಧನ್ಯ; ಆ ಸಂತತಿ ಮಹಾಭಾಗ್ಯಶಾಲಿ. ಮಾತೆಯಿಂದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಉಪದೇಶ ಮತ್ತು ಉಪಕಾರ ಲಭಿಸುತ್ತದೋ, ಅಷ್ಟು ಇನ್ನಾರಿಂದಲೂ ಲಭಿಸದು. ಹೇಗೆ ಮಾತೆ ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ತೋರುತ್ತಾಳೋ ಮತ್ತು ಅವರ ಹಿತವನ್ನು ಮಾಡಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತಾಳೋ, ಅಷ್ಟು, ಹಾಗೆ, ಬೇರಾವನೂ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದಲೇ, "**ಮಾತೃಮಾನ್**", ಎಂದರೆ, "**ಪ್ರಶಸ್ತಾ ಧಾರ್ಮಿಕೀ ಮಾತಾ ವಿದ್ಯತೇ ಯಸ್ಯ ಸ ಮಾತೃಮಾನ್**" ಎಂದರೆ ಗರ್ಭಾಧಾನದಿಂದ ಹಿಡಿದು, ವಿದ್ಯೆಯು ಸ್ಪೂರ್ಣತಃ ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಲಭಿಸದೋ, ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಸುಶೀಲತೆಯ ಉಪದೇಶ ಮಾಡುವ ಮಾತೆ ಧನ್ಯೆ.

ಗರ್ಭಾಧಾನಕ್ಕೆ ಮುನ್ನ, ನಡುವೆ ಮತ್ತು ಆ ಮೇಲೆ, ಮಾದಕದ್ರವ್ಯಗಳು, ದುರ್ಗಂಧಯುಕ್ತವಾದುದು, ರೂಕ್ಷ ಮತ್ತು ಬುದ್ಧಿನಾಶಕವಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಯಾವುದು ಶಾಂತಿ, ಆರೋಗ್ಯ, ಬುದ್ಧಿ, ಪರಾಕ್ರಮ ಹಾಗೂ ಸುಶೀಲತ್ವದಿಂದ ಸಭ್ಯತೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವುದೋ, ಯಾವುದರಿಂದ ರಜೋವೀರ್ಯಗಳೂ ಕೂಡ ದೋಷಗಳಿಂದ ರಹಿತವಾಗಿ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಗುಣಯುಕ್ತವಾಗುವವೋ, ಅಂತಹ ತುಪ್ಪ, ಹಾಲು , ಮಿಷ್ಟ , ಅನ್ನ , ಪಾನ - ಮೊದಲಾದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸುವುದು ಮಾತಾಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಅತಿ ಉಚಿತವಾಗಿದೆ. ಋತುಗಮನದ ವಿಧಿ ಹೇಗಿದೆಯೋ, ಹಾಗೆ, ಎಂದರೆ, ರಜೋದರ್ಶನದ ನಂತರ ಐದನೆಯ ದಿನದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಹದಿನಾರನೆಯ ದಿನದವರೆಗೆ ಋತುದಾನ ಮಾಡುವ ಸಮಯವಿರುತ್ತದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ನಾಲ್ಕು ದಿನಗಳು ತ್ಯಾಜ್ಯ. ಹನ್ನೆರಡು ದಿನಗಳು ಉಳಿದವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಏಕಾದಶೀ ಮತ್ತು ತ್ರಯೋದಶಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಉಳಿದ ಹತ್ತು ರಾತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ಗರ್ಭಾಧಾನಮಾಡುವುದು ಉತ್ತಮ. ಮತ್ತು ರಜೋದರ್ಶನದ ದಿನದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಹದಿನಾರನೆಯ ರಾತ್ರಿಯಾದನಂತರ ಸಮಾಗಮಮಾಡಬಾರದು. ಪುನಃ ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಪೂರ್ವೋಕ್ತ ಋತುದಾನದ ಸಮಯ ಬರುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ, ಮತ್ತು ಗರ್ಭಸ್ಥಾಪನೆಯಾದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ವರ್ಷದವರೆಗೆ ಸಂಯುಕ್ತರಾಗಬಾರದು. ಯಾವಾಗ ಇಬ್ಬರ ಶರೀರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಆರೋಗ್ಯ, ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರಸನ್ನತೆಯಿರುವುದೋ ಯಾವುದೇ ವಿಧದ ಶೋಕವಿರುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಆಗ, ಹೇಗೆ ಚರಕ ಮತ್ತು ಸುಶ್ರುತದಲ್ಲಿ ಭೋಜನ-ಆಚ್ಛಾದನಗಳ ವಿಧಾನವಿದೆಯೋ, ಮತ್ತು ಹೇಗೆ ಮನುಸ್ಮೃತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ - ಪುರುಷರ ಪ್ರಸನ್ನತೆಯ ರೀತಿ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದೆಯೋ, ಅದೇ ರೀತಿ ಮಾಡಬೇಕು ಮತ್ತು ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಗರ್ಭಾಧಾನದ ನಂತರ ಸ್ತ್ರೀ ಬಹಳ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಭೋಜನ-ಛಾದನಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಆ ಮೇಲೆ ಒಂದು ವರ್ಷದ ಪರ್ಯಂತ ಸ್ತ್ರೀಯು ಪುರುಷನ ಸಂಗಮಾಡಬಾರದು. ಎಂದಿನವರೆಗೆ ಸಂತತಿಯ ಜನನವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಅದುವರೆಗೆ ಸ್ತ್ರೀಯು ಬುದ್ಧಿ, ಬಲ, ರೂಪ, ಆರೋಗ್ಯ, ಪರಾಕ್ರಮ, ಶಾಂತಿ - ಮೊದಲಾದ ಗುಣಕಾರಕ ದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನೇ ಸೇವಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು.

ಯಾವಾಗ ಜನನವಾಗುವುದೋ, ಆಗ ಮಗುವಿಗೆ ಉತ್ತಮವಾದ ಸುಗಂಧಿ ಯುಕ್ತ ಜಲದಿಂದ ಸ್ನಾನವನ್ನೂ , ನಾಡೀಛೇದನವನ್ನೂ ಮಾಡಿಸಿ, ಸುಗಂಧಿಯುಕ್ತವಾದ ತುಪ್ಪ- ಮೊದಲಾದುವುಗಳ ಹೋಮ* ವನ್ನೂ ಮತ್ತು ಶಿಶುವಿನ ಹಾಗೂ ಸ್ತ್ರೀಯ ಶರೀರ ಕ್ರಮಶಃ ಆರೋಗ್ಯಶಾಲಿಯೂ, ಪುಷ್ಟವೂ ಆಗುತ್ತಾ ಹೋಗುವಂತೆ ಸ್ತ್ರೀಗೂ ಸಹ ಸ್ನಾನ- ಭೋಜನ ಮೊದಲಾದುವುಗಳ ಯೋಗ್ಯವಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಬೇಕು. ಹಾಲಿನಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಉತ್ತಮ ಗುಣಗಳುಂಟಾಗುವಂತಹ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಅದರ ಮಾತೆ ಅಥವಾ ದಾದಿ ಸೇವಿಸಬೇಕು. ಬಾಣಂತಿಯ ಹಾಲನ್ನು ಆರು ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಮಗುವಿಗೆ ಕುಡಿಸಬೇಕು. ಆ ಮೇಲೆ ದಾದಿಯು ಕುಡಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗಬೇಕು. $ ಆದರೆ ಮಾತಾಪಿತೃಗಳು ದಾದಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಭಕ್ಷಣ - ಪಾನವನ್ನು ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಯಾರಾದರೂ ಬಡವರಾಗಿದ್ದರೆ ಮತ್ತು ದಾದಿಯನ್ನು ನೇಮಿಸಲು ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲವಾದರೆ, ಬುದ್ಧಿ, ಪರಾಕ್ರಮ , ಆರೋಗ್ಯ - ಇವನ್ನು ಕೊಡಬಲ್ಲ ಉತ್ತಮ ಔಷಧಿಗಳನ್ನು

---

* ಶಿಶು - ಜನನ ಸಮಯದಲ್ಲಿ 'ಜಾತಕರ್ಮ ಸಂಸ್ಕಾರವು' ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಆದರಲ್ಲಿ ಹವನವೇ ಮೊದಲಾದ ವೇದೋಕ್ತ ಕರ್ಮಗಳು ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಮಹರ್ಷಿಗಳು'ಸಂಸ್ಕಾರ ವಿಧಿ' ಯಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತಾರಪೂರ್ವಕ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. -

$ ಇದು ಬಾಣಂತಿ ಅತಿ ನಿರ್ಬಲೆಯಾಗಿರುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ- ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು.

ಶುದ್ಧವಾದ ಜಲದಲ್ಲಿ ನೆನೆಯಿಸಿ, ಮರಳಿಸಿ, ಶೋಧಿಸಿ, ಹಾಲಿಗೆ ಸಮಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ಬೆರೆಯಿಸಿ, ಹಸುವಿನ ಅಥವಾ ಆಡಿನ ಹಾಲನ್ನು ಶಿಶುವಿಗೆ ಕುಡಿಸಬೇಕು. ಜನನವಾದ ಮೇಲೆ ಮಗುವನ್ನು ಮತ್ತು ಅದರ ಮಾತೆಯನ್ನು, ಎಲ್ಲಿಯ ವಾಯು ಶುದ್ಧವಾಗಿರುವುದೋ, ಅಂತಹ, ಬೇರೆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಇಡಬೇಕು; ಅಲ್ಲಿ ಸುಗಂಧಯುಕ್ತವೂ, ದರ್ಶನೀಯವೂ ಆದ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ ಇಡಬೇಕು. ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಿಯ ವಾಯು ಶುದ್ಧವಾಗಿರುವುದೋ, ಅಂತಹ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಾಡಿಸುವುದು ಯುಕ್ತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು , ದಾದಿ ಅಥವಾ ಹಸು, ಮೇಕೆ ಮೊದಲಾದುವುಗಳ ಹಾಲು ಸಿಕ್ಕಲಾರದಾದರೆ, ಹೇಗೆ ಉಚಿತವೆಂದು ತಿಳಿಯುವರೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡಲಿ, ಏಕೆಂದರೆ ಬಾಣಂತಿಯಾದ ಸ್ತ್ರೀಯ ಶರೀರದ ಅಂಶದಿಂದ ಮಗುವಿನ ಶರೀರ ಉದ್ಭವಿಸುತ್ತದೆ . ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಸ್ತ್ರೀಯು ಪ್ರಸವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಬಲಳಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಆದುದರಿಂದ ಬಾಣಂತಿಯಾದ ಸ್ತ್ರೀ ಹಾಲನ್ನು ಕುಡಿಸಬಾರದು. ಹಾಲನ್ನು ತಡೆಯಲು ಸ್ತನದ ತೊಟ್ಟಿನ ಮೇಲೆ ಯಾವುದರಿಂದ ಹಾಲು ಸ್ರವಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಆ ಓಷಧಿಯನ್ನು ಲೇಪಿಸಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ (ಸ್ತ್ರೀ) ಪುನಃ ಯುವತಿಯಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. ಆವರೆಗೆ ಪುರುಷನು ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯದಿಂದ ವೀರ್ಯದ ನಿಗ್ರಹವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಯಾವ ಸ್ತ್ರೀ ಮತ್ತು ಪುರುಷರು ಮಾಡುವರೋ, ಅವರ ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳೂ ಉತ್ತಮರೂ, ಬಲ- ಪರಾಕ್ರಮಯುಕ್ತರೂ, ದೀರ್ಘಾಯುಗಳೂ , ಧಾರ್ಮಿಕರೂ ಆಗುವಂತೆ, ಅವರಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಸಂತತಿಯೂ, ದೀರ್ಘವಾದ ಆಯಸ್ಸೂ , ಬಲ-ಪರಾಕ್ರಮಗಳ ವೃದ್ಧಿಯೂ ಆಗುತ್ತಲೇ ಇರುವುದು. ಸ್ತ್ರೀಯು ಯೋನಿ-ಸಂಕೋಚನ ಮತ್ತು ಶೋಧವನ್ನೂ, ಪುರುಷನು, ವೀರ್ಯದ ಸ್ತಂಭವನ್ನೂ ಮಾಡಬೇಕು. ಪುನಃ ಮಕ್ಕಳು ಎಷ್ಟಾಗುವವೋ ಅವೂ ಕೂಡ ಎಲ್ಲವೂ ಉತ್ತಮವೇ ಆಗುವುವು.

ಮಕ್ಕಳು ಸಭ್ಯರಾಗುವಂತೆ ಮತ್ತು ಯಾವುದೇ ಅಂಗದಿಂದಲೂ ಕುಚೇಷ್ಟೆ ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದಂತೆ, ಮಕ್ಕಳ ತಾಯಿ ಸದಾ ಉತ್ತಮ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡಬೇಕು. ಯಾವಾಗ ಮಾತಾನಾಡಲು ಆರಂಭಿಸುವುದೋ, ಆಗ ಅದರ ತಾಯಿ, ಯಾವ ಅಕ್ಷರದ ಸ್ಥಾನವಾವುದು, ಪ್ರಯತ್ನವಾವುದು, ಎಂದರೆ, 'ಪ' ಎಂಬಕ್ಷರದ ಸ್ಥಾನ ತುಟಿ ಮತ್ತು ಸ್ಪೃಷ್ಟ ಪ್ರಯತ್ನ ; ಎರಡೂ ತುಟಿಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಹೇಳಬೇಕು; ಹ್ರಸ್ವ, ದೀರ್ಘ, ಪ್ಲುತ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಸರಿಸರಿಯಾಗಿ ಹೇಳುವ ಶಕ್ತಿ; ಮಧುರ, ಗಂಭೀರ, ಸುಂದರ, ಸ್ವರ, ಅಕ್ಷರ, ಮಾತ್ರೆ, ಪದ, ವಾಕ್ಯ, ಸಂಹಿತಾ, ಅವಸಾನಗಳು ಬೇರೆ - ಬೇರೆ ಕೇಳಿಸಬೇಕು - ಈ ಮೊದಲಾದುವನ್ನು ಕಲಿಸಿ, ಯಾವ ರೀತಿ ಶಿಶುವಿನ ನಾಲಗೆ ಕೋಮಲವಾಗಿ, ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಉಚ್ಚರಿಸಲು ಸಮರ್ಥವಾಗುವುದೋ, ಆ ಉಪಾಯವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಯಾವಾಗ ಅದು ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಾತಾನಾಡಲೂ ಮತ್ತು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಆರಂಭಿಸುವುದೋ, ಆಗ, ಅದರಿಂದ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಅಯೋಗ್ಯವಾದ ವ್ಯವಹಾರವಾಗದೆ, ಎಲ್ಲೆಡೆಯೂ ಗೌರವ ಲಭಿಸುವಂತೆ, ಸುಂದರವಾದ ವಾಣಿಯ, ಮತ್ತು ಹಿರಿಯರು - ಕಿರಿಯರು , ಮಾನ್ಯರು , ಪಿತೃ , ಮಾತೆ, ರಾಜ, ವಿದ್ವಾಂಸ - ಇವರೊಂದಿಗೆ ಸಂಭಾಷಣೆ, ಅವರೊಂದಿಗೆ ವರ್ತನೆ ಮತ್ತು ಅವರ ಹತ್ತಿರ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವುದು - ಮೊದಲಾದುವುಗಳ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಮಕ್ಕಳು ಜಿತೇಂದ್ರಿಯರೂ, ವಿದ್ಯಾಪ್ರಿಯರೂ ಆಗುವಂತೆ ಮತ್ತು ಸತ್ಸಂಗದಲ್ಲಿ ಅಭಿರುಚಿ ಹೊಂದುವಂತೆ, ವ್ಯರ್ಥವಾದ ಆಟ , ರೋದನ , ಹಾಸ್ಯ , ಹೋರಾಟ , ಹರ್ಷ, ಶೋಕ , ಯಾವುದಾದರೂ ಪದಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಲೋಲುಪತೆ , ಈರ್ಷ್ಯೆ, ದ್ವೇಷ ತೋರದಂತೆ, ಉಪಸ್ಥೇಂದ್ರಿಯದ ಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ಮತ್ತು ಮರ್ದನದಿಂದ, ವೀರ್ಯದ ಕ್ಷೀಣತೆ, ನಪುಂಸಕತೆ (ಉಂಟಾಗುವುದು ಮತ್ತು) ಕೈಯಲ್ಲಿ ದುರ್ವಾಸನೆಯೂ ಉಂಟಾಗುವುದು; ಆದುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಮುಟ್ಟಬಾರದು- ಎಂದು ಶಿಕ್ಷಣವಿತ್ತು, ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾ ಇರಬೇಕು. ಹೇಗೆ ಸದಾ ಸತ್ಯಭಾಷಣ, ಶೌರ್ಯ, ಧೈರ್ಯ, ಪ್ರಸನ್ನವದನತ್ವ ಮೊದಲಾದ ಗುಣಗಳ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುವುದೋ, ಹಾಗೆ ಮಾಡಿಸಬೇಕು.

ಯಾವಾಗ ಬಾಲಕ-ಬಾಲಿಕೆಯರು ಐದು-ಐದು ವರ್ಷಗಳವರಾಗುತ್ತಾರೋ ಆಗ, ದೇವನಾಗರೀ ಅಕ್ಷರಗಳ, ಬೇರೆ ದೇಶೀಯ ಭಾಷೆಗಳ ಅಕ್ಷರಗಳ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನೂ ಕೂಡ ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಆಮೇಲೆ, ಉತ್ತಮ ಶಿಕ್ಷಣ, ವಿದ್ಯೆ, ಧರ್ಮ, ಪರಮೇಶ್ವರ, ಮಾತೆ, ಪಿತೃ , ಆಚಾರ್ಯ, ವಿದ್ವಾಂಸ, ಅತಿಥಿ, ರಾಜ, ಪ್ರಜೆ, ಕುಟುಂಬ, ಬಂಧು, ಭಗಿನೀ, ಭೃತ್ಯ ಮೊದಲಾದವರೊಂದಿಗೆ ಹೇಗೆ ಹೇಗೆ ವರ್ತಿಸಬೇಕು - ಎಂಬ ವಿಷಯಗಳ ಮಂತ್ರ, ಶ್ಲೋಕ, ಸೂತ್ರ, ಪದ್ಯಗಳನ್ನೂ ಕೂಡ ಮಕ್ಕಳು ಯಾವನೇ ಧೂರ್ತನ ದುಷ್ಪ್ರೇರಣೆಗೆ ಸಿಕ್ಕದಂತೆ, ಅರ್ಥಸಹಿತವಾಗಿ ಬಾಯಿಪಾಠ ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾ- ಧರ್ಮವಿರುದ್ಧವಾದ ಭ್ರಾಂತಿಜಾಲದಲ್ಲಿ ಕೆಡಹುವ ಯಾವ ಯಾವ ವ್ಯವಹಾರಗಳಿವೆಯೋ, ಅವುಗಳ ಪರಿಚಯವನ್ನೂ ಕೂಡ, ಭೂತ - ಪ್ರೇತ ಮೊದಲಾದ ಮಿಥ್ಯಾ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಉಂಟಾಗದಂತೆ ಮಾಡಿಸಿಬಿಡಬೇಕು.

ಗುರೋಃ ಪ್ರೇತಸ್ಯ ಶಿಷ್ಯಸ್ತು ಪಿತೃಮೇಧಂ ಸಮಾಚರನ್ ।

ಪ್ರೇತಹಾರೈಃ ಸಮಂ ತತ್ರ ದಶರಾತ್ರೇಣ ಶುದ್ಧ್ಯತಿ ॥ (ಮನು: ೫. ೬೫)

ಅರ್ಥ: - ಗುರುವಿನ ಪ್ರಾಣದ ಕೊನೆಯಾದಾಗ, ಪ್ರೇತ - ಎಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳ ಮೃತಕ ಶರೀರದ ದಹನಮಾಡುವ ಶಿಷ್ಯನು, ಪ್ರೇತಹಾರರು - ಎಂದರೆ ಮೃತಕನನ್ನು ಹೊರುವವನೊಂದಿಗೆ ಹತ್ತನೆಯ ದಿನ ಶುದ್ಧನಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಮತ್ತು , ಯಾವಾಗ ಆ ಶರೀರದ ದಹನವಾಗಿ ಹೋಯಿತೋ, ಆಗ ಅವನ ಹೆಸರು 'ಭೂತ' ಎಂದಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ- ಇಂತಹ ಹೆಸರಿನ ಪುರುಷ 'ಇದ್ದನು'. ಎಷ್ಟು ಮಂದಿ ಉತ್ಪನ್ನರಾಗುತ್ತಾರೋ ಮತ್ತು ವರ್ತಮಾನ (ಕಾಲ) ಕ್ಕೆ ಬಂದು 'ಇಲ್ಲ' ವಾದರೋ, ಅವರೆಲ್ಲಾ ಭೂತಸ್ಥರಾದ ಕಾರಣ, ಅವರ ಹೆಸರು 'ಭೂತ' ಎಂದಾಗುತ್ತದೆ. ಬ್ರಹ್ಮನಿಂದ ಹಿಡಿದು ಈ ವರೆಗಿನ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಹೀಗಿದೆ. ಆದರೆ, ಯಾವನಿಗೆ ಸಂದೇಹ, ದುಃಸಂಗ ಮತ್ತು ದುಷ್ಟಸಂಸ್ಕಾರವಾಗಿರುತ್ತದೋ, ಅವನಿಗೆ ಭಯ ಮತ್ತು ಸಂಶಯವೆಂಬ ಭೂತ, ಪ್ರೇತ, ಶಾಕಿನೀ, ಡಾಕಿನೀ ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕ ಭ್ರಮಜಾಲಗಳು ದುಃಖದಾಯಕವಾಗುತ್ತವೆ.

ನೋಡಿರಿ. ಯಾವಾಗ ಯಾವನಾದರೂ ಪ್ರಾಣವಂತನು ಸಾಯುತ್ತಾನೋ, ಆಗ ಅವನು ಜೀವನು ಪಾಪ-ಪುಣ್ಯಗಳಿಗೆ ವಶನಾಗಿ, ಪರಮೇಶ್ವರನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ, ಸುಖ - ದುಃಖಗಳ ಫಲಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬೇರೊಂದು ಜನ್ಮವನ್ನು ಎತ್ತುತ್ತಾನೆ. ಈ ಅವಿನಾಶೀ ಪರಮೇಶ್ವರನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಯಾವನಾದರೂ ನಾಶಮಾಡಬಲ್ಲನೇನು? ಅಜ್ಞಾನಿಗಳಾದ ಜನರು ವೈದ್ಯಕಶಾಸ್ತ್ರ ಹಾಗೂ ಪದಾರ್ಥವಿದ್ಯೆಯ ಪಠನ, ಶ್ರವಣ ಮತ್ತು ಆಲೋಚನೆಯಿಂದ ರಹಿತರಾಗಿ, ಸನ್ನಿಪಾತ ಜ್ವರ ಮೊದಲಾದ ಶಾರೀರಿಕ ಮತ್ತು ಉನ್ಮಾದ ಮೊದಲಾದ ಮಾನಸರೋಗಗಳಿಗೆ ಭೂತ, ಪ್ರೇತ, ಮೊದಲಾದ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಅವಕ್ಕೆ ಔಷಧ - ಸೇವನ ಮತ್ತು ಪಥ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಯುಕ್ತ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡದೆ , ಪಾಖಂಡಿಗಳೂ , ಮಹಾಮೂರ್ಖರೂ , ಅನಾಚಾರಿಗಳೂ, ಸ್ವಾರ್ಥಿಗಳೂ ಆದವರ, ಜಲಗಾರರು, ಚಮ್ಮಾರರು, ಶೂದ್ರರು, ಮ್ಲೇಚ್ಛರು - ಮೊದಲಾದವರ ಮೇಲೂ ಕೂಡ ನಂಬಿಕೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಅನೇಕ ಬಗೆಯ ಆಡಂಬರ, ಛಲ, ಕಪಟ ಮತ್ತು ಎಂಜಲನ್ನು ತಿನ್ನುವುದು, ದಾರ, ಸೂತ್ರ - ಮೊದಲಾದ ಮಿಥ್ಯಾ ಮಂತ್ರ-ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತಾ, ಕಟ್ಟಿಸುತ್ತಾ ತಿರುಗಾಡುತ್ತಾರೆ, ತಮ್ಮ ಹಣದ ನಾಶ, ಸಂತತಿ ಮೊದಲಾದವರಿಗೆ ದುಃಸ್ಥಿತಿಯನ್ನೂ , ಮತ್ತು ರೋಗವೃದ್ಧಿಯನ್ನೂ ಮಾಡಿ, ದುಃಖವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಾ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಯಾವಾಗ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಕುರುಡರೂ, ಗಂಟೆನಿಂದ ತುಂಬಿದವರೂ ಆದವರು, ಆ ದುರ್ಬುದ್ಧಿಗಳೂ, ಪಾಪಿಗಳೂ ಆದ ಸ್ವಾರ್ಥಿಗಳ ಬಳಿಹೋಗಿ "ಮಹಾಸ್ವಾಮಿ! ಈ ಹುಡುಗನಿಗೆ, ಹುಡುಗಿಗೆ, ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರಿಗೆ ಏನಾಗಿದೆಯೋ ತಿಳಿಯದು" ಎಂದು ತೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಅವರು -'ಇವನ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಮಹಾಭೂತ, ಪ್ರೇತ, ಭೈರವ, ಶೀತಲಾ ಮೊದಲಾದ ದೇವತೆ ಆವಿಷ್ಟವಾಗಿದೆ, ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ನೀವು ಇದಕ್ಕೆ ಉಪಾಯಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಇವು ಬಿಟ್ಟುಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ; ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಿಡುವುವು. ನೀವು ಮಿಷ್ಟಾನ್ನ, ಅಥವಾ ಇಷ್ಟು ಕಾಣಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ, ನಾವು ಮಂತ್ರ-ಜಪ-ಪುರಶ್ಚರಣದಿಂದ ಒದರಿ, ಇವನ್ನು ಅಟ್ಟಿಬಿಡುತ್ತೇವೆ " ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಆ ಅಂಧರೂ ಮತ್ತು ಅವರ ಸಂಬಂಧಿಕರೂ - " ಮಹಾಸ್ವಾಮಿ! ಬೇಕಾದರೆ ನಮ್ಮ ಸರ್ವಸ್ವವೂ ಹೊರಟು ಹೋಗಲಿ, ಆದರೆ - ಇವನನ್ನು ಸ್ವಸ್ಥರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿರಿ " ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ಆಗಲಂತೂ ಅವರ ಇಷ್ಟ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಧೂರ್ತರೂ - "ಒಳ್ಳೆಯದು ; ತನ್ನಿರಿ ಇಷ್ಟು ಸರಕುಗಳನ್ನು, ಇಷ್ಟು ದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು, ದೇವತೆಗೆ ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನೂ ಮತ್ತು ಗ್ರಹ - ದಾನವನ್ನೂ ಒಪ್ಪಿಸಿರಿ"- ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಜಾಗಟೆ, ಮೃದಂಗ, ಢೋಲು, ತಟ್ಟೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅವರೆದುರಿಗೆ ಬಾರಿಸುತ್ತಾರೆ, ಹಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಪಾಖಂಡಿಯು ಉನ್ಮತ್ತನಾಗಿ ಕುಣಿದು - ಕುಪ್ಪಳಿಸಿ, " ನಾನು ಇವನ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನೇ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಿಡುವೆನು ". - ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಆ ಅಂಧರು, ಆ ಜಲಗಾರನೋ, ಚಮ್ಮಾರನೋ, ಆದ ನೀಚನ ಪಾದಕ್ಕೆರಗಿ- "ತಮಗೆ ಏನು ಬೇಕೋ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿರಿ. ಇವನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿರಿ."-ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಅವರ ಬಯಕೆ ಕೈಗೂಡುತ್ತದೆ. ಆ ಧೂರ್ತನು ಆಗ -"ನಾನು ಹನುಮಂತ. ತನ್ನಿರಿ ಗಟ್ಟಿ ಮಿಠಾಯಿಯನ್ನು ; ಎಣ್ಣೆ , ಕುಂಕುಮ ಒಂದೂಕಾಲು ಮಣ ರೊಟ್ಟಿ ಮತ್ತು ಕೆಂಪು ಕೌಪೀನವನ್ನು". - ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. " ನಾನು ದೇವಿ ಅಥವಾ ಭೈರವ, ತನ್ನಿ ಐದು ಬುರುಡೆ ಹೆಂಡ, ಇಪ್ಪತ್ತು ಕೋಳಿಗಳು, ಐದು ಹೋತಗಳು, ಮಿಠಾಯಿ ಹಾಗೂ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು"- ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತಾನೆ, ಅವರು "ಏನು ಬೇಕೋ, ತೆಗೆದುಕೋ "- ಎಂದಾಗಲಂತೂ, ಆ ಉನ್ಮತ್ತ ಬಹಳ ಕುಣಿಯಲೂ, ಕುಪ್ಪಳಿಸಲೂ ಆರಂಭಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ - ಯಾವನಾದರೂ ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿಯು ಐದು ಚಪ್ಪಲಿಗಳನ್ನೋ, ಕೋಲುಗಳನ್ನೋ, ಕೈಪೆಟ್ಟುಗಳನ್ನೋ, ಒದೆಗಳನ್ನೋ ಬಿಗಿದರೆ, ಅವನ ಹನುಮಂತ, ದೇವಿ ಮತ್ತು ಭೈರವ ಕೂಡಲೇ ಪ್ರಸನ್ನರಾಗಿ ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಧನವೇ ಮೊದಲಾದುವನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಅದೆಲ್ಲಾ ಅವರ ನಟನೆ ಮಾತ್ರ ಆಗಿರುತ್ತದೆ.

ಮತ್ತು ಯಾವಾಗ ಅವರು ಗ್ರಹಗ್ರಸ್ತನೂ, ಗ್ರಹರೂಪನೂ ಆದ ಯಾವನೋ ಜ್ಯೋತಿರ್ವಿದಾಭಾಸನ ಬಳಿ ಹೋಗಿ -"ಮಹಾಸ್ವಾಮಿ! ಇವನಿಗೆ ಆಗಿರುವುದು ಏನು?" - ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾರೋ, ಆಗ ಅವನು - "ಇವನ ಮೇಲೆಸೂರ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಕ್ರೂರಗ್ರಹಗಳು ಏರಿಬಂದಿವೆ . ಅವಕ್ಕೆ ಶಾಂತಿ , ಪಾಠ, ಪೂಜೆ, ದಾನ ಮಾಡಿಸಿದರೆ, ಇವನಿಗೆ ಸುಖವಾಗುವುದು. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ತುಂಬಾ ಪೀಡೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಳ್ಳುವನು, ಮತ್ತು ಸತ್ತು ಹೋದರೋ ಆಶ್ಚರ್ಯವಿಲ್ಲ" - ಎಂದು ನುಡಿಯುತ್ತಾನೆ.

ಉತ್ತರ : – ಹೇಳಿರಿ ಜ್ಯೋತಿಷಿಗಳೇ! ಹೇಗೆ ಈ ಭೂಮಿ ಜಡವೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಸೂರ್ಯನೇ ಮೊದಲಾದ ಲೋಕಗಳೂ ಕೂಡ. ಅವು ತಾಪ ಹಾಗೂ ಪ್ರಕಾಶ ಮೊದಲಾದುವುಗಳಿಂದ ಬೇರೆಯಾದುದೇನನ್ನೂ ಮಾಡಲಾರವು. ಕ್ರೋಧಿತವಾಗಿ ದುಃಖವನ್ನೂ, ಮತ್ತು ಶಾಂತವಾಗಿ ಸುಖವನ್ನೂ ಕೊಡಲು ಸಮರ್ಥವಾಗಲು ಅವೇನು ಚೇತನಗಳೇ?

ಪ್ರಶ್ನೆ : – ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ರಾಜರೂ, ಪ್ರಜೆಗಳೂ, ಸುಖಿಗಳೂ, ದುಃಖಿಗಳೂ ಆಗುತ್ತಿರುವುದು ಗ್ರಹಗಳ ಫಲವಲ್ಲವೇನು?

ಉತ್ತರ: – ಅಲ್ಲ. ಇವೆಲ್ಲಾ ಪಾಪ-ಪುಣ್ಯಗಳ ಫಲಗಳು.

ಪ್ರಶ್ನೆ : – ಹಾಗಾದರೆ, ಜ್ಯೋತಿಶಾಸ್ತ್ರ ಸುಳ್ಳೇನು?

ಉತ್ತರ: – ಅಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಅಂಕ, ಬೀಜ ಹಾಗೂ ರೇಖಾಗಣಿತದ ವಿದ್ಯೆಯಿದೆಯೋ, ಅದೆಲ್ಲವೂ ಸತ್ಯ; ಯಾವ ಫಲದ ಲೀಲೆಯಿದೆಯೋ, ಅದೆಲ್ಲಾ ಸುಳ್ಳು.

ಪ್ರಶ್ನೆ : – ಈ ಜನ್ಮಪತ್ರ (ಜಾತಕ) ವಾವುದಿದೆಯೋ, ಅದು ನಿಷ್ಫಲವೇನು?

ಉತ್ತರ: – ಹೌದು, ಅದು ಜನ್ಮಪತ್ರವಲ್ಲ; ಅದಕ್ಕೆ 'ಶೋಕ ಪತ್ರ' ಎಂದು ಹೆಸರಿಡಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ, ಸಂತತಿ ಜನಿಸಿದಾಗ, ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಆನಂದವಾಗುತ್ತದೆ . ಆದರೆ, ಈ ಆನಂದ ಜನ್ಮಪತ್ರ ರಚಿತವಾಗಿ, ಗ್ರಹಗಳ ಫಲವನ್ನು ಕೇಳದೇ ಇರುವವರೆಗೆ ಇರುತ್ತದೆ . ಪುರೋಹಿತನು ಜನ್ಮ - ಪತ್ರ ರಚಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದಾಗ, ಮಗುವಿನ ಮಾತಾಪಿತೃಗಳು ಪುರೋಹಿತನಿಗೆ - " ಸ್ವಾಮಿ! ತಾವು ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ಜನ್ಮಪತ್ರ ರಚಿಸಿರಿ ". ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಧನಾಢ್ಯನಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಕೆಂಪು - ಹಳದಿ ಗೆರೆಗಳಿಂದ ಚಿತ್ರ-ವಿಚಿತ್ರವಾದ , ಮತ್ತು ನಿರ್ಧನನಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಸಾಧಾರಣವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಜನ್ಮ- ಪತ್ರ ರಚಿಸಿ, ಓದಿ ಹೇಳಲು ಬರುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಮಗುವಿನ ಮಾತಾಪಿತೃಗಳು ಜ್ಯೋತಿಷಿಯ ಮುಂದೆ ಕುಳಿತು - " ಇವನ ಜನ್ಮಪತ್ರ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ ತಾನೇ? " ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ಜ್ಯೋತಿಷಿಯು - "ಏನಿದೆಯೋ ಅದನ್ನು ಓದಿ ಹೇಳಿ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ಇವನ ಜನ್ಮಗ್ರಹಗಳು ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯವು ; ಮತ್ತು ಮಿತ್ರಗ್ರಹಗಳೂ ಕೂಡ (ಬಹಳ) ಒಳ್ಳೆಯವಾಗಿವೆ. ಅವುಗಳ ಫಲವಾಗಿ (ಶಿಶು) ಧನಾಢ್ಯನೂ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾವಂತನೂ ಆಗುವನು. ಯಾವ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವನೋ, ಅಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರ ಮೇಲೂ ಇವನ ವರ್ಚಸ್ಸು ಬೀಳುವುದು. ಶರೀರದಿಂದ ಸ್ವಸ್ಥನೂ, ರಾಜ್ಯದಿಂದ ಗೌರವಾನ್ವಿತನೂ ಆಗುವನು". ಎಂದು ಮೊದಲಾಗಿ ಹೇಳುವನು. ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ, ತಂದೆಯೇ ಮೊದಲಾದವರು - "ಭಲೇ, ಭಲೇ, ಜೋಯಿಸರೇ! ತಾವು ತುಂಬಾ ಒಳ್ಳೆಯವರು" ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಈ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಕಾರ್ಯ ಸಿದ್ಧಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಜ್ಯೋತಿಷಿಗಳು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಜ್ಯೋತಿಷಿಗಳು -" ಈ ಗ್ರಹಗಳೇನೋ ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯವು. ಆದರೆ ಈ ಗ್ರಹಗಳು ಕ್ರೂರವಾಗಿವೆ. ಅಂದರೆ - ಇಂತಿಂತಹ ಗ್ರಹಗಳ ಯೋಗದಿಂದ ಎಂಟು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಇವನಿಗೆ ಮೃತ್ಯುಯೋಗವಿದೆ ", ಎಂದು ಸಾರುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಮಾತಾಪಿತೃಗಳು ಪುತ್ರ - ಜನ್ಮದ ಆನಂದವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಶೋಕಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ, ಜ್ಯೋತಿಷಿಯನ್ನು-"ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳೇ! ಈಗ ನಾವೇನು ಮಾಡೋಣ " ? - ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ಜ್ಯೋತಿಷಿಗಳು - "ಉಪಾಯ ಮಾಡಿರಿ"- ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಗೃಹಸ್ಥರು "ಏನು ಉಪಾಯ ಮಾಡೋಣ?"- ಎಂದು ಕೇಳಿದರೆ, ಜ್ಯೋತಿಷಿಗಳು-"ಇಂತಿಂತಹ ದಾನ ಮಾಡಿರಿ ಗ್ರಹಗಳ ಮಂತ್ರದ ಜಪಮಾಡಿಸಿರಿ. ಮತ್ತು ದಿನವೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಸಂತರ್ಪಣೆಮಾಡಿಸಿರಿ. ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದರೆ, ಪ್ರಾಯಶಃ ನವಗ್ರಹಗಳ ವಿಘ್ನ ಹರಿದುಹೋಗಬಹುದು" – ಎಂದು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸತೊಡಗುತ್ತಾರೆ. "ಪ್ರಾಯಶಃ" - ಎಂಬ ಮಾತು ಈ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ. ತೀರಿಯೇಹೋದರೆ- "ನಾವೇನು ಮಾಡೋಣ? ಪರಮೇಶ್ವರನಿಗಿಂತ ಮೇಲೆ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ನಾವೇನೋ ಬಹಳ ಯತ್ನಮಾಡಿದೆವು; ಮತ್ತು ನೀವು ಮಾಡಿಸಿದಿರಿ. ಅವನ ಕರ್ಮಗಳು ಹೀಗೆಯೇ ಇದ್ದವು." ಎನ್ನಬಹುದು. ಮತ್ತು , ಉಳಿದುಕೊಂಡರೆ - "ನೋಡಿ, ನಮ್ಮ ಮಂತ್ರಗಳ, ದೇವತೆಗಳ ಹಾಗೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಶಕ್ತಿ ಹೇಗಿದೆ? ನಿಮ್ಮ ಹುಡುಗನನ್ನು ಉಳಿಸಿಬಿಟ್ಟೆವು."- ಎನ್ನುವರು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಮಾಡಬೇಕು ; ಇವರ ಜಪ-ಪಾಠಗಳಿಂದ ಏನೂ ಆಗದಿದ್ದರೆ, ಈ ಧೂರ್ತರಿಂದ ಎರಡು-ಮೂರು ಪಟ್ಟು ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮತ್ತು, ಉಳಿದುಕೊಂಡರೂ ಕೂಡ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಿಡಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ, ಜ್ಯೋತಿಷಿಗಳೇ ಹೇಳಿದಂತೆ . " ಇವನು ತನ್ನ ಕರ್ಮ ಮತ್ತು ಪರಮೇಶ್ವರನ ನಿಯಮದಿಂದ ಉಳಿದನೇ ಹೊರತು, ನಿಮ್ಮ ಕ್ರಿಯಾಕಾಂಡದಿಂದ ಅಲ್ಲ". - ಎಂದೆನ್ನಬೇಕು.

ಮತ್ತು , ಮೂರನೆಯದಾಗಿ, ಗುರು ಮೊದಲಾದವರೂ ಕೂಡ ಪುಣ್ಯದಾನ ಮಾಡಿಸಿ, ತಾನೇ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ, ಅವರಿಗೂ ಕೂಡ ಜ್ಯೋತಿಷಿಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಂತಹ ಉತ್ತರವನ್ನೇ ಕೊಡಬೇಕು.

ಇನ್ನು ಉಳಿದುದು ಶೀತಲಾ, ಮತ್ತು ಮಂತ್ರ-ತಂತ್ರ-ಯಂತ್ರ ಮೊದಲಾದುವು. ಇವರೂ ಕೂಡಾ ಇಂತಹ ಬೂಟಾಟಿಕೆಯನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಯಾವನೋ ಒಬ್ಬನು "ನಾವು ಮಂತ್ರ ಉಚ್ಚರಿಸಿ, ಹಾರ ಅಥವಾ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದಲ್ಲಿ , ನಮ್ಮ ದೇವತೆಗಳು ಮತ್ತು ಪೀರರು ಆ ಮಂತ್ರ - ಯಂತ್ರದ ಪ್ರತಾಪದಿಂದ, ಅವನಿಗೆ ಯಾವ ವಿಘ್ನವನ್ನೂ ಆಗಗೊಡುವುದಿಲ್ಲ". ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಅವರಿಗೆ - "ನೀವು ಮೃತ್ಯು, ಪರಮೇಶ್ವರನ ನಿಯಮ ಮತ್ತು ಕರ್ಮಫಲದಿಂದಲೂ ದೂರವಿಟ್ಟು ರಕ್ಷಿಸಬಲ್ಲಿರೇನು? ನೀವು ಈ ರೀತಿ ಮಾಡಿದರೂ ಕೂಡ ಎಷ್ಟೋ ಮಕ್ಕಳು ಸತ್ತುಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು , ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಾಯುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು , ನೀವು ಸಾವಿನಿಂದ ಪಾರಾಗಬಲ್ಲಿರೇನು?"- ಎಂಬ ಅದೇ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಆಗ ಅವರು ಏನನ್ನೂ ಹೇಳಲಾರರು. ಮತ್ತು ಆ ಧೂರ್ತರೂ -"ಇಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಬೇಳೆ ಬೇಯುವುದಿಲ್ಲ" - ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ , ಈ ಸಮಸ್ತ

ಮಿಥ್ಯಾವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು , ಧಾರ್ಮಿಕರೂ , ಸಮಸ್ತ ದೇಶಗಳಿಗೂ ಉಪಕಾರಮಾಡುವವರೂ, ನಿಷ್ಕಪಟತ್ವದಿಂದ ಸರ್ವರಿಗೂ ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಸುವವರೂ ಆದ ವಿದ್ವಜ್ಜನರಿಗೆ, ಅವರು ಜಗತ್ತಿಗೆ ಉಪಕಾರಮಾಡುವಂತೆಯೇ, ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಬಿಡಬಾರದು. ಮತ್ತು ಯಾರು ರಸಾಯನ, ಮಾರಣ, ಮೋಹನ, ಉಚ್ಚಾಟನ, ವಶೀಕರಣ ಮೊದಲಾದ ಎಷ್ಟೋ ಲೀಲೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸುತ್ತಾರೋ, ಅವರನ್ನೂ ಕೂಡ ಮಹಾ ಪಾಮರರೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಈ ಮೊದಲಾದ ಸುಳ್ಳು ವಿಷಯಗಳ ಪರಿಚಯವನ್ನೂ ಕೂಡ, ತಮ್ಮ ಸಂತತಿ ಯಾವನ ಭ್ರಮಜಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಬಿದ್ದು ದುಃಖ ಹೊಂದದ ಹಾಗೆ ಬಾಲ್ಯಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಮಕ್ಕಳು ಹೃದಯಗಳಲ್ಲಿ ನಾಟಿ ಬಿಡಬೇಕು.

ಮತ್ತು ವೀರ್ಯದ ರಕ್ಷಣೆಯಿಂದ ಆನಂದ, ಹಾಗೂ ನಾಶಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ದುಃಖಪ್ರಾಪ್ತಿ ಆಗುವುದನ್ನು ತಿಳಿಸಿಬಿಡಬೇಕು, ಹೇಗೆಂದರೆ, “ನೋಡಿರಿ. ಯಾವನ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಸುರಕ್ಷಿತವಾದ ವೀರ್ಯವಿರುತ್ತದೋ ಆಗ ಅವನಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯ, ಬುದ್ಧಿ,ಬಲ, ಪರಾಕ್ರಮಗಳು ಹೆಚ್ಚಿ , ಬಹಳ ಸುಖವೂ ಲಭಿಸುತ್ತದೆ . ಇದರ ರಕ್ಷಣೆಯ ವಿಧಾನ ಇದೇ ಆಗಿದೆ:- ವಿಷಯಗಳ ಕಥೆ, ವಿಷಯಾಸಕ್ತ ಜನರ ಸಂಗ, ವಿಷಯಗಳ ಧ್ಯಾನ, ನಾರಿಯ ದರ್ಶನ, ಏಕಾಂತಸೇವನ, ಸಂಭಾಷಣ, ಮತ್ತು ಸ್ಪರ್ಶ - ಮೊದಲಾದ ಕರ್ಮದಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗಳು ಬೇರೆಯಿದ್ದು, ಉತ್ತಮ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಪೂರ್ಣವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಗಳಿಸಬೇಕು . ಯಾವನ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ವೀರ್ಯವಿರುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಅವನು ನಪುಂಸಕನೂ ಮಹಾ ಅವಲಕ್ಷಣವುಳ್ಳವನೂ ಆಗುತ್ತಾನೆ . ಯಾವನಿಗೆ ಪ್ರಮೇಹ ರೋಗ ಹತ್ತುವುದೋ ಅವನು ದುರ್ಬಲನೂ, ನಿಸ್ತೇಜನೂ, ಬುದ್ಧಿಹೀನನೂ, ಉತ್ಸಾಹ - ಸಾಹಸ - ಧೈರ್ಯ- ಬಲ ಪರಾಕ್ರಮ ಮೊದಲಾದ ಗುಣಗಳಿಂದ ರಹಿತನೂ ಆಗಿ, ನಾಶಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ನೀವುಗಳು ಸುಶಿಕ್ಷಣ, ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾಗ್ರಹಣ, ವೀರ್ಯ ರಕ್ಷಣಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಈಗ ತಪ್ಪುವಿರಾದರೆ, ಪುನಃ ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ ಈ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕಲಾರದು. ಗೃಹಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ನಾವುಗಳು ಜೀವಿಸುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ, ನೀವು ವಿದ್ಯಾಗ್ರಹಣ ಮಾಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಶರೀರದ ಬಲವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.” ಇದೇ ರೀತಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಶಿಕ್ಷಣಗಳನ್ನೂ ಕೂಡ ತಾಯಿ ಮತ್ತು ತಂದೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ವಚನದಲ್ಲಿ ‘ಮಾತೃಮಾನ್- ಪಿತೃಮಾನ್’ ಎಂಬ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ. ಎಂದರೆ, ಜನನದಿಂದ ಐದನೆಯ ವರ್ಷದವರೆಗೆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮಾತೆಯೂ ಆರನೆಯ ವರ್ಷದಿಂದ ಎಂಟನೆಯ ವರ್ಷದವರೆಗೆ ಪಿತನೂ ಶಿಕ್ಷಣಕೊಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಒಂಭತ್ತನೆಯ ವರ್ಷದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ದ್ವಿಜರು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಉಪನಯನಮಾಡಿಸಿ, ಆಚಾರ್ಯಕುಲಕ್ಕೆ, ಎಂದರೆ ಎಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣವಿದ್ವಾಂಸರೂ ಮತ್ತು ಪೂರ್ಣ ವಿದುಷಿಯರಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರೂ ವಿದ್ಯಾದಾನ ಮಾಡುವವರಾಗಿರುತ್ತಾರೋ, ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಾಲಕರನ್ನೂ, ಬಾಲಿಕೆಯರನ್ನೂ ಕಳುಹಿಸಬೇಕು. ಮತ್ತು ಶೂದ್ರರೇ ಮೊದಲಾದ ವರ್ಣ[1] ದವರು ಉಪನಯನ ಮಾಡಿಸದೆ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಗುರುಕುಲಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿಬಿಡಬೇಕು.

ಯಾರು ಓದಿಸುವಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಮುದ್ದಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಆದರೆ ತಾಡನವನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತಾರೋ, ಅವರ ಮಕ್ಕಳೇ ವಿದ್ವಾಂಸರೂ, ಸಭ್ಯರೂ ಮತ್ತು ಸುಶಿಕ್ಷಿತರೂ ಆಗುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಕರಣಮಹಾಭಾಷ್ಯದ ಪ್ರಮಾಣವಿದೆ : -

ಸಾಮೃತೈಃ ಪಾಣಿಭಿರ್ಘ್ನಂತಿ ಗುರವೋ ನ ವಿಷೋಕ್ಷಿತೈಃ।

ಲಾಲನಾಶ್ರಯಿಣೋ ದೋಷಾಸ್ತಾಡನಾಶ್ರಯಿಣೋ ಗುಣಾಃ ॥ (ಮಹಾಭಾಷ್ಯ : ೮.೧.೮)

ಅರ್ಥ: - ಯಾವ ಮಾತಾ - ಪಿತೃಗಳೂ, ಮತ್ತು ಆಚಾರ್ಯರೂ ಸಂತತಿ ಮತ್ತು ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ತಾಡಿಸುತ್ತಾರೋ, ಅವರು ತಮ್ಮ ಸಂತತಿ ಮತ್ತು ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಕೈಯಿಂದ ಅಮೃತಪಾನ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಯಾರು ಸಂತತಿ ಮತ್ತು ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ಮುದ್ದಿಸುತ್ತಾರೋ, ಅವರು ತಮ್ಮ ಸಂತತಿ ಮತ್ತು ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ವಿಷಕುಡಿಸಿ ಸರ್ವಥಾ ಹಾಳು ಮಾಡಿಬಿಡುತ್ತಾರೆ - ಎಂದೇ ತಿಳಿಯಿರಿ. ಏಕೆಂದರೆ - ಮುದ್ದಿನಿಂದ ಸಂತತಿ ಮತ್ತು ಶಿಷ್ಯರು ದೋಷಯುಕ್ತರೂ ಮತ್ತು ತಾಡನದಿಂದ ಗುಣಯುಕ್ತರೂ ಆಗುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳೂ ಹಾಗೂ ಶಿಷ್ಯರೂ ಕೂಡ ಸದಾ ತಾಡನದಿಂದ ಪ್ರಸನ್ನರೂ ಮತ್ತು ಮುದ್ದಿನಿಂದ ಅಪ್ರಸನ್ನರೂ ಆಗುವ ರೂಢಿಯಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆದರೆ ಮಾತೆ, ಪಿತೃ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಾಪಕರುಗಳು ಈರ್ಷ್ಯಾ- ದ್ವೇಷಗಳಿಂದ ತಾಡಿಸಬಾರದು. ಆದರೆ ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ಭಯಪ್ರದಾನ ಮಾಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಒಳಗಿನಿಂದ ಕೃಪಾದೃಷ್ಟಿಯನ್ನಿಡಬೇಕು.

ಹೇಗೆ ಅನ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಟ್ಟರೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಕಳ್ಳತನ, ವ್ಯಭಿಚಾರ, ಆಲಸ್ಯ ಪ್ರಮಾದ, ಮಾದಕದ್ರವ್ಯ, ಮಿಥ್ಯಾಭಾಷಣ, ಹಿಂಸೆ, ಕ್ರೌರ್ಯ, ಈರ್ಷ್ಯೆ, ದ್ವೇಷ , ಮೋಹ ಮೊದಲಾದ ದೋಷಗಳನ್ನು ಬಿಡುವ ಮತ್ತು ಸತ್ಯಾಚಾರವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನೂ ಕೊಡಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ - ಯಾವ ಪುರುಷನು , ಯಾವನ ಮುಂದೆ ಒಂದು ಸಾರಿ ಕಳವು, ಹಾದರ, ಸುಳ್ಳಾಟಿಕೆ ಮೊದಲಾದ

[1] ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಗುಣಕರ್ಮಸ್ವಭಾವಶ್ರಿತವಾದ ನಾಲ್ಕೇ ವರ್ಣಗಳನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆಧುನಿಕ ಸಮಾಜ ಜನ್ಮಗತ ಜಾತಿಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿದರೂ ದ್ವಿಜರು- ಎಂದರೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ- ಕ್ಷತ್ರಿಯ ವೈಶ್ಯ ರೆನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಲ್ಲಿ ಉಪನಯನ ಪದ್ಧತಿಯಿದೆ. ಶೂದ್ರ ಹಾಗೂ ಅಂತ್ಯಜ ಮೊದಲಾದ ಹೆಸರುಗಳನ್ನುಳ್ಳವರಲ್ಲಿ ಆ ಪದ್ಧತಿಯಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಹೀಗೆಂದಿದ್ದಾರೆ. ವೇದೋಕ್ತ ವರ್ಣವ್ಯವಸ್ಥೆ ಒಪ್ಪಿದರೂ ಶೂದ್ರರಿಗೆ ಈ ನಿಯಮ ಅನ್ವಯಿಸುವುದು ನಿಜ.

ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದನೋ, ಅವನಿಗೆ ಗೌರವ ಅವನು ಮುಂದೆ ಸಾಯುವವರೆಗೂ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಸುಳ್ಳಾಗಿಸುವವನಿಗೆ ಎಂತಹ ಹಾನಿಯುಂಟಾಗುವುದೋ, ಅಂತಹದು ಬೇರೆ ಯಾವನಿಗೂ ಉಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ, ಯಾವನ ಸಂಗಡ ಎಂತಹ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೋ, ಅವನೊಂದಿಗೆ ಹಾಗೆಯೇ ಅದನ್ನು ಪೂರ್ತಿಮಾಡಬೇಕು. ಎಂದರೆ, ಯಾವನಾದರೊಬ್ಬನು ಇನ್ನೊಬ್ಬನಿಗೆ "ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಅಥವಾ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಇಂತಹ ವೇಳೆ ಸಂಧಿಸಬೇಕು ; ಅಥವಾ ಸಂಧಿಸು . ಇಲ್ಲವೇ, ಇಂತಹ ವಸ್ತುವನ್ನು ಇಂತಹ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ನಾನು ನಿನಗೆ ಕೊಡುವೆನು". ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ, ಅದನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಅವನನ್ನು ಯಾವನೂ ನಂಬುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಎಲ್ಲರೂ, ಯಾವಾಗಲೂ ಸತ್ಯಭಾಷಣಯುಕ್ತರೂ, ಸತ್ಯ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಯುಕ್ತರೂ ಆಗಿರಬೇಕು. ಯಾವನೂ ಅಭಿಮಾನಮಾಡಬಾರದು. ಛಲ, ಕಪಟ ಅಥವಾ ಕೃತಘ್ನತೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಹೃದಯವೇ ದುಃಖಿತವಾಗುತ್ತದೆ ; ಇನ್ನು ಬೇರೆಯವನ ಕಥೆಯನ್ನಾದರೂ ಏನು ಹೇಳಬೇಕು? ಒಳಗೊಂದು - ಹೊರಗೊಂದು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಬೇರೆಯವನನ್ನು ಮೋಹಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿಸಿ, ಮತ್ತು ಬೇರೆಯವನ ಹಾನಿಯ ಕಡೆ ಗಮನಕೊಡದೆ, ತನ್ನ ಸ್ವಾರ್ಥವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನೇ ಛಲ ಮತ್ತು ಕಪಟ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಯಾವನಾದರೂ ಮಾಡಿದ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳದಿರುವುದನ್ನೇ ಕೃತಘ್ನತೆ - ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಕ್ರೋಧ ಮೊದಲಾದ ದೋಷ ಮತ್ತು ಕಟುವಚನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು , ಶಾಂತ ಹಾಗೂ ಮಧುರ ವಚನವನ್ನೇ ಆಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚು ಹರಟಬಾರದು. ಎಷ್ಟು ಮಾತನ್ನಾಡಬೇಕೋ, ಅದಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮಾತನಾಡಬಾರದು. ಹಿರಿಯರಿಗೆ ಮನ್ನಣೆ ಕೊಡಬೇಕು ; ಅವರ ಮುಂದೆ ಎದ್ದುಹೋಗಿ, ಉನ್ನತವಾದ ಆಸನದ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಬೇಕು ; ಮೊದಲು ನಮಸ್ತೇ ಮಾಡಬೇಕು. ಅವರ ಮುಂದೆ ಉತ್ತಮಾಸನದ ಮೇಲೆ ಕೂಡಬಾರದು. ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಯೋಗ್ಯತೆಗೆ ತಕ್ಕ ಮತ್ತು ಬೇರೆ ಯಾವನೂ ಎಬ್ಬಿಸಲು ಎಡೆಯಿಲ್ಲದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಯಾವನೊಂದಿಗೂ ವಿರೋಧ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಸಂಪನ್ನನಾಗಿ ಗುಣಗಳ ಗ್ರಹಣವನ್ನೂ, ದೋಷಗಳ ತ್ಯಾಗವನ್ನೂ ಮಾಡಬೇಕು . ಸಜ್ಜನರ ಸಂಗವನ್ನೂ ಹಾಗೂ ದುಷ್ಟರ ತ್ಯಾಗವನ್ನೂ, ತನು - ಮನ - ಧನವೇ ಮೊದಲಾದ ಉತ್ತಮೋತ್ತಮ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ಪ್ರೀತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ತನ್ನ ತಾಯಿ, ತಂದೆ ಮತ್ತು ಆಚಾರ್ಯರ ಸೇವೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಬೇಕು.

ಯಾನ್ಯಸ್ಮಾಕಂ ಸುಚರಿತಾನಿ ತಾನಿ ತ್ವಯೋಪಾಸ್ಯಾನಿ ನೋ ಇತರಾಣಿ । (ತೈತ್ತಿರೀಯ - ೧ - ೧೧)

ತಾಯಿ, ತಂದೆ ಮತ್ತು ಆಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಸದಾ ಸತ್ಯದ ಉಪದೇಶವನ್ನೇ ಮಾಡಬೇಕು ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಯಾವ ಧರ್ಮಯುಕ್ತ ಕರ್ಮಗಳಿವೆಯೋ ಅವುಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಗ್ರಹಿಸಿರಿ; ಯಾವ ಯಾವ ದುಷ್ಟ ಕರ್ಮಗಳಿವೆಯೋ ಅವುಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗಿರಿ - ಎಂದು ಕೂಡ ಹೇಳಬೇಕು - ಎಂಬುದು ಇದರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿದೆ. ಯಾವ ಯಾವುದನ್ನು ಸತ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತೀರೋ, ಅವುಗಳ ಪ್ರಕಾಶನವನ್ನೂ ಹಾಗೂ ಪ್ರಚಾರವನ್ನೂ ಮಾಡಬೇಕು. ಯಾವನೇ ಪಾಖಂಡಿಯಾದ , ದುಷ್ಟಾಚಾರಿಯಾದ ಮನುಷ್ಯನನ್ನೂ ನಂಬಬಾರದು. ಮತ್ತು ಯಾವ ಯಾವ ಉತ್ತಮ ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ತಾಯಿ, ತಂದೆ ಮತ್ತು ಆಚಾರ್ಯರು ಅಪ್ಪಣೆಮಾಡುತ್ತಾರೋ, ಅವುಗಳನ್ನು ಯಥೇಷ್ಟವಾಗಿ ಪಾಲಿಸಬೇಕು. ಹೇಗೆ ಮಾತಾಪಿತೃಗಳು ಧರ್ಮ, ವಿದ್ಯೆ, ಸದಾಚರಣಗಳ ಶ್ಲೋಕ, ನಿಘಂಟು, ನಿರುಕ್ತ, ಅಷ್ಟಾಧ್ಯಾಯೀ ಅಥವಾ ಬೇರೆ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲವೇ ವೇದಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಬಾಯಿಪಾಠ ಮಾಡಿಸಿದ್ದಾರೋ ಹಾಗೆಯೇ ಅವುಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ಪುನಃ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕು. ಹೇಗೆ ಪ್ರಥಮ ಸಮುಲ್ಲಾಸದಲ್ಲಿ ಪರಮೇಶ್ವರನ (ಬಗೆಗೆ) ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಮಾಡಿದ್ದೇವೋ, ಅದಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿಯೇ ತಿಳಿದು, ಅವನ ಉಪಾಸನೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು . ಯಾವ ರೀತಿ ಆರೋಗ್ಯ, ವಿದ್ಯಾ ಮತ್ತು ಬಲ ಲಭಿಸುವುದೋ, ಅದೇ ರೀತಿಯ ಭೋಜನ, ಛಾದನ ಮತ್ತು ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು; ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಅಂದರೆ - ಹಸಿವೆ ಎಷ್ಟಿದೆಯೋ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಡಿಮೆ ಊಟಮಾಡಬೇಕು. ಮದ್ಯ- ಮಾಂಸ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಸೇವನದಿಂದ ದೂರವಿರಬೇಕು. ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದ , ಆಳವಾದ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಬಾರದು ; ಏಕೆಂದರೆ - ಜಲಜಂತುಗಳಿಂದ, ಅಥವಾ ಬೇರೆ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ದುಃಖವುಂಟಾಗಬಹುದು ; ಮತ್ತು ಈಜಲು ಬಾರದಿದ್ದರೆ ಮುಳುಗಿಯೂ ಹೋಗಬಹುದು. "**ನಾವಿಜ್ಞಾತೇ ಜಲಾಶಯೇ**" - ಇದು ಮನುವಿನ ವಚನ, ತಿಳಿಯದ ಜಲಾಶಯದಲ್ಲಿಳಿದು ಸ್ನಾನ-ಮೊದಲಾದುವನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು.

ದೃಷ್ಟಿಪೂತಂ ನ್ಯಸೇತ್ಪಾದಂ ವಸ್ತ್ರಪೂತಂ ಜಲಂ ಪಿಬೇತ್ ।

ಸತ್ಯಪೂತಾಂ ವದೇದ್ವಾಚಂ ಮನಃ ಪೂತಂ ಸಮಾಚರೇತ್ ॥ (ಮನು - ೬- ೪೬)

ಅರ್ಥ:- ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಕೆಳಗಿಟ್ಟು , ಉಚ್ಚ-ನೀಚ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ನೋಡಿ, ನಡೆಯಬೇಕು ; ನೀರನ್ನು ವಸ್ತ್ರದಿಂದ ಶೋಧಿಸಿ ಕುಡಿಯಬೇಕು ; ಸತ್ಯದಿಂದ ಪವಿತ್ರಗೊಳಿಸಿ ಮಾತನ್ನಾಡಬೇಕು ; ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಆಲೋಚಿಸಿ, ಆಚರಣೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ಮಾತಾ ಶತ್ರುಃ ಪಿತಾ ವೈರೀ ಯೇನ ಬಾಲೋ ನ ಪಾಠಿತಃ ।

ನ ಶೋಭತೇ ಸಭಾಮಧ್ಯೇ ಹಂಸಮಧ್ಯೇ ಬಕೋ ಯಥಾ ॥

ಇದು ಯಾವನೋ ಒಬ್ಬ ಕವಿಯ ವಚನ . ಯಾರು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕಲಿಸಿಕೊಡಲಿಲ್ಲವೋ, ಆ ಮಾತಾಪಿತೃಗಳು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳ ಪೂರ್ಣ ಶತ್ರುಗಳು ಆ ಮಕ್ಕಳು, ಹೇಗೆ ಹಂಸಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಕೊಕ್ಕರೆ (ತಿರಸ್ಕೃತವಾಗುವುದೋ) , ಹಾಗೆ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ತಿರಸ್ಕೃತರಾಗುತ್ತಾರೆ.

ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ತನು - ಮನ - ಧನಗಳಿಂದ ವಿದ್ಯಾ, ಧರ್ಮ, ಸಭ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ಯುಕ್ತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದೇ ಮಾತಾ-ಪಿತೃಗಳ ಕರ್ತವ್ಯ ಕರ್ಮವೂ, ಪರಮ ಧರ್ಮವೂ ಮತ್ತು ಕೀರ್ತಿಕಾರಕ ಕಾರ್ಯವೂ ಆಗಿದೆ . ಹೀಗೆ ಬಾಲ ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಗೆಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಬರೆದೆವು. ಇಷ್ಟರಿಂದಲೇ ಬುದ್ಧಿವಂತರಾದ ಜನರು ಬಹಳ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವರು.

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ದಯಾನಂದಸರಸ್ವತೀ ಸ್ವಾಮಿಕೃತೇ ಸತ್ಯಾರ್ಥಪ್ರಕಾಶೇ

ಸುಭಾಷಾವಿಭೂಷಿತೇ ಬಾಲಾಶಿಕ್ಷಾವಿಷಯೇ

ದ್ವಿತೀಯಃ ಸಮುಲ್ಲಾಸಃ ಸಂಪೂರ್ಣಃ

ಅಥ ತೃತೀಯ ಸಮುಲ್ಲಾಸಃ

ಅಥಾಧ್ಯಯನಾಧ್ಯಾಪನವಿಧಿಂ

ವ್ಯಾಖ್ಯಾಸ್ಯಾಮಃ

ಈಗ ಮೂರನೆಯ ಸಮುಲ್ಲಾಸದಲ್ಲಿ ಓದುವ-ಓದಿಸುವ ವಿಧಾನವನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತೇವೆ. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಉತ್ತಮ ವಿದ್ಯೆ , ಶಿಕ್ಷಣ, ಗುಣ, ಕರ್ಮ ಮತ್ತು ಸ್ವಭಾವವೆಂಬ ಒಡವೆಗಳನ್ನು ತೊಡಿಸುವುದು ತಾಯಿ, ತಂದೆ, ಆಚಾರ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿಕರ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯವಾಗಿದೆ . ಚಿನ್ನ, ಬೆಳ್ಳಿ , ಮಾಣಿಕ್ಯ , ಮುತ್ತು , ಪಚ್ಚೆ ಮೊದಲಾದ ರತ್ನಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಒಡವೆಗಳನ್ನು ತೊಡಿಸುವುದರಿಂದ ಮಾನವನ ಆತ್ಮ ಎಂದಿಗೂ ಸುಭೂಷಿತವಾಗಲಾರದು. ಏಕೆಂದರೆ - ಒಡವೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸುವುದರಿಂದ ಕೇವಲ ದೇಹಾಭಿಮಾನ, ವಿಷಯಾಸಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಕಳ್ಳರೇ ಮೊದಲಾದವರ ಭಯ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಸಾವಿನ ಸಂಭವವೂ ಉಂಟು. ಒಡವೆಗಳ ತೊಡಿಕೆಯಿಂದ ಬಾಲಕರೇ ಮೊದಲಾದವರ ಮರಣ ದುಷ್ಟರ ಕೈಯಿಂದ ಆಗುವುದು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ .

ವಿದ್ಯಾ ವಿಲಾಸಮನಸೋ ಧೃತಿಶೀಲಶಿಕ್ಷಾಃ ಸತ್ಯ ವ್ರತಾ ರಹಿತಮಾನಮಲಾಪಹಾರಾಃ ।

ಸಂಸಾರದುಃಖದಲನೇನ ಸುಭೂಷಿತಾ ಯೇ ಧನ್ಯಾ ನರಾ ವಿಹಿತಕರ್ಮಪರೋಪಕಾರಾಃ ॥

ಯಾವ ಪುರುಷರ (ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಯರ) ಮನಸ್ಸು ವಿದ್ಯಾವಿಲಾಸದಲ್ಲಿ ತತ್ಪರವಾಗಿರುತ್ತದೋ, (ಯಾರು) ಸುಂದರ ಶೀಲಸ್ವಭಾವಯುಕ್ತರೂ, ಸತ್ಯಭಾಷಣ ಮೊದಲಾದ ನಿಯಮಗಳ ಪಾಲನದಲ್ಲಿ ಯುಕ್ತರೂ ಮತ್ತು ಅಭಿಮಾನ್ಯ - ಅಪವಿತ್ರತೆಯಿಂದ ರಹಿತರೂ, ಅನ್ಯರ ಮಲಿನತೆಯ ನಾಶಕರೂ, ಸತ್ಯೋಪದೇಶ - ವಿದ್ಯಾದಾನದಿಂದ ಸಾಂಸಾರಿಕ ಜನರ ದುಃಖಗಳನ್ನು ದೂರೀಕರಿಸುವುದರಿಂದ ಸುಭೂಷಿತರೂ, ವೇದವಿಹಿತಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಪರೋಪಕಾರ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ತತ್ಪರರೂ ಆಗಿರುತ್ತಾರೋ, ಆ ನರ - ನಾರಿಯರು ಧನ್ಯರು. ಆದುದರಿಂದ ಎಂಟು ವರ್ಷದವರಾದಾಗಲೇ, ಹುಡುಗರನ್ನು ಹುಡುಗರ ಮತ್ತು ಹುಡುಗಿಯರನ್ನು ಹುಡುಗಿಯರ ಪಾಠಶಾಲೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಬೇಕು. ಯಾವ ಅಧ್ಯಾಪಕರು - ಪುರುಷರಾಗಲೀ, ಸ್ತ್ರೀಯರಾಗಲೀ, ದುರಾಚಾರಿಗಳಾಗಿರುತ್ತಾರೋ, ಅವರಿಂದ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡಿಸಬಾರದು. ಆದರೆ ಯಾರು ಪೂರ್ಣವಿದ್ಯಾಯುಕ್ತರೂ, ಧಾರ್ಮಿಕರೂ ಆಗಿರುತ್ತಾರೋ, ಅವರೇ ಓದಿಸಲೂ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣಕೊಡಲೂ ಅರ್ಹರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ದ್ವಿಜರು ತಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಯಜ್ಞೋಪವೀತ ಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮತ್ತು ಕನ್ಯೆಯರಿಗೂ ಕೂಡ ಯಥಾಯೋಗ್ಯವಾದ ಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು * ಮಾಡಿ, ಮೊದಲು ಹೇಳಿದಂತಹ ಆಚಾರ್ಯ ಕುಲಕ್ಕೆ , ಅಂದರೆ - ಅವರವರ ಪಾಠಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಬೇಕು.

ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಯುವ ಸ್ಥಾನ ಏಕಾಂತ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿರಬೇಕು, ಮತ್ತು ಬಾಲಕರ ಹಾಗೂ ಬಾಲಿಕೆಯರ ಪಾಠಶಾಲೆಗಳು ಒಂದರಿಂದೊಂದು ಮೂರು ಮೈಲಿನಷ್ಟು ದೂರವಿರಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿ ಯಾವ ಅಧ್ಯಾಪಿಕೆಯರು ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಾಪಕರುಗಳೊಂದಿಗೆ ಭೃತ್ಯರು, ಅನುಚರರು ಇರುತ್ತಾರೋ, ಅವರು ಕನ್ಯೆಯರ ಪಾಠಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಸ್ತ್ರೀಯರೂ, ಮತ್ತು ಪುರುಷರ ಪಾಠಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಪುರುಷರೂ ಆಗಿರಬೇಕು. ಸ್ತ್ರೀಯರ ಪಾಠಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಐದು ವರ್ಷದ ಹುಡುಗನೂ ಮತ್ತು ಪುರುಷರ ಪಾಠಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಐದು ವರ್ಷದ ಹುಡುಗಿಯೂ ಕೂಡ ಹೋಗುವಂತಿರಬಾರದು. ಅಂದರೆ, ಯಾವ ಕಾಲದವರೆಗೆ ಅವರು ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗಳೂ, ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಣಿಯರೂ ಆಗಿರುತ್ತಾರೋ, ಅವರಿಗೆ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಅಥವಾ ಪುರುಷರ ದರ್ಶನ, ಸ್ಪರ್ಶನ, ಏಕಾಂತಸೇವನ, ಭಾಷಣ, ವಿಷಯಾಲಾಪ, ಪರಸ್ಪರ ಕ್ರೀಡೆ, ವಿಷಯ-ಚಿಂತನ ಮತ್ತು ಸಂಗ - ಎಂಬ ಈ ಎಂಟು ಬಗೆಯ ಮೈಥುನಗಳಿಂದ ಬೇರೆಯಾಗಿರಬೇಕು. ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಾಪಕರುಗಳು, ಉತ್ತಮ ವಿದ್ಯೆ, ಶಿಕ್ಷಣ, ಶೀಲ, ಸ್ವಭಾವ, ಶರೀರ ಮತ್ತು ಆತ್ಮ ನಿಂದ ಶಕ್ತಿಯುಕ್ತರಾಗಿ ಆನಂದವನ್ನು ದಿನದಿನವೂ ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ,ಅವರನ್ನು ಈ ವಿಷಯಗಳಿಂದ ದೂರವಿಟ್ಟು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ಪಾಠಶಾಲೆಗಳಿಂದ ಒಂದು ಯೋಜನ, ಎಂದರೆ ಆರು ಮೈಲಿ ದೂರದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ಅಥವಾ ನಗರವಿರಬೇಕು. ಅವರು ರಾಜಕುಮಾರರು ಅಥವಾ ರಾಜಕುಮಾರಿಯರಾಗಿರಲಿ, ಅಥವಾ ಬಡವರ ಮಕ್ಕಳಾಗಿರಲಿ, ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಒಂದೇ ಸಮನಾದ ವಸ್ತ್ರಗಳೂ, ಭೋಜನ - ಪಾನೀಯಗಳೂ, ಆಸನಗಳೂ ಕೊಡಲ್ಪಡಬೇಕು. ಎಲ್ಲರೂ ತಪಸ್ವಿಗಳಾಗಿರಬೇಕು. ಅವರು ಸಾಂಸಾರಿಕ ಚಿಂತೆಯಿಂದ ರಹಿತರಾಗಿ, ಕೇವಲ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧನದ ಚಿಂತೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ, ಅವರ ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ, ಅಥವಾ ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳನ್ನೂ ಸಂಧಿಸುವುದಕ್ಕೂ, ಅಥವಾ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಪರಸ್ಪರ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೂ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬಾರದು. ಅವರು ಯಾವಾಗ ತಿರುಗಾಡಲು ಹೋಗುವರೋ, ಆಗ, ಅವರು ಯಾವದೇ ರೀತಿಯ

---

*ಕನ್ಯೆಯರಿಗೂ ಕೂಡ ಯೋಗ್ಯವಾದುದು ಯಜ್ಞೋಪವೀತ ಸಂಸ್ಕಾರ ಅಥವಾ ಉಪನಯನ - ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಉಪನಯನವಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದಿರುವ ಈ ಕಾಲದ ಮಂದಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಅರಿವಾಗಲಿ - ಎಂದೇ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಕುಚೇಷ್ಟೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಲಾಗದಂತೆ ಮತ್ತು ಆಲಸ್ಯ- ಪ್ರಮಾದವನ್ನೂ ಮಾಡದಂತೆ, ಅವರ ಸಂಗಡ ಅಧ್ಯಾಪಕರೂ ಇರಬೇಕು.

ಕನ್ಯಾನಾಂ ಸಂಪ್ರದಾನಾಂ ಚ ಕುಮಾರಾಣಾಂ ಚ ರಕ್ಷಣಮ್ ॥ (ಮನು:-೭-೧೫೨)

ಇದರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನೆಂದರೆ- ಐದನೆಯ ಅಥವಾ ಆರನೆಯ ವರ್ಷವಾದ ಮೇಲೆ, ಯಾರೂ ತಮ್ಮ ಹುಡುಗರನ್ನು ಅಥವಾ ಹುಡುಗಿಯರನ್ನು ಮನೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲಾಗದಂತೆ, ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಪಾಠಶಾಲೆಗೆ ಕಳುಹಿಸುವಂತೆ, ಯಾವನು ಕಳುಹಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಅವನು ದಂಡನೀಯನಾಗುವಂತೆ, ಶಿಕ್ಷಣವಿಷಯದಲ್ಲಿ ರಾಜನಿಯಮ ಅಥವಾ ಜಾತಿ[1] ನಿಯಮವಿರಬೇಕು. ಮೊದಲು ಬಾಲಕರ[2] ಯಜ್ಞೋಪವೀತ ಸಂಸ್ಕಾರ ಮನೆಯಲ್ಲಾಗಬೇಕು ಮತ್ತು ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಪಾಠಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ, ಆಚಾರ್ಯಕುಲದಲ್ಲಿ ಆಗಬೇಕು. ತಂದೆ ತಾಯಿ ಅಥವಾ ಆಚಾರ್ಯನು ತಮ್ಮ- ಬಾಲಕ-ಬಾಲಿಕೆಯರಿಗೆ ಅರ್ಥಸಹಿತವಾಗಿ ಗಾಯತ್ರೀ ಮಂತ್ರದ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಆ ಮಂತ್ರವಿದು:-

ಓಂ ಭೂರ್ಭುವಃ ಸ್ವಃ । ತತ್ಸವಿತುರ್ವರೇಣ್ಯಂ ಭರ್ಗೋ ದೇವಸ್ಯ ಧೀಮಹಿ ।
ಧಿಯೋ ಯೋ ನಃ ಪ್ರಚೋದಯಾತ್ ॥ (ಯಜುರ್ವೇದ :- ೩೬-೩)

ಈ ಮಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಇರುವ "ಓಂ" ಎಂಬುದರ ಅರ್ಥವನ್ನು ಪ್ರಥಮ ಸಮುಲ್ಲಾಸದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಅಲ್ಲಿಂದಲೇ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈಗ ಮೂರು ಮಹಾವ್ಯಾಹೃತಿಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಬರೆಯುತ್ತೇವೆ. "**ಭೂರಿತಿ ವೈ ಪ್ರಾಣಃ**" - "**ಯಃ ಪ್ರಾಣಯತಿ ಚರಾಚರಂ ಜಗತ್ ಸ ಭೂಃ ಸ್ವಯಂಭೂರೀಶ್ವರಃ**" - ಯಾವನು ಸಮಸ್ತ ಜಗತ್ತಿನ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಆಧಾರನೂ, ಪ್ರಾಣಕ್ಕಿಂತ ಪ್ರಿಯನೂ, ಹಾಗೂ ಸ್ವಯಂಭುವೂ ಆಗಿದ್ದಾನೋ ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನು ಪ್ರಾಣ - ಎಂಬ ಶಬ್ದದ ಮೂಲಕ ಸೂಚಿತನಾಗಿ '**ಭೂ**' ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾನೆ. "**ಭುವರಿತ್ಯಪಾನಃ**" - "**ಯಃ ಸರ್ವಂ ದುಃಖಮಪಾನ ಯತಿ, ಸೋಽಪಾನಃ**" - ಯಾವನು ಸರ್ವದುಃಖರಹಿತನೋ, ಯಾವನ ಸಂಗದಿಂದ ಜೀವರು ಸಮಸ್ತ ದುಃಖಗಳಿಂದಲೂ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದುತ್ತಾರೋ, ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಹೆಸರು "**ಭುವಃ**" ಎಂದಾಗಿದೆ. "**ಸ್ವರಿತಿ ವ್ಯಾನಃ**"- "**ಯೋ ವಿವಿಧಂ ಜಗದ್ವ್ಯಾನಯತಿ ವ್ಯಾಪ್ನೋತಿ, ಸ ವ್ಯಾನಃ**" - ಯಾವನು ನಾನಾ ವಿಧವಾದ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಕನಾಗಿ, ಸರ್ವವನ್ನೂ ಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೋ, ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಹೆಸರು '**ವ್ಯಾನ**' ಎಂದಾಗಿದೆ. ಈ ಮೂರು ವಚನಗಳು ತೈತ್ತಿರೀಯ ಆರಣ್ಯಕದವಾಗಿವೆ. (೭-೫) "**ಸವಿತುಃ**" "**ಯಃ ಸುನೋತ್ಯುತ್ಪಾದಯತಿ ಸರ್ವಂ ಜಗತ್ ಸ ಸವಿತಾ, ತಸ್ಯ**" - ಯಾವನು ಸರ್ವಜಗತ್ತಿನ ಉತ್ಪಾದಕನೋ ಮತ್ತು ಸರ್ವೈಶ್ವರ್ಯಪ್ರದಾಯಕನೋ, "**ದೇವಸ್ಯ**"- "**ಯೋ ದೀವ್ಯತಿ, ದೀವ್ಯತೇ ವಾ ಸ ದೇವಃ**" - ಯಾವನು ಸುಖಗಳನ್ನು ಕೊಡುವವನಾಗಿದ್ದಾನೋ ಮತ್ತು ಯಾವನ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಬಯಸುತ್ತಾರೋ, ಆ ಪರಮಾತ್ಮನ "**ವರೇಣ್ಯಂ**" - "**ವರ್ತುಮರ್ಹಂ**" - ಯಾವ ಸ್ವೀಕರಣೀಯವಾದ, ಅತಿ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ "**ಭರ್ಗಃ**" "**ಶುದ್ಧ ಸ್ವರೂಪಂ**" - ಶುದ್ಧಸ್ವರೂಪವಿದೆಯೋ, ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಪವಿತ್ರಗೊಳಿಸುವ ಚೇತನ - ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪವಿದೆಯೋ, "**ತತ್**" ಅದೇ ಪರಮಾತ್ಮನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ನಾವುಗಳು, "**ಧೀಮಹಿ**"- "**ಧರೇಮಹಿ**" - ಧಾರಣಮಾಡೋಣ, ಯಾವ ಉದ್ದೇಶ್ಯಕ್ಕಾಗಿ - ಎಂದರೆ, "**ಯಃ**" - ಯಾವ ಜಗದೀಶ್ವರನು, ಸವಿತೃದೇವ ಪರಮಾತ್ಮನಿದ್ದಾನೋ , (ಅವನು) "**ನಃ**" - "**ಅಸ್ಮಾಕಂ**" - ನಮ್ಮ , "**ಧಿಯಃ**"= "**ಬುದ್ಧೀಃ**" - ಬುದ್ಧಿಗಳನ್ನು "**ಪ್ರಚೋದಯಾತ್**" - "**ಪ್ರೇರಯೇತ್**"- ಪ್ರೇರಿಸಲಿ, ಎಂದರೆ - ದುಷ್ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಬಿಡಿಸಿ, ಸತ್ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವೃತ್ತಗೊಳಿಸಲಿ.

ಹೇ ಪರಮೇಶ್ವರ! ಹೇ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದಸ್ವರೂಪ! ಹೇ ನಿತ್ಯಶುದ್ಧಬುದ್ಧಮುಕ್ತ ಸ್ವಭಾವ! ಹೇ ಅಜ ನಿರಂಜನ ನಿರ್ವಿಕಾರ! ಹೇ ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮಿನ್! ಹೇ ಸರ್ವಾಧಾರ ಜಗತ್ಪತೇ! ಸಕಲಜಗದುತ್ಪಾದಕ! ಹೇ ಅನಾದೇ! ವಿಶ್ವಂಭರ! ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿನ್! ಹೇ ಕರುಣಾಮೃತವಾರಿಧೇ! ಸವಿತುರ್ದೇವಸ್ಯ ತವ ಯದೋಂ ಭೂರ್ಭುವಃ ಸ್ವರ್ವರೇಣ್ಯಂ ಭರ್ಗೋಽಸ್ತಿ ತದ್ವಯಂ ಧೀಮಹಿ ದಧೀಮಹಿ ಧರೇಮಹಿ ಧ್ಯಾಯೇಮ ವಾ. ಕಸ್ಮೈ ಪ್ರಯೋಜನಾಯೇತ್ಯತ್ರಾಹ , ಹೇ ಭಗವಾನ್! ಯಃ ಸವಿತಾ ದೇವಃ ಪರಮೇಶ್ವರೋ ಭವಾನಸ್ಮಾಕಂ ಧಿಯಃ ಪ್ರಚೋದಯಾತ್, ಸ ಏವಾಸ್ಮಾಕಂ ಪೂಜ್ಯ ಉಪಾಸನೀಯ ಇಷ್ಟ ದೇವೋ ಭವತು. ನಾತೋಽನ್ಯಂ ಭವತ್ತುಲ್ಯಂ ಭವತೋಽಧಿಕಂ ಚ ಕಂಚಿತ್ಕದಾ ಚಿನ್ಮನ್ಯಾಮಹೇ.

ಮಾನವರೇ! ಯಾವನು ಸರ್ವಸಮರ್ಥರಲ್ಲಿಯೂ ಸಮರ್ಥನೂ, ಸಚ್ಚಿದಾನಂದಾನಂತಸ್ವರೂಪನೂ, ನಿತ್ಯಶುದ್ಧ - ನಿತ್ಯಬುದ್ಧ - ನಿತ್ಯಮುಕ್ತ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳವನೂ, ಕೃಪಾಸಾಗರನೂ, ಸರಿಸರಿಯಾದ ನ್ಯಾಯವನ್ನೇ ಮಾಡುವವನೂ, ಜನನ ಮರಣ ಮೊದಲಾದ ಕ್ಲೇಶಗಳಿಂದ ರಹಿತನೂ, ಆಕಾರರಹಿತನೂ, ಸರ್ವರ ಘಟಘಟಗಳನ್ನೂ ತಿಳಿಯುವವನೂ, ಸರ್ವಾಧಾರಕನಾದ ತಂದೆಯೂ,

---

[1] ಜಾತಿ - ಎಂದರೆ ಸಮಾಜ ಅಥವಾ ರಾಷ್ಟ್ರ- ಎಂದರಿಯಬೇಕು.

[2] ಇದರಿಂದಲೇ 'ಬಾಲಿಕೆಯರ' ಎಂಬರ್ಥವೂ ಗ್ರಾಹ್ಯ; ಮುಂದಿನ ವಾಕ್ಯದ 'ಗಾಯತ್ರೀ ಉಪದೇಶ'ದಿಂದ ಇದು ಸ್ಪಷ್ಟ.

ಉತ್ಪಾದಕನೂ,* ಆಹಾರ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ ವಿಶ್ವದ ಪೋಷಣ ಮಾಡುವವನೂ, ಸಕಲೈಶ್ವರ್ಯಯುಕ್ತನೂ, ಜಗನ್ನಿರ್ಮಾಣಕರ್ತೃವೂ,* ಶುದ್ಧ ಸ್ವರೂಪನೂ ಆಗಿದ್ದಾನೋ ಮತ್ತು ಯಾವನು ಪ್ರಾಪ್ತಿಯ ಕಾಮನೆಗೆ ಯೋಗ್ಯನೋ, ಆ ಪರಮಾತ್ಮನ ಯಾವ ಶುದ್ಧ ಚೇತನಸ್ವರೂಪವಿದೆಯೋ, ಅದನ್ನೇ ನಾವು ಧರಿಸೋಣ, ಏತಕ್ಕೆಂದರೆ - ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನು, ನಮ್ಮ ಆತ್ಮಗಳ ಮತ್ತು ಬುದ್ಧಿಗಳ ಅಂತರ್ಯಾಮಿ ಸ್ವರೂಪನು; ನಮ್ಮನ್ನು ದುರಾಚಾರ- ಅಧರ್ಮಯುಕ್ತ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ದೂರ ಸರಿಸಿ, ಶ್ರೇಷ್ಠಾಚಾರ - ಸತ್ಯಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿಸಲಿ, ಅವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಯಾವದೇ ವಸ್ತುವಿನ ಧ್ಯಾನವನ್ನೂ ನಾವು ಮಾಡದಿರೋಣ, ಏಕೆಂದರೆ - ಯಾವನೂ ಅವನಿಗೆ ಸಮಾನನಿಲ್ಲ; ಹಾಗೂ ಅಧಿಕನೂ ಇಲ್ಲ, ಅವನೇ ನಮ್ಮ ತಂದೆ, ರಾಜ, ನ್ಯಾಯಾಧೀಶ ಮತ್ತು ಸರ್ವಸುಖದಾತೃವಾಗಿದ್ದಾನೆ.

ಈ ರೀತಿ ಗಾಯತ್ರೀ ಮಂತ್ರದ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಸ್ನಾನ ,[1] ಆಚಮನ ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ ಮೊದಲಾದ, ಸಂಧ್ಯೋಪಾಸನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಯಾವ ಕ್ರಿಯೆಗಳಿವೆಯೋ, ಅವುಗಳನ್ನು ಕಲಿಸಬೇಕು. ಮೊದಲು ಸ್ನಾನವೇಕೆಂದರೆ, ಅದರಿಂದ ಶರೀರದ ಬಾಹ್ಯ ಅವಯವಗಳ ಶುದ್ಧಿಯೂ, ಹಾಗೂ ಆರೋಗ್ಯ ಮೊದಲಾದುವೂ ಸಿದ್ಧಿಸುತ್ತವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಮಾಣ:-

ಅದ್ಭಿರ್ಗಾತ್ರಾಣಿ ಶುಧ್ಯಂತಿ ಮನಃ ಸತ್ಯೇನ ಶುಧ್ಯತಿ ।

ವಿದ್ಯಾತಪೋಭ್ಯಾಂ ಭೂತಾತ್ಮಾ ಬುದ್ಧಿರ್ಜ್ಞಾನೇನ ಶುಧ್ಯತಿ ॥ (ಮನುಸ್ಮೃತಿಯ - ೧.೧೦೯)

ನೀರಿನಿಂದ ಶರೀರದ ಹೊರ ಅವಯವಗಳೂ, ಸತ್ಯಾಚರಣದಿಂದ ಮನಸ್ಸೂ, ವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ಮತ್ತು ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ - ಎಂದರೆ, ಸರ್ವ ವಿಧದ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನೂ ಸಹಿಸಿ, ಧರ್ಮದ ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನೇ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಜೀವಾತ್ಮನೂ, ಜ್ಞಾನ - ಎಂದರೆ, ಪೃಥಿವಿಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ಪರಮಾತ್ಮನವರೆಗಿನ ಪದಾರ್ಥಗಳ ವಿವೇಕದಿಂದ ಬುದ್ಧಿಯೂ - ದೃಢನಿಶ್ಚಯ[2] ವೂ ಪವಿತ್ರವಾಗುತ್ತವೆ. ಆದುದರಿಂದ, ಸ್ನಾನವನ್ನು ಭೋಜನಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಎರಡನೆಯದು ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಮಾಣ : -

ಯೋಗಾಂಗಾನುಷ್ಠಾನಾದಶುದ್ಧಿಕ್ಷಯೇ ಜ್ಞಾನದೀಪ್ತಿರಾವಿವೇಕಖ್ಯಾತೇಃ ॥ (ಯೋಗಸೂತ್ರ - ೨. ೨೮)

ಯಾವಾಗ ಮಾನವನು ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ ಮಾಡುತ್ತಾನೋ, ಆಗ ಪ್ರತಿಕ್ಷಣವೂ ಮುಂದು - ಮುಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಶುದ್ಧಿಯ ನಾಶವೂ, ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನದ ಪ್ರಕಾಶವೂ ಆಗುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಮುಕ್ತಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಅವನ ಆತ್ಮನ ಜ್ಞಾನವು ಸರಿಸರಿಯಾಗಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ.

ದಹ್ಯಂತೇ ಧ್ಮಾಯಮಾನಾನಾಂ ಧಾತೂನಾಂ ಹಿ ಯಥಾ ಮಲಾಃ ।

ತಥೇಂದ್ರಿಯಾಣಾಂ ದಹ್ಯಂತೇ ದೋಷಾಃ ಪ್ರಾಣಸ್ಯ ನಿಗ್ರಹಾತ್ ॥ (ಮನು - ೬. ೭೧)

ಹೇಗೆ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಯಿಸುವುದರಿಂದ ಚಿನ್ನ ಮೊದಲಾದ ಧಾತುಗಳ ಕೊಳೆ ನಾಶವಾಗಿ ಅವು ಶುದ್ಧವಾಗುತ್ತವೋ, ಹಾಗೆ ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ ಮಾಡಿದರೆ ಮನಸ್ಸೇ ಮೊದಲಾದ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ದೋಷಗಳು ಕ್ಷೀಣವಾಗಿ, ಅವು ನಿರ್ಮಲವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತವೆ.

ಪ್ರಾಣಾಯಾಮದ ವಿಧಿ

ಪ್ರಚ್ಛರ್ದನವಿಧಾರಣಾಭ್ಯಾಂ ವಾ ಪ್ರಾಣಸ್ಯ ॥ (ಯೋಗಸೂತ್ರ, ಸಮಾಧಿಪಾದ - ೩೪)

ಅನ್ನ - ನೀರು ಹೇಗೆ ಅತ್ಯಂತ ವೇಗದಿಂದ ವಾಂತಿಯಾಗಿ ಹೊರಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತದೋ, ಹಾಗೆ ಉಸಿರನ್ನು ಬಲಪೂರ್ವಕ ಹೊರಕ್ಕೆ ಒಗೆದು, ಹೊರಗೆಯೇ ಶಕ್ತಿಯಿರುವಷ್ಟು (ಕಾಲ) ತಡೆದು ಇಡಬೇಕು. ಯಾವಾಗ (ಉಸಿರನ್ನು) ಹೊರಕ್ಕೆ ಬಿಡಲು ಬಯಸುತ್ತಾನೋ, ಆಗ ಮೂಲೇಂದ್ರಿಯವನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆಳೆದು ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕು. ಆವರೆಗೂ ಉಸಿರು ಹೊರಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಕ್ರಮದಿಂದಲೇ ಉಸಿರು ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಹೊರಗೆ ನಿಲ್ಲಬಲ್ಲುದು. ಯಾವಾಗ ಕಸಿವಿಸಿಯಾಗುವುದೋ, ಆಗ, ನಿಧಾನವಾಗಿ ಒಳಕ್ಕೆ ಗಾಳಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು , (ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ ಒಳಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಮತ್ತೆ ಹೊರಗೆ ಹಾಕಬೇಕು) ಇನ್ನೂ ಕೂಡ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿರುವಷ್ಟು ಹಾಗೂ ಇಚ್ಛೆಯಿರುವಷ್ಟು ಅದೇ ರೀತಿ ಮಾಡುತ್ತಾ ಹೋಗಬೇಕು. ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ "ಓಂ" - ಎಂಬುದನ್ನು ಜಪಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗಬೇಕು . ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ,

---

* ಉತ್ಪಾದಕ=ಪ್ರಕೃತಿಗೆ ಸ್ಥೂಲರೂಪ ಕೊಡುವವನು. * ಜಗನ್ನಿರ್ಮಾಣಕರ್ತೃ = ಗತಿಯುಕ್ತವಾದ ಪ್ರಪಂಚದ ವಸ್ತುಗಳಿಗೆ ನಿಶ್ಚಿತ ರೂಪಗಳನ್ನು ಕೊಡುವವನು.

---

[1] ಸ್ನಾನವು ಸಂಧ್ಯೋಪಾಸನೆಯ ಅಂಗವಲ್ಲ; ಅದರ ಪೂರ್ವಭಾವೀ ಸನ್ನಾಹದ ಕ್ರಿಯೆ.

[2] ಮಹರ್ಷಿಗಳು ದೃಢನಿಶ್ಚಯವೆಂಬುದು 'ಬುದ್ಧಿ' ಗೆ ಪರ್ಯಾಯವಾಚಕವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅಥವಾ 'ನಿಸಂದೇಹ'ವಾಗಿ - ಎಂಬುದರ ದ್ಯೋತಕ 'ದೃಢನಿಶ್ಚಯ' ಆಗಿರಬಹುದು.

ಆತ್ಮನ ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸಿನ ಪವಿತ್ರತೆ ಮತ್ತು ಸ್ಥಿರತೆ ಸಿದ್ಧಿಸುತ್ತವೆ. ಒಂದು - '**ಬಾಹ್ಯ ವಿಷಯ**' - ಎಂದರೆ ಹೊರಗೆಯೇ ಹೆಚ್ಚು ತಡೆಯುವುದು. ಎರಡನೆಯದು '**ಆಭ್ಯಂತರ ವಿಷಯ**' - ಎಂದರೆ, ಒಳಗೆ ಎಷ್ಟು ಉಸಿರನ್ನು ತಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವೋ, ಅಷ್ಟು ತಡೆದಿಡುವುದು. ಮೂರನೆಯದು "**ಸ್ತಂಭವೃತ್ತಿ**" - ಎಂದರೆ, ಒಂದೇ ಸಲ ಉಸಿರು ಎಲ್ಲಿರುವುದೋ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಶಕ್ತಿಯಿದ್ದಷ್ಟು ನಿಲ್ಲಿಸಿಬಿಡುವುದು. ನಾಲ್ಕನೆಯದು "**ಬಾಹ್ಯಾಭ್ಯಂತರಾಕ್ಷೇಪೀ**" - ಎಂದರೆ, ಯಾವಾಗ ಪ್ರಾಣವು ಒಳಗಿನಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೆ ಹೊರಡಲಾರಂಭಿಸುವುದೋ, ಆಗ, ಅದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ, ಅದನ್ನು ಹೊರಹೋಗಬಿಡದೇ ಇರುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಹೊರಗಿನಿಂದ ಒಳಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮತ್ತು ಯಾವಾಗ ಹೊರಗಿನಿಂದ ಒಳಕ್ಕೆ ಬರಲಾರಂಭಿಸುವುದೋ, ಆಗ, ಒಳಗಿನಿಂದ ಹೊರಗಡೆಗೆ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ನೂಕಿ ತಡೆಯುತ್ತಾ ಹೋಗಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ವಿರುದ್ಧವಾದ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ, ಎರಡರ (ಉಚ್ಛ್ವಾಸ - ನಿಃಶ್ವಾಸ) ಚಲನೆಯೂ ನಿಂತು ಪ್ರಾಣವು ತನ್ನ ವಶದಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ಮನಸ್ಸು ಮತ್ತು ಇಂದ್ರಿಯಗಳೂ ಕೂಡ ಸ್ವಾಧೀನವಾಗುತ್ತವೆ. ಬಲ - ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳು ವರ್ಧಿಸಿ, ಬುದ್ಧಿಯು ಅತಿಕಠಿಣವೂ, ಮತ್ತು ಸೂಕ್ಷ್ಮವೂ ಆದ ವಿಷಯವನ್ನೂ ಕೂಡ ಶೀಘ್ರವೇ ಗ್ರಹಿಸುವ ಹಾಗೆ ತೀವ್ರವೂ, ಸೂಕ್ಷ್ಮ ರೂಪವೂ ಆಗುವುದು. ಇದರಿಂದ ಮಾನವ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ವೀರ್ಯವು ವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಸ್ಥಿರವಾದ ಬಲ, ಪರಾಕ್ರಮ (ಮತ್ತು) ಜಿತೇಂದ್ರಿಯತ್ವವನ್ನು (ಪಡೆದುಕೊಂಡು), ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ಅಲ್ಪ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ತಿಳಿದು ಕರಗತವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವನು. ಸ್ತ್ರೀಯೂ ಕೂಡ ಇದೇ ರೀತಿ ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಬೇಕು.

ಊಟ, ಉಡಿಗೆ, ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವುದು, ಏಳುವುದು ಮಾತಾನಾಡುವುದು. ವ್ಯವಹರಿಸುವುದು, ಹಿರಿಯರು-ಕಿರಿಯರೊಂದಿಗೆ ತಕ್ಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು - ಇವುಗಳ ಉಪದೇಶವನ್ನೂ ಮಾಡಬೇಕು.

ಸಂಧ್ಯೋಪಾಸನವನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮಯಜ್ಞವೆಂದೂ ಕೂಡ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಕಂಠದಿಂದ ಹೃದಯದವರೆಗೆ ತಲುಪುವಷ್ಟು ನೀರನ್ನು ಅಂಗೈಯಲ್ಲಿ ತಗೆದುಕೊಂಡು, ಅದರ ಮೂಲ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಕ್ಕೆ ತುಟಿಗಳನ್ನು ತಗುಲಿಸಿ 'ಆಚಮನ' ಮಾಡಬೇಕು; ನೀರು ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚೂ ಇರಬಾರದು; ಕಡಿಮೆಯೂ ಇರಬಾರದು, ಅದರಿಂದ ಕಂಠದಲ್ಲಿನ ಶ್ಲೇಷ್ಮ ಮತ್ತು ಪಿತ್ತದ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿನ ನಿವಾರಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಮೇಲೆ 'ಮಾರ್ಜನ' ಎಂದರೆ ನಡುಬೆರಳು ಮತ್ತು ಉಂಗುರದ ಬೆರಳಿನ ಅಗ್ರಭಾಗದಿಂದ ಕಣ್ಣು ಮೊದಲಾದ ಅಂಗಗಳ ಮೇಲೆ ನೀರನ್ನು ಚಿಮುಕಿಸಬೇಕು. ಅದರಿಂದ ಆಲಸ್ಯ ದೂರವಾಗುತ್ತದೆ. ಆಲಸ್ಯ ಮತ್ತು ಜಲವಿಲ್ಲದಾಗ, ಮಾಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೆ ಮಂತ್ರ ಸಹಿತವಾದ ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ, ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಪರಿಕ್ರಮಣ, ಉಪಸ್ಥಾನಗಳನ್ನೂ, ಅದರ ಹಿಂದೆ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಸ್ತುತಿ, ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮತ್ತು ಉಪಾಸನೆಯ ರೀತಿಯನ್ನೂ[1] ಕಲಿಸಬೇಕು. ಆಮೇಲೆ 'ಅಘಮರ್ಷಣ' - ಎಂದರೆ ಪಾಪಮಾಡುವ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನೂ ಕೂಡ ಎಂದಿಗೂ ಮಾಡಬಾರದು. ಈ ಸಂಧ್ಯೋಪಾಸನವನ್ನು ಏಕಾಂತಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ, ಏಕಾಗ್ರವಾದ ಚಿತ್ತದಿಂದ ಮಾಡಬೇಕು.

ಅಪಾಂ ಸಮೀಪೇ ನಿಯತೋ ನೈತ್ಯಕಂ ವಿಧಿಮಾಶ್ರಿತಃ।

ಸಾವಿತ್ರೀಮಪ್ಯಧೀಯೀತ ಗತ್ವಾರಣ್ಯಂ ಸಮಾಹಿತಃ ॥ (ಮನುಸ್ಮೃತಿಯ - ೨.೧೦೪)

ವನಕ್ಕೆ, ಅಂದರೆ ಏಕಾಂತ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಸಾವಧಾನನಾಗಿ ನೀರಿನ ಬಳಿ ನಿಂತು, ನಿತ್ಯಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಸಾವಿತ್ರೀ - ಎಂದರೆ ಗಾಯತ್ರೀಮಂತ್ರದ ಉಚ್ಚಾರಣವನ್ನೂ, ಅದರ ಅರ್ಥದ ಜ್ಞಾನವನ್ನೂ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ತನ್ನ ನಡೆನುಡಿಗಳನ್ನೂ ಸಾಧಿಸಬೇಕು. ಆದರೆ ಈ ಜಪವನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮಾಡುವುದು ಉತ್ತಮ.

ಎರಡನೆಯದು ದೇವಯಜ್ಞ. ಅದು ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರ ಮತ್ತು ವಿದ್ವಾಂಸರ ಸಂಗ-ಸೇವೆ ಮೊದಲಾದುದರಿಂದ ಸಿದ್ಧಿಸುತ್ತದೆ. ಸಂಧ್ಯಾ ಮತ್ತು ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರ ಸಂಜೆ ಮತ್ತು ಬೆಳಗ್ಗೆ ಎರಡೇ ಹೊತ್ತು ಮಾಡಬೇಕು. ಹಗಲು-ಇರುಳುಗಳ ಸಂಧಿ ವೇಳೆ ಎರಡೇ ಇದೆ; ಬೇರೆಯಿಲ್ಲ. ಕನಿಷ್ಠ ಪಕ್ಷ ಒಂದು ಗಂಟೆ ಧ್ಯಾನವನ್ನು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಹೇಗೆ ಸಮಾಧಿಸ್ಥರಾದ ಯೋಗಿಜನರು ಪರಮಾತ್ಮನ ಧ್ಯಾನಮಾಡುತ್ತಾರೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಸಂಧ್ಯೋಪಾಸನಾ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಮತ್ತು ಸೂರ್ಯೋದಯದ ನಂತರ ಹಾಗೂ ಸೂರ್ಯಾಸ್ತಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರಮಾಡುವ ಕಾಲವಿರುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ, ಯಾವುದಾದರೂ ಧಾತುವಿನದಾಗಲಿ; ಅಥವಾ ಮಣ್ಣಿನ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಹನ್ನೆರಡು ಅಥವಾ ಹದಿನಾರು ಚದುರ ಅಂಗುಲದ, ಅಷ್ಟೇ ಆಳವಾದ, ತಳದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಅಥವಾ ನಾಲ್ಕು ಚದುರ ಅಂಗುಲದ, ಆಳತೆಯ ವೇದಿಯನ್ನು ಹೀಗೆ ರಚಿಸಬೇಕು. ಎಂದರೆ ಮೇಲೆ ಎಷ್ಟು ಅಗಲವಿರುತ್ತದೋ, ಅದರ ಕಾಲುಭಾಗ ಅಗಲ ತಳದಲ್ಲಿರಬೇಕು. ಚಂದನ, ಮುತ್ತುಗ ಮತ್ತು ಮಾವು - ಮೊದಲಾದ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಕಾಷ್ಠಗಳ ತುಂಡುಗಳನ್ನು, ಅದೇ ವೇದಿಯ ಆಳತೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ದೊಡ್ಡದಾಗಿಯೋ, ಚಿಕ್ಕದಾಗಿಯೋ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅದರಲ್ಲಿಡಬೇಕು. ಅದರ ಮಧ್ಯೆ ಅಗ್ನಿಯನ್ನಿಟ್ಟು, ಪುನಃ ಅದರ ಮೇಲೆ ಸಮಿತ್ತು - ಎಂದರೆ ಮೊದಲು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಕಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನಿಡಬೇಕು. ಒಂದು

---

[1] ಇಲ್ಲಿ "ವಿಶ್ವಾನಿದೇವ" ದಿಂದಾರಂಭಿಸಿ "ಅಗ್ನೇನಯ" ಎಂಬ ಮಂತ್ರದ ವರೆಗಿನ ಎಂಟು ಮಂತ್ರಗಳು - ಎಂಬುದು ಮಹರ್ಷಿಗಳ ಆಶಯವಲ್ಲ. "ಗಾಯತ್ರೀ" ಮತ್ತು "ಹೇ ಈಶ್ವರ!" ಎಂಬ ಮಹರ್ಷಿಕೃತ ವಾಕ್ಯವೇ ಗ್ರಾಹ್ಯ- ಎಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

ಪ್ರೋಕ್ಷಣೀಪಾತ್ರೆಯನ್ನೂ[1], ಒಂದು ಪ್ರಣೀತಾ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನೂ [2] ಒಂದು ಘೃತಪಾತ್ರೆಯನ್ನೂ [3], ಮತ್ತು ಒಂದು ಆಜ್ಯಸ್ಥಾಲೀ [4] ಎಂದರೆ ಸಟ್ಟುಗವನ್ನೂ ಮಾಡಿಸಿಟ್ಟಿರಬೇಕು. ಚಿನ್ನದ, ಬೆಳ್ಳಿಯ ಇಲ್ಲವೇ ಕಾಷ್ಠದ ಪ್ರಣೀತಾ ಮತ್ತು ಪ್ರೋಕ್ಷಣಿಯಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನೂ ಮತ್ತು ಘೃತಪಾತ್ರದಲ್ಲಿ ತುಪ್ಪವನ್ನೂ ಇಟ್ಟು, ತುಪ್ಪವನ್ನು ಕರಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಪ್ರಣೀತಾ ನೀರನ್ನಿಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ; ಮತ್ತು ಪ್ರೋಕ್ಷಣೀ ಏತಕ್ಕೆಂದರೆ - ಆದರಿಂದ ಕೈತೊಳೆಯಲು ನೀರನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಸುಲಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಮೇಲೆ ಆ ತುಪ್ಪವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪರಿಕಿಸಬೇಕು. ಮತ್ತೆ ಈ ಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ಹೋಮ ಮಾಡಬೇಕು.

ಓಂ ಭೂರಗ್ನಯೇ ಪ್ರಾಣಾಯ ಸ್ವಾಹಾ ॥

ಓಂ ಭುವರ್ವಾಯವೇSಪಾನಾಯ ಸ್ವಾಹಾ ॥

ಓಂ ಸ್ವರಾದಿತ್ಯಾಯ ವ್ಯಾನಾಯ ಸ್ವಾಹಾ ॥

ಓಂ ಭೂರ್ಭುವಃ ಸ್ವರಗ್ನಿವಾಯ್ವಾದಿತ್ಯೇಭ್ಯಃ ಪ್ರಾಣಾಪಾನವ್ಯಾನೇಭ್ಯಃ ಸ್ವಾಹಾ ॥

ಈ ಮೊದಲಾದ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಂತ್ರವನ್ನೂ ಪಠಿಸಿ, ಒಂದೊಂದು ಆಹುತಿಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚು ಆಹುತಿ ಕೊಡಬೇಕಾದರೆ -

ವಿಶ್ವಾನಿ ದೇವ ಸವಿತರ್ದುರಿತಾನಿ ಪರಾಸುವ ।
ಯದ್ಭದ್ರಂ ತನ್ನ ಆಸುವ ॥ (ಯಜು : ೩೦. ೩)

ಈ ಮಂತ್ರದಿಂದಲೂ ಮತ್ತು ಮೊದಲು ಹೇಳಿದ ಗಾಯತ್ರೀ ಮಂತ್ರದಿಂದಲೂ ಆಹುತಿ ಕೊಡಬೇಕು.

"ಓಂ ಭೂಃ" ಮತ್ತು "ಪ್ರಾಣ" ಮೊದಲಾದುವೆಲ್ಲವೂ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಹೆಸರುಗಳಾಗಿವೆ. ಇವುಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳಿಯೇ ಇದ್ದೇವೆ. ಎಂತಹ ಜ್ಞಾನ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೋ, ಅಂತಹದನ್ನೇ ನಾಲಿಗೆಯಿಂದಾಡುವುದು; ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಆಡದಿರುವುದು "ಸ್ವಾಹಾ" ಶಬ್ದದ ಅರ್ಥ. ಹೇಗೆ ಪರಮೇಶ್ವರನು ಸಮಸ್ತ ಪ್ರಾಣಿಯುಕ್ತರ ಸುಖಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಈ ಜಗತ್ತಿನ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾನೋ, ಹಾಗೆ ಮಾನವರೂ ಕೂಡ ಪರೋಪಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಹೋಮದಿಂದ ಏನು ಉಪಕಾರವಾಗುತ್ತದೆ?

ಉತ್ತರಃ- ದುರ್ಗಂಧಯುಕ್ತವಾದ ವಾಯು ಮತ್ತು ಜಲದಿಂದ ರೋಗವೂ, ರೋಗದಿಂದ ಪ್ರಾಣಿಯುಕ್ತರಿಗೆ ದುಃಖವೂ ಮತ್ತು ಸುಗಂಧಿತವಾದ ವಾಯು ಮತ್ತು ಜಲದಿಂದ ಆರೋಗ್ಯವೂ ಮತ್ತು ರೋಗದ ನಾಶವಾಗುವುದರಿಂದ ಸುಖವೂ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತವೆ- ಎಂಬುದನ್ನು ಎಲ್ಲ ಜನರೂ ತಿಳಿದಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಚಂದನ ಮೊದಲಾದುವನ್ನು ತೇದು ಯಾವನಿಗಾದರೂ ಹಚ್ಚಿದರೆ, ಅಥವಾ ತುಪ್ಪ ಮೊದಲಾದುದನ್ನು ತಿನ್ನಲು ಕೊಟ್ಟರೆ, ದೊಡ್ಡ ಉಪಕಾರವಾದೀತು. ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ, ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಹಾಳುಮಾಡುವುದು ಬುದ್ಧಿವಂತರ ಕೆಲಸವಲ್ಲ.

ಉತ್ತರ :- ನೀವು ಪದಾರ್ಥವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದರೆ, ಎಂದಿಗೂ ಇಂತಹ ಮಾತನ್ನಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ - ಯಾವುದೇ ದ್ರವ್ಯದ ಅಭಾವವೂ ಉಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನೋಡಿರಿ, ಎಲ್ಲಿ ಹೋಮವಾಗುವುದೋ, ಅಲ್ಲಿಂದ ದೂರದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿರುವ ಪುರುಷನ ಮೂಗಿನಿಂದ ಸುಗಂಧ ಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ; ಹಾಗೆಯೇ ದುರ್ಗಂಧವೂ ಕೂಡ, ಇಷ್ಟರಿಂದಲೇ, ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಲ್ಪಟ್ಟ ಪದಾರ್ಥವು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ, ಹರಡಿ, ವಾಯುವಿನೊಂದಿಗೆ ದೂರವಾದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ದುರ್ಗಂಧವನ್ನು ನಿವಾರಿಸುತ್ತದೆ - ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಿರಿ.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಹೀಗೆಯೇ ಆಗಿರುವುದಾದರೆ, ಕೇಸರಿ, ಕಸ್ತೂರಿ, ಸುಗಂಧಿತ ಪುಷ್ಪಗಳು ಮತ್ತು ಅತ್ತರು - ಮೊದಲಾದುವನ್ನು ಮನೆಯಲ್ಲಿಡುವುದರಿಂದ ವಾಯು ಸುಗಂಧಿತವಾಗಿ ಸುಖಕಾರಕವಾಗುವುದು.

ಉತ್ತರ :- ಆ ಸುಗಂಧದಲ್ಲಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವ ವಾಯುವನ್ನು ಹೊರಹೊರಡಿಸಿ, ಶುದ್ಧ ವಾಯುವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಗೊಳಿಸಬಲ್ಲ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ, ಅದರಲ್ಲಿ ಭೇದಕಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಕೇವಲ ಅಗ್ನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಆ ವಾಯುವನ್ನು ಮತ್ತು ದುರ್ಗಂಧಯುಕ್ತ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಛಿನ್ನ- ಭಿನ್ನವಾಗಿ ಮತ್ತು ಹಗುರವಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಹೊರಗೋಡಿಸಿ, ಪವಿತ್ರ ವಾಯುವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಗೊಳಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿದೆ.

---

[1] ಚುಮುಕಿಸುವ ನೀರನ್ನು ಇಡುವ ಪಾತ್ರೆ. [2] ಕೈತೊಳೆಯಲು ಬೇಕಾದ ಜಲದ ಪಾತ್ರೆ, [3].ತುಪ್ಪವನ್ನಿಡುವ ಪಾತ್ರೆ, [4]. ತುಪ್ಪದ ಆಹುತಿಕೊಡಲು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಚಿಕ್ಕ ಸೌಟು ಅಥವಾ ಚಮ್ಮಚ.

ಪ್ರಶ್ನೆ : - ಹಾಗಾದರೆ, ಮಂತ್ರಪಠನಮಾಡುತ್ತಾ ಹೋಮ ಮಾಡುವುದರ ಪ್ರಯೋಜನವೇನು?

ಉತ್ತರ: - ಯಾವುದರಿಂದ ಹೋಮ ಮಾಡುವುದರ ಲಾಭ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೋ, ಆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವು ಮಂತ್ರಗಳಲ್ಲಿದೆ. ಮತ್ತು ಮಂತ್ರಗಳ ಆವೃತ್ತಿಯಾಗುವುದರಿಂದ, ಅವು ಕಂಠಸ್ಥವಾಗುತ್ತವೆ. ವೇದಗ್ರಂಥಗಳ ಪಠನ-ಪಾಠನವೂ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆಯೂ ಕೂಡ ಆಗುವುದು.

ಪ್ರಶ್ನೆ : - ಹೋಮಮಾಡದೇ ಹೋದರೆ, ಪಾಪವಾಗುವುದೇ?

ಉತ್ತರ: - ಹೌದು, ಏಕೆಂದರೆ, ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನ ಶರೀರದಿಂದ ಎಷ್ಟು ದುರ್ಗಂಧ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗಿ, ವಾಯು ಮತ್ತು ಜಲವನ್ನು ಕೆಡಿಸಿ,ರೋಗೋತ್ಪತ್ತಿಗೆ ಕಾರಣಭೂತನಾಗಿ ಪ್ರಾಣಿಮಂತರಿಗೆ ದುಃಖವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಾನೋ, ಅಷ್ಟೇ ಪಾಪ ಆ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ, ಆ ಪಾಪದ ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ಅಷ್ಟು ಸುಗಂಧವನ್ನು, ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ, ವಾಯು ಮತ್ತು ಜಲದಲ್ಲಿ ಹರಡಬೇಕು. ಮತ್ತು ತಿನ್ನಿಸುವುದರಿಂದ-ಕುಡಿಸುವುದರಿಂದ ಆ ಒಂದು ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಸುಖವು ವಿಶೇಷವಾಗುತ್ತದೆ. ಎಷ್ಟು ಘೃತ ಮತ್ತು ಸುಗಂಧ ಮೊದಲಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಒಬ್ಬ ಮಾನವನು ತಿನ್ನುತ್ತಾನೋ, ಅಷ್ಟು ದ್ರವ್ಯದ ಹೋಮದಿಂದ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಮಾನವರಿಗೆ ಉಪಕಾರವಾಗುತ್ತದೆ . ಆದರೆ, ಜನರು ತುಪ್ಪ ಮೊದಲಾದ ಉತ್ತಮ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತಿನ್ನದಿದ್ದರೆ, ಅವರ ಶರೀರದ ಮತ್ತು ಆತ್ಮನ ಬಲದ ಉನ್ನತಿಯಾಗಲಾರದು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಒಳ್ಳೆಯ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತಿನ್ನಿಸಲೂ - ಕುಡಿಸಲೂ ಬೇಕು, ಆದರೆ, ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೋಮವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮಾಡುವುದು ಉಚಿತ. ಆದುದರಿಂದ ಹೋಮಮಾಡುವುದು ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ : - ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಾನವನೂ ಎಷ್ಟು ಆಹುತಿಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಒಂದೊಂದು ಆಹುತಿಯ ಪರಿಮಾಣವೆಷ್ಟು?

ಉತ್ತರ: - ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಾನವನೂ ಹದಿನಾರು - ಹದಿನಾರು ಆಹುತಿ ಕೊಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಆರು - ಆರು ಮಾಶದಷ್ಟು ತುಪ್ಪ ಮೊದಲಾದುದು ಒಂದೊಂದು ಆಹುತಿಯ ಕನಿಷ್ಠಪಕ್ಷದ ಪರಿಮಾಣವಾಗಿರಬೇಕು. ಮತ್ತು ಇದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಿದರೆ, ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯದು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಆರ್ಯವರಶಿರೋಮಣಿ ಮಹಾಶಯರಾದ ಋಷಿ - ಮಹರ್ಷಿಗಳೂ, ರಾಜ-ಮಹಾರಾಜರುಗಳೂ ಬಹಳ ಹೋಮವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಎಂದಿನವರೆಗೆ ಈ ಹೋಮಮಾಡುವ ಪ್ರಚಾರವಿದ್ದಿತೋ, ಅಂದಿನವರೆಗೆ ಆರ್ಯಾವರ್ತದೇಶವು ರೋಗಗಳಿಂದ ರಹಿತವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸುಖಗಳಿಂದ ಪೂರಿತವಾಗಿ ಇದ್ದಿತು. ಈಗಲೂ ಪ್ರಚಾರವಾದರೆ, ಹಾಗೆಯೇ ಆದೀತು. ಈ ಎರಡು ಯಜ್ಞಗಳು, ಎಂದರೆ - ಓದುವುದು - ಓದಿಸುವುದು, ಸಂಧ್ಯೋಪಾಸನ, ಈಶ್ವರನ ಸ್ತುತಿ-ಪ್ರಾರ್ಥನಾ-ಉಪಾಸನೆಮಾಡುವುದು **ಬ್ರಹ್ಮಯಜ್ಞ** . ಎರಡನೆಯದು - ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರದಿಂದಾರಂಭಿಸಿ, ಅಶ್ವಮೇಧದವರೆಗೆ ಯಜ್ಞ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ವಿದ್ವಾಂಸರ ಸೇವೆ - ಸಂಗಮಾಡುವುದು **ದೇವಯಜ್ಞ**. ಆದರೆ, ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಬ್ರಹ್ಮಯಜ್ಞ ಮತ್ತು ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರ ಮಾತ್ರ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ತ್ರಯಾಣಾಂ ವರ್ಣಾನಾಮುಪನಯನಂ ಕರ್ತುಮರ್ಹತಿ । ರಾಜ ನ್ಯೋ ದ್ವಯಸ್ಯ । ವೈಶ್ಯೋ ವೈಶ್ಯಸ್ಯೈವೇತಿ । ಶೂದ್ರಮಪಿ ಕುಲಗುಣಸಂಪನ್ನಂ ಮಂತ್ರ ವರ್ಜಮನುಪನೀತಮಧ್ಯಾಪಯೇದಿತ್ಯೇಕೇ । ಇದು ಸುಶ್ರುತನ ಸೂತ್ರಸ್ಥಾನದ ಎರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದ ವಚನ.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಮತ್ತು ವೈಶ್ಯ ಈ ಮೂರು ವರ್ಣಗಳಿಗೂ, ಕ್ಷತ್ರಿಯನು, ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಮತ್ತು ವೈಶ್ಯರಿಗೂ ಹಾಗೂ ವೈಶ್ಯನು ಏಕಮಾತ್ರ ವೈಶ್ಯ ವರ್ಣಕ್ಕೂ ಉಪನಯನ ಮಾಡಿಸಿ, ಓದಿಸಬಹುದು. ಮತ್ತು ಕುಲೀನನೂ, ಶುಭಲಕ್ಷಣಯುಕ್ತನೂ ಆದ ಶೂದ್ರನಿದ್ದರೆ, ಅವನಿಗೆ ಮಂತ್ರಸಂಹಿತೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಎಲ್ಲ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ಓದಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಶೂದ್ರನು ಓದಬಹುದು. ಆದರೆ, ಅವನಿಗೆ ಉಪನಯನಮಾಡಬಾರದು - ಎಂಬುದು ಅನೇಕ ಆಚಾರ್ಯರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿದೆ.* ಈ ವಿಧಿಯ ನಂತರ ಐದನೆಯ ಅಥವಾ ಎಂಟನೆಯ ವರ್ಷದಿಂದ ಹುಡುಗರು ಹುಡುಗರ ಪಾಠಶಾಲೆಗೂ, ಹುಡುಗಿಯರು ಹುಡುಗಿಯರ ಪಾಠಶಾಲೆಗೂ ಹೋಗಬೇಕು. ಮತ್ತು ಕೆಳಗೆ ಬರೆದ ನಿಯಮಾನುಸಾರವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಬೇಕು:-

ಷಟ್ ತ್ರಿಂಶದಾಬ್ದಿಕಂ ಚರ್ಯಂ ಗುರೌ ತ್ರೈವೇದಿಕಂ ವ್ರತಮ್ ।
ತದರ್ಧಿಕಂ ಪಾದಿಕಂ ವಾ ಗ್ರಹಣಾಂತಿಕಮೇವ ವಾ ॥ (ಮನು: ೩.೧)

ಅರ್ಥ:- ಎಂಟನೆಯ ವರ್ಷದ ಮುಂದೆ ಮೂವತ್ತಾರನೆಯ ವರ್ಷದವರೆಗೆ,ಎಂದರೆ- ಒಂದೊಂದು ವೇದವನ್ನು ಸಾಂಗೋಪಾಂಗವಾಗಿ ಓದಲು ಹನ್ನೆರಡು-ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷದಂತೆ, ಒಟ್ಟು ಮೂವತ್ತಾರು** ಮತ್ತು ಎಂಟು ಸೇರಿ ನಾಲ್ವತ್ತನಾಲ್ಕು

* ಮಹರ್ಷಿಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವರ್ಣವ್ಯವಸ್ಥಾಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವುದು.

** ಒಂದು ವೇದಕ್ಕೆ ೧೨ ವರ್ಷದಂತೆ ೩೬ ವರ್ಷಗಳು- ಎಂದರೆ,ಇರುವುದು ಮೂರೇ ವೇದಗಳೆಂದು ತಿಳಿಯಬಾರದು, ಜ್ಞಾನ-ಕರ್ಮ-ಉಪಾಸನಾ ಎಂಬ ಮೂರು ವಿದ್ಯೆಗಳೆಂದು ಗ್ರಹಿಸಬೇಕು.

ಅಥವಾ ಹದಿನೆಂಟು ವರ್ಷಗಳ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ಹಾಗೂ ಮೊದಲಿನ ಎಂಟು ಸೇರಿ ಇಪ್ಪತ್ತಾರು ವರ್ಷ ಅಥವಾ ಒಂಬತ್ತು ವರ್ಷ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಎಂದಿನವರೆಗೆ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸನೋ, ಆ ವರೆಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವನ್ನು ಪಾಲಿಸಬೇಕು.

ಪುರುಷೋ ವಾವ ಯಜ್ಞಸ್ತಸ್ಯ ಯಾನಿ ಚತುರ್ವಿಂಶತಿ ವರ್ಷಾಣಿ ತತ್ಪ್ರಾತಃ ಸವನಂ. ಚತುರ್ವಿಂಶತ್ಯಕ್ಷರಾ ಗಾಯತ್ರೀ ಗಾಯತ್ರಂ ಪ್ರಾತಃ ಸವನಂ, ತದಸ್ಯವಸವೋಽನ್ವಾಯತ್ತಾಃ ಪ್ರಾಣಾ ವಾವ ವಸವ ಏತೇ ಹೀದಂ ಸರ್ವಂ ವಾಸಯಂತಿ. (೧)

ತಂ ಚೇದೇತಸ್ಮಿನ್ ವಯಸಿ ಕಿಂಚಿದುಪತಪೇತ್ ಸ ಬ್ರೂಯಾತ್ ಪ್ರಾಣಾ ವಸವ ಇದಂ ಮೇ ಪ್ರಾತಃಸವನಂ. ಮಾಧ್ಯಂದಿನಂ ಸವನಮನು ಸಂತನುತೇತಿ ಮಾಹಂ ಪ್ರಾಣಾನಾಂ ವಸೂನಾಂ ಮಧ್ಯೇ ಯಜ್ಞೋ ವಿಲೋಪ್ಸೀಯೇತುದ್ಧೈವ ತತ ಏತ್ಯಗದೋ ಹ ಭವತಿ. (೨)

ಅಥ ಯಾನಿ ಚತುಶ್ಚತ್ವಾರಿಂಶದ್ವರ್ಷಾಣಿ ತನ್ಮಾಧ್ಯಂದಿನಂ ಸವನಂ ಚತುಶ್ಚತ್ವಾರಿಂ ಶದಕ್ಷರಾ ತ್ರೈಷ್ಟುಪ್, ತ್ರೈಷ್ಟುಭಂ ಮಾಧ್ಯಂದಿನಂ ಸವನಂ. ತದಸ್ಯ ರುದ್ರಾ ಅನ್ವಾಯತ್ತಾಃ ಪ್ರಾಣಾ ವಾವ ರುದ್ರಾ ಏತೇ ಹೀದಂ ಸರ್ವಂ ರೋದಯಂತಿ. (೩)

ತಂ ಚೇದೇತಸ್ಮಿನ್ ವಯಸಿ ಕಿಂಚಿದುಪತಪೇತ್ಸ ಬ್ರೂಯಾತ್ ಪ್ರಾಣಾ ರುದ್ರಾ ಇದಂ ಮೇ ಮಾಧ್ಯಂದಿನಂ ಸವನಮನು ಸಂತನುತೇತಿ ಮಾಹಂ ಪ್ರಾಣಾನಾಂ ರುದ್ರಾಣಾಂ ಮಧ್ಯೇ ಯಜ್ಞೋ ವಿಲೋಪ್ಸೀಯೇತ್ಯುದ್ಧೈವ ತತ ಏತ್ಯಗದೋ ಹ ಭವತಿ. (೪)

ಅಥ ಯಾನ್ಯಷ್ಟಾಚತ್ವಾರಿಂಶದ್ವರ್ಷಾಣಿ ತತ್ತೃತೀಯ ಸವನಮಾಷ್ಟಾಚತ್ವಾರಿಂಶದಕ್ಷರಾ ಜಗತೀ . ಜಾಗತಂ ತೃತೀಯಸವನಂ. ತದಸ್ಯಾದಿತ್ಯಾನ್ವಾಯತ್ತಾಃ ಪ್ರಾಣಾ ವಾ ವಾದಿತ್ಯಾ ಏತೇ ಹೀದಂ ಸರ್ವಮಾದದತೇ. (೫)

ತಂಚೇದೇತಸ್ಮಿನ್ವಯಸಿ ಕಿಂಚಿದುಪ ತಪೇತ್ಸ ಬ್ರೂಯಾತ್ ಪ್ರಾಣಾ ಆದಿತ್ಯಾ ಇದಂ ಮೇ ತೃತೀಯಸವನಮಾಯುರನು ಸಂತನುತೇತಿ. ಮಾಹಂ ಪ್ರಾಣಾನಾಮಾದಿತ್ಯಾನಾಂ ಮಧ್ಯೇ ಯಜ್ಞೋ ವಿಲೋಪ್ಸೀಯೇತ್ಯುದ್ಧೈವ ತತ ಏತ್ಯಗದೋ ಹೈವ ಭವತಿ. (೬)

ಇದು ಛಾಂದೋಗ್ಯೋಪನಿಷತ್ತಿನ (ಪ್ರಪಾಠಕ - ೩, ಖಂಡ - ೧೬) ವಚನವಾಗಿದೆ.

ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ಮೂರು ಬಗೆಯದಿದೆ - **ಕನಿಷ್ಠ**, **ಮಧ್ಯಮ** ಮತ್ತು **ಉತ್ತಮ**; ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠವಾದುದು ಹೀಗಿರುತ್ತದೆ. ಪುರುಷನು, ಅನ್ನರಸಮಯವಾದ ದೇಹ ಪುರ; 'ಪುರಿ' ಎಂದರೆ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಶಯನ ಮಾಡುವ ಜೀವಾತ್ಮನು, ಯಜ್ಞ - ಎಂದರೆ ಅತ್ಯಂತ ಶುಭಗುಣಗಳಿಂದ ಸಂಗತನೂ ಮತ್ತು ಸತ್ಕಾರಾರ್ಹನೂ ಆಗಬೇಕು. ಅವನು ೨೪ ವರ್ಷಗಳ ಪರ್ಯಂತ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನಾಗಿ, ಎಂದರೆ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಾಗಿದ್ದು ವೇದ - ಮೊದಲಾದ ವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನೂ ಮತ್ತು ಸುಶಿಕ್ಷಣವನ್ನೂ ಗ್ರಹಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೂ ವಿಷಯಲೋಲುಪನಾಗದಿರಬೇಕು - ಇದು ಅವನಿಗೆ ಆವಶ್ಯಕ . ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದರೆ, ಅವನ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣವು ಬಲಯುಕ್ತವಾಗಿ ಸಮಸ್ತ ಶುಭಗುಣಗಳನ್ನೂ ನೆಲೆಗೊಳಿಸುವಂತಹವಾಗುತ್ತವೆ. (೧)

ಈ ಪ್ರಥಮ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ಅವನಿಗೆ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಸಂತಾಪ ಉಂಟಾದರೆ ಮತ್ತು, ಆಚಾರ್ಯನೂ ಅವನಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾದ ಉಪದೇಶವನ್ನೇ ಕೊಡುತ್ತಾ ಹೋಗಬೇಕು- ಮತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯು, ನಾನು ಪ್ರಥಮ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸರಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಾಗಿರುವೆನಾದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಶರೀರ ಮತ್ತು ಆತ್ಮ ಆರೋಗ್ಯಯುಕ್ತವೂ, ಬಲಿಷ್ಠವೂ ಆಗಿ, ನನ್ನ ಪ್ರಾಣಗಳು ಶುಭಗುಣಗಳನ್ನು ನೆಲೆಗೊಳಿಸುವಂತಹವಾಗುವವು - ಎಂಬ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು . ಹಾಗೂ, "ಮಾನವರೇ! ನಾನು ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಕ್ಕೆ ಲೋಪ ತಾರದ ಹಾಗೆ ಸುಖಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿರಿ. ೨೪ ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಗೃಹಾಶ್ರಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವೆನಾದರೆ, ನಾನು ರೋಗರಹಿತನಾಗಿರುವೆನು ಮತ್ತು ನನ್ನ ಆಯಸ್ಸೂ ಕೂಡ ೭೦ ಅಥವಾ ೮೦ ವರ್ಷಗಳವರೆಗೂ ಇರುವುದು - ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ"- ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕು. (೨)

ಮಧ್ಯಮ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವಿದು :- ಯಾವ ಮಾನವನು ೪೪ ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಾಗಿದ್ದು ವೇದಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುತ್ತಾನೋ, ಅವನ ಪ್ರಾಣಗಳೂ, ಇಂದ್ರಿಯಗಳೂ, ಅಂತಃಕರಣಗಳೂ ಮತ್ತು ಆತ್ಮನೂ ಬಲಯುಕ್ತವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ದುಷ್ಟರನ್ನೂ ಅಳಿಸುವವೂ ಮತ್ತು ಶ್ರೇಷ್ಠರನ್ನು ಪಾಲಿಸುವವೂ ಆಗುತ್ತವೆ. (೩)

ನಾನು ಈ ಪ್ರಥಮ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ತಾವು ಹೇಳುವಂತೆ ಸ್ವಲ್ಪ ತಪಶ್ಚರ್ಯೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ, ನನ್ನ ರುದ್ರರೂಪವಾದ ಪ್ರಾಣಗಳುಳ್ಳ

ಈ ಮಧ್ಯಮ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವು ಸಿದ್ಧಿಸುವುದು. ಓ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗಳೇ! ಹೇಗೆ ನಾನು ಈ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಕ್ಕೆ ಲೋಪ ತಾರದೆ ಯಜ್ಞಸ್ವರೂಪ ನಾಗುತ್ತೇನೋ ಮತ್ತು ಅದೇ ಆಚಾರ್ಯಕುಲದಿಂದ ಬರುತ್ತೇನೋ ಮತ್ತು ರೋಗರಹಿನಾಗಿರುತ್ತೇನೋ, ಹಾಗೆಯೇ ನೀವುಗಳೂ ಈ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವನ್ನೂ ವರ್ಧಿಸಿರಿ. ಹೇಗೆ ಈ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾನೋ, ಹಾಗೆ ನೀವೂ ಮಾಡುತ್ತಾ ಹೋಗಿರಿ. (೪)

ಉತ್ತಮ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವು ೪೮ ವರ್ಷಗಳವರೆಗಿನದು ಮೂರನೆಯ ಬಗೆಯದು. ಜಗತೀ ಛಂದಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ೪೮ ಅಕ್ಷರಗಳಿರುವ ಹಾಗೆ, ಯಾವನು ೪೮ ವರ್ಷಗಳ ಪರ್ಯಂತ ಯಥಾರ್ಥವಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತಾನೋ, ಅವನ ಪ್ರಾಣಗಳು ಅನುಕೂಲವಾಗಿ ಸಮಸ್ತ ವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನೂ ಗ್ರಹಿಸುತ್ತವೆ. (೫)

ಆಚಾರ್ಯರೂ, ಮತ್ತು ಮಾತಾ ಪಿತೃಗಳೂ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪ್ರಥಮ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯೆ ಮತ್ತು ಗುಣಗ್ರಹಣಕ್ಕಾಗಿ ತಪಸ್ವಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಮತ್ತು ಅದರ ಉಪದೇಶವನ್ನೇ ಮಾಡಿದರೆ ಹಾಗೂ ಮಕ್ಕಳು ತಾವೇ ಸ್ವತಃ ಅಖಂಡಿತ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಪಾಲನದಿಂದ ಮೂರನೆಯ ಉತ್ತಮ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದರೆ, ಪೂರ್ಣವಾಗಿ, ಎಂದರೆ ನಾಲ್ಕುನೂರು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೂ ಆಯಸ್ಸನ್ನು ವರ್ಧಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು. ಹಾಗೆಯೇ, ನೀವೂ ವರ್ಧಿಸಿಕೊಳ್ಳಿರಿ. ಏಕೆಂದರೆ- ಯಾವ ಮಾನವರು ಈ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದು ಅದಕ್ಕೆ ಲೋಪವನ್ನುಂಟುಮಾಡರೋ, ಅವರು ಎಲ್ಲ ವಿಧದ ರೋಗಗಳಿಂದಲೂ ರಹಿತರಾಗಿ ಧರ್ಮ, ಅರ್ಥ,ಕಾಮ ಮತ್ತು ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. (೬)

(ಶರೀರದ ನಾಲ್ಕು ಅವಸ್ಥೆಗಳು)

ಚತಸ್ರೋಽವಸ್ಥಾಃ ಶರೀರಸ್ಯ ವೃದ್ಧಿರ್ಯೌವನಂ ಸಂಪೂರ್ಣತಾ ಕಿಂಚಿತ್ಪರಿ ಹಾಣಿಶ್ಚೇತಿ । ಆಷೋಡಶಾದ್ವೃದ್ಧಿಃ । ಆಪಂಚವಿಂಶತೇರ್ಯೌವನಂ ಆಚತ್ವಾರಿಂಶತಃ ಸಂಪೂರ್ಣತಾ । ತತಃ ಕಿಂಚಿತ್ಪರಿಹಾಣಿಶ್ಚೇತಿ ॥

ಪಂಚವಿಂಶೇ ತತೋ ವರ್ಷೇ ಪುಮಾನ್ನಾರೀ ತು ಷೋಡಶೇ ।
ಸಮತ್ವಾಗತವೀರ್ಯೌ ತೌ ಜಾನೀಯಾತ್ಕುಶಲೋ ಭಿಷಕ್ ॥ ಸುಶ್ರುತನ ಸೂತ್ರಸ್ಥಾನದ (೦-೩೫)

ಶರೀರದ ಅವಸ್ಥೆಗಳು ನಾಲ್ಕು ಇವೆ:-

ಮೊದಲನೆಯದು (ವೃದ್ಧಿ) ೧೬ನೆಯ ವರ್ಷದಿಂದ ಹಿಡಿದು ೨೫ ನೆಯ ವರ್ಷದವರೆಗೆ ಸಮಸ್ತ ಧಾತುಗಳೂ ವರ್ಧಿಸುತ್ತವೆ.

ಎರಡನೆಯದು (ಯೌವನ) ೨೫ ನೆಯ ವರ್ಷದ ಕೊನೆ ಮತ್ತು ೨೬ ನೆಯ ವರ್ಷದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಯುವಾವಸ್ಥೆಯ ಆರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ.

ಮೂರನೆಯದು (ಸಂಪೂರ್ಣತ್ವ) ೨೫ ನೆಯ ದರಿಂದ ಹಿಡಿದು ೪೦ನೆಯ ವರ್ಷದವರೆಗೆ ಎಲ್ಲ ಧಾತುಗಳಿಗೂ ಪುಷ್ಟಿಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

ನಾಲ್ಕನೆಯ (ಕಿಂಚಿತ್ಪರಿಹಾಣಿ) ಯಾವಾಗ ಸಾಂಗೋಪಾಂಗವಾಗಿ ಶರೀರದಲ್ಲಿನ ಸಕಲ ಧಾತುಗಳೂ ಪುಷ್ಟವಾಗಿ ಪೂರ್ಣತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತವೋ, ಆ ಕಾಲದ ನಂತರ ಯಾವ ಧಾತು ಹೆಚ್ಚುವುದೋ, ಅದು ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಉಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ; ಆದರೆ,ಕನಸು, ಬೆವರು-ಮೊದಲಾದುವುಗಳ ಮೂಲಕ ಹೊರಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಆ ೪೦ ನೆಯ ವರ್ಷವೇ ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮವಾದ ಸಮಯ. ಅಂದರೆ-ಉತ್ತಮೋತ್ತಮವಂತೂ ನಾಲ್ವತ್ತೆಂಟನೆಯ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ವಿವಾಹ ಮಾಡುವುದೇ ಆಗಿದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ:- ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯದ ಈ ನಿಯಮ ಸ್ತ್ರೀ ಮತ್ತು ಪುರುಷರಿಗೆ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಸಮವೇ ಏನು?

ಉತ್ತರ:- ಅಲ್ಲ. ಪುರುಷನು ೨೫ ನೆಯ ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಪಾಲಿಸಿದರೆ, ಕನ್ಯೆ ೧೬ ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ, ಪುರುಷ ೩೦ ವರ್ಷ ಪರ್ಯಂತ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಾಗಿದ್ದರೆ, ಸ್ತ್ರೀ ೧೭ ವರ್ಷ, ಪುರುಷನು ೩೬ ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಇದ್ದರೆ, ಸ್ತ್ರೀ ೧೮ ವರ್ಷ; ಪುರುಷನು ೪೦ ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ಪಾಲಿಸಿದರೆ, ಸ್ತ್ರೀ ೨೦ ವರ್ಷ; ಪುರುಷನು ೪೪ ವರ್ಷಗಳ ಪರ್ಯಂತ, ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ಪಾಲಿಸಿದರೆ, ಸ್ತ್ರೀ ೨೨ ವರ್ಷ; ಪುರುಷನು ೪೮ ವರ್ಷ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ಪಾಲಿಸಿದರೆ, ಸ್ತ್ರೀ ೨೪ ವರ್ಷ ಪರ್ಯಂತ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವನ್ನು ಸೇವಿಸಬೇಕು. ಎಂದರೆ, ೪೮ನೆಯ ವರ್ಷದ ನಂತರ ಪುರುಷನೂ ಮತ್ತು ೨೪ನೆಯ ವರ್ಷದ ನಂತರ ಸ್ತ್ರೀಯೂ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವನ್ನೂ ಪಾಲಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಈ ನಿಯಮ ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಪುರುಷರಿಗೆ ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಮಾತ್ರ. ಮತ್ತು ಯಾರು ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಇಚ್ಛಿಸುವುದೇ ಇಲ್ಲವೋ, ಅವರು ಮರಣ ಪರ್ಯಂತ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗಳಾಗಿರಲು ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದರೆ, ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹಾಗೆಯೇ ಇರಲಿ. ಆದರೆ, ಈ ಕಾರ್ಯ ಪೂರ್ಣ ವಿದ್ವಾಂಸರೂ, ಜಿತೇಂದ್ರಿಯರೂ ಮತ್ತು ನಿರ್ದೋಷ ಯೋಗಿಗಳೂ ಆದ ಸ್ತ್ರೀಯರದು ಮತ್ತು ಪುರುಷರದಾಗಿದೆ. ಕಾಮದ ವೇಗವನ್ನು ತಡೆದಿಟ್ಟು, ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ವಶದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು ಮಹಾ ಕಠಿಣಕಾರ್ಯ.

(ಓದುವವರ - ಓದಿಸುವವರ ನಿಯಮಗಳು)

ಋತಂ ಚ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಪ್ರವಚನೇ ಚ। ಸತ್ಯಂ ಚ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಪ್ರವಚನೇ ಚ। ತಪಶ್ಚ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಪ್ರವಚನೇ ಚ। ದಮಶ್ಚ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಪ್ರವಚನೇ ಚ। ಶಮಶ್ಚ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಪ್ರವಚನೇ ಚ। ಅಗ್ನಯಶ್ಚ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಪ್ರವಚನೇ ಚ। ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರಂ ಚ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಪ್ರವಚನೇ ಚ। ಅತಿಥಿಯಶ್ಚ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಪ್ರವಚನೇ ಚ। ಮಾನುಷಂ ಚ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಪ್ರವಚನೇ ಚ। ಪ್ರಜಾ ಚ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಪ್ರವಚನೇ ಚ। ಪ್ರಜನಶ್ಚ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಪ್ರವಚನೇ ಚ। ಪ್ರಜಾತಿಶ್ಚ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಪ್ರವಚನೇ ಚ।

ಇದು ತೈತ್ತಿರೀಯೋಪನಿಷತ್ತಿನ ವಚನವಾಗಿದೆ. (ಶಿಕ್ಷಾವಲ್ಲಿ ಪ್ರ-೭ ಅನು-೯) ಇವು ಓದುವವರ-ಓದಿಸುವವರ ನಿಯಮಗಳಾಗಿವೆ.

ಅರ್ಥ :- (ಋತಂ) ಯಥಾರ್ಥವಾದ ಆಚರಣದಿಂದ ಓದಬೇಕು; ಓದಿಸಬೇಕು; (ಸತ್ಯಂ) ಸತ್ಯಾಚಾರದಿಂದ ಸತ್ಯವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನು ಓದಬೇಕು ; ಓದಿಸಬೇಕು. (ತಪಃ) ತಪಸ್ವಿಗಳಾಗಿ, ಎಂದರೆ ಧರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡುತ್ತಾ ವೇದ ಮೊದಲಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಓದಬೇಕು; ಓದಿಸಬೇಕು. (ದಮಃ) ಬಾಹ್ಯ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ದುರಾಚರಣಗಳಿಂದ ತಡೆದು ಓದಬೇಕು; ಓದಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗಬೇಕು. (ಶಮಃ) ಮನಸ್ಸಿನ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ದೋಷಗಳಿಂದ ದೂರವಿಟ್ಟು ಓದುತ್ತಾ-ಓದಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗಬೇಕು. (ಅಗ್ನಯಃ) ಅಹವನೀಯ ಮೊದಲಾದ ಅಗ್ನಿಗಳನ್ನೂ , ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುತ್ತು ಮೊದಲಾದವನ್ನೂ ತಿಳಿದು, ಓದುತ್ತಾ ಓದಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗಬೇಕು. (ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರಂ) ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರ ಮಾಡುತ್ತಾ ಪಠನ-ಪಾಠಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ - ಮಾಡಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗಬೇಕು. (ಅತಿಥಿಯಃ) ಅತಿಥಿಗಳ ಸೇವೆ ಮಾಡುತ್ತಾ, ಓದಬೇಕು ಮತ್ತು ಓದಿಸಬೇಕು. (ಮಾನುಷಂ) ಮಾನವಸಂಬಂಧೀ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ಯಥಾಯೋಗ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾ ಓದುತ್ತಾ - ಓದಿಸುತ್ತಾ ಇರಬೇಕು (ಪ್ರಜಾ) ಸಂತತಿಯನ್ನೂ, ರಾಜ್ಯವನ್ನೂ ಪಾಲಿಸುತ್ತಾ, ಓದುತ್ತಾ-ಓದಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗಬೇಕು. (ಪ್ರಜನಃ) ವೀರ್ಯದ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನೂ ಮತ್ತು ವೃದ್ಧಿಯನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಾ, ಓದುತ್ತಾ- ಓದಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗಬೇಕು. (ಪ್ರಜಾತಿಃ) ತಮ್ಮ ಸಂತಾನವನ್ನೂ, ಮತ್ತು ಶಿಷ್ಯರನ್ನೂ ಪಾಲನೆ ಮಾಡುತ್ತಾ, ಓದುತ್ತಾ - ಓದಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗಬೇಕು.

(ಯಮನಿಯಮಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಪಾಲಿಸಬೇಕು)

ಯಮಾನ್ ಸೇವೇತ ಸತತಂ ನ ನಿಯಮಾನ್ ಕೇವಲಾನ್ಬುಧಃ।

ಯಮಾನ್ಪತತ್ಯಕುರ್ವಾಣೋ ನಿಯಮಾನ್ ಕೇವಲಾನ್ ಭಜನ್ ॥ (ಮನು:- ೪. ೨೦೪)

ಯಮಗಳು ಐದು ರೀತಿಯವಿವೆ:-

ತತ್ರಾಹಿಂಸಾಸತ್ಯಾಸ್ತೇಯ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಾಪರಿಗ್ರಹಾ ಯಮಾಃ। (ಯೋಗ ಸೂತ್ರ :- ಸಾಧನಪಾದ - ೩೦)

ಅಂದರೆ, (**ಅಹಿಂಸಾ**) ವೈರತ್ಯಾಗ (**ಸತ್ಯ**) ಇರುವಿಕೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪುವುದು,ಮಾತನಾಡುವುದು, ಮತ್ತು ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿಯನ್ನೇ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡುವುದು, (**ಅಸ್ತೇಯ**) ಮನ - ವಚನ - ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಕಳ್ಳತನವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುವುದು, (**ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ**) ಎಂದರೆ ಉಪಸ್ಥೇಂದ್ರಿಯದ ಸಂಯಮ , (**ಅಪರಿಗ್ರಹ**) ಅತ್ಯಂತ ಲೋಲುಪತ್ವ- ಸ್ವತ್ವಾಭಿಮಾನ ರಹಿತನಾಗುವುದು. ಈ ಐದು ಯಮಗಳ ಸೇವನವನ್ನು ಸದಾ ಮಾಡಬೇಕು. ಕೇವಲ ನಿಯಮಗಳನ್ನೇ ಪಾಲಿಸುವುದು, ಎಂದರೆ-

ಶೌಚ ಸಂತೋಷತಪಃ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯೇಶ್ವರಪ್ರಣಿಧಾನಾನಿ ನಿಯಮಾಃ। (ಯೋಗ ಸೂತ್ರ ಸಾಧನಪಾದ - ೩೨)

(**ಶೌಚ**) ಸ್ನಾನ ಮೊದಲಾದುದರಿಂದ ಪವಿತ್ರತೆ , (**ಸಂತೋಷ**) ಒಳಿತಾಗಿ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿದ್ದು , ನಿರುದ್ಯಮನಾಗಿರುವುದು ಸಂತೋಷವಲ್ಲ; ಆದರೆ ಎಷ್ಟು ಪುರುಷಾರ್ಥ ಮಾಡಲಾಗುವುದೋ, ಅಷ್ಟು ಮಾಡುವುದು ; ನಷ್ಟ ಅಥವಾ ಲಾಭ ಆದಾಗ ಶೋಕ ಅಥವಾ ಹರ್ಷ ಹೊಂದದೇ ಇರುವುದು. (**ತಪಃ**) ಎಂದರೆ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದರೂ ಕೂಡ ಧರ್ಮಯುಕ್ತವಾದ ಕರ್ಮಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನ (**ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ**) ಓದುವುದು - ಓದಿಸುವುದು (**ಈಶ್ವರಪ್ರಣಿದಾನ**) ಈಶ್ವರನಲ್ಲಿ, ಭಕ್ತಿವಿಶೇಷದೊಂದಿಗೆ ಆತ್ಮನನ್ನು ಅರ್ಪಿತನನ್ನಾಗಿಡುವುದು - ಈ ಐದೂ ನಿಯಮಗಳೆನಿಸುತ್ತವೆ. ಯಮಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು , ಕೇವಲ ಈ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸಬಾರದು ; ಆದರೆ-ಇವೆರಡನ್ನೂ ಪಾಲಿಸುವ ಪರಿಪಾಟಿಯಿಡಬೇಕು. ಯಾವನು ಯಮಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸದೆ, ಕೇವಲ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಾನೋ, ಅವನು ಉನ್ನತಿ ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಅಧೋಗತಿ (ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ) - ಎಂದರೆ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿರುತ್ತಾನೆ.

ಕಾಮಾತ್ಮತಾ ನ ಪ್ರಶಸ್ತಾ ನ ಚೈವೇಹಾಸ್ತ್ಯ ಕಾಮತಾ।

ಕಾಮ್ಯೋಹಿ ವೇದಾಧಿಗಮಃ ಕರ್ಮಯೋಗಶ್ಚ ವೈದಿಕಃ॥ (ಮನು:-೨.೨)

ಅರ್ಥ:- ಅತ್ಯಂತ ಕಾಮಾತುರತೆ ಮತ್ತು ನಿಷ್ಕಾಮತೆ ಯಾವನೊಬ್ಬನಿಗೂ ಶ್ರೇಷ್ಠವಲ್ಲ; ಏಕೆಂದರೆ - ಕಾಮನೆಯನ್ನೇ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ, ವೇದಗಳ ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ವೇದವಿಹಿತ ಕರ್ಮ ಮೊದಲಾದ ಉತ್ತಮ ಕಾರ್ಯಗಳು ಯಾವನಿಂದಲೂ ಆಗಲಾರವು. ಆದುದರಿಂದ:-

ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯೇನ ವ್ರತೈರ್ಹೋಮೈಸ್ತ್ರೈವಿದ್ಯೇನೇಜ್ಯಯಾ ಸುತೈಃ ।

ಮಹಾಯಜ್ಞೈಶ್ಚ ಯಜ್ಞೈಶ್ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮೀಯಂ ಕ್ರಿಯತೇ ತನುಃ ॥ (ಮನು:- ೨. ೨೮)

ಅರ್ಥ:- (**ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ**) ಸಕಲ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನೂ ಓದುವುದರಿಂದ- ಓದಿಸುವುದರಿಂದ, (**ವ್ರತ**) ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ, ಸತ್ಯಭಾಷಣ - ಮೊದಲಾದ ನಿಮಯಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುವುದರಿಂದ , (**ಹೋಮ**) ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರ ಮೊದಲಾದ ಹೋಮಗಳು, ಸತ್ಯದ ಅಂಗೀಕಾರ, ಅಸತ್ಯದ ಪರಿತ್ಯಾಗ ಮತ್ತು ಸತ್ಯವಿದ್ಯಾದಾನ , (**ತ್ರೈವಿದ್ಯೇನ**) ವೇದದಲ್ಲಿರುವ ಕರ್ಮ, ಉಪಾಸನಾ, ಜ್ಞಾನ, ವಿದ್ಯಾಸ್ವೀಕಾರ, (**ಇಜ್ಯಯಾ**) ಪಕ್ಷೇಷ್ಟಿ - ಮೊದಲಾದುವು, (**ಸುತೈಃ**) ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ , (**ಮಹಾಯಜ್ಞೈಃ**) ಬ್ರಹ್ಮ , ದೇವ , ಪಿತೃ , ವೈಶ್ವದೇವ ಮತ್ತು ಅತಿಥಿಗಳ ಸೇವೆ - ಎಂಬ ಐದು ಯಜ್ಞಗಳು ಮತ್ತು , (**ಯಜ್ಞೈಃ**) ಅಗ್ನಿಷ್ಟೋಮ - ಮೊದಲಾದ , ಹಾಗೂ ಶಿಲ್ಪವಿದ್ಯಾ-ವಿಜ್ಞಾನವೇ ಮೊದಲಾದ ಯಜ್ಞಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದಿಂದ , ಈ ಶರೀರವನ್ನು 'ಬ್ರಾಹ್ಮ' ಎಂದರೆ ವೇದ ಮತ್ತು ಪರಮೇಶ್ವರನೇ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಭಕ್ತಿಗೆ ಆಧಾರರೂಪವಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಶರೀರವಾಗಿ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇಷ್ಟು ಸಾಧನಗಳಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಶರೀರವಾಗಲಾರದು .

ಇಂದ್ರಿಯಾಣಾಂ ವಿಚರತಾಂ ವಿಷಯೇಷ್ವಪಹಾರಿಷು ।

ಸಂಯಮೇ ಯತ್ನಮಾತಿಷ್ಠೇದ್ವಿದ್ವಾನ್ ಯಂತೇವ ವಾಜಿನಾಮ್ ॥ (ಮನು:-೨.೮೮)

ಅರ್ಥ:- ಹೇಗೆ ವಿದ್ವಾನ್ ಸಾರಥಿ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ನಿಯಮದಲ್ಲಿಡುತ್ತಾನೋ, ಹಾಗೆ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಮತ್ತು ಆತ್ಮನನ್ನು ದುಷ್ಕರ್ಮಗಳತ್ತ ಸೆಳೆಯುವ , ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸುತ್ತಿರುವ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ನಿಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯಿಂದಲೂ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ-

ಇಂದ್ರಿಯಾಣಾಂ ಪ್ರಸಂಗೇನ ದೋಷಮೃಚ್ಛತ್ಯಸಂಶಯಮ್ ।

ಸಂ ನಿಯಮ್ಯತು ತಾನ್ಯೇವ ತತಃ ಸಿದ್ಧಿಂ ನಿಯಚ್ಛತಿ ॥ (ಮನು:-೨.೯೩)

ಅರ್ಥ:- ಜೀವಾತ್ಮನು ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೆ ವಶವಾಗಿ, ನಿಜವಾಗಿಯೂ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ದೋಷಗಳಿಗೆ ಈಡಾಗುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಯಾವಾಗ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ತನ್ನ ವಶದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೋ, ಆಗಲೇ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

ವೇದಾಸ್ತ್ಯಾಗಶ್ಚ ಯಜ್ಞಾಶ್ಚ ನಿಯಮಾಶ್ಚ ತಪಾಂಸಿ ಚ ।

ನ ವಿಪ್ರದುಷ್ಟಭಾವಸ್ಯ ಸಿದ್ಧಿಂ ಗಚ್ಛಂತಿ ಕರ್ಹಿಚಿತ್ ॥ (ಮನು:-೨.೯೭)

ಯಾವನು ದುಷ್ಟಾಚಾರಿಯೂ, ಅಜಿತೇಂದ್ರಿಯನೂ ಆದ ಪುರುಷನಾಗಿದ್ದಾನೋ, ಅವನ ವೇದ, ತ್ಯಾಗ, ಯಜ್ಞ, ನಿಯಮ ಮತ್ತು ತಪಸ್ಸು, ಹಾಗೆಯೇ ಬೇರೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸಗಳು ಎಂದಿಗೂ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನೂ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲಾರವು.

ವೇದೋಪಕರಣೇ ಚೈವ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯೇ ಚೈವ ನೈತ್ಯಕೇ ।

ನಾನುರೋಧೋಽಸ್ತ್ಯನಧ್ಯಾಯೇ ಹೋಮಮಂತ್ರೇಷು ಚೈ ವ ಹಿ ॥

ನೈತ್ಯಿಕೇ ನಾಸ್ತ್ಯನಧ್ಯಾಯೋ ಬ್ರಹ್ಮಸತ್ರಂ ಹಿ ತತ್ ಸ್ಮೃತಮ್ ।

ಬ್ರಹ್ಮಾಹುತಿಹುತಂ ಪುಣ್ಯ ಮನಧ್ಯಾಯವಷಟ್ ಕೃತಮ್ ॥ (ಮನು:- ೨, ೧೦೫-೧೦೬)

ವೇದಗಳನ್ನು ಓದುವುದು - ಓದಿಸುವುದರಲ್ಲಿಯೂ, ಸಂಧ್ಯೋಪಾಸನಾದಿ ಪಂಚ ಮಹಾಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿಯೂ ಮತ್ತು ಹೋಮಮಂತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಅನಧ್ಯಾಯವಿಷಯಕವಾದ ಅನುರೋಧವಿಲ್ಲ. (೧) ಏಕೆಂದರೆ - ನಿತ್ಯಕರ್ಮದಲ್ಲಿ ಅನಧ್ಯಾಯವಿಲ್ಲ.* ಹೇಗೆ ಶ್ವಾಸ - ಪ್ರಶ್ವಾಸಗಳು ಸದಾ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲ್ಪಡುತ್ತವೋ, ತಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಹಾಗೆ

---

* ಅಧ್ಯಾಯವೆಂದರೆ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ; ಅನಧ್ಯಾಯವೆಂದರೆ - ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯದಿಂದ ಬಿಡುವು. ಈಗಿನ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ - ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯುವ ಕಾಲಾವಧಿ; ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯುವುದರಿಂದ ಬಿಡುವು.

ನಿತ್ಯಕರ್ಮವನ್ನು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಮಾಡಬೇಕು; ಯಾವ ದಿನವೂ ಬಿಡಬಾರದು. ಏಕೆಂದರೆ - ಅನಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರವೇ ಮೊದಲಾದ ಉತ್ತಮ ಕರ್ಮವು ಪುಣ್ಯರೂಪವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹೇಗೆ ಸುಳ್ಳಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಸದಾ ಪಾಪವೂ ಮತ್ತು ನಿಜ ಹೇಳುವುದರಲ್ಲಿ ಸದಾ ಪುಣ್ಯವೂ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೋ, ಹಾಗೆಯೇ ದುಷ್ಕರ್ಮ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಸದಾ ಅನಧ್ಯಾಯವೂ ಮತ್ತು ಸತ್ಕರ್ಮ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಸದಾ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯವೂ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಅಭಿವಾದನಶೀಲಸ್ಯ ನಿತ್ಯಂ ವೃದ್ಧೋಪಸೇವಿನಃ ।
ಚತ್ವಾರಿ ತಸ್ಯ ವರ್ಧಂತ ಆಯುರ್ವಿದ್ಯಾಯಶೋಬಲಮ್ ॥ (ಮನು :-೨. ೧೨೧)

ಯಾವನು ಸದಾ ನಮ್ರನಾಗಿ, ಸುಶೀಲರಾದ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೆ ಮತ್ತು ವೃದ್ಧರಿಗೆ ಸೇವೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೋ, ಅವನ ಆಯಸ್ಸು, ವಿದ್ಯೆ, ಕೀರ್ತಿ ಮತ್ತು ಬಲ - ಈ ನಾಲ್ಕೂ ಸದಾ ಹೆಚ್ಚುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಯಾರು ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಅವರ ಆಯಸ್ಸು ಮೊದಲಾದ ನಾಲ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚುವುದಿಲ್ಲ.

ಅಹಿಂಸಯೈವ ಭೂತಾನಾಂ ಕಾರ್ಯಂ ಶ್ರೇಯೋಽನುಶಾಸನಮ್ ।
ವಾಕ್ಚೈವ ಮಧುರಾ ಶ್ಲಕ್ಷ್ಣಾ ಪ್ರಯೋಜ್ಯಾ ಧರ್ಮಮಿಚ್ಛತಾ ॥ (ಮನು : ೨. ೧೫೯)

ಯಸ್ಯ ವಾಙ್ಮನಸೀ ಶುದ್ಧೇ ಸಮ್ಯಗ್ಗುಪ್ತೇ ಚ ಸರ್ವದಾ ।
ಸ ವೈ ಸರ್ವಮವಾಪ್ನೋತಿ ವೇದಾಂ ತೋಪಗತಂ ಫಲಮ್ ॥ (ಮನು :- ೨.೧೬೦.)

ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೆ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದುದೇನೆಂದರೆ- ವೈರಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಎಲ್ಲ ಮಾನವರಿಗೂ ಕಲ್ಯಾಣಮಾರ್ಗದ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಮತ್ತು ಉಪದೇಶಮಾಡುವವನು ಸದಾ ಮಧುರವೂ, ಸುಶೀಲತಾಯುಕ್ತವೂ ಆದ ವಾಣಿಯನ್ನೇ ಪ್ರಯೋಗಿಸಬೇಕು. ಯಾವನು ಧರ್ಮದ ಉನ್ನತಿಯನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಾನೋ, ಅವನು ಸದಾ ಸತ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ನಿಷ್ಠನಾಗಿ ವರ್ತಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಸತ್ಯವನ್ನೇ ಉಪದೇಶಿಸಬೇಕು. (೧)

ಯಾವ ಮಾನವನ ವಾಣಿ ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸು ಸದಾ ಶುದ್ಧವೂ ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷಿತವೂ ಆಗಿರುತ್ತವೋ, ಅವನೇ ಸಮಸ್ತ ವೇದಾಂತದ, ಎಂದರೆ ಸಮಸ್ತ ವೇದಗಳ ಸಿದ್ಧಾಂತವೆಂಬ ಫಲವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. (೨)

ಸಮ್ಮಾನಾದ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ನಿತ್ಯಮುದ್ವಿಜೇತ ವಿಷಾದಿವ ।

ಅಮೃತಸ್ಯೇವ ಚಾಕಾಂಕ್ಷೇದವಮಾನಸ್ಯ ಸರ್ವದಾ ॥ (ಮನು : ೨.೧೬೨)

ಯಾವನು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ಸರ್ವದಾ ವಿಷವೋ- ಎಂಬಂತೆ ಹೆದರುತ್ತಾನೋ ಮತ್ತು ಅಪಮಾನವನ್ನು ಅಮೃತವೋ - ಎಂಬಂತೆ ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತಾನೋ, ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೇ ಸಂಪೂರ್ಣ ವೇದಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

ಅನೇನ ಕ್ರಮಯೋಗೇನ ಸಂಸ್ಕೃತಾತ್ಮಾ ದ್ವಿಜಃ ಶನೈಃ ।

ಗುರೌ ವಸನ್ ಸಂಚಿನುಯಾದ್ಬ್ರಹ್ಮಾಧಿಗಮಿಕಂ ತಪಃ ॥ (ಮನು : ೨.೧೬೪)

ಇದೇ ಕ್ರಮದಿಂದ ಉಪನಯನ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ದ್ವಿಜ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಕುಮಾರನೂ ಮತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಣೀ ಕನ್ಯೆಯೂ ನಿಧಾನ - ನಿಧಾನವಾಗಿ ವೇದಾರ್ಥದ ಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಉತ್ತಮ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಹೋಗಬೇಕು.

ಯೋಽನಧೀತ್ಯ ದ್ವಿಜೋ ವೇದಮನ್ಯತ್ರ ಕುರುತೇ ಶ್ರಮಮ್ ।

ಸ ಜೀವನ್ನೇವ ಶೂದ್ರತ್ವಮಾಶು ಗಚ್ಛತಿ ಸಾನ್ವಯಃ ॥ (ಮನು: ೨.೧೬೮)

ಯಾವನು ವೇದವನ್ನು ಓದದೆ, ಅನ್ಯತ್ರ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತಾನೋ, ಅವನು ತನ್ನ ಪುತ್ರ ಪೌತ್ರರ ಸಹಿತ ಶೂದ್ರತ್ವವನ್ನು ಶೀಘ್ರವಾಗಿಯೇ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

ವರ್ಜಯೇನ್ಮಧು ಮಾಂಸಂಚ ಗಂಧಂ ಮಾಲ್ಯಂರಸಾನ್ ಸ್ತ್ರಿಯಃ ।

ಶುಕ್ತಾನಿ ಯಾನಿ ಸರ್ವಾಣಿ ಪ್ರಾಣಿನಾಂ ಚೈವ ಹಿಂಸನಮ್ ॥೧॥

ಅಭ್ಯಂಗಮಂಜನಂ ಚಾಕ್ಷ್ಣೋ ರುಪಾನಚ್ಛತ್ರಧಾರಣಮ್ ।

ಕಾಮಂ ಕ್ರೋಧಂಚ ಲೋಭಂಚ ನರ್ತನಂ ಗೀತವಾದುನಮ್ ॥ ೨ ॥

ದ್ಯೂತಂಚ ಜನವಾದಂಚ ಪರಿವಾದಂ ತಥಾಽನೃತಮ್ ।

ಸ್ತ್ರೀಣಾಂಚ ಪ್ರೇಕ್ಷಣಾಲಂಭಮುಪಘಾತಂ ಪರಸ್ಯಚ ॥ ೩ ॥

ಏಕಃ ಶಯೀತ ಸರ್ವತ್ರ ನ ರೇತಃ ಸ್ಕಂದಯೇತ್ಕ್ವಚಿತ್ ।

ಕಾಮಾದ್ಧಿ ಸ್ಕಂದಯನ್ ರೇತೋ ಹಿನಸ್ತಿ ವ್ರತಮಾತ್ಮನಃ ॥ ೪ ॥ (ಮನು: ೨.೧೭೭-೧೮೦)

ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗಳೂ, ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಣಿಯರೂ, ಮದ್ಯ , ಮಾಂಸ , ಗಂಧ , ಹಾರ , ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷರ ಸಂಗ, ಎಲ್ಲ ಹುಳಿ ವಸ್ತುಗಳು , ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಹಿಂಸೆ (೧).

ಅಂಗಮರ್ದನ , ಕಾರಣವಿಲ್ಲದೆ ಗುಹ್ಯೇಂದ್ರಿಯ ಸ್ಪರ್ಶ, ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಅಂಜನ, ಪಾದರಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಕೊಡೆಯ ಧಾರಣ, ಕಾಮ , ಕ್ರೋಧ , ಲೋಭ, ಮೋಹ, ಭಯ, ಶೋಕ , ಈರ್ಷ್ಯೆ, ದ್ವೇಷ , ನರ್ತನ , ಗಾನ ಹಾಗೂ ವಾದ್ಯವಾದನ (೨).

ದ್ಯೂತ, ಕಂಡಕಂಡವರ ಕಥೆ, ನಿಂದೆ, ಮಿಥ್ಯಾಭಾಷಣ, ಸ್ತ್ರೀಯರ (ಅಥವಾ ಪುರುಷರ) ದರ್ಶನ, ಆಶ್ರಯ, ಅನ್ಯರಿಗೆ ಹಾನಿಯುಂಟುಮಾಡುವುದು ಮೊದಲಾದ ಕುಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಬೇಕು (೩).

ಎಲ್ಲೆಡೆಯೂ ಏಕಾಕಿಗಳಾಗಿ ನಿದ್ರಿಸಬೇಕು. ವೀರ್ಯವನ್ನೆಂದಿಗೂ ಸ್ಖಲಿತವಾಗಿಸಬಾರದು. ಕಾಮನಾಪೂರ್ವಕ ವೀರ್ಯ ಸ್ಖಲನಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ, ತಮ್ಮ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವ್ರತವನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿಕೊಂಡೆವು- ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. (೪).

(೪೯) ವೇದಮನೂಚ್ಯಾಚಾರ್ಯೋಽಂತೇವಾಸಿನಮನುಶಾಸ್ತಿ - ಸತ್ಯಂವದ, ಧರ್ಮಂಚರ, ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಾನ್ಮಾಪ್ರಮದಃ। ಆಚಾರ್ಯಾಯ ಪ್ರಿಯಂ ಧನಮಾಹೃತ್ಯ ಪ್ರಜಾತಂತುಂ ಮಾವ್ಯವಚ್ಛೇತ್ಸೀಃ ಸತ್ಯಾನ್ನ ಪ್ರಮದಿತವ್ಯಮ್। ಧರ್ಮಾನ್ನ ಪ್ರಮದಿತವ್ಯಮ್। ಕುಶಲಾನ್ನ ಪ್ರಮದಿತವ್ಯಮ್। ಭೂತ್ಯೈ ನ ಪ್ರಮದಿತವ್ಯಂ। ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ – ಪ್ರವಚನಾಭ್ಯಾಂ ನ ಪ್ರಮದಿತವ್ಯಮ್। ॥೧॥

ದೇವಪಿತೃಕಾರ್ಯಾಭ್ಯಾಂ ನ ಪ್ರಮದಿತವ್ಯಮ್ । ಮಾತೃದೇವೋ ಭವ। ಪಿತೃದೇವೋ ಭವ। ಆಚಾರ್ಯದೇವೋ ಭವ। ಅತಿಥಿದೇವೋ ಭವ। ಯಾನ್ಯನವದ್ಯಾನಿ ಕರ್ಮಾಣಿ। ತಾನಿ ಸೇವಿತವ್ಯಾನಿ, ನೋ ಇತರಾಣಿ। ಯಾನ್ಯಸ್ಮಾಕಗ್ಂ ಸುಚರಿತಾನಿ, ತಾನಿ ತ್ವಯೋಪಾಸ್ಯಾನಿ, ನೋ ಇತರಾಣಿ। ॥ ೨ ॥

ಯೇ ಕೇ ಚಾಸ್ಮಚ್ಛ್ರೇಯಾಂಸೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಸ್ತೇಷಾಂ ತ್ವಯಾಽಽಸನೇನ ಪ್ರಶ್ವಸಿತವ್ಯಮ್। ಶ್ರದ್ಧಯಾ ದೇಯಮ್। ಅಶ್ರದ್ಧಯಾ ದೇಯಮ್। ಶ್ರಿಯಾ ದೇಯಮ್। ಹ್ರಿಯಾ ದೇಯಮ್। ಭಿಯಾ ದೇಯಮ್। ಸಂವಿದಾ ದೇಯಮ್ ॥ ೩॥

ಅಥ ಯದಿ ತೇ ಕರ್ಮವಿಚಿಕಿತ್ಸಾ ವಾ ವೃತ್ತಿವಿಚಿಕಿತ್ಸಾ ವಾ ಸ್ಯಾತ್, ಯೇ ತತ್ರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಃ ಸಮ್ಮರ್ಶಿನೋ ಯುಕ್ತಾ ಅಯುಕ್ತಾ ಅಲೂಕ್ಷಾ ಧರ್ಮಕಾಮಾಃಸ್ಯುರ್ಯಥಾ ತೇ ತತ್ರ ವರ್ತೇರನ್, ತಥಾ ತತ್ರ ವರ್ತೇಥಾಃ. ಏಷ ಆದೇಶ ಏಷ ಉಪದೇಶ ಏಷಾ ವೇದೋಪನಿಷತ್। ಏತದನುಶಾಸನಮ್। ಏವಮುಪಾಸಿತವ್ಯಂ ಏವಮು ಚೈತದುಪಾಸ್ಯಮ್ ॥ ೪ ॥

(ತೈತ್ತಿರೀಯ : ೭.೧೧.೧-೪)

ಆಚಾರ್ಯನು ಅಂತೇವಾಸಿ - ಎಂದರೆ ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಮತ್ತು ಶಿಷ್ಯೆಯರಿಗೆ ಈ ರೀತಿ ಉಪದೇಶ ಮಾಡಬೇಕು :- ನೀನು ಸದಾ ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳು. ಧರ್ಮಾಚರಣವನ್ನು ಮಾಡು. ಪ್ರಮಾದರಹಿತನಾಗಿ ಓದು-ಓದಿಸು. ಪೂರ್ಣಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯದಿಂದ ಸಮಸ್ತವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನೂ ಗ್ರಹಿಸು ಮತ್ತು ಆಚಾರ್ಯನಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದ ಧನವನ್ನಿತ್ತು , ವಿವಾಹಿತನಾಗಿ, ಸಂತಾನೋತ್ಪಾದನವನ್ನು ಮಾಡು. ಪ್ರಮಾದದಿಂದ ಸತ್ಯವನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಬಿಡಬೇಡ. ಪ್ರಮಾದದಿಂದ ಧರ್ಮವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಬೇಡ. ಪ್ರಮಾದದಿಂದ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಮತ್ತು ಚಾತುರ್ಯವನ್ನು ಬಿಡಬೇಡ. ಪ್ರಮಾದದಿಂದ ಉತ್ತಮ ಐಶ್ವರ್ಯದ ವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ವರ್ಜಿಸಬೇಡ . ಪ್ರಮಾದದಿಂದ

ಓದುವುದನ್ನು ಓದಿಸುವುದನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಬಿಡಬೇಡ. (೧)

ದೇವಜನರು, (ಅಂದರೆ) ವಿದ್ವಾಂಸರ ಮತ್ತು ಮಾತಾಪಿತೃಗಳೇ ಮೊದಲಾದವರ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾದ ಮಾಡಬೇಡ. ವಿದ್ವಾಂಸನಿಗೆ ಸತ್ಕಾರಮಾಡುವಂತೆಯೇ, ತಾಯಿ, ತಂದೆ, ಆಚಾರ್ಯ ಮತ್ತು ಅತಿಥಿಯ ಸೇವೆಯನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಮಾಡುತ್ತಿರು. ಯಾವ ಅನಿಂದಿತವಾದ ಧರ್ಮಯುಕ್ತವಾದ ಕರ್ಮಗಳಿವೆಯೋ, ಆ ಸತ್ಯಭಾಷಣವೇ ಮೊದಲಾದುವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರು; ಅವುಗಳಿಂದ ಬೇರೆಯಾದ ಮಿಥ್ಯಾಭಾಷಣ- ಮೊದಲಾದುವನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಮಾಡಬೇಡ. ನಮ್ಮ ಸುಚರಿತ್ರಗಳು, ಎಂದರೆ ಧರ್ಮಯುಕ್ತ ಕರ್ಮಗಳು ಯಾವುವು ಇವೆಯೋ, ಅವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸು, ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಪಾಪಾಚರಣಗಳು ಯಾವುವು ಇವೆಯೋ, ಅವನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಮಾಡಬೇಡ. (೨)

ನಮ್ಮ ನಡುವೆ ಯಾವ ಉತ್ತಮ ವಿದ್ವಾಂಸರೂ, ಧರ್ಮಾತ್ಮರೂ ಆದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿದ್ದಾರೋ, ಅವರ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತುಕೋ ಮತ್ತು ಅವರಲ್ಲಿಯೇ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನಿಡುತ್ತಿರು. ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಕೊಡಬೇಕು. ಅಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಕೊಡಬೇಕು. ಚಂದವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಲಜ್ಜೆಯಿಂದ ಕೊಡಬೇಕು. ಭಯದಿಂದ ಕೊಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯಿಂದಲೂ ಕೊಡಬೇಕು.ಯಾವಾಗಲಾದರೂ ನಿನಗೆ ಕರ್ಮದ ಅಥವಾ ಶೀಲದ ಬಗೆಗೆ, ಹಾಗೂ ಉಪಾಸನಾ-ಜ್ಞಾನಗಳ ಬಗೆಗೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಬಗೆಯ ಸಂಶಯ ಉಂಟಾದರೆ, (೩)

ಯಾರೂ ವಿಚಾರಶೀಲರೂ, ಪಕ್ಷಪಾತರಹಿತರೂ, ಯೋಗಿಗಳೂ, ಅಯೋಗಿಗಳೂ, * ಆರ್ದ್ರಚಿತ್ತರೂ, ಧರ್ಮದ ಕಾಮನೆಮಾಡುವ ಧರ್ಮಾತ್ಮರೂ ಆದ ಪುರುಷರಿದ್ದಾರೋ, ಅವರು ಹೇಗೆ ಧರ್ಮಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತಾರೋ, ಹಾಗೆ ನೀನೂ ಕೂಡ ಆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿರು. ಇದೇ ಆದೇಶ, ಆಜ್ಞೆ; ಇದೇ ಉಪದೇಶ; ಇದೇ ವೇದದ ಉಪನಿಷತ್ತು; ಮತ್ತು ಇದೇ ಶಿಕ್ಷಣ. ಇದೇ ರೀತಿ ವರ್ತಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ನಡೆ-ನುಡಿಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.. (೪)

ಅಕಾಮಸ್ಯ ಕ್ರಿಯಾ ಕಾಚಿದ್ದೃಶ್ಯತೇ ನೇಹ ಕರ್ಹಿಚಿತ್ ।
ಯದ್ಯದ್ಧಿ ಕ್ರಿಯ ತೇ ಕಿಂಚಿತ್ತತ್ತತ್ಕಾಮಸ್ಯ ಚೇಷ್ಟಿತಮ್ ॥ (ಮನು : ೨. ೪)

ನಿಷ್ಕಾಮನಾದ ಪುರುಷನಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣುಗಳ ಮುಚ್ಚುವಿಕೆ - ತೆರೆಯುವಿಕೆಯಾಗುವುದೂ ಕೂಡ ಸರ್ವಥಾ ಅಸಂಭವ - ಎಂಬುದನ್ನು ಮಾನವರು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದರಿಂದ (ಮಾನವನು) ಏನೇನು ಮಾಡುತ್ತಾನೋ, ಆಯಾ ಕ್ರಿಯೆಗಳು ಕಾಮನೆಯಿಲ್ಲದೆ ನಡೆಯವು-ಎಂಬುದು ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ.

ಆಚಾರಃ ಪರಮೋ ಧರ್ಮಃ ಶ್ರುತ್ಯುಕ್ತಃಸ್ಮಾರ್ತ ಏವ ಚ ।
ತಸ್ಮಾದಸ್ಮಿನ್ ಸದಾ ಯುಕ್ತೋ ನಿತ್ಯಂ ಸ್ಯಾದಾತ್ಮವಾನ್ ದ್ವಿಜಃ ॥೧॥
ಆಚಾರಾದ್ವಿಚ್ಯುತೋ ವಿಪ್ರೋ ನ ವೇದಫಲಮಶ್ನುತೇ ।
ಆಚಾರೇಣ ತು ಸಂಯುಕ್ತಃ ಸಂಪೂರ್ಣಫಲಭಾಗ್ಭವೇತ್ ॥ ೨ ॥

(ಮನು: ೧. ೧೦೮. ೧೦೯)

ಮಾತನಾಡುವುದರ, ಆಲಿಸುವುದರ, ಕೇಳಿಸುವುದರ, ಓದುವುದರ ಮತ್ತು ಓದಿಸುವುದರ ಫಲ ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ವೇದಾನುಕೂಲವಾದ ಸ್ಮೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿತವಾದ ಧರ್ಮವನ್ನು ಆಚರಿಸುವುದೇ ಆಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಧರ್ಮಾಚಾರದಲ್ಲಿ ಸದಾ ಯುಕ್ತನಾಗಿರಬೇಕು. (೧)

ಏಕೆಂದರೆ, ಯಾವನು ಧರ್ಮಾಚರಣದಿಂದ ರಹಿತನಾಗಿರುತ್ತಾನೋ, ಅವನು ವೇದಪ್ರತಿಪಾದಿತವಾದ ಧರ್ಮದಿಂದ ಹುಟ್ಟುವ ಸುಖವೆಂಬ ಫಲವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲಾರನು. ಮತ್ತು ಯಾವನು ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿತು ಧರ್ಮಾಚರಣಮಾಡುತ್ತಾನೋ, ಅವನೇ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸುಖವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. (೨)

ಯೋಽವಮನ್ಯೇತ ತೇ ಮೂಲೇ ಹೇತುಶಾಸ್ತ್ರಾಶ್ರಯಾದ್ವಿಜಃ ।
ಸ ಸಾಧುಭಿರ್ಬಹಿಷ್ಕಾರ್ಯೋ ನಾಸ್ತಿಕೋ ವೇದನಿಂದಕಃ ॥ (ಮನು : ೨.೧೧)

ಯಾವನು ವೇದಗಳ ಮತ್ತು ವೇದಾನುಕೂಲವಾದ, ಆಪ್ತಪುರುಷರಿಂದ ರಚಿತವಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಅಪಮಾನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೋ, ಆ ವೇದನಿಂದಕನಾದ ನಾಸ್ತಿಕನನ್ನು ಜಾತಿ, ಪಂಕ್ತಿ ಮತ್ತು ದೇಶದಿಂದ ಹೊರಗಿಡಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ-

---

*ಅಯೋಗಿಗಳು- ಎಂದರೆ ಸಾಂಸಾರಿಕರಾಗಿದ್ದರೂ ಅಲಿಪ್ತರಾಗಿರುವವರು

ವೇದಃ ಸ್ಮೃತಿಃ ಸದಾಚಾರಃ ಸ್ವಸ್ಯ ಚ ಪ್ರಿಯಮಾತ್ಮನಃ ।

ಏತಚ್ಚತುರ್ವಿಧಂ ಪ್ರಾಹುಃ ಸಾಕ್ಷಾದ್ಧರ್ಮಸ್ಯ ಲಕ್ಷಣಮ್ ॥ (ಮನು:-೨.೧೨)

ವೇದ,ಸ್ಮೃತಿ, ವೇದಾನುಕೂಲವಾದ, ಆಪ್ತೋಕ್ತವಾದ ಮನುಸ್ಮೃತಿ - ಮೊದಲಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು, ಸನಾತನ - ಎಂದರೆ, ವೇದಗಳ ಮೂಲಕ ಪರಮೇಶ್ವರನಿಂದ ಪ್ರತಿಪಾದಿತವಾದ ಕರ್ಮವಾಗಿರುವ ಸತ್ಪುರುಷರ ಆಚಾರ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಆತ್ಮನಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದುದು - ಎಂದರೆ, ಯಾವುದನ್ನು ತನ್ನ ಆತ್ಮನು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತಾನೋ, ಅದು - ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಸತ್ಯಭಾಷಣ - ಈ ನಾಲ್ಕೂ ಧರ್ಮದ ಲಕ್ಷಣಗಳಾಗಿವೆ. ಎಂದರೆ-ಇವುಗಳಿಂದಲೇ ಧರ್ಮಾಧರ್ಮಗಳ ನಿಶ್ಚಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಪಕ್ಷಪಾತರಹಿತವಾದ, ನ್ಯಾಯ-ಸತ್ಯಗಳ ಸ್ವೀಕಾರ ಮತ್ತು ಅಸತ್ಯದ ಸರ್ವಥಾ ಪರಿತ್ಯಾಗವೆಂಬ ಯಾವ ಆಚಾರವಿದೆಯೋ, ಅದರ ಹೆಸರೇ ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಇದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ, ಯಾವ ಪಕ್ಷಪಾತಸಹಿತವಾದ ಅಸತ್ಯಾಚರಣ,ಸತ್ಯದ ತ್ಯಾಗ ಮತ್ತು ಅಸತ್ಯದ ಸ್ವೀಕಾರವೆಂಬ ಕರ್ಮವಿದೆಯೋ, ಅದನ್ನೇ ಅಧರ್ಮವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಅರ್ಥಕಾಮೇಷ್ವಸಕ್ತಾನಾಂ ಧರ್ಮಜ್ಞಾನಂ ವಿಧೀಯತೇ ।

ಧರ್ಮಂ ಜಿಜ್ಞಾಸಮಾನಾನಾಂ ಪ್ರಮಾಣಂ ಪರಮಂ ಶ್ರುತಿಃ ॥ (ಮನು : ೨.೧೩)

ಯಾವ ಪುರುಷರು (ಅರ್ಥ) ಚಿನ್ನ ಮೊದಲಾದ ರತ್ನಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು (ಕಾಮ) ಸ್ತ್ರೀ ಸೇವನೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಅವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಧರ್ಮದ ಜ್ಞಾನ ಲಭಿಸುತ್ತದೆ. ಯಾರು ಧರ್ಮದ ಜ್ಞಾನದ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೋ, ಅವರು ವೇದದ ಮೂಲಕ ಧರ್ಮದ ನಿಶ್ಚಯಮಾಡಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ- ಧರ್ಮಾಧರ್ಮಗಳ ನಿಶ್ಚಯವು ವೇದವಿಲ್ಲದೆ ಸರಿಸರಿಯಾಗಿ ಆಗಲಾರದು.

ಈ ರೀತಿ ಆಚಾರ್ಯನು ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಉಪದೇಶಮಾಡಬೇಕು . ಮತ್ತು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ರಾಜನು,ಅನ್ಯಕ್ಷತ್ರಿಯರು, ವೈಶ್ಯರು ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ಶೂದ್ರ* ಜನರಿಗೂ ಕೂಡ ವಿದ್ಯೆಯ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ, ಕೇವಲ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಾಗಿರುವವರೇ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಮಾಡಿ, ಕ್ಷತ್ರಿಯರೇ ಮೊದಲಾದವರು ಮಾಡದೇ ಇದ್ದರೆ ವಿದ್ಯೆ, ಧರ್ಮ,ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಧನ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ವೃದ್ಧಿ ಎಂದಿಗೂ ಆಗಲಾರದು. ಏಕೆಂದರೆ- ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೇನೋ ಕೇವಲ ಓದುವುದರಿಂದ - ಓದಿಸುವುದರಿಂದ ಮತ್ತು ಕ್ಷತ್ರಿಯರೇ ಮೊದಲಾದುದರಿಂದ ಆಜೀವಿಕೆ ಪಡೆದು ಜೀವನ ನಿರ್ವಾಹಮಾಡಬಲ್ಲರು. ಆಜೀವಿಕೆಗೆ ಅಧೀನರಾಗಿ, ಮತ್ತು ಕ್ಷತ್ರಿಯರೇ ಮೊದಲಾದವರು ಆಜ್ಞೆಮಾಡುವವರೂ ಮತ್ತು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷಕರೂ, ದಂಡದಾತೃಗಳೂ ಆಗದಿರುವುದರಿಂದ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮೊದಲಾದ ಸಮಸ್ತ ವರ್ಣಗಳೂ ಪಾಖಂಡ (ತೋರಿಕೆಯ ಕರ್ಮಕಲಾಪ) ದಲ್ಲಿಯೇ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ, ಮತ್ತು ಯಾವಾಗ ಕ್ಷತ್ರಿಯರೇ ಮೊದಲಾದವರು ವಿದ್ವಾಂಸರಾಗಿರುತ್ತಾರೋ, ಆಗ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂ ಕೂಡ ಅಧಿಕ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಧರ್ಮಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು ಆ ಕ್ಷತ್ರಿಯರೇ ಮೊದಲಾದ ವಿದ್ವಾಂಸರೆದುರಿಗೆ ಪಾಖಂಡ ಅಸತ್ಯ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನೂ ಕೂಡ ಮಾಡಲಾರರು . ಮತ್ತು ಕ್ಷತ್ರಿಯರು - ಮೊದಲಾದವರು ಅವಿದ್ವಾಂಸರಾಗಿದ್ದರೆ, ಅವರು ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹೇಗೆ ಬರುತ್ತದೋ ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ - ಮಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂ ಕೂಡ ತಮ್ಮ ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ಬಯಸುವರಾದರೆ, ಕ್ಷತ್ರಿಯರೇ ಮೊದಲಾದವರಿಗೆ ವೇದಗಳೇ ಮೊದಲಾದ ಸತ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಅಧಿಕಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ- ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ಮೊದಲಾದವರೇ ವಿದ್ಯೆ, ಧರ್ಮ, ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ (ಸಂಪತ್ತು ಮತ್ತು ಸೌಂದರ್ಯ) ವೃದ್ಧಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಎಂದಿಗೂ ಭಿಕ್ಷಾವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಅವರು ವಿದ್ಯಾವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಪಕ್ಷಪಾತಿಗಳೂ ಆಗಲಾರರು. ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ವರ್ಣಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಯಾವಾಗ ವಿದ್ಯೆ- ಸುಶಿಕ್ಷಣಗಳು ಇರುತ್ತವೋ, ಆಗ ಯಾವನೂ ಪಾಖಂಡರೂಪವಾದ ಅಧರ್ಮಯುಕ್ತವಾದ ಮಿಥ್ಯಾವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ನಡೆಯಿಸಲಾರನು. ಇದರಿಂದ ಸಿದ್ಧವಾಗುವುದೇನು? ಕ್ಷತ್ರಿಯರೇ ಮೊದಲಾದವರನ್ನು ನಿಯಮಾನುಸಾರ ನಡೆಯಿಸುವವರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಮತ್ತು ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳು. ಹಾಗು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಮತ್ತು ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳನ್ನು ಉತ್ತಮ ನಿಯಮಾನುಸಾರ ನಡೆಯಿಸುವವರು ಕ್ಷತ್ರಿಯರು - ಎಂಬುದೇ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಸಮಸ್ತ ವರ್ಣಗಳ ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷರಲ್ಲಿಯೂ ವಿದ್ಯೆ ಮತ್ತು ಧರ್ಮದ ಪ್ರಚಾರ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಆಗಬೇಕು.

ಇನ್ನು ಯಾವಯಾವದನ್ನು ಓದಲೂ-ಓದಿಸಲೂ ಬೇಕೋ, ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ (ಮಾಡುವುದು) ಯೋಗ್ಯವಾಗಿದೆ. ಪರೀಕ್ಷೆ ಐದು ಬಗೆಯದಿರುತ್ತದೆ :-

ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ - ಯಾವ ಯಾವದು ಈಶ್ವರನ ಗುಣ - ಕರ್ಮ- ಸ್ವಭಾವಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ವೇದಗಳಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿರುವುದೋ,

---

* ಮಹರ್ಷಿಗಳು ವರ್ಣವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಜನ್ಮದ ಆಧಾರದಿಂದ ಅಲ್ಲ; ಗುಣಕರ್ಮಸ್ವಭಾವಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಅಂಗೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ, ಈ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ,ಕ್ಷತ್ರಿಯ,ವೈಶ್ಯ, ಶೂದ್ರ- ಎಂಬ ಶಬ್ದಗಳಿಂದ, ಈಗ ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿರುವ ಆಯಾ ಹೆಸರಿನ ಕುಲಗಳಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದವರು - ಎಂಬ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಬೇಕು.

ಅದೆಲ್ಲವೂ ಸತ್ಯ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದುದು ಅಸತ್ಯ.

ಎರಡನೆಯದಾಗಿ - ಯಾವಯಾವದು ಸೃಷ್ಟಿಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿರುವುದೋ ಅದೆಲ್ಲವೂ ಸತ್ಯ ಮತ್ತು ಯಾವಯಾವದು ಸೃಷ್ಟಿಕ್ರಮಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿದೆಯೋ, ಅದೆಲ್ಲವೂ ಅಸತ್ಯ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ- ಮಾತಾಪಿತೃಗಳ ಸಂಯೋಗವಿಲ್ಲದೆಯೇ ಹುಡುಗನು ಹುಟ್ಟಿದನು ಎಂದು ಯಾವನಾದರೂ ಹೇಳಿದರೆ, ಇಂತಹ ಕಥನ ಸೃಷ್ಟಿಕ್ರಮಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಸರ್ವಥಾ ಅಸತ್ಯ.

ಮೂರನೆಯದಾಗಿ - 'ಆಪ್ತರು' ಎಂದರೆ, ಧಾರ್ಮಿಕರೂ, ವಿದ್ವಾಂಸರೂ, ಸತ್ಯವಾದಿಗಳೂ, ನಿಷ್ಕಪಟರೂ ಆದವರ ಸಂಗ ಮತ್ತು ಉಪದೇಶಕ್ಕೆ ಯಾವುದು ಅನುಕೂಲವಾಗಿದೆಯೋ , ಅದೆಲ್ಲವೂ ಗ್ರಾಹ್ಯ ಮತ್ತು ಯಾವಯಾವದು ವಿರುದ್ಧವಾಗಿದೆಯೋ, ಅದೆಲ್ಲವೂ ಅಗ್ರಾಹ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ನಾಲ್ಕನೆಯದಾಗಿ - ಯಾವುದು ತನ್ನ ಆತ್ಮನ ಪವಿತ್ರತೆ (ಮತ್ತು) ವಿದ್ಯೆಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿದೆಯೋ ಅದು ಗ್ರಾಹ್ಯ; ಅಂದರೆ- ಹೇಗೆ ತನಗೆ ಸುಖವು ಪ್ರಿಯವೂ ಮತ್ತು ದುಃಖವು ಅಪ್ರಿಯವೂ ಆಗಿದೆಯೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಎಲ್ಲೆಡೆಯೂ, ನಾನು ಯಾವನಿಗಾದರೂ ದುಃಖವನ್ನು ಅಥವಾ ಸುಖವನ್ನು ಕೊಡುವೆನಾದರೆ, ಅವನೂ ಅಪ್ರಸನ್ನನು ಇಲ್ಲವೇ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗುವನು - ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮತ್ತು

ಐದನೆಯದಾಗಿ - ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ , ಅನುಮಾನ, ಉಪಮಾನ, ಶಬ್ದ , ಐತಿಹ್ಯ , ಅರ್ಥಾಪತ್ತಿ, ಸಂಭವ ಮತ್ತು ಅಭಾವ- ಎಂಬ ಎಂಟು ಪ್ರಮಾಣಗಳು ಇರುತ್ತವೆ.

(ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾದಿ ಎಂಟು ಪ್ರಮಾಣಗಳ ಲಕ್ಷಣ)

ಇವುಗಳಲ್ಲಿ , ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ- ಮೊದಲಾದುವುಗಳ ಯಾವ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಬರೆಯುವೆವೋ, ಅವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ನ್ಯಾಯಶಾಸ್ತ್ರದ ಮೊದಲನೆಯ ಮತ್ತು ಎರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದವು- ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಿರಿ.

ಇಂದ್ರಿಯಾರ್ಥಸನ್ನಿಕರ್ಷೋತ್ಪನ್ನಂ ಜ್ಞಾನಮವ್ಯಪದೇಶ್ಯಮವ್ಯಭಿಚಾರಿ ವ್ಯವಸಾಯಾತ್ಮಕಂ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಮ್ ॥ (ನ್ಯಾಯ:-೧.೧.೪)

ಯಾವ ಶ್ರೋತ್ರ, ಚರ್ಮ, ಚಕ್ಷು , ಜಿಹ್ವೆ ಮತ್ತು ನಾಸಿಕದ, ಶಬ್ದ, ಸ್ಪರ್ಶ, ರೂಪ, ರಸ ಮತ್ತು ಗಂಧದೊಂದಿಗೆ ಅವ್ಯವಹಿತವಾದ, ಎಂದರೆ ಆವರಣ **ರಹಿತವಾದ** ಸಂಬಂಧವಾಗುವುದೋ, ಇಂದ್ರಿಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಮನಸ್ಸಿನ ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸಿನೊಂದಿಗೆ ಆತ್ಮನ ಸಂಯೋಗದಿಂದ ಜ್ಞಾನ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುವುದೋ, ಅದನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ, ಯಾವುದು **ವ್ಯಪದೇಶ್ಯ** ಅಂದರೆ **ಸಂಜ್ಞಾ-ಸಂಜ್ಞೀ** ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುತ್ತದೋ, ಆ ಜ್ಞಾನವಾಗಿರಬಾರದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ,- ಯಾವನಾದರೂ ಒಬ್ಬನು, ಯಾವನೋ ಒಬ್ಬನಿಗೆ - "ನೀನು ನೀರನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾ"- ಎಂದನು. ಅವನು ತಂದು, ಅವನ ಬಳಿಯಿಟ್ಟು,'ಇದು ನೀರು' - ಎಂದನು. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ' ನೀರು ' ಎಂಬ ಈ ಎರಡಕ್ಷರಗಳ '**ಸಂಜ್ಞೆ**' (ಪದ) ವನ್ನು ತರುವವನು ಅಥವಾ ತರಿಸುವವನು ನೋಡಲಾರನು. ಆದರೆ ಯಾವ ಪದಾರ್ಥದ ಹೆಸರು 'ನೀರು' ಆಗಿದೆಯೋ, ಅದೇ '**ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ**' ವಾಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಶಬ್ದದಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುವ ಜ್ಞಾನವು ಶಬ್ದ ಪ್ರಮಾಣದ ವಿಷಯ. ಅದು '**ಅವ್ಯಭಿಚಾರಿ**' ಯಾಗಿರಬೇಕು . ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಯಾವನೋ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಬವನ್ನು ನೋಡಿ 'ಪುರುಷ' ಎಂಬ ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಮತ್ತು ಹಗಲಿನಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೆ, ರಾತ್ರಿಯ 'ಪುರುಷ'ನೆಂಬ ಜ್ಞಾನವು ನಾಶವಾಗಿ, 'ಕಂಬ' ಎಂಬ ಜ್ಞಾನ ಉಳಿಯಿತು. ಇಂತಹ ವಿನಾಶಯುಕ್ತ ಜ್ಞಾನದ ಹೆಸರು '**ವ್ಯಭಿಚಾರಿ**' ಎಂದಾಗಿದೆ. (ಇಂತಹದು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವೆನ್ನಿಸದು) ಅದು ವ್ಯವಸಾಯಾತ್ಮಕವಾಗಿರಬೇಕು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಯಾವನೋ ದೂರದಿಂದ ನದಿಯ ಮರಳನ್ನು ನೋಡಿ, **"ಅಲ್ಲಿ ಬಟ್ಟೆಗಳು ಒಣಗುತ್ತಿವೆ; ನೀರಾಗಿದೆ; ಅಥವಾ ಮತ್ತೇನೋ ಆಗಿದೆ"**. - ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. "ಅಲ್ಲಿ ದೇವದತ್ತ ನಿಂತಿದ್ದಾನೋ, ಯಜ್ಞದತ್ತನೋ!" ಎಂದು ಮತ್ತೊಬ್ಬ ತರ್ಕಿಸುತ್ತಾನೆ. ಒಂದು ನಿಶ್ಚಿತವಾಗುವವರೆಗೆ, ಅದು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಜ್ಞಾನವಲ್ಲ. ಆದರೆ ಯಾವುದು ಅವ್ಯಪದೇಶ್ಯವೂ, ಅವ್ಯಭಿಚಾರಿಯೂ ಮತ್ತು ನಿಶ್ಚಯಾತ್ಮಕವೂ ಆದ ಜ್ಞಾನವಾಗಿದೆಯೋ, ಅದನ್ನೇ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಎರಡನೆಯದು ಅನುಮಾನ : -

ಅಥ ತತ್ಪೂರ್ವಕಂ ತ್ರಿವಿಧಮನುಮಾನಂ ಪೂರ್ವವಚ್ಛೇಷವತ್ಸಾಮಾನ್ಯ ತೋ ದೃಷ್ಟಂ ಚ ॥ (ನ್ಯಾಯ : ೧.೧.೫)

ಯಾವುದು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಪೂರ್ವಕವಾಗಿರುತ್ತದೋ, ಎಂದರೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ತತ್ತ್ವದ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ದೇಶ (ಭಾಗ) ಅಥವಾ ಸಂಪೂರ್ಣ ದ್ರವ್ಯದ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವು ಯಾವುದಾದರೂ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಗಿದ್ದು, ದೂರದೇಶದಿಂದ ಅದರ

ಸಹಚಾರಿಯಾದ ಒಂದು ದೇಶ (ಭಾಗ ಅಥವಾ ಅಂಶ) ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗುವುದರಿಂದ, ನೋಡದಿರುವ ಅವಯವಿಯ ಜ್ಞಾನ ಉಂಟಾಗುವುದನ್ನು ಅನುಮಾನವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ - ಮಗನನ್ನು ನೋಡಿ ತಂದೆಯ, ಪರ್ವತ ಮೊದಲಾದೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಗೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಬೆಂಕಿಯ, ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸುಖ ದುಃಖಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಪೂರ್ವಜನ್ಮದ ಜ್ಞಾನವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ಅನುಮಾನ ಮೂರು ಬಗೆಯದಿರುತ್ತದೆ. ಒಂದನೆಯದು - **'ಪೂರ್ವವತ್'**. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಮೋಡಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಮಳೆಯ, ಮದುವೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿಯ, ಓದುತ್ತಿರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ವಿದ್ಯೆ ಲಭಿಸುವುದರ ನಿಶ್ಚಯ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಮೊದಲಾದುವುಗಳಂತೆ, ಎಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ಕಾರಣವನ್ನು ನೋಡಿ ಕಾರ್ಯದ ಜ್ಞಾನವಾಗುತ್ತದೋ, ಅದು ಪೂರ್ವವತ್. ಎರಡನೆಯದು - **'ಶೇಷವತ್'** ಎಂದರೆ ನದಿಯ ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ನೋಡಿ, ಮೇಲಣ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಆಗಿರುವ ಮಳೆಯ, ಮಗನನ್ನು ನೋಡಿ ತಂದೆಯ, ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಅನಾದಿ ಕಾರಣ ಮತ್ತು ಕರ್ತೃವಾದ ಈಶ್ವರನ ಮತ್ತು ಪಾಪ - ಪುಣ್ಯಗಳ ಆಚರಣವನ್ನು ನೋಡಿ ಸುಖ - ದುಃಖಗಳ, ಜ್ಞಾನ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ ಕಾರಣದ ಜ್ಞಾನ ಲಭಿಸುವುದೋ ಅದನ್ನೇ 'ಶೇಷವತ್' - ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಮೂರನೆಯದು - **'ಸಾಮಾನ್ಯತೋ ದೃಷ್ಟ'** ಎಂದರೆ ಯಾವುದೂ, ಯಾವುದಕ್ಕಾದರೂ ಕಾರ್ಯ ಅಥವಾ ಕಾರಣವಾಗದಿದ್ದು, ಆದರೂ, ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ವಿಧದ ಸಾಧರ್ಮ್ಯ ಒಂದರದು ಮತ್ತೊಂದಕ್ಕೆ ಇದ್ದು, ಹೇಗೆ ಯಾವನೂ ಸಂಚಾರಮಾಡದೆ ಬೇರೊಂದು ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಲಾರನೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಅನ್ಯರೂ ಕೂಡ ಸಂಚಾರಮಾಡದೆ ಬೇರೆ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಎಂದಿಗೂ ಹೋಗಲಾರರು - ಎನ್ನುವ ಹಾಗೆ ನಿಶ್ಚಯ ಉಂಟಾಗುವಿಕೆ. **"ಅನು, ಅರ್ಥಾತ್ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಸ್ಯಪಶ್ಚಾತ್, ಮೀಯತೇ ಯೇನ ತದನುಮಾನಂ."**- ಯಾವುದು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷದ ಅನಂತರವೇ ಉಂಟಾಗುವುದೋ ಅದೇ ಅನುಮಾನ ಎನ್ನುವುದೇ ಅನುಮಾನವೆಂಬ ಶಬ್ದ ಅರ್ಥವಾಗಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ - ಹೊಗೆಯನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ನೋಡದೆ, ಕಾಣದಿರುವ ಬೆಂಕಿಯ ಜ್ಞಾನ ಎಂದಿಗೂ ಉಂಟಾಗಲಾರದು.

ಮೂರನೆಯದು **"ಉಪಮಾನ"** :-

"ಪ್ರಸಿದ್ಧಸಾಧರ್ಮ್ಯಾತ್ ಸಾಧ್ಯ ಸಾಧನಮುಪ ಮಾನಮ್" (ನ್ಯಾಯ :- ೧. ೧.೬)

ಯಾವುದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷದೊಂದಿಗೆ ಹೊಂದಿರುವ ಸಾಧರ್ಮ್ಯದಿಂದ ಸಾಧ್ಯದ- ಎಂದರೆ, ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಬೇಕಾಗಿರುವ ಜ್ಞಾನದ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಸಾಧನವಾಗಿದೆಯೋ, ಅದನ್ನು "ಉಪಮಾನ"- ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. **"ಉಪಮೀಯತೇ ಯೇನ, ತದುಪಮಾನಂ"** ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಯಾವನೋ ಒಬ್ಬನು ಯಾವನಾದರೂ ಭೃತ್ಯನಿಗೆ - "ನೀನು ವಿಷ್ಣುಮಿತ್ರನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾ"- ಎಂದನು. ಅವನು -"ಅವನನ್ನು ನಾನು ಎಂದೂ ನೋಡಲಿಲ್ಲ" ಎಂದನು. ಅವನ ಯಜಮಾನನು- "ಈ ದೇವದತ್ತ ಹೇಗಿದ್ದಾನೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಆ ವಿಷ್ಣುಮಿತ್ರನಿದ್ದಾನೆ"- ಎಂದನು. ಅಥವಾ, "ಈ ಹಸು ಹೇಗಿದೆಯೋ, ಗವಯವೂ*ಹಾಗೆಯೇ ಇರುತ್ತದೆ"- (ಎಂದು ಹೇಳಿದನೆಂದು ಭಾವಿಸಿರಿ) ಯಾವಾಗ ಅವನು ಅಲ್ಲಿ ಹೋದನೋ, ಮತ್ತು ದೇವದತ್ತನಂತೆ ಇರುವ ಅವನನ್ನು (ವಿಷ್ಣುಮಿತ್ರ) ನೋಡಿದನೋ, ಆಗ ಇವನೇ ವಿಷ್ಣುಮಿತ್ರನು - ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯಮಾಡಿಕೊಂಡನು ; ಅವನನ್ನು ಕರೆತಂದನು . ಅಥವಾ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪ್ರಾಣಿ ಹಸುವಿನಂತೆ ಇರುವುದನ್ನು ಕಂಡನೋ, ಅದರ ಬಗೆಗೆ ಅದರ ಹೆಸರೇ 'ಗವಯ' ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿಕೊಂಡನು.

ನಾಲ್ಕನೆಯದು **ಶಬ್ದಪ್ರಮಾಣಃ** -

"ಆಪ್ತೋಪದೇಶಃ ಶಬ್ದಃ" (ನ್ಯಾಯ :- ೧.೧.೭)

ಆಪ್ತನು - ಎಂದರೆ ಪೂರ್ಣ ವಿದ್ವಾಂಸನೂ, ಧರ್ಮಾತ್ಮನೂ, ಪರೋಪಕಾರ ಪ್ರಿಯನೂ, ಸತ್ಯವಾದಿಯೂ, ಪುರುಷಾರ್ಥಿಯೂ, ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನೂ ಆದ ಪುರುಷನು ತನ್ನ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಯಾವುದನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೋ, ಯಾವುದರಿಂದ ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ್ದಾನೋ, ಅದನ್ನೇ ಹೇಳುವ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಪ್ರೇರಿತನಾಗಿ, ಸಮಸ್ತ ಮಾನವರ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಉಪದೇಶ ಮಾಡುವವನು. ಎಂದರೆ ಭೂಮಿಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ಪರಮೇಶ್ವರನ ವರೆಗೆಯಿರುವ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಗಳಿಸಿ, ಉಪದೇಶಕನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಯಾವುದು ಇಂತಹ ಪುರುಷರ ಉಪದೇಶವಾಗಿರುತ್ತದೋ, ಅದನ್ನು ಮತ್ತು ಪೂರ್ಣ ಆಪ್ತನಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಉಪದೇಶಗಳಾದ ವೇದಗಳನ್ನು ಶಬ್ದ ಪ್ರಮಾಣ ವೆಂದು ತಿಳಿಯಿರಿ.

ಐದನೆಯದು **ಐತಿಹ್ಯ** :-

---

* ಗವಯ - ಎಂಬುದು Yak ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ, ಪಾರ್ವತ್ಯ ಪ್ರದೇಶದ, ಎತ್ತಿನ ಜಾತಿಗೆ ಸೇರಿದ ಪ್ರಾಣಿ.

ನ ಚತುಷ್ಟ್ವಮೈತಿಹ್ಯಾರ್ಥಾಪತ್ತಿ ಸಂಭವಾಭಾವಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಾತ್[1] **॥** (ನ್ಯಾಯ:-೨. ೨. ೧)

"ಇತಿಹ"- ಎಂದರೆ "ಹೀಗೆ ಇದ್ದನು; ಅವನು ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದನು"- ಎನ್ನುವುದು ; ಅಂದರೆ, ಯಾವನಾದರೂ ಒಬ್ಬನ ಜೀವನಚರಿತ್ರದ ಹೆಸರು "**ಐತಿಹ್ಯ**" - ಎಂದು.

ಆರನೆಯದು "**ಅರ್ಥಾಪತ್ತಿ**" : -

"**ಅರ್ಥಾದಾಪದ್ಯತೇ ಸಾ ಅರ್ಥಾಪತ್ತಿಃ** " **ಕೇನಚಿದುಚ್ಯತೇ "ಸತ್ಸುಘನೇಷು ವೃಷ್ಟಿಃ ; ಸತಿ ಕಾರಣೇ ಕಾರ್ಯಂ ಭವತೀತಿ . ಕಿಮತ್ರ ಪ್ರಸಜ್ಯತೇ? ಅಸತ್ಸು ಘನೇಷು ವೃಷ್ಟಿಃ ಅಸತಿ ಕಾರಣೇಚ ಕಾರ್ಯಂ ನ ಭವತಿ**". ಉದಾಹರಣೆಗೆ - ಒಬ್ಬನು ಮತ್ತೊಬ್ಬನಿಗೆ "ಮೋಡವಿರುವುದರಿಂದ ಮಳೆ, ಮತ್ತು ಕಾರಣವಿರುವುದರಿಂದ ಕಾರ್ಯ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುತ್ತದೆ".- ಎಂದು ಹೇಳಿದನು . ಇದರಿಂದ, ಮೋಡವಿಲ್ಲದೆ ಮಳೆ ಮತ್ತು ಕಾರಣವಿಲ್ಲದೆ ಕಾರ್ಯ ಎಂದಿಗೂ ಆಗಲಾರದು - ಎಂಬ ಇನ್ನೊಂದು ಮಾತು, ಹೇಳದಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ .

ಏಳನೆಯದು "**ಸಂಭವ**" : -

"**ಸಂಭವತಿ ಯಸ್ಮಿನ್, ಸ ಸಂಭವಃ**" ಯಾವನಾದರೂ "ತಾಯಿ - ತಂದೆಗಳಿಲ್ಲದೆಯೇ ಸಂತತಿ ಹುಟ್ಟಿತು; ಯಾವನೋ ಒಬ್ಬನು ಸತ್ತವರನ್ನು ಬದುಕಿಸಿದನು; ಪರ್ವತಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿದನು; ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ತೇಲಿಸಿದನು; ಚಂದ್ರನನ್ನು ತುಂಡರಿಸಿದನು; ಪರಮೇಶ್ವರನ ಅವತಾರವಾಯಿತು; ಮನುಷ್ಯನ ಕೊಂಬುಗಳನ್ನು ನೋಡಿದೆನು; ಮತ್ತು ಬಂಜೆಯ ಮಗನಿಗೆ ಮತ್ತು ಮಗಳಿಗೆ ವಿವಾಹವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದೆನು".- ಎಂದು ಈ ಮೊದಲಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದರೆ, ಇವೆಲ್ಲ ಅಸಂಭವ; ಏಕೆಂದರೆ- ಈ ಮಾತುಗಳೆಲ್ಲಾ ಸೃಷ್ಟಿಕ್ರಮಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿವೆ. ಮತ್ತು ಯಾವುದು ಸೃಷ್ಟಿಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿರುವುದೋ, ಅದು ಮಾತ್ರ ಸಂಭವ.

ಎಂಟನೆಯದು "**ಅಭಾವ**" : -

"**ನ ಭವಂತಿ ಯಸ್ಮಿನ್ ಸೋಽಭಾವಃ**"[2] ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಯಾವನೋ ಒಬ್ಬನು ಮತ್ತೊಬ್ಬನಿಗೆ - "ಆನೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾ"- ಎಂದನು. ಅವನು ಅಲ್ಲಿ ಆನೆಯ ಅಭಾವವನ್ನು ಕಂಡು, ಆನೆ ಎಲ್ಲಿದ್ದಿತೋ, ಅಲ್ಲಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದನು.

ಇವು ಎಂಟು ಪ್ರಮಾಣಗಳು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಶಬ್ದದಲ್ಲಿ ಐತಿಹ್ಯವನ್ನೂ , ಮತ್ತು ಅನುಮಾನದಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಾಪತ್ತಿ , ಸಂಭವ ಮತ್ತು ಅಭಾವವನ್ನೂ ಎಣಿಸಿದರೆ , ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಮಾಣಗಳು ಉಳಿಯುತ್ತವೆ. ಈ ಐದು ಬಗೆಯ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಿಂದ ಮಾನವನು ಸತ್ಯಾಸತ್ಯಗಳ ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಬಲ್ಲನು ; ಬೇರೆ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲ .

"**ಧರ್ಮವಿಶೇಷಪ್ರಸೂತಾತ್ ದ್ರವ್ಯಗುಣಕರ್ಮಸಾಮಾನ್ಯವಿಶೇಷಸಮವಾಯಾನಾಂ ಪದಾರ್ಥಾನಾಂ**

ಸಾಧರ್ಮ್ಯ ವೈಧರ್ಮ್ಯಾಭ್ಯಾಂ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನಾನ್ನಿಃ ಶ್ರೇಯಸಮ್" (ವೈಶೇಷಿಕ : - ೧.೧.೪)

ಮಾನವನು ಧರ್ಮದ ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಯೋಗ್ಯರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಪವಿತ್ರನಾಗಿ, ಪೃಥಿವೀ ಜಡ ಮತ್ತು ಜಲವೂ ಜಡ - ಎಂಬ ಹಾಗೆ ಸಾಧರ್ಮ್ಯ, ಎಂದರೆ ಸಮಾನಧರ್ಮವನ್ನೂ, ಪೃಥಿವೀ ಕಠೋರ ಮತ್ತು ಜಲ ಕೋಮಲ - ಎಂಬ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವೈಧರ್ಮ್ಯ- ಎಂದರೆ ವಿಪರೀತ ಧರ್ಮವನ್ನೂ , ಇದೇ ರೀತಿ ದ್ರವ್ಯ , ಗುಣ, ಕರ್ಮ, ಸಾಮಾನ್ಯ, ವಿಶೇಷ ಮತ್ತು ಸಮವಾಯ - ಈ ಆರು ಪದಾರ್ಥಗಳ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನದಿಂದ, ಎಂದರೆ ಸ್ವರೂಪಜ್ಞಾನದಿಂದ "ನಿಃ ಶ್ರೇಯಸ" ವನ್ನು, ಮೋಕ್ಷವನ್ನು , ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

ಪೃಥಿವ್ಯಾಪಸ್ತೇಜೋವಾಯುರಾಕಾಶಂ ಕಾಲೋ ದಿಗಾತ್ಮಾ ಮನ ಇತಿ ದ್ರವ್ಯಾಣಿ ॥ (ವೈಶೇಷಿಕ :- ೧.೧.೫)

ಪೃಥಿವೀ, ಜಲ, ತೇಜ, ವಾಯು,ಆಕಾಶ, ಕಾಲ, ದಿಕ್ಕು, ಆತ್ಮ ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸು ಈ ಒಂಭತ್ತು ದ್ರವ್ಯಗಳಾಗಿವೆ.

ಕ್ರಿಯಾಗುಣವತ್ಸಮವಾಯಿಕಾರಣಮಿತಿ ದ್ರವ್ಯಲಕ್ಷಣಮ್ ॥ (ವೈಶೇಷಿಕ :- ೧.೧.೧೫)

---

[1] ಐತಿಹ್ಯ,ಅರ್ಥಾಪತ್ತಿ,ಸಂಭವ, ಅಭಾವಗಳೂ ಕೂಡ ಪ್ರಮಾಣಗಳೇ ಆಗಿರುವುವು, ಪ್ರಮಾಣಗಳು ಕೇವಲ ನಾಲ್ಕೇ ಅಲ್ಲ-ಎಂಬುದೇ ಸೂತ್ರದ ಅರ್ಥ.

[2] ಅಭಾವ - ಎಂದರೆ ಇಲ್ಲದಿರುವಿಕೆ.

"ಕ್ರಿಯಾಶ್ಚ ಗುಣಾಶ್ಚ ವಿದ್ಯಂತೇ ಯಸ್ಮಿನ್ ತತ್ ಕ್ರಿಯಾಗುಣವತ್" - ಯಾವುದರಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯಾಗುಣಗಳು, ಮತ್ತು ಕೇವಲ ಗುಣಗಳು ಇರುತ್ತವೋ, ಅದನ್ನು ದ್ರವ್ಯವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಪೃಥಿವೀ, ಜಲ, ತೇಜಸ್ಸು, ವಾಯು, ಮನಸ್ಸು ಮತ್ತು ಆತ್ಮ - ಈ ಆರು ದ್ರವ್ಯಗಳು ಕ್ರಿಯಾ ಮತ್ತು ಗುಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವಂತಹವಾಗಿವೆ. ಮತ್ತು, ಆಕಾಶ,ಕಾಲ ಹಾಗೂ ದಿಕ್ಕು- ಈ ಮೂರೂ ಕ್ರಿಯಾರಹಿತವೂ, ಗುಣಯುಕ್ತವೂ ಆಗಿವೆ. (ಸಮವಾಯಿ) - **"ಸಮವೇತುಂ ಶೀಲಂ ಯಸ್ಯ ತತ್ಸಮವಾಯಿ, ಪ್ರಾಗ್ವೃತ್ತಿತ್ವಂ ಕಾರಣಂ ಸಮವಾಯಿ ಚ ತತ್ಕಾರಣಂ ಚ ಸಮವಾಯಿಕಾರಣಂ. ಲಕ್ಷ್ಯತೇ ಯೇನ ತಲ್ಲಕ್ಷಣಂ"**. "ಯಾವುದು ಸೇರುವ ಸ್ವಭಾವದಿಂದ ಯುಕ್ತವಾಗಿದೆಯೋ, ಕಾರ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಪೂರ್ವ ಕಾಲದಲ್ಲಿರುವ ಆ ಕಾರಣವನ್ನೇ ದ್ರವ್ಯವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ರೂಪವು ತಿಳಿಯಲ್ಪಡುವಂತೆ, ಯಾವುದರಿಂದ ಲಕ್ಷ್ಯವು ತಿಳಿಯಲ್ಪಡುತ್ತದೋ, ಅದನ್ನು ಲಕ್ಷಣವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ರೂಪರಸಗಂಧಸ್ಪರ್ಶವತೀ ಪೃಥಿವೀ (ವೈಶೇಷಿಕ :-೨.೧.೧)

ರೂಪ,ರಸ, ಗಂಧ, ಸ್ಪರ್ಶಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತವಾಗಿರುವುದು ಪೃಥಿವೀ, ಅದರಲ್ಲಿ ರೂಪ,ರಸ ಮತ್ತು ಸ್ಪರ್ಶ - ಇವು ಅಗ್ನಿ, ಜಲ ಮತ್ತು ವಾಯುವಿನ ಯೋಗದಿಂದ ಉಂಟಾಗಿವೆ.

ವ್ಯವಸ್ಥಿತಃ ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ಗಂಧಃ ॥ (ವೈಶೇಷಿಕ :-೨.೨.೨)

ಪೃಥಿವಿಯಲ್ಲಿ ಗಂಧವೆಂಬ ಗುಣ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಜಲದಲ್ಲಿ ರಸ, ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ರೂಪ, ವಾಯುವಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಪರ್ಶ ಮತ್ತು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಶಬ್ದ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿವೆ.

ರೂಪರಸಸ್ಪರ್ಶವತ್ಯ ಆಪೋ ದ್ರವಾಃ ಸ್ನಿಗ್ಧಾಃ ॥ (ವೈಶೇಷಿಕ :-೨.೧.೨)

ರೂಪ, ರಸ ಮತ್ತು ಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ಯುಕ್ತವೂ, ದ್ರವೀಭೂತವೂ, ಕೋಮಲವೂ ಆದುದು ಜಲವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ರಸವು ಜಲದ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಗುಣ ಮತ್ತು ರೂಪ - ಸ್ಪರ್ಶಗಳು ಅಗ್ನಿಯ ಮತ್ತು ವಾಯುವಿನ ಯೋಗದಿಂದ ಉಂಟಾಗಿವೆ. *

ಅಪ್ಸು ಶೀತತಾ ॥ (ವೈಶೇಷಿಕ : -೨.೨.೫)

ಮತ್ತು ಜಲದಲ್ಲಿ ಶೀತತ್ವವೆಂಬ ಗುಣವೂ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿದೆ.

ತೇಜೋ ರೂಪಸ್ಪರ್ಶವತ್ ॥ (ವೈಶೇಷಿಕ : -೨.೧.೩)

ರೂಪದಿಂದ ಮತ್ತು ಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ಯುಕ್ತವಾದುದು ತೇಜಸ್ಸು, ಆದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ರೂಪವು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಮತ್ತು ಸ್ಪರ್ಶವು ವಾಯುವಿನ ಯೋಗದಿಂದ ಉಂಟಾಗಿದೆ.

ಸ್ಪರ್ಶವಾನ್ ವಾಯುಃ ॥ (ವೈಶೇಷಿಕ :-೨.೧.೪)

ಸ್ಪರ್ಶಗುಣಯುಕ್ತವಾದುದು ವಾಯು. ಆದರೆ, ಇದರಲ್ಲಿಯೂ ಉಷ್ಣತ್ವ- ಶೀತತ್ವಗಳು ತೇಜಸ್ಸಿನ ಮತ್ತು ಜಲದ ಯೋಗದಿಂದ ಮೂಡಿರುತ್ತವೆ.

ತ ಆಕಾಶೇ ನ ವಿದ್ಯಂತೇ ॥ (ವೈಶೇಷಿಕ :-೨.೧.೫)

ರೂಪ, ರಸ, ಗಂಧ ಮತ್ತು ಸ್ಪರ್ಶ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿರುವುದಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ಶಬ್ದ ಮಾತ್ರ ಆಕಾಶದಗುಣವಾಗಿದೆ.

ನಿಷ್ಕ್ರಮಣಂ ಪ್ರವೇಶನಮಿತ್ಯಾಕಾಶಸ್ಯ ಲಿಂಗಮ್ ॥ (ವೈಶೇಷಿಕ:-೨.೧.೨೦)

ಯಾವುದರಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ಮತ್ತು ನಿಷ್ಕ್ರಮಣ ಆಗುತ್ತವೋ, ಅದೇ ಆಕಾಶದ ಲಿಂಗಗಳು.

ಕಾರ್ಯಾಂತರಾಪ್ರಾದುರ್ಭಾವಾಚ್ಚ ಶಬ್ದಃ ಸ್ಪರ್ಶವತಾಮಗುಣಃ ॥ (ವೈಶೇಷಿಕ : - ೨. ೧. ೨೫)

ಪೃಥಿವಿಯೇ ಮೊದಲಾದ ಅನ್ಯ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗದಿರುವುದರಿಂದ ಶಬ್ದವು ಸ್ಪರ್ಶಗುಣಯುಕ್ತವಾದ ಭೂಮಿ- ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಗುಣವಲ್ಲ; ಆದರೆ, ಶಬ್ದ ಕೇವಲ ಆಕಾಶದ ಗುಣವೇ ಆಗಿದೆ.

---

*ಆದುದರಿಂದ ಪೃಥಿವಿಯ ಮೇಲೆ ಸಿಕ್ಕುವ ಜಲವು ತತ್ತ್ವವಲ್ಲ. ತತ್ತ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ 'ಅಪಃ' ಎಂಬ ಪದ ಪ್ರಾಯಶಃ ಪ್ರಯುಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಪರಸ್ಮಿನ್ನಪರಂ ಯುಗಪಚ್ಚಿರಂ ಕ್ಷಿಪ್ರಮಿತಿ ಕಾಲಲಿಂಗಾನಿ ॥ (ವೈಶೇಷಿಕ :-೨. ೨. ೬)

ಅಪರ (ಅಮೇಲೆ) , ಪರ (ಮುಂಚೆ), ಯುಗಪತ್ (ಒಟ್ಟಿಗೆ), (ಚಿರಂ) ನಿಧಾನವಾಗಿ (ಕ್ಷಿಪ್ರಂ) ಶೀಘ್ರ- ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಯೋಗಗಳು ಯಾವುದರ ಸೂಚಕವಾಗಿ ಆಗುತ್ತವೋ, ಅದನ್ನೇ ಕಾಲವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ನಿತ್ಯೇಷ್ವಭಾವಾದನಿತ್ಯೇಷು ಭಾವಾತ್ ಕಾರಣೇ ಕಾಲಾಖ್ಯೇತಿ ॥ (ವೈಶೇಷಿಕ :- ೨. ೨. ೯)

ನಿತ್ಯವಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ ಮತ್ತು ಅನಿತ್ಯ (ಪದಾರ್ಥ) ಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವುದರಿಂದ,ಕಾರಣದಲ್ಲಿಯೇ 'ಕಾಲ'ಎಂಬ ಸಂಜ್ಞೆಯಿದೆ*.

ಇತ ಇದಮಿತಿ ಯತಸ್ತದ್ದಿಶ್ಯಂ ಲಿಂಗಮ್ ॥ (ವೈಶೇಷಿಕ :-೨, ೨, ೧೦)

ಇಲ್ಲಿಂದ ಇದು ಪೂರ್ವ, ದಕ್ಷಿಣ, ಪಶ್ಚಿಮ, ಉತ್ತರ, ಮೇಲೆ, ಕೆಳಗೆ - ಎಂಬ ವ್ಯವಹಾರ ಯಾವುದರಿಂದ ಆಗುತ್ತದೋ ಅದನ್ನೇ "ದಿಕ್ಕು" ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಆದಿತ್ಯಸಂಯೋಗಾದ್ಭೂತಪೂರ್ವಾದ್ಭವಿಷ್ಯತೋ ಭೂತಾಚ್ಚ ಪ್ರಾಚೀ ॥ (ವೈಶೇಷಿಕ :-೨, ೨, ೧೪)

ಯಾವ ಕಡೆ ಮೊದಲು ಸೂರ್ಯನ ಸಂಯೋಗವಾಗಿವೆಯೋ, ಆಗುವುದೋ, ಅದನ್ನು ಪೂರ್ವ ದಿಕ್ಕೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಿ ಅಸ್ತವಾಗುತ್ತದೋ, ಅದನ್ನು ಪಶ್ಚಿಮವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖನಾಗಿರುವ ಮಾನವನ ಬಲಗಡೆ ದಕ್ಷಿಣ ಮತ್ತು ಎಡಗಡೆ ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕು ಎನಿಸುತ್ತದೆ.

ಆದಿತ್ಯ ಸಂಯೋಗಾದ್ಭೂತಪೂರ್ವಾದ್ಭವಿಷ್ಯತೋ ಭೂತಾಚ್ಚ ಪ್ರಾಚೀ ॥ (ವೈಶೇಷಿಕ :- ೨. ೨. ೧೪)

ಯಾವ ಕಡೆ ಮೊದಲು ಸೂರ್ಯನ ಸಂಯೋಗವಾಗಿದೆಯೋ, ಆಗುವುದೋ, ಅದನ್ನು ಪೂರ್ವ ದಿಕ್ಕೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಿ ಅಸ್ತವಾಗುತ್ತದೋ, ಅದನ್ನು ಪಶ್ಚಿಮವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖನಾಗಿರುವ ಮಾನವನ ಬಲಗಡೆ ದಕ್ಷಿಣ ಮತ್ತು ಎಡಗಡೆ ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕು ಎನಿಸುತ್ತದೆ.

ಏತೇನ ದಿಗಂತರಾಲಾನಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾತಾನಿ ॥ (ವೈಶೇಷಿಕ :-೨. ೨. ೧೬)

ಇದರಿಂದ ಪೂರ್ವ-ದಕ್ಷಿಣಗಳ ನಡುವಣ ದಿಕ್ಕನ್ನು ಆಗ್ನೇಯ, ದಕ್ಷಿಣ-ಪಶ್ಚಿಮಗಳ ನಡುವಣದನ್ನು ನೈಋತ್ಯ, ಪಶ್ಚಿಮ- ಉತ್ತರಗಳ ನಡುವಣದನ್ನು ವಾಯುವ್ಯ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ - ಪೂರ್ವಗಳ ನಡುವಣ ದಿಕ್ಕನ್ನು ಈಶಾನ್ಯ ದಿಕ್ಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಇಚ್ಛಾದ್ವೇಷಪ್ರಯತ್ನ ಸುಖದುಃಖಜ್ಞಾನಾನ್ಯಾತ್ಮನೋ ಲಿಂಗಮಿತಿ ॥ (ನ್ಯಾಯ:- ೧.೧.೧೦)

ಯಾವನಲ್ಲಿ (ಇಚ್ಛಾ) ರಾಗ (ದ್ವೇಷ) ವೈರ, (ಪ್ರಯತ್ನ) ಪುರುಷಾರ್ಥ. ಸುಖ, ದುಃಖ, ಜ್ಞಾನ - ಈ ಗುಣಗಳಿರುತ್ತವೋ, ಅವನು ಜೀವಾತ್ಮನೆನಿಸುತ್ತಾನೆ. ವೈಶೇಷಿಕದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ಅಧಿಕವಾಗಿವೆ:-

ಪ್ರಾಣಾಪಾನನಿಮೇಷೋನ್ಮೇಷಜೀವನಮನೋಗತೀಂದ್ರಿಯಾಂತರ್ವಿಕಾರಾಃ ಸುಖ-ದುಃಖೇಚ್ಛಾದ್ವೇಷಪ್ರಯತ್ನಶ್ಚಾತ್ಮನೋ ಲಿಂಗಾನಿ ॥

(ವೈಶೇಷಿಕ:-೩.೨.೪)

(ಪ್ರಾಣ) ಒಳಗಿನಿಂದ ವಾಯುವನ್ನು ಹೊರಬಿಡುವುದು, (ಅಪಾನ) ಹೊರಗಿನಿಂದ ವಾಯುವನ್ನು ಒಳಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು, (ನಿಮೇಷ) ರೆಪ್ಪೆ ಮುಚ್ಚುವುದು, (ಉನ್ಮೇಷ) ರೆಪ್ಪೆಯನ್ನು ತೆರೆಯುವುದು, (ಜೀವನ) ಪ್ರಾಣಾಧಾರಣಮಾಡುವುದು, (ಮನಃ) ಮನನ, ಆಲೋಚನೆ, ಜ್ಞಾನ, (ಗತಿ) ಬೇಕಾದ ಕಡೆ ಸಂಚರಿಸುವುದು, (ಇಂದ್ರಿಯ) ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಹರಿಬಿಡುವುದು, ಅವುಗಳಿಂದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವುದು, (ಅಂತರ್ವಿಕಾರ) ಹಸಿವು, ಬಾಯಾರಿಕೆ, ಜ್ವರ, ನೋವು ಮೊದಲಾದ ವಿಕಾರಗಳ ಆಗುವಿಕೆ, ಸುಖ, ದುಃಖ, ಇಚ್ಛಾ, ದ್ವೇಷ, ಮತ್ತು ಪ್ರಯತ್ನ - ಇವೆಲ್ಲವೂ ಆತ್ಮನ ಲಿಂಗಗಳು, ಎಂದರೆ - ಕರ್ಮಗಳು ಮತ್ತು ಗುಣಾಗಳಾಗಿವೆ.

---

*ಪರಮಾತ್ಮ ಜೀವಾತ್ಮ ಎರಡೂ ನಿತ್ಯಚೇತನ ತತ್ತ್ವಗಳು, ಈ ಎರಡು ಶಾಶ್ವತ ತತ್ತ್ವಗಳಿಗೂ ಅತೀತ - ಪ್ರಚಲಿತ - ಅನಾಗತ ಎಂಬ ಕಾಲ ಸಂಯೋಗವಿಲ್ಲ. ನಿತ್ಯವೇ ಆದರೂ ಕಾರಣ - ಕಾರ್ಯ - ಎಂಬ ರೂಪಾಂತರ ಹೊಂದುವ,ಜಗದುಪಾದಾನ ಕಾರಣವಾದ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಯೋಗದಿಂದಲೇ 'ಕಾಲ' ಎಂಬ ಪದ ಬಳಕೆಗೆ ಬರುತ್ತದೆ.

ಯುಗಪಜ್ಞಾನಾನುತ್ಪತ್ತಿರ್ಮನಸೋ ಲಿಂಗಮ್ ॥ (ನ್ಯಾಯ :- ೧. ೧. ೧೬)

ಯಾವುದರಿಂದ ಒಂದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಪದಾರ್ಥಗಳ ಗ್ರಹಿಕೆ, ಜ್ಞಾನ ಉಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಅದನ್ನು ಮನಸ್ಸು- ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಹೀಗೆ ದ್ರವ್ಯದ ಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತು ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದೆವು. ಈಗ ಗುಣಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇವೆ.

ರೂಪರಸಗಂಧಸ್ಪರ್ಶಾಃ ಸಂಖ್ಯಾಪರಿಮಾಣಾನಿ ಪೃಥಕ್ತ್ವಂಸಂಯೋಗ –

ವಿಭಾಗೌ ಪರತ್ವಾಪರತ್ವೇ ಬುದ್ಧಯಃ ಸುಖದುಃಖೇಚ್ಛಾದ್ವೇಷೌ ಪ್ರಯತ್ನಾಶ್ಚ ಗುಣಾಃ ॥ (ವೈಶೇಷಿಕ :- ೧.೧.೬)

ರೂಪ, ರಸ, ಗಂಧ , ಸ್ಪರ್ಶ, ಸಂಖ್ಯೆ , ಪರಿಮಾಣ, ಪೃಥಕ್ತ್ವ , ಸಂಯೋಗ, ವಿಭಾಗ, ಪರತ್ವ, ಅಪರತ್ವ, ಬುದ್ಧಿ, ಸುಖ, ದುಃಖ, ಇಚ್ಛಾ , ದ್ವೇಷ, ಪ್ರಯತ್ನ, ಗುರುತ್ವ, ದ್ರವತ್ವ, ಸ್ನೇಹ, ಸಂಸ್ಕಾರ, ಧರ್ಮ, ಅಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಶಬ್ದ - ಈ ಇಪ್ಪತ್ತುನಾಲ್ಕು ಗುಣಗಳಿರುತ್ತವೆ. *

ದ್ರವ್ಯಾಶ್ರಯ್ಯಗುಣವಾನ್ ಸಂಯೋಗವಿಭಾಗೇಷ್ವಕಾರಣಮನಪೇಕ್ಷ ಇತಿ ಗುಣಲಕ್ಷಣಮ್॥ (ವೈಶೇಷಿಕ:-೧.೨.೧೬)

ಯಾವುದು ದ್ರವ್ಯದ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿರುತ್ತದೋ, ಬೇರೊಂದು ಗುಣವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಸಂಯೋಗ-ವಿಭಾಗಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಅನಪೇಕ್ಷ- ಎಂದರೆ, ಪರಸ್ಪರ ಒಂದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಂದರ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿರುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಅದನ್ನು ಗುಣವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ರೋತ್ರೋಪಲಬ್ಧಿರ್ಬುದ್ಧಿ ನಿರ್ಗ್ರಾಹ್ಯಃ ಪ್ರಯೋಗೇಣಾಭಿಜ್ವಲಿತ ಆಕಾಶ ದೇಶಃ ಶಬ್ದಃ ॥ (ಮ. ಪ್ರ : ೧ -೨)

ಯಾವುದು ಶ್ರೋತ್ರಗಳಿಂದ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೋ, ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಗ್ರಹಿಸಲು ಯೋಗ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೋ, ಪ್ರಯೋಗದಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿತವಾಗುತ್ತದೋ ಮತ್ತು ಯಾವುದರ ನೆಲೆ ಆಕಾಶವಾಗಿರುತ್ತದೋ, ಅದು ಶಬ್ದವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ನೇತ್ರದಿಂದ ಯಾವುದು ಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೋ, ಅದು ರೂಪ, ನಾಲಿಗೆಯಿಂದ ಯಾವುದು - ಸಿಹಿ ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೋ, ಅದು ರಸ, ಮೂಗಿನಿಂದ ಯಾವುದು ಗ್ರಾಹ್ಯವಾಗುತ್ತದೋ ಅದು ಗಂಧ ಚರ್ಮದಿಂದ ಯಾವುದು ಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೋ, ಅದು ಸ್ಪರ್ಶ,ಒಂದು, ಎರಡು ಮೊದಲಾಗಿ ಯಾವುದರಿಂದ ಗಣನೆಯಾಗುತ್ತದೋ ಅದು ಸಂಖ್ಯೆ, ಯಾವುದರಿಂದ ತೂಕ, ಎಂದರೆ ಹಗುರ, ಭಾರ- ಎಂಬುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೋ ಅದು ಪರಿಮಾಣ, ಪರಸ್ಪರ ಬೇರೆಯಾಗಿರುವುದು ಪೃಥಕ್ತ್ವ, ಪರಸ್ಪರ ಸೇರುವುದು ಸಂಯೋಗ, ಪರಸ್ಪರ ಕೂಡಿರುವುದರ ತುಂಡುಗಳಾಗುವುದು ವಿಭಾಗ, ಇದಕ್ಕಿಂತ ಇದು ಮುಂಚೆಯಿದೆ- ಎಂಬುದು ಪರ. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಇದು ಆ ಮೇಲೆ ಇದೆ- ಎಂಬುದು ಅಪರ, ಯಾವುದರಿಂದ ಒಳ್ಳೆಯದರ-ಕೆಟ್ಟದರ ಜ್ಞಾನ ಲಭಿಸುತ್ತದೋ ಅದು ಬುದ್ಧಿ, ಆನಂದ ಎಂದರೆ (ಆತ್ಮಿಕ) ಸುಖ, ಕ್ಲೇಶ - ಎಂದರೆ ದುಃಖ, ಇಚ್ಛೆ- ಎಂದರೆ ರಾಗ, ದ್ವೇಷ-ಎಂದರೆ ವಿರೋಧ, (ಪ್ರಯತ್ನ) ಅನೇಕ ವಿಧದ ಬಲ - ಪುರುಷಾರ್ಥ, (ಗುರುತ್ವ) ತೂಕವಾಗಿರುವಿಕೆ, (ದ್ರವತ್ವ) ಕರಗುವುದು, (ಸ್ನೇಹ) ಪ್ರೀತಿ, ಜಿಡ್ಡು, (ಸಂಸ್ಕಾರ) ಬೇರೆಯವರ ಯೋಗದಿಂದ, ವಾಸನೆಯ ಉತ್ಪಾದನ, (ಧರ್ಮ) ನ್ಯಾಯಾಚರಣ ಹಾಗೂ ಕಠಿಣತ್ವ- ಮೊದಲಾದುವು, (ಅಧರ್ಮ) ಅನ್ಯಾಯಾಚರಣ ಮತ್ತು ಕಠಿಣತ್ವಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಕೋಮಲತ್ವ ಈ ೨೪ ಗುಣಗಳಿವೆ.

ಉತ್ಕ್ಷೇಪಣಮವಕ್ಷೇಪಣಮಾಕುಂಚನಂ ಪ್ರಸಾರಣಂ ಗಮನಮಿತಿ ಕರ್ಮಾಣಿ ॥ (ವೈಶೇಷಿಕ : ೧.೧.೭)

"ಉತ್ ಕ್ಷೇಪಣ" - ಮೇಲಕ್ಕೇರುವುದು,"ಅವಕ್ಷೇಪಣ" ಕೆಳಕ್ಕಿಳಿಯುವುದು, "ಆಕುಂಚನ" - ಸಂಕುಚಿತವಾಗುವುದು, "ಪ್ರಸಾರಣ"- ಹರಡುವುದು, "ಗಮನ" ಬರುವುದು-ಹೋಗುವುದು,ತಿರುಗಾಡುವುದು ಮೊದಲಾದುದು- ಇವುಗಳನ್ನು ಕರ್ಮಗಳೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. [1] ಈಗ ಕರ್ಮದ ಲಕ್ಷಣ:-

ಏಕದ್ರವ್ಯಮಗುಣಂ ಸಂಯೋಗವಿಭಾಗೇಷ್ವನಪೇಕ್ಷಕಾರಣಮಿತಿ ಕರ್ಮಲಕ್ಷಣಮ್ ॥ (ವೈಶೇಷಿಕ :- ೧.೧.೧೭)

"ಏಕದ್ರವ್ಯಮಾಶ್ರಯ ಆಧಾರೋ ಯಸ್ಯ ತದೇಕದ್ರವ್ಯಂ; ನ ವಿದ್ಯತೇಗುಣೋ ಯಸ್ಯ ಯಸ್ಮಿನ್ವಾ ತದಗುಣಂ,

---

*ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿರುವುದು ಹದಿನೇಳು ಗುಣಗಳಾದರೂ,ಚಕಾರದಿಂದ ಸಮನ್ವಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಟ್ಟು ಇನ್ನೂ ಏಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ.

[1] ಉತ್ ಕ್ಷೇಪಣ-ಮೇಲಕ್ಕೇರುವುದು- ಏರಿಸುವುದು, ಅವಕ್ಷೇಪಣ- ಕೆಳಕ್ಕೆ ಬೀಳುವುದು- ಬೀಳಿಸುವುದು, ಆಕುಂಚನ- ಸ್ವತಃ ಸಂಕುಚಿತನಾಗುವುದು- ಸಂಕುಚಿತಗೊಳಿಸುವುದು, ಪ್ರಸಾರಣ- ಹರಡುವುದು- ಹರಡಿಸುವುದು, ಗಮನ-ಸ್ವತಃ ಚಲಿಸುವುದು- ಚಾಲನ ಮಾಡುವುದು- ಹೀಗೆ ಎರಡೆರಡು ಭಾವನೆ ಗ್ರಾಹ್ಯ ; ಮತ್ತು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ - ಭೌತಿಕ- ಉಭಯಾರ್ಥಗಳೂ ಗ್ರಾಹ್ಯ.

ಸಂಯೋಗೇಷು ವಿಭಾಗೇಷು ಚಾಪೇಕ್ಷಾರಹಿತಂ ಕಾರಣಂ ತತ್ಕರ್ಮ ಲಕ್ಷಣಂ". ಅಥವಾ "ಯತ್ಕ್ರಿಯತೇ ತತ್ಕರ್ಮ". ಲಕ್ಷ್ಯತೇ ಯೇನ ತಲ್ಲಕ್ಷಣಂ. ಕರ್ಮಣೋ ಲಕ್ಷಣಂ ಕರ್ಮಲಕ್ಷಣಂ" ಯಾವುದು ದ್ರವ್ಯದ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿರುವುದೋ, ಗುಣಗಳಿಂದ ರಹಿತವಾಗಿರುವುದೋ, ಸಂಯೋಗ- ವಿಭಾಗಗಳ ಆಗುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅಪೇಕ್ಷಾರಹಿತ ಕಾರಣವಾಗಿರುವುದೋ, ಅದನ್ನು ಕರ್ಮವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ದ್ರವ್ಯಗುಣಕರ್ಮಣಾಂ ದ್ರವ್ಯಂ ಕಾರಣಂ ಸಾಮಾನ್ಯಮ್ ॥ (ವೈಶೇಷಿಕ :- ೧.೧.೧೨)

ಯಾವುದು ಕಾರ್ಯದ್ರವ್ಯವಾಗಿದ್ದು, ಗುಣ ಮತ್ತು ಕರ್ಮದ ಕಾರಣ ದ್ರವ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೋ ಅದು ಸಾಮಾನ್ಯ ದ್ರವ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ದ್ರವ್ಯಾಣಾಂ ದ್ರವ್ಯಂ ಕಾರಣಂ ಸಾಮಾನ್ಯಮ್॥ (ವೈಶೇಷಿಕ:- ೧.೧.೨೩)

ಯಾವುದು ದ್ರವ್ಯಗಳ ಕಾರಣ ದ್ರವ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೋ, ಅದು ತನ್ನ ಕಾರ್ಯತ್ವದಿಂದ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ದ್ರವ್ಯತ್ವಂ ಗುಣತ್ವಂ ಕರ್ಮತ್ವಂ ಚ ಸಾಮಾನ್ಯಾನಿ ವಿಶೇಷಾಶ್ಚ ॥ (ವೈಶೇಷಿಕ :-೧.೨.೫)

ದ್ರವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ದ್ರವ್ಯತ್ವ , ಗುಣಗಳಲ್ಲಿ ಗುಣತ್ವ , ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ಮತ್ವ - ಇವೆಲ್ಲಾ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮತ್ತು ವಿಶೇಷ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ದ್ರವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ದ್ರವ್ಯತ್ವವು ಸಾಮಾನ್ಯ ಮತ್ತು ಗುಣತ್ವ- ಕರ್ಮತ್ವದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ದ್ರವ್ಯತ್ವ ವಿಶೇಷವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆಯೇ ಎಲ್ಲೆಡೆಯೂ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಸಾಮಾನ್ಯಂ ವಿಶೇಷ ಇತಿ ಬುದ್ಧ್ಯಪೇಕ್ಷಮ್ ॥ (ವೈಶೇಷಿಕ :- ೧.೨.೩)

ಸಾಮಾನ್ಯ ಮತ್ತು ವಿಶೇಷ ಬುದ್ಧಿಯ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಹೇಗೆಂದರೆ, ಮಾನವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮತ್ತು ಪಶುತ್ವ- ಮೊದಲಾದುವುಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವಿಶೇಷವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀತ್ವ ಹಾಗೂ ಪುರುಷತ್ವ- ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವ, ಕ್ಷತ್ರಿಯತ್ವ, ವೈಶ್ಯತ್ವ, ಶೂದ್ರತ್ವಗಳೂ ಕೂಡ ವಿಶೇಷವಾಗಿರುತ್ತವೆ.* ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮತ್ತು ಕ್ಷತ್ರಿಯತ್ವ- ಮೊದಲಾದುವುಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವಿಶೇಷವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದೇ ರೀತಿ ಎಲ್ಲೆಡೆಯೂ ತಿಳಿಯಿರಿ.

ಇಹೇದಮಿತಿ ಯತಃ ಕಾರ್ಯಕಾರಣಯೋಃ ಸ ಸಮವಾಯಃ ॥ (ವೈಶೇಷಿಕ:- ೭.೨.೨೬)

ದ್ರವ್ಯದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯೆ, ಗುಣಯುಕ್ತನಲ್ಲಿ ಗುಣ, ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಜಾತಿ, ಅವಯವಗಳಲ್ಲಿ ಅವಯವೀ, ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರಣ - ಇವು ಹೇಗೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಕ್ರಿಯಾ - ಕ್ರಿಯವಾನ್, ಗುಣ - ಗುಣೀ, ಜಾತಿ - ವ್ಯಕ್ತಿ , ಕಾರ್ಯ- ಕಾರಣ, ಅವಯವ - ಅವಯವೀ ಇವುಗಳ ನಿತ್ಯ ಸಂಬಂಧವಿರುವುದರಿಂದ ಸಮವಾಯವೆನಿಸುತ್ತವೆ. ಮತ್ತು ದ್ರವ್ಯಗಳ ಬೇರೆ ಬಗೆಯ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧವಾವುದಿದೆಯೋ, ಅದು ಸಂಯೋಗ, ಎಂದರೆ ಅನಿತ್ಯ ಸಂಬಂಧವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ದ್ರವ್ಯಗುಣಯೋಃ ಸಜಾತೀಯಾರಂಭಕತ್ವಂ ಸಾಧರ್ಮ್ಯಮ್ ॥ (ವೈಶೇಷಿಕ:- ೧.೧.೯)

ದ್ರವ್ಯ ಮತ್ತು ಗುಣದ ಯಾವ ಸಮಾನಜಾತೀಯ ಕಾರ್ಯರಂಭವಾಗುತ್ತದೋ, ಅದನ್ನು ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಪೃಥಿವಿಯಲ್ಲಿ ಜಡತ್ವವೆಂಬ ಧರ್ಮವಿದೆ ; ಮಡಿಕೆ ಮೊದಲಾದ ಕಾರ್ಯಗಳ ಉತ್ಪಾದಕತ್ವವೆಂಬ ಸ್ವಸದೃಶ (ತನ್ನಂತಹುದೇ ಗುಣಗಳ್ಳನ್ನುಳ್ಳ) ಧರ್ಮವೂ ಇದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಜಲದಲ್ಲಿಯೂ ಜಡತ್ವವಿದೆ ; ಹಿಮ ಮೊದಲಾದ ಸ್ವಸದೃಶ ಕಾರ್ಯದ ಆರಂಭಕತ್ವವೂ ಇದೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ , ಪೃಥಿವಿಯೊಂದಿಗೆ ಜಲದ ಮತ್ತು ಜಲದೊಂದಿಗೆ ಪೃಥಿವಿಯ ತುಲ್ಯಧರ್ಮವಿದೆ. ಅಂದರೆ **"ದ್ರವ್ಯ ಗುಣಯೋರ್ವಿಜಾತೀಯಾರಂಭಕತ್ವಂ ವೈಧರ್ಮ್ಯಂ"**- ಎಂಬುದು, ಎಂದರೆ ದ್ರವ್ಯ ಮತ್ತು ಗುಣದ ವಿರುದ್ಧ ಧರ್ಮವನ್ನು, ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯದ ಆರಂಭವನ್ನು ವೈಧರ್ಮ್ಯವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ- ಎಂಬುದು ವಿದಿತವಾಗಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಪೃಥಿವಿಯಲ್ಲಿ ಕಠಿನತ್ವ, ಶುಷ್ಕತ್ವ ಮತ್ತು ಗಂಧವತ್ತ್ವ - ಎಂಬ ಧರ್ಮವು ಜಲಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವೂ, ಜಲದ ದ್ರವತ್ವ, ಕೋಮಲತ್ವ ಮತ್ತು ರಸಗುಣಯುಕ್ತತ್ವ ಪೃಥಿವಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವೂ ಆಗಿವೆ.

ಕಾರಣಭಾವಾತ್ ಕಾರ್ಯಭಾವಃ ॥ (ವೈಶೇಷಿಕ :- ೪.೧.೩)

ಕಾರಣ ಇರುವಿಕೆಯಿಂದಲೇ ಕಾರ್ಯವು ಆಗುತ್ತದೆ.

---

* ಸಾಮಾನ್ಯ, ವಿಶೇಷ- ಎಂಬ, ವೈಶೇಷಿಕದರ್ಶನದ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು, ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಸಾಧಾರಣ, ಅಧಿಕ- ಎಂಬ ಅರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಹಿಬಾರದು. ಸಾಮಾನ್ಯ- ಎಂದರೆ, ಸರ್ವತ್ರವಿದ್ಯಮಾನ - ಎಂದೂ, ವಿಶೇಷ - ಎಂದರೆ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ - ಎಂದೂ ತಿಳಿಯಬೇಕು.

ನ ತು ಕಾರ್ಯಾಭಾವಾತ್ ಕಾರಣಾಭಾವಃ ॥ (ವೈಶೇಷಿಕ :- ೧.೨.೨)

ಕಾರ್ಯದ ಅಭಾವದಿಂದ ಕಾರಣದ ಅಭಾವ ಉಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಕಾರಣಾಭಾವಾತ್ ಕಾರ್ಯಾಭಾವಃ ॥ (ವೈಶೇಷಿಕ :- ೧.೨.೧)

ಕಾರಣ ಇಲ್ಲದಿರುವಿಕೆಯಿಂದ ಕಾರ್ಯ ಎಂದಿಗೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಕಾರಣಗುಣಪೂರ್ವಕಃ ಕಾರ್ಯಗುಣೋ ದೃಷ್ಟಃ ॥ (ವೈಶೇಷಿಕ :- ೨.೧.೨೪)

ಕಾರಣದಲ್ಲಿ ಎಂತಹ ಗುಣಗಳಿರುತ್ತವೋ, ಅಂತಹವೇ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತವೆ. ಪರಿಮಾಣವು ಎರಡು ವಿಧವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಅಣುಮಹದಿತಿ ತಸ್ಮಿನ್ ವಿಶೇಷಭಾವಾದ್ವಿಶೇಷಾಭಾವಾಚ್ಚ ॥ (ವೈಶೇಷಿಕ :- ೭.೧.೧೧)

(ಅಣು) ಸೂಕ್ಷ್ಮ, (ಮಹತ್) ದೊಡ್ಡದು. ತ್ರಸರೇಣುವು ಲಿಕ್ಷೆಗಿಂತ ಚಿಕ್ಕದೂ, ಮತ್ತು ದ್ವ್ಯಣುಕಕ್ಕಿಂತ ದೊಡ್ಡದೂ ಆಗಿದೆ. ಪರ್ವತಗಳು ಪೃಥಿವಿಗಿಂತ್ಯ ಚಿಕ್ಕವೂ ಮತ್ತು ವೃಕ್ಷಗಳಿಂತ ದೊಡ್ಡವೂ ಆಗಿವೆ ಎನ್ನುವಂತೆ.

ಸದಿತಿ ಯತೋ ದ್ರವ್ಯಗುಣಕರ್ಮಸು ಸಾ ಸತ್ತಾ ॥ (ವೈಶೇಷಿಕ :- ೧.೨.೭)

ದ್ರವ್ಯ, ಗುಣ ಮತ್ತು ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ **"ಸತ್ ದ್ರವ್ಯಂ ಸದ್ ಗುಣಃ, ಸತ್ಕರ್ಮ"** - ಎಂದರೆ, ಸದ್ದ್ರವ್ಯ, ಸದ್ಗುಣ, ಸತ್ಕರ್ಮ- ಎಂದು 'ಸತ್' ಎಂಬ ಶಬ್ದವು ಅನ್ವಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ವರ್ತಮಾನಕಾಲವಾಚಕ ಶಬ್ದದ ಅನ್ವಯವು ಎಲ್ಲದರೊಂದಿಗೂ ಇರುತ್ತದೆ. (ಅದೇ ' ಸತ್ತಾ '- ಇರುವಿಕೆಯ ಸೂಚಕ)

ಭಾವೋಽನು ವೃತ್ತೇರೇವ ಹೇತುತ್ವಾತ್ಸಾಮಾನ್ಯಮೇವ ॥ (ವೈಶೇಷಿಕ:- ೧.೨.೪)

ಎಲ್ಲದರೊಂದಿಗೂ ಅನುವರ್ತಿಸುತ್ತಾ ಇರುವುದರಿಂದ 'ಸತ್ತಾ' ಎಂಬ ಭಾವ ಮಹಾ ಸಾಮಾನ್ಯವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಕ್ರಮವು ಭಾವರೂಪ ದ್ರವ್ಯಗಳದು.

ಮತ್ತು ಯಾವ ಅಭಾವವಿದೆಯೋ, ಅದು ಐದು ವಿಧವಾಗಿರುತ್ತದೆ:-

ಮೊದಲನೆಯದು - **ಕ್ರಿಯಾಗುಣವ್ಯಪದೇಶಾಭಾವಾತ್ ಪ್ರಾಗಸತ್ ॥** (ಶೇಷಿಕ :- ೯.೧.೧)

ಕ್ರಿಯಾ ಮತ್ತು ಗುಣದ ವಿಶೇಷ ನಿಮಿತ್ತದ ಅಭಾವದಿಂದ, ಪ್ರಾಕ್ ಎಂದರೆ- ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ (ಅಸತ್) ಇರಲಿಲ್ಲ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ- ಮಡಕೆ, ಬಟ್ಟೆ-ಮೊದಲಾದುವು (ತಮ್ಮ) ಉತ್ಪತ್ತಿಗೆ ಮೊದಲು ಇರಲಿಲ್ಲ, ಇದನ್ನು 'ಪ್ರಾಗಭಾವ' ಎಂದು ಹೆಸರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಎರಡೆಯದು - **" ಸದಸತ್ "** ॥ (ವೈಶೇಷಿಕ :- ೯.೧.೨)

ಯಾವುದು ಉತ್ಪನ್ನವಾಗಿ, ಇರದಂತಾಗುತ್ತದೋ, ಅದು ಪ್ರಧ್ವಂಸಾಭಾವವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ-ಘಟವು ಉತ್ಪನ್ನವಾಗಿ ನಾಶ ಹೊಂದುತ್ತದೆ.

ಮೂರನೆಯದು - **" ಸಚ್ಚಾಸತ್ "** ॥ (ವೈಶೇಷಿಕ:-೯.೧.೪)

ಯಾವುದು ಇರುತ್ತದೋ ಮತ್ತು ಇಲ್ಲದಿರುತ್ತದೋ, ಅದು ಅನ್ಯೋನ್ಯಭಾವವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ- **" ಅಗೌರಶ್ವೋಽನಶ್ವೋ ಗೌಃ"** ಈ ಕುದುರೆ ಹಸುವಲ್ಲ; ಮತ್ತು ಹಸು ಕುದುರೆಯಲ್ಲ. ಎಂದರೆ- ಕುದುರೆಯಲ್ಲಿ ಹಸುವಿನ ಮತ್ತು ಹಸುವಿನಲ್ಲಿ ಕುದುರೆಯ ಅಭಾವವೂ, ಮತ್ತು ಹಸುವಿನಲ್ಲಿ ಹಸುವಿನ ಹಾಗೂ ಕುದುರೆಯಲ್ಲಿ ಕುದುರೆಯ ಭಾವವೂ ಇವೆ.

ನಾಲ್ಕನೆಯದು - **" ಯಚ್ಚಾನ್ಯದಸದತಸ್ತದಸತ್ "** ॥ (ವೈಶೇಷಿಕ:-೨.೧.೫)

ಯಾವುದು ಪೂರ್ವೋಕ್ತವಾದ ಮೂರು ಅಭಾವಗಳಿಂದಲೂ ಬೇರೆಯಾಗಿದೆಯೋ, ಅದನ್ನು ಅತ್ಯಂತಾಭಾವವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ - ' ನರಶೃಂಗ '- ಎಂದರೆ ಮನುಷ್ಯನ ಕೊಂಬು; 'ಖಪುಷ್ಪ '- ಆಕಾಶದ ಹೂವು ಮತ್ತು 'ವಂಧ್ಯಾಪುತ್ರ'-

ಎಂದರೆ - ಬಂಜೆಯ ಮಗ ಮೊದಲಾದುವು.

ಐದನೆಯದು - **ನಾಸ್ತಿ ಘಟೋ ಗೇಹ ಇತಿ ಸತೋ ಘಟಸ್ಯ ಗೇಹಸಂಸರ್ಗಪ್ರತಿಷೇಧಃ ॥** (ವೈಶೇಷಿಕ :- ೮.೧.೧೦)

ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಡಕೆಯಿಲ್ಲ; ಎಂದರೆ ಬೇರೆಡೆಯಿದೆ, ಮನೆಯೊಂದಿಗೆ ಮಡಕೆಯ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲ. (ಇದು ಸಂಬಂಧಾಭಾವ ಅಥವಾ ಸಂಸರ್ಗಭಾವ) ಇವು ಐದು ಅಭಾವಗಳೆನಿಸುತ್ತವೆ.

ಇಂದ್ರಿಯದೋಷಾತ್ಸಂಸ್ಕಾರದೋಷಾಚ್ಚಾವಿದ್ಯಾ ॥ (ವೈಶೇಷಿಕ :- ೯.೨.೧೦)

ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕಾರದ ದೋಷದಿಂದ ಅವಿದ್ಯೆ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುತ್ತದೆ.

ತದ್ದುಷ್ಟಜ್ಞಾನಮ್ ॥ (ವೈಶೇಷಿಕ:- ೯.೨.೧೧)

ಯಾವುದು ದುಷ್ಟವಾದ, ಎಂದರೆ ವಿಪರೀತವಾದ ಜ್ಞಾನವೋ, ಅದನ್ನು ಅವಿದ್ಯೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಅದುಷ್ಟಂ ವಿದ್ಯಾ ॥ (ವೈಶೇಷಿಕ:- ೯.೨.೧೨)

ಯಾವುದು ಅದುಷ್ಟವಾದ, ಎಂದರೆ ಯಥಾರ್ಥವಾದ ಜ್ಞಾನವೋ, ಅದನ್ನು ವಿದ್ಯೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಪೃಥಿವ್ಯಾದಿ ರೂಪರಸಗಂಧಸ್ಪರ್ಶಾ ದ್ರವ್ಯಾನಿತ್ಯಾತ್ವಾದನಿತ್ಯಾಶ್ಚ ॥

ಏತೇನ ನಿತ್ಯೇಷು ನಿತ್ಯತ್ವಮುಕ್ತಮ್ ॥ (ವೈಶೇಷಿಕ :- ೭.೧.೨-೩)

ಯಾವ ಕಾರ್ಯರೂಪವಾದ ಪೃಥಿವೀ - ಮೊದಲಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳೂ ಮತ್ತು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ರೂಪ, ರಸ, ಗಂಧ, ಸ್ಪರ್ಶ- ಎಂಬ ಗುಣಗಳೂ ಇವೆಯೋ, ಇವೆಲ್ಲವೂ, ದ್ರವ್ಯಗಳು ಅನಿತ್ಯವಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಅನಿತ್ಯವಾಗಿವೆ. ಮತ್ತು ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣರೂಪವಾದ ಪೃಥಿವೀ- ಮೊದಲಾದ ನಿತ್ಯ ದ್ರವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಗಂಧ- ಮೊದಲಾದ ಯಾವ ಗುಣಗಳಿವೆಯೋ ಅವು ನಿತ್ಯವಾದುವು.

ಸದಾಕಾರಣವನ್ನಿತ್ಯಮ್ ॥ (ವೈಶೇಷಿಕ :- ೪.೧.೧)

ಯಾವುದು ಇದೆಯೋ ಮತ್ತು ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾವುದೂ ಇಲ್ಲವೋ, ಅದು ನಿತ್ಯ, ಎಂದರೆ -'ಸತ್ಕಾರಣವದನಿತ್ಯಂ' ಯಾವವು ಕಾರಣವನ್ನುಳ್ಳ ಕಾರ್ಯರೂಪವಾದ ಗುಣಗಳಿವೆಯೋ, ಅವು ಅನಿತ್ಯವೆನಿಸುತ್ತವೆ.

ಅಸ್ಯೇದಂ ಕಾರ್ಯಂ ಕಾರಣಂ ಸಂಯೋಗಿ ವಿರೋಧಿ ಸಮವಾಯಿ ಚೇತಿ ಲೈಂಗಿಕಮ್ ॥ (ವೈಶೇಷಿಕ:- ೯.೨.೧)

ಇದು ಇದರ ಕಾರ್ಯ ಅಥವಾ ಕಾರಣ ಈ ಮೊದಲಾದ ಸಮವಾಯಿ, ಸಂಯೋಗಿ, ಏಕಾರ್ಥ ಸಮವಾಯಿ ಮತ್ತು ವಿರೋಧಿ- ಎಂಬ ಈ ನಾಲ್ಕು ಬಗೆಯ ಲೈಂಗಿಕ- ಎಂದರೆ ಲಿಂಗ-ಲಿಂಗೀ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಜ್ಞಾನ. ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ, ಆಕಾಶವು ಪರಿಮಾಣಯುಕ್ತವಾದುದು-'ಸಮವಾಯಿ'; ಶರೀರವು ಚರ್ಮಯುಕ್ತವಾದುದು- ಇದು 'ಸಂಯೋಗಿ'; ಈ ಮೊದಲಾದುವುಗಳ ಸಂಯೋಗವು ನಿತ್ಯ, "ಏಕಾರ್ಥ ಸಮವಾಯಿ"- ಕಾರ್ಯರೂಪವಾದ ಸ್ಪರ್ಶವು, ಕಾರ್ಯದ ಲಿಂಗ - ಎಂದರೆ ಜ್ಞಾಪ್ಯವಾಗಿದೆ - ಎನ್ನುವ ಹಾಗೆ ಒಂದು ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಎರಡೂ ಇರುವುದು. "ವಿರೋಧಿ" - ಸುರಿದಿರುವ ಮಳೆ, ಸುರಿಯಲಿರುವ ಮಳೆಯ ವಿರೋಧಿ ಲಿಂಗವಾಗಿದೆ.

"ವ್ಯಾಪ್ತಿ" :-

ನಿಯತಧರ್ಮಸಾಹಿತ್ಯಮುಭಯೋರೇಕತರಸ್ಯ ವಾ ವ್ಯಾಪ್ತಿಃ ॥

ನಿಜಶಕ್ತ್ಯುದ್ಭವಮಿತ್ಯಾಚಾರ್ಯಾಃ ।

ಆಧೇಯಶಕ್ತಿಯೋಗ ಇತಿ ಪಂಚಶಿಖಃ ॥ (ಸಾಂಖ್ಯ :- ೨.೨೯,೩೧,೩೨)

ಸಾಧ್ಯ - ಸಾಧನ - ಇವೆರಡರ, ಎಂದರೆ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಬೇಕಾಗಿರುವ ತತ್ತ್ವ ಮತ್ತು ಯಾವುದರಿಂದ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಬೇಕಾಗಿದೆಯೋ ಆ ಉಪಕರಣ - ಈ ಎರಡರ, ಅಥವಾ ಸಾಧನ ಮಾತ್ರದ ನಿಶ್ಚಿತ ಧರ್ಮದ ಸಹಚಾರವನ್ನೇ ವ್ಯಾಪ್ತಿ - ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಹೊಗೆ ಮತ್ತು ಬೆಂಕಿಯ ಸಹಚಾರವನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. (೨೯).

ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪ್ತವಾದ ಧೂಮ ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಯಿಂದಲೇ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುತ್ತದೆ. ಎಂದರೆ, ಹೊಗೆಯು, ದೇಶಾಂತರಕ್ಕೆ, ದೂರಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ; ಆಗ ಅಗ್ನಿಯೋಗವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಹೊಗೆ ಸ್ವತಃ ಇರುತ್ತದೆ. ಅದರ ಹೆಸರೇ ವ್ಯಾಪ್ತಿ. ಎಂದರೆ- ಅಗ್ನಿಯ ಛೇದನ-ಭೇದನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ಜಲ ಮೊದಲಾದ ಪದಾರ್ಥ ಧೂಮ (ಆವಿ) ದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತದೆ. (೩೦)

ಮಹತ್ತತ್ತ್ವ ಮೊದಲಾದುದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿ - ಮೊದಲಾದುದರ ವ್ಯಾಪಕತ್ವ, ಬುದ್ಧಿ ಮೊದಲಾದ ವ್ಯಾಪ್ಯತ್ವ - ಎಂಬ ಧರ್ಮದ ಸಂಬಂಧದ ಹೆಸರು ವ್ಯಾಪ್ತಿ. ಉದಾರಹಗೆ- ಆಧೇಯರೂಪವಾದ ಶಕ್ತಿಯ ಮತ್ತು ಆಧಾರರೂಪನಾದ ಶಕ್ತಿವಂತನ ಸಂಬಂಧ (೩೧)

ಈ ಮೊದಲಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಪ್ರಮಾಣ-ಮೊದಲಾದುದರ ಮೂಲಕ ಪರೀಕ್ಷೆಮಾಡಿ ಓದಬೇಕು; ಮತ್ತು ಓದಿಸಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸತ್ಯದ ಜ್ಞಾನವು ಎಂದಿಗೂ ಆಗಲಾರದು. ಯಾವ ಯಾವ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಓದಿಸಬೇಕೋ, ಆಯಾ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಪೂರ್ವೋಕ್ತರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ, ಯಾವುದು ಸತ್ಯವೆಂದು ಸ್ಥಿರವಾಗುವುದೋ, ಆಯಾ ಗ್ರಂಥವನ್ನೇ ಓದಿಸಬೇಕು. ಯಾವ ಯಾವವು ಈ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿರುವವೋ ಆ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಓದಿಸಬಾರದು. ಏಕೆಂದರೆ :-

ಲಕ್ಷಣಪ್ರಮಾಣಾಭ್ಯಾಂ ವಸ್ತು ಸಿದ್ಧಿಃ ॥

ಲಕ್ಷಣ-'ಗಂಧವತೀ ಪೃಥಿವೀ'- ಯಾವುದು ಪೃಥಿವಿಯೋ, ಅದು ಗಂಧಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ- ಎನ್ನುವಂತೆ, ಈ ಬಗೆಯ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವೇ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಮಾಣಗಳು-ಇವುಗಳಿಂದ ಸಮಸ್ತ ಸತ್ಯ- ಅಸತ್ಯಗಳ ಮತ್ತು ಪದಾರ್ಥಗಳ ನಿರ್ಣಯವು ಆಗುತ್ತದೆ. ಇದರ ವಿನಹ, ಏನೂ ಆಗಲಾರದು.

ಅಥಪಠನ ಪಾಠನವಿಧಿಃ

ಈಗ ಓದುವ - ಓದಿಸುವ ವಿಧಾನವನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತೇವೆ. ಮೊದಲು ಪಾಣಿನಿಮುನಿರಚಿತ, ಸೂತ್ರರೂಪವಾದ ಶಿಕ್ಷಾ ಎಂಬ ಕೃತಿಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಬೇಕು. ಅದರ ಕ್ರಮವನ್ನು ವಿವರಿಸಬೇಕು, ಎಂದರೆ- ಈ ಅಕ್ಷರದ ಸ್ಥಾನವಿದು; ಪ್ರಯತ್ನವಿದು; ಕಾರಣವಿದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ' ಪ ' ಕಾರದ ಸ್ಥಾನ ಓಷ್ಠ ; ಪ್ರಯತ್ನ - ಸ್ಪೃಷ್ಟ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣ ಹಾಗೂ ನಾಲಗೆಯ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ನಡೆಸುವುದೇ 'ಕಾರಣ'ವೆನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಇದೇ ರೀತಿ, ಯೋಗ್ಯವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ತ ಅಕ್ಷರಗಳ ಉಚ್ಚಾರಣವನ್ನೂ ತಾಯಿ, ತಂದೆ, ಆಚಾರ್ಯರು ಕಲಿಸಬೇಕು. ಆ ಮೇಲೆ ವ್ಯಾಕರಣ, ಎಂದರೆ, ಮೊದಲು, "ವೃದ್ಧಿರಾದೈಚ್" (೧.೧.೧) ಎಂಬ ಸೂತ್ರದಂತೆ, ಅಷ್ಟಾಧ್ಯಾಯಿಯ ಸೂತ್ರಗಳ ಪಾಠವನ್ನು ಕಲಿಸಬೇಕು. ಆ ಮೇಲೆ,"ವೃದ್ಧಿಃ, ಆತ್ ಐಚ್ ವಾ ಆದೈಚ್"- ಎಂಬ ಪದಚ್ಛೇದ. ಮತ್ತೆ " ಆಚ್ಚ ಐಚ್ಚ ಆದೈಚ್"- ಎಂಬ ಸಮಾಸ. ಮತ್ತು "ಆದೈಚಾಂ ವೃದ್ಧಿಸಂಜ್ಞಾಕ್ರಿಯತೇ "- ಎಂದರೆ, "ಆ, ಐ, ಔ, - ಇವುಗಳಿಗೆ ವೃದ್ಧಿ ಸಂಜ್ಞೆ ಮಾಡಲ್ಪಡುತ್ತದೆ " ಎಂದು ಅರ್ಥ ಹೇಳಬೇಕು. **"ತಃ ಪರೋ ಯಃ ಸ್ಮಾತ್ಸ ತಪರಸ್ತಾದಪಿ ಪರಸ್ತಪರಃ"** - "ಯಾವುದರ ಮುಂದೆ ತಕಾರವಿದೆಯೋ, ಮತ್ತು ಯಾವುದು ತಕಾರಕ್ಕಿಂತ ಮುಂದೆ ಇದೆಯೋ, ಅದು ತಪರ ವೆನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಸಿದ್ಧವಾದುದೇನು? ಅಕಾರದ ಮುಂದಿರುವ ತಕಾರವೂ, ಮತ್ತು ತಕಾರದ ಮುಂದಿರುವ 'ಐಚ್' - ಎರಡೂ ತಪರವೇ ಆಗಿವೆ. ತಪರದಿಂದಾದ ಪ್ರಯೋಜನವೇನೆಂದರೆ, ಹ್ರಸ್ವ ಮತ್ತು ಪ್ಲುತಗಳಿಗೆ 'ವೃದ್ಧಿ' ಎಂಬ ಸಂಜ್ಞೆಯುಂಟಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ, (ಭಾಗಃ) ಎಂಬ ಶಬ್ದ, ಇಲ್ಲಿ 'ಭಜ' ಧಾತುವಿನಿಂದ 'ಘಞ್' ಪ್ರತ್ಯಯದ ಮುಂದೆ 'ಘಞ್'- ಇದಕ್ಕೆ 'ಇತ್' ಎಂಬ ಸಂಜ್ಞೆಯುಂಟಾಗಿ, ಲೋಪವಾಯಿತು, ಆ ಮೇಲೆ,'ಭಜ್ ಅ' - ಎಂಬಲ್ಲಿ, ಜಕಾರಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿರುವ, ಭಕಾರಕ್ಕೆ ಮುಂದಿರುವ ಅಕಾರಕ್ಕೆ ವೃದ್ಧಿ ಸಂಜ್ಞಕವಾದ ಆಕಾರ ಉಂಟಾಗಿದೆ. ಪುನಃ 'ಭಾಜ್'ನಲ್ಲಿನ ಜಕಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಗಕಾರ ಬಂದಿತು. ಮತ್ತು 'ಅಕಾರ' ದೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ 'ಭಾಗಃ' ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗವಾಯಿತು.

" ಅಧ್ಯಾಯಃ " - ಇಲ್ಲಿ 'ಅಧಿಪೂರ್ವಕವಾದ 'ಇಙ್' ಧಾತುವಿನ, ಹ್ರಸ್ವ 'ಇ' ಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ, 'ಘಞ್' ಪ್ರತ್ಯಯದ ಮುಂದೆ 'ಐ' ವೃದ್ಧಿಯಾಗಿ, ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ 'ಆಯ್' ಎಂಬ ರೂಪ ಲಭಿಸಿ, ಒಂದು ಸೇರಿ "ಅಧ್ಯಾಯಃ" ಎಂದಾಯಿತು.

" ನಾಯಕಃ " - ಇಲ್ಲಿ 'ನೀಞ್' ಧಾತುವಿನ ದೀರ್ಘ ಈ ಕಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ 'ಣ್ವುತ್' ಪ್ರತ್ಯಯದ ಮುಂದೆ 'ಐ' ವೃದ್ಧಿಯಾಗಿ, ಅದಕ್ಕೆ 'ಆಯ್' ಎಂದಾಗಿ, ಒಟ್ಟು ಸೇರಿ 'ನಾಯಕಃ' ಎಂದಾಯಿತು. ಮತ್ತು 'ಸ್ತಾವಕಃ' ಎಂಬಲ್ಲಿ 'ಸ್ತು' ಧಾತುವಿನಿಂದ 'ಣ್ವುಲ್' ಪ್ರತ್ಯಯ ಉಂಟಾಗಿ, ಹ್ರಸ್ವ ಉ ಕಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ 'ಔ' ವೃದ್ಧಿಯುಂಟಾಗಿ, 'ಆವ್' ಆದೇಶವಾಗಿ, ಅಕಾರದಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಹೋಯಿತು . ಹೀಗೆ 'ಸ್ತಾವಕಃ' ಎಂದಾಯಿತು.

' ಕೃಞ್ ' ಧಾತುವಿನ ಮುಂದೆ ' ಣ್ವುಲ್ ' ಪ್ರತ್ಯಯದ ಲ ಕಾರಕ್ಕೆ ' ಇತ್ ' ಸಂಜ್ಞೆಯುಂಟಾಗಿ ಲೋಪವಾಗಿ 'ವು'

ವಿನ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ 'ಅಕ' ಆದೇಶವಾಗಿ ಮತ್ತು 'ಋಕಾರ' ಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ 'ಆರ್' ವೃದ್ಧಿಯಾಗಿ "ಕಾರಕಃ" ಎಂಬುದು ಸಿದ್ಧವಾಯಿತು.

ಯಾವ ಯಾವ ಸೂತ್ರಗಳು ಮುಂದಿನ - ಹಿಂದಿನ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಅನ್ವಿತವಾಗುತ್ತವೋ, ಅವುಗಳ ಕಾರ್ಯವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತೋರಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗಬೇಕು ಮತ್ತು ಸ್ಲೇಟಿನ ಅಥವಾ ಮರದ ಹಲಗೆಯ ಮೇಲೆ ತೋರಿಸುತ್ತಾ-ತೋರಿಸುತ್ತಾ, 'ಭಜ್+ಘಞ್+ಸು' - ಈ ರೀತಿ ಅಪಕ್ವ (ಅಸಂಸ್ಕೃತ?) ರೂಪವನ್ನು ಬರೆದು, ಮೊದಲು ಘ ಕಾರದ, ಆ ಮೇಲೆ 'ಞ್'ದ ಲೋಪವಾಗಿ,'ಭಜ್+ಅ+ಸು' - ಎಂಬ ರೂಪ ಉಳಿಯಿತು. ಮತ್ತೆ 'ಅ'ಗೆ ಆ ಕಾರದ ವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು 'ಜ'ದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ 'ಗ' ಬಂದುದರಿಂದ "ಭಾಗ್+ಅ+ಸು"- ಪುನಃ ಅಕಾರದಲ್ಲಿ (ಗಕಾರ) ಸೇರಿ ಹೋದುದರಿಂದ "ಭಾಗ+ಸು" ಉಳಿಯಿತು. ನಂತರ ಉ ಕಾರಕ್ಕೆ "ಇತ್ಸಂಜ್ಞೆ" ಬಂದು ,'ಸ'ದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ "ರು" ಬಂದು, ಪುನಃ ಉ ಕಾರಕ್ಕೆ 'ಇತ್ಸಂಜ್ಞೆ' ಯುಂಟಾಗಿ ಲೋಪವಾದ ಮೇಲೆ,'ಭಾಗರ್' ಎಂದುಳಿಯಿತು. ಆ ಮೇಲೆ, ರೇಫದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ [ಃ] ವಿಸರ್ಜನೀಯ ಬಂದು "ಭಾಗಃ"ಎಂಬ ರೂಪ ಸಿದ್ಧವಾಯಿತು-ಎಂದು ವಿವರಿಸಬೇಕು.

ಯಾವ ಯಾವ ಸೂತ್ರದಿಂದ ಯಾವ ಯಾವ ಕಾರ್ಯವಾಗುತ್ತದೋ, ಆಯಾ (ಸೂತ್ರ) ವನ್ನು ಓದಿ-ಓದಿಸಿ, ಮತ್ತು ಬರೆಯಿಸುತ್ತಾ, ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗಬೇಕು . ಈ ರೀತಿ ಓದುವುದರಿಂದ - ಓದಿಸುವುದರಿಂದ ಬಹಳ ಬೇಗ ದೃಢವಾದ ಬೋಧ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಸಾರಿ ಈ ರೀತಿ ಅಷ್ಟಾಧ್ಯಾಯಿಯನ್ನೋದಿಸಿ, ಅರ್ಥ ಸಹಿತ ಧಾತುಪಾಠವನ್ನೂ, ಹಾಗೂ ದಶ ಲಕಾರಗಳ ರೂಪಗಳನ್ನೂ ಮತ್ತು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯೊಂದಿಗೆ ಸೂತ್ರಗಳ ಈ ಉತ್ಸರ್ಗವನ್ನೂ ಬೋಧಿಸಬೇಕು. ಎಂದರೆ, ಉದಾಹರಣೆಗೆ "ಕರ್ಮಣ್ಯಣ್" ಎಂಬಲ್ಲಿ ಕರ್ಮ ಎಂಬ ಉಪಪದವಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಧಾತು ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ, "ಕುಂಭಕಾರಃ" - ಎಂಬಲ್ಲಿನಂತೆ 'ಅಣ್' ಪ್ರತ್ಯಯ ಬರುವುದು. ಆಮೇಲೆ "ಆತೋಽನುಪಸರ್ಗೇಕಃ" ಎಂಬಂತಹ ಅಪವಾದ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು, ಉಪಸರ್ಗದಿಂದ ಬೇರೆಯಾದ ಕರ್ಮ- ಉಪಪದವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಆಕಾರಾಂತ ಧಾತುವಿನಿಂದ "ಕ" ಪ್ರತ್ಯಯವಾಗುವುದು ; ಎಂದರೆ, ಕರ್ಮ- ಉಪಪದಂತಹ ಬಹುವ್ಯಾಪಕವಾದುದು ಇದ್ದಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲ ಧಾತುಗಳಿಗೂ "ಅಣ್" ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವುದು. ಅದಕ್ಕಿಂತ ವಿಶೇಷವಾದ, ಎಂದರೆ ಅಲ್ಪ ವಿಷಯಕವಾದ, ಅದೇ ಪೂರ್ವಸೂತ್ರದ ವಿಷಯದಿಂದ ಆಕಾರಾಂತ ಧಾತುವನ್ನು 'ಕ' ಪ್ರತ್ಯಯವು ಗ್ರಹಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಹೇಗೆ ಉತ್ಸರ್ಗದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಪವಾದ ಸೂತ್ರ ಪ್ರವೃತ್ತವಾಗುವುದೋ, ಹಾಗೆ ಅಪವಾದಸೂತ್ರ[೧] ದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ಸರ್ಗ ಸೂತ್ರ[೨] ಪ್ರವೃತ್ತವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಚಕ್ರವರ್ತೀ ರಾಜನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ರಾಜರ ಮತ್ತು ಭೂಮಿದಾರರ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಾಗುವಂತೆ ಮಾಂಡಲಿಕ ರಾಜರೇ ಮೊದಲಾದವರ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ, ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವಂತೆ ಎಂದು ವಿವರವಾಗಿ ಬೋಧಿಸಬೇಕು.

ಇದೇ ರೀತಿ ಪಾಣಿನಿ ಮಹರ್ಷಿಯು ಸಹಸ್ರ ಶ್ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ (ಸಾಧಾರಣತಃ ಬಳಸ್ಪಡುವ ಅನುಷ್ಟುಪ್ ಛಂದಸ್ಸಿನ ಶ್ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ೩೨ ಅಕ್ಷರಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಗದ್ಯದಲ್ಲಿನ ೩೨ - ೩೨ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನೂ ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸಹಸ್ರ ಶ್ಲೋಕಗಳು) ಸಮಸ್ತ ಶಬ್ದ-ಅರ್ಥ-ಸಂಬಂಧಗಳ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಧಾತು ಪಾಠದ ನಂತರ ಉಣಾದಿ ಗಣಗಳನ್ನು ಓದಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ತ ಸುಬಂತಗಳ ವಿಷಯವನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಓದಿಸಿ, ಮತ್ತೆ, ಎರಡನೆಯ ಸಾರಿ, ಶಂಕಾ, ಸಮಾಧಾನ, ವಾರ್ತಿಕ, ಕಾರಿಕಾ, ಪರಿಭಾಷಾ - ಇವೆಲ್ಲದರ ಪ್ರಯೋಗಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅಷ್ಟಾಧ್ಯಾಯಿಯನ್ನು ಎರಡನೆಯ ಸಾರಿ ಓದಿಸಬೇಕು . ಆ ಮೇಲೆ ಮಹಾಭಾಷ್ಯವನ್ನೋದಿಸಬೇಕು. ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನೆಂದರೆ - ಬುದ್ಧಿವಂತರೂ, ಪುರುಷಾರ್ಥಿಗಳೂ, ನಿಷ್ಕಪಟರೂ, ವಿದ್ಯಾವೃದ್ಧಿಯ ಅಭಿಲಾಷಿಗಳೂ ಆದವರು ನಿತ್ಯವೂ ಓದಿದರೆ ಮತ್ತು ಓದಿಸಿದರೆ, ಒಂದೂವರೆ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟಾಧ್ಯಾಯಿಯನ್ನೂ, ಮತ್ತೆ ಒಂದೂವರೆ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಮಹಾಭಾಷ್ಯವನ್ನೂ ಓದಿ, ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣವೈಯಾಕರಣರಾಗಿ ವೈದಿಕ ಮತ್ತು ಲೌಕಿಕ ಶಬ್ದಗಳ ಬೋಧವನ್ನು ವ್ಯಾಕರಣದಿಂದ ಗಳಿಸಿಕೊಂಡು, ಮತ್ತೆ ಬೇರೆ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು, ಶೀಘ್ರವಾಗಿ, ಸಹಜವಾಗಿ ಓದಲೂ - ಓದಿಸಲೂ ಶಕ್ತರಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಆದರೆ ವ್ಯಾಕರಣದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಮಹತ್ಪರಿಶ್ರಮವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೋ, ಅಷ್ಟನ್ನು ಅನ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಇವುಗಳನ್ನು ಓದುವುದರಿಂದ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಜ್ಞಾನ ಉಂಟಾಗುವುದೋ, ಅಷ್ಟು ಜ್ಞಾನವು ಸಾರಸ್ವತ ಚಂದ್ರಿಕಾ, ಕೌಮುದೀ, ಮನೋರಮಾ - ಮೊದಲಾದ ಕುಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೋದುವುದರಿಂದ ೫೦ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಆಗಲಾರದು. ಏಕೆಂದರೆ, ಮಹಾಶಯರಾದ ಮಹರ್ಷಿ ಜನರು ಸಹಜತ್ವದೊಂದಿಗೆ ಎಂತಹ ಮಹಾನ್ ವಿಷಯವನ್ನು ತಮ್ಮ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದ್ದಾರೋ, ಅಂತಹುದು ಈ ಕ್ಷುದ್ರಾಶಯರಾದ ಮಾನವರ ಕಲ್ಪಿತ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಇರಬಲ್ಲುದಾದರೂ ಹೇಗೆ? ಮಹರ್ಷಿ ಜನರ ಆಶಯವು, ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಸಾಧ್ಯವೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಸುಗಮವಾಗಿರಬೇಕು ; ಮತ್ತು ಅದರ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಲವೂ ಸ್ವಲ್ಪವಾಗಿಯೇ ಪ್ರಯುಕ್ತವಾಗಬೇಕು - ಎಂಬುದೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ ; ಮತ್ತು ಕ್ಷುದ್ರಾಶಯರ ಕಾಮನೆ, ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವೋ, ಅಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೂ ಕಠಿಣವಾದ ರಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು ; ಅದನ್ನು ಅತಿ ಪರಿಶ್ರಮದಿಂದ ಓದಿ ಅಲ್ಪ ಲಾಭ ಹೊಂದಬೇಕು - ಎಂಬುದೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ.

---

[೧] ಉತ್ಸರ್ಗ ಸೂತ್ರಗಳೆಂದರೆ ಅತಿ ವ್ಯಾಪಕವಾದ ಸೂತ್ರಗಳು. [೨]. ಅಪವಾದ ಸೂತ್ರಗಳೆಂದರೆ ಅಲ್ಪ ವ್ಯಾಪಕವಾದ ಸೂತ್ರಗಳು.``Rules and exceptions" ಎಂಬ ಶಬ್ದಗಳು,'ಸಾಮಾನ್ಯ ಮತ್ತು ವಿಶೇಷ'- ಎಂಬ ಶಬ್ದಗಳು ಇವೆರಡರ ಸ್ವರೂಪಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ.

ಪರ್ವತವನ್ನಗೆದು ಕವಡೆಯ ಲಾಭ ಪಡೆದ ಹಾಗೆ ಅದರ ವಿಷಯ, ಮತ್ತು ಆರ್ಷ ಗ್ರಂಥಗಳ ಪಠನ, ಒಂದು ಮುಳುಗು ಹಾಕಿ ಅತಿಮೂಲ್ಯವಾದ ಮುತ್ತುಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವಂತೆ ಇರುತ್ತದೆ.

ವ್ಯಾಕರಣದಿಂದ ಓದಿ, ಯಾಸ್ಕಮುನಿಕೃತ ನಿಘಂಟು ಮತ್ತು ನಿರುಕ್ತವನ್ನು ಆರು ಅಥವಾ ಎಂಟು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಸಹಿತವಾಗಿ ಓದಬೇಕು; ಓದಿಸಬೇಕು. ನಾಸ್ತಿಕ ಕೃತವಾದ ಅಮರಕೋಶ ಮೊದಲಾದ ಬೇರೆಯವುಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳನ್ನು ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಕಳೆಯಬಾರದು. ಆ ಮೇಲೆ ಪಿಂಗಾಲಾಚಾರ್ಯ ಕೃತವಾದ ಛಂದೋಗ್ರಂಥದಿಂದ ವೈದಿಕ - ಲೌಕಿಕ ಛಂದಸ್ಸುಗಳು ಪರಿಜ್ಞಾನವನ್ನೂ, ನವೀನ ರಚನೆ ಮಾಡುವುದನ್ನೂ ಮತ್ತು ಶ್ಲೋಕ ರಚಿಸುವ ರೀತಿಯನ್ನೂ ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಕಲಿಯಬೇಕು. ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಮತ್ತು ಶ್ಲೋಕ ರಚನೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರಸ್ತಾರವನ್ನು ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಿಯಲೂ , ಓದಲೂ-ಓದಿಸಲೂಬಹುದು. ಮತ್ತು ವೃತ್ತರತ್ನಾಕರ- ಮೊದಲಾದ ಅಲ್ಪಬುದ್ಧಿಗಳಿಂದ ಪ್ರಕಲ್ಪಿತವಾದ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳನ್ನು ಕಳೆಯಬಾರದು. ಅನಂತರ ಮನುಸ್ಮೃತಿ, ವಾಲ್ಮೀಕೀಯ ರಾಮಾಯಣ ಮತ್ತು ಮಹಾಭಾರತದ ಉದ್ಯೋಗಪರ್ವದಲ್ಲಿರುವ ವಿದುರನೀತಿ-ಮೊದಲಾದ, ಯಾವವುಗಳಿಂದ ದುಷ್ಟ ವ್ಯಸನಗಳು ದೂರವಾಗುತ್ತವೋ ಮತ್ತು ಉತ್ತಮತ್ವ - ಸಭ್ಯತೆಗಳು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವವೋ, ಅಂತಹ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಕಾವ್ಯ ರೀತಿಯಿಂದ, ಎಂದರೆ ಪದಚ್ಛೇದ ಪದಾರ್ಥೋಕ್ತಿ, ಅನ್ವಯ, ವಿಶೇಷ್ಯ- ವಿಶೇಷಣಗಳು ಮತ್ತು ಭಾವಾರ್ಥವನ್ನು ಅಧ್ಯಾಪಕರುಗಳು ತಿಳಿಸಿಕೊಡಬೇಕು ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಹೋಗಬೇಕು. ಇದನ್ನು ಒಂದು ವರ್ಷದ ಒಳಗೇ ಓದಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಅದರ ನಂತರ ಪೂರ್ವಮೀಮಾಂಸಾ, ವೈಶೇಷಿಕ, ನ್ಯಾಯ ಯೋಗ ಸಾಂಖ್ಯ ಮತ್ತು ವೇದಾಂತ ಈ ಆರು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಸಾಧ್ಯವೋ, ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಋಷಿಕೃತ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳೊಂದಿಗೆ ಅಥವಾ ಉತ್ತಮ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಸರಳ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಗಳೊಂದಿಗೆ, ಓದಬೇಕು- ಓದಿಸಬೇಕು. ಆದರೆ, ವೇದಾಂತಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಓದುವ ಮುನ್ನ **ಈಶ, ಕೇನ, ಕಠ, ಪ್ರಶ್ನ, ಮುಂಡಕ, ಮಾಂಡೂಕ್ಯ ಐತರೇಯ, ತೈತ್ತಿರೀಯ, ಛಾಂದೋಗ್ಯ** ಮತ್ತು **ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕ** - ಈ ಹತ್ತು ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳನ್ನು ಓದಿ, ಭಾಷ್ಯವೃತ್ತಿಸಹಿತವಾದ ಆರು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಎರಡು ವರ್ಷಗಳೊಳಗೆ ಓದಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಓದಿ ಮುಗಿಸಬೇಕು, ಆಮೇಲೆ, ಆರುವರ್ಷಗಳೊಳಗೆ ನಾಲ್ಕು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಳನ್ನೂ, ಎಂದರೆ ಐತರೇಯ, ಶತಪಥ , ಸಾಮ ಮತ್ತು ಗೋಪಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಳೊಂದಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ವೇದಗಳನ್ನೂ ಸ್ವರ, ಶಬ್ದ , ಅರ್ಥ, ಸಂಬಂಧ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯೆಗಳ ಸಹಿತ ಓದುವುದು ಯೋಗ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಮಾಣ:-

ಸ್ಥಾಣುರಯಂ ಭಾರಹಾರಃ ಕಿಲಾಭೂದಧೀತ್ಯ ವೇದಂ ನ ವಿಜಾನಾತಿ ಯೋ ಽರ್ಥಮ್ ।
ಯೋಽರ್ಥಜ್ಞ ಇತ್ಸಕಲಂ ಭದ್ರಮಶ್ನುತೇನಾಕಮೇತಿ ಜ್ಞಾನವಿಧೂತಪಾಪ್ಮಾ ॥ (ನಿರುಕ್ತ :- ೧.೧೮)

ಇದು ನಿರುಕ್ತದಲ್ಲಿರುವ ಮಂತ್ರ. ಯಾವನು ವೇದವನ್ನು ಸ್ವರ ಮತ್ತು ಪಾಠ ಮಾತ್ರ ಓದಿ, ಅರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿಯನೋ, ಅವನು ಕೊಂಬೆಗಳು, ಎಲೆಗಳು, ಹಣ್ಣುಗಳು ಮತ್ತು ಹೂವುಗಳ ಭಾರ ಹೊರುವ ವೃಕ್ಷದಂತೆ ಮತ್ತು ಧಾನ್ಯ ಮೊದಲಾದುವುಗಳ ಭಾರ ಹೊರುವ ಇತರ ಪಶುವಿನಂತೆ, ಭಾರವಾಹಕ, ಎಂದರೆ ಭಾರವನ್ನು ಹೊರವವನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಮತ್ತು ಯಾವನು ವೇದವನ್ನು ಓದುತ್ತಾನೋ ಮತ್ತು ಯಥವತ್ತಾಗಿ ಅವುಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೋ, ಅವನೇ ಸಂಪೂರ್ಣ ಆನಂದವನ್ನು ಗಳಿಸಿ, ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಪವಿತ್ರವಾದ ಧರ್ಮಾಚರಣದ ಪ್ರತಾಪದಿಂದ ದೇಹಾಂತವಾದ ಮೇಲೆ ಸರ್ವಾನಂದವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

ಉತ ತ್ವಃ ಪಶ್ಯನ್ನ ದದರ್ಶವಾಚಮುತ ತ್ವಃ ಶೃಣ್ವನ್ನ ಶೃಣೋತ್ಯೇನಾಮ್ ।
ಉತೋ ತ್ವಸ್ಮೈ ತನ್ವಂ ವಿಸಸ್ರೇ ಜಾಯೇವ ಪತ್ಯ ಉಶತೀ ಸುವಾಸಾಃ ॥ (ಋಗ್ವೇದ:- ೧೦.೭೧.೪)

ಯಾರು ಅವಿದ್ವಾಂಸರಾಗಿರುತ್ತಾರೋ, ಅವರು ಆಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ಆಲಿಸುವುದಿಲ್ಲ; ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ನೋಡುವುದಿಲ್ಲ; ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಮಾತನಾಡುವುದಿಲ್ಲ, ಎಂದರೆ, ಅವಿದ್ವಾಂಸರಾದ ಜನರು ಈ ವಿದ್ಯಾವಾಣಿಯ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲಾರರು. ಆದರೆ, ಯಾವನು ಶಬ್ದ, ಅರ್ಥ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧ ತಿಳಿದವನಾಗಿದ್ದಾನೋ, ಅವನಿಗೆ ವಿದ್ಯೆಯು, ಹೇಗೆ ಸುಂದರ ವಸ್ತ್ರಾಭೂಷಣಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿರುವ, ತನ್ನ ಪತಿಯನ್ನು ಬಯಸುವ ನಾರಿಯು ತನ್ನ ಶರೀರದ ಮತ್ತು ಸ್ವರೂಪದ ಪ್ರಕಾಶನವನ್ನು ತನ್ನ ಪತಿಯ ಮುಂದೆ ಮಾಡುತ್ತಾಳೋ, ಹಾಗೆ ವಿದ್ವಾಂಸನಿಗಾಗಿ ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪದ ಪ್ರಕಾಶನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತದೆ; ಅವಿದ್ವಾಂಸರಿಗಾಗಿ ಅಲ್ಲ.

ಋಚೋ ಅಕ್ಷರೇ ಪರಮೇ ವ್ಯೋಮನ್ ಯಸ್ಮಿನ್ದೇವಾ ಅಧಿವಿಶ್ವೇನಿ ಷೇದುಃ ।
ಯಸ್ತನ್ನ ವೇದಕಿಮೃಚಾ ಕರಿಷ್ಯತಿಯ ಇತ್ತದ್ವಿದುಸ್ತ ಇಮೇ ಸಮಾಸತೇ ॥ (ಋಗ್ವೇದ:-೧.೧೬೪.೩೯)

ಯಾವ ವ್ಯಾಪಕನೂ, ಅವಿನಾಶಿಯೂ, ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟನೂ ಆದ ಪರಮೇಶ್ವರನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ವಿದ್ವಾಂಸರೂ, ಮತ್ತು ಪೃಥಿವೀ,

ಸೂರ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಸರ್ವ ಲೋಕಗಳೂ ಸ್ಥಿತವಾಗಿವೆಯೋ, ಯಾವನಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ತ ವೇದಗಳ ಮುಖ್ಯ ತಾತ್ಪರ್ಯವಿದೆಯೋ, ಆ ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಯಾವನು ತಿಳಿಯನೋ, ಅವನು ಋಗ್ವೇದ - ಮೊದಲಾದುದರಿಂದ ಏನಾದರೂ ಸುಖವನ್ನು ಗಳಿಸಬಲ್ಲನೇನು? ಇಲ್ಲ, ಇಲ್ಲ; ಆದರೆ, ಯಾರು ವೇದಗಳನ್ನೋದಿ, ಧರ್ಮಾತ್ಮರೂ, ಯೋಗಿಗಳು ಆಗಿ, ಆ ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೋ, ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಪರಮೇಶ್ವರನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿತರಾಗಿ ಮುಕ್ತಿರೂಪದ ಪರಮಾನಂದವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ, ಏನೇನು ಓದಬೇಕೋ, ಅದನ್ನು ಅರ್ಥಜ್ಞಾನ ಸಹಿತವಾಗಿಯೇ ಮಾಡಬೇಕು.

ಈ ರೀತಿ ಎಲ್ಲ ವೇದಗಳನ್ನೂ ಓದಿ, ಆಯುರ್ವೇದ - ಎಂದರೆ, ಚರಕ, ಸುಶ್ರುತ ಮೊದಲಾದ ಋಷಿ-ಮುನಿ-ಪ್ರಣೀತವಾದ ವೈದ್ಯಕ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು, ಅರ್ಥ, ಕ್ರಿಯೆ, ಶಸ್ತ್ರ, ಛೇದನ, ಭೇದನ, ಲೇಪಾ, ಚಿಕಿತ್ಸಾ, ನಿದಾನ, ಓಷಧ, ಪಥ್ಯ, ಶರೀರ, ದೇಶ, ಕಾಲ ಮತ್ತು ವಸ್ತುವಿನ ಗುಣಜ್ಞಾನ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಓದಬೇಕು - ಓದಿಸಬೇಕು. ಆ ಮೇಲೆ ಧನುರ್ವೇದ - ಎಂದರೆ ರಾಜ - ಸಂಬದ್ಧ ಕಾರ್ಯದ ಶಾಸ್ತ್ರ . ಇದರಲ್ಲಿ ಸ್ವತಃ ರಾಜಪುರುಷರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟುದು ಮತ್ತು ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟುದು-ಎಂದು ಎರಡು ಭೇದಗಳಿವೆ. ರಾಜಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಭೆ, ಸೇನಾಧ್ಯಕ್ಷ, ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರವಿದ್ಯೆ, ನಾನಾ ಬಗೆಯ ವ್ಯೂಹಗಳ ಅಭ್ಯಾಸ (ಈಗದನ್ನು 'ಕವಾಯತ್ತು' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ; ಶತ್ರುಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೋರಾಡುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಬಳಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.) ಇದನ್ನು ಯಥವತ್ತಾಗಿ ಕಲಿಯಬೇಕು. ಮತ್ತು ಪ್ರಜೆಗಳ ಪಾಲನ ಮತ್ತು ವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಯಾವ ಯಾವ ಕ್ರಮಗಳಿವೆಯೋ, ಅವನ್ನೂ ಕಲಿತು, ನ್ಯಾಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಸನ್ನರನ್ನಾಗಿ ಇಡಬೇಕು ; ದುಷ್ಟರಿಗೆ ಸಲ್ಲಬೇಕಾದ ಶಿಕ್ಷೆಯ ಮತ್ತು ಶ್ರೇಷ್ಠರನ್ನು ಪಾಲಿಸುವ ವಿಧಾವನ್ನು ಸರ್ವ ರೀತಿಯಿಂದಲೂ ಕಲಿಯಬೇಕು.

ಈ ರಾಜವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಎರಡೆರಡು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಿತು, ಯಾವುದನ್ನು ಗಾನ ವಿದ್ಯೆ - ಎನ್ನುತ್ತಾರೋ, ಆ ಗಾಂಧರ್ವವೇದದಲ್ಲಿ ಸ್ವರ, ರಾಗ, ರಾಗಿಣಿ, ಸಮಯ, ತಾಳ, ಗ್ರಾಮ, ತಾನ, ವಾದಿತ್ರ, ನೃತ್ಯ, ಗೀತ ಮೊದಲಾದುವನ್ನು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಕಲಿಯಬೇಕು ; ಆದರೆ, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ವಾದ್ಯ - ವಾದನದೊಂದಿಗೆ ಸಾಮವೇದದ ಗಾನವನ್ನು ಕಲಿಯಬೇಕು. ಮತ್ತು ನಾರದ ಸಂಹಿತೆ - ಮೊದಲಾದ ಯಾವ ಯಾವ ಆರ್ಷ ಗ್ರಂಥಗಳಿವೆಯೋ, ಅವನ್ನು ಓದಬೇಕು. ಆದರೆ, ಅನೈತಿಕ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು, ವಾರಾಂಗನೆಯರು ಮತ್ತು ವಿಷಯಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಉದ್ರೇಕಿಸುವ ವೈರಾಗಿಗಳು ಮಾಡುವಂತಹ , ಕತ್ತೆಯ ಕಿರುಚಾಟದಂತಿರುವ ವ್ಯರ್ಥವಾದ ಆಲಾಪನೆಯನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಮಾಡಬಾರದು.

ಯಾವುದನ್ನು ಶಿಲ್ಪ ವಿದ್ಯೆ - ಎನ್ನುತ್ತಾರೋ, ಈ ಅರ್ಥವೇದವನ್ನು ಪದಾರ್ಥ ಗುಣ ವಿಜ್ಞಾನ, ಕ್ರಿಯಾಕೌಶಲ, ವಿವಿಧ ವಸ್ತು ನಿರ್ಮಾಣ, ಪೃಥಿವಿಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ಆಕಾಶದವರೆಗಿನ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಕಲಿತು, ಎಂದರೆ - ಯಾವುದು ಐಶ್ವರ್ಯವರ್ಧಕವಾಗಿದೆಯೋ, ಆ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಕಲಿತು, ಎಂದರೆ - ಯಾವುದರಲ್ಲಿ ಬೀಜ ಗಣಿತ, ಅಂಕ, ಭೂಗೋಳ, ಖಗೋಳ ಮತ್ತು ಭೂಗರ್ಭ ವಿದ್ಯೆಯಿದೆಯೋ ಆ ಸೂರ್ಯ ಸಿದ್ಧಾಂತ - ಮೊದಲಾದ ಜ್ಯೋತಿಷ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಯಥವತ್ತಾಗಿ ಕಲಿಯಬೇಕು. ಆನಂತರ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಹಸ್ತ - ಕ್ರಿಯೆ , ಯಂತ್ರಕಲೆ ಮೊದಲಾದುವನ್ನು ಕಲಿಯಬೇಕು. ಆದರೆ - ಗ್ರಹಗಳು, ನಕ್ಷತ್ರಗಳು , ಜನ್ಮಪತ್ರಗಳು , ರಾಶಿಗಳು, ಮುಹೂರ್ತಗಳು - ಮೊದಲಾದುವುಗಳ ಫಲವನ್ನು ವಿಧಾನ ಮಾಡುವ ಎಷ್ಟು ಗ್ರಂಥಗಳಿವೆಯೋ, ಅವನ್ನು, ಅಸತ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿದು, ಎಂದಿಗೂ ಓದಬಾರದು ಮತ್ತು ಓದಿಸಬಾರದು . ಇಪ್ಪತ್ತು ಅಥವಾ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ತ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನೂ , ಉತ್ತಮ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನೂ ಪಡೆದು, ಮಾನವರು ಕೃತಕೃತ್ಯರಾಗಿ, ಸದಾ ಆನಂದದಲ್ಲಿರುವಂತೆ, ಓದುವವರೂ ಮತ್ತು ಓದಿಸುವವರೂ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಬೇಕು. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತು ಅಥವಾ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ವಿದ್ಯೆ ಲಭಿಸಬಲ್ಲದೋ, ಅಷ್ಟು, ಬೇರೆಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಲಭಿಸಲಾರದು.

ಋಷಿ - ಪ್ರಣೀತ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಏತಕ್ಕೆ ಓದಬೇಕೆಂದರೆ, ಅವರು ಮಹಾ ವಿದ್ವಾಂಸರೂ, ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರೂ ಮತ್ತು ಧರ್ಮಾತ್ಮರೂ ಆಗಿದ್ದರು. ಮತ್ತು ಅನೃಷಿಗಳು , ಎಂದರೆ - ಯಾರು ಅಲ್ಪ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಓದಿದವರಾಗಿದ್ದರೋ, ಮತ್ತು ಯಾರ ಆತ್ಮ ಪಕ್ಷಪಾತಯುಕ್ತವಾಗಿದೆಯೋ , ಅವರು ರಚಿಸಿದ ಗ್ರಂಥಗಳೂ ಹಾಗೆಯೇ ಇವೆ.

ಜೈಮಿನಿಮುನಿಕೃತ ಪೂರ್ವಮೀಮಾಂಸೆಯ ಮೇಲೆ ವ್ಯಾಸಮುನಿಕೃತವಾದ ವ್ಯಾಖ್ಯೆ, ಕಣಾದರ ವೈಶೇಷಿಕದ ಮೇಲೆ ಗೌತಮಮುನಿಕೃತವಾದುದು, ಗೌತಮರ ನ್ಯಾಯ ಸೂತ್ರ ಮೇಲೆ ವಾತ್ಸ್ಯಾಯನ ಮುನಿಕೃತವಾದ ಭಾಷ್ಯ,ಪತಂಜಲಿಮುನಿಕೃತ ಯೋಗಸೂತ್ರದ ಮೇಲೆ ವ್ಯಾಸಮುಕೃತವಾದ ಭಾಷ್ಯ, ಕಪಿಲಮುನಿಕೃತ ಸಾಂಖ್ಯಸೂತ್ರದ ಮೇಲೆ ಭಾಗುರಿಮುನಿಕೃತವಾದ ಭಾಷ್ಯ ಅಥವಾ ಬೋಧಾಯನಮುನಿಕೃತ ಭಾಷ್ಯ-ಇವುಗಳನ್ನು ವೃತ್ತಿ ಸಹಿತವಾಗಿ ಓದಬೇಕು, ಓದಿಸಬೇಕು. ಈ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಾಂಗದಲ್ಲಿಯೂ ಎಣಿಸಬೇಕು. ಹೇಗೆ ಋಕ್, ಯಜು, ಸಾಮ ಮತ್ತು ಅಥರ್ವ - ಈ ನಾಲ್ಕು ವೇದಗಳೂ ಈಶ್ವರಕೃತವಾಗಿವೆಯೋ, ಹಾಗೆ ಐತರೇಯ, ಶತಪಥ, ಸಾಮ ಮತ್ತು ಗೋಪಥ - ಈ ನಾಲ್ಕು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಳೂ, ಶಿಕ್ಷಾ, ಕಲ್ಪ, ವ್ಯಾಕರಣ, ನಿಘಂಟು - ನಿರುಕ್ತ, ಛಂದಸ್ಸು ಮತ್ತು

ಜ್ಯೋತಿಷ - ಈ ಆರು ವೇದಾಂಗಗಳೂ, ಮೀಮಾಂಸಾ* ಮೊದಲಾದ ಆರು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ವೇದಗಳ ಉಪಾಂಗಗಳೂ, ಆಯುರ್ವೇದ, ಧನುರ್ವೇದ , ಗಾಂಧರ್ವವೇದ ಮತ್ತು ಅರ್ಥವೇದ - ಈ ನಾಲ್ಕು ವೇದಗಳ ಉಪವೇದಗಳೂ - ಈ ಎಲ್ಲವೂ ಋಷಿ - ಮುನಿಕೃತವಾದ ಗ್ರಂಥಗಳಾಗಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಯಾವ ಯಾವವು ವೇದ ವಿರುದ್ಧವೆಂದು ಪ್ರತೀತವಾಗುತ್ತವೋ, ಅವುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ - ವೇದಗಳು ಈಶ್ವರ ಕೃತವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ನಿರ್ಭ್ರಾಂತವಾಗಿವೆ; ಸ್ವತಃ ಪ್ರಮಾಣ - ಎಂದರೆ, ವೇದಗಳ ಪ್ರಮಾಣ ವೇದಗಳಿಂದಲೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಳು - ಮೊದಲಾದ ಗ್ರಂಥಗಳೆಲ್ಲವೂ ಪರತಃ ಪ್ರಮಾಣಗಳು - ಎಂದರೆ ಇವುಗಳ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ ವೇದಾಧೀನವಾಗಿದೆ. ವೇದದ ವಿಶೇಷವಾದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಋಗ್ವೇದಾದಿ ಭಾಷ್ಯ ಭೂಮಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಿರಿ. ಮತ್ತು ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿಯೂ ಮುಂದೆ ಬರೆಯುವೆವು.

ಈಗ ಪರಿತ್ಯಾಗಾರ್ಹವಾದ ಯಾವ ಗ್ರಂಥಗಳಿವೆಯೋ, ಅವುಗಳ ಪರಿಗಣನವು ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಮಾಡಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಎಂದರೆ- ಕೆಳಗೆ ಯಾವ ಯಾವ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತೇವೋ, ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಜಾಲಗ್ರಂಥಗಳೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. **ವ್ಯಾಕರಣದಲ್ಲಿ** ಕಾತಂತ್ರ, ಸಾರಸ್ವತ, ಚಂದ್ರಿಕಾ, ಮುಗ್ಧಬೋಧ, ಕೌಮುದೀ, ಶೇಖರ, ಮನೋರಮಾ- ಮೊದಲಾದುವು. **ಕೋಶದಲ್ಲಿ** ಅಮರಕೋಶ - ಮೊದಲಾದುವು. **ಛಂದೋಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ** ವೃತ್ತರತ್ನಾಕರ - ಮೊದಲಾದುವು. '**ಶಿಕ್ಷಾ**' ದಲ್ಲಿ "**ಅಥಂ ಶಿಕ್ಷಾಂ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಪಾಣಿನೀಯಂ ಮತಂ ಯಥಾ**" - ಈ ಮೊದಲಾದುದು. **ಜ್ಯೋತಿಷದಲ್ಲಿ** ಶೀಘ್ರಬೋಧ, ಮುಹೂರ್ತ ಚಿಂತಾಮಣಿ - ಮೊದಲಾದುವು. **ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ** ನಾಯಿಕಾಭೇದ, ಕುವಲಯಾನಂದ, ರಘುವಂಶ, ಮಾಘ, ಕಿರಾತಾರ್ಜುನೀಯ - ಮೊದಲಾದುವು. **ಮೀಮಾಂಸಾದಲ್ಲಿ** ಧರ್ಮ ಸಿಂಧು, ವ್ರತಾರ್ಕ ಮೊದಲಾದುವು. **ವೈಶೇಷಿಕದಲ್ಲಿ** ತರ್ಕಸಂಗ್ರಹ - ಮೊದಲಾದುವು. **ನ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ** ಜಾಗದೀಶೀ - ಮೊದಲಾದುದು . **ಯೋಗದಲ್ಲಿ** ಹಠಪ್ರದೀಪಿಕಾ - ಮೊದಲಾದದು. **ಸಾಂಖ್ಯದಲ್ಲಿ** ಸಾಂಖ್ಯತತ್ತ್ವಕೌಮುದೀ ಮೊದಲಾದುದು. **ವೇದಾಂತದಲ್ಲಿ** ಯೋಗವಾಸಿಷ್ಠ, ಪಂಚದಶೀ ಮೊದಲಾದವು. **ವೈದ್ಯಕದಲ್ಲಿ** ಶಾರ್ಙ್ಗಧರ - ಮೊದಲಾದವು. **ಸ್ಮೃತಿಗಳಲ್ಲಿ** ಮನುಸ್ಮೃತಿಯ ಪ್ರಕ್ಷಿಪ್ತ ಶ್ಲೋಕಗಳು, ಮತ್ತು ಬೇರೆ ಎಲ್ಲಾ ಸ್ಮೃತಿಗಳು, ಸಮಸ್ತ ತಂತ್ರ ಗ್ರಂಥಗಳು, ಸಮಸ್ತ ಪುರಾಣಗಳು, ಸಮಸ್ತ ಉಪಪುರಾಣಗಳು, ತುಲಸೀದಾಸ ರಚಿತವಾದ ಭಾಷಾ ರಾಮಾಯಣ, ರುಕ್ಮಿಣೀ ಮಂಗಳ - ಮೊದಲಾದುವುಗಳು ಸಕಲ ಭಾಷಾ ಗ್ರಂಥಗಳು . ಈ ಎಲ್ಲವೂ ಕಪೋಲಕಲ್ಪಿತವಾದ ಮಿಥ್ಯಾಗ್ರಂಥಗಳು.

ಪ್ರಶ್ನೆ: – ಈ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಸತ್ಯವಿಲ್ಲವೇ?

ಉತ್ತರ: – ಸ್ವಲ್ಪ ಸತ್ಯವೇನೋ ಇದೆ; ಆದರೆ, ಇದರೊಂದಿಗೆ ಬಹಳ ಅಸತ್ಯವೂ ಇದೆ. ಆದುದರಿಂದ, "**ವಿಷಸಂಪೃಕ್ತಾನ್ನವತ್ ತ್ಯಾಜ್ಯಾಃ**", ಹೇಗೆ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ಅನ್ನವು ವಿಷಯುಕ್ತವಾಗಿದ್ದರೆ ತ್ಯಜಿಸಲು ಯೋಗ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೋ, ಹಾಗೆ ಈ ಸಮಸ್ತ ಗ್ರಂಥಗಳೂ ತ್ಯಾಜ್ಯವಾಗಿವೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ: – ತಾವು ಪುರಾಣ - ಇತಿಹಾಸಗಳನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲವೇ?

ಉತ್ತರ: – ಅಹುದು; ಅಂಗೀಕರಿಸುತ್ತೇವೆ . ಆದರೆ-ಸತ್ಯವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸುತ್ತೇವೆ; ಮಿಥ್ಯೆಯನ್ನಲ್ಲ.

ಪ್ರಶ್ನೆ: – ಯಾವುದು ಸತ್ಯ ಮತ್ತು ಯಾವುದು ಮಿಥ್ಯೆ?

ಉತ್ತರ: – "**ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನೀತಿಹಾಸಾನ್ ಪುರಣಾನಿ ಕಲ್ಪಾನ್ ಗಾಥಾ ನಾರಾಶಂ ಸೀರಿತಿ**".

(ಅಶ್ವಲಾಯನ ಗೃಹ್ಯಸೂತ್ರ :-೩. ೩. ೧ ತೈ. ಅ. ೨.೯) ಇದು ಗ್ರಹ್ಯಸೂತ್ರ - ಮೊದಲಾದುದರ ವಚನ . ಯಾವ ಐತರೇಯ, ಶತಪಥ ಮೊದಲಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಳ ಬಗೆಗೆ ಬರೆದಿದ್ದೇವೋ, ಅವುಗಳಿಗೇ ಇತಿಹಾಸ, ಪುರಾಣ, ಕಲ್ಪ , ಗಾಥಾ, ಮತ್ತು ನಾರಾಶಂಸೀ - ಈ ಐದು ಹೆಸರುಗಳಿವೆ; ಶ್ರೀ ಮದ್ಭಾಗವತ - ಮೊದಲಾದುವುಗಳ ಹೆಸರು 'ಪುರಾಣ' ಎಂದಲ್ಲ.

ಪ್ರಶ್ನೆ : – ತ್ಯಾಜ್ಯ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸತ್ಯವಿದೆಯೋ, ಅದನ್ನು ಏಕೆ ಗ್ರಹಿಸುವುದಿಲ್ಲ?

ಉತ್ತರ:– ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಸತ್ಯವಿದೆಯೋ, ಅದು ವೇದಗಳೇ-ಮೊದಲಾದ ಸತ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳದು. ಮತ್ತು ಮಿಥ್ಯೆ ಅವರ ಮನೆಯದು. ವೇದಗಳೇ ಮೊದಲಾದ ಸತ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಸ್ವೀಕಾರದಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ತ ಸತ್ಯದ ಗ್ರಹಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾವನಾದರೂ ಈ ಮಿಥ್ಯಾಗ್ರಂಥಗಳಿಂದ ಸತ್ಯವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಲು ಇಚ್ಛಿಸಿದರೆ, ಮಿಥ್ಯೆಯೂ ಅವನ ಕೊರಳಿಗೆ ಸುತ್ತಿಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಆದುದರಿಂದ "**ಅಸತ್ಯಮಿಶ್ರಂ ಸತ್ಯಂ ದೂರತಸ್ತ್ಯಾಜ್ಯ ಮಿತಿ**". ಅಸತ್ಯಯುಕ್ತ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿನ ಸತ್ಯವನ್ನೂ ಕೂಡ, ವಿಷಯುಕ್ತವಾದ ಅನ್ನವನ್ನು ಬಿಡುವಂತೆ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಬೇಕು.

---

* ಪೂರ್ವ ಮೀಮಾಂಸಾ, ವೈಶೇಷಿಕ, ನ್ಯಾಯ, ಯೋಗ, ಸಾಂಖ್ಯ ಮತ್ತು ವೇದಾಂತ ಇವೇ ವೇದೋಪಾಂಗಗಳೆಂದು ಖ್ಯಾತವಾದ ಆರು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು; ಷಡ್ದರ್ಶಗಳು,

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ನಿಮ್ಮ ಮತವೇನು?

ಉತ್ತರ :- ವೇದಗಳು, ಎಂದರೆ - ವೇದದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವದನ್ನು ಮಾಡುವ ಮತ್ತು ಬಿಡುವ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದೆಯೋ, ಅದನ್ನು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು; ಬಿಡಬೇಕು - ಎಂದು ನಾವು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ವೇದಗಳು ನಮಗೆ ಮಾನ್ಯವಾಗಿರುವ ಕಾರಣ, ನಮ್ಮ ಮತ '**ವೇದ**', ಹೀಗೆಯೇ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಮಾನವರೆಲ್ಲರೂ, ವಿಶೇಷತಃ ಆರ್ಯರು, ಏಕಮತರಾಗಿರಬೇಕು.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಹೇಗೆ ಸತ್ಯಾಸತ್ಯಗಳ ಮತ್ತು ಬೇರೆಯ ಗ್ರಂಥಗಳ ನಡುವೆ ಪರಸ್ಪರ ವಿರೋಧವಿದೆಯೋ, ಹಾಗೆ ಬೇರೆ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಸೃಷ್ಟಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆರು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ನಡುವೆ ವಿರೋಧವಿದೆ. ಮೀಮಾಂಸಾದರ್ಶವು ಕರ್ಮದಿಂದ, ವೈಶೇಷಿಕವು ಕಾಲದಿಂದ , ನ್ಯಾಯವು ಪರಮಾಣುವಿನಿಂದ, ಯೋಗವು ಪುರುಷಾರ್ಥದಿಂದ, ಸಾಂಖ್ಯವು ಪ್ರಕೃತಿಯಿಂದ ಮತ್ತು ವೇದಾಂತವು ಬ್ರಹ್ಮದಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಉತ್ಪತ್ತಿಯನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸುತ್ತವೆ. ಇದು ವಿರೋಧವಲ್ಲವೇನು?

ಉತ್ತರ:- ಮೊದಲಾಗಿ, ಸಾಂಖ್ಯ ಮತ್ತು ವೇದಾಂತವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಉಳಿದ ನಾಲ್ಕು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಉತ್ಪತ್ತಿಯನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬರೆದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ವಿರೋಧವೂ ಇಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ, ನಿಮಗೆ ವಿರೋಧ - ಅವಿರೋಧಗಳ ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲ. ವಿರೋಧ ಯಾವ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ - ಎಂದು ನಾನು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಒಂದೇ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೋ ಅಥವಾ, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿಯೋ?

ಪ್ರಶ್ನೆ:- ಒಂದು ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅನೇಕರ ನಡುವೆ ಪರಸ್ಪರ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಕಥನವಿದ್ದರೆ, ಅದನ್ನು ವಿರೋಧವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿಯೂ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಒಂದೇ ವಿಷಯವಿದೆ.

ಉತ್ತರ:- ವಿದ್ಯೆ ಒಂದೇ ಇದೆಯೋ, ಅಥವಾ ಎರಡೋ? ಒಂದು. ಒಂದೇ ಇದ್ದರೆ, ವ್ಯಾಕರಣ, ವೈದ್ಯಕ, ಜ್ಯೋತಿಷ-ಮೊದಲಾದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿಷಯಗಳು ಏಕಿವೆ?

ಹೇಗೆ ಒಂದು ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ, ವಿದ್ಯೆಯ ಅನೇಕ ಅವಯವಗಳ ನಡುವೆ, ಪರಸ್ಪರ ಒಂದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಭಿನ್ನವಾದ ಪ್ರತಿಪಾದನವಾಗುತ್ತದೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಸೃಷ್ಟಿ ವಿದ್ಯೆಯ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಆರು ಅವಯವಗಳ ಪ್ರತಿಪಾದನವನ್ನು ಆರು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಿರುವುದರಿಂದ, ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಏನೇನೂ ವಿರೋಧವಿಲ್ಲ. ಹೇಗೆ ಮಡಕೆಯ ನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ, ಕರ್ಮ, ಸಮಯ , ಮಣ್ಣು , ಸಂಯೋಗ, ವಿಯೋಗ ಮೊದಲಾದ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳು, ಪ್ರಕೃತಿಯ ಗುಣಗಳು ಮತ್ತು ಕುಂಬಾರ - ಇಷ್ಟು ಕಾರಣಗಳಿವೆಯೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಕಾರಣವಾದ ಕರ್ಮದ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಯು ಮೀಮಾಂಸೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ಸಮಯದ ವ್ಯಾಖ್ಯೆ ವೈಶೇಷಿಕದಲ್ಲಿಯೂ, ಉಪಾದಾನ ಕಾರಣದ ವ್ಯಾಖ್ಯೆ ನ್ಯಾಯದಲ್ಲಿಯೂ, ಪುರುಷಾರ್ಥದ ವ್ಯಾಖ್ಯೆ ಯೋಗದಲ್ಲಿಯೂ , ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ತತ್ತ್ವಗಳ ಪರಿಗಣನದ ವ್ಯಾಖ್ಯೆ ಸಾಂಖ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಮತ್ತು ಯಾವ ಪರಮೇಶ್ವರನು ನಿಮಿತ್ತ ಕಾರಣನಾಗಿದ್ದಾನೋ, ಅವನ ವ್ಯಾಖ್ಯೆ ವೇದಾಂತ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ಇದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ವಿರೋಧವಿಲ್ಲ. ಹೇಗೆ ವೈದ್ಯಕ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ನಿದಾನ, ಚಿಕಿತ್ಸೆ , ಔಷಧ - ದಾನ ಮತ್ತು ಪಥ್ಯದ ಪ್ರಕರಣಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿವೆಯೋ, ಆದರೆ ಎಲ್ಲದರ ಸಿದ್ಧಾಂತವೂ ರೋಗದ ನಿವೃತ್ತಿಯಾಗಿದೆಯೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಕಾರಣಗಳು ಆರು ಇವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಕಾರಣದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರನು ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ, ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ವಿರೋಧವಿಲ್ಲ. ಇದರ ವಿಶೇಷ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವೆವು.

ಓದುವುದರಲ್ಲಿ - ಓದಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ವಿಘ್ನಗಳಿರುತ್ತವೋ, ಅವುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಬೇಕು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ - **ಕುಸಂಗ** , ಎಂದರೆ ದುಷ್ಟ ವಿಷಯಾಸಕ್ತ ಜನರ ಸಂಗ, ದುಷ್ಟ ವ್ಯಸನಗಳು, ಉದಾಹರಣೆಗೆ - ಮದ್ಯ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಸೇವನೆ ಮತ್ತು ವೇಶ್ಯಾವ್ಯಸನ - ಮೊದಲಾದುವು, ಬಾಲ್ಯಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ವಿವಾಹ, ಎಂದರೆ ೨೫ ನೆಯ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಮುನ್ನ ಪುರುಷನ ೧೬ನೆಯ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಮುನ್ನ ಸ್ತ್ರೀಯ ಮದುವೆಯಾಗುವುದು, ಪೂರ್ಣ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವಿಲ್ಲದಿರುವುದು, ರಾಜಾ, ತಾಯಿ, ತಂದೆ ಮತ್ತು ವಿದ್ವಾಂಸರ ಮೋಹ, ವೇದ - ಮೊದಲಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಪ್ರಚಾರವಿಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ, ಅತಿ ಭೋಜನ ಅತಿಜಾಗರಣ - ಮಾಡುವುದು, ಓದುವುದರಲ್ಲಿ - ಓದಿಸುವುದರಲ್ಲಿ , ಪರೀಕ್ಷೆಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ - ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಆಲಸ್ಯವನ್ನು ಕಪಟವನ್ನು ಮಾಡುವುದು, ವಿದ್ಯಾಲಾಭ ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಉಚ್ಚವಾದುದು - ಎಂದು ತಿಳಿಯದಿರುವುದು, ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯದಿಂದ ಬಲ, ಬುದ್ಧಿ , ಪರಾಕ್ರಮ, ಆರೋಗ್ಯ , ರಾಜ್ಯ , ಧನ-ಇವುಗಳ ವೃದ್ಧಿಯಾಗುವುದೆಂದು ಅಂಗೀಕರಿಸದಿರುವುದು, ಈಶ್ವರನ ಧ್ಯಾನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು , ಬೇರೆಯ ಕಲ್ಲು ಮೊದಲಾದುವುಗಳ ಜಡಮೂರ್ತಿಯ ದರ್ಶನ - ಪೂಜನದಲ್ಲಿ ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಕಾಲ ಕಳೆಯುವುದು, ತಾಯಿ, ತಂದೆ, ಮತ್ತು ಆಚಾರ್ಯ, ವಿದ್ವಾಂಸರು - ಇವರನ್ನು ಸತ್ಯವಾದ ಮೂರ್ತಿಗಳೆಂದು ತಿಳಿದು ಸೇವೆ ಸತ್ಸಂಗ ಮಾಡದಿರುವುದು, ವರ್ಣಾಶ್ರಮದ ಧರ್ಮವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಊರ್ಧ್ವ ಪುಂಡ್ರ[೧], ತ್ರಿಪುಂಡ್ರ[೨], ತಿಲಕ, ಕಂಠೀ[೩], ಮಾಲಾಧಾರಣ, ಏಕಾದಶೀ, ತ್ರಯೋದಶೀ,

---

[೧] ಮಾಧ್ವರು ಇಡುವ ಅಂಗಾರಕ. [೨] ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವರು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂರು ನಾಮಗಳು. [೩] ಕೊರಳಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವ ದಾರ-ಅಥವಾ ತುಳಸೀಮಣಿ-ರುದ್ರಾಕ್ಷಗಳ ಸರ.

ಮೊದಲಾದ ವ್ರತಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದು, ಕಾಶೀ - ಮೊದಲಾದುವುಗಳ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆ ಮತ್ತು ರಾಮ, ಕೃಷ್ಣ, ನಾರಾಯಣ, ಶಿವ, ಭಗವತೀ, ಗಣೇಶ - ಮೊದಲಾದವರ ನಾಮ ಸ್ಮರಣದಿಂದ ಪಾಪ ದೂರವಾಗುವುದೆಂಬ ನಂಬಿಕೆ, ಪಾಷಂಡಿಗಳ ಉಪದೇಶದಿಂದ ವಿದ್ಯೆ ಓದುವುದರಲ್ಲಿ ಅಶ್ರದ್ಧೆಯುಂಟಾಗುವುದು, ವಿದ್ಯೆ, ಧರ್ಮ, ಯೋಗ, ಪರಮೇಶ್ವರನ ಉಪಾಸನೆಯ ಹೊರತು, ಪುರಾಣಗಳೆಂಬ ಹೆಸರಿನ, ಭಾಗವತ - ಮೊದಲಾದ ಮಿಥ್ಯಾ (ಗ್ರಂಥಗಳ) ಕಥೆಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತಿಯಾಗುವುದೆಂದು ಅಂಗೀಕರಿಸುವುದು, ಲೋಭದಿಂದ ಹಣ - ಮೊದಲಾದುವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವೃತ್ತರಾಗಿ, ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯಿಡದಿರುವುದು, ಅತ್ತ - ಇತ್ತ ವೃಥಾ ಅಲೆದಾಡುತ್ತಿರುವುದು - ಈ ಮೊದಲಾದ ಮಿಥ್ಯಾ ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡು, ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯದ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯೆಯ ಲಾಭದಿಂದ ರಹಿತರಾಗಿ, ರೋಗಿಗಳೂ ಮತ್ತು ಮೂರ್ಖರೂ ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ.

ಯಾರು ಅನ್ಯರನ್ನು ವಿದ್ಯಾ - ಸತ್ಸಂಗದಿಂದ ದೂರವಿಟ್ಟು ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಬಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಸಿಕೊಂಡು, ಅವರ ತನು, ಮನ, ಧನಗಳನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸುತ್ತಾರೋ. ಮತ್ತು ಯಾರು ಕ್ಷತ್ರಿಯ - ಮೊದಲಾದ ವರ್ಣದವರು ಓದಿ ವಿದ್ವಾಂಸರಾಗಿ ಹೋದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಪಾಷಂಡ ಜಾಲದಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದು, ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಛಲವನ್ನು ತಿಳಿದು ನಮಗೆ ಅಪಮಾನ ಮಾಡುವರು - ಎಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೋ, ಅಂತಹ ಆಧುನಿಕ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕರು ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು[1] - ಮೊದಲಾದವರು - ಈ ಮೊದಲಾದ ವಿಘ್ನಗಳನ್ನು ರಾಜರು ಮತ್ತು ಪ್ರಜೆಗಳು ದೂರಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ಹುಡುಗರನ್ನೂ, ಹುಡುಗಿಯರನ್ನೂ ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ತನು-ಮನ-ಧನಗಳಿಂದ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇರಬೇಕು.

ಶೂದ್ರರೂ ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಯರೂ ಕೂಡ ವೇದಗಳನ್ನೋದಬೇಕೇನು? ಇವರು ಓದುವರಾದರೆ, ಮತ್ತೆ ನಾವೇನು ಮಾಡಬೇಕು? ಮತ್ತು ಇವರಿಗೆ ಓದಿಸಬೇಕು - ಎನ್ನಲು ಪ್ರಮಾಣವೂ ಇಲ್ಲ, ಆದರೆ ಕೆಳಕಂಡ ಹಾಗೆ ನಿಷೇಧವಿದೆ :-

ಸ್ತ್ರೀ ಶೂದ್ರೌ ನಾಧೀಯಾತಾಮಿತಿ ಶ್ರುತೇಃ ॥ [2]

ಸ್ತ್ರೀಯರು ಮತ್ತು ಶೂದ್ರರು ಓದಬಾರದು-ಹೀಗೆ ಶ್ರುತಿಯಿದೆ.

ಉತ್ತರಃ- ಸಮಸ್ತ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೂ ಮತ್ತು ಪುರುಷರಿಗೂ, ಎಂದರೆ ಮನುಷ್ಯ ಮಾತ್ರರಿಗೆ ಓದುವ ಅಧಿಕಾರವಿದೆ. ಮತ್ತು ನಿಮ್ಮ ಈ ಶ್ರುತಿ ನಿಮ್ಮ ಕಪೋಲಕಲ್ಪನೆಯಿಂದ ಉದ್ಭವಿಸಿದೆ. ಇದು ಯಾವ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಗ್ರಂಥದ್ದೂ ಅಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಸಮಸ್ತ ಮಾನವರಿಗೂ ವೇದಾದಿ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಓದುವ - ಕೇಳುವ ಅಧಿಕಾರದ ಪ್ರಮಾಣ ಯಜುರ್ವೇದದ ೨೬ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯ ಮಂತ್ರವಾಗಿದೆ.

ಯಥೇಮಾಂ ವಾಚಂ ಕಲ್ಯಾಣೀಮಾವದಾನಿ ಜನೇಭ್ಯಃ ।

ಬ್ರಹ್ಮರಾಜನ್ಯಾಭ್ಯಾಂ ಶೂದ್ರಾಯ ಚಾರ್ಯಾಯ ಚ ಸ್ವಾಯಚಾರಣಾಯ ॥

ಪರಮೇಶ್ವರನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ:- "(ಯಥಾ) ಹೇಗೆ ನಾನು (ಜನೇಭ್ಯಃ) ಎಲ್ಲ ಮಾನವರಿಗಾಗಿ, (ಇಮಾಂ) ಈ (ಕಲ್ಯಾಣೀಂ) ಕಲ್ಯಾಣ - ಎಂದರೆ ಸಂಸಾರದ ಮತ್ತು ಮುಕ್ತಿಯ, ಸುಖವನ್ನು ಕೊಡುವ, (ವಾಚಂ) ಋಗ್ವೇದ ಮೊದಲಾದ ನಾಲ್ಕೂ ವೇದಗಳ ವಾಣಿಯ (ಆವದಾನಿ) ಉಪದೇಶ ಮಾಡುತ್ತೇನೋ, ಹಾಗೆಯೇ ನೀವೂ ಮಾಡುತ್ತಾ ಹೋಗಿರಿ".

ಈ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಯಾವನಾದರೂ, ಪ್ರಶ್ನೆ ಹಾಕಿದರೆ ಜನ - ಎಂಬ ಶಬ್ದದಿಂದ ದ್ವಿಜರನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಬೇಕು ; ಏಕೆಂದರೆ, ಸ್ಮೃತಿ - ಮೊದಲಾದ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ, ವೈಶ್ಯರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ವೇದಗಳನ್ನು ಓದುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಹೇಳಿದೆ ; ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಮತ್ತು ಶೂದ್ರ ಮೊದಲಾದ ವರ್ಣಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿಲ್ಲ - ಎಂದು .

ಉತ್ತರ - (ಬ್ರಹ್ಮರಾಜನ್ಯಾಭ್ಯಾಂ) ಮೊದಲಾದುವನ್ನು ನೋಡಿರಿ, ಪರಮೇಶ್ವರನು ಸ್ವತಃ "ನಾವು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ, (ಅರ್ಯಾಯ) ವೈಶ್ಯ , (ಶೂದ್ರಾಯ) ಶೂದ್ರ ಮತ್ತು (ಸ್ವಾಯ) ತಮ್ಮ ಭೃತ್ಯರು ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀ[3] - ಮೊದಲಾದವರು,

---

[1] ಕೇವಲ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ-ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ , ವೇದ ವಿದ್ಯಾಹೀನರಾದ ಜನರು. ಮಹರ್ಷಿಯ ವಿಶಾಲ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಜಾತಿ ವೈಷಮ್ಯಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ.

[2] "ನ ಸ್ತ್ರೀಶೂದ್ರೌ ವೇದಮಧೀಯಾತಾಂ", ಮೀಮಾಂಸಾನ್ಯಾಯಪ್ರಕಾಶ ಪೂರ್ವಾರ್ಧ.

[3] "ಸ್ವಾಯ" ಶಬ್ದ ಪುಲ್ಲಿಂಗವಾಚಕ; ಸ್ತ್ರೀಗೆ ಅನ್ವಯಿಸದು - ಎಂದು ಹೇಳುವವರು, ಹೆಂಡತಿ - ಎಂಬರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬರುವ 'ದಾರ' ಎಂಬ ಪುಲ್ಲಿಂಗ-ಶಬ್ದ, 'ಕಲತ್ರ' - ಎಂಬ ನಪುಂಸಕಲಿಂಗ ಶಬ್ದವನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು.

(ಅರುಣಾಯ) ಮತ್ತು ಅತಿಶೂದ್ರರು - ಮೊದಲಾದವರಿಗಾಗಿಯೂ ವೇದಗಳ ಪ್ರಕಾಶವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ". - ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಎಂದರೆ - ಸರ್ವಮಾನವರೂ ವೇದಗಳನ್ನು ಓದಿ - ಓದಿಸಿ ಮತ್ತು ಕೇಳಿ - ಕೇಳಿಸಿ ವಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ, ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತುಗಳ ಸ್ವೀಕಾರ ಮತ್ತು ಕೆಟ್ಟ ಮಾತುಗಳ ತ್ಯಾಗವನ್ನು ಮಾಡಿ, ದುಃಖಗಳಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದಿ, ಆನಂದವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಹೇಳಿರಿ, ಈಗ ನಿಮ್ಮ ಮಾತನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೋ, ಅಥವಾ ಪರಮೇಶ್ವರನದನ್ನೋ? ಪರಮೇಶ್ವರನ ಮಾತು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಮಾನನೀಯ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲದರ ಮೇಲೂ ಯಾವನಾದರೂ ಇದನ್ನು ಒಪ್ಪದಿದ್ದರೆ, ಅವನು 'ನಾಸ್ತಿಕ' ನೆನಿಸುವನು. ಏಕೆಂದರೆ - '**ನಾಸ್ತಿಕೋ ವೇದನಿಂದಕಃ**' (ಮನು :- ೫.೧೧) ವೇದಗಳ ನಿಂದಕನು ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪದವನು ನಾಸ್ತಿಕನೆನಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಪರಮೇಶ್ವರನು ಶೂದ್ರರಿಗೆ ಒಳಿತನ್ನು ಮಾಡಲು ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲವೇನು? ವೇದಗಳನ್ನು ಓದಲೂ- ಆಲಿಸಲೂ ಶೂದ್ರರಿಗೆ ನಿಷೇಧವನ್ನೂ ದ್ವಿಜರಿಗೆ ವಿಧಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ಈಶ್ವರನು ಪಕ್ಷಪಾತಿಯೇ? ಶೂದ್ರರೇ ಮೊದಲಾದವರು ಓದಬಾರದು - ಕೇಳಬಾರದು - ಎಂಬುದೇ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿದ್ದರೆ, ಇವರ ಶರೀರಗಳಲ್ಲಿ ವಾಗಿಂದ್ರಿಯ ಮತ್ತು ಶ್ರೋತ್ರೇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಏತಕ್ಕೆ ರಚಿಸುತ್ತಿದ್ದನು? ಹೇಗೆ ಪರಮಾತ್ಮನು ಪೃಥಿವೀ, ಜಲ, ಅಗ್ನಿ, ವಾಯು, ಚಂದ್ರ, ಸೂರ್ಯ ಮತ್ತು ಅನ್ನ - ಮೊದಲಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲರ ಸಲುವಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಾನೋ, ಹಾಗೆಯೇ ವೇದಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಎಲ್ಲರ ಸಲುವಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದ್ದಾನೆ, ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ನಿಷೇಧವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರೆ, ಯಾವನಿಗೆ ಓದುವುದರಿಂದ - ಓದಿಸುವುದರಿಂದ ಏನೂ ಬರುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಅವನು ಬುದ್ಧಿಹೀನ ಮತ್ತು ಮೂರ್ಖನಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಶೂದ್ರನೆನಿಸುತ್ತಾನೆ - ಎನ್ನುವುದು ಅದರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಅವನ ಓದುವಿಕೆ - ಓದಿಸುವಿಕೆ ವ್ಯರ್ಥ. ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಯರ ಓದುವಿಕೆಯ ಬಗೆಗೆ ನೀವು ಯಾವ ನಿಷೇಧವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೀರೋ, ಅದು ನಿಮ್ಮ ಮೂರ್ಖತನ, ಸ್ವಾರ್ಥ ಮತ್ತು ಬುದ್ಧಿ ಹೀನತೆಯ ಪ್ರಭಾವ. ವೇದದಲ್ಲಿ ಕನ್ಯೆಯರ ಪಠನದ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ನೋಡಿರಿ:-

ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೇಣ ಕನ್ಯಾ ಯುವಾನಂ ವಿಂದತೇ ಪತಿಮ್ । (ಅಥರ್ವ:- ೧೧.೫.೧೮)

ಹೇಗೆ ಹುಡುಗರು ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಸೇವದಿಂದ ಪೂರ್ಣ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನೂ ಮತ್ತು ಸುಶಿಕ್ಷಣವನ್ನೂ ಪಡೆದು, ಯುವತಿಯರೂ, ವಿದುಷಿಯರೂ, ತಮಗೆ ಅನುಕೂಲರು, ಪ್ರಿಯರೂ, ಅನುರೂಪರೂ ಆದ ಸ್ತ್ರೀಯರೊಂದಿಗೆ ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೋ, ಹಾಗೆ, (ಕನ್ಯಾ) ಕುಮಾರಿಯು, (ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೇಣ) ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಸೇವನದಿಂದ ವೇದಾದಿ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಓದಿ, ಪೂರ್ಣ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನೂ, ಉತ್ತಮ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನೂ ಹೊಂದಿ, ಯುವತಿಯಾಗಿ ಪೂರ್ಣಯುವಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ, ತನಗೆ ಅನುರೂಪನೂ, ಪ್ರಿಯನೂ, ವಿದ್ವಾಂಸನೂ ಆದ, (ಯುವಾನಂ) ಪೂರ್ಣ ಯುವಾವಾಸ್ಥಾಯುಕ್ತ ಪುರುಷನನ್ನು ಪತಿಯಾಗಿ (ವಿಂದತೇ) ಹೊಂದಬೇಕು. ಆದುದರಿಂದ, ಸ್ತ್ರೀಯರೂ ಕೂಡ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ಸೇವನವನ್ನೂ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾಸ್ವೀಕರಣವನ್ನೂ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು.

ಪ್ರಶ್ನೆ:- ಸ್ತ್ರೀ ಜನರೂ ಕೂಡ ವೇದಗಳನ್ನು ಓದಬೇಕೇನು?

ಉತ್ತರ:- ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿ, ನೋಡಿರಿ - ಶ್ರೌತಸೂತ್ರ ಮೊದಲಾದೆಡೆ:-

ಇಮಂ ಮಂತ್ರಂ ಪತ್ನೀ ಪಠೇತ್ ॥

ಎಂದರೆ, ಸ್ತ್ರೀಯು ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಈ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಪಠಿಸಬೇಕು. ವೇದಗಳೇ ಮೊದಲಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಓದದವಳಾಗಿದ್ದರೆ, ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಸ್ವರಸಹಿತ ಮಂತ್ರಗಳ ಉಚ್ಚಾರಣ- ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಂಭಾಷಣಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಲ್ಲಳಾದರೂ ಹೇಗೆ? ಭಾರತವರ್ಷದ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಭೂಷಣಪ್ರಾಯರಾದ ಗಾರ್ಗೀ - ಮೊದಲಾದವರು, ವೇದ ಮೊದಲಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಓದಿ, ಪೂರ್ಣ ವಿದುಷಿಯರಾಗಿದ್ದರು. ಶತಪಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣದಲ್ಲಿ (ಕಾಂ.೧೪) ಇದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಬರೆದಿದೆ. "ಪುರುಷನು ವಿದ್ವಾಂಸನೂ, ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಯು ಅವಿದುಷಿಯೂ ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಯು ವಿದುಷಿಯೂ ಮತ್ತು ಪುರುಷನು ಅವಿದ್ವಾಂಸನೂ ಆಗಿದ್ದರೆ, ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ದೇವಾಸುರಸಂಗ್ರಾಮವೇ ನಡೆದೀತು". ಮತ್ತೆ ಸುಖವೆಲ್ಲಿ? ಆದಕಾರಣ ಸ್ತ್ರೀಯು ಓದದೇ ಇದ್ದರೆ, ಕನ್ಯೆಯರ ಪಾಠ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಾಪಿಕೆಯಾಗಬಲ್ಲಳಾದರೂ ಹೇಗೆ? ಮತ್ತು, ನ್ಯಾಯಧೀಶತ್ವ ಮೊದಲಾದ ರಾಜಕಾರ್ಯಗಳು, ಪತಿಯನ್ನು ಪತ್ನಿಯೂ ಮತ್ತು ಪತ್ನಿಯನ್ನು ಪತಿಯೂ ಪ್ರಸನ್ನರಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು, ಮನೆಯ ಸಮಸ್ತಕಾರ್ಯವೂ ಸ್ತ್ರೀಯ

ಅಧೀನದಲ್ಲಿರುವುದು - ಈ ಗೃಹಾಶ್ರಮದ ಕರ್ತವ್ಯ. ಇದೇ ಮೊದಲಾದ ಕಾರ್ಯಗಳು, ವಿದ್ಯೆಯಿಲ್ಲದೆ ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಸರಿಯಾಗಿ ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಆಗಲಾರವು.

ನೋಡಿರಿ! ಆರ್ಯಾವರ್ತದ ರಾಜಪುರುಷರ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಧನುರ್ವೇದ - ಎಂದರೆ ಯುದ್ಧವಿದ್ಯೆಯನ್ನೂ ಕೂಡ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದಿದ್ದರು . ಏಕೆಂದರೆ, ಹಾಗೆ ತಿಳಿಯದಿದ್ದಲ್ಲಿ . ಕೇಕಯೀ- ಮೊದಲಾದವರು, ದಶರಥ ಮೊದಲಾದವರೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಹೋಗಲು ಹೇಗೆ ಸಮರ್ಥರಾಗುತ್ತಿದ್ದರು? ಮತ್ತು ಹೇಗೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಬಲ್ಲವರಾಗುತ್ತಿದ್ದರು? ಆದುದರಿಂದ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯರು ಮತ್ತು ಕ್ಷತ್ರಾಣಿಯರು ಸಮಸ್ತ ವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನೂ, ವೈಶ್ಯ ಸ್ತ್ರೀಯು ವ್ಯವಹಾರವಿದ್ಯೆಯನ್ನೂ ಮತ್ತು ಶೂದ್ರ ಸ್ತ್ರೀಯು ಪಾಕಶಾಸ್ತ್ರ ಮೊದಲಾದ ಸೇವೆಯ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನೂ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಕಲಿಯಬೇಕು.* ಹೇಗೆ ಪುರುಷರು ವ್ಯಾಕರಣ, ಧರ್ಮ, ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ವ್ಯವಹಾರದ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕನಿಷ್ಠ ಮಿತಿಯಲ್ಲಾದರೂ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಓದಬೇಕೋ, ಹಾಗೆ ಸ್ತ್ರೀಯರೂ ಕೂಡ ವ್ಯಾಕರಣ,ಧರ್ಮ, ವೈದ್ಯಕ, ಗಣಿತ, ಶಿಲ್ಪ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನಂತೂ ಅವಶ್ಯವಾಗಿಯೇ ಕಲಿಯಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ, ಇವನ್ನು ಕಲಿತ ಹೊರತು ಸತ್ಯಾಸತ್ಯದ ನಿರ್ಣಯ, ಪತಿ - ಮೊದಲಾದವರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿ ವರ್ತಿಸುವುದು, ಯೋಗ್ಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ , ಅವರ ಪಾಲನ, ವರ್ಧನ ಮತ್ತು ಸುಶಿಕ್ಷಣದಾನ, ಮನೆಯ ಸಮಸ್ತ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೂ ಹೇಗೆ ಮಾಡಬೇಕೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡುವುದು - ಮಾಡಿಸುವುದು, ವೈದ್ಯಕ ವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ಔಷಧದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ (ಎಂದರೆ - ಆರೋಗ್ಯಕಾರಕವಾಗಿ) ಅನ್ನ - ಪಾನಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದು - ಮಾಡಿಸುವುದು ; ಈ ರೀತಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ರೋಗ ಎಂದಿಗೂ ಬಾರದಂತೆ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ಜನರೂ ಸದಾ ಆನಂದಿತರಾಗಿರುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು - ಇವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಾಡಲಾರರು. ಶಿಲ್ಪ - ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ ಮನೆ ಕಟ್ಟಿಸುವುದು, ವಸ್ತ್ರ - ಆಭೂಷಣ ಮೊದಲಾದುದನ್ನು ಮಾಡುವುದು - ಮಾಡಿಸುವುದು, ಗಣಿತ ವಿದ್ಯೆಯಿಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲದರ ಲೆಕ್ಕವನ್ನೂ ತಿಳಿಯುವುದು- ತಿಳಿಸುವುದು - ಸಾಧ್ಯವಾಗದು . ವೇದ ಮೊದಲಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ವಿದ್ಯೆಯಿಲ್ಲದೆ ಈಶ್ವರನನ್ನು ಮತ್ತು ಧರ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ, ಅಧರ್ಮದಿಂದ ಎಂದಿಗೂ ದೂರವಿರಲಾರರು, ಯಾರು ತಮ್ಮ ಸಂತತಿಯು ತಾಯಿ, ತಂದೆ, ಪತಿ, ಅತ್ತೆ , ಮಾವ, ರಾಜ, ಪ್ರಜೆ, ನೆರೆಹೊರೆ, ಇಷ್ಟರು ಮಿತ್ರರು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳು ಮೊದಲಾದವರೊಂದಿಗೆ ಯೋಗ್ಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ , ಧರ್ಮಾನುಸಾರವಾಗಿ ವರ್ತಿಸುವಂತೆ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ, ಉತ್ತಮ ಶಿಕ್ಷಣ, ಮತ್ತು ವಿದ್ಯೆಯಿಂದ, ತಮ್ಮ ಸಂತತಿಯ ಶರೀರದ ಮತ್ತು ಆತ್ಮನ ಪೂರ್ಣ ಬಲವನ್ನು ವರ್ಧಿಸುತ್ತಾರೋ, ಅವರೇ ಧನ್ಯವಾದಾರ್ಹರು ಮತ್ತು ಕೃತಕೃತ್ಯರು. ಈ ಕೋಶವೇ ಅಕ್ಷಯ. ಇದನ್ನು ಎಷ್ಟು ವ್ಯಯಿಸುತ್ತಾರೋ, ಅಷ್ಟೇ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಬೇರೆ ಎಲ್ಲಾ ಕೋಶಗಳೂ, ವ್ಯಯಿಸುವುದರಿಂದ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ದಾಯ ಭಾಗಿಗಳೂ ತಮ್ಮ ಭಾಗವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು, ವಿದ್ಯಾಕೋಶಕ್ಕೆ ಯಾವನೂ ಕೂಡ ಕಳ್ಳ ದಾಯಭಾಗಿ ಆಗಲಾರನು. ಈ ಕೋಶದ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನೂ, ವೃದ್ಧಿಯನ್ನೂ ಮಾಡುವವನು ವಿಶೇಷತಃ ರಾಜನು; ಸಾಮಾನ್ಯತಃ ಪ್ರಜೆಗಳೂ ಕೂಡ.

ಕನ್ಯಾನಾಂ ಸಂಪ್ರದಾನಂ ಚ ಕುಮಾರಾಣಾಂ ಚ ರಕ್ಷಣಮ್ । (ಮನು:-೭.೧೫೨)

ಸಮಸ್ತ ಕನ್ಯೆಯರನ್ನೂ ಮತ್ತು ಬಾಲಕರನ್ನೂ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಮಯಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯದಲ್ಲಿರಿಸಿ, ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದು ರಾಜನಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದುದು. ಯಾವನಾದರೂ ಈ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪದೇ ಇದ್ದರೆ,ಅವನ ಅಥವಾ ಅವಳ ಮಾತಾಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸಬೇಕು. ಎಂದರೆ, ರಾಜನ ಆಜ್ಞೆಯಿಂದ ಎಂಟು ವರ್ಷದ ನಂತರ ಹುಡುಗನು ಅಥವಾ ಹುಡುಗಿಯು ಯಾವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಇರಲು ಅವಕಾಶವಿರಬಾರದು; ಆದರೆ - ಆಚಾರ್ಯ ಕುಲದಲ್ಲಿರಬೇಕು. ಎಂದಿನವರೆಗೆ ಸಮಾವರ್ತನದ $ ಸಮಯ ಬರುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಅಂದಿನವರೆಗೆ ವಿವಾಹವಾಗಲು ಅವಕಾಶವಿರಬಾರದು.

ಸರ್ವೇಷಾಮೇವ ದಾನಾನಾಂ ಬ್ರಹ್ಮದಾನಾಂ ವಿಶಿಷ್ಯತೇ ।

ವಾರ್ಯನ್ನ ಗೋಮಹೀವಾಸಸ್ತಿಲಕಾಂಚನಸರ್ಪಿಷಾಮ್ ॥ (ಮನು :- ೪.೨೩೩)

---

* ಪ್ರಚಲಿತ ಜನ್ಮಗತಜಾತಿಪದ್ಧತಿಯ ಹಿಡುಗಿಗೆ ಬಲಿಬಿದ್ದು,ಅರ್ಥಕ್ಕೆ ಅನರ್ಥಮಾಡಬಾರದು. ಇಲ್ಲಿಯೂ ಗುಣ-ಕರ್ಮ-ಸ್ವಭಾವಜನ್ಯ ವರ್ಣವೇ ಗ್ರಾಹ್ಯ

$ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ, ವಿದ್ಯಾಗ್ರಹಣದೀಕ್ಷೆ ತೀರಿತೆಂಬುದರ ಸೂಚಕವಾಗಿ,ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ಅಥವಾ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಣಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ, ವಸ್ತ್ರ-ಭೂಷಣಾದಿಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಪಿತೃಗೃಹಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಲು ಮಾಡುವ ಸಂಸ್ಕಾರ.

ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ದಾನಗಳಿವೆಯೋ, ಎಂದರೆ ನೀರು, ಅನ್ನ, ಗೋವು, ಪೃಥಿವೀ, ವಸ್ತ್ರ, ಎಳ್ಳು, ಸುವರ್ಣ ಮತ್ತು ಘೃತ ಮೊದಲಾದ ಈ ಎಲ್ಲ ದಾನಗಳಿಗಿಂತಲೂ, ವೇದ ವಿದ್ಯೆಯ ದಾನ ಅತಿ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ, ಎಷ್ಟು ಸಾಧ್ಯವೋ ಅಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ತನು-ಮನ-ಧನಗಳಿಂದ ವಿದ್ಯೆಯ ವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾ ಹೋಗಬೇಕು. ಯಾವ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಯೋಗ್ಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ, ವಿದ್ಯೆ ಮತ್ತು ವೇದೋಕ್ತ ಧರ್ಮದ ಪ್ರಚಾರವಾಗುತ್ತದೋ, ಆ ದೇಶವೇ ಸೌಭಾಗ್ಯಶಾಲಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಾಶ್ರಮದ ಶಿಕ್ಷಣ ಹೀಗೆ ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಸಮುಲ್ಲಾಸದಲ್ಲಿ ಸಮಾವರ್ತನ ಮತ್ತು ಗೃಹಾಶ್ರಮದ ಶಿಕ್ಷಣ ಬರೆಯಲ್ಪಡುವುದು.

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ದಯಾನಂದ ಸರಸ್ವತೀ ಸ್ವಾಮಿಕೃತೇ ಸತ್ಯಾರ್ಥ

ಪ್ರಕಾಶೇ ಸುಭಾಷಾವಿಭೂಷಿತೇ ಶಿಕ್ಷಾ ವಿಷಯೇ

ತೃತೀಯ ಸಮುಲ್ಲಾಸಃ ಸಂಪೂರ್ಣಃ

ಅಥ ಚತುರ್ಥ ಸಮುಲ್ಲಾಸಾರಂಭಃ

ಅಥ ಸಮಾವರ್ತನ ವಿವಾಹಗೃಹಾಶ್ರಮವಿಧಿಂ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಃ ।

ವೇದಾನಧೀತ್ಯ ವೇದೌ ವಾ ವೇದಂ ವಾಪಿ ಯಥಾಕ್ರಮಮ್ ।

ಅವಿಪ್ಲುತ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೋ ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮಮಾವಿಶೇತ್ ॥ (ಮನು :- ೩.೨.)

ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯದಲ್ಲಿ , ಆಚಾರ್ಯನಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿ ವರ್ತಿಸಿ, ಧರ್ಮದಿಂದ ನಾಲ್ಕು ವೇದಗಳನ್ನೂ, ಮೂರನ್ನು, ಎರಡನ್ನು, ಅಥವಾ ಒಂದು ವೇದವನ್ನು ಸಾಂಗೋಪಾಂಗವಾಗಿ ಓದಿ ಮುಗಿಸಿದ ನಂತರ, ಯಾವನ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವು ಭಗ್ನವಾಗಿಲ್ಲವೋ ಆ ಪುರುಷನು ಅಥವಾ ಸ್ತ್ರೀಯು ಗೃಹಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಮಾಡಬೇಕು.

ತಂ ಪ್ರತೀತಂ ಸ್ವಧರ್ಮೇಣ ಬ್ರಹ್ಮದಾಯಹರಂ ಪಿತುಃ ।

ಸ್ರಗ್ವಿಣಂ ತಲ್ಪ ಆಸೀನಮರ್ಹಯೇತ್ಪ್ರಥಮಂ ಗವಾ ॥ (ಮನು:- ೩.೩.)

ಸ್ವಧರ್ಮ- ಎಂದರೆ, ಯಥಾವತ್ತಾದ ಆಚಾರ್ಯ-ಶಿಷ್ಯರ ಯಾವ ಧರ್ಮವಿದೆಯೋ, ಅದರಿಂದ ಯುಕ್ತವಾದ ಪಿತೃವಿನಿಂದ- ಎಂದರೆ ತಂದೆಯಿಂದ, ಅಥವಾ ಆಚಾರ್ಯನಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮದಾಯ - ಎಂದರೆ ವಿದ್ಯಾರೂಪ ಭಾಗದ ಸ್ವೀಕಾರ ಮಾಡುವ ಶಿಷ್ಯನು. ಮಾಲೆಯನ್ನು ಧರಿಸಿ ತನ್ನ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿರುವ ಆಚಾರ್ಯನನ್ನು ಮೊದಲು ಗೋದಾನದಿಂದ ಸತ್ಕರಿಸಬೇಕು.

ಗುರುಣಾನುಮತಃ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಸಮಾವೃತ್ತೋ ಯಥಾವಿಧಿ ।

ಉದ್ವಹೇತ ದ್ವಿಜೋ ಭಾರ್ಯಾಂ ಸವರ್ಣಾಂ ಲಕ್ಷಣಾನ್ವಿತಾಮ್ ॥ (ಮನು:- ೩.೪)

ಗುರುವಿನ ಆಜ್ಞೆಯಿಂದ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ, ಗುರುಕುಲದಿಂದ ಅನುಕ್ರಮಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬಂದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು, ಕ್ಷತ್ರಿಯನು, ವೈಶ್ಯನು, ತನ್ನ ವರ್ಣಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲಳಾದ, ಸುಂದರ, ಲಕ್ಷಣಯುಕ್ತಳಾದ ಕನ್ಯೆಯೊಂದಿಗೆ ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಅಸಪಿಂಡಾ ಚ ಯಾ ಮಾತುರಸಗೋತ್ರಾ ಚ ಯಾ ಪಿತುಃ ।

ಸಾ ಪ್ರಶಸ್ತಾ ದ್ವಿಜಾತೀನಾಂ ದಾರಕರ್ಮಣಿ ಮೈಥುನೇ ॥ (ಮನು:- ೩.೫.)

ಯಾವ ಕನ್ಯೆ ಮಾತೃಕುಲದ ಏಳು ಪೀಳಿಗೆಗಳೊಳಗಿಲ್ಲವೋ, ಮತ್ತು ಪಿತೃವಿನ ಗೋತ್ರದವಳಲ್ಲವೋ, ಆ ಕನ್ಯೆಯೊಂದಿಗೆ ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಉಚಿತ. ಇದರ ಪ್ರಯೋಜನ ಈ ರೀತಿಯಿದೆ:-

ಪರೋಕ್ಷಪ್ರಿಯಾ ಇವ ಹಿ ದೇವಾಃ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷದ್ವಿಷಃ । (ಶತಪಥ:- ೧೪.೪.೧೧.೨.)

ಹೇಗೆ ಪರೋಕ್ಷಪದಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯುಂಟಾಗುತ್ತದೋ, ಹಾಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ- ಯಾವನಾದರೊಬ್ಬನು ಕಲ್ಲುಸಕ್ಕರೆಯ ಗುಣಗಳನ್ನೇನೋ ಕೇಳಿದ್ದಾನೆ ; ಮತ್ತು ತಿಂದಿಲ್ಲವಾದರೆ, ಅವನ ಮನಸ್ಸು ಅದರಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತಿರುತ್ತದೆ. ಹೇಗೆ ಯಾವದಾದರೂ ಪರೋಕ್ಷವಸ್ತುವಿನ ಪ್ರಶಂಸೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ಸಂಧಿಸುವ ಉತ್ಕಟವಾದ ಇಚ್ಛೆಯಾಗುತ್ತದೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ; ದೂರಸ್ಥಳಾದ, ಎಂದರೆ - ಯಾವಳು ತನ್ನ ಗೋತ್ರದವಳು, ಅಥವಾ ಮಾತೆಯ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿರದ ಸಂಬಂಧದವಳು ಅಲ್ಲವೋ, ಅದೇ ಕನ್ಯೆಯೊಂದಿಗೆ ವರನ ವಿವಾಹವಾಗಬೇಕು. ದೂರದ ಮತ್ತು ಹತ್ತಿರದ (ಜನರೊಂದಿಗೆ) ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಈ ಗುಣ (ದೋಷ) ಗಳು ಇವೆ:-

ಒಂದನೆಯದು :– ಯಾವ ಬಾಲಬಾಲೆಯರು ಬಾಲ್ಯಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿರವಿರುತ್ತಾರೋ, ಪರಸ್ಪರ ಆಟ - ಜಗಳ ಆಡುತ್ತಾರೋ, ಮತ್ತು ಪ್ರೇಮವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾರೋ, ಒಬ್ಬರು ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಗುಣ, ದೋಷ , ಸ್ವಭಾವ, ಬಾಲ್ಯಾವಸ್ಥೆಯ ವಿಪರೀತ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿದಿರುತ್ತಾರೋ ಮತ್ತು ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ನಗ್ನರಾಗಿರುವಾಗಲೂ ನೋಡುತ್ತಾರೋ, ಅವರ ಪರಸ್ಪರ ವಿವಾಹವಾಗುವುದರಿಂದ

ಪ್ರೇಮವೆಂದಿಗೂ ಹುಟ್ಟಲಾರದು.

ಎರಡನೆಯದು :– ಹೇಗೆ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ನೀರು ಸೇರುವುದರಿಂದ ವಿಲಕ್ಷಣವಾದ ಗುಣ ಹುಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಒಂದೇ ಗೋತ್ರದಲ್ಲಿ, ಪಿತೃವಿನ ಅಥವಾ ಮಾತೃವಿನ ಕುಲದಲ್ಲಿ ವಿವಾಹವಾಗುವುದರಿಂದ ಧಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿವರ್ತನೆಯಾಗದ ಕಾರಣ ಉನ್ನತಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಮೂರನೆಯದು :– ಹೇಗೆ ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲುಸಕ್ಕರೆ ಅಥವಾ ಶುಂಠಿ ಮೊದಲಾದ ಓಷಧಿಗಳ ಯೋಗದಿಂದ ಉತ್ತಮತ್ವ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಉಚ್ಚತ್ವಕ್ಕಾಗಿ ಬೇರೆ ಗೋತ್ರದ, ಮಾತಾಪಿತೃಗಳ ಕುಲದಿಂದ ಬೇರೆಯಾಗಿರುವ ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷರ ವಿವಾಹವಾಗುವುದು ಉತ್ತಮವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ನಾಲ್ಕನೆಯದು :– ಹೇಗೆ ಒಂದು ದೇಶದಲ್ಲಿ ರೋಗಿಯಾಗಿರುವವನು, ಬೇರೆಯ ದೇಶದಲ್ಲಿ ವಾಯು - ಆಹಾರ - ಪಾನೀಯಗಳ ಪರಿವರ್ತನದಿಂದ ರೋಗರಹಿತನಾಗುತ್ತಾನೋ, ಹಾಗೆಯೇ ದೂರದಲ್ಲಿರುವವರ ವಿವಾಹವಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮತ್ವವಿದೆ.

ಐದನೆಯದು :– ಹತ್ತಿರದ ಸಂಬಂಧ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ, ಒಬ್ಬರು ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಹತ್ತಿರುವಿರುವುದರಿಂದ ಸುಖ - ದುಃಖಗಳ ಅರಿವು ಮತ್ತು ವಿರೋಧವಾಗಿರುವುದೂ ಕೂಡ ಸಂಭವವಾಗಿರುತ್ತದೆ; ದೂರದೇಶಸ್ಥರಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಭವವಿಲ್ಲ . ಮತ್ತು ದೂರಸ್ಥರ ವಿವಾಹದಲ್ಲಿ ದೂರದೂರದವರೆಗೆ ಪ್ರೇಮಸೂತ್ರ ಉದ್ದವಾಗಿ ವರ್ಧಿಸುತ್ತದೆ; ಹತ್ತಿರದವರ ವಿವಾಹದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಆಗಲಾರದು.

ಆರನೆಯದು :– ದೂರದೂರದೇಶದ ವರ್ತಮಾನಗಳ ಮತ್ತು ಪದಾರ್ಥಗಳ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯೂ ಕೂಡ ದೂರಸಂಬಂಧವಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾಗಿ ಆಗಬಲ್ಲದು. ಹತ್ತಿರದ ವಿವಾಹದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಆಗಲಾರದು. ಆದುದರಿಂದ

ದುಹಿತಾ ದುರ್ಹಿತಾ ದೂರೇ ಹಿತಾ ಭವತೀತಿ ।। (ನಿರುಕ್ತ-೩.೪)

ಅವಳ ವಿವಾಹವು ದೂರದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಗುವುದರಿಂದ , ಅದು ಹಿತಕಾರಿಯಾಗುವ ಕಾರಣ, ಕನ್ಯೆಯ ಹೆಸರು 'ದುಹಿತಾ' ಎಂದಾಗಿದೆ ; ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಹಿತಕಾರಿಯಾಗದು.

ಏಳನೆಯದು :– ಕನ್ಯೆಯ ಪಿತೃಗೃಹದಲ್ಲಿ ದಾರಿದ್ರ್ಯವುಂಟಾಗುವುದೂ ಕೂಡ ಸಂಭವ. ಏಕೆಂದರೆ - ಯಾವಾಗ ಯಾವಾಗ ಕನ್ಯೆ ಪಿತೃಕುಲಕ್ಕೆ ಬರುವಳೋ, ಆಗಾಗ ಅವಳಿಗೆ ಏನನ್ನಾದರೂ ಕೊಡಲೇಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಎಂಟನೆಯದು :– ಯಾರಾದರೂ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ, ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಪಿತೃಕುಲದ ಸಹಾಯದ ಗರ್ವ ಹುಟ್ಟುವುದು. ಮತ್ತು ಯಾವಾಗ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಇಬ್ಬರ ನಡುವೆ ವೈಮನಸ್ಯವುಂಟಾಗುವುದೋ, ಆಗ ಸ್ತ್ರೀ ಕೂಡಲೇ ಪಿತೃಕುಲಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಹೋಗುವಳು. ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ನಿಂದಿಸುವುದೂ ಹೆಚ್ಚಾಗುವುದು ಮತ್ತು ವಿರೋಧವೂ ಕೂಡ; ಏಕೆಂದರೆ - ಪ್ರಾಯಶಃ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸ್ವಭಾವ ತೀಕ್ಷ್ಣ ಹಾಗು ಮೃದುವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಮೊದಲಾದ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ತಂದೆಯ ಸಹಗೋತ್ರದಲ್ಲಿ, ತಾಯಿಯ ಆರು ಪೀಳಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸಮೀಪದೇಶದಲ್ಲಿ ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲ.

ಮಹಾಂತ್ಯಪಿ ಸಮೃದ್ಧಾನಿ ಗೋಽಜಾವಿಧನಧಾನ್ಯತಃ ।

ಸ್ತ್ರೀ ಸಂಬಂಧೇ ದಶೈತಾನಿ ಕುಲಾನಿ ಪರಿವರ್ಜಯೇತ್ ।।೧।। (ಮನು :- ೩.೬.)

ಈ ಕುಲಗಳು ಧನ, ಧಾನ್ಯ, ಗೋವು, ಮೇಕೆ, ಆನೆ, ಕುದುರೆಗಳು,ರಾಜ್ಯ, ಸಂಪತ್ತು - ಮೊದಲಾದುವುಗಳಿಂದ ಎಷ್ಟೇ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿದ್ದರೂ, ವಿವಾಹಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಕೆಳಗೆ ಬರೆದಿರುವ ಹತ್ತು ಕುಲಗಳನ್ನು ವರ್ಜಿಸಿಬಿಡಬೇಕು. (೧)

ಹೀನಕ್ರಿಯಂ ನಿಷ್ಪುರುಷಂ ನಿಶ್ಛಂದೋ ರೋಮಶಾರ್ಶಸಮ್ ।

ಕ್ಷಯ್ಯಾ ಮಯಾವ್ಯಪಸ್ಮಾರಿ ಶ್ವಿತ್ರಕುಷ್ಠಿಕುಲಾನಿ ಚ ।। ೨ ।। (ಮನು :- ೩.೭.)

ಯಾವ ಕುಲಗಳು ಸತ್ಕ್ರಿಯಾಹೀನವೂ, ಸತ್ಪುರುಷರಹಿತವೂ, ವೇದಾಧ್ಯಯನ ವಿಮುಖವೂ, ದೇಹದ ಮೇಲೆ ದಟ್ಟವಾದ ಕೂದಲುಗಳನ್ನುಳ್ಳದೂ, ಅಥವಾ, ಮೂಲ ವ್ಯಾಧಿ, ಕ್ಷಯ, ಉಬ್ಬಸ, ಕೆಮ್ಮು , ಆಮಾಶಯದೋಷ, ಮೂರ್ಛೆ, ಬಿಳಿತೊನ್ನು ಮತ್ತು ಗಲಿತಕುಷ್ಠಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುವೋ, ಆ ಕುಲಗಳ ಕನ್ಯೆಯೊಂದಿಗೆ ಅಥವಾ ವರನೊಂದಿಗೆ ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು ;

ಏಕೆಂದರೆ - ಈ ಎಲ್ಲ ದುರ್ಗುಣಗಳೂ ಹಾಗು ರೋಗಗಳು ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವವನ ಕುಲದಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರವೇಶಿಸಿಬಿಡುತ್ತವೆ, ಆದುದರಿಂದ, ಉತ್ತಮ ಕುಲದ ಹುಡುಗರ ಮತ್ತು ಹುಡುಗಿಯರ ಪರಸ್ಪರ ವಿವಾಹವಾಗಬೇಕು. (೨)

ನೋದ್ವಹೇತ್ಕಪಿಲಾಂ ಕನ್ಯಾಂ ನಾಧಿಕಾಂಗೀಂ ನ ರೋಗಿಣೀಮ್ ।

ನಾಲೋಮಿಕಾಂ ನಾತಿಲೋಮಾಂ ನಾವಾಚಾಟಾಂ ನ ಪಿಂಗಲಾಮ್ ॥೩॥ (ಮನು :- ೩.೮)

ಹಳದಿ ಬಣ್ಣದವಳೂ, ಅಧಿಕಾಂಗೀ- ಎಂದರೆ ಪುರುಷನಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಉದ್ದ- ಅಗಲಗಳವಳೂ, ಪುರುಷನಿಗಿಂತಧಿಕ ಬಲವುಳ್ಳವಳೂ, ರೋಗಯುಕ್ತಳೂ, ಕೂದಲಿಲ್ಲವಳೂ, ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಕೂದಲುಳ್ಳವಳೂ, ಬಹುವಾಗಿ ಹರಟುವವಳೂ, ಬೂದು ಬಣ್ಣದ ಕಣ್ಣಿನವಳೂ - (೩)

ನರ್ಕ್ಷವೃಕ್ಷನದೀ ನಾಮ್ನೀಂ ನಾಂತ್ಯಪರ್ವತನಾಮಿಕಾಮ್ ।

ನ ಪಕ್ಷ್ಯಹಿಪ್ರೇಷ್ಯನಾಮ್ನೀಂ ನ ಚ ಭೀಷಣನಾಮಿಕಾಮ್ ॥೪॥ (ಮನು :- ೩.೯)

ಋಕ್ಷ - ಎಂದರೆ ಅಶ್ವಿನೀ, ಭರಣೀ, ರೋಹಿಣೀ, ರೇವತೀ, ಚಿತ್ರಾ - ಮೊದಲಾದ ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ಹೆಸರಿನವಳೂ, ತುಳಸೀ, ಜಾಜೀ, ಗುಲಾಬೀ, ಚಂಪಾ, ಮಲ್ಲಿಕಾ - ಮೊದಲಾದ ವೃಕ್ಷಗಳ ಹೆಸರಿನವಳೂ, ಗಂಗಾ, ಯಮುನಾ, - ಮೊದಲಾದ ನದಿಗಳ ಹೆಸರಿನವಳೂ, ಚಂಡಾಲೀ - ಮೊದಲಾದ ಅಂತ್ಯನಾಮಕಳೂ, ವಿಂಧ್ಯಾ, ಹಿಮಾಲಯ, ಪಾರ್ವತೀ - ಮೊದಲಾದ ಪರ್ವತಗಳ ಹೆಸರಿನವಳೂ, ಕೋಕಿಲಾ, ಮೈನಾ - ಮೊದಲಾದ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಹೆಸರಿನವಳೂ, ನಾಗೀ, ಭುಜಂಗಾ - ಮೊದಲಾದ ಸರ್ಪಗಳ ಹೆಸರಿನವಳೂ, ಮಾಧೋದಾಸೀ, ಮೀರಾದಾಸೀ - ಮೊದಲಾದ ದಾಸ್ಯ - ನಾಮವನ್ನುಳ್ಳವಳೂ, ಭೀಮಕುವರೀ, ಚಂಡಿಕಾ- ಮೊದಲಾದ ಭೀಷಣವಾದ ಹೆಸರುಗಳನ್ನುಳ್ಳವಳೂ ಆದ ಕನ್ಯೆಯೊಂದಿಗೆ ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಏಕೆಂದರೆ - ಈ ಹೆಸರುಗಳು ಕುತ್ಸಿತವೂ ಮತ್ತು ಅನ್ಯಪದಾರ್ಥಗಳಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುವಂತಹವೂ ಆಗಿವೆ [೧]. (೪)

ಅವ್ಯಂಗಾಂಗೀಂ ಸೌಮ್ಯ ನಾಮ್ನೀಂ ಹಂಸವಾರಣಗಾಮಿನೀಮ್ ।

ತನುಲೋಮ ಕೇಶದಶನಾಂ ಮೃದ್ವಂಗೀಮುದ್ವಹೇತ್ ಸ್ತ್ರಿಯಮ್ ॥೫॥ (ಮನು:- ೩.೧೦)

ಯಾವಳ ಅಂಗಗಳು ಸರಳ-ಎಂದರೆ ಸರಿಯಾಗಿವೆಯೋ, ವಿಕೃತವಾಗಿಲ್ಲವೋ, ಯಾವಳ ಹೆಸರು ಸುಂದರವಾಗಿದೆಯೋ, ಎಂದರೆ-ಯಶೋದಾ, ಸುಖದಾ ಮೊದಲಾದುದಾಗಿದೆಯೋ, ಯಾವಳ ನಡೆ ಹಂಸದ ಮತ್ತು ಆನೆಯದರಂತೆ ಇದೆಯೋ, ಯಾವಳ ಲೋಮ, ಕೇಶಗಳು ಮತ್ತು ಹಲ್ಲುಗಳು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿವೆಯೋ ಮತ್ತು ಯಾವಳ ಸಮಸ್ತ ಅಂಗಗಳೂ ಕೋಮಲವಾಗಿವೆಯೋ, ಅಂತಹ ಸ್ತ್ರೀಯೊಂದಿಗೆಯೇ ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. [೨] (೫)

ಪ್ರಶ್ನೆ:- ವಿವಾಹದ ಸಮಯ ಮತ್ತು ಕ್ರಮ ಯಾವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು?

ಉತ್ತರ:- ಹದಿನಾರನೆಯ ವರ್ಷದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಇಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಕನೆಯ ವರ್ಷದವರೆಗೆ ಕನ್ಯೆಗೆ ಮತ್ತು ಇಪ್ಪತ್ತೈದನೆಯ ವರ್ಷದಿಂದ ಹಿಡಿದು ನಾಲ್ವತ್ತೆಂಟನೆಯ ವರ್ಷದವರೆಗೆ ಪುರುಷನಿಗೆ ವಿವಾಹದ ಉತ್ತಮ ಸಮಯ. ಇದರಲ್ಲಿ, ಹದಿನಾರು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಹುಡುಗಿ ಮತ್ತು ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಹುಡುಗ ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ನಿಕೃಷ್ಟ; ಹದಿನೆಂಟು - ಇಪ್ಪತ್ತರ ಸ್ತ್ರೀ ಮತ್ತು ಮೂವತ್ತು, ಮೂವತ್ತೈದು ಅಥವಾ ನಾಲ್ವತ್ತು ವರ್ಷದ ಪುರುಷನ ವಿವಾಹ ಮಧ್ಯಮ; ಇಪ್ಪತ್ತುನಾಲ್ಕು ವರ್ಷದ ಸ್ತ್ರೀ ಮತ್ತು ನಾಲ್ವತ್ತೆಂಟು ವರ್ಷದ ಪುರುಷನ ವಿವಾಹವಾಗುವುದು ಉತ್ತಮವಾಗಿದೆ. ಯಾವ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇದೇ ರೀತಿಯ ವಿವಾಹದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ವಿಧಿಯಿದೆಯೋ ಮತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ - ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಆಗುತ್ತವೋ, ಆ ದೇಶ ಸುಖಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಯಾವುದರಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ- ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ರಹಿತರಾದ, ಬಾಲ್ಯಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿರುವವರ ಮತ್ತು ಅಯೋಗ್ಯರ ವಿವಾಹವಾಗುತ್ತದೋ, ಆ ದೇಶ ದುಃಖದಲ್ಲಿ

---

[೧] ಇಂತಹ ಹೆಸರಿನ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮದುವೆಯಾಗುವ ಅಧಿಕಾರವೇ ಇಲ್ಲವೆಂದಲ್ಲ, ಇಂತಹ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಇಡಬಾರದು. ಸಂಪ್ರದಾಯ ದೋಷದಿಂದ ಇಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಪರಿವರ್ತಿಸಬೇಕು- ಎಂಬ ಭಾವನೆಯೇ ಗ್ರಾಹ್ಯ.

[೨] ಈ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಲಕ್ಷಣಗಳೂ, ಗುಣಗಳೂ ಲಿಂಗೋಚಿತವಾದ ಭೇದಗಳೊಂದಿಗೆ ಸ್ತ್ರೀ- ಪುರುಷರಿಬ್ಬರಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತವೆ; ಕೇವಲ ಸ್ತ್ರೀಮಾತ್ರ ಸರ್ವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಸರಿಯಾಗಿರಬೇಕು; ಪುರುಷ ಹೇಗಿದ್ದರೂ ಆದೀತು -ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಸರ್ವಥಾ ತ್ಯಾಜ್ಯ.

ಮುಳುಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ - ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ- ವಿದ್ಯಾಪ್ರಾಪ್ತಿಪೂರ್ವಕವಾದ ವಿವಾಹ - ಎಂಬ ಸುಧಾರಣೆಯಿಂದಲೇ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳ ಸುಧಾರಣೆಯೂ ಮತ್ತು ಅದರ ಕೆಡುವಿಕೆಯಿಂದ ಕೇಡೂ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಅಷ್ಟಾವರ್ಷಾ ಭವೇದ್ಗೌರೀ ನವವರ್ಷಾ ಚ ರೋಹಿಣೀ ।
ದಶವರ್ಷಾ ಭವೇತ್ಕನ್ಯಾ ತತ ಊರ್ಧ್ವಂ ರಜಸ್ವಲಾ ॥೧॥
ಮಾತಾ ಚೈವ ಪಿತಾ ತಸ್ಯಾ ಜ್ಯೇಷ್ಠೋಭ್ರಾತಾ ತಥೈವ ಚ ।
ತ್ರಯಸ್ತೇ ನರಕಂ ಯಾಂತಿ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕನ್ಯಾಂ ರಜಸ್ವಲಾಮ್ ॥೨॥

ಈ ಶ್ಲೋಕಗಳು ಪಾರಾಶರೀ (೧.೭.೭೮) ಮತ್ತು ಶೀಘ್ರಬೋಧ (೨.೧.೫೫.೭೩) ದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಎಂಟನೆಯ ವರ್ಷದ ವಿವಾಹದಲ್ಲಿ ಕನ್ಯೆಗೆ ಗೌರಿ - ಎಂದೂ,ಒಂಭತ್ತನೆಯ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ರೋಹಿಣಿ - ಎಂದೂ, ಹತ್ತನೆಯ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಕನ್ಯಾ - ಎಂದೂ, ಮತ್ತು ಅನಂತರ ರಜಸ್ವಲಾ - ಎಂದೂ ಸಂಜ್ಞೆಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. (೧).

ಹತ್ತನೆಯ ವರ್ಷದವರೆಗೂ ವಿವಾಹ ಮಾಡದೆ ರಜಸ್ವಲೆಯಾದ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ನೋಡಿ,ತಾಯಿ,ತಂದೆ ಮತ್ತು ಅವಳ ಅಣ್ಣ ಈ ಮೂವರೂ ನರಕದಲ್ಲಿ ಬೀಳುತ್ತಾರೆ. (೨).

ಉತ್ತರ:- ಏಕಕ್ಷಣಾ ಭವೇದ್ಗೌರೀ ದ್ವಿಕ್ಷಣೇಯಂತಂ ರೋಹಿಣೀ ।
ತ್ರಿಕ್ಷಣಾ ಸಾ ಭವೇತ್ಕನ್ಯಾ ಹ್ಯತ ಊರ್ಧ್ವಂ ರಜಸ್ವಾಲಾ ॥೧॥
ಮಾತಾ ಪಿತಾ ತಥಾ ಭ್ರಾತಾ ಮಾತುಲೋ ಭಗಿನೀ ಸ್ವಕಾ ।
ಸರ್ವೇ ತೇ ನರಕಂ ಯಾಂತಿ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕನ್ಯಾಂ ರಜಸ್ವಲಾಮ್ ॥೨॥

ಇದು ಸದ್ಯೋನಿರ್ಮಿತ ಬ್ರಹ್ಮಪುರಾಣದ ವಚನ. **ಅರ್ಥ:-** ಒಂದು ಪರಮಾಣು ಎಷ್ಟು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಂದು ತಿರುಗನ್ನು ಹಾಕುವುದೋ, ಅಷ್ಟು ಕಾಲವನ್ನು ಕ್ಷಣ - ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಯಾವ ಕನ್ಯೆ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾಳೋ, ಆಗ ಒಂದು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಗೌರಿ, ಎರಡನೆಯದರಲ್ಲಿ ರೋಹಿಣೀ, ಮೂರನೆಯದರಲ್ಲಿ ಕನ್ಯಾ ಮತ್ತು ನಾಲ್ಕನೆಯದರಲ್ಲಿ ರಜಸ್ವಲೆಯಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. (೧).

ಆ ರಜಸ್ವಲೆಯನ್ನು ನೋಡಿ, ಅವಳ ತಾಯಿ, ತಂದೆ, ಸೋದರ, ಸೋದರಮಾವ ಮತ್ತು ಸೋದರೀ - ಎಲ್ಲರೂ ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. (೨)

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಈ ಶ್ಲೋಕಗಳು ಪ್ರಮಾಣವಲ್ಲ.

ಉತ್ತರ:- ಪ್ರಮಾಣವೇಕಲ್ಲ? ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಶ್ಲೋಕಗಳು, ಪ್ರಮಾಣವಲ್ಲವಾದರೆ ನಿಮ್ಮವೂ ಪ್ರಮಾಣವಾಗಲಾರವು.

ಪ್ರಶ್ನೆ:- ಭಲೇ, ಭಲೇ! ಪರಾಶರ ಮತ್ತು ಕಾಶೀನಾಥರ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನೂ ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲವೇ?

ಉತ್ತರ:- ಭಲೇ, ಸ್ವಾಮೀ, ಭಲೇ! ನೀವು ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನೂ ಅಂಗೀಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಪರಾಶರ - ಕಾಶೀನಾಥರಿಗಿಂತ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ದೊಡ್ಡವರಲ್ಲವೇ? ನೀವು ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಶ್ಲೋಕಗಳಿಗೆ ಮನ್ನಣೆ ಕೊಡದಿದ್ದರೆ, ನಾವೂ ಕೂಡ ಪರಾಶರ - ಕಾಶೀನಾಥರ ಶ್ಲೋಕಗಳಿಗೆ ಮಾನ್ಯತೆ ನೀಡುವುದಿಲ್ಲ.

ಪ್ರಶ್ನೆ: - ನಿಮ್ಮ ಶ್ಲೋಕಗಳು ಅಸಂಭವವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಪ್ರಮಾಣವಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ, ಸಾವಿರಲಕ್ಷಣಗಳು ಜನನ - ಸಮಯದಲ್ಲೇ ಕಳೆದು ಹೋಗುತ್ತವೆ; ಅದರ ಮೇಲೆ ವಿವಾಹ ಹೇಗೆ ಆಗಬಲ್ಲದು? ಮತ್ತು ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ವಿವಾಹ ಮಾಡುವುದರ ಫಲವೂ ಕೂಡ ಏನೂ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ.

ಉತ್ತರ:- ನಮ್ಮ ಶ್ಲೋಕಗಳು ಅಸಂಭವವಾಗಿದ್ದರೆ, ನಿಮ್ಮವೂ ಅಸಂಭವವಾಗಿವೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಎಂಟು, ಒಂಬತ್ತು , ಮತ್ತು ಹತ್ತನೆಯ ವರ್ಷದಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ವಿವಾಹ ಮಾಡುವುದು ನಿಷ್ಫಲವಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ - ಹದಿನಾರನೆಯ ವರ್ಷದ ನಂತರ, ಇಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಕನೆಯ ವರ್ಷದವರೆಗೆ ವಿವಾಹವಾಗುವುದರಿಂದ ಪುರುಷನ ವೀರ್ಯವು ಪರಿಪಕ್ವವೂ, ಶರೀರವೂ ಬಲಿಷ್ಠವೂ, ಸ್ತ್ರೀಯ ಗರ್ಭಾಶಯವು

ಪೂರ್ಣವೂ ಮತ್ತು ಶರೀರವೂ ಕೂಡ ಬಲಯುಕ್ತವೂ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಸಂತತಿಗಳು ಉತ್ತಮವಾಗುತ್ತವೆ.[1] ಎಂಟನೆಯ ವರ್ಷದ ಕನ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುವುದು ಅಸಂಭವ. ಹಾಗೆಯೇ ಗೌರೀ, ರೋಹಿಣೀ ಎಂಬ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದೂ ಕೂಡ ಅಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಮತ್ತು ಆ ಕನ್ಯೆ ಗೌರೀ- ಎಂದರೆ ಬೆಳ್ಳಗೆ ಇಲ್ಲದೆ, ಕಪ್ಪಗಿದ್ದರೆ, ಆವಳಿಗೆ ಗೌರೀ ಎಂಬ ಹೆಸರಿಡುವುದು ವ್ಯರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಗೌರಿಯು ಮಹಾದೇವನ ಹಾಗೂ ರೋಹಿಣಿಯು ವಸುದೇವನ ಪತ್ನಿಯರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರನ್ನು ಪೌರಾಣಿಕರಾದ ನೀವು ಮಾತೃಸಮಾನರೆಂದು ಅಂಗೀಕರಿಸುತ್ತೀರಿ. ಆದುದರಿಂದ, ನಿಮ್ಮ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಎರಡೆರಡು ಶ್ಲೋಕಗಳೂ ಮಿಥ್ಯೆಯೇ ಸರಿ. ಏಕೆಂದರೆ - ಹೇಗೆ ನಾವು "ಬ್ರಹ್ಮೋವಾಚ" - ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಅವರೂ ಪರಾಶರ ಮೊದಲಾದವರ ಹೆಸರಿನಿಂದ ರಚಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ, ಇವೆಲ್ಲದರ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು, ವೇದಗಳ ಪ್ರಮಾಣದಿಂದ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಾ ಹೋಗಿರಿ. ನೋಡಿರಿ - ಮನು ಸ್ಮೃತಿಯಲ್ಲಿ:-

ತ್ರೀಣಿ ವರ್ಷಾಣ್ಯುದೀಕ್ಷೇತ ಕುಮಾರ್ಯೃತುಮತೀ ಸತೀ ।

ಊರ್ಧ್ವಂತು ಕಾಲಾದೇತಸ್ಮಾದ್ವಿಂದೇತ ಸದೃಶಂ ಪತಿಮ್ ॥ (ಮನು :- ೯.೯೦)

ಕನ್ಯೆ ರಜಸ್ವಲೆಯಾದ ಮೇಲೆ, ಮೂರು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ, ಪತಿಯನ್ನು ಅರಸುತ್ತಾ, ತನಗೆ ಅನುರೂಪವಾದ ಪತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಬೇಕು. ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳೂ ರಜೋದರ್ಶನವಾಗುವುದಾದರೆ, ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ೩೬ ಸಾರಿ ರಜಸ್ವಲೆಯಾದ ಮೇಲೆ ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಯೋಗ್ಯವಾಗಿದೆ; ಅದಕ್ಕೆ ಮೊದಲಲ್ಲ.

ಕಾಮಮಾಮರಣಾತ್ತಿಷ್ಠೇತ್ ಗೃಹೇ ಕನ್ಯರ್ತುಮತ್ಯಪಿ ।

ನ ಚೈವೈನಾಂ ಪ್ರಯಚ್ಛೇತ್ತು ಗುಣಹೀನಾಯ ಕರ್ಹಿಚಿತ್ ॥ (ಮನು :- ೯.೮೯)

ಹುಡುಗ - ಹುಡುಗಿಯರು ಬೇಕಾದರೆ ಮರಣ ಪರ್ಯಂತವೂ ಕುಮಾರ - ಕುಮಾರಿಯರಾಗಿಯೇ ಇದ್ದು ಬಿಡಲಿ ; ಆದರೆ, ಅಸದೃಶನಾದ ಅಥವಾ ಅಸದೃಶಳಾದ , ಎಂದರೆ ಪರಸ್ಪರ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಗುಣ - ಕರ್ಮ - ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳವರ ವಿವಾಹವೆಂದಿಗೂ ಆಗಬಾರದು, ಇದರಿಂದ ಪೂರ್ವೋಕ್ತ ಸಮಯಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ಅಥವಾ ಅಸದೃಶರ ವಿವಾಹವಾಗುವುದು ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ - ಎಂದು ಸಿದ್ಧವಾಯಿತು.

ಪ್ರಶ್ನೆ:- ವಿವಾಹ ಮಾತಾಪಿತೃಗಳ ಅಧೀನದಲ್ಲಿರಬೇಕೋ ಅಥವಾ ಹುಡುಗ - ಹುಡುಗಿಯರ ಅಧೀನದಲ್ಲಿರಬಹುದೋ?

ಉತ್ತರ:- ಹುಡುಗ - ಹುಡುಗಿಯರ ಅಧೀನದಲ್ಲಿ ವಿವಾಹವಾಗುವುದು ಉತ್ತಮ . ಮಾತಾಪಿತೃಗಳು ಯಾವಾಗಲಾದರೂ ವಿವಾಹಮಾಡಿಸಲು ಆಲೋಚಿಸಿದರೆ, ಆಗಲೂ ಕೂಡ ಹುಡುಗ - ಹುಡುಗಿಯರ ಪ್ರಸನ್ನತೆಯಿಲ್ಲದೆ ಆಗಬಾರದು, ಏಕೆಂದರೆ - ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರಸನ್ನತೆಯಿಂದ ವಿವಾಹವಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ವಿರೋಧ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಸಂತತಿ ಉತ್ತಮವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಪ್ರಸನ್ನತೆಯ ವಿವಾಹದಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯವೂ ಕ್ಲೇಶವೇ ಇರುತ್ತದೆ. ವಿವಾಹದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಯೋಜನ ಮಾತಾಪಿತೃಗಳಿಗಲ್ಲ; ವರ ಮತ್ತು ಕನ್ಯೆಯರಿಗೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಅವರಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರಸನ್ನತೆಯಿರುವುದಾದರೆ, ಅವರಿಗೇ ಸುಖವೂ, ವಿರೋಧದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೇ ದುಃಖವೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು -

---

[1] ಉಚಿತ ಸಮಯಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಾದ ವಯಸ್ಸಿನ ಸ್ತ್ರೀ -ಪುರುಷರ ಗರ್ಭಾಧಾನವನ್ನು ಮುನಿವರ ಧನ್ವಂತರಿಗಳು ಸುಶ್ರುತದಲ್ಲಿ ನಿಷೇಧಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಊನಷೋಡಶವರ್ಷಾಯಾಮ ಪ್ರಾಪ್ತಃ ಪಂಚವಿಂಶತಿಂ ।

ಯದ್ಯಾಧತ್ತೇ ಪುಮಾನ್ ಗರ್ಭಂ ಕುಕ್ಷಿಸ್ಥಃ ಸ ವಿಪದ್ಯತೇ॥ ೧ ॥

ಜಾತೋ ವಾ ನ ಚಿರಂ ಜೀವೇಜ್ಜೀವೇದ್ವಾ ದುರ್ಬಲೇಂದ್ರಿಯಃ ।

ತಸ್ಮಾದತ್ಯಂತ ಬಾಲಾಯಾಂ ಗರ್ಭಾಧಾನಂ ನ ಕಾರಯೇತ್ ॥ ೨ ॥ (ಸುಶ್ರುತ ಶಾರೀರಸ್ಥಾನ ೧೦,೪೭-೪೮)

ಅರ್ಥ:- ಹದಿನಾರು ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಸಿನ ಸ್ತ್ರೀಯಳಲ್ಲಿ, ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಸಿನ ಪುರುಷನು ಗರ್ಭಾಧಾನ ಮಾಡಿದರೆ, ಉದರದಲ್ಲಿರುವ ಆ ಗರ್ಭ ವಿಪತ್ತಿಗೆ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ

ಎಂದರೆ ಪೂರ್ಣ ಅವಧಿಯವರೆಗೆ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿದ್ದು ಹುಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ. (೧) ಅಥವಾ ಹುಟ್ಟಿದರೆ - ಚಿರಕಾಲ ಜೀವಿಸುವುದಿಲ್ಲ, ಅಥವಾ, ಜೀವಿಸಿದರೆ, ದುರ್ಬಲೇಂದ್ರಿಯವಾಗುವುದು, ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಅತಿಬಾಲ್ಯಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿರುವ ಸ್ತ್ರೀಯಲ್ಲಿ ಗರ್ಭಸ್ಥಾಪನೆಯನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು (೨).

ಇಂತಿಂತಹ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸೃಷ್ಟಿಕ್ರಮವನ್ನು ನೋಡುವುದರಿಂದ ಮತ್ತು ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಆಲೋಚಿಸುವುದರಿಂದ, ೧೬ ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಸಿನ ಸ್ತ್ರೀಯು ಮತ್ತು ೨೫ ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಸಿನ ಪುರುಷನು ಎಂದಿಗೂ ಗರ್ಭಾಧಾನ ಮಾಡಲು ಅರ್ಹರಾಗುವುದಿಲ್ಲ- ಎಂಬುದು ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ನಿಯಮಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಯಾರು ವರ್ತಿಸುತ್ತಾರೋ, ಅವರು ದುಃಖಭಾಗಿಗಳಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಸಂತುಷ್ಟೋ ಭಾರ್ಯಯಾ ಭರ್ತಾ ಭರ್ತ್ರಾ ಭಾರ್ಯಾ ತಥೈವ ಚ ।

ಯಸ್ಮಿನ್ನೇವ ಕುಲೇ ನಿತ್ಯಂ ಕಲ್ಯಾಣಂ ತತ್ರ ವೈ ಧ್ರುವಮ್ ॥ (ಮನು:- ೩.೬೦)

ಯಾವ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯಿಂದ ಪುರುಷನೂ, ಪುರುಷನಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಯೂ ಸದಾ ಪ್ರಸನ್ನರಾಗಿರುತ್ತಾರೋ, ಆ ಕುಲದಲ್ಲಿಯೇ ಆನಂದ, ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಮತ್ತು ಕೀರ್ತಿ ನಿವಾಸಮಾಡುತ್ತವೆ. ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಿ ವಿರೋಧ , ಕಲಹವಿರುತ್ತದೋ, ಅಲ್ಲಿ , ದುಃಖ, ದಾರಿದ್ರ್ಯ ಮತ್ತು ನಿಂದೆ ನಿವಾಸಮಾಡುತ್ತವೆ. ಆದುದರಿಂದ, ಎಂತಹ ಸ್ವಯಂವರದ ರೀತಿ ಆರ್ಯಾವರ್ತದಲ್ಲಿ ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ನಡೆದು ಬರುತ್ತಿದೆಯೋ, ಆ ವಿವಾಹವೇ ಉತ್ತಮವಾಗಿದೆ. ಯಾವಾಗ ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷರು ವಿವಾಹಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತಾರೋ, ಆಗ ವಿದ್ಯೆ , ವಿನಯ, ಶೀಲ, ರೂಪ, ಆಯು, ಬಲ, ಕುಲ, ಶರೀರದ ಪರಿಮಾಣ - ಮೊದಲಾದುವೆಲ್ಲವೂ ಯಥಾಯೋಗ್ಯವಾಗಿರಬೇಕು. ಎಂದಿನವರೆಗೆ ಇವುಗಳ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಅಂದಿನವರೆಗೆ ವಿವಾಹದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಸುಖ ಉಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ; ಮತ್ತು ಬಾಲ್ಯಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದಲೂ ಸುಖವು ಉಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಯುವಾ ಸುವಾಸಾಃ ಪರಿವೀತ ಆಗಾತ್ಸ ಉ ಶ್ರೇಯಾನ್ಭವತಿ ಜಾಯಮಾನಃ ।

ತಂ ಧೀರಾಸಃ ಕವಯ ಉನ್ನಯಂತಿ ಸ್ವಾಧ್ಯೋ ಮನಸಾ ದೇವಯಂತಃ ॥ ೧ ॥ (ಋಗ್ವೇದ:- ೩.೮.೪)

ಆ ಧೇನವೋ ಧುನಯಂತಾಮಾಶಿಶ್ವೀಃ ಸಬರ್ದುಘಾಃ ಶಶಯಾ ಅಪ್ರದುಗ್ಧಾಃ ।

ನವ್ಯಾ ನವ್ಯಾ ಯುವತಯೋ ಭವಂತೀರ್ಮಹದ್ದೇ ವಾನಾಮಸುರತ್ವಮೇಕಮ್ ॥ ೨ ॥ (ಋಗ್ವೇದ :- ೩. ೫೫. ೧೬)

ಪೂರ್ವೀರಹಂ ಶರದಃ ಶಶ್ರಮಾಣಾ ದೋಷಾವಸ್ತೋರುಷಸೋ ಜರ ಯಂತೀಃ ।

ಮಿನಾತಿ ಶ್ರಿಯಂ ಜರಿಮಾ ತನೂನಾಮಪ್ಯೂನು ಪತ್ನೀ ವೃಷಣೋ ಜಗಮ್ಯುಃ ॥ ೩ ॥ (ಋಗ್ವೇದ:- ೧.೧೭೯.೧.)

ಯಾವ ಪುರುಷನು (ಪರಿವೀತಃ) ಯಜ್ಞೋಪವೀತಧಾರಿಯಾಗಿ - ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ಸೇವನದಿಂದ , ಉತ್ತಮ ಶಿಕ್ಷಣ - ವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ಯುಕ್ತನಾಗಿ, (ಸುವಾಸಾಃ) ಸುಂದರ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದವನಾಗಿ, ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಯುಕ್ತನಾಗಿ, (ಯುವಾ) ಪೂರ್ಣ ಯುವಕನಾಗಿ, ವಿದ್ಯಾಗ್ರಹಣಮಾಡಿ, ಗೃಹಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾನೋ, (ಸ ಉ) ಕೇವಲ ಅವನೇ ಎರಡನೆಯದಾದ ವಿದ್ಯಾಜನ್ಮದಲ್ಲಿ, (ಜಾಯಮಾನಃ) ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗಿ (ಶ್ರೇಯಾನ್) ಅತಿಶಯ ಶೋಭಾಯುಕ್ತನು, ಮಂಗಳಕಾರಿಯು, (ಭವತಿ) ಆಗುತ್ತಾನೆ. (ಸ್ವಾಧ್ಯಾಃ) ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನಯುಕ್ತರೂ, (ಮನಸಾ) ವಿಜ್ಞಾನದಿಂದ, (ದೇವಯಂತಃ) ವಿದ್ಯಾವೃದ್ಧಿಯ ಕಾಮನಾಯುಕ್ತರೂ, (ಧೀರಾಸಃ) ಧೈರ್ಯಯುಕ್ತರೂ ಆದ, (ಕವಯಃ) ವಿದ್ವಜ್ಜನರು (ತಂ) ಆ ಪುರುಷನನ್ನೇ (ಉನ್ನಯಂತಿ) ಉನ್ನತಿಶೀಲನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತನಾಗಿ ರೂಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು ಯಾರು ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಧಾರಣ, ವಿದ್ಯಾ, ಉತ್ತಮ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸದೆ, ಅಥವಾ ಬಾಲ್ಯಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೋ, ಆ ಸ್ತ್ರೀ - ಪುರುಷರು ನಷ್ಟ - ಭ್ರಷ್ಟರಾಗಿ, ವಿದ್ವಾಂಸರಲ್ಲಿ ಗೌರವವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ. (೧)

(ಅಪ್ರದುಗ್ಧಾ ಧೇನವಃ) ಯಾರು ಇನ್ನೂ ಹಾಲನ್ನು ಕರೆಯದಿರುವ ಹಸುಗಳಂತೆ, (ಅಶಿಶ್ವೀಃ) ಶೈಶವ - ಬಾಲ್ಯಾವಸ್ಥೆಯಿಂದ ದಾಟಿದರೂ, (ಸಬರ್ದುಘಾಃ) ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ಉತ್ತಮ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನೂ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವವರೂ, (ಶಶಯಾಃ) ಕುಮಾರಾವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಪಾರಾಗಿರುವವರೂ, (ನವ್ಯಾಃ ನವ್ಯಾಃ) ನವ - ನವ ಶಿಕ್ಷಣ - ಸ್ಥಿತಿಗಳಿಂದ ಪರಿಪೂರ್ಣರೂ, (ಭವಂತೀಃ) ಆಗಿದ್ದಾರೋ, (ಯುವತಯಃ) ಆ ಪೂರ್ಣಯುವಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿರುವ ಸ್ತ್ರೀಯರು. (ದೇವಾನಾಂ) ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ - ಸುನಿಯಮಗಳಿಂದ ಪೂರ್ಣರಾದ ವಿದ್ವಾಂಸರ, (ಏಕಂ) ಅದ್ವಿತೀಯವೂ (ಮಹತ್) ದೊಡ್ಡದೂ ಆದ, (ಅಸುರತ್ವಂ) ಪ್ರಜ್ಞಾವತ್ತ್ವವನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರ - ಶಿಕ್ಷಣ ಸಹಿತವಾದ ಜನರಂಜನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ, ಯುವಕರಾದ ಪತಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ. (ಆ ಧುನಯಂತಾಂ) ಗರ್ಭಧಾರಣೆ ಮಾಡಲಿ ; ಎಂದಿಗೂ, ಮರೆತೂ ಕೂಡ ಬಾಲ್ಯಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಪುರುಷನನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಿಂದಲೂ ಕೂಡ ಧ್ಯಾನಿಸದಿರಲಿ. ಏಕೆಂದರೆ, ಈ ಕಾರ್ಯವೇ ಈ ಲೋಕದ ಮತ್ತು ಪರಲೋಕದ ಸುಖದ ಸಾಧನವಾಗಿದೆ. ಬಾಲ್ಯಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿನ ವಿವಾಹದಿಂದ ಎಷ್ಟು ನಾಶ ಪುರುಷನಿಗಾಗುವುದೋ, ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ನಾಶ ಸ್ತ್ರೀಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ. (೨)

ಹೇಗೆ(ನು) ಶೀಘ್ರವಾಗಿ,(ಶಶ್ರಮಾಣಾಃ) ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರಮವಹಿಸುವ, (ವೃಷಣಃ) ವೀರ್ಯಸೇಚನ ಸಮರ್ಥರಾದ, ಪೂರ್ಣಯುವಾವಸ್ಥಾಯುಕ್ತರಾದ ಪುರುಷರು, (ಪತ್ನೀಃ) ಯುವಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿರುವ, ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಿಯರಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು (ಜಗಮ್ಯುಃ) ಪಡೆದು, ಪೂರ್ಣ ನೂರುವರ್ಷಗಳು, ಅಥವಾ, ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಆಯಸ್ಸನ್ನು ಆನಂದದಿಂದ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾರೋ ಮತ್ತು ಪುತ್ರರು - ಮೊದಲಾದವರಿಂದ ಸಂಯುಕ್ತರಾಗಿರುತ್ತಾರೋ, ಹಾಗೆ ಸ್ತ್ರೀ - ಪುರುಷರು ಸದಾ ವರ್ತಿಸಬೇಕು. ಹೇಗೆ, (ಪೂರ್ವೀಃ) ಹಿಂದೆ ಕಳೆದು ಹೋದ,(ಶರದಃ) ಶರದೃತುಗಳನ್ನೂ, ಮತ್ತು (ಜರಯಂತೀಃ) ವೃದ್ಧಾವಸ್ಥೆಯನ್ನು ತರುವ, (ಉಷಸಃ) ಪ್ರಾತಃಕಾಲದ ವೇಳೆಗಳನ್ನೂ,

(ದೋಷಾ) ರಾತ್ರಿ ಮತ್ತು (ವಸ್ತೋಃ) ಹಗಲುಗಳನ್ನೂ (ತನೂನಾಂ) ಶರೀರಗಳ, (ಶ್ರಿಯಂ) ಸೊಬಗನ್ನೂ, (ಜರಿಮಾ) ಅತಿಶಯವಾದ ವಾರ್ಧಕ್ಯವು, ಬಲ ಮತ್ತು ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು (ಮಿನಾತಿ) ದೂರಮಾಡಿಬಿಡುತ್ತದೋ, ಹಾಗೆ. (ಅಹಂ) ಸ್ತ್ರೀ ಅಥವಾ ಪುರುಷನಾದ 'ನಾನು' (ಉ) ಒಳ್ಳೆಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, (ಅಪಿ) ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿಯೂ, ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯದಿಂದ ವಿದ್ಯೆ, ಶಿಕ್ಷಣ, ಶರೀರದ ಮತ್ತು ಆತ್ಮನ ಬಲ ಹಾಗೂ ಯುವಾವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿಯೇ ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವೆನು. ಇದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಮಾಡುವುದು ವೇದ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಕಾರಣ ಸುಖದಾಯಕವಾದ ವಿವಾಹ ಎಂದಿಗೂ ಆಗದು.(೩)

ಎಂದಿನವರೆಗೆ ಇದೇ ರೀತಿ ಋಷಿ-ಮುನಿಗಳೂ, ರಾಜ-ಮಹಾರಾಜರುಗಳೂ ಆರ್ಯರೂ, ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯದಿಂದ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಗಳಿಸಿಯೇ ವಿವಾಹವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರೋ, ಅಂದಿನವರೆಗೆ ಸದಾ ಈ ದೇಶದ ಉನ್ನತಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಯಾವಾಗಿನಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯದಿಂದ ವಿದ್ಯೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡದೇ ಇರುವುದು, ಬಾಲ್ಯಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಪರಾಧೀನವಾಗಿ, ಎಂದರೆ ಮಾತಾಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಅಧೀನವಾಗಿ ವಿವಾಹ ಆಗಲಾರಂಭಿಸಿತೋ, ಆಗಿನಿಂದ ಕ್ರಮಶಃ ಆರ್ಯಾವರ್ತ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹಾನಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ . ಆದುದರಿಂದ, ಈ ದುಷ್ಟ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸಜ್ಜನರು ಪೂರ್ವೋಕ್ತವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಯಂವರ ವಿವಾಹವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಉತ್ತಮ. ಮತ್ತು ವಿವಾಹವನ್ನು ವರ್ಣಾನುಕ್ರಮದಿಂದ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅಲ್ಲದೆ, ವರ್ಣವ್ಯವಸ್ಥೆಯೂ ಕೂಡ ಗುಣ, ಕರ್ಮ, ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಆಗಬೇಕು.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಯಾವಳ ಅಥವಾ ಯಾವನ ಮಾತಾಪಿತೃಗಳು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಾಗಿರುತ್ತಾರೋ, ಅವಳು ಅಥವಾ ಅವನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಾಗುತ್ತಾರೋ, ಅಥವಾ ಯಾವಳ ಅಥವಾ ಯಾವನ ಮಾತಾಪಿತೃಗಳು ಬೇರೆ ವರ್ಣಸ್ಥರಾಗಿರುತ್ತಾರೋ, ಅವರ ಮಕ್ಕಳೂ ಎಂದಾದರೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಾಗಬಲ್ಲರೋ?

ಉತ್ತರ:- ಹೌದು, ಬಹುಜನರು (ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು) ಆಗಿಹೋಗಿದ್ದಾರೆ; ಆಗುತ್ತಾರೆ ; ಮತ್ತು ಮುಂದಕ್ಕೂ ಆಗುವರು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಛಾಂದೋಗ್ಯೋಪನಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ (೪.೪) (ಹೇಳಿರುವಂತೆ) ಜಾಬಾಲ ಋಷಿಯು ಅಜ್ಞಾತ ಕುಲದಿಂದಲೂ, ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ (ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವ-೪) (ಹೇಳಿರುವಂತೆ) ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ಕ್ಷತ್ರಿಯ ವರ್ಣದಿಂದಲೂ, ಮತ್ತು ಮಾತಂಗ ಋಷಿ (ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವ-೨೭.೮) ಚಾಂಡಾಲಕುಲದಿಂದಲೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಾಗಿದ್ದರು. ಈಗಲೂ ಯಾವನು ಉತ್ತಮ ವಿದ್ಯೆ ಮತ್ತು ಸ್ವಭಾವದಿಂದ ಯುಕ್ತನಾಗಿರುತ್ತಾನೋ, ಅವನೇ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ (ವರ್ಣ) ಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯನೂ ಮತ್ತು ದುರ್ಬಲ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನು ಶೂದ್ರ (ವರ್ಣಕ್ಕೆ) ಯೋಗ್ಯನೂ ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ ; ಮತ್ತು ಹಾಗೆಯೇ ಮುಂದಕ್ಕೂ ಆಗುವುದು.

ಪ್ರಶ್ನೆ:- ಭಲೇ! ಯಾವ ಶರೀರ ರಜೋವೀರ್ಯದಿಂದಾಗಿದೆಯೋ, ಅದು ಪರಿವರ್ತಿತವಾಗಿ ಅನ್ಯವರ್ಣಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗಬಲ್ಲದು?

ಉತ್ತರ:- ರಜೋವೀರ್ಯದ ಯೋಗದಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಶರೀರವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ:-

ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯೇನ ಜಪೈರ್ಹೋಮೈಸ್ತ್ರೈವಿದ್ಯೇನೇಜ್ಯಯಾ ಸುತೈಃ ।

ಮಹಾಯಜ್ಞೈಶ್ಚ ಯಜ್ಞೈಶ್ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮೀಯಂ ಕ್ರಿಯತೇ ತನುಃ ॥ (ಮನು:-೨.೨೮)

ಇದರ ಅರ್ಥವನ್ನು ಮೊದಲು ಹೇಳಿಯೇ ಇದ್ದೇವೆ. ಈಗ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇವೆ . (ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯೇನ) ಓದುವುದರಿಂದ-ಓದಿಸುವುದರಿಂದ , (ಜಪೈಃ) ಚಿಂತನ ಮಾಡಿರುವುದರಿಂದ - ಮಾಡಿಸುವುದರಿಂದ, (ಹೋಮೈಃ) ನಾನಾ ವಿಧದ ಹೋಮಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದಿಂದ , (ತ್ರೈವಿದ್ಯೇನ) ಸಂಪೂರ್ಣ ವೇದಗಳನ್ನು ಶಬ್ದ - ಅರ್ಥ - ಸಂಬಂಧ ಮತ್ತು ಸ್ವರೋಚ್ಚಾರಣಸಹಿತ ಓದುವುದರಿಂದ - ಓದಿಸುವುದರಿಂದ, (ಇಜ್ಯಯಾ) ಪೌರ್ಣ ಮಾಸೀ, ಇಷ್ಟಿ- ಮೊದಲಾದುವನ್ನು ಮಾಡುವುದರಿಂದ, ಪೂರ್ವೋಕ್ತ ವಿಧಿಯಂತೆ, (ಸುತೈಃ) ಧರ್ಮಾನುಸಾರ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ಮಾಡುವುದರಿಂದ, (ಮಹಾಯಜ್ಞೈಶ್ಚ) ಪೂರ್ವೋಕ್ತ ಬ್ರಹ್ಮಯಜ್ಞ, ಪಿತೃಯಜ್ಞ, ಬಲಿವೈಶ್ವದೇವಯಜ್ಞ ಮತ್ತು ಅತಿಥಿಯಜ್ಞ, (ಯಜ್ಞೈಃ ಚ) ಅಗ್ನಿಷ್ಟೋಮವೇ ಮೊದಲಾದ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನೂ, ವಿದ್ವಾಂಸರ-ಸಂಗ-ಸತ್ಕಾರ, ಸತ್ಯಭಾಷಣ, ಪರೋಪಕಾರ ಮೊದಲಾದ ಸತ್ಕರ್ಮಗಳನ್ನೂ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಮತ್ತು ಸಂಪೂರ್ಣ ಶಿಲ್ಪವಿದ್ಯೆ - ಮೊದಲಾದುವನ್ನು ಕಲಿತು, ದುಷ್ಟಾಚಾರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು , ಶ್ರೇಷ್ಠಾಚಾರದಲ್ಲಿ ವರ್ತಿಸುವುದರಿಂದ, (ಇಯಂ) ಈ, (ತನುಃ) ಶರೀರವು, (ಬ್ರಾಹ್ಮೀ) ಬ್ರಾಹ್ಮಣ- ಯೋಗ್ಯನಾಗಿ, (ಕ್ರಿಯತೇ) ಮಾಡಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ನೀವು ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲವೇನು? ಒಪ್ಪುತ್ತೇವೆ. ಮತ್ತೇಕೆ ರಜೋವೀರ್ಯದ ಯೋಗದಿಂದ ವರ್ಣ - ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸುತ್ತೀರಿ? ನಾನೊಬ್ಬನೇ ಅಲ್ಲ; ಆದರೆ ಬಹಳ ಮಂದಿ ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಹೀಗೆಯೇ ಅಂಗೀಕರಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ:- ನೀವು ಪರಂಪರೆಯ ಖಂಡನವನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತೀರೇನು?

ಉತ್ತರ:- ಇಲ್ಲ, ಆದರೆ ನಿಮ್ಮ ತಲೆಕೆಳಗಾದ ಅರಿವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸದೆ, ಅದರ ಖಂಡನವನ್ನೂ ಕೂಡ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ:- ನಮ್ಮದು ತಲೆಕೆಳಗಾದ ತಿಳಿವು ಮತ್ತು ನಿಮ್ಮದು ನೇರವಾದ ತಿಳಿವು - ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಮಾಣವೇನಿದೆ?

ಉತ್ತರ:- ನೀವು ಐದೋ- ಏಳೋ ಪೀಳಿಗೆಗಳ ನಡವಳಿಕೆಯನ್ನು ಸನಾತನ ವ್ಯವಹಾರವೆಂದು ಅಂಗೀಕರಿಸುತ್ತೀರಿ ಮತ್ತು ನಾವು ವೇದಗಳ ಮತ್ತು ಸೃಷ್ಟಿಯ ಆರಂಭದಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗೆ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸುತ್ತೇವೆ - ಇದೇ ಪ್ರಮಾಣ. ನೋಡಿರಿ; ತಂದೆ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾಗಿದ್ದರೆ, ಅವನ ಮಗನು ದುಷ್ಟನಾಗಿರುವುದೂ, ಮತ್ತು ಮಗ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾಗಿದ್ದರೆ, ಅವನ ತಂದೆ ದುಷ್ಟನಾಗಿರುವುದೂ, ಮತ್ತು ಒಂದೆಡೆ ಇಬ್ಬರೂ ಶ್ರೇಷ್ಠರು ಅಥವಾ ದುಷ್ಟರು ಆಗಿರುವುದೂ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ನೀವುಗಳು ಭ್ರಮದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದೀರಿ. ನೋಡಿರಿ, ಮನು ಮಹಾರಾಜನು ಏನು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ:-

ಯೇನಾಸ್ಯ ಪಿತರೋ ಯಾತಾ ಯೇನ ಯಾತಾ ಪಿತಾಮಹಾಃ।

ತೇನ ಯಾಯಾತ್ಸತಾಂ ಮಾರ್ಗಂ ತೇನ ಗಚ್ಛನ್ನ ರಿಷ್ಯತೇ ॥ (ಮನು :- ೪.೧೭೮)

ಯಾವ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಈ ಸಂತತಿಯ ಪಿತೃ - ಪಿತಾಮಹರು ನಡೆದಿದ್ದಾರೋ, ಅದೇ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಸಂತತಿಯೂ ನಡೆಯಲಿ, ಆದರೆ (ಸತಾಂ) ಸತ್ಪುರುಷರಾದ ಪಿತೃ-ಪಿತಾಮಹರಿದ್ದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ, ಅದರ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆಯಬೇಕು ಮತ್ತು ಪಿತೃ-ಪಿತಾಮಹರು ದುಷ್ಟರಾಗಿದ್ದರೆ, ಅವರ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಎಂದೆಂದಿಗೂ ನಡೆಯಬಾರದು. ಏಕೆಂದರೆ - ಉತ್ತಮರೂ, ಧರ್ಮಾತ್ಮರೂ ಆದ ಪುರುಷರ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆದರೆ, ಎಂದಿಗೂ ದುಃಖ ಉಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ನೀವು ಒಪ್ಪುತ್ತೀರೋ, ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೋ? ಹೌದು, ಹೌದು, ಒಪ್ಪುತ್ತೇವೆ. ಇನ್ನೂ ನೋಡಿರಿ, ಯಾವುದು ಪರಮೇಶ್ವರನಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿತವಾದ ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಮಾತಾಗಿರುತ್ತದೋ, ಅದೇ ಸನಾತನವಾದುದು ಮತ್ತು ಯಾವುದು ಅದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿರುತ್ತದೋ, ಅದು ಎಂದಿಗೂ ಸನಾತನವಾಗಲಾರದು. ಎಲ್ಲರೂ ಹೀಗೆಯೇ ಒಪ್ಪಬೇಕೋ ಅಥವಾ ಒಪ್ಪಬಾರದೋ? ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಒಪ್ಪಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಯಾವನು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಅವನನ್ನು "ಯಾವನಾದರೊಬ್ಬನ ತಂದೆ ದರಿದ್ರನಾಗಿದ್ದರೆ, ಮತ್ತು ಅವನ ಮಗ ಧನಾಢ್ಯನಾಗಿದ್ದರೆ, ತನ್ನ ತಂದೆಯ ದರಿದ್ರಾವಸ್ಥೆಯ ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ಧನವನ್ನು ಬಿಸಾಟುಬಿಡಬೇಕೇ? ಯಾವನ ತಂದೆಯು ಕುರುಡನಾಗಿರುತ್ತಾನೋ, ಆ ಮಗನೂ ಕೂಡ ತನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೇ?" - ಎಂದು ಕೇಳಿರಿ, ಇಲ್ಲ, ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಪುರುಷರ ಯಾವ ಯಾವ ಉತ್ತಮ ಕರ್ಮಗಳಿರುತ್ತವೋ ಅವುಗಳ ಸೇವನವನ್ನೂ ಮತ್ತು ದುಷ್ಟಕರ್ಮಗಳ ತ್ಯಾಗವನ್ನೂ ಮಾಡುವುದು ಸರ್ವರಿಗೂ ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕ. ಯಾವನಾದರೂ ರಜೋ - ವೀರ್ಯ- ಯೋಗದಿಂದಲೇ ವರ್ಣಾಶ್ರಮ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪುವುದಾದರೆ ಮತ್ತು ಗುಣ - ಕರ್ಮಗಳ ಯೋಗದಿಂದ ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲವಾದರೆ, ಅವನನ್ನು, "ಯಾವನಾದರೂ ತನ್ನ ವರ್ಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ನೀಚನೋ, ಅಂತ್ಯಜನೋ, ಅಥವಾ ಕ್ರೈಸ್ತನೋ, ಮುಸಲ್ಮಾನನೋ ಆಗಿ ಹೋಗಿದ್ದರೆ, ಅವನನ್ನೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೆಂದು ಏಕೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ?" ಎಂದು ಕೇಳಬೇಕು. ಈ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ -"ಅವನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟನು; ಆದುದರಿಂದ ಅವನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಲ್ಲ". - ಎಂದೇ ಹೇಳುವಿರಿ. ಆದುದರಿಂದ, ಯಾವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ-ಮೊದಲಾದವರು ಉತ್ತಮ ಕರ್ಮಮಾಡುತ್ತಾರೋ, ಅವರೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮೊದಲಾದವರು; ಮತ್ತು ಯಾವನು ನೀಚನಾದರೂ ಉತ್ತಮ ವರ್ಣದ ಗುಣ-ಕರ್ಮ-ಸ್ವಭಾವಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತನಾಗಿದ್ದರೆ, ಅವನನ್ನು ಉತ್ತಮ ವರ್ಣದಲ್ಲಿಯೂ, ಮತ್ತು ಯಾವನು ಉತ್ತಮ ವರ್ಣಸ್ಥನಾಗಿ ನೀಚಕರ್ಮ ಮಾಡುತ್ತಾನೋ, ಅವನನ್ನು ನೀಚವರ್ಣದಲ್ಲಿಯೂ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಎಣಿಸಬೇಕು - ಎಂಬುದು ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ:- ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋऽಸ್ಯ ಮುಖಮಾಸೀದ್ಬಾಹೂ ರಾಜನ್ಯಃ ಕೃತಃ।

ಊರೂ ತದಸ್ಯ ಯದ್ವೈಶ್ಯಃ ಪದ್ಭ್ಯಾಂ ಶೂದ್ರೋ ಅಜಾಯತ ॥ (ಯಜು: ೩೧-೧೧)

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಈಶ್ವರನ ಮುಖದಿಂದಲೂ, ಕ್ಷತ್ರಿಯನು ಬಾಹುಗಳಿಂದಲೂ, ವೈಶ್ಯನು ತೊಡೆಗಳಿಂದಲೂ ಮತ್ತು ಶೂದ್ರನು ಪಾದಗಳಿಂದಲೂ ಉತ್ಪನ್ನನಾಗಿದ್ದಾನೆ - ಎಂದು ಇದರ ಅರ್ಥ. ಆದುದರಿಂದ, ಹೇಗೆ ಮುಖವು ತೋಳು ಮೊದಲಾದುದಾಗಿಯೂ ಮತ್ತು ತೋಳು- ಮೊದಲಾದುವು ಮುಖವಾಗಿಯೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಕ್ಷತ್ರಿಯ- ಮೊದಲಾದವರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಾಗಿಯೂ ಆಗಲಾರರು.

ಉತ್ತರ:- ಈ ಮಂತ್ರಕ್ಕೆ ನೀವು ಯಾವ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿದಿರೋ, ಅದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ-ಇಲ್ಲಿ ಪುರುಷನು - ಎಂದರೆ ನಿರಾಕಾರನೂ, ವ್ಯಾಪಕನೂ ಆದ ಪರಮಾತ್ಮನ ಅನುವೃತ್ತಿಯಿದೆ. ಅವನು ನಿರಾಕಾರನಾಗಿರುವಾಗ, ಅವನಿಗೆ ಮುಖ - ಮೊದಲಾದ

ಅಂಗಗಳು ಇರಲಾರವು. ಯಾವನು ಮುಖ-ಮೊದಲಾದ ಅಂಗಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತನಾಗಿರುತ್ತಾನೋ, ಅವನು ಪುರುಷನು, ಎಂದರೆ ವ್ಯಾಪಕನು ಅಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಯಾವನು ವ್ಯಾಪಕನಲ್ಲವೋ, ಅವನು ಸರ್ವಶಕ್ತಿವಂತನು, ಜಗತ್ತಿನ ಉತ್ಪಾದಕನು, ಧಾರಕನು, ಪ್ರಳಯಕಾರಿಯು, ಜೀವರ ಪುಣ್ಯಪಾಪಗಳನ್ನರಿತು ವ್ಯವಸ್ಥೆಮಾಡುವವನು, ಸರ್ವಜ್ಞನು, ಅಜನ್ಮನು, ಮೃತ್ಯುರಹಿತನು - ಮೊದಲಾದ ವಿಶೇಷಣಗಳನ್ನುಳ್ಳವನು ಆಗಲಾರನು. ಆದುದರಿಂದ , ಇದರ ಅರ್ಥವಿದು :- ಯಾವನು (ಅಸ್ಯ) ಪೂರ್ಣವ್ಯಾಪಕ ಪರಮಾತ್ಮನ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ, ಮುಖದಂತೆ, ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯನಾಗಿ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಇರುತ್ತಾನೋ, ಅವನು (ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ) ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು; (ಬಾಹೂ) **"ಬಾಹೂರ್ವೈಬಲಂ"** (ಶತಪಥ:-೫.೪.೧.೧) **" ಬಾಹುರ್ವೈ ವೀರ್ಯಂ"** (ಶತಪಥ:-೬.೩.೨.೩೫) ಬಲ-ವೀರ್ಯದ ಹೆಸರು ಬಾಹುವೆಂದು. ಅದು ಯಾವನಲ್ಲಿ ಅಧಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೋ, ಅವನು (ರಾಜನ್ಯಃ) ಕ್ಷತ್ರಿಯನು. (ಊರೂ) ಸೊಂಟದಿಂದ ಕೆಳಗಿನ ಮತ್ತು ಮಂಡಿಗಳ ಮೇಲಿನ ಭಾಗಕ್ಕೆ 'ಊರೂ' ಎಂದು ಹೆಸರು. ಯಾವನು ಸಮಸ್ತ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಇರುವೆಡೆಗೂ, ಸಮಸ್ತ ದೇಶಗಳಿಗೂ ತೊಡೆಗಳ ಬಲದಿಂದ ಹೋಗುತ್ತಾನೋ, ಬರುತ್ತಾನೋ, ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಾನೋ, ಅವನು (ವೈಶ್ಯಃ) ವೈಶ್ಯನು, ಮತ್ತು (ಪದ್ಭ್ಯಾಂ) ಯಾವನು ಪಾದದಂತೆ, ಎಂದರೆ ಕೆಳಗಿನ ಅಂಗದಂತೆ ಇದ್ದು , ಮೌಢ್ಯ - ಮೊದಲಾದ ಗುಣಗಳನ್ನುಳ್ಳವನಾಗಿರುತ್ತಾನೋ, ಅವನು ಶೂದ್ರನು. ಬೇರೆಡೆ, ಶತಪಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ- ಮೊದಲಾದುವುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಮಂತ್ರಕ್ಕೆ ಹೀಗೆಯೇ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ:-

"ಯಸ್ಮಾದೇತೇ ಮುಖ್ಯಾಸ್ತಸ್ಮಾನ್ಮುಖತೋಽಹ್ಯಸೃಜ್ಯಂತ" - ಇತ್ಯಾದಿ.

ಇವರು ಮುಖ್ಯರಾಗಿರುವುದರಿಂದ , ಮುಖದಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನರಾದರು - ಎಂಬ ಕಥನ ಸಂಗತವಾಗುತ್ತದೆ. ಎಂದರೆ, ಹೇಗೆ ಮುಖವು ಎಲ್ಲ ಅಂಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾಗಿದೆಯೋ, ಹಾಗೆ, ಪೂರ್ಣ ವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ಗುಣ - ಕರ್ಮ - ಸ್ವಭಾವಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತನಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಮನುಷ್ಯ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಉತ್ತಮನೆನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಪರಮೇಶ್ವರನು ನಿರಾಕಾರನಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಮುಖ- ಮೊದಲಾದ ಅಂಗಗಳೇ ಇಲ್ಲದಿರುವಾಗ, ಮುಖ- ಮೊದಲಾದುವುಗಳಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುವುದು, ಬಂಜೆಯಾದ ಸ್ತ್ರೀಯ ಮಗನ ವಿವಾಹವಾಗುವಂತೆ ಅಸಂಭವ. ಮತ್ತು ಯಾವನಾದರೂ ನಿಮಗೆ - "ಯಾರು ಯಾರು ಮುಖ- ಮೊದಲಾದುವುಗಳಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ್ದರೋ, ಅವರಿಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು - ಮೊದಲಾದ ಹೆಸರುಗಳಿರಲಿ; ಆದರೆ, ನಿಮಗೆ ಅದು ಸಲ್ಲದು. ಏಕೆಂದರೆ, ಹೇಗೆ ಬೇರೆಯವರೆಲ್ಲಾ ಗರ್ಭಾಶಯದಿಂದ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾರೋ, ಹಾಗೆ ನೀವೂ ಹುಟ್ಟುತ್ತೀರಿ. ನೀವು ಮುಖ ಮೊದಲಾದುವುಗಳಿಂದ ಹುಟ್ಟದೆ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ - ಮೊದಲಾದ ಸಂಜ್ಞೆಗಳ ಅಭಿಮಾನ ತೋರಿಸುತ್ತೀರಿ".- ಎಂದರೆ, ನಿಮ್ಮ ಉತ್ತರವೇನು? ಆದುದರಿಂದ, ನೀವು ಹೇಳಿದ ಅರ್ಥ ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿದೆ. ಮತ್ತು ನಾವು ಯಾವ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿದ್ದೇವೋ, ಅದು ಸತ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಹೀಗಯೇ ಬೇರೆ ಕಡೆಯೂ ಹೇಳಿದೆ, ಹೇಗೆಂದರೆ:-

ಶೂದ್ರೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣತಾಮೇತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಶ್ಚೈತಿ ಶೂದ್ರತಾಮ್ ।

ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಜ್ಜಾತಮೇವಂತು ವಿದ್ಯಾದ್ವೈಶ್ಯಾತ್ತಥೈವ ಚ ॥ (ಮನು:- ೧೦.೬೫)

ಯಾವನು ಶೂದ್ರ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು , ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಮತ್ತು ವೈಶ್ಯನಿಗೆ ಸಮವಾದ ಗುಣ-ಕರ್ಮ-ಸ್ವಭಾವಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತನಾಗಿರುತ್ತಾನೋ, ಆ ಶೂದ್ರನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಮತ್ತು ವೈಶ್ಯನಾಗಿ ಹೋಗುವನು. ಹಾಗೆಯೇ, ಯಾವನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಮತ್ತು ವೈಶ್ಯಕುಲದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪನ್ನನಾಗಿರುವನೋ, ಮತ್ತು ಯಾವನ ಗುಣ - ಕರ್ಮ- ಸ್ವಭಾವಗಳು ಶೂದ್ರನಿಗೆ ತಕ್ಕವಾಗಿರುವವೋ, ಅವನು ಶೂದ್ರನಾಗುವನು. ಹಾಗೆಯೇ ಯಾವನಾದರೂ ಕ್ಷತ್ರಿಯನ ಅಥವಾ ವೈಶ್ಯನ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪನ್ನನಾಗಿದ್ದು , ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಅಥವಾ ಶೂದ್ರನ ಹಾಗೆ (ಗುಣ - ಕರ್ಮ - ಸ್ವಭಾವಗಳಿಂದ) ಆಗುವುದರಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೂ ಮತ್ತು ಶೂದ್ರನೂ ಕೂಡ ಆಗಿಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಎಂದರೆ-ನಾಲ್ಕು ವರ್ಣಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಯಾವ ಯಾವ ಪುರುಷನು ಅಥವಾ ಸ್ತ್ರೀಯು ಯಾವ ಯಾವ ವರ್ಣಕ್ಕೆ ತಕ್ಕವರಾಗಿರುತ್ತಾರೋ, ಅವರವರನ್ನು ಆಯಾ ವರ್ಣದಲ್ಲಿ ಎಣಿಸಬೇಕು.

ಧರ್ಮಚರ್ಯಯಾ ಜಘನ್ಯೋವರ್ಣಃ ಪೂರ್ವಂ ಪೂರ್ವಂ ವರ್ಣಮಾಪದ್ಯತೇ ಜಾತಿಪರಿವೃತ್ತೌ ॥೧॥

ಅಧರ್ಮಚರ್ಯಯಾ ಪೂರ್ವೋ ವರ್ಣೋ ಜಘನ್ಯಂ ಜಘನ್ಯಂ ವರ್ಣಮಾಪದ್ಯತೇ ಜಾತಿಪರಿವೃತ್ತೌ ॥೨॥

(ಆಪಸ್ತಂಬ ಧರ್ಮ ೨.೫.೧೦.೧)

ಅರ್ಥ:- ಧರ್ಮಾಚರಣದಿಂದ, ನಿಕೃಷ್ಟ ವರ್ಣದವನು, ತನಗಿಂತ ಉತ್ತಮ - ಉತ್ತಮ ವರ್ಣವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ . ಯಾವ ಯಾವನು ಯಾವ ಯಾವದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯನಾಗಿರುತ್ತಾನೋ ಅವನನ್ನು ಆ ವರ್ಣದಲ್ಲಿ ಎಣಿಸಬೇಕು. (೧)

ಹಾಗೆಯೇ, ಅಧರ್ಮಾಚರಣದಿಂದ ಪೂರ್ವ ಪೂರ್ವ-ಎಂದರೆ ಉತ್ತಮ- ಉತ್ತಮ ವರ್ಣದವನಾದ ಮಾನವನು,ತನಗಿಂತ ನೀಚ- ನೀಚವಾದ ವರ್ಣವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ; ಅವನನ್ನು ಅದೇ ವರ್ಣದಲ್ಲಿ ಎಣಿಸಬೇಕು. (೨)

ಹೇಗೆ ಪುರುಷನು ಯಾವ ಯಾವ ವರ್ಣಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯನೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾನೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಸ್ತ್ರೀಯರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನೂ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಆಗುವುದರಿಂದ ಎಲ್ಲ ವರ್ಣಗಳೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಗುಣ-ಕರ್ಮ-ಸ್ವಭಾವಯುಕ್ತವಾಗಿದ್ದು ಶುದ್ಧತ್ವ ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ಎಂದರೆ - ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲದಲ್ಲಿ ಯಾವನೂ ಕ್ಷತ್ರಿಯ, ವೈಶ್ಯ ಮತ್ತು ಶೂದ್ರನಂತೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ; ಮತ್ತು ಕ್ಷತ್ರಿಯ, ವೈಶ್ಯ ಮತ್ತು ಶೂದ್ರ ವರ್ಣಗಳೂ ಕೂಡ ಶುದ್ಧವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಎಂದರೆ - ವರ್ಣಸಂಕರ ಉಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಯಾವ ವರ್ಣದ ನಿಂದೆಯೂ, ಅಥವಾ ಅಯೋಗ್ಯತೆಯೂ ಉದ್ಭವಿಸುವುದಿಲ್ಲ - ಎಂಬುದು ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ:- ಯಾವನಿಗಾದರೂ ಒಬ್ಬನೇ ಪುತ್ರ ಅಥವಾ ಪುತ್ರಿಯಿದ್ದು, ಅವನು ಅಥವಾ ಅವಳು ಅನ್ಯವರ್ಣದಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಹೋದರೆ, ಆ ತಾಯಿ-ತಂದೆಗಳ ಸೇವೆಯನ್ನಾರು ಮಾಡುವರು? ಮತ್ತು ವಂಶಚ್ಛೇದನವೂ ಆಗಿಬಿಡುವುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಯಾವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಬೇಕು?

ಉತ್ತರ:- ಯಾವನ ಸೇವೆಗೂ ಭಂಗವೂ ಬಾರದು; ವಂಶಚ್ಛೇದನವೂ ಆಗದು. ಏಕೆಂದರೆ, ಅವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಪುತ್ರ - ಪುತ್ರಿಯರ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ, ಸ್ವವರ್ಣಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಅನ್ಯಸಂತತಿ ವಿದ್ಯಾಸಭಾ ಮತ್ತು ರಾಜಸಭಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಲಭಿಸುವುದು. ಇದೇ ಕಾರಣದಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಅವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಗುಣ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಈ ವರ್ಣವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕನ್ಯೆಯರ ಹದಿನಾರನೆಯ ವರ್ಷದ ಮತ್ತು ಪುರುಷರ ಇಪ್ಪತ್ತೈದನೆಯ ವರ್ಷದ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ನಿಯತಮಾಡಲ್ಪಡಬೇಕು. ಮತ್ತು ಇದೇ ಕ್ರಮದಿಂದ , ಎಂದರೆ - ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವರ್ಣದವನ ವಿವಾಹ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯೊಂದಿಗೆ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ ವರ್ಣದವನ ವಿವಾಹ ಕ್ಷತ್ರಾಣಿಯೊಂದಿಗೆ, ವೈಶ್ಯ ವರ್ಣದವನ ವಿವಾಹ ವೈಶ್ಯೆಯೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತು ಶೂದ್ರ ವರ್ಣದವನ ವಿವಾಹ ಶೂದ್ರಾಣಿಯೊಂದಿಗೆ ಆಗಬೇಕು. ಆಗಲೇ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ವರ್ಣಗಳ ಕರ್ಮಗಳೂ, ಮತ್ತು ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರೀತಿಯೂ ಯೋಗ್ಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವರ್ತಿಸುವುವು.

ಈ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಣಗಳ ಕರ್ತವ್ಯ ಕರ್ಮಗಳು ಮತ್ತು ಗುಣಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನವಾಗಿವೆ:-

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ : ಅಧ್ಯಾಪನಮಧ್ಯಯನಂ ಯಜನಂ ಯಾಜನಂ ತಥಾ ।

ದಾನಂ ಪ್ರತಿಗ್ರಹಶ್ಚೈವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಮಕಲ್ಪಯತ್ ॥೧॥ (ಮನು:- ೧.೮೮)

ಶಮೋ ದಮಸ್ತಪಃ ಶೌಚಂ ಕ್ಷಾಂತಿರಾರ್ಜವಮೇವ ಚ ।

ಜ್ಞಾನಂ ವಿಜ್ಞಾನಮಾಸ್ತಿಕ್ಯಂ ಬ್ರಹ್ಮಕರ್ಮ ಸ್ವಭಾವಜಮ್ ॥೨॥ (ಭಗವದ್ಗೀತಾ:- ೧೮.೪೨)

ಓದುವುದು-ಓದಿಸುವುದು, ಯಜ್ಞಮಾಡುವುದು-ಮಾಡಿಸುವುದು,ದಾನ ಕೊಡುವುದು ಮತ್ತು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು - ಈ ಆರೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಕರ್ಮಗಳಾಗಿವೆ. ಆದರೆ, " **ಪ್ರತಿಗ್ರಹಃಪ್ರತ್ಯವರಃ** " (ಮನು:- ೧೦.೧೦೯) ಎಂದರೆ, (ಪ್ರತಿಗ್ರಹ) ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ನೀಚ ಕರ್ಮವಾಗಿದೆ.*(೧)

(ಶಮಃ) ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಕೆಟ್ಟ ಕೆಲಸದ ಬಯಕೆಯನ್ನೂ ಕೂಡ ಮಾಡದಿರುವುದು ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಅಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ಪ್ರವೃತ್ತವಾಗಲು ಬಿಡದಿರುವುದು, (ದಮಃ) ಶ್ರೋತ್ರ ಮತ್ತು ನೇತ್ರ - ಮೊದಲಾದ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಅನ್ಯಾಯಾಚರಣದಿಂದ ತಡೆದು, ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸುವುದು, (ತಪಃ) ಸದಾ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಾಗಿ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನಾಗಿ ಧರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡುವುದು, (ಶೌಚ) -

ಅದ್ಭಿರ್ಗಾತ್ರಾಣಿ ಶುಧ್ಯಂತಿ ಮನಃ ಸತ್ಯೇನ ಶುಧ್ಯತಿ ।

ವಿದ್ಯಾತಪೋಭ್ಯಾಂ ಭೂತಾತ್ಮಾ ಬುದ್ಧಿರ್ಜ್ಞಾನೇನ ಶುಧ್ಯತಿ ॥ (ಮನು :- ೫.೧೦೯)

ನೀರಿನಿಂದ ಹೊರಗಣ ಅಂಗಗಳೂ, ಸತ್ಯಾಚಾರದಿಂದ ಮನಸ್ಸೂ, ವಿದ್ಯೆ ಮತ್ತು ಧರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನದಿಂದ ಜೀವಾತ್ಮನೂ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಬುದ್ಧಿಯೂ ಪವಿತ್ರವಾಗುತ್ತವೆ. ಒಳಗಿನ ರಾಗ - ದ್ವೇಷ ಮೊದಲಾದುವನ್ನೂ , ಮತ್ತು ಹೊರಗಣ ಕೊಳೆಗಳನ್ನೂ ದೂರಮಾಡಿ ಶುದ್ಧನಾಗಿರುವುದು , ಎಂದರೆ ವಿವೇಕಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸತ್ಯವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವುದರಿಂದ ಮತ್ತು ಅಸತ್ಯದ ತ್ಯಾಗದಿಂದ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಪವಿತ್ರನಾಗುತ್ತಾನೆ. (ಕ್ಷಾಂತಿಃ) - ಎಂದರೆ, ನಿಂದಾ-ಸ್ತುತಿಗಳು, ಸುಖ ದುಃಖಗಳು, ಶೀತೋಷ್ಣಗಳು , ಹಸಿವು, ಬಾಯಾರಿಕೆ, ನಷ್ಟ ,

---

* ಕರ್ತವ್ಯ ಪಾಲನೆ ಮಾಡದ ದಾನಕ್ಕೆ ಕೈಯೊಡ್ಡುವುದು ನೀಚ ಕರ್ಮ-ಎಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯ.

ಲಾಭ, ಮಾನ - ಅಪಮಾನಗಳು ಮೊದಲಾದುವನ್ನೂ, ಹರ್ಷ-ಶೋಕಗಳನ್ನೂ ಸಹಿಸಿ, ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ದೃಢ ನಿಶ್ಚಯವುಳ್ಳವನಾಗಿರುವುದು, (ಆರ್ಜವ) ಕೋಮಲತ್ವ , ನಿರಭಿಮಾನತ್ವ, ಸರಳತ್ವ, ಸರಳಸ್ವಭಾವವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು, ಕುಟಿಲತೆ - ಮೊದಲಾದ ದೋಷಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡುವುದು, (ಜ್ಞಾನ) ಸಮಸ್ತ ವೇದ ಮೊದಲಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಸಾಂಗೋಪಾಂಗವಾಗಿ ಓದಿ, ಓದಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ವಿವೇಕ, ಸತ್ಯದ ನಿರ್ಣಯ, ಯಾವ ವಸ್ತು ಹೇಗಿದೆಯೋ ಅದನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ, ಎಂದರೆ-ಜಡವನ್ನು ಜಡವೆಂದೂ ಚೇತನವನ್ನು ಚೇತನವೆಂದೂ ತಿಳಿಯುವುದು ಮತ್ತು ಒಪ್ಪುವುದು, (ವಿಜ್ಞಾನ) ಪೃಥಿವಿಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ಪರಮಾತ್ಮನ ಪರ್ಯಂತ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ವಿಶೇಷತೆಯೊಂದಿಗೆ ತಿಳಿದು, ಅದರಿಂದ ತಕ್ಕರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು, (ಆಸ್ತಿಕ್ಯ) ಎಂದಿಗೂ ವೇದಗಳು, ಈಶ್ವರ, ಮುಕ್ತಿ, ಹಿಂದಿನ ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮಗಳು, ಧರ್ಮ, ವಿದ್ಯೆ, ಸತ್ಸಂಗ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧೆ, ಮಾತೆ ಪಿತಾ, ಆಚಾರ್ಯ ಮತ್ತು ಅತಿಥಿಗಳ ಸೇವೆಯನ್ನು ಬಿಡದಿರುವುದು, ಹಾಗೂ ನಿಂದೆಯನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಮಾಡದಿರುವುದು - ಈ ಹದಿನೈದು ಕರ್ಮಗಳು ಮತ್ತು ಗುಣಗಳು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವರ್ಣಸ್ಥರಾದ ಮಾನವರಲ್ಲಿ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿಯೂ ಇರಬೇಕು. (೨)

ಕ್ಷತ್ರಿಯ :- ಪ್ರಜಾನಾಂ ರಕ್ಷಣಂ ದಾನಮಿಜ್ಯಾಧ್ಯಯನಮೇವ ಚ ।

ವಿಷಯೇಷ್ವಪ್ರಸಕ್ತಿಶ್ಚ ಕ್ಷತ್ರಿಯಸ್ಯ ಸಮಾಸತಃ ॥೧॥ (ಮನು:- ೧.೮೯)

ಶೌರ್ಯಂ ತೇಜೋ ಧೃತಿರ್ದಾಕ್ಷ್ಯಂ ಯುದ್ಧೇಚಾಪ್ಯಪಲಾಯನಮ್ ।

ದಾನಮೀಶ್ವರಭಾವಶ್ಚ ಕ್ಷಾತ್ರಂ ಕರ್ಮ ಸ್ವಭಾವಜಮ್ ॥೨॥ (ಭಗವದ್ಗೀತಾ:- ೧೮.೪೩.)

(ಪ್ರಜಾ) ನ್ಯಾಯದಿಂದ ಪ್ರಜಾರಕ್ಷಣೆ, ಎಂದರೆ, ಪಕ್ಷಪಾತವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಶ್ರೇಷ್ಠರ ಸತ್ಕಾರವನ್ನೂ ದುಷ್ಟರ ತಿರಸ್ಕಾರವನ್ನೂ ಮಾಡುವುದು, ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯಿಂದಲೂ, ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಪಾಲಿಸುವುದು, (ದಾನ) ವಿದ್ಯಾ - ಧರ್ಮಗಳ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸುಪಾತ್ರರ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಧನವೇ ಮೊದಲಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳ ವ್ಯಯವನ್ನು ಮಾಡುವುದು, (ಇಜ್ಯಾ) ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರ ಮೊದಲಾದ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಮಾಡಿಸುವುದು (ಅಧ್ಯಯನ) ವೇದಗಳೇ ಮೊದಲಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಓದುವುದು, ಓದಿಸಲು ವ್ಯವಸ್ಥೆಮಾಡುವುದು, ಮತ್ತು, (ವಿಷಯೇಷು) ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಳ್ಳದೆ , ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನಾಗಿದ್ದು , ಸದಾ ಶರೀರ ಮತ್ತು ಆತ್ಮನಿಂದ ಬಲಶಾಲಿಯಾಗಿರುವುದು.(೧)

(ಶೌರ್ಯ) ನೂರಾರು - ಸಾವಿರಾರು ಜನರೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಕೂಡ, ಒಬ್ಬನೇ ಆದರೂ ಭಯ ಹೊಂದದಿರುವುದು, (ತೇಜಃ) ಸದಾ ತೇಜಸ್ವಿ - ಎಂದರೆ, ದೈನ್ಯರಹಿತನಾಗಿ, ಪ್ರಗಲ್ಭನೂ, ದೃಢನೂ ಆಗಿರುವುದು, (ಧೃತಿ) ಧೈರ್ಯಶಾಲಿಯಾಗಿರುವುದು, (ದಾಕ್ಷ್ಯ) ರಾಜನ ಮತ್ತು ಪ್ರಜೆಗಳ ಸಂಬಂಧದ ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮತ್ತು ಸಮಸ್ತ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅತಿ ಚತುರನಾಗಿರುವುದು, (ಯುದ್ಧೇ) ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿಯೂ ದೃಢನೂ, ನಿಃಶಂಕನೂ ಆಗಿದ್ದು, ಅದರಿಂದ ಎಂದಿಗೂ ಸರಿಯದಿರುವುದು, ಓಡಿಹೋಗದಿರುವುದು, ಎಂದರೆ- ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ವಿಜಯ ಲಭಿಸುವಂತೆ, ತಾನು ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ, ಹೋರಾಡುವುದು, ಓಡಿಹೋಗುವುದರಿಂದ ಅಥವಾ ಶತ್ರುವಿಗೆ ಮೋಸಮಾಡುವುದರಿಂದ ಗೆಲುವಾಗುವಂತಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡುವುದು, (ದಾನ) ದಾನಶೀಲತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು, (ಈಶ್ವರಭಾವ) ಪಕ್ಷಪಾತರಹಿತನಾಗಿ, ಎಲ್ಲರೊಂದಿಗೆ ತಕ್ಕರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ತಿಸುವುದು, ಆಲೋಚಿಸಿಯೇ ಕೊಡುವುದು, ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವುದು, ಅದನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಮುರಿದು ಬೀಳಲು ಬಿಡದಿರುವುದು - ಈ ಹನ್ನೊಂದು ಕ್ಷತ್ರಿಯ ವರ್ಣದ ಕರ್ಮಗಳು ಮತ್ತು ಗುಣಗಳು. (೨)

ವೈಶ್ಯ:- ಪಶೂನಾಂ ರಕ್ಷಣಂ ದಾನಮಿಜ್ಯಾಧ್ಯಯಮೇವ ಚ ।

ವಣಿಕ್ಪಥಂ ಕುಸೀದಂಚ ವೈಶ್ಯಸ್ಯ ಕೃಷಿಮೇವ ಚ ॥ (ಮನು:- ೧. ೯೦)

(ಪಶುರಕ್ಷಾ) ಹಸು - ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಪಾಲನ - ವರ್ಧನಮಾಡುವುದು.(ದಾನ) ವಿದ್ಯಾ-ಧರ್ಮಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ- ಮಾಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಧನ- ಮೊದಲಾದುವನ್ನು ವ್ಯಯಿಸುವುದು, (ಇಜ್ಯಾ) ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರ- ಮೊದಲಾದ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದು, (ಅಧ್ಯಯನ) ವೇದಗಳೇ ಮೊದಲಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಓದುವುದು, (ವಣಿಕ್ಪಥ) ಸಮಸ್ತ ರೀತಿಯ ವ್ಯಾಪಾರಗಳನ್ನೂ ಮಾಡುವುದು, (ಕುಸೀದ) ನೂರು ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗೆ ನಾಲ್ಕಾಣೆ, ಆರಾಣೆ, ಎಂಟಾಣೆ, ಹನ್ನೆರಡಾಣೆ, ಹದಿನಾರಾಣೆ ಅಥವಾ ಇಪ್ಪತ್ತಾಣೆಗಳಿಗಿಂತ * ಹೆಚ್ಚು ಬಡ್ಡಿಯನ್ನೂ ಮತ್ತು ಮೂಲಧನಕ್ಕೆ ಎರಡರಷ್ಟು , ಎಂದರೆ, ಒಂದು ರೂಪಾಯಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಲ್ಲಿ ನೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಆದರೂ ಎರಡು ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದಿರುವುದು ಮತ್ತು ಕೊಡದಿರುವುದು (ಕೃಷಿ) ಬೇಸಾಯ ಮಾಡುವುದು- ಇವು ವೈಶ್ಯ ಗುಣ-ಕರ್ಮಗಳು.

---

* ಈಗಿನ ಲೆಕ್ಕದಲ್ಲಿ , ೧೦೦ ರೂಗಳಿಗೆ, ೨೫ ಪೈ , ೩೭ಪೈ , ೫೦ಪೈ , ೧ರೂ., ೧.೨೫ ರೂ.

ಶೂದ್ರ:-

ಏಕಮೇವತು ಶೂದ್ರಸ್ಯ ಪ್ರಭುಃ ಕರ್ಮ ಸಮಾದಿಶತ್ ।

ಏತೇಷಾಮೇವ ವರ್ಣಾನಾಂ ಶುಶ್ರೂಷಾಮನಸೂಯಯಾ ॥ (ಮನು:- ೧.೯೧.)

ನಿಂದೆ, ಈರ್ಷ್ಯೆ, ಅಭಿಮಾನ - ಮೊದಲಾದ ದೋಷಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಮತ್ತು ವೈಶ್ಯರ ಸೇವೆಯನ್ನು ತಕ್ಕರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಅದರಿಂದಲೇ ತನ್ನ ಜೀವನ - ನಿರ್ವಾಹ ಮಾಡುವುದು ಶೂದ್ರನಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇದೊಂದೇ ಶೂದ್ರನ ಗುಣ - ಕರ್ಮವಾಗಿದೆ.

ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಹೀಗೆ ವರ್ಣಗಳ ಗುಣ - ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಬರೆದೆವು. ಯಾವ ಯಾವ ಪುರುಷನಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ವರ್ಣದ ಗುಣ - ಕರ್ಮಗಳಿರುವವೋ, ಆಯಾ ವರ್ಣದ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಈ ವಿಧದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಇಡುವುದರಿಂದ ಸರ್ವಮಾನವರೂ ಉನ್ನತಶೀಲರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಉತ್ತಮ ವರ್ಣದವರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು ಮೂರ್ಖತ್ವ ಮೊದಲಾದ ದೋಷಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತರಾದಲ್ಲಿ ಶೂದ್ರರಾಗಿ ಹೋಗುವರು- ಎಂಬ ಭಯವಿರುವುದು. ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳೂ ಕೂಡ ನಾವು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ನಡೆನುಡಿಗಳನ್ನೂ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯೆಯನ್ನೂ ಹೊಂದದವರಾದರೆ, ಶೂದ್ರರಾಗಬೇಕಾಗುವುದು - ಎಂದು ಹೆದರುತ್ತಿರುವರು, ಮತ್ತು ನೀಚ ವರ್ಣಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ವರ್ಣಸ್ಥರಾಗಲು ಉತ್ಸಾಹವು ವರ್ಧಿಸುವುದು.

ವಿದ್ಯೆಯ ಮತ್ತು ಧರ್ಮದ ಪ್ರಚಾರದ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು ; ಏಕೆಂದರೆ - ಅವರು ಪೂರ್ಣ ವಿದ್ಯಾವಂತರೂ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕರೂ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ, ಆ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಯೋಗ್ಯವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಬಲ್ಲರು.

ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಗೆ ರಾಜ್ಯದ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಕೊಡುವುದರಿಂದ, ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಎಂದಿಗೂ ಹಾನಿ ಅಥವಾ ವಿಘ್ನ ಉಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಪಶುಪಾಲನ - ಮೊದಲಾದುದರ ಅಧಿಕಾರ ವೈಶ್ಯರಿಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ಇರುವುದು ಯೋಗ್ಯವಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ - ಅವರು ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬಲ್ಲರು.

ಶೂದ್ರನು ವಿದ್ಯಾರಹಿತನಾದ ಮುಗ್ಧನಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ವಿದ್ಯಾ-ಸಂಬಂಧಿಯಾದ ಯಾವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಲಾರನು; ಆದರೆ- ಶರೀರದ ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಬಲ್ಲನು ; ಆದುದರಿಂದ ಶೂದ್ರನಿಗೆ ಸೇವೆಯ ಅಧಿಕಾರವಿದೆ. ಈ ರೀತಿ ವರ್ಣಗಳನ್ನು ಅವು- ಅವುಗಳ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೃತ್ತವಾಗಿಡುವುದು ರಾಜನೇ ಮೊದಲಾದ ಸಭ್ಯ ಜನರ ಕಾರ್ಯವಾಗಿದೆ.

ವಿವಾಹದ ಲಕ್ಷಣಗಳು

ಬ್ರಾಹ್ಮೋ ದೈವಸ್ತಥೈವಾರ್ಷಃ ಪ್ರಾಜಾಪತ್ಯಸ್ತಥಾಽಸುರಃ ।

ಗಾಂಧರ್ವೋ ರಾಕ್ಷಸಶ್ಚೈವ ಪೈಶಾಚಶ್ಚಾಷ್ಟಮೋಽಧಮಃ ॥ (ಮನು:-೩.೨೧)

ವಿವಾಹವು ಎಂಟು ಬಗೆಯದಿರುತ್ತದೆ:- ೧. **ಬ್ರಾಹ್ಮ**, ೨. **ದೈವ**, ೩. **ಆರ್ಷ**, ೪. **ಪ್ರಾಜಾಪತ್ಯ**, ೫. **ಆಸುರ**, ೬.**ಗಾಂಧರ್ವ**, ೭. **ರಾಕ್ಷಸ**, ೮. **ಪೈಶಾಚ** .

ಈ ವಿವಾಹಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿದು :- ವರ - ಕನ್ಯೆ - ಇಬ್ಬರೂ ಯಥಾವತ್ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯದಿಂದ ಪೂರ್ಣ ವಿದ್ವಾಂಸರೂ, ಧಾರ್ಮಿಕರೂ ಮತ್ತು ಸುಶೀಲರೂ ಆಗಿರಬೇಕು. ಅವರ ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರಸನ್ನತೆಯಿಂದ ನಡೆಯುವ ವಿವಾಹ '**ಬ್ರಾಹ್ಮ**' ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

ವಿಸ್ತೃತವಾದ ಯಜ್ಞ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಋತ್ವಿಕ್ಕರ್ಮ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಪುರುಷನಿಗೆ ಅಲಂಕಾರಯುಕ್ತಳಾದ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಕೊಡುವುದು '**ದೈವ**' .

ವರನಿಂದ ಏನನ್ನಾದರೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮದುವೆಯಾಗುವುದು '**ಆರ್ಷ**'.

ಧರ್ಮಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೋಸ್ಕರ* ಇಬ್ಬರ ವಿವಾಹವಾಗುವುದು '**ಪ್ರಾಜಾಪತ್ಯ**' .

ವರ ಮತ್ತು ಕನ್ಯೆಗೆ ಏನನ್ನಾದರೂ ಕೊಟ್ಟು ವಿವಾಹವಾಗುವುದು '**ಆಸುರ**'.

ನಿಯಮವಿಲ್ಲದೆ , ಸಲ್ಲದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೋ ಕಾರಣದಿಂದ, ಇಬ್ಬರ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ವರ - ಕನ್ಯೆಯರ ಪರಸ್ಪರ

---

* ಮುನ್ನ ಹೇಳಿದ ವಿವಾಹಗಳು ಧರ್ಮಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಾಧಕವಲ್ಲ - ಎಂದಲ್ಲ, ಅಂದರೆ, ಪ್ರಾಜಾಪತ್ಯ ವಿವಾಹದಲ್ಲಿ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ - ಮೊದಲಾದುವಕ್ಕಿಂತ ಧರ್ಮಾಭಿವೃದ್ಧಿಯೇ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ- ಎಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯ.

ಸಂಯೋಗವಾಗುವುದು '**ಗಾಂಧರ್ವ**'

ಹೋರಾಟ ಮಾಡಿ, ಬಲತ್ಕಾರದಿಂದ, ಎಂದರೆ, ಕಸಿದು ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು, ಅಥವಾ ಕಪಟದಿಂದ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವುದು '**ರಾಕ್ಷಸ**'.

ಮಲಗಿರುವ, ಅಥವಾ ಮದ್ಯ ಮೊದಲಾದುದನ್ನು ಕುಡಿದು, ಮತ್ತೆಯಾಗಿರುವ ಕನ್ಯೆಯೊಂದಿಗೆ ಬಲತ್ಕಾರದಿಂದ ಸಂಯೋಗ ಮಾಡುವುದು '**ಪೈಶಾಚ**'.

ಈ ಎಲ್ಲ ವಿವಾಹಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬ್ರಾಹ್ಮ ವಿವಾಹ ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟ; ದೈವ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಜಾಪತ್ಯ **ಮಧ್ಯಮ**; ಆರ್ಷ, ಆಸುರ ಮತ್ತು ಗಾಂಧರ್ವ ನಿಕೃಷ್ಟ; ರಾಕ್ಷಸ ಅಧಮ ಮತ್ತು ಪೈಶಾಚ **ಮಹಾಭ್ರಷ್ಟ**ವಾಗಿದೆ.

ಆದುದರಿಂದ, ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ , ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಕನ್ಯಾ- ವರರ ಮಿಳನವಾಗಬಾರದು - ಎಂದೇ ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ಯುವಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ - ಪುರುಷರ ಏಕಾಂತವಾಸವು ದೂಷಣಕರವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಆದರೆ, ಯಾವಾಗ ಕನ್ಯೆಯ ಅಥವಾ ವರನ ವಿವಾಹದ ಸಮಯ ಬರುತ್ತದೋ, ಎಂದರೆ, ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಾಶ್ರಮ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯೆ ಪೂರ್ಣವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ವರ್ಷ ಅಥವಾ ಆರು ತಿಂಗಳು ಉಳಿದಿರುವುದೋ, ಆಗ ಆ ಕನ್ಯೆಯರ ಮತ್ತು ಕುಮಾರರ, ಪ್ರತಿಬಿಂಬ ಅಥವಾ ಪ್ರತಿಕೃತಿ (Photo) ಇಳಿಸಿ, ಕನ್ಯೆಯರ ಅಧ್ಯಾಪಿಕೆಯರ ಬಳಿಗೆ ಕುಮಾರರ, ಕುಮಾರರುಗಳು ಅಧ್ಯಾಪಕರ ಬಳಿಗೆ ಕನ್ಯೆಯರ ಪ್ರತಿಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಬೇಕು. ಯಾರ - ಯಾರ ರೂಪ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವುದೋ, ಆಯಾ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು , ಎಂದರೆ, ಗುಣ- ಕರ್ಮ ಸ್ವಭಾವಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ನೋಡಬೇಕು. ಯಾವಾಗ ಇಬ್ಬರ ಗುಣ - ಕರ್ಮ ಸ್ವಭಾವಗಳೂ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವವೋ, ಆಗ, ಯಾರ ಸಂಗಡ ಯಾರ ಯಾರ ವಿವಾಹವಾಗುವುದು ಯೋಗ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿಯುವರೋ, ಆಯಾ ಪುರುಷರು ಮತ್ತು ಕನ್ಯೆಯರ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ ಮತ್ತು ಚಾರಿತ್ರ್ಯವನ್ನು ಕನ್ಯೆಯರ ಮತ್ತು ವರರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಡಬೇಕು ಮತ್ತು 'ಇದರಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನಿದೆಯೋ, ಅದನ್ನು ನಮಗೆ ತಿಳಿಸಿರಿ' - ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕು. ಯಾವಾಗ ಪರಸ್ಪರ ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ನಿಶ್ಚಯ ಅವರಿಬ್ಬರಿಗೂ ಉಂಟಾಗುವುದೋ, ಆಗ, ಅವರಿಬ್ಬರ ಸಮಾವರ್ತನ ಸಂಸ್ಕಾರ ಒಂದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಗಬೇಕು. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಅಧ್ಯಾಪಕರ ಎದುರಿಗೆ ಮದುವೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಇಚ್ಛಿಸಿದರೆ, ಅಲ್ಲಿಯೇ, ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಕನ್ಯೆಯ ಮಾತಾಪಿತೃಗಳ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಿವಾಹವಾಗುವುದು ಯೋಗ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಸಮಕ್ಷಮವಿದ್ದಾಗ, ಆ ಅಧ್ಯಾಪಕರುಗಳ ಅಥವಾ ಕನ್ಯೆಯ ತಾಯಿ, ತಂದೆ ಮೊದಲಾದ ಸಜ್ಜನರ ಮುಂದೆ, ಅವರಿಬ್ಬರ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಭಾಷಣೆ, ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥ ಮಾಡಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಯಾವ ಆಂತರಿಕ ವಿಷಯಗಳ ಬಗೆಗ ಕೇಳುತ್ತಾರೋ, ಅದನ್ನೂ ಕೂಡ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದು, ಒಬ್ಬರು ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಯಾವಾಗ ವಿವಾಹವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ದೃಢಪ್ರೇಮ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೋ, ಆ ಸಮಯದಿಂದ, ಮೊದಲಿನ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾಧ್ಯಯನವೆಂಬ ತಪಶ್ಚರ್ಯೆ ಮತ್ತು ಕಷ್ಟದಿಂದ ದುರ್ಬಲವಾಗಿರುವ ಅವರ ಶರೀರಗಳು ಚಂದ್ರನ ಕಲೆಯಂತೆ ವರ್ಧಿಸಿ,ಸ್ವಲ್ಪ ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಪುಷ್ಟವಾಗಿ ಹೋಗುವಂತೆ, ಅವರಿಬ್ಬರ ಖಾದ್ಯ-ಪೇಯಗಳ ಉತ್ತಮ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಬೇಕು. ಆ ಮೇಲೆ ಕನ್ಯೆ ರಜಸ್ವಲೆಯಾಗಿ, ಯಾವಾಗ ಶುದ್ಧಳಾಗುತ್ತಾಳೋ, ಆಗ, ವೇದೀ ಮತ್ತು ಮಂಟಪಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ, ಸುಗಂಧಯುಕ್ತವಾದ ಅನೇಕ ದ್ರವ್ಯಗಳ ಮತ್ತು ತುಪ್ಪ ಮೊದಲಾದುದರ ಹೋಮವನ್ನು ಮತ್ತು ಅನೇಕ ವಿದ್ವಾಂಸರಾದ ಪುರುಷರ ಹಾಗೂ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸತ್ಕಾರವನ್ನೂ ಯೋಗ್ಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕು.* ಆ ಮೇಲೆ ಯಾವ ದಿನ ಋತುದಾನ ಮಾಡುವುದು ಯೋಗ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೋ, ಅದೇ ದಿನ, ಸಂಸ್ಕಾರ ವಿಧಿ - ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿರುವ ವಿಧಿಗೆ ಅನುಸಾರ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಿ, ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿ ಅಥವಾ ಹತ್ತು ಘಂಟೆಗೆ ಅತಿ ಪ್ರಸನ್ನತೆಯಿಂದ, ಎಲ್ಲರೆದುರಿಗೆ ಪಾಣಿಗ್ರಹಣ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ವಿವಾಹ ವಿಧಿಯನ್ನು ಪೂರೈಸಿ, ಏಕಾಂತ ಸೇವನೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ಪುರುಷರು ವೀರ್ಯಸ್ಥಾಪನೆಯ ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಯು ವೀರ್ಯಾಕರ್ಷಣದ ಯಾವ ವಿಧಿಯಿದೆಯೋ, ಅದರಂತಯೇ ಇಬ್ಬರೂ ಮಾಡಬೇಕು. ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಸಾಧ್ಯವೋ, ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯದ ವೀರ್ಯವನ್ನು ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಹೋಗಲು ಬಿಡಬಾರದು. ಏಕೆಂದರೆ- ಆ ವೀರ್ಯ ಅಥವಾ ರಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಯಾವ ಶರೀರ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುತ್ತದೋ, ಅದು ಅಪೂರ್ವವೂ ಉತ್ತಮವೂ, ಆದ ಸಂತತಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾವಾಗ ವೀರ್ಯವು ಗರ್ಭಾಶಯದಲ್ಲಿ ಬೀಳುವ ಸಮಯ ಬರುತ್ತದೋ, ಆಗ ಸ್ತ್ರೀ - ಪುರುಷರಿಬ್ಬರೂ ಸ್ಥಿರರಾಗಿ, ಮತ್ತು ಮೂಗಿನೆದುರಿಗೆ ಮೂಗು, ಕಣ್ಣಿನೆದುರಿಗೆ ಕಣ್ಣು ಇರುವಂತೆ, ಎಂದರೆ ನೇರವಾದ ಶರೀರಗಳನ್ನುಳ್ಳವರಾಗಿ ಮತ್ತು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಸನ್ನಚಿತ್ತರಾಗಿರಬೇಕು; ಕದಲಬಾರದು. ಪುರುಷನು ತನ್ನ ಶರೀರವನ್ನು ಸಡಿಲಬಿಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಯು ವೀರ್ಯಪ್ರಾಪ್ತಿಯ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ, ಅಪಾನವಾಯುವನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆಳೆಯಬೇಕು. ಯೋನಿಯನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಸಂಕೋಚಿಸಿ, ವೀರ್ಯವನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಆಕರ್ಷಿಸಿ, ಗರ್ಭಾಶಯದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕು. ಆ ಮೇಲೆ ಇಬ್ಬರೂ ಶುದ್ಧ ಜಲದಿಂದ ಸ್ನಾನಮಾಡಬೇಕು. ಗರ್ಭಸ್ಥಿತಿಯಾದುದರ ಪರಿಜ್ಞಾನ ವಿದುಷಿಯಾದ

---

* ಇದು ವಾಗ್ದಾನ, ನಿಶ್ಚಿತಾರ್ಥ - ಎಂದು ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿರುವ ವಿಧಿ

ಸ್ತ್ರೀಗಂತೂ ಆ ಸಮಯದಲ್ಲೇ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ಒಂದು ಮಾಸದ ನಂತರ ರಜಸ್ವಲೆಯಾಗದಿದ್ದರೆ, ಇದರ ನಿಶ್ಚಯ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

ಶುಂಠಿ, ಕೇಸರಿ, ಅಶ್ವಗಂಧಿ, ಚಿಕ್ಕ ಏಲಕ್ಕಿ ಮತ್ತು ಕೆಂಪು ಕಲ್ಲುಸಕ್ಕರೆ ಹಾಕಿ, ಬಿಸಿ ಮಾಡಿ, ಮೊದಲೇ ಇಟ್ಟಿದ್ದ ತಣ್ಣನೆಯ ಹಾಲನ್ನು ರುಚಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಇಬ್ಬರೂ ಕುಡಿದು ಬೇರೆ ಬೇರೆ, ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಹಾಸಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಲಗಬೇಕು. ಯಾವಾಗ ಯಾವಾಗ ಗರ್ಭಾಧಾನದ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೋ, ಆಗ - ಆಗ ಇದೇ ವಿಧಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದು ಉಚಿತವಾಗಿದೆ. ತಿಂಗಳು ಪೂರ್ತಿ ರಜಸ್ವಲೆಯಾಗದಿರುವುದರಿಂದ ಯಾವಾಗ ಗರ್ಭಸ್ಥಿತಿಯ ನಿಶ್ಚಯವುಂಟಾಗುತ್ತದೋ, ಆಗಿನಿಂದ ಒಂದು ವರ್ಷ ಪರ್ಯಂತ ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷರ ಸಮಾಗಮ ಎಂದಿಗೂ ಆಗಬಾರದು. ಏಕೆಂದರೆ, ಹೀಗಿರುವುದರಿಂದ ಸಂತತಿ ಉತ್ತಮವಾಗುವುದು. ಮತ್ತು ಪುನಃ ಎರಡನೆಯ ಸಂತತಿಯೂ ಕೂಡ ಹಾಗೆಯೇ ಆಗುವುದು. ಅನ್ಯಥಾ, ವೀರ್ಯವು ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಇಬ್ಬರ ಆಯಸ್ಸೂ ಕುಗ್ಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅನೇಕ ಪ್ರಕಾರದ ರೋಗಗಳು ಉದ್ಭವಿಸುತ್ತವೆ. ಆದರೆ, ಮೇಲಿನಿಂದ ಸಂಭಾಷಣ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರೇಮಯುಕ್ತ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರಬೇಕು.

ಪುರುಷನು ವೀರ್ಯದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನೂ ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಯು ಗರ್ಭದ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನೂ ಹೇಗೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು - ಎಂದರೆ, ಪುರುಷನ ವೀರ್ಯವು ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿಯೂ ನಷ್ಟವಾಗದಂತೆ ಮತ್ತು ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶಿಶುವಿನ ಶರೀರವು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ರೂಪ- ಲಾವಣ್ಯ- ಪುಷ್ಟಿ - ಬಲ-ಪರಾಕ್ರಮಯುಕ್ತವಾಗಿ ಹತ್ತನೆಯ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ಜನಿಸುವಂತೆ, ಭೋಜನ - ಆಚ್ಛಾದನಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಬೇಕು. ಅದರ ವಿಶೇಷ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ನಾಲ್ಕನೆಯ ತಿಂಗಳಿನಿಂದಲೂ, ಮತ್ತು ಅತಿ - ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಎಂಟನೆಯ ತಿಂಗಳಿನ ಮುಂದಕ್ಕೂ ಮಾಡಬೇಕು. ಎಂದಿಗೂ ಗರ್ಭವತೀ ಸ್ತ್ರೀ ರೇಚಕವೂ, ನೀರಸವೂ, ಮಾದಕವೂ, ಆದ ದ್ರವ್ಯದ, ಬುದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಬಲಗಳ ನಾಶಕವಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಭೋಜನ-ಮೊದಲಾದುವನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು. ಆದರೆ - ತುಪ್ಪ , ಹಾಲು, ಉತ್ತಮವಾದ ಅಕ್ಕಿ, ಗೋಧಿ, ಹೆಸರು, ಉದ್ದು ಮೊದಲಾದ ಅನ್ನಪಾನಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ದೇಶದ ಮತ್ತು ಕಾಲದ ಸದುಪಯೋಗವನ್ನೂ ಯುಕ್ತಿ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು.

ಗರ್ಭವಿರುವಾಗ ಎರಡು ಸಂಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು, ಒಂದನೆಯದಾಗಿ, ನಾಲ್ಕನೆಯ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಪುಂಸವನವನ್ನೂ ಮತ್ತು ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ಎಂಟನೆಯ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ಸೀಮಂತೋನ್ನಯನವನ್ನೂ ವಿಧಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು.

ಯಾವಾಗ ಸಂತತಿಯ ಜನನವಾಗುತ್ತದೋ, ಆಗ ಸ್ತ್ರೀಯ ಮತ್ತು ಶಿಶುವಿನ ಶರೀರದ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಬಹಳ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಮಾಡಬೇಕು . ಎಂದರೆ - ಶುಂಠೀಪಾಕವನ್ನು ಅಥವಾ ಸೌಭಾಗ್ಯ ಶುಂಠೀಪಾಕವನ್ನು ಮೊದಲೇ ಮಾಡಿ ಇಟ್ಟಿರಬೇಕು. ಆಮೇಲೆ ನಾಡೀ ಛೇದನ; ಶಿಶುವಿನ ಹೊಕ್ಕಳಿನ ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮೃದುವಾದ ದಾರದಿಂದ ಕಟ್ಟಿ , ನಾಲ್ಕಂಗುಲಬಿಟ್ಟು ಮೇಲಿನಿಂದ ಕತ್ತರಿಸಿಬಿಡಬೇಕು. ರಕ್ತದ ಒಂದು ತೊಟ್ಟೂ ಕೂಡ ಹೋಗಲಾಗದಂತೆ ಅದನ್ನು ಬಂಧಿಸಬೇಕು. ಕಿಂಚಿನ್ಮಾತ್ರ ಬಿಸಿಯಾಗಿರುವ, ಸುಗಂಧಿಯುಕ್ತವಾದ ಬಿಸಿನೀರಿನಿಂದಲೇ ಸ್ತ್ರೀಯು ಆಗ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಬೇಕು. ಮತ್ತು ಶಿಶುವಿಗೂ ಕೂಡ ಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ನಂತರ, ಆ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಶುದ್ಧ ಮಾಡಿ ಅದರ ಬಾಗಿಲಿನೊಳಗೆ ಸುಗಂಧ ಮೊದಲಾದುದರಿಂದ ಕೂಡಿದ ತುಪ್ಪದಿಂದ ಹೋಮವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಆ ಮೇಲೆ ಸಂತತಿಯ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ತಂದೆಯು "**ವೇದೋಽಸೀತಿ**"- ಎಂದರೆ "ನಿನ್ನ ಹೆಸರು ವೇದ "- ಎಂದು ಹೇಳಿ, ತುಪ್ಪ ಮತ್ತು ಜೇನುತುಪ್ಪವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಚಿನ್ನದ ಸರಳಿನಿಂದ, ನಾಲಗೆಯ ,ಮೇಲೆ "**ಓಂ**" ಎಂಬ ಅಕ್ಷರವನ್ನು ಬರೆದು, ಜೇನುತುಪ್ಪ ಹಾಗೂ ತುಪ್ಪವನ್ನು ಅದೇ ಸರಳಿನಿಂದ ನೆಕ್ಕಿಸಬೇಕು. ಆ ಮೇಲೆ ಶಿಶುವನ್ನು ಅದರ ತಾಯಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಬಿಡಬೇಕು ; ಶಿಶು ಹಾಲನ್ನು ಕುಡಿಯಲಿಚ್ಛಿದರೆ, ಅದರ ತಾಯಿ ಕುಡಿಸಬೇಕು. ಅದರ ತಾಯಿಯ ಹಾಲು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಯಾವಳಾದರೂ ಸ್ತ್ರೀಯಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ, ಅವಳ ಹಾಲನ್ನು ಕುಡಿಸಬೇಕು. ಆನಂತರ, ಎಲ್ಲಿಯ ವಾಯುವು ಶುದ್ಧವಾಗಿರುತ್ತದೋ, ಆ ಬೇರೆಯ ಕೋಣೆ ಅಥವಾ ಚಿಕ್ಕಮನೆಯಲ್ಲಿ , ಸುಗಂಧಿತವಾದ ತುಪ್ಪದ ಹೋಮವನ್ನು ಪ್ರಾತಃಕಾಲ - ಸಾಯಂಕಾಲ ಮಾಡುತ್ತಾ ಹೋಗಬೇಕು . ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿಯೇ ಬಾಣಂತಿ ಮತ್ತು ಮಗುವನ್ನು ಇಡಬೇಕು. ಶಿಶು ಆರು ದಿನಗಳವರೆಗೆ ತಾಯಿಯ ಹಾಲನ್ನು ಕುಡಿಯಬೇಕು . ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಯೂ ಕೂಡ ತನ್ನ ಶರೀರದ ಪುಷ್ಟಿಗೋಸ್ಕರ ಅನೇಕ ಬಗೆಯ ಉತ್ತಮ ಭೋಜನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಯೋನಿ ಸಂಕೋಚನ ಮೊದಲಾದುದನ್ನೂ ಮಾಡಬೇಕು. ಆರನೆಯ ದಿನ ಸ್ತ್ರೀ ಹೊರಕ್ಕೆ ಹೊರಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಶಿಶುವು ಹಾಲನ್ನು ಕುಡಿಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಯಾವಳಾದರೂ ದಾದಿಯನ್ನಿಡಬೇಕು. ಅವಳಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಆಹಾರ - ಪಾನೀಯಗಳನ್ನು ಸೇವನೆಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಅವಳು ಶಿಶುವಿಗೆ ಹಾಲನ್ನು ಕುಡಿಸುತ್ತಾ ಇರಲಿ ; ಪಾಲನೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಲಿ; ಆದರೆ, ಅದರ ತಾಯಿ ಶಿಶುವಿನ ಮೇಲೆ ಪೂರ್ಣವಾದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಟ್ಟಿರಬೇಕು ; ಅದರ ಪಾಲನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಬಗೆಯ ಅನುಚಿತ ವ್ಯವಹಾರವೂ ಆಗಬಾರದು. ಸ್ತ್ರೀಯು ಹಾಲನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಯಾವುದರಿಂದ ಹಾಲು ಸ್ರವಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅಂತಹ ಲೇಪವನ್ನು ಸ್ತನದ ಅಗ್ರಭಾಗಕ್ಕೆ ಸವರಬೇಕು.* ಅದೇ ರೀತಿ, ಖಾದ್ಯ-ಪೇಯಗಳ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನೂ ಕೂಡ ಯೋಗ್ಯವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿಸಬೇಕು. ಆನಂತರ, ನಾಮಕರಣವೇ ಮೊದಲಾದ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು 'ಸಂಸ್ಕಾರವಿಧಿ'ಯಲ್ಲಿ ವಿಧಿಸಿರುವಂತೆ

* ಇದು ಬಾಣಂತಿ ಅತ್ಯಂತ ದುರ್ಬಲಳಾಗಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಅನ್ವಯಿಸುವುದು.

ಯುಕ್ತವಾದ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡುತ್ತಾ ಹೋಗಬೇಕು. ಯಾವಾಗ ಸ್ತ್ರೀ ಮತ್ತೆ ರಜಸ್ವಲೆಯಾಗುತ್ತಾಳೋ, ಆಗ ಶುದ್ಧಳಾದ ನಂತರ, ಅದೇ ರೀತಿ ಋತು-ದಾನ ಮಾಡಬೇಕು.

ಋತುಕಾಲಾಭಿಗಾಮೀ ಸ್ಯಾತ್ ಸ್ವದಾರನಿರತಃ ಸದಾ ।

ಬ್ರಹ್ಮಚಾರ್ಯೇವ ಭವತಿ ಯತ್ರತತ್ರಾಶ್ರಮೇ ವಸನ್ ॥ (ಮನು:- ೩.೪೫)

ಯಾವನು ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಸನ್ನನೂ, ಮತ್ತು ಋತುಗಾಮಿಯೂ ಆಗಿರುತ್ತಾನೋ, ಅವನು ಗೃಹಸ್ಥನಾಗಿದ್ದರೂ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಂತೆಯೇ ಸರಿ.

ಸಂತುಷ್ಟೋ ಭಾರ್ಯಯಾ ಭರ್ತಾ ಭರ್ತ್ರಾ ಭಾರ್ಯಾ ತಥೈವ ಚ ।

ಯಸ್ಮಿನ್ನೇವ ಕುಲೇ ನಿತ್ಯಂ ಕಲ್ಯಾಣಂ ತತ್ರ ವೈ ಧ್ರುವಮ್ ॥ (ಮನು:- ೩.೬೦)

ಯದಿ ಹಿ ಸ್ತ್ರೀ ನ ರೋಚೇತ ಪುಮಾಂಸನ್ನ ಪ್ರಮೋದಯೇತ್ ।

ಅಪ್ರಮೋದಾತ್ಪುನಃ ಪುಂಸಃ ಪ್ರಜನಂ ನ ಪ್ರವರ್ತತೇ ॥ (ಮನು:- ೩.೬೧.)

ಸ್ತ್ರಿಯಾಂತು ರೋಚಮಾನಾಯಾಂ ಸರ್ವಂ ತದ್ರೋಚತೇ ಕುಲಮ್ ।

ತಸ್ಯಾಂ ತ್ವರೋಚಮಾನಾಯಾಂ ಸರ್ವಮೇವ ನ ರೋಚತೇ ॥ (ಮನು:- ೩.೬೨.)

ಯಾವ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಪತ್ನಿಯಿಂದ ಪತಿಯೂ ಮತ್ತು ಪತಿಯಿಂದ ಪತ್ನಿಯೂ ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯಿಂದ ಪ್ರಸನ್ನರಾಗಿರುತ್ತಾರೋ, ಆ ಕುಲದಲ್ಲಿಯೇ ಸಮಸ್ತ ಸೌಭಾಗ್ಯಗಳೂ ಮತ್ತು ಐಶ್ವರ್ಯಗಳೂ ನಿವಾಸಮಾಡುತ್ತವೆ. ಎಲ್ಲಿ ಕಲಹವಾಗುತ್ತದೋ; ಅಲ್ಲಿ ದುರ್ಭಾಗ್ಯ ಮತ್ತು ದಾರಿದ್ರ್ಯ ಸ್ಥಿರವಾಗುತ್ತದೆ. (೧)

ಸ್ತ್ರೀಯು ಪತಿಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸದಿದ್ದರೆ ಮತ್ತು ಪತಿಯನ್ನು ಪ್ರಸನ್ನಗೊಳಿಸದಿದ್ದರೆ, ಪತಿಯು ಅಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಕಾಮವು ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. (೨)

ಯಾವ ಸ್ತ್ರೀಯ ಪ್ರಸನ್ನತೆಯಿಂದ ಸಮಸ್ತ ಕುಲವೂ ಪ್ರಸನ್ನವಾಗಿರುತ್ತದೋ, ಅವಳೇ ಅಪ್ರಸನ್ನಳಾದಲ್ಲಿ ಸರ್ವವೂ ಅಪ್ರಸನ್ನ ಎಂದರೆ- ದುಃಖದಾಯಕವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ.(೩)

ಪಿತೃಭಿರ್ಭ್ರಾತೃಭಿಶ್ಚೈತಾಃ ಪತಿಭಿರ್ದೇವರೈಸ್ತಥಾ ।

ಪೂಜ್ಯಾ ಭೂಷಯಿತವ್ಯಾಶ್ಚ ಬಹುಕಲ್ಯಾಣಮೀಪ್ಸುಭಿಃ॥ (ಮನು:- ೩.೫೫)

ಯತ್ರ ನಾರ್ಯಸ್ತು ಪೂಜ್ಯಂತೇ ರಮಂತೇ ತತ್ರ ದೇವತಾಃ ।

ಯತ್ರೈತಾಸ್ತು ನ ಪೂಜ್ಯಂತೇ ಸರ್ವಾಸ್ತತ್ರಾಽಫಲಾಃ ಕ್ರಿಯಾಃ ॥ (ಮನು:- ೩.೫೬)

ಶೋಚಂತಿ ಜಾಮಯೋ ಯತ್ರ ವಿನಶ್ಯತ್ಯಾಶು ತತ್ಕುಲಮ್ ।

ನ ಶೋಚಂತಿ ತು ಯತ್ರೈತಾ ವರ್ಧತೇ ತದ್ಧಿ ಸರ್ವದಾ ॥ (ಮನು:- ೩.೫೭)

ತಸ್ಮಾದೇತಾಃ ಸದಾಪೂಜ್ಯಾ ಭೂಷಣಾಚ್ಛಾದನಾಶನೈಃ ।

ಭೂತಿಕಾಮೈರ್ನರೈರ್ನಿತ್ಯಂ ಸತ್ಕಾರೇಷೂತ್ಸವೇಷು ಚ ॥ (ಮನು:- ೩.೫೯)

ಪಿತೃಗಳೂ, ಸೋದರರೂ, ಮೈದುನಂದಿರೂ ಇವರನ್ನು ಸತ್ಕಾರಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಆಭರಣ - ಮೊದಲಾದುವುಗಳಿಂದ ಪ್ರಸನ್ನರಾಗಿಡಬೇಕು. ಯಾರಿಗೆ ಬಹಳ ಕಲ್ಯಾಣದ ಇಚ್ಛೆಯಿರುತ್ತದೋ, ಅವರು ಹೀಗೆ ಮಾಡಬೇಕು .

ಯಾವ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸತ್ಕಾರವಾಗುತ್ತದೋ, ಅದರಲ್ಲಿ ಪುರುಷರು ವಿದ್ಯಾಯುಕ್ತರಾಗಿ "ದೇವ"- ಎಂಬ ನಾಮವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು, ಆನಂದದಿಂದ ಕ್ರೀಡಿಸುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಯಾವ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸತ್ಕಾರವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಅಲ್ಲಿ

ಸರ್ವಕ್ರಿಯೆಗಳೂ ನಿಷ್ಫಲವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತವೆ. (೨)

ಯಾವ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಶೋಕಾತುರರಾಗಿ ದುಃಖ ಹೊಂದುತ್ತಾರೋ, ಆ ಕುಲವು ಶೀಘ್ರವೇ ನಷ್ಟ - ಭ್ರಷ್ಟವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಯಾವ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಆನಂದದಿಂದ, ಉತ್ಸಾಹ ಮತ್ತು ಪ್ರಸನ್ನತೆಯಿಂದ ತುಂಬಿರುತ್ತಾರೋ, ಆ ಕುಲವು ಸರ್ವದಾ ವರ್ಧಿಸುತ್ತಾ ಇರುತ್ತದೆ. (೩)

ಈ ಕಾರಣದಿಂದ, ಸತ್ಕಾರಗಳ ಮತ್ತು ಉತ್ಸವಗಳ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಒಡವೆ, ವಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಭೋಜನ - ಮೊದಲಾದುವುಗಳಿಂದ ನಿತ್ಯಪ್ರತಿ ಸತ್ಕರಿಸುವುದು ಐಶ್ವರ್ಯದ ಕಾಮನೆ ಮಾಡುವ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಯೋಗ್ಯರಾಗಿದೆ. (೪)

'ಪೂಜಾ' ಎಂಬ ಶಬ್ದದ ಅರ್ಥ ಸತ್ಕಾರ - ಎಂದಾಗಿದೆ - ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಸದಾ ಗಮನದಲ್ಲಿಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಹಗಲು-ರಾತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗ ಯಾವಾಗ ಮೊದಲ ಸಾರಿ ಸಂಧಿಸುತ್ತಾರೋ ಅಥವಾ ಬೇರೆಯಾಗುತ್ತಾರೋ, ಆಗ-ಆಗ ಪ್ರೀತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು 'ನಮಸ್ತೇ' ಮಾಡಬೇಕು.

ಸದಾ ಪಹೃಷ್ಟಯಾ ಭಾವ್ಯಂ ಗೃಹಕಾರ್ಯೇಷು ದಕ್ಷಯಾ ।

ಸುಸಂಸ್ಕೃತೋಪಸ್ಕರಯಾ ವ್ಯಯೇ ಚಾಮುಕ್ತಹಸ್ತಯಾ ॥ (ಮನು:- ೫. ೧೦೫)

ಅತಿ ಪ್ರಸನ್ನತೆಯಿಂದ ಮನೆಯ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಚಾತುರ್ಯಯುಕ್ತಳಾಗಿ, ಸಮಸ್ತ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಉತ್ತಮ ಪರಿಷ್ಕಾರಗಳನ್ನೂ (ಮತ್ತು) ಮನೆಯ ಶುದ್ಧಿಯನ್ನೂ ಮಾಡಬೇಕು. ಮತ್ತು ವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಉದಾರಳಾಗಿರಬಾರದು ; ಎಂದರೆ ಯೋಗ್ಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಯಮಾಡಬೇಕು. ಸಮಸ್ತವಸ್ತುಗಳೂ ಔಷಧರೂಪವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿ, ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ರೋಗವು ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ಬಿಡದಂತೆ, ಅವನ್ನು ಪವಿತ್ರ ಹಾಗು ನಿರ್ಮಲಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಯಾವ ಯಾವ ವ್ಯಯ ಆಗುವುದೋ, ಅದರ ಲೆಕ್ಕವನ್ನು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿಟ್ಟು , ಪತಿ-ಮೊದಲಾದವರಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾ ಇರಬೇಕು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸೇವಕ-ಭೃತ್ಯರಿಂದ ತಕ್ಕರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮನೆಯ ಯಾವ ಕೆಲಸವನ್ನೂ ಹಾಳಾಗಲು ಬಿಡಬಾರದು.

ಸ್ತ್ರೀಯೋ ರತ್ನಾನ್ಯಥೋ ವಿದ್ಯಾಂ ಸತ್ಯಂ ಶೌಚಂ ಸುಭಾಷಿತಮ್ ।

ವಿವಿಧಾನಿ ಚ ಶಿಲ್ಪಾನಿ ಸಮಾದೇಯಾನಿ ಸರ್ವತಃ ॥ (ಮನು :- ೨.೨೪೧)

ಉತ್ತಮ ಸ್ತ್ರೀಯರು, ನಾನಾ ಪ್ರಕಾರದ ರತ್ನಗಳು, ವಿದ್ಯೆ, ಸತ್ಯ, ಪವಿತ್ರತೆ, ಶ್ರೇಷ್ಠ ಭಾಷಣ ಮತ್ತು ನಾನಾ ಪ್ರಕಾರದ ಶಿಲ್ಪವಿದ್ಯೆ ಎಂದರೆ ಕುಶಲ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಮಸ್ತ ದೇಶಗಳಿಂದಲೂ, ಸಮಸ್ತ ಮಾನವರಿಂದಲೂ ಗ್ರಹಿಸಬೇಕು.

ಸತ್ಯಂಬ್ರೂಯಾತ್ ಪ್ರಿಯಮ್ ಬ್ರೂಯಾನ್ನ ಬ್ರೂಯಾತ್ಸತ್ಯಮಪ್ರಿಯಮ್ ।

ಪ್ರಿಯಂ ಚ ನಾನೃತಂ ಬ್ರೂಯಾದೇಷ ಧರ್ಮಃ ಸನಾತನಃ ॥ (ಮನು :- ೪.೧೩೮)

ಭದ್ರಂ ಭದ್ರಮಿತಿ ಬ್ರೂಯಾದ್ಭದ್ರಮಿತ್ಯೇವ ವಾ ವದೇತ್ ।

ಶುಷ್ಕ ವೈರಂ ವಿವಾದಂ ಚ ನ ಕುರ್ಯಾತ್ಕೇನ ಚಿತ್ಸಹ ॥ (ಮನು:- ೪.೧೩೯)

ಸದಾ ಪ್ರಿಯವಾದ, ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಹಿತಕಾರಕವಾದ ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು. ಅಪ್ರಿಯವಾದ ಸತ್ಯವನ್ನು, ಎಂದರೆ, ಒಕ್ಕಣ್ಣನನ್ನು ಒಕ್ಕಣ್ಣನೆಂಬಂತೆ, ಹೇಳಬಾರದು. ಅನೃತ-ಎಂದರೆ ಸುಳ್ಳನ್ನು, ಬೇರೆಯವನನ್ನು ಪ್ರಸನ್ನಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಹೇಳಬಾರದು. (೧).

ಸದಾ ಭದ್ರವಾದುದನ್ನು, ಎಂದರೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಹಿತಕಾರಿಯಾದ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಹೋಗಬೇಕು. ಶುಷ್ಕ ವೈರವನ್ನು, ಎಂದರೆ-ಅಪರಾಧವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಯಾರೊಂದಿಗಾದರೂ ವಿರೋಧವನ್ನು ಮತ್ತು ವಿವಾದವನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು. (೨)

ಯಾವಯಾವದು ಅನ್ಯರಿಗೆ ಹಿತಕಾರಕವಾಗಿರುವುದೋ, ಅದನ್ನು ಅವರು ಅನ್ಯಥಾ ಭಾವಿಸಿದರೂ ಕೂಡ, ಹೇಳದೇ ಇರಬಾರದು.

ಪುರುಷಾ ಬಹವೋ ರಾಜನ್ ಸತತಂ ಪ್ರಿಯವಾದಿನಃ ।

ಅಪ್ರಿಯಸ್ಯ ತು ಪಥ್ಯಸ್ಯ ವಕ್ತಾ ಶ್ರೋತಾ ಚ ದುರ್ಲಭಃ ॥ (ವಿದುರನೀತಿ-೩.೭,೧೫)

ಹೇ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ! ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅನ್ಯರನ್ನು ಸದಾ ಪ್ರಸನ್ನಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಿಯವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಹೇಳುವ ಪ್ರಸಂಸಕ ಜನರು ಬಹಳವಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ - ಆಲಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅಪ್ರಿಯವೆಂದು ತಿಳಿದರೂ, ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವ ವಚನವನ್ನು ಹೇಳುವವನೂ ಮತ್ತು ಆಲಿಸುವವನೂ ಆದ ಪುರುಷನು ದುರ್ಲಭನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಏಕೆಂದರೆ - ಮುಖದೆದುರಿಗೆ ಅನ್ಯನ ದೋಷವನ್ನು ಹೇಳುವುದು ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ದೋಷವನ್ನು ಕೇಳುವುದು, ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಅನ್ಯನ ಗುಣವನ್ನು ಸದಾ ಹೇಳುವುದು ಸತ್ಪುರುಷರಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ಗುಣಗಳನ್ನು ಹೇಳುವುದು ಮತ್ತು ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ದೋಷವನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಿಸುವುದು-ದುಷ್ಟರ ರೀತಿಯೇ ಆಗಿದೆ. **ಎಂದಿನವರೆಗೆ ಮಾನವ ಬೇರೆಯವನಿಂದ ತನ್ನ ದೋಷಗಳನ್ನು ಆಲಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಅಥವಾ ಹೇಳುವವನು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಅವರೆಗೆ ಮಾನವನು ದೋಷಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗಿ ಗುಣಶಾಲಿಯಾಗಲಾರನು.** ಎಂದೂ ಯಾವನ ನಿಂದೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಬಾರದು. ಹೇಗೆಂದರೆ:-

"ಗುಣೇಷು ದೋಷಾರೋಪಣಮಸೂಯಾ" - ಎಂದರೆ, **'ದೋಷೇಷು ಗುಣಾರೋಪಣಮಪ್ಯ ಸೂಯಾ'**; **"ಗುಣೇಷು ಗುಣಾರೋಪಣಂ ದೋಷೇಷು ದೋಷಾರೋಪಣಂ ಚ ಸ್ತುತಿಃ"** ಗುಣಗಳಲ್ಲಿ ದೋಷಗಳನ್ನೂ, ದೋಷಗಳಲ್ಲಿ ಗುಣಗಳನ್ನೂ ಆರೋಪಿಸುವುದು ನಿಂದೆ; ಮತ್ತು ಗುಣಗಳಲ್ಲಿ ಗುಣಗಳನ್ನೂ, ದೋಷಗಳಲ್ಲಿ ದೋಷಗಳನ್ನೂ ಹೇಳುವುದು ಸ್ತುತಿ - ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಎಂದರೆ - ಮಿಥ್ಯಾಭಾಷಣದ ಹೆಸರು ನಿಂದೆ ಮತ್ತು ಸತ್ಯಭಾಷಣದ ಹೆಸರು ಸ್ತುತಿ ಎಂದಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಬುದ್ಧಿವೃದ್ಧಿಕರಾಣ್ಯಾಶು ಧನ್ಯಾನಿ ಚ ಹಿತಾನಿ ಚ ।

ನಿತ್ಯಂ ಶಾಸ್ತ್ರಾಣ್ಯವೇಕ್ಷೇತ ನಿಗಮಾಂಶ್ಚೈವ ವೈದಿಕಾನ್ ॥ (ಮನು:- ೪.೧೯)

ಯಥಾ ಯಥಾ ಹಿ ಪುರುಷಃ ಶಾಸ್ತ್ರಂ ಸಮಧಿಗಚ್ಛತಿ ।

ತಥಾ ತಥಾ ವಿಜಾನಾತಿ ವಿಜ್ಞಾನಂ ಚಾಸ್ಯ ರೋಚತೇ ॥ (ಮನು:- ೪.೨೦)

ಶೀಘ್ರರಾಗಿ ಬುದ್ಧಿ, ಧನ ಮತ್ತು ಹಿತದ ಅಭಿವದ್ಧಿಮಾಡುವ ಯಾವ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳೂ ಮತ್ತು ವೇದಗಳೂ ಇವೆಯೋ, ಅವನ್ನು ನಿತ್ಯವೂ ಆಲಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಶ್ರವಣಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಓದಿರುವ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷರು ನಿತ್ಯವೂ ಆಲೋಚಿಸುವ ಮತ್ತು ಓದುವ ಪರಿಪಾಟಿಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. (೧)

ಏಕೆಂದರೆ-ಹೇಗೆ ಹೇಗೆ ಮಾನವನು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ತಿಳಿಯುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತಾನೋ, ಹಾಗೆ-ಹಾಗೆ ಅವನ ವಿದ್ಯೆಯ ವಿಜ್ಞಾನ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿಯೇ ರುಚಿಯು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ ಇರುತ್ತದೆ. (೨)

ಋಷಿಯಜ್ಞಂ ದೇವಯಜ್ಞಂ ಭೂತಯಜ್ಞಂ ಚ ಸರ್ವದಾ ।

ನೃಯಜ್ಞಂ ಪಿತೃಯಜ್ಞಂ ಚ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ನ ಹಾಪಯೇತ್ ॥ (ಮನು:- ೪.೨೧)

ಅಧ್ಯಾಪನಂ ಬ್ರಹ್ಮಯಜ್ಞಃ ಪಿತೃಯಜ್ಞಸ್ತು ತರ್ಪಣಮ್ ।

ಹೋಮೋ ದೈವೋ ಬಲಿರ್ಭೌತೋ ನೃಯಜ್ಞೋऽತಿಥಿಪೂಜನಮ್ ॥ (ಮನು:- ೩.೭೦)

ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯೇನಾರ್ಚಯೇತರ್ಷೀನ್ ಹೋಮೈರ್ದೇವಾನ್ಯಥಾವಿಧಿ ।

ಪಿತೄನ್ ಶ್ರಾದ್ಧೈಶ್ಚ ನೄನನ್ನೈರ್ಭೂತಾನಿ ಬಲಿಕರ್ಮಣಾ ॥ (ಮನು:- ೩.೮೧)

ಎರಡು ಯಜ್ಞಗಳ ವಿಷಯವನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಬರೆದೇ ಇದ್ದೇವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ, ಒಂದನೆಯದು ಬ್ರಹ್ಮಯಜ್ಞ- ಎಂದರೆ, ವೇದ ಮೊದಲಾದ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಓದುವಿಕೆ-ಓದಿಸುವಿಕೆ, ಸಂಧ್ಯೋಪಾಸನಾ, ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸ; ಎರಡನೆಯದು ದೇವಯಜ್ಞ, ವಿದ್ವಾಂಸರ ಸಂಗ, ಸೇವೆ, ಪವಿತ್ರತೆ, ದಿವ್ಯಗುಣಗಳ ಧಾರಣ, ದಾತೃತ್ವ, ವಿದ್ಯೆಯ ಉನ್ನತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದೇ ಆಗಿದೆ. ಆ ಎರಡು ಯಜ್ಞಗಳನ್ನೂ ಸಾಯಂಕಾಲ-ಪ್ರಾತಃಕಾಲ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಸಾಯಂ ಸಾಯಂ ಗೃಹಪತಿರ್ನೋ ಅಗ್ನಿಃ ಪ್ರಾತಃ ಪ್ರಾತಃ ಸೌಮನಸಸ್ಯ ದಾತಾ ॥ ೧ ॥

ಪ್ರಾತಃ ಪ್ರಾತರ್ಗೃಹಪತಿರ್ನೋ ಅಗ್ನಿಃ ಸಾಯಂ ಸಾಯಂ ಸೌಮನಸಸ್ಯ ದಾತಾ ॥ ೨ ॥

(ಅಥರ್ವವೇದ :- ೧೯. ೫೫. ೩- ೪.)

ತಸ್ಮಾದಹೋರಾತ್ರಸ್ಯ ಸಂಯೋಗೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಸಂಧ್ಯಾಮುಪಾಸೀತ।

ಉದ್ಯಂತಮಸ್ತಂ ಯಾಂತಮಾದಿತ್ಯಮಭಿ ಧ್ಯಾಯನ್ ॥ (೩) (ಬ್ರಾಹ್ಮಣ (ಷಡ್ವಿಂಶ) :- ೪.೫)

ನ ತಿಷ್ಠತಿ ತು ಯಃ ಪೂರ್ವಾಂ ನೋಪಾಸ್ತೇ ಯಸ್ತು ಪಶ್ಚಿಮಾಮ್।

ಸ ಸಾಧುಭಿರ್ಬಹಿಷ್ಕಾರ್ಯಃ ಸರ್ವಸ್ಮಾದ್ದ್ವಿಜ ಕರ್ಮಣಃ ॥ (೪) (ಮನು:- ೨.೧೦೩)

ಪ್ರತಿ ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಯಾವ ಹೋಮವಾಗುತ್ತದೋ, ಆ ಹುತದ್ರವ್ಯವು ಪ್ರಾತಃಕಾಲದವರೆಗೆ ವಾಯು - ಶುದ್ಧಿಯ ಮೂಲಕ ಸುಖಕಾರಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. (೧).

ಪ್ರತಿ ಪ್ರಾತಃಕಾದಲ್ಲಿಯ, ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಹೋಮ ಮಾಡಲ್ಪಡುತ್ತದೋ, ಆ ಹುತ ದ್ರವ್ಯವು ಸಾಯಂಕಾಲಪರ್ಯಂತ ವಾಯುವಿನ ಶುದ್ಧಿಯ ಮೂಲಕ ಬಲ-ಬುದ್ಧಿ-ಆರೋಗ್ಯಕಾರಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. (೨).

ಆ ಕಾರಣದಿಂದ, ಹಗಲು ಮತ್ತು ಇರುಳುಗಳ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ, ಎಂದರೆ-ಸೂರ್ಯೋದಯ ಮತ್ತು ಸೂರ್ಯಾಸ್ತ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಧ್ಯಾನವನ್ನು ಮತ್ತು ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರವನ್ನು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು. (೩). ಮತ್ತು ಯಾವನು ಈ ಎರಡು ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಅವನನ್ನು ಸಜ್ಜನರು ಸಮಸ್ತ ದ್ವಿಜಕರ್ಮಗಳಿಂದಲೂ ಹೊರಗಿಡಬೇಕು; ಎಂದರೆ ಅವನನ್ನು ಶೂದ್ರನಂತೆ ತಿಳಿಯಬೇಕು. (೪).

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ತ್ರಿಕಾಲ ಸಂಧ್ಯೆಯನ್ನೇಕೆ ಮಾಡಬಾರದು ?

ಉತ್ತರ :- ಮೂರೂ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಧಿ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಕಾಶ ಮತ್ತು ಅಂಧಕಾರದ ಸಂಧಿಯೂ ಕೂಡ ಸಾಯಂಕಾಲ - ಪ್ರಾತಃಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡೇ ವೇಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ಯಾವನು ಇದನ್ನು ಒಪ್ಪದೆ ಮಧ್ಯಾಹ್ನಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ಸಂಧ್ಯೆಯನ್ನಂಗೀಕರಿಸುತ್ತಾನೋ, ಅವನು ಮಧ್ಯ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಧ್ಯೋಪಾಸನವನ್ನು ಮಾಡಬಾರದೇಕೆ? ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಮಾಡಬಯಸುತ್ತಾನೆಯಾದರೆ, ಪ್ರಹರ-ಪ್ರಹರದಲ್ಲಿಯೂ, ಘಟಿಕೆ-ಘಟಿಕೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ಪಲ-ಪಲದಲ್ಲಿಯೂ, ಕ್ಷಣ-ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಧಿಯಾಗುವುದರಿಂದ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮಾಡುತ್ತಾ ಹೋಗಬೇಕು. ಹೀಗೆಯೂ ಮಾಡಬಯಸುವನಾದರೆ, ಅದು ಶಕ್ಯವೇ ಅಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಯಾವ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ಮಧ್ಯಾಹ್ನಸಂಧ್ಯೆಗೆ ಪ್ರಮಾಣವೂ ಇಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ, ಎರಡು ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಧ್ಯಾ ಮತ್ತು ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರ ಮಾಡುವುದು ಸಮುಚಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ; ಮೂರನೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಯಾವ ಮೂರು ಕಾಲಗಳಿರುತ್ತವೋ, ಅವು ಭೂತ, ಭವಿಷ್ಯತ್ ಮತ್ತು ವರ್ತಮಾನದ ಭೇದದಿಂದ ಇವೆಯೇ ಹೊರತು, ಸಂಧ್ಯೋಪಾಸನದ ಭೇದದಿಂದಲ್ಲ.

ಮೂರನೆಯದು ಪಿತೃಯಜ್ಞ ; ಎಂದರೆ, ಯಾವುದರಲ್ಲಿ ದೇವಜನರ - ಎಂದರೆ ವಿದ್ವಾಂಸರ, ಋಷಿಗಳ - ಎಂದರೆ ಓದುವವರ - ಓದಿಸುವವರ, ಮತ್ತು ಪಿತೃಗಳ - ಎಂದರೆ ತಾಯಿ, ತಂದೆ ಮೊದಲಾದ ವೃದ್ಧರ, ಜ್ಞಾನಿಗಳ ಮತ್ತು ಪರಮ ಯೋಗಿಗಳ ಸೇವೆ ನಡೆಯುತ್ತದೋ ಅದು. ಪಿತೃಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಭೇದಗಳಿವೆ - ಒಂದನೆಯದು **ಶ್ರಾದ್ಧ** ಮತ್ತು ಎರಡನೆಯದು **ತರ್ಪಣ**. ಶ್ರಾದ್ಧ - ಎಂದರೆ 'ಶ್ರತ್' ಎನ್ನುವುದು ಸತ್ಯದ ಹೆಸರು. **"ಶ್ರತ್ ಸತ್ಯಂ ದಧಾತಿ ಯಯಾ ಕ್ರಿಯಯಾ, ಸಾ ಶ್ರದ್ಧಾ, ಶ್ರದ್ಧಯಾ ಯತ್ ಕ್ರಿಯತೇ ತತ್ ಶ್ರಾದ್ಧಂ"**. - ಯಾವ ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಸತ್ಯವು ಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೋ, ಅದನ್ನು ಶ್ರದ್ಧೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಯಾವ ಕರ್ಮ ಮಾಡಲ್ಪಡುತ್ತದೋ, ಅದರ ಹೆಸರು '**ಶ್ರಾದ್ಧ**' . ಮತ್ತು **"ತೃಪ್ಯಂತಿ , ತರ್ಪಯಂತಿ ಯೇನ ಪಿತೃನ್, ತತ್ತರ್ಪಣಂ"**. ಯಾವ ಯಾವ ಕರ್ಮದಿಂದ, ಜೀವಂತರಾಗಿರುವ ತಾಯಿ, ತಂದೆ ಮೊದಲಾದ ಪಿತೃಗಳು 'ತೃಪ್ತ'ರು ಎಂದರೆ- ಪ್ರಸನ್ನರಾಗುತ್ತಾರೋ, ಅಥವಾ ಪ್ರಸನ್ನರಾಗಿ ಮಾಡಲ್ಪಡುತ್ತಾರೋ, ಅದಕ್ಕೆ '**ತರ್ಪಣ**' ಎಂದು ಹೆಸರು. ಆದರೆ ಇದು ಜೀವಿತರಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆಯೇ ಹೊರತು ಮೃತರಿಗಲ್ಲ.

ಅಥ ದೇವತರ್ಪಣಮ್

ಓಂ ಬ್ರಹ್ಮಾದಯೋ ದೇವಾಸ್ತೃಪ್ಯಂತಾಮ್। ಬ್ರಹ್ಮಾದಿದೇವಪತ್ನ್ಯಸ್ತೃಪ್ಯಂತಾಮ್। ಬ್ರಹ್ಮಾದಿದೇವಸುತಾಸ್ತೃಪ್ಯಂತಾಮ್। ಬ್ರಹ್ಮಾದಿದೇವಗಣಾಸ್ತೃಪ್ಯಂತಾಮ್ ॥ ಇತಿ ದೇವತರ್ಪಣಮ್ ॥ (ಆಶ್ವಲಾಯನ ಗೃಹ್ಯಸೂತ್ರ :- ೩.೪)

"ವಿದ್ವಾಂ ಸೋ ಹಿ ದೇವಾಃ"- ಇದು ಶತಪಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣದ (೩.೭.೪.೧೦) ವಚನ. ಯಾರು ವಿದ್ವಾಂಸರಾಗಿರುತ್ತಾರೋ, ಅವರನ್ನೇ '**ದೇವಜನರು**' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಯಾರು ಸಾಂಗೋಪಾಂಗವಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ವೇದಗಳನ್ನೂ ಬಲ್ಲವರಾಗಿರುತ್ತಾರೋ, ಅವರಿಗೆ '**ಬ್ರಹ್ಮ**' ರೆಂದೂ, ಮತ್ತು ಯಾರು ಅವರಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಓದಿರುತ್ತಾರೋ, ಅವರಿಗೂ ಕೂಡ '**ದೇವಜನ**'ರು - ವಿದ್ವಾಂಸರು -

ಎಂದೂ ಹೆಸರು. ಅವರ ಹಾಗೆಯೇ ವಿದುಷಿಯರಾದ ಅವರ ಸ್ತ್ರೀಯರೂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯರೂ, ದೇವಿಯರೂ, ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ಸಮಾನರಾದ ಪುತ್ರರೂ, ಶಿಷ್ಯರೂ ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ತಕ್ಕಂತಿರುವ ಅವರ ಗಣಗಳು, ಎಂದರೆ ಸೇವಕರು ಯಾರು ಯಾರು ಇರುತ್ತಾರೋ, ಅವರ ಸೇವೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಶ್ರಾದ್ಧ ಮತ್ತು ತರ್ಪಣ ಎಂದು ಹೆಸರು.

ಅಥರ್ಷಿತರ್ಪಣಮ್

ಓಂ ಮರೀಚ್ಯಾದಯ ಋಷಯಃ ತೃಪ್ಯಂತಾಮ್ । ಮರೀಚ್ಯಾದಜಿ ಋಷಿಪತ್ನ್ಯಃ ತೃಪ್ಯಂತಾಮ್ । ಮರೀಚ್ಯಾದಿಋಷಿಸುತಾಃ ತೃಪ್ಯಂತಾಮ್ । ಮರೀಚ್ಯಾದಿಋಷಿಗಣಾಃ ತೃಪ್ಯಂತಾಮ್ ।। ಇತಿ ಋಷಿತರ್ಪಣಮ್ ।। (ಅಶ್ವ ಗೃ ಸೂ :-೨.೪.)

ಬ್ರಹ್ಮನ ಪ್ರಪೌತ್ರನಾದ (ಮೊಮ್ಮಗನ ಮಗ) ಮರೀಚಿಯಂತೆ ವಿದ್ವಾಂಸರಾಗಿ ಓದಿಸುವವರು ಮತ್ತು ಅವರ ಹಾಗೆಯೇ ವಿದ್ಯಾಯುಕ್ತರಾದ, ಕನ್ಯೆಯರಿಗೆ ವಿದ್ಯಾದಾನ ಮಾಡುವ ಅವರ ಸ್ತ್ರೀಯರು, ಅವರಂತೆಯೇ ಇರುವ ಅವರ ಪುತ್ರರು ಹಾಗೂ ಶಿಷ್ಯರು, ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ಅನುಕೂಲರಾದ ಅವರ ಸೇವಕರು-ಇವರುಗಳ ಸೇವೆ ಮತ್ತು ಸತ್ಕಾರ ಮಾಡುವುದು **ಋಷಿ – ತರ್ಪಣ**ವಾಗಿದೆ.

ಅಥ ಪಿತೃತರ್ಪಣಮ್

ಓಂ ಸೋಮಸದಃ ಪಿತರಸ್ತೃಪ್ಯಂತಾಮ್ । ಅಗ್ನಿಷ್ವಾತ್ತಾಃ ಪಿತರಸ್ತೃಪ್ಯಂತಾಮ್ । ಬರ್ಹಿಷದಃ ಪಿತರಸ್ತೃಪ್ಯಂತಾಮ್ । ಸೋಮಪಾಃ ಪಿತರಸ್ತೃಪ್ಯಂತಾಮ್ । ಹವಿರ್ಭುಜಃ ಪಿತರಸ್ತೃಪ್ಯಂತಾಮ್ । ಆಜ್ಯಪಾಃ ಪಿತರಸ್ತೃಪ್ಯಂತಾಮ್ । ಸುಕಾಲಿನಃ ಪಿತರಸ್ತೃಪ್ಯಂತಾಮ್ । ಯಮಾದಿಭ್ಯೋ ನಮಃ । ಯಮಾದೀಂಸ್ತರ್ಪಯಾಮಿ । ಪಿತ್ರೇ ಸ್ವಧಾ ನಮಃ । ಪಿತರಂ ತರ್ಪಯಾಮಿ । ಪಿತಾಮಹಾಯ ಸ್ವಧಾ ನಮಃ । ಪಿತಾಮಹಂ ತರ್ಪಯಾಮಿ । ಪ್ರಪಿತಾ ಮಹಾಯ ಸ್ವಧಾ ನಮಃ । ಪ್ರಪಿತಾಮಹಂ ತರ್ಪಯಾಮಿ । ಮಾತ್ರೇ ಸ್ವಧಾ ನಮೋ ಮಾತರಂ ತರ್ಪಯಾಮಿ । ಪಿತಾಮಹ್ಯೈ ಸ್ವಧಾ ನಮಃ । ಪಿತಾಮಹೀಂ ತರ್ಪಯಾಮಿ । ಪ್ರಪಿತಾಮಹ್ಯೈ ಸ್ವಧಾ ನಮಃ । ಪ್ರಪಿತಾಮಹೀಂ ತರ್ಪಯಾಮಿ । ಸ್ವಪತ್ನ್ಯೈ ಸ್ವಧಾ ನಮಃ । ಸ್ವಪತ್ನೀಂ ತರ್ಪಯಾಮಿ । ಸಂಬಂಧಿಭ್ಯಃ ಸ್ವಧಾ ನಮಃ । ಸಂಬಂದಿನಸ್ತರ್ಪಯಾಮಿ । ಸಗೋತ್ರೇಭ್ಯಃ ಸ್ವಧಾ ನಮಃ । ಸಗೋತ್ರಾಂಸ್ತರ್ಪಯಾಮಿ ।। ಇತಿ ಪಿತೃತರ್ಪಣಮ್ ।। (ಅಶ್ವಲಾಯನ ಗೃಹ್ಯಸೂತ್ರ :- ೨. ೪)

"ಯೇ ಸೋಮೇ ಜಗದೀಶ್ವರೇ ಪದಾರ್ಥವಿದ್ಯಾಯಾಂ ಚ ಸೀದಂತಿ ತೇ ಸೋಮ ಸದಃ" - ಯಾರು ಪರಮಾತ್ಮನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪದಾರ್ಥವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ನಿಪುಣರಾಗಿರುತ್ತಾರೋ, ಅವರು '**ಸೋಮಸತ್**' ಗಳು.

"ಯೈರಗ್ನೇರ್ವಿದ್ಯುತೋ ವಿದ್ಯಾ ಗೃಹೀತಾ ತೇ ಅಗ್ನಿಷ್ವಾತ್ತಾಃ" - ಯಾರು ಅಗ್ನಿ - ಎಂದರೆ ವಿದ್ಯುತ್ತೇ ಮೊದಲಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತಿಳಿದವರಾಗಿರುತ್ತಾರೋ, ಅವರು '**ಅಗ್ನಿಷ್ವಾತ್ತ**'ರು.

"ಯೇ ಬರ್ಹಿಷಿ, ಉತ್ತಮೇ ವ್ಯವಹಾರೇ ಸೀದಂತಿ ತೇ ಬರ್ಹಿಷದಃ"- ಯಾರು ಉತ್ತಮ ವಿದ್ಯಾವೃದ್ಧಿಯುಕ್ತ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿತರಾಗಿರುತ್ತಾರೋ, ಅವರು 'ಬರ್ಹಿಷತ್'ಗಳು.

"ಯೇ ಸೋಮಮೈಶ್ವರ್ಯಮೋಷಧೀರಸಂ ವಾ ಪಾಂತಿ, ಪಿಬಂತಿ ವಾ ತೇ ಸೋಮಪಾಃ" ಯಾರು ಐಶ್ವರ್ಯದ ರಕ್ಷಕರೂ, ಮತ್ತು ಮಹೌಷಧಿರಸಪಾನ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ರೋಗರಹಿತರೂ, ಹಾಗು ಪರರ ಐಶ್ವರ್ಯದ ರಕ್ಷಕರೂ, ಔಷಧಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ರೋಗನಾಶ ಮಾಡುವವರೂ ಆಗಿರುತ್ತಾರೋ, ಅವರು '**ಸೋಮಪಾ**'ಗಳು.

"ಯೇ ಹವಿಃ ಹೋತುಮತ್ತುಮರ್ಹಂ ಭುಂಜತೇ , ಭೋಜಯಂತಿ ವಾ ತೇ ಹವಿರ್ಭುಜಃ"- ಯಾರು ಮಾದಕವಾದ ಮತ್ತು ಹಿಂಸಾಕಾರಕವಾದ ದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಭೋಜನ ಮಾಡುವವರಾಗಿರುತ್ತಾರೋ, ಅವರು '**ಹವಿರ್ಭುಕ್**'ಗಳು.

"ಯ ಆಜ್ಯಂ ಜ್ಞಾತುಂ ಪ್ರಾಪ್ತುಂ ವಾ ಯೋಗ್ಯಂ ರಕ್ಷಂತಿ ವಾ ಪಿಬಂತಿ, ತ ಆಜ್ಯಪಾಃ"- ಯಾರು ತಿಳಿಯಲು ಯೋಗ್ಯಾದ ವಸ್ತುವಿನ ರಕ್ಷಕರೂ ಮತ್ತು ತುಪ್ಪ, ಹಾಲು ಮೊದಲಾದುವನ್ನು ತಿನ್ನುವವರೂ, ಕುಡಿಯುವವರೂ ಆಗಿರುತ್ತಾರೋ, ಅವರು '**ಆಜ್ಯಪಾ**'ಗಳು.

"ಶೋಭನಃ ಕಾಲೋ ವಿದ್ಯತೇ ಯೇಷಾಂ ತೇ ಸುಕಾಲಿನಃ"- ಯಾರ ಸಮಯವು ಒಳ್ಳೆಯದೋ, ಧರ್ಮಾಚರಣದಿಂದ ಸುಖಿಮಯವೋ, ಅವರು '**ಸುಕಾಲಿ**' ಗಳು.

"ಯೇ ದುಷ್ಟಾನ್ ಯಚ್ಛಂತಿ, ನಿಗೃಹ್ಣಂತಿ, ತೇ ಯಮಾ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶಾಃ" - ಯಾರು ದುಷ್ಟರಿಗೆ ದಂಡವಿಧಿಸುವ ಮತ್ತು ಶ್ರೇಷ್ಠರ ಪಾಲನಮಾಡುವ ನ್ಯಾಯಕಾರಿಗಳಾಗಿರುತ್ತಾರೋ, ಅವರು '**ಯಮ**'ರು.

"ಯಃ ಪಾತಿ ಸ ಪಿತಾ" - ಯಾವನು ಅನ್ನದಿಂದ ಮತ್ತು ಸತ್ಕಾರದಿಂದ ಸಂತತಿಗಳ ರಕ್ಷಕನಾಗಿರುತ್ತಾನೋ, ಅಥವಾ ಉತ್ಪಾದಕನಾಗಿರುತ್ತಾನೋ, ಅವನು **'ಪಿತಾ'**.

"ಪಿತುಃ ಪಿತಾ ಪಿತಾಮಹಃ ಪಿತಾಮಹಸ್ಯ ಪಿತಾ ಪ್ರಪಿತಾಮಹಃ" - ಯಾವನು ತಂದೆಯ ತಂದೆಯೋ, ಅವನು **ಪಿತಾಮಹ** ಮತ್ತು ಯಾವನು ಪಿತಾಮಹನ ತಂದೆಯೋ, ಅವನು **' ಪ್ರಪಿತಾಮಹ '**.

"ಯಾ ಮಾನಯತಿ ಸಾ ಮಾತಾ"- ಯಾವಳು ಅನ್ನದಿಂದ ಮತ್ತು ಸತ್ಕಾರಗಳಿಂದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಮಾನ್ಯರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾಳೋ, ಅವಳು **' ಮಾತೆ'**.

"ಯಾ ಮಾನಯತಿ ಸಾ ಮಾತಾ" - ಯಾವಳು ಅನ್ನದಿಂದ ಮತ್ತು ಸತ್ಕಾರಳಿಂದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಮಾನ್ಯರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾಳೋ, ಅವಳು **' ಮಾತೆ '**.

"ಯಾ ಪಿತುರ್ಮಾತಾ ಸಾ ಪಿತಾಮಹೀ, ಪಿತಾಮಹಸ್ಯ ಮಾತಾ ಪ್ರಪಿತಾಮಹೀ". - ಯಾವಳು ತಂದೆಯ ತಾಯಿಯೋ, ಅವಳು **ಪಿತಾಮಹೀ** ; ಯಾವಳು ಪಿತಾಮಹನ ತಾಯಿಯೋ, ಅವಳು **' ಪ್ರಪಿತಾಮಹೀ '**.

ತನ್ನ ಪತ್ನಿ ಹಾಗು ಸೋದರಿ, ಸಂಬಂಧಿಕರು ಮತ್ತು ಒಂದೇ ಗೋತ್ರದವರು, ಹಾಗೆಯೇ, ಬೇರೆ ಯಾವ ಸತ್ಪುರುಷರು ಅಥವಾ ವೃದ್ಧರು ಇರುತ್ತಾರೋ, ಅವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ, ಉತ್ತಮವಾದ ಅನ್ನ, ವಸ್ತ್ರ, ಸುಂದರವಾದ ವಾಹನ- ಮೊದಲಾದುವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತೃಪ್ತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದು, ಎಂದರೆ, ಯಾವ ಯಾವ ಕರ್ಮದಿಂದ ಅವರ ಆತ್ಮ ತೃಪ್ತನಾಗುತ್ತಾನೋ, ಮತ್ತು ಶರೀರ ಸ್ವಸ್ಥವಾಗಿರುತ್ತದೋ, ಆಯಾ ಕರ್ಮದಿಂದ, ಪ್ರೀತಿಪುರಃಸರವಾಗಿ, ಅವರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದು **ಶ್ರಾದ್ಧ** ಮತ್ತು **ತರ್ಪಣ** - ಎನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ನಾಲ್ಕನೆಯದು ವೈಶ್ವದೇವ - ಎಂದರೆ ಯಾವಾಗ ಭೋಜನ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೋ, ಆಗ ಊಟಕ್ಕಾಗಿ ಯಾವ ಅಡಿಗೆಯಾಗುವುದೋ, ಅದರಲ್ಲಿನಿಂದ, ಹುಳಿ, ಉಪ್ಪು ಮತ್ತು ಖಾರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು , ತುಪ್ಪ - ಸಕ್ಕರೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಖಾದ್ಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಒಲೆಯಿಂದ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಬೇರೆಯಾಗಿ ತೆಗೆದಿಟ್ಟು, ಆ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆದಿರುವ ಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ಆಹುತಿ ಕೊಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಭಾಗ ತೆಗೆದಿಡಬೇಕು:-

ಪ್ರಮಾಣಃ- ವೈಶ್ವದೇವಸ್ಯ ಸಿದ್ಧಸ್ಯ ಗೃಹ್ಯೇಽಗ್ನೌ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕಮ್ ।

ಆಭ್ಯಃ ಕುರ್ಯಾದ್ದೇವತಾಭ್ಯೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಹೋಮಮನ್ವಹಮ್ ॥ (ಮನು:- ೩.೮೪.)

ಯಾವ ಯಾವುದು ಪಾಕಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಭೋಜನಕ್ಕಾಗಿ ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವುದೋ, ದಿವ್ಯಗುಣಗಳಿಗಾಗಿ, ಅದನ್ನು ಅದೇ ಅಡುಗೆಯ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ, ಕೆಳಗೆ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಮಂತ್ರಗಳಿಂದ, ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಿತ್ಯವೂ ಹೋಮಮಾಡಬೇಕು.

ಹೋಮ ಮಾಡುವ ಮಂತ್ರಗಳು

ಓಂ ಅಗ್ನಯೇ ಸ್ವಾಹಾ । ಸೋಮಾಯ ಸ್ವಾಹಾ । ಅಗ್ನೀಷೋಮಾಭ್ಯಾಂ ಸ್ವಾಹಾ। ವಿಶ್ವೇಭ್ಯೋ ದೇವೇಭ್ಯಃ ಸ್ವಾಹಾ । ಧನ್ವಂತರಯೇ ಸ್ವಾಹಾ । ಕುಹ್ವೈ ಸ್ವಾಹಾ । ಅನುಮತ್ಯೈ ಸ್ವಾಹಾ । ಪ್ರಜಾಪತಯೇ ಸ್ವಾಹಾ । ಸಹದ್ಯಾವಾ ಪೃಥಿವೀಭ್ಯಾಂ ಸ್ವಾಹಾ । ಸ್ವಿಷ್ಟಕೃತೇ ಸ್ವಾಹಾ ।

ಈ ಒಂದೊಂದು ಮಂತ್ರದಿಂದಲೂ ಒಂದೊಂದು ಸಾರಿ ಆಹುತಿಯನ್ನು ಪ್ರಜ್ವಲಿತವಾದ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ನೀಡಬೇಕು. ಆಮೇಲೆ, ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಎಲೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟು, ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕು ಮೊದಲಾದ ಕ್ರಮದಿಂದ, ತಕ್ಕ ಹಾಗೆ ಈ ಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ಭಾಗವನ್ನು ತೆಗೆದಿಡಬೇಕು.

ಓಂ ಸಾನುಗಾಯೇಂದ್ರಾಯ ನಮಃ । ಓಂ ಸಾನುಗಾಯ ಯಮಾಯ ನಮಃ । ಓಂ ಸಾನುಗಾಯ ವರುಣಾಯ ನಮಃ । ಓಂ ಸಾನುಗಾಯ ಸೋಮಾಯ ನಮಃ । ಮರುದ್ಭ್ಯೋ ನಮಃ । ಅದ್ಭ್ಯೋ ನಮಃ । ವನಸ್ಪತಿಭ್ಯೋ ನಮಃ । ಶ್ರಿಯೈ ನಮಃ । ಭದ್ರಕಾಲ್ಯೈ ನಮಃ । ಬ್ರಹ್ಮಪತಯೇ ನಮಃ । ವಾಸ್ತುಪತಯೇ ನಮಃ । ವಿಶ್ವೇಭ್ಯೋ ದೇವೇಭ್ಯೋ ನಮಃ । ದಿವಾಚರೇಭ್ಯೋ ಭೂತೇಭ್ಯೋ ನಮಃ । ನಕ್ತಂ ಚಾರಿಭ್ಯೋ ಭೂತೇಭ್ಯೋ ನಮಃ । ಸರ್ವಾತ್ಮಭೂತಯೇ ನಮಃ॥

ಈ ಭಾಗವನ್ನು, ಯಾವನಾದರೂ ಅತಿಥಿಯಿದ್ದರೆ, ಅವನಿಗೆ ಉಣಬಡಿಸಬೇಕು; ಅಥವಾ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಹಾಕಿಬಿಡಬೇಕು, ಇದರ ನಂತರ, ಉಪ್ಪು ಹಾಕಲ್ಪಟ್ಟ , ಸಾರು-ಹುಳಿ, ಅನ್ನ, ತರಕಾರಿ, ರೊಟ್ಟಿ ಮೊದಲಾದುವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಆರು ಭಾಗಗಳನ್ನಿಡಬೇಕು . ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಮಾಣ:-

ಶುನಾಂ ಚ ಪತಿತಾನಾಂ ಚ ಶ್ವಪಚಾಂ ಪಾಪರೋಗಿಣಾಮ್ ।

ವಾಯಸಾನಾಂ ಕೃಮೀಣಾಂ ಚ ಶನಕೈರ್ನಿರ್ವಪೇದ್ಭುವಿ ॥ (ಮನು:- ೩.೯೨.)

ಈ ರೀತಿ "**ಶ್ವಭ್ಯೋ ನಮಃ । ಪತಿತೇಭ್ಯೋ ನಮಃ । ಶ್ವಪಗ್ಭ್ಯೋ ನಮಃ । ಪಾಪರೋಗಿಭ್ಯೋ ನಮಃ । ವಾಯಸೇಭ್ಯೋ ನಮಃ । ಕೃಮಿಭ್ಯೋ ನಮಃ**" । ಎಂದು ಭಾಗ ತೆಗೆದಿಟ್ಟು, ಆ ಮೇಲೆ ಯಾವನಾದರೂ ದುಃಖಿತನೂ, ಹಸಿದಿರುವವನೂ ಆದ ಮಾನವನಿಗೆ, ಅಥವಾ - ನಾಯಿ, ಕಾಗೆ - ಮೊದಲಾದುವಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡಬೇಕು . ಇಲ್ಲಿ 'ನಮಃ', ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಅರ್ಥ 'ಅನ್ನ'- ಎಂದು. ಎಂದರೆ-ನಾಯಿಗಳು, ಪಾಪಿಗಳು, ಚಾಂಡಾಲರು (ಪ್ರಚಂಡ ದೇಹರಾದ, ಶಾರೀರಿಕಶ್ರಮಸಮರ್ಥರಾದ ಭೃತ್ಯವರ್ಗದವವರು) ಪಾಪರೋಗಿಗಳು. ಕಾಗೆಗಳು, ಮತ್ತು ಕೃಮಿಗಳು-ಎಂದರೆ, ಇರುವೆ ಮೊದಲಾದುವಕ್ಕೆ ಆಹಾರಕೊಡುವುದು. ಇದು ಮನುಸ್ಮೃತಿ ಮೊದಲಾದುದರ ವಿಧಿಯಾಗಿದೆ.

ಪಾಕಶಾಲೆಯಲ್ಲಿನ ವಾಯುವು ಶುದ್ಧವಾಗುವುದು ಮತ್ತು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದಿರುವ ಹಾಗೂ ಕಾಣದಿರುವ ಜೀವರಿಗೆ ಆಗುವ ಹಿಂಸೆಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಉಪಕಾರ ಮಾಡುವುದು-ಇದೇ ಹವನ ಮಾಡುವುದರ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಿದೆ.

ಈಗ, ಐದನೆಯದಾದ **ಅತಿಥಿಸೇವೆ.** ಯಾವನಿಗೆ ಯಾವುದೇ ನಿಶ್ಚಿತವಾದ ತಿಥಿಯಿರುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಅಂದರೆ, ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ, ಧಾರ್ಮಿಕನೂ, ಸತ್ಯೋಪದೇಶಕನೂ ಸರ್ವೋಪಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಎಲ್ಲೆಡೆಯೂ ಸಂಚರಿಸುವವನೂ, ಪೂರ್ಣ ವಿದ್ವಾಂಸನೂ, ಪರಮಯೋಗಿಯೂ, ಸಂನ್ಯಾಸಿಯೂ ಆಗಿರುವ ಯಾವನು ಗೃಹಸ್ಥನಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಾನೋ, ಅವನಿಗೆ ಮೊದಲು ಪಾದ್ಯ, ಅರ್ಘ್ಯ ಮತ್ತು ಆಚಮನೀಯ - ಎನಿಸುವ ಮೂರು ಬಗೆಯ ನೀರನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಆ ಮೇಲೆ ಆಸನದ ಮೇಲೆ ಸತ್ಕಾರ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ, ಆಹಾರ-ಪಾನೀಯ ಮೊದಲಾದ ಉತ್ತಮೋತ್ತಮ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಂದ ಸೇವೆ - ಶುಶ್ರೂಷೆ , ಮಾಡಿ, ಅವನನ್ನು ಪ್ರಸನ್ನಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಆ ಮೇಲೆ ಸತ್ಸಂಗದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು, ಅವನಿದ ಜ್ಞಾನ-ವಿಜ್ಞಾನ ಮೊದಲಾದುವನ್ನು, ಯಾವವುಗಳಿಂದ ಧರ್ಮ, ಅರ್ಥ, ಕಾಮ, ಮತ್ತು ಮೋಕ್ಷದ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುವುದೋ ಅಂತಹ ಉಪದೇಶಗಳನ್ನು ಆಲಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ತನ್ನ ನಡೆನುಡಿಗಳನ್ನೂ ಕೂಡ ಅವನ ಸದುಪದೇಶಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅವಕಾಶ ಲಭಿಸಿದಾಗ ಗೃಹಸ್ಥರೂ, ಹಾಗೂ ರಾಜರೇ ಮೊದಲಾದವವೂ ಕೂಡ ಅತಿಥಿಗಳಂತೆ ಸತ್ಕಾರ ಪಡೆಯಲು ಯೋಗ್ಯರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ, ಆದರೆ-

ಪಾಷಂಡಿನೋ ವಿಕರ್ಮಸ್ಥಾನ್ ಬೈಡಾಲವೃತ್ತಿಕಾನ್ ಶಠಾನ್ ।

ಹೈತುಕಾನ್ ಬಕವೃತ್ತೀಂಶ್ಚ ವಾಙ್ಮಾತ್ರೇಣಾಪಿ ನಾರ್ಚಯೇತ್ ॥ (ಮನು :- ೪.೩೦)

(ಪಾಷಂಡೀ) ಎಂದರೆ - ವೇದನಿಂದಕರು, ವೇದವಿರುದ್ಧವಾದ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುವವರು, (ವಿಕರ್ಮಸ್ಥ) ಯಾರು ವೇದವಿರುದ್ಧವಾದ ಕರ್ಮ ಮಾಡುವವರಾಗಿರುತ್ತಾರೋ- ಅವರು, ಅಸತ್ಯಭಾಷಣ-ಮೊದಲಾದುದರಿಂದ ಯುಕ್ತರಾಗಿರವವರು, ಹೇಗೆ ಬೆಕ್ಕು ಬಚ್ಚಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮತ್ತು ಸ್ಥಿರವಾಗಿದ್ದು , ಹೊಂಚು ಹಾಕುತ್ತಾ - ಹಾಕುತ್ತಾ ಒಮ್ಮೆಗೇ ಮೇಲೆರಗಿ ಇಲಿ - ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಕೊಂದು, ತನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತದೋ, ಹಾಗೆಯೇ ವರ್ತಿಸುವ ಜನರು 'ಬೈಡಾಲ ವೃತ್ತಿಕರು'; (ಶಠ) ಎಂದರೆ- ಹಠಮಾರಿಗಳು, ದುರಾಗ್ರಹಿಗಳು, ದುರಾಭಿಮಾನಿಗಳು, 'ತಮಗೆ ತಿಳಿಯದು; ಬೇರೆಯವರು ಹೇಳಿದುದನ್ನು ಒಪ್ಪರು' - ಎಂಬಂತಹವರು (ಹೈತುಕ) ಕುತರ್ಕಿಗಳೂ, ಆಧುನಿಕ ವೇದಾಂತಿಗಳೂ -"ನಾವು ಬ್ರಹ್ಮರು ಮತ್ತು ಜಗತ್ತು ಸುಳ್ಳು" - ಎಂದು ಒದರುವಂತೆ, ವೇದಗಳು ಮೊದಲಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಈಶ್ವರನೂ ಕೂಡ ಕಲ್ಪಿತನೇ - ಎಂದು ಮೊದಲಾಗಿ ಹರಟೆಹೊಡುವವರು, ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಜಂಭಕೊಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವವರು, (ಬಕವೃತ್ತಿ) ಹೇಗೆ ಕೊಕ್ಕರೆ ಒಂದು ಕಾಲನ್ನೆತ್ತಿ, ಧ್ಯಾನಾವಸ್ಥಿತವಾಗಿರುವಂತೆ ತೋರಿಸಿಕೊಂಡು, ತತ್ಕ್ಷಣ ಮೀನಿನ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ತೆಗೆದು ತನ್ನ ಸ್ವಾರ್ಥವನ್ನು ಪೂರ್ಣಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದೋ, ಹಾಗೆಯೇ ವರ್ತಿಸುವ ಆಧುನಿಕ ವೈರಾಗಿಗಳು ಮತ್ತು ಮಣ್ಣುಮೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಧುಗಳು ಮೊದಲಾದ ಹಠಿಗಳೂ, ದುರಾಗ್ರಹಿಗಳೂ, ವೇದವಿರೋಧಿಗಳೂ ಆದ ಇಂತಹವರ ಸತ್ಕಾರವನ್ನು ಕೇವಲ ವಾಣಿಯಿಂದಲೂ ಕೂಡ ಮಾಡಬಾರದು, ಏಕೆಂದರೆ-ಇವರ ಸತ್ಕಾರ ಮಾಡುವುದರಿಂದ, ಇವರು ಹೆಚ್ಚಿಕೊಂಡು, ಜಗತ್ತನ್ನು ಅಧರ್ಮಯುಕ್ತವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ತಾವಂತೂ ಅವನತಿಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿಯೇ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ; ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಸೇವಕರನ್ನೂ

ಕೂಡ ಅವಿದ್ಯೆಯೆಂಬ ಮಹಾಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಪಂಚಮಹಾಯಜ್ಞಗಳ ಫಲವಿದು :- ಬ್ರಹ್ಮಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡವುದರಿಂದ, ವಿದ್ಯೆ, ಶಿಕ್ಷಣ, ಧರ್ಮ, ಸಭ್ಯತೆ - ಮೊದಲಾದ ಶುಭಗುಣಗಳ ವೃದ್ಧಿಯೂ, ಅಗ್ನಿ ಹೋತ್ರದಿಂದ ವಾಯು, ವೃಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ಜಲದ ಶುದ್ಧಿಯುಂಟಾಗಿ, ಮಳೆಯ ಮೂಲಕ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಸುಖದ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯೂ, ಆಗುವುದು . ಎಂದರೆ - ಶುದ್ಧವಾಯುವಿನ ಶ್ವಾಸಸ್ಪರ್ಶಗಳಿಂದಲೂ, ಆಹಾರ - ಪಾನೀಯಗಳಿಂದಲೂ ಆರೋಗ್ಯ, ಬುದ್ಧಿ, ಬಲ, ಪರಾಕ್ರಮಗಳು ವರ್ಧಿಸಿ, ಧರ್ಮ-ಅರ್ಥ-ಕಾಮ-ಮೋಕ್ಷಗಳ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಿ ಪೂರ್ಣತಃ ಆಗುವುದು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಇದನ್ನು 'ದೇವಯಜ್ಞ' - ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಪಿತೃಯಜ್ಞದ ಮೂಲಕ ಯಾವಾಗ ತಾಯಿ, ತಂದೆ, ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನೀ ಮಹಾತ್ಮರ ಸೇವೆ ಮಾಡುವನೋ, ಆಗ ಅವನ ಜ್ಞಾನವು ಹೆಚ್ಚುವುದು, ಆದರಿಂದ ಸತ್ಯ- ಅಸತ್ಯಗಳ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಸತ್ಯವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿ, ಅಸತ್ಯವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ, ಸುಖಿಯಾಗಿರುವನು. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವುದು, ಎಂದರೆ - ಮಾತಾಪಿತೃಗಳು ಮತ್ತು ಆಚಾರ್ಯರು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಎಂತಹ ಸೇವೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೋ, ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಸೇವೆಸಲ್ಲಿಸುವುದು ಉಚಿತವೇ ಆಗಿದೆ. ಬಲಿವೈಶ್ವದೇವದ ಯಾವ ಫಲವನ್ನು ಮೊದಲು ಹೇಳಿದ್ದೇವೋ, ಅದಂತೂ ಇದ್ದೇ ಇದೆ. ಎಂದಿನವರೆಗೆ ಉತ್ತಮರಾದ ಅತಿಥಿಗಳು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಅಂದಿನವರೆಗೆ ಉನ್ನತಿಯೂ ಕೂಡ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರು ಸಮಸ್ತ ದೇಶಗಳ ಪರ್ಯಟನದಿಂದ ಮತ್ತು ಸತ್ಯೋಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡುವುದರಿಂದ , ಪಾಷಂಡ (ಆಡಂಬರ)ದ ವೃದ್ಧಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲೆಡೆಯೂ ಗೃಹಸ್ಥರಿಗೆ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಸತ್ಯ ವಿಜ್ಞಾನದ ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಆಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ ಹಾಗು ಮಾನವ ಮಾತ್ರರಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಧರ್ಮ ಸ್ಥಿರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅತಿಥಿಗಳಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಸಂದೇಹನಿವೃತ್ತಿಯಾಗದೇ ಇದ್ದರೆ, ದೃಢನಿಶ್ಚಯವೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಿಶ್ಚಯವಿಲ್ಲದೆ ಸುಖವೆಲ್ಲಿ?

ಬ್ರಾಹ್ಮೇ ಮುಹೂರ್ತೇ ಬುಧ್ಯೇತ ಧರ್ಮಾರ್ಥೌ ಚಾನು ಚಿಂತಯೇತ್ ।

ಕಾಯಕ್ಲೇಶಾಂಶ್ಚ ತನ್ಮೂಲಾ ನ್ವೇದತತ್ತ್ವಾರ್ಥಮೇವ ಚ ॥ (ಮನು:- ೪.೯೨)

ರಾತ್ರಿಯ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಪ್ರಹರದಲ್ಲಿ, ಅಥವಾ ನಾಲ್ಕು ಘಟಿಕೆಗಳಷ್ಟು ರಾತ್ರಿಯಿರುವಾಗಲೇ ಎಂದರೆ ಸೂರ್ಯೋದಯಕ್ಕಿಂತ ೧ ಘಂಟೆ, ೩೬ ನಿಮಿಷ ಮುನ್ನವೇ ಎದ್ದು, ಆವಶ್ಯಕ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ಧರ್ಮದ ಮತ್ತು ಅರ್ಥದ ಚಿಂತನವನ್ನೂ ಸಾರೀರಿಕ ರೋಗಗಳ ಕಾರಣದ ಬಗೆಗೆ ಆಲೋಚನೆಯನ್ನೂ ಮತ್ತು ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಕುರಿತು ಧ್ಯಾನವನ್ನೂ ಮಾಡಬೇಕು. ಎಂದಿಗೂ ಅಧರ್ಮದ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು ಏಕೆಂದರೆ:-

ನಾಧರ್ಮಶ್ಚರಿತೋ ಲೋಕೇ ಸದ್ಯಃ ಫಲತಿ ಗೌರಿವ ।

ಶನೈರಾವರ್ತಮಾನಸ್ತು ಕರ್ತುರ್ಮೂಲಾನಿ ಕೃಂತತಿ ॥ (ಮನು:- ೪.೧೭೨)

ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಅಧರ್ಮ ಎಂದಿಗೂ ನಿಷ್ಫಲವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಯಾವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಧರ್ಮವನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಾನೋ, ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಫಲವೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಅಜ್ಞಾನಿಗಳು ಅಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಹೆದರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಕೂಡ, ಅಧರ್ಮಾಚರಣವು ನಿಧಾನ - ನಿಧಾನವಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಸುಖದ ಮೂಲಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ - ಎಂಬುದು ನಿಶ್ಚಯವೆಂದು ತಿಳಿಯಿರಿ. ಈ ಕ್ರಮದಿಂದ:-

ಅಧರ್ಮೇಣೈಧತೇ ತಾವತ್ತತೋ ಭದ್ರಾಣಿ ಪಶ್ಯತಿ ।

ತತಃ ಸಪತ್ನಾನ್ ಜಯತಿ ಸಮೂಲಸ್ತು ವಿನಶ್ಯತಿ ॥ (ಮನು:- ೪.೧೭೪)

ಅಧರ್ಮಾತ್ಮನಾದ ಮಾನವು (ಹೇಗೆ ಕೆರೆಯ ಏರಿಯನ್ನು ಮುರಿದು ನೀರು ನಾಲ್ಕು ಕಡೆಗೂ ಹರಡಿಹೋಗುತ್ತದೋ, ಹಾಗೆ) ಧರ್ಮದ ಗಡಿಯನ್ನು ದಾಟಿ, ಮಿಥ್ಯಾಭಾಷಣ, ಕಪಟ, ಆಡಂಬರ-ಎಂದರೆ, ರಕ್ಷಣೆ ನೀಡುವ ವೇದಗಳ ಖಂಡನದಿಂದ ಮತ್ತು ನಂಬಿಕೆ ದ್ರೋಹ-ಮೊದಲಾದ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಪರರ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಂಡು, ಮೊದಲೇನೋ ವರ್ಧಿಸುತ್ತಾನೆ; ಆಮೇಲೆ, ಧನವೇ ಮೊದಲಾದ ಐಶ್ವರ್ಯದಿಂದ ಖಾದ್ಯ, ಪೇಯ, ವಸ್ತ್ರ, ಆಭೂಷಣ, ಯಾನ, ಸ್ಥಾನ, ಮಾನ, ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗಳನ್ನು ಗಳಿಸುತ್ತಾನೆ; ಅನ್ಯಾಯದಿಂದ ಶತ್ರುಗಳನ್ನೂ ಕೂಡ ಗೆಲ್ಲುತ್ತಾನೆ; ಆಮೇಲೆ ಬೇಗನೇ ನಾಶ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಹೇಗೆ ಬೇರು ಕತ್ತರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವೃಕ್ಷ ನಾಶವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೋ, ಹಾಗೆ ಅಧರ್ಮಿಯೂ ನಷ್ಟಭ್ರಷ್ಟನಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

ಸತ್ಯಧರ್ಮಾರ್ಯವೃತ್ತೇಷು ಶೌಚೇ ಚೈವಾರಮೇತ್ಸದಾ ।

ಶಿಷ್ಯಾಂಶ್ಚ ಶಿಷ್ಯಾದ್ಧರ್ಮೇಣ ವಾಗ್ಬಾಹೂದರಸಂಯತಃ ॥ (ಮನು :- ೪.೧೭೫)

ವಿದ್ವಾಂಸನು ವೇದೋಕ್ತವಾದ ಸತ್ಯಧರ್ಮವನ್ನು (ಪಾಲಿಸುತ್ತಾ), ಎಂದರೆ - ಪಕ್ಷಪಾತರಹಿತನಾಗಿ ಸತ್ಯದ ಅಂಗೀಕಾರ ಮತ್ತು ಅಸತ್ಯದ ಪರಿತ್ಯಾಗವೆಂಬ, ನ್ಯಾಯರೂಪವಾದ, ವೇದೋಕ್ತ ಧಾರಣ ಶಕ್ತಿಯೇ ಮೊದಲಾದ ಆರ್ಯಚಾರಿತ್ರದಲ್ಲಿ, ಎಂದರೆ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿತನಾಗಿರುವವನಂತೆ ಧರ್ಮಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕೊಡುವ ಪರಿಪಾಟಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರಬೇಕು.

ಋತ್ವಿಕ್ಪುರೋಹಿತಾಚಾರ್ಯೈಃ ಮಾತುಲಾತಿಥಿಸಂಶ್ರಿತೈಃ ।

ಬಾಲವೃದ್ಧಾತುರೈರ್ವೈದ್ಯೈಃ ಜ್ಞಾತಿಸಂಬಂಧಿಬಾಂಧವೈಃ ॥ (ಮನು:- ೪.೧೭೯)

ಮಾತಾಪಿತೃಭ್ಯಾಂ ಯಾಮೀಭಿರ್ಭ್ರಾತ್ರಾ ಪುತ್ರೇಣ ಭಾರ್ಯಯಾ ।

ದುಹಿತ್ರಾ ದಾಸವರ್ಗೇಣ ವಿವಾದಂ ನ ಸಮಾಚರೇತ್ ॥ (ಮನು:- ೪.೧೮೦)

(ಋತ್ವಿಕ್) ಯಜ್ಞ ಮಾಡುವವನು, (ಪುರೋಹಿತ) ಸದಾ ಉತ್ತಮ ನಡವಳಿಕೆಯನ್ನು ಕಲಿಸುವವನು, (ಆಚಾರ್ಯ) ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಸುವವನು, (ಮಾತುಲ) ಸೋದರಮಾವ, (ಅತಿಥಿ) ಯಾವನ ಆಗಮನ-ನಿರ್ಗಮನಗಳಿಗೆ ನಿಶ್ಚಿತವಾದ ತಿಥಿಯಿರುವುದಿಲ್ಲೋ, ಆ ಆಗಂತುಕ, (ಸಂಶ್ರಿತ) ತಮ್ಮ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿರುವವರು, (ಬಾಲ) ಬಾಲಕನು,(ವೃದ್ಧ) ಮುದುಕನು, (ಆತುರ) ಪೀಡಿತನು, (ವೈದ್ಯ) ಆಯುರ್ವೇದವನ್ನು ಬಲ್ಲವನು, (ಜ್ಞಾತಿ) ಸ್ವಗೋತ್ರದವನು, ತನ್ನ ವರ್ಣದವನು, (ಸಂಬಂಧಿ) ಮಾವ-ಮೊದಲಾದವರು, (ಬಾಂಧವ) ಮಿತ್ರರು (೧)

(ಮಾತಾ) ಮಾತೆ, (ಪಿತಾ) ತಂದೆ, (ಯಾಮೀ) ಸೋದರಿ, (ಭ್ರಾತಾ) ಸೋದರ, (ಭಾರ್ಯಾ) ಪತ್ನಿ, (ದುಹಿತಾ) ಪುತ್ರಿ ಮತ್ತು, (ದಾಸವರ್ಗೇಣ) ಸೇವಕರುಗಳೊಂದಿಗೆ ವಿವಾದವನ್ನು, ಎಂದರೆ - ವಿರುದ್ಧವಾದ ಹೋರಾಟ - ಕಿತ್ತಾಟಗಳನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಮಾಡಬಾರದು (೨)

ಅತಪಾಸ್ತ್ವನಧೀಯಾನಃ ಪ್ರತಿಗ್ರಹರುಚಿರ್ದ್ವಿಜಃ ।

ಅಂಭಸ್ಯಶ್ಮಪ್ಲವೇನೇವ ಸಹ ತೇನೈವ ಮಜ್ಜತಿ ॥ (ಮನು:- ೪.೧೯೦)

ಮೊದಲಾಗಿ (ಅತಪಾಃ) ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ-ಸತ್ಯಭಾಷಣ ಮೊದಲಾದ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ರಹಿತನಾಗಿರುವವನು, ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, (ಅನಧೀಯಾನಃ) ಓದಿಲ್ಲದವನು, ಮೂರನೆಯವನಾಗಿ (ಪ್ರತಿಗ್ರಹರುಚಿಃ) ಬಹಳ ಬಿಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಅನ್ಯರಿಂದ ದಾನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವವನು-ಈ ಮೂವರೂ ಕಲ್ಲಿನ ನೌಕೆಯಿಂದ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಈಜುವ ಹಾಗೆ, ತಮ್ಮ ದುಷ್ಟಕರ್ಮಗಳೊಂದಿಗೇ ದುಃಖಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುತ್ತಾರೆ. ಅವರಂತೂ ಮುಳುಗಿಯೇ ತೀರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ-ದಾತೃಗಳನ್ನೂ ಕೂಡ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಮುಳುಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ತ್ರಿಷ್ವಪ್ಯೇತೇಷು ದತ್ತಂ ಹಿ ವಿಧಿನಾಪ್ಯರ್ಜಿತಂ ಧನಮ್ ।

ದಾತುರ್ಭವತ್ಯನರ್ಥಾಯ ಪರತ್ರಾದಾತುರೇವ ಚ ॥ (ಮನು:- ೪. ೧೯೩)

ಧರ್ಮದಿಂದ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ಧನವನ್ನು ಈ ಮೂವರಿಗೆ ಕೊಡುವಿಕೆಯು, ಆ ದಾನ ದಾತೃವಿನ ನಾಶವನ್ನು ಇದೇ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವವನ ನಾಶವನ್ನು ಪರಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಅವರುಗಳು ಹೀಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಏನಾದೀತು?

ಯಥಾ ಪ್ಲವೇನೌಪಲೇನ ನಿಮಜ್ಜತ್ಯುದಕೇ ತರನ್ ।

ತಥಾ ನಿಮಜ್ಜ ತೋಽಧಸ್ತಾದಜ್ಞೌ ದಾತೃಪ್ರತೀಚ್ಛಕೌ ॥ (ಮನು :- ೪. ೧೯೪)

ಹೇಗೆ ಕಲ್ಲಿನ ನೌಕೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಈಜುವವನು ಮುಳುಗಿ ಹೋಗುತ್ತಾನೋ, ಹಾಗೆ ಅಜ್ಞಾನಿಗಳಾದ ದಾನಕೊಡುವವನು ಮತ್ತು ದಾನತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವವನು-ಇಬ್ಬರೂ ಅಧೋಗತಿಯನ್ನು, ಎಂದರೆ ದುಃಖವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ.

ಪಾಷಂಡಿಗಳ ಲಕ್ಷಣಗಳು :

ಧರ್ಮಧ್ವಜೀ ಸದಾ ಲುಬ್ಧಶ್ಛಾದ್ಮಿಕೋ ಲೋಕದಂಭಕಃ ।

ಬೈಡಾಲವ್ರತಿಕೋ ಜ್ಞೇಯೋ ಹಿಂಸ್ರಃ ಸರ್ವಾಭಿಸಂಧಕಃ ॥೧॥ (ಮನು :-೪. ೧೯೫)

ಅಧೋದೃಷ್ಟಿರ್ನೈಷ್ಕೃತಿಕಃ ಸ್ವಾರ್ಥಸಾಧನತತ್ಪರಃ ।

ಶಠೋ ಮಿಥ್ಯಾವಿನೀತಶ್ಚ ಬಕವ್ರತಚರೋ ದ್ವಿಜಃ ॥ ೨ ॥ (ಮನು:- ೪.೧೯೬)

(ಧರ್ಮಧ್ವಜೀ) ಧರ್ಮವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಆಚರಿಸದೆ, ಧರ್ಮದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಜನರನ್ನು ವಂಚಿಸುವವನು, (ಸದಾ ಲುಬ್ಧಃ) ಸರ್ವದಾ ಲೋಭಯುಕ್ತನಾಗಿರುವವನು, (ಛಾದ್ಮಿಕಃ) ಕಪಟಿಯು, (ಲೋಕದಂಭಕಃ) ಸಾಂಸಾರಿಕ ಮಾನವರ ಮುಂದೆ ತನ್ನ ದೊಡ್ಡಸ್ತಿಕೆಯ ಉಗ್ಗಡಣೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವವನು, (ಹಿಂಸ್ರಃ) ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಘಾತಕನು, ಬೇರೆಯವರ ಬಗೆಗೆ ವೈರಬುದ್ಧಿಯಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವವನು, (ಸರ್ವಾಭಿಸಂಧಕಃ) ಒಳ್ಳೆಯವರು-ಕೆಟ್ಟವರು, ಒಳ್ಳೆಯದು-ಕೆಟ್ಟದು-ಎಲ್ಲರೊಂದಿಗೂ, ಎಲ್ಲದರೊಂದಿಗೂ ಸಂಬಂಧವಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವವನು, (ಬೈಡಾಲವ್ರತಿಕಃ)-ಎಂದರೆ ಬೆಕ್ಕಿನಂತೆ ಧೂರ್ತನು ಮತ್ತು ನೀಚನು ಎಂದು ತಿಳಿಯಿರಿ. (೧)

(ಅಧೋದೃಷ್ಟಿಃ) ಕೀರ್ತಿಗೋಸ್ಕರ ಕೆಳಗೆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಡುವವನು, (ನೈಷ್ಕೃತಿಕಃ) ಈರ್ಷ್ಯಾವಂತನು, ಮೂರು ಕಾಸಿನಷ್ಟು ತನಗೆ ಅಪರಾಧ ಮಾಡಿರುವವನಿಂದ ಮುಯ್ಯಿ ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವನ ಪ್ರಾಣವನ್ನೇ ಅಪಹರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರವವನು, (ಸ್ವಾರ್ಥ ಸಾಧನತತ್ಪರಃ) ಕಪಟ, ಅಧರ್ಮ, ವಿಶ್ವಾಸಘಾತವೇ ಆಗಲೊಲ್ಲವೇಕೆ, ತನ್ನ ಸ್ವಾರ್ಥ ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಚತುರನಾಗಿರುವವನು, (ಶಠಃ) ತನ್ನ ಮಾತು ಸುಳ್ಳೇ ಆಗಿರಲೊಲ್ಲದೇಕೆ, ಹಠವನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಬಿಡದವನು, (ಮಿಥ್ಯಾವಿನೀತಃ) ಸುಳ್ಳು ಸುಳ್ಳೇ, ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ಶೀಲವನ್ನೂ, ಸಂತೋಷವನ್ನೂ, ಸಾಧುತ್ವವನ್ನೂ ತೋರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವನು, (ಬಕವ್ರತಚರಃ) ಕೊಕ್ಕರೆಯ ಹಾಗೆ ನೀಚನು-ಈ ಬಗೆಯ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತರಾಗಿರುವವರು ಪಾಷಂಡಿಗಳಾಗಿರುತ್ತಾರೆ-ಎಂದು ತಿಳಿಯಿರಿ. ಅವರಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಇಡಬಾರದು ಅಥವಾ ಅವರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಮಾಡಬಾರದು. (೨)

ಧರ್ಮಂ ಶನೈಃ ಸಂಚಿನುಯಾದ್ವಲ್ಮೀಕಮಿವ ಪುತ್ತಿಕಾಃ.

ಪರಲೋಕಸಹಾಯಾರ್ಥಂ ಸರ್ವಭೂತಾನ್ಯ ಪೀಡಯನ್ ॥ ೧ ॥ (ಮನು:- ೪. ೨೩೮)

ನಾಮುತ್ರ ಹಿ ಸಹಾಯಾರ್ಥಂ ಪಿತಾ ಮಾತಾ ಚ ತಿಷ್ಠತಃ ।

ನ ಪುತ್ರದಾರಂ ನ ಜ್ಞಾತಿರ್ಧರ್ಮಸ್ತಿಷ್ಠತಿ ಕೇವಲಃ ॥ ೨ ॥ (ಮನು :- ೪.೨೩೯)

ಏಕಃ ಪ್ರಜಾಯತೇ ಜಂತುರೇಕ ಏವ ಪ್ರಲೀಯತೇ ।

ಏಕೋಽನುಭುಂಕ್ತೇ ಸುಕೃತಮೇಕ ಏವ ಚ ದುಷ್ಕೃತಮ್ ॥ ೩ ॥ (ಮನು :- ೪. ೨೪೦)

ಏಕಃ ಪಾಪಾನಿ ಕುರುತೇ ಫಲಂ ಭುಂಕ್ತೇ ಮಹಾಜನಃ ।

ಭೋಕ್ತಾರೋ ವಿಪ್ರಮುಚ್ಯಂತೇ ಕರ್ತಾ ದೋಷೇಣ ಲಿಪ್ಯತೇ ॥ ೪ ॥ (ಮಹಾಭಾರತ, ಉದ್ಯೋಗ, ವಿದುರ-೩.೨)

ಮೃತಂ ಶರೀರಮುತ್ಸೃಜ್ಯ ಕಾಷ್ಠ ಲೋಷ್ಟ ಸಮಂ ಕ್ಷಿತೌ ।

ವಿಮುಖಾ ಬಾಂಧವಾ ಯಾಂತಿ ಧರ್ಮಸ್ತಮನುಗಚ್ಛತಿ ॥ ೫ ॥ (ಮನು:-೪. ೨೪೧)

ಹೇಗೆ ಗೆದ್ದಲು ಹುಳುವು ವಲ್ಮೀಕವನ್ನು - ಎಂದರೆ ಹುತ್ತವನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತದೋ, ಹಾಗೆ, ಯಾವ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ನೋವನ್ನುಂಟುಮಾಡದೆ, ಪರಲೋಕದ, ಎಂದರೆ ಪರಜನ್ಮದ ಸುಖಕ್ಕಾಗಿ ಕ್ರಮಕ್ರಮವಾಗಿ ಧರ್ಮದ ಸಂಚಯವನ್ನು ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷರು ಮಾಡಬೇಕು (೧).

ಏಕೆಂದರೆ - ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ ತಾಯಿಯಾಗಲಿ, ತಂದೆಯಾಗಲಿ, ಮಕ್ಕಳಾಗಲಿ, ಹೆಂಡತಿಯಾಗಲಿ, ಸಂಬಂಧಿಗಳಾಗಲಿ, ಸಹಾಯ ಮಾಡಲಾರರು. ಆದರೆ-ಒಂದು ಧರ್ಮ ಮಾತ್ರ ಸಹಾಯಕವಾಗುತ್ತದೆ. (೨)

ನೋಡಿರಿ, ಒಂಟಿಯಾಗಿಯೇ ಜೀವನು ಜನ್ಮವನ್ನು ಮತ್ತು ಮರಣವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಒಂಟಿಯಾಗಿಯೇ ಧರ್ಮದ ಫಲವಾದ ಸುಖವನ್ನೂ, ಮತ್ತು ಅಧರ್ಮದ ಯಾವ ದುಃಖವೆಂಬ ಫಲವಿದೆಯೋ, ಅದನ್ನೂ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾನೆ. (೩)

ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಪುರುಷನು ಪಾಪಮಾಡಿ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತರುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಮಹಾಜನರು, ಎಂದರೆ-ಸಮಸ್ತ ಕುಟುಂಬವೂ ಅದನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತದೆ. ಅನುಭವಿಸುವವರು ದೋಷಭಾಗಿಗಳಾಗುವುದಿಲ್ಲ; ಆದರೆ-ಅಧರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡುವವನು ಮಾತ್ರ ದೋಷಕ್ಕೆ ಭಾಗಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. (೪)

ಯಾವಾಗ ಯಾವನಾದರೊಬ್ಬನ ಸಂಬಂಧಿಯಾದವನಾವನಾದರೂ ಸತ್ತು ಹೋಗುತ್ತಾನೋ, ಆಗ ಅವನನ್ನು ಮಣ್ಣಿನ ಹೆಂಟೆಯಂತೆ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು, ಬೆನ್ನನ್ನು ತಿರುಗಿಸಿ, ಬಂಧು ವರ್ಗದವರು ವಿಮುಖರಾಗಿ ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ; ಅವನ ಸಂಗಡ ಹೋಗುವವನು ಯಾವನೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ, ಆದರೆ-ಒಂದು ಧರ್ಮ ಮಾತ್ರ ಅವನ ಸಂಗಾತಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. (೫)

ತಸ್ಮಾದ್ಧ ರ್ಮಂ ಸಹಾಯಾರ್ಥಂ ನಿತ್ಯಂ ಸಂಚಿನುಯಾಚ್ಛನೈಃ ।
ಧರ್ಮೇಣ ಹಿ ಸಹಾಯೇನ ತಮಸ್ತರತಿ ದುಃಸ್ತರಮ್ ॥೧॥ (ಮನು:- ೪. ೨೧೨.)
ಧರ್ಮಪ್ರಧಾನಂ ಪುರುಷಂ ತಪಸಾ ಹತಕಿಲ್ಬಿಷಮ್ ।
ಪರಲೋಕಂ ನಯತ್ಯಾಶು ಭಾಸ್ವಂತಂ ಖಶರೀರಿಣಮ್ ॥ (ಮನು:- ೪. ೨೪೩.)

ಆದ ಕಾರಣ, ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ, ಎಂದರೆ ಮುಂದಣ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಸುಖಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ಈ ಜನ್ಮದ ಸಹಾಯಕ್ಕಾಗಿ ನಿತ್ಯವೂ ಧರ್ಮದ ಸಂಚಯವನ್ನು ಕ್ರಮ-ಕ್ರಮವಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾ ಹೋಗಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ-ಕೇವಲ ಧರ್ಮದ ಸಹಾಯದಿಂದಲೇ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ, ದಾಟಲು ಕಷ್ಟವಾದ ದುಃಖಸಾಗರವನ್ನು ಜೀವನು ದಾಟಬಲ್ಲನು. (೧).

ಆದರೆ ಯಾವ ಪುರುಷನು ಧರ್ಮವನ್ನೇ ಪ್ರಧಾನವೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೋ, ಯಾವನ ಪಾಪವು ಧರ್ಮದ ಅನುಷ್ಠಾನವೆಂಬ ಕರ್ತವ್ಯದಿಂದ ದೂರವಾಗಿ ಹೋಗಿದೆಯೋ, ಅವನನ್ನು, ಪ್ರಕಾಶ ಸ್ವರೂಪನೂ, ಮತ್ತು ಯಾವನಿಗೆ ಆಕಾಶವೇ ಶರೀರದಂತಿದೆಯೋ, ಆ ಪರಲೋಕ-ಎಂದರೆ ಪರಮದರ್ಶನೀಯನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನೆಡೆಗೆ, ಧರ್ಮವೇ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಮುಟ್ಟಿಸುತ್ತದೆ. (೨) ಆದುದರಿಂದ-

ದೃಢಕಾರೀ ಮೃದುರ್ದಾಂತಃ ಕ್ರೂರಾಚಾರೈರಸಂವಸನ್ ।
ಅಹಿಂಸ್ರೋ ದಮದಾನಾಭ್ಯಾಂ ಜಯೇತ್ಸ್ವರ್ಗಂ ತಥಾವ್ರತಃ ॥೧॥ (ಮನು :- ೪. ೨೪೬)
ವಾಚ್ಯರ್ಥಾ ನಿಯತಾಃ ಸರ್ವೇ ವಾಙ್ಮೂಲಾ ವಾಗ್ವಿನಿಃಸೃತಾಃ ।
ತಾಂ ತು ಯಃ ಸ್ತೇನಯೇದ್ವಾಚಂ ಸ ಸರ್ವಸ್ತೇಯಕೃನ್ನರಃ ॥೨॥ (ಮನು :- ೪. ೨೫೬)
ಆಚಾರಾಲ್ಲಭತೇ ಹ್ಯಾಯುರಾಚಾರಾದೀಪ್ಸಿತಾಃ ಪ್ರಜಾಃ ।
ಆಚಾರಾದ್ಧನಮಕ್ಷಯ್ಯಮಾಚಾರೋ ಹಂತ್ಯಲಕ್ಷಣಮ್ ॥೩॥ (ಮನು : - ೪. ೨೫೬)

ಸದಾ ದೃಢಕಾರಿಯೂ, ಕೋಮಲಸ್ವಭಾವನೂ, ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನೂ, ಹಿಂಸಕರೂ, ಕ್ರೂರರೂ, ದುರಾಚಾರಿಗಳೂ ಆದ ಪುರುಷರಿಂದ ಬೇರೆಯಿರುವವನೂ, ಧರ್ಮಾತ್ಮನೂ, ಆಗಿ, ಮನಸ್ಸನ್ನು ಗೆದ್ದು ಮತ್ತು ವಿದ್ಯೆ - ಮೊದಲಾದ ದಾನದಿಂದ ಮಾನವನು ಸುಖವನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವನು. (೧)

ಆದರೆ ಯಾವ ವಾಣಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ತ ಅರ್ಥಗಳೂ, ಎಂದರೆ ವ್ಯವಹಾರಗಳೂ ನಿಶ್ಚಿತವಾಗುತ್ತವೋ, ಆ ವಾಣಿಯೇ ಅವುಗಳ ಮೂಲ ಮತ್ತು ವಾಣಿಯಿಂದಲೇ ಸರ್ವವ್ಯವಹಾರಗಳೂ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತವೆ. ಆ ವಾಣಿಯನ್ನು ಯಾವನು ಕದಿಯುತ್ತಾನೋ, ಎಂದರೆ-ಮಿಥ್ಯಾಭಾಷಣವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೋ, ಅವನು ಚೌರ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಸರ್ವಪಾಪಗಳ ಕರ್ತೃವಾಗುತ್ತಾನೆ - ಎಂಬ ಈ ಮಾತನ್ನೂ ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟಿರಬೇಕು. (೨)

ಆದುದರಿಂದ, ಮಾನವನು ಮಿಥ್ಯಾಭಾಷಣವೇ ಮೊದಲಾದ ರೂಪದಲ್ಲಿರುವ ಅಧರ್ಮವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಧರ್ಮದ ಆಚರಣದಿಂದ-ಎಂದರೆ, ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ- ಜಿತೇಂದ್ರಿಯತ್ವದಿಂದ, ಪೂರ್ಣವಾದ ಆಯುಸ್ಸನ್ನೂ, ಮತ್ತು ಅದೇ ಧರ್ಮದ ಅನುಷ್ಠಾನದಿಂದ ಉತ್ತಮ ಸಂತತಿಯನ್ನೂ ಹಾಗೂ ಅಕ್ಷಯಧನವನ್ನೂ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಮತ್ತು ಯಾವನು ಧರ್ಮಾಚರಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೃತ್ತನಾಗಿ ದುಷ್ಟ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ನಾಶಮಾಡುತ್ತಾನೋ, ಅವನ ಆಚರಣವನ್ನು ಸದಾ ಮಾಡುವ ಪರಿಪಾಟಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. (೩).

ಏಕೆಂದರೆ :-

ದುರಾಚಾರೋ ಹಿ ಪುರುಷೋ ಲೋಕೇ ಭವತಿ ನಿಂದಿತಃ ।
ದುಃಖಭಾಗೀ ಚ ಸತತಂ ವ್ಯಾಧಿತೋಽಲ್ಪಾಯುರೇವ ಚ ॥ (ಮನು:- ೪. ೧೫೭)

ಯಾವ ಪುರುಷನು ದುರಾಚಾರಿಯಾಗಿರುತ್ತಾನೋ, ಅವನು ಸತ್ಪುರುಷರ ನಡುವೆ ನಿಂದೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗುವವನೂ, ದುಃಖಭಾಗಿಯೂ ಮತ್ತು ನಿರಂತರವಾಗಿ ವ್ಯಾಧಿಯುಕ್ತನೂ ಆಗಿ ಅಲ್ಪಾಯುಷ್ಯವನ್ನೂ ಕೂಡ ಅನುಭವಿಸುವವನಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಆದುದರಿಂದ, ಈ ರೀತಿ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕು:-

ಯದ್ಯತ್ಪರವಶಂ ಕರ್ಮ ತತ್ತದ್ಯತ್ನೇನ ವರ್ಜಯೇತ್ ।

ಯದ್ಯದಾತ್ಮವಶಂ ತು ಸ್ಯಾತ್ತತ್ತತ್ಸೇವೇತ ಯತ್ನತಃ ॥೧॥ (ಮನು :- ೪. ೧೫೯)

ಸರ್ವಂ ಪರವಶಂ ದುಃಖಂ ಸರ್ವಮಾತ್ಮವಶಂ ಸುಖಮ್ ।

ಏತದ್ವಿದ್ಯಾತ್ಸಮಾಸೇನ ಲಕ್ಷಣಂ ಸುಖದುಃಖಯೋಃ ॥೨॥ (ಮನು:- ೪. ೧೬೦)

ಯಾವ ಯಾವ ಕರ್ಮ ಪರಾಧೀನವಾಗಿರುತ್ತದೋ, ಅದನ್ನು ಪ್ರಯತ್ನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ತ್ಯಜಿಸಬೇಕು; ಮತ್ತು ಯಾವ ಯಾವ ಕರ್ಮ ಸ್ವಾಧೀನವಾಗಿರುತ್ತದೋ, ಅದನ್ನು ಪಯತ್ನದಿಂದ ಸೇವಿಸಬೇಕು. (೧)

ಏಕೆಂದರೆ - ಯಾವ ಯಾವುದು ಪರಾಧೀನತ್ವವಾಗಿರುತ್ತದೋ, ಅದೆಲ್ಲವೂ ದುಃಖ; ಮತ್ತು ಯಾವ ಯಾವುದು ಸ್ವಾಧೀನತ್ವವಾಗಿರುತ್ತದೋ, ಅದೆಲ್ಲವೂ ಸುಖ; ಇದೇ ಸಂಕ್ಷೇಪತಃ ದುಃಖದ ಮತ್ತು ಸುಖದ ಲಕ್ಷಣವೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. (೨)

ಆದರೆ, ಪರಸ್ಪರ ಅಧೀನವಾದ ಯಾವ ಕಾರ್ಯವಿರುತ್ತದೋ, ಅದನ್ನು ಅಧೀನತೆಯಿಂದಲೇ ಮಾಡಬೇಕು. ಉದಾಹರಣಾರ್ಥವಾಗಿ, ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷರ ಪರಸ್ಪರ ಅಧೀನವಾದ ವ್ಯವಹಾರಗಳು, ಎಂದರೆ-ಸ್ತ್ರೀಯು ಪುರುಷನ ಬಗೆಗೆ ಮತ್ತು ಪುರುಷನು ಸ್ತ್ರೀಯ ಬಗೆಗೆ, ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರಿಯಾಚರಣ, ಅನುಕೂಲವಾಗಿರುವುದು, ವ್ಯಭಿಚಾರವನ್ನು ಅಥವಾ ವಿರೋಧವನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಮಾಡದಿರುವುದು, ಪುರುಷನ ಆಜ್ಞೆಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿ, ಗೃಹಕೃತ್ಯಗಳು ಸ್ತ್ರೀಯ ಮತ್ತು ಹೊರಗಿನ ಕೆಲಸಗಳು ಪುರುಷನ ಅಧೀನದಲ್ಲಿರುವುದು, ಕೆಟ್ಟಚಟಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಳ್ಳದಂತೆ ಒಬ್ಬರು ಇನ್ನೊಬ್ಬರನ್ನು ತಡೆಯುವುದು-ಎಂದರೆ ಯಾವಾಗ ವಿವಾಹವಾಗುತ್ತದೋ, ಆಗ ಸ್ತ್ರೀಯಳಿಗೆ ಪುರುಷನೂ, ಮತ್ತು ಪುರುಷನಿಗೆ ಸ್ತ್ರೀಯೂ ಮಾರಿ ಹೋದರು; ಎಂದರೆ-ಸ್ತ್ರೀಯ ಮತ್ತು ಪುರುಷನ ಬಳಿ, ಯಾವ ಹಾವ-ಭಾವಗಳೂ, ನಖ-ಶಿಖಾಗ್ರಪರ್ಯಂತ ಏನೇನು ಇದೆಯೋ, ಆ ವೀರ್ಯ ಮೊದಲಾದುದೆಲ್ಲಾ ಪರಸ್ಪರರ ಅಧೀನವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ-ಎಂದೇ ನಿಶ್ಚಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಸ್ತ್ರೀ ಅಥವಾ ಪುರುಷನು ಪ್ರಸನ್ನತೆಯಿಲ್ಲದೆ ಯಾವುದೇ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನೂ ಮಾಡಬಾರದು. ಇಂತಹ ದುಷ್ಕೃತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ, ಬಹಳ ಅಪ್ರಿಯಕರವಾದ ಕರ್ಮಗಳು, ವ್ಯಭಿಚಾರ, ವೇಶ್ಯಾಗಮನ ಪರಪುರುಷಗಮನ ಮೊದಲಾದುವಾಗಿವೆ. ಇವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ತನ್ನ ಪತಿಯೊಂದಿಗೆ ಸ್ತ್ರೀಯೂ, ಮತ್ತು ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯೊಂದಿಗೆ ಪುರುಷನೂ ಪ್ರಸನ್ನರಾಗಿರಬೇಕು.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣವರ್ಣಸ್ಥರಾಗಿದ್ದರೆ, ಪುರುಷನು ಬಾಲಕರಿಗೆ ಓದಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಯು ಬಾಲಿಕೆಯರಿಗೆ ಓದಿಸಬೇಕು. ನಾನಾವಿಧಿಯಿಂದ ಉಪದೇಶಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ವಕ್ತೃತ್ವಗಲನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಅವರನ್ನು ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಸ್ತ್ರೀಯ ಪೂಜನೀಯ ದೇವನು ಪತಿಯೂ ಮತ್ತು ಪುರುಷನ ಪೂಜನೀಯೆ-ಎಂದರೆ ಸತ್ಕಾರ ಯೋಗ್ಯೆಯಾದ ದೇವಿಯು ಸ್ತ್ರೀಯೂ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಗುರುಕುಲದಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೋ, ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಅಧ್ಯಾಪಕರನ್ನು ಮಾತ-ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಸಮಾನರೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು; ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಾಪಕರು ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸಮಾನರೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು.

ಓದಿಸುವ ಅಧ್ಯಾಪಕರು ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಾಪಿಕೆಯರು ಹೇಗಿರಬೇಕು?

ಆತ್ಮಜ್ಞಾನಂ ಸಮಾರಂಭಸ್ತಿತಿಕ್ಷಾ ಧರ್ಮನಿತ್ಯತಾ ।

ಯಮರ್ಥಾನಾಪಕರ್ಷಂತಿ ಸ ವೈ ಪಂಡಿತ ಉಚ್ಯತೇ ॥೧॥

ನಿಷೇವತೇ ಪ್ರಶಸ್ತಾನಿ ನಿಂದಿತಾನಿ ನ ಸೇವತೇ ।

ಅನಾಸ್ತಿಕಃ ಶ್ರದ್ಧಾಧಾನ ಏತತ್ಪಂಡಿತ ಲಕ್ಷಣಮ್ ॥೨॥

ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ವಿಜಾನಾತಿ ಚಿರಂ ಶೃಣೋತಿ ವಿಜ್ಞಾಯ ಚಾರ್ಥಂ ಭಜತೇ ನ ಕಾಮಾತ್ ।

ನಾಸಂಪೃಷ್ಟೋ ಹ್ಯುಪಯುಂಕ್ತೇ ಪರಾರ್ಥೇ ತತ್ಪ್ರಜ್ಞಾನಂ ಪ್ರಥಮಂ ಪಂಡಿತಸ್ಯ ॥೩॥

ನಾಪ್ರಾಪ್ಯಮಭಿವಾಂಛಂತಿ ನಷ್ಟಂ ನೇಚ್ಛಂತಿ ಶೋಚಿತುಮ್ ।
ಆಪತ್ಸು ಚ ಮುಹ್ಯಂತಿ ನರಾಃ ಪಂಡಿತಬುದ್ಧಯಃ ॥ ೪ ॥
ಪ್ರವೃತ್ತವಾಕ್ ಚಿತ್ರಕಥ ಊಹವಾನ್ ಪ್ರತಿಭಾನವಾನ್ ।
ಆಶುಗ್ರಂಥಸ್ಯ ವಕ್ತಾ ಚ ಯಃ ಸ ಪಂಡಿತ ಉಚ್ಯತೇ ॥ ೫ ॥
ಶ್ರುತಂ ಪ್ರಜ್ಞಾನುಗಂ ಯಸ್ಯ ಪ್ರಜ್ಞಾ ಚೈವ ಶ್ರುತಾನುಗಾ ।
ಅಸಂಭಿನ್ನಾರ್ಯಮರ್ಯಾದಃ ಪಂಡಿತಾಖ್ಯಾಂ ಲಭೇತ ಸಃ ॥ ೬ ॥

ಈ ಎಲ್ಲವೂ ಮಹಾಭಾರತದ ಉದ್ಯೋಗಪರ್ವದ ವಿದುರ ಪ್ರಜಾಗರ (ಅಧ್ಯಾಯ:- ೩೩) ದ ಶ್ಲೋಕಗಳಾಗಿವೆ.

ಅರ್ಥ:- ಯಾವನಿಗೆ ಆತ್ಮಜ್ಞಾನ ಉಂಟಾಗಿದೆಯೋ, ಯಾವನು ಸಮ್ಯಕ್ ಆರಂಭವಂತನಾಗಿದ್ದನೋ, ಎಂದರೆ ಯಾವನು ನಿಷ್ಕರ್ಮನಾಗಿ, ಸೋಮಾರಿಯಾಗಿ ಎಂದಿಗೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಯಾವನು ಧರ್ಮದಲ್ಲಿಯೇ ನಿತ್ಯವೂ ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿರುವನೋ, ಯಾವನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಉತ್ತಮೋತ್ತಮ ಭೌತಿಕ ಪದಾರ್ಥಗಳೂ ಕೂಡ, ಎಂದರೆ-ವಿಷಯಸಂಬಂಧೀ ವಸ್ತುಗಳೂ ಆಕರ್ಷಿಸಲಾರವೋ, ಅವನೇ ಪಂಡಿತನೆನಿಸುತ್ತಾನೆ. (೧)

ಸದಾ ಧರ್ಮಯುಕ್ತಕರ್ಮಗಳ ಸೇವನವನ್ನೂ, ಅಧರ್ಮಯುಕ್ತಕರ್ಮಗಳ ತ್ಯಾಗವನ್ನೂ, ಮಾಡುವವನು, ಈಶ್ವರ, ವೇದಗಳು, ಸತ್ಯಾಚಾರ-ಇವುಗಳ ನಿಂದೆಯನ್ನು ಮಾಡದವನು, ಈಶ್ವರ-ಮೊದಲಾದ ತತ್ತ್ವಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರದ್ಧಾಳುವಾಗಿರುವವನು - ಇವೇ ಪಂಡಿತನ ಕರ್ತವ್ಯಾಕರ್ತವ್ಯ ಕರ್ಮಗಳ (ಸೂಚಕವಾದ) ಲಕ್ಷಣಗಳಾಗಿವೆ. (೨)

ಯಾವನು ಕಠಿಣ ವಿಷಯವನ್ನೂ ಕೂಡ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ತಿಳಿಯಬಲ್ಲನೋ, ಬಹುಕಾಲಪರ್ಯಂತ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಓದುವನೋ, ಆಲಿಸುವನೋ ಮತ್ತು ಪರ್ಯಾಲೋಚಿಸುವನೋ, ಯಾವನು ಏನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೋ, ಅದನ್ನು ಪರೋಪಕಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸುತ್ತಾನೋ, ತನ್ನ ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ ಯಾವ ಕೆಲಸವನ್ನೂ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಯಾವನು ಕೇಳದಿದ್ದರೂ, ಅಥವಾ ಯೋಗ್ಯಸಮಯವೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ, ಅನ್ಯರ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಮ್ಮತಿ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಅವನು ಪಂಡಿತನಿಗೆ ಇರಬೇಕಾದ ಪ್ರಥಮ ಪ್ರಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವನು. (೩)

ಯಾವನು ಪ್ರಾಪ್ತಿಗೆ ಅಯೋಗ್ಯವಾದುದರ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೋ, ನಾಶಹೊಂದಿದ ಪದಾರ್ಥದ ಸಲುವಾಗಿ ಶೋಕವನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಆಪತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮೋಹವನ್ನು ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಎಂದರೆ ವ್ಯಾಕುಲನಾಗುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಅವನೇ ಬುದ್ಧಿವಂತನಾದ ಪಂಡಿತನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. (೪)

ಯಾವನ ವಾಣಿಯು ಸಮಸ್ತವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನು, ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಅತಿ ನಿಪುಣವಾಗಿದೆಯೋ, ಯಾವನು ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ- (ಅದ್ಭುತವಾಗಿ) ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಹೇಳವವನಾಗಿದ್ದಾನೋ, ಯಾವನು ಯಥಾಯೋಗ್ಯವಾಗಿ ತರ್ಕಯುಕ್ತನೂ, ಸ್ಮೃತಿ ಸಂಪನ್ನನೂ, ಗ್ರಂಥಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಹೇಳಬಲ್ಲವನೂ ಆಗಿದ್ದಾನೋ, ಅವನೇ ಪಂಡಿತನೆನಿಸುತ್ತಾನೆ. (೫)

ಯಾವನ ಪ್ರಜ್ಞೆ ತಾನು ಆಲಿಸಿರುವ ಸತ್ಯವಾದ ಅರ್ಥಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿದೆಯೋ, ಮತ್ತು ಯಾವನ ಶ್ರವಣ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿರುತ್ತದೋ, ಯಾವನು ಎಂದಿಗೂ ಆರ್ಯರ, ಎಂದರೆ, ಶ್ರೇಷ್ಠ ಧಾರ್ಮಿಕ ಪುರುಷರ ಗೌರವಪರಿಧಿಯನ್ನು ಮೀರುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅವನೇ ಪಂಡಿತನೆಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಹೊಂದುವನು. (೬)

ಎಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷರು ಓದಿಸುವವರಾಗಿರುತ್ತಾರೋ, ಅಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯೆ, ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಉತ್ತಮಾಚಾರದ ವೃದ್ಧಿಯುಂಟಾಗಿ, ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಆನಂದವೇ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ ಇರುತ್ತದೆ.

ಓದಲು ಅನರ್ಹನ ಮತ್ತು ಮೂರ್ಖನ ಲಕ್ಷಣಗಳು:-

ಅಶ್ರುತಶ್ಚ ಸಮುನ್ನದ್ಧೋ ದರಿದ್ರಶ್ಚ ಮಹಾಮನಾಃ ।
ಅರ್ಥಾಂಶ್ಚಾಕರ್ಮಣಾ ಪ್ರೇಪ್ಸು, ಮೂಢ ಇತ್ಯುಚ್ಯತೇ ಬುಧೈಃ ॥ ೧ ॥
ಅನಾಹೂತಃ ಪ್ರವಿಶತಿ ಹ್ಯಪೃಷ್ಟೋ ಬಹು ಭಾಷತೇ ।
ಅವಿಶ್ವಸ್ತೇ ವಿಶ್ವಸಿತಿ ಮೂಢಚೇತಾ ನರಾಧಮಃ ॥ ೨ ॥

ಈ ಶ್ಲೋಕಗಳೂ ಕೂಡ ಭಾರತದ ಉದ್ಯೋಗಪರ್ವದ ವಿದುರ ಪ್ರಜಾಗರವಾಗಿವೆ. (ಅಧ್ಯಾಯ:- ೩೩.)

ಯಾವನು ಯಾವದೇ ಒಂದು ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನೂ ಓದಿಲ್ಲವೋ, ಕೇಳಿಯೂ ಇಲ್ಲವೋ, ಮತ್ತು ಯಾವನು ಅತಿ ಗರ್ವಿಷ್ಟನಾಗಿರುತ್ತಾನೋ, ದರಿದ್ರನಾಗಿದ್ದು ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಮನೋರಥಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೋ, ಯಾವನು ಕರ್ಮವಿಲ್ಲದೆ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ಮಾಡುವವನಾಗಿರುತ್ತಾನೋ, ಅವನನ್ನೇ ಬುದ್ಧಿವಂತರಾದ ಜನರು ಮೂಢರೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. (೧)

ಯಾವನು ಕರೆಯಲ್ಪಡದೆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ, ಅಥವಾ ಯಾವನದಾದರೂ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡುತ್ತಾನೋ, ಉಚ್ಚ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಾನೋ, ಯಾವನು ಕೇಳದಿದ್ದರೂ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಬಹಳವಾಗಿ ಹರಟೆಹೊಡೆಯುತ್ತಾನೋ, ಯಾವನು ನಂಬಿಕೆಗೆ ಅರ್ಹವಲ್ಲದ ವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆಯಿಡುತ್ತಾನೋ, ಅವನೇ ಮೂಢನು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿಯೂ ನೀಚಮನುಷ್ಯನು-ಎನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. (೨)

ಎಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಪುರುಷರು ಅಧ್ಯಾಪಕರೂ, ಉಪದೇಶಕರೂ, ಗುರುಗಳೂ ಮತ್ತು ಮಾನನೀಯರೂ ಆಗಿರುತ್ತಾರೋ, ಅಲ್ಲಿ ಅವಿದ್ಯೆ, ಅಧರ್ಮ, ಅಸಭ್ಯತೆ, ಕಲಹ, ವಿರೋಧ ಮತ್ತು ಒಡಕು ಹೆಚ್ಚಿ ದುಃಖವೇ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ.

ಈಗ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಲಕ್ಷಣಗಳು :

ಆಲಸ್ಯಂ ಮದಮೋಹೌ ಚ ಚಾಪಲಂ ಗೋಷ್ಠಿರೇವ ಚ ।

ಸ್ತಬ್ಧತಾ ಚಾಭಿಮಾನಿತ್ವಂ ತಥಾಽತ್ಯಾಗಿತ್ವಮೇವ ಚ ।

ಏತೇ ವೈ ಸಪ್ತ ದೋಷಾಃ ಸ್ಯುಃ ಸದಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಾಂ ಮತಾಃ ॥೧॥

ಸುಖಾರ್ಥಿನಃ ಕುತೋ ವಿದ್ಯಾ ಕುತೋ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಃ ಸುಖಮ್ ।

ಸುಖಾರ್ಥೀ ವಾ ತ್ಯಜೇದ್ವಿದ್ಯಾಂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥೀ ವಾ ತ್ಯಜೇತ್ಸುಖಮ್ ॥೨॥

ಇವೂ ಕೂಡಾ ವಿದುರ ಪ್ರಜಾಗರದ ೪೦ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದ ೫-೬ನೆಯ ಶ್ಲೋಕಗಳಾಗಿವೆ.

ಅರ್ಥ :- ಆಲಸ್ಯ - ಎಂದರೆ ಶರೀರದ, ಬುದ್ಧಿಯ ಜಡತ್ವ, ಮದ, ಮೋಹ, ಯಾವುದಾದರೂ ವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಚಾಪಲ್ಯ, ಮತ್ತು ಇಲ್ಲಿಯ-ಅಲ್ಲಿಯ ವ್ಯರ್ಥವಾದ ಚಾಡಿಯನ್ನು ಹೇಳುವುದು-ಕೇಳುವುದು, ಓದುತ್ತಾ-ಓದಿಸುತ್ತಾ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಬಿಡುವುದು, ಅಭಿಮಾನಿಯೂ, ತ್ಯಾಗಹೀನನೂ-ಆಗಿರುವುದು-ಈ ಏಳು ದೋಷಗಳು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ. (೧)

ಯಾರು ಹೀಗಿರುತ್ತಾರೋ, ಅವರಿಗೆ ವಿದ್ಯೆಯೂ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಸುಖ-ಭೋಗದ ಇಚ್ಛೆಯುಳ್ಳವನಿಗೆ ವಿದ್ಯೆಯೆಲ್ಲಿ? ಮತ್ತು ವಿದ್ಯೆ ಓದುವವನಿಗೆ ಸುಖವೆಲ್ಲಿ? ಏಕೆಂದರೆ-ವಿಷಯಸುಖವನ್ನು ಬಯಸುವವನು ವಿದ್ಯೆಯನ್ನೂ, ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ವಿಷಯಸುಖವನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಬೇಕು (೨).

ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದಲ್ಲದೆ ವಿದ್ಯೆಯು ಎಂದಿಗೂ ಲಭಿಸಲಾರದು ಮತ್ತು ಕೆಳಗೆ ಹೇಳಿರುವಂತಹವರಿಗ ವಿದ್ಯೆ ಲಭಿಸುತ್ತದೆ:-

ಸತ್ಯೇ ರತಾನಾಂ ಸತತಂ ದಾಂತಾನಾಮೂರ್ಧ್ವರೇತಸಾಮ್ ।

ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಂ ದಹೇದ್ರಾಜನ್ ಸರ್ವಪಾಪಾನ್ಯುಪಾಸಿತಮ್ ॥

ಯಾರು ಸದಾ ಸದಾಚಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೃತ್ತರೂ, ಜಿತೇಂದ್ರಿಯರೂ ಆಗಿರುತ್ತಾರೋ, ಮತ್ತು ಯಾರ ವೀರ್ಯವು ಎಂದಿಗೂ ಅಧಃಸ್ಖಲಿತವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಅವರ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವೇ ಸತ್ಯವಾದುದು ಮತ್ತು ಅವರೇ ವಿದ್ವಾಂಸರಾಗುವರು.

ಆದುದರಿಂದ, ಅಧ್ಯಾಪಕರುಗಳೂ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೂ ಶುಭಲಕ್ಷಣಯುಕ್ತರಾಗಿರಬೇಕು. ಅಧ್ಯಾಪಕರುಗಳು, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಸತ್ಯವಾದಿಗಳೂ, ಸತ್ಯವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸುವವರೂ, ಸತ್ಯ - ಕರ್ತೃಗಳೂ, ಸಭ್ಯತೆ - ಜಿತೇಂದ್ರಿಯತ್ವ - ಸುಶೀಲತ್ವ ಮೊದಲಾದ ಶುಭಗುಣಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತರೂ, ಶರೀರದ ಮತ್ತು ಆತ್ಮನ ಪೂರ್ಣಬಲವನ್ನು ಬೆಳೆಯಿಸಿಕೊಂಡು, ವೇದಗಳೇ ಮೊದಲಾದ ಸಮಸ್ತಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ವಾಂಸರೂ ಆಗುವಂತೆ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡುತ್ತಿರಬೇಕು; ಸದಾ ಶಿಷ್ಯರ ದುಶ್ಚೇಷ್ಟೆಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸುವುದಕ್ಕೂ, ಮತ್ತು ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಸುವುದಕ್ಕೂ ಉದ್ಯಮಮಾಡುತ್ತಿರಬೇಕು. ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಲು ಸದಾ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯರೂ, ಶಾಂತರೂ, ಓದುವವರಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮವುಳ್ಳವರೂ, ವಿಚಾರಶೀಲರೂ, ಪರಿಶ್ರಮಿಗಳೂ ಆಗಿ, ಪೂರ್ಣವಿದ್ಯೆಯೂ, ಪೂರ್ಣಆಯಸ್ಸೂ, ಪರಿಪೂರ್ಣಧರ್ಮವೂ, ಮತ್ತು ಪುರುಷಾರ್ಥ

ಸಿದ್ಧಿಯೂ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವಂತೆ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಬೇಕು. ಈ ಮೊದಲಾದುವೆಲ್ಲಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವರ್ಣಸ್ಥರ ಕರ್ಮಗಳಾಗಿವೆ.

ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಕರ್ಮವನ್ನು ರಾಜಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವೆವು.

ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ- ಮೊದಲಾದುದರಿಂದ ವೇದಗಳೇ ಮೊದಲಾದ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕಲಿತು, ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ದೇಶಗಳ ಭಾಷೆಗಳನ್ನೂ, ನಾನಾಪ್ರಕಾರದ ರೀತಿಯನ್ನೂ ಕಲಿತು ಅವುಗಳ ಬೆಲೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದು, ಮಾರುವುದು, ಕೊಳ್ಳುವುದು, ಪಶುಪಾಲನೆ ಮತ್ತು ಬೇಸಾಯದ ಉನ್ನತಿಯನ್ನು ಚಾತುರ್ಯದಿಂದ ಮಾಡುವುದು-ಮಾಡಿಸುವುದು, ಧನವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು, ವಿದ್ಯೆಯ ಮತ್ತು ಧರ್ಮದ ಉನ್ನತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಯಮಾಡುವುದು, ನಿಷ್ಕಪಟರಾಗಿ, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತ್ವದಿಂದ ಎಲ್ಲ ವ್ಯಾಪಾರಗಳನ್ನೂ ಮಾಡುವುದು, ಯಾವುದೂ ಹಾಳಾಗದಂತೆ, ಎಲ್ಲ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೂ ರಕ್ಷಿಸುವುದು-ಇವು ವೈಶ್ಯರ ಕರ್ಮಗಳಾಗಿವೆ.

ಶೂದ್ರನು ಸಮಸ್ತ ಸೇವೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಚತುರನೂ, ಪಾಕವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ನಿಪುಣನೂ ಆಗಿದ್ದು, ಅತಿ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ದ್ವಿಜರ ಸೇವೆಯನ್ನೂ ಮತ್ತು ಅವರಿಂದಲೇ ತನ್ನ ಜೀವಿಕಾಸಂಪಾದನೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಬೇಕು.

ಮತ್ತು ದ್ವಿಜರು ಇವನ ಭೋಜನ , ಪಾನ , ವಸ್ತ್ರ , ನಿವಾಸ, ವಿವಾಹ-ಮೊದಲಾದುದರಲ್ಲಿ ಏನು ವ್ಯಯವಾಗುವುದೋ, ಅದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕೊಡಬೇಕು. ಅಥವಾ ಮಾಸಿಕ ವೇತನವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಬೇಕು.

ನಾಲ್ಕು ವರ್ಣಗಳೂ ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರೀತಿ, ಉಪಕಾರ, ಸೌಜನ್ಯಗಳನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡು, ಸುಖ-ದುಃಖ. ಹಾನಿ ಲಾಭಗಳಲ್ಲಿ ಐಕಮತ್ಯದಿಂದಿದ್ದು , ರಾಜ್ಯದ ಮತ್ತು ಪ್ರಜೆಗಳ ಉನ್ನತಿಯಲ್ಲಿ ತನು-ಮನ-ಧನಗಳನ್ನು ವ್ಯಯಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು. ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷರ ವಿಯೋಗವೆಂದಿಗೂ ಆಗಬಾರದು. ಏಕೆಂದರೆ:-

ಪಾನಂ ದುರ್ಜನಸಂಸರ್ಗಃ ಪತ್ಯಾ ಚ ವಿರೋಹೋಽಟನಮ್ ।

ಸ್ವಪ್ನೋಽನ್ಯಗೇಹವಾಸಶ್ಚ ನಾರೀಸಂದೂಷಣಾನಿ ಷಟ್ ॥ (ಮನು:- ೯. ೧೩.)

ಮದ್ಯ , ಭಂಗೀಸೊಪ್ಪು - ಮೊದಲಾದ ಮಾದಕ ದ್ರವ್ಯಗಳ ಸೇವನ, ದುಷ್ಟ ಪುರುಷರ ಸಂಗ, ಪತಿ-ವಿಯೋಗ, ಒಬ್ಬಳೇ ಅಲ್ಲಿ-ಇಲ್ಲಿ ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ, ಪಾಷಂಡಿಗಳೇ ಮೊದಲಾದವರ ದರ್ಶನದ ನೆಪದಿಂದ ಅಲೆಯುತ್ತಿರುವುದು ಮತ್ತು ಪರರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಮಲಗುವುದು, ಅಥವಾ ವಾಸಿಸುವುದು - ಈ ಆರೂ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ದೂಷಿತಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ದುರ್ಗುಣಗಳಾಗಿವೆ. ಮತ್ತು ಇವು ಪುರುಷರಿಗೂ ಕೂಡ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತವೆ. ಪತಿಯ ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಯ ವಿಯೋಗ ಎರಡು ಬಗೆಯದಿರುತ್ತದೆ; ಎಲ್ಲಿಗಾದರೂ ಕಾರ್ಯಾರ್ಥವಾಗಿ ದೇಶಾಂತರಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದು ಮತ್ತು ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಮೃತ್ಯುವಿನಿಂದ ವಿಯೋಗ ಉಂಟಾಗುವುದು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯದಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರವೆಂದರೆ, ದೂರದೇಶಕ್ಕೆ ಯಾತ್ರೆಗಾಗಿ ಹೋಗುವುದಾದರೆ, ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನೂ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕರೆದೊಯ್ಯುವುದು, ಬಹಳ ಸಮಯದವರೆಗೆ ವಿಯೋಗವಾಗಬಾರದು-ಎಂಬುದು ಇದರ ತಾತ್ಪರ್ಯ.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮತ್ತು ಪುರುಷರ ಬಹುವಿವಾಹವಾಗುವುದು ಯೋಗ್ಯವೋ ಅಥವಾ ಅಲ್ಲವೋ?

ಉತ್ತರ :- **'ಯುಗಪತ್ ನ '**- ಎಂದರೆ ಒಂದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಗಬಾರದು.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಸಮಯಾಂತರದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವಿವಾಹಗಳಾಗಬಹುದೇ?

ಉತ್ತರ :- ಹೌದು. ಉದಾಹರಣೆ:

ಸಾ ಚೇದಕ್ಷತಯೋನಿಃ ಸ್ಯಾತ್ ಗತಪ್ರತ್ಯಾಗತಾಽಪಿ ವಾ ।

ಪೌನರ್ಭವೇನ ಭರ್ತ್ರಾ ಸಾ ಪುನಃ ಸಂಸ್ಕಾರಮರ್ಹತಿ ॥ (ಮನು:- ೯. ೧೭೬)

ಯಾವ ಸ್ತ್ರೀಯ ಅಥವಾ ಪುರುಷನ ಪಾಣಿಗ್ರಹಣ ಮಾತ್ರದ ಸಂಸ್ಕಾರವಾಗಿರುತ್ತದೋ, ಮತ್ತು ಸಂಯೋಗವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಎಂದರೆ ಅಕ್ಷತಯೋನಿಯಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಯೂ, ಅಕ್ಷತವೀರ್ಯನಾಗಿ ಪುರುಷನೂ ಇದ್ದಲ್ಲಿ , ಅವರ ಪುನರ್ವಿವಾಹವು ಬೇರೆಯ ಪುರುಷನೊಂದಿಗೆ ಅಥವಾ ಸ್ತ್ರೀಯೊಂದಿಗೆ ಆಗಬಹುದು. ಆದರೆ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಮತ್ತು ವೈಶ್ಯ ವರ್ಣಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ಷತಯೋನಿಯಾದ ಸ್ತ್ರೀಯಳ ಮತ್ತು ಕ್ಷತ್ಯವೀರ್ಯನಾದ ಪುರುಷನ ಪುನರ್ವಿವಾಹವು ಆಗಬಾರದು.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಪುನರ್ವಿವಾಹದಲ್ಲಿ ದೋಷಗಳೇನಿವೆ?

ಉತ್ತರ:- ಒಂದನೆಯದಾಗಿ, ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷರ ಪ್ರೇಮ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದು. ಏಕೆಂದರೆ, ಯಾವಾಗ ಬೇಕೆನಿಸಿದರೆ ಆಗ, ಪುರಷನನ್ನು ಸ್ತ್ರೀಯೂ, ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನೂ ಪುರುಷನೂ ಬಿಟ್ಟು, ಬೇರೆಯವರೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಎರಡನೆಯಾಗಿ : ಸ್ತ್ರೀ ಅಥವಾ ಪುರುಷನು, ಪತಿಯ ಅಥವಾ ಸ್ತ್ರೀಯ ಮರಣಾನಂತರ, ಎರಡನೆಯ ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಇಚ್ಛಿಸಿದರ, ಆಗ ಮೊದಲನೆಯ ಸ್ತ್ರೀಯ ಅಥವಾ ಪೂರ್ವದ ಪತಿಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು ಮತ್ತು ಅವರ ಕುಟುಂಬದವರು ಅವರೊಂದಿಗೆ ಜಗಳವಾಡುವುದು.

ಮೂರನೆಯದಾಗಿ : ಬಹಳ ಉತ್ತಮ ಕುಲಗಳ ಹೆಸರು ಅಥವಾ ಗುರುತೂ ಇಲ್ಲದೆ, ಅವುಗಳ ವಸ್ತುಗಳು ಭಿನ್ನಭಿನ್ನವಾಗಿ ಹೋಗುವುದು.

ನಾಲ್ಕನೆಯದಾಗಿ : ಪತಿವ್ರತ ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀವ್ರತದ ಧರ್ಮವು ನಾಶವಾಗಿ ಹೋಗುವುದು.

ಈ ಮೊದಲಾದ ದೋಷಗಳ ಕಾರಣದಿಂದ, ದ್ವಿಜರಲ್ಲಿ ಪುನರ್ವಿವಾಹ ಅಥವಾ ಅನೇಕ ವಿವಾಹಗಳು ಎಂದಿಗೂ ಆಗಬಾರದು.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಯಾವಾಗ ವಂಶಚ್ಛೇದನವಾಗಿ ಹೋಗುವುದೋ, ಆಗಲೂ ಅವರ ಕುಲ ನಾಶವಾಗಿಯೇ ಆಗುವುದು. ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷರು ವ್ಯಭಿಚಾರವೇ ಮೊದಲಾದ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ಗರ್ಭಪಾತ - ಮೊದಲಾದ ಬಹಳ ದುಷ್ಟ ಕರ್ಮಗಳನ್ನೂ ಮಾಡುವರು. ಆದುದರಿಂದ, ಪುನರ್ವಿವಾಹವಾಗುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು.

ಉತ್ತರ :- ಇಲ್ಲ. ಇಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷರು ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿತರಾಗಲು ಬಯಸಿದರೆ, ಯಾವುದೇ ಉಪದ್ರವವೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಕುಲದ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು, ತಮ್ಮ ಸ್ವರ್ಣದ ಯಾವನಾದರೂ ಬಾಲಕನನ್ನು ದತ್ತು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ, ಅವನಿಂದ ಕುಲವು ಬೆಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು ಮತ್ತು ವ್ಯಭಿಚಾರವೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಎಂದಿಗೂ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವನ್ನು ಪಾಲಿಸಲಾರರಾದರೆ, ನಿಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಪುನರ್ವಿವಾಹ ಮತ್ತು ನಿಯೋಗದಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೇನಿದೆ?

ಉತ್ತರ :- ಮೊದಲನೆಯದು, ವಿವಾಹದಲ್ಲಿ ಕನ್ಯೆ ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಮನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಪತಿಯ ಮನೆಗೆ ಸೇರುತ್ತಾಳೆ. ಮತ್ತು ತಂದೆಯ ಮನೆಯೊಂದಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಸಂಬಂಧವಿರುವುದಿಲ್ಲ, ಹಾಗೂ ವಿಧವೆಯಾದ ಸ್ತ್ರೀ ಅದೇ ವಿವಾಹಿತ ಪತಿಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತಾಳೆ. ಅದೇ ವಿವಾಹಿತ ಸ್ತ್ರೀಯ ಮಕ್ಕಳು ಅದೇ ವಿವಾಹಿತ ಪತಿಯ ದಾಯಭಾಗಿಗಳಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಎರಡನೆಯದು ನಿಯೋಗದಲ್ಲಿ ವಿಧವೆಯಾದ ಸ್ತ್ರೀಯ ಮಕ್ಕಳು ವೀರ್ಯದಾತೃವಿನ ಮಕ್ಕಳೆನ್ನಿಸುವುದಿಲ್ಲ; ಅವನ ಗೋತ್ರವೂ ಲಭಿಸುವುದಿಲ್ಲ; ಮತ್ತು ಅವನ ಸ್ವತ್ವವು ಆ ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಅವರು ಮೃತನಾದ ಪತಿಯ ಮಕ್ಕಳೆನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ಅವನ ಗೋತ್ರವೇ ಲಭಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅವನದೇ ಪದಾರ್ಥಗಳ ದಾಯಭಾಗಿಗಳಾಗಿ, ಅದೇ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೆ.

ಮೂರನೆಯದು ವಿವಾಹಿತ ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷರು ಪರಸ್ಪರ ಸೇವೆ ಮತ್ತು ಪಾಲನೆ ಮಾಡುವುದು ಆವಶ್ಯಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ನಿಯುಕ್ತ ಸ್ತ್ರೀ - ಪುರುಷರ ನಡುವೆ ಯಾವ ಸಂಬಂಧವೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

ನಾಲ್ಕನೆಯದು, ವಿವಾಹಿತ ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷರ ಸಂಬಂಧ ಮರಣ ಪರ್ಯಂತರವೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ನಿಯುಕ್ತ ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷರದು ಕಾರ್ಯಾನಂತರ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತದೆ.

ಐದನೆಯದು ವಿವಾಹಿತ ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷರು ಪರಸ್ಪರ ಗೃಹಕಾರ್ಯಗಳ ಸಿದ್ಧಿಗಾಗಿ ಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ನಿಯುಕ್ತ ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನೆಯ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ವಿವಾಹ ಮತ್ತು ನಿಯೋಗದ ನಿಯಮಗಳು ಒಂದೇ ಬಗೆಯವೋ ಅಥವಾ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯೋ?

ಉತ್ತರ:- ಸ್ವಲ್ಪ-ಸ್ವಲ್ಪ ಭೇದವಿದೆ. ಈ ವರೆಗೆ ಎಷ್ಟು ಹೇಳಿದ್ದೇವೋ, ಅದಲ್ಲದೆ, ವಿವಾಹಿತ ಸ್ತ್ರೀ - ಪುರುಷರು, ಒಬ್ಬ ಪುರುಷನು ಮತ್ತು ಒಬ್ಬಳು ಸ್ತ್ರೀ ಸೇರಿ, ಹತ್ತರವರೆಗೆ ಸಂತಾನೋತ್ಪಾದನೆ ಮಾಡಬಹುದು ಮತ್ತು ನಿಯುಕ್ತ ಸ್ತ್ರೀ - ಪುರುಷರು ಎರಡು ಅಥವಾ ನಾಲ್ಕಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ಮಾಡುವಂತಿಲ್ಲ. ಎಂದರೆ-ಹೇಗೆ ಕೇವಲ ಕುಮಾರ-ಕುಮಾರಿಯರ ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತದೋ, ಹಾಗೆ, ವಿಧವಾ ಸ್ತ್ರೀ ಮತ್ತು ವಿಧುರನಾದ ಪುರುಷ ಅವರ ನಡುವೆ

ಮಾತ್ರವೇ ನಿಯೋಗವಾಗುತ್ತದೆ; ಕುಮಾರ-ಕುಮಾರಿಯರ ನಡುವೆಯಲ್ಲ. ಹೇಗೆ ವಿವಾಹಿತ ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷರು ಸದಾ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೊ, ಹಾಗೆ ನಿಯುಕ್ತ ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷರ ವ್ಯವಹಾರ ನಡೆಯಲಾರದು. ಆದರೆ - ಋತುದಾನ ಸಮಯವನ್ನುಳಿದು, ಅವರು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಇರಕೂಡದು. ಸ್ತ್ರೀಯು ತನಗಾಗಿ ನಿಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಾದರೆ ಯಾವಾಗ ಎರಡನೆಯ ಗರ್ಭ ಸ್ಥಿತವಾಗುತ್ತದೋ, ಆ ದಿನದಿಂದಲೇ ಆ ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷರ ಸಂಬಂಧ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಬೇಕು. ಮತ್ತು ಪುರುಷನು ತನ್ನ ಸಲುವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಾದರೆ, ಆಗಲೂ ಕೂಡ ಎರಡನೆಯ ಗರ್ಭವು ಸ್ಥಿತವಾದಾಗ ಸಂಬಂಧ ಕಡಿದುಹೋಗುವುದು. ಆದರೆ ಅದೇ ನಿಯುಕ್ತ ಸ್ತ್ರೀ, ಎರಡು-ಮೂರು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಮಕ್ಕಳ ಪಾಲನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ನಿಯುಕ್ತ ಪುರುಷನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಒಬ್ಬಳು ವಿಧವಾ ಸ್ತ್ರೀ ತನಗಾಗಿ ಎರಡು ಮತ್ತು ನಿಯುಕ್ತರಾದ ನಾಲ್ವರು ವಿಧುರ ಪುರುಷರಿಗಾಗಿ ಎರಡೆರಡು-ಹೀಗೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾಡಬಹುದು. ಮತ್ತು ಒಬ್ಬ ವಿಧುರನಾದ ಪುರುಷನು ತನಗಾಗಿ ಎರಡು ಮತ್ತು ನಾಲ್ವರು ವಿಧವೆಯರಿಗಾಗಿ ಎರಡೆರಡು - ಹೀಗೆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಜನ್ಮವೀಯಬಹುದು. ಈ ರೀತಿ ಒಟ್ಟು ಹತ್ತು - ಹತ್ತು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದನ ಮಾಡಲು ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಮತಿಯಿದೆ.

ಇಮಾಂ ತ್ವಮಿಂದ್ರ ಮೀಢ್ವಃ ಸುಪುತ್ರಾಂ ಸುಭಗಾಂ ಕೃಣು ।
ದಶಾಸ್ಯಾಂ ಪುತ್ರಾನಾ ಧೇಹಿ ಪತಿಮೇಕಾದಶಂ ಕೃಧಿ ॥ (ಋಗ್ವೇದ :- ೧೦.೮೫.೪೫)

(ಮೀಢ್ವಃ) ವೀರ್ಯಸೇಚನಸಮರ್ಥನಾದ, (ಇಂದ್ರ) ಐಶ್ವರ್ಯವಾನ್ ಪುರುಷನೇ! (ಇಮಾಂ) ಈ ವಿವಾಹಿತೆಯಾದ ನಾರಿಯನ್ನು, ಅಥವಾ ವಿಧವಾ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು, (ತ್ವಂ) ನೀನು, (ಸುಪುತ್ರಾಂ ಸುಭಗಾಂ ಕೃಣು) ಶ್ರೇಷ್ಠ ಪುತ್ರವತಿಯನ್ನಾಗಿ ಮತ್ತು ಸೌಭಾಗ್ಯಯುಕ್ತೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡು. (ಅಸ್ಯಾಂ) ಈ ವಿವಾಹಿತೆಯಾದ ಸ್ತ್ರೀಯಲ್ಲಿ, (ದಶ ಪುತ್ರಾನ್ ಆಧೇಹಿ) ಹತ್ತು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಉತ್ಪನ್ನಮಾಡು. ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನೇ ಹನ್ನೊಂದನೆಯವಳೆಂದು ತಿಳಕೋ, ಓ ನಾರಿ! ನೀನೂ ಕೂಡ ವಿವಾಹಿತನಾದ ಪತಿಯಿಂದ, ಅಥವಾ ನಿಯುಕ್ತರಾದ ಪುರುಷರಿಂದ ಹತ್ತು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಉತ್ಪನ್ನಮಾಡ. (ಪತಿಂ ಏಕಾದಶಂ ಕೃಧಿ) ಮತ್ತು ಪತಿಯನ್ನೇ ಹನ್ನೊಂದನೆಯವನೆಂದು ತಿಳಿದುಕೋ.

ವೇದದ ಈ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ, ಮತ್ತು ವೈಶ್ಯವರ್ಣೀಯರಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಮತ್ತು ಪುರುಷರು ಹತ್ತಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಜನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಜನ್ಮಕೊಡಬಾರದು. ಏಕೆಂದರೆ, ಹೆಚ್ಚು ಉತ್ಪಾದನೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಮಕ್ಕಳು ದುರ್ಬಲರೂ, ಬುದ್ಧಿಹೀನರೂ, ಅಲ್ಪಾಯುಗಳೂ ಆಗುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಯರೂ ಮತ್ತು ಪುರುಷರೂ ಕೂಡ ನಿರ್ಬಲರೂ, ಅಲ್ಪಾಯುಗಳೂ, ಮತ್ತು ರೋಗಿಗಳೂ ಆಗಿ, ವೃದ್ಧಾಪ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ದುಃಖಿಗಳಿಗೆ ಈಡಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಕೇವಲ ಆಪದ್ಧರ್ಮವಾದ ನಿಯೋಗ

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಈ ನಿಯೋಗದ ವಿಷಯ ವ್ಯಭಿಚಾರದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಉತ್ತರ:- ಹೇಗೆ ವಿವಾಹಿತರಾಗದವರ ದೇಹ-ಸಂಗ ವ್ಯಭಿಚಾರವೆನಿಸುತ್ತದೋ, ಹಾಗೆ ನಿಯುಕ್ತರಾಗದವರ ದೇಹಸಂಗ ವ್ಯಭಿಚಾರವಾಗುತ್ತದೆ, ಹೇಗೆ ನಿಯಮಪೂರ್ವಕ ವಿವಾಹಿತರಾದ ಮೇಲೆ ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷರ ದೇಹಸಂಗ ವ್ಯಭಿಚಾರವೆನ್ನಿಸದೋ, ಹಾಗೆಯೇ ನಿಯಮಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಿಯೋಗಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ವ್ಯಭಿಚಾರವೆನ್ನಿಸದು-ಎಂದು ಇದರಿಂದ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಬೇರೆಯೊಬ್ಬನ ಕನ್ಯೆಯೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬನ ಕುಮಾರನ ವಿವಾಹ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾದ ವಿಧಿಯಂತೆ ನಡೆದ ಮೇಲೆ ಆ ನವದಂಪತಿಗಳ ಸಮಾಗಮದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ವ್ಯಭಿಚಾರ, ಪಾಪ ಅಥವಾ ಲಜ್ಜೆ ಉಂಟಾಗದೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾದ ನಿಯೋಗದಲ್ಲಿ ವ್ಯಭಿಚಾರ, ಪಾಪ ಅಥವಾ ಲಜ್ಜೆಯುಂಟಾಗುವುದೆಂದು ಭಾವಿಸಬಾರದು.

ಪ್ರಶ್ನೆ:- ಸರಿ, ಎಂದೇನೋ ತೋರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ಇದು ವೇಶ್ಯೆಯರಿಗೆ ತಕ್ಕ ನಡವಳಿಕೆಯಂತೆ ತೋರುತ್ತದಲ್ಲ!

ಉತ್ತರ :- ಹಾಗಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ, ವೇಶ್ಯೆಯ ಸಮಾಗಮದಲ್ಲಿ ಯಾವನೇ ನಿಶ್ಚಿತ ಪುರುಷನಾಗಲಿ, ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ನಿಯಮವಾಗಲಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ನಿಯೋಗದಲ್ಲಿ ವಿವಾಹದಂತೆಯೇ ನಿಯಮವಿದೆ. ಹೇಗೆ ವಿವಾಹಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬೇರೆಯವನಿಗೆ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಕೊಡುವುದರಲ್ಲಿ, ಹಾಗೂ, ಅವಳು ಅವನೊಂದಿಗೆ ಸಹಬಾಳ್ವೆ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಅಪ್ರೀತಿ ತೋರುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಹಾಗೆಯೇ ನಿಯೋಗದಲ್ಲಿಯೂ ಅಪ್ರೀತಿಗೆ ಆಸ್ಪದವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾವ ಪುರುಷನು ಅಥವಾ ಸ್ತ್ರೀಯು ವ್ಯಭಿಚಾರಿಗಳಾಗಿರುತ್ತಾರೋ, ಅವರು ವಿವಾಹಿತರಾದ ಮೇಲೆಯಾದರೂ ದುಷ್ಕರ್ಮದಿಂದ ದೂರವಿರುತ್ತಾರೇನು?

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ನಮಗೆ ನಿಯೋಗದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪಾಪವಿದೆ - ಎಂದು ತೋರುತ್ತದೆಯಲ್ಲ!

ಉತ್ತರ :- ನಿಯೋಗದ ಬಗೆಗೆ ಪಾಪವಿದೆ - ಎಂದು ನೀವು ಗ್ರಹಿಸುವಿರಾದರೆ, ವಿವಾಹದಲ್ಲಿ ಪಾಪವಿದೆ-ಎಂದೇಕೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ?

ಪಾಪವಿರುವುದು ನಿಯೋಗವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವುದರಲ್ಲಿ. ಏಕೆಂದರೆ - ಈಶ್ವರನ ಸೃಷ್ಟಿಕ್ರಮಾನುಕೂಲವಾದ ಸ್ತ್ರೀ - ಪುರುಷರ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದ ವ್ಯವಹಾರವು ವೈರಾಗ್ಯವಂತರೂ, ಪೂರ್ಣವಿದ್ವಾಂಸರೂ ಆದ ಯೋಗಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅನ್ಯರಿಂದ ನಿರೋಧಿಸಲು ಶಕ್ಯವೇ ಅಲ್ಲ. ಗರ್ಭಪಾತವೆಂಬ ಭ್ರೂಣಹತ್ಯೆಯನ್ನೂ, ವಿಧವಾ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮತ್ತು ವಿಧುರ ಪುರುಷರ ಮಹಾಸಂತಾಪವನ್ನೂ ನೀವು ಪಾಪವೆಂದು ಎಣಿಸುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಏಕೆಂದರೆ, ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಅವರು ಯುವಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೋ, ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಮನದಲ್ಲಿ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿಯ ಮತ್ತು ವಿಷಯದ ಅಪೇಕ್ಷೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರನ್ನು ಯಾವುದಾದರೂ ರಾಜನಿಯಮದಿಂದ ಅಥವಾ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬಂಧನದಿಂದ ತಡೆಗಟ್ಟಿದರೆ, ಗುಪ್ತ - ಗುಪ್ತವಾಗಿ ದುಷ್ಕರ್ಮಗಳು ದುಷ್ಟಚಾರಿತ್ರದ ಮೂಲಕ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತವೆ.

ಈ ವ್ಯಭಿಚಾರ ಮತ್ತು ಕುಕರ್ಮವನ್ನು ತಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಇದೊಂದೇ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಉಪಾಯವಾಗಿದೆ. ಯಾರು ಜಿತೇಂದ್ರಿಯರಾಗಿರಬಲ್ಲರೋ, ಅವರು ನಿಯೋಗ ಮಾತ್ರವೇ ಏಕೆ, ವಿವಾಹವನ್ನೂ ಕೂಡ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೂ ಸರಿಯೇ. ಆದರೆ, ಯಾರು ಹೀಗೆ (ಜಿತೇಂದ್ರಿಯರಾಗಿ) ಇಲ್ಲವೋ, ಅವರ ವಿವಾಹ ಮತ್ತು ಆಪತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿಯೋಗ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಆಗಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ವ್ಯಭಿಚಾರ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದು ಮತ್ತು ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಉತ್ತಮವಾದ ಸಂತತಿ ಉದ್ಭವಿಸಿ, ಮಾನವರ ಸಂವರ್ಧನ ಸಂಭವವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಗರ್ಭಹತ್ಯೆ ಸರ್ವಥಾ ನಿಂತುಹೋಗುತ್ತದೆ.

ನೀಚಪುರುಷರೊಂದಿಗೆ ಉತ್ತಮಸ್ತ್ರೀಯರ ಮತ್ತು ವೇಶ್ಯೆಯರೇ ಮೊದಲಾದ ನೀಚ ಸ್ತ್ರೀಯರೊಂದಿಗೆ ಉತ್ತಮಪುರುಷರ ವ್ಯಭಿಚಾರವೆಂಬ ದುಷ್ಕರ್ಮವು ಉತ್ತಮ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಕಳಂಕವನ್ನೂ, ವಂಶದ ಉಚ್ಛೇದವನ್ನೂ, ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷರಿಗೆ ಸಂತಾಪವನ್ನೂ , ಮತ್ತು ಗರ್ಭಹತ್ಯೆಯೇ ಮೊದಲಾದ ದುಷ್ಟಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳನ್ನೂ ತಂದೊಡ್ಡುತ್ತದೆ. ವಿವಾಹದಿಂದ ಮತ್ತು ನಿಯೋಗದಿಂದ ಅವು ದೂರವಾಗುತ್ತವೆ. ಆದುದರಿಂದ, ನಿಯೋಗದ ಅಂಗೀಕಾರವು ಸಂಗತವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ :– ನಿಯೋಗದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ನಿಯಮಗಳಿರಬೇಕು?

ಉತ್ತರ:– ವಿವಾಹವು ಹೇಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿಯೇ ನಡೆಯುತ್ತದೋ, ಹಾಗೆಯೇ ನಿಯೋಗವೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿಯೇ ನಡೆಯಬೇಕು. ಹೇಗೆ ವಿವಾಹದಲ್ಲಿ ಭದ್ರಪುರುಷರ ಅನುಮತಿ ಮತ್ತು ಕನ್ಯಾ- ವರರ ಪ್ರಸನ್ನತೆಯಿರುತ್ತದೋ, ಹಾಗೆಯೇ ನಿಯೋಗದಲ್ಲಿಯೂ ಇರಬೇಕು. ಯಾವಾಗ ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷರ ನಿಯೋಗವಾಗಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೋ, ಆಗ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ, ಪುರುಷರ ಹಾಗೂ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮುಂದೆ-"ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿಗಾಗಿ ನಿಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಯಾವ ನಿಯೋಗದ ಉದ್ದೇಶ್ಯ ಸಿದ್ಧಿಸುವುದೋ, ಆಗ ನಾವು ದೇಹಸಂಗ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ನಾವು ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಕೂಲವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡಲ್ಲಿ, ಪಾಪಿಗಳೂ ಮತ್ತು ಸಮಾಜದ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯದ ಕಡೆಯಿಂದ ದಂಡನೀಯರೂ ಆಗುವೆವು. ತಿಂಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಸಾರಿ ಗರ್ಭಾಧಾನ ವಿಧಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವೆವು. ಗರ್ಭನಿಂತಮೇಲೆ ಒಂದು ವರ್ಷ ಪರ್ಯಂತ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಇರುವೆವು" - ಎಂದು ಘೋಷಿಸಬೇಕು.

ಪ್ರಶ್ನೆ :– ನಿಯೋಗ ಸ್ವವರ್ಣದಲ್ಲಿಯೇ ಆಗಬೇಕೋ, ಅಥವಾ ಬೇರೆ ವರ್ಣಗಳೊಂದಿಗೂ ಆಗಬಹುದೋ?

ಉತ್ತರ:– ಸ್ವವರ್ಣದಲ್ಲಿನ ಅಥವಾ ತನ್ನದಕ್ಕಿಂತ ಉತ್ತಮರಾದ ವರ್ಣದ ಪುರುಷರೊಂದಿಗೆ ಆಗಬೇಕು . ಎಂದರೆ, ವೈಶ್ಯ ಸ್ತ್ರೀಯು ವೈಶ್ಯ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಹಾಗೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವರ್ಣದ ಪುರುಷನೊಂದಿಗೆ, ಕ್ಷತ್ರಾಣಿಯು ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಹಾಗೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣವರ್ಣದ ಪುರುಷನೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯು ಬ್ರಾಹ್ಮಣವರ್ಣದವನೊಂದಿಗೆ ನಿಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಇದರ ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನೆಂದರೆ ವೀರ್ಯವು ಸಮಾನ ವರ್ಣಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಉತ್ತಮ ವರ್ಣಕ್ಕೆ ಸೇರಿದುದಾಗಿರಬೇಕು ; ತನಗಿಂತ ಕೆಳಗಿನ ವರ್ಣಕ್ಕೆ ಸೇರಿದುದಾಗಿರಬಾರದು.* ಸ್ತ್ರೀಯ ಮತ್ತು ಪುರುಷನ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಉದ್ದೇಶ್ಯವೇ ಧರ್ಮಾನುಸಾರವಾಗಿ, ಎಂದರೆ ವೇದೋಕ್ತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿವಾಹದಿಂದ, ಅಥವಾ ಆಪತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿಯೋಗದಿಂದ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ಮಾಡುವುದೇ ಆಗಿದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ:– ಪುರುಷನಿಗೆ ನಿಯೋಗದ ಆವಶ್ಯಕತೆ ಏನಿದೆ? ಏಕೆಂದರೆ, ಅವನು ಎರಡನೆಯ ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವನಲ್ಲ!

ಉತ್ತರ:– ವೇದಗಳೇ ಮೊದಲಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ, ದ್ವಿಜರಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಸಾರಿ ವಿವಾಹವಾಗುವುದರ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ; ಎರಡನೆಯದರ ಪ್ರಶ್ನೆಯೇ ಇಲ್ಲ-ಎಂದು ನಾವು ಬರೆದೇ ಇದ್ದೇವೆ. ಕುಮಾರನೊಂದಿಗೆ ಕೇವಲ ಕುಮಾರಿಯ ವಿವಾಹವಾಗುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ವಿಧವಾ ಸ್ತ್ರೀಯೊಂದಿಗೆ ಕುಮಾರನಾದ ಪುರುಷನ ಮತ್ತು ಕುಮಾರಿಯಾದ ಸ್ತ್ರೀಯೊಂದಿಗೆ ವಿಧುರನಾದ ಪುರುಷನ ವಿವಾಹವಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಅನ್ಯಾಯ, ಎಂದರೆ ಅಧರ್ಮವಿದೆ. ಹೇಗೆ ವಿಧವೆಯೊಂದಿಗೆ ಕುಮಾರನಾದ ಪುರುಷನು ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಇಚ್ಛಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ,

* ಗುಣ-ಕರ್ಮ-ಸ್ವಭಾವಾನುಸಾರವಾದ ವರ್ಣಗಳ ಜನರಲ್ಲಿಯೂ ಆಹಾರ-ವಿಹಾರಗಳ ಭೇದದಿಂದ ವೀರ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಗುಣಭೇದ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಶಾರೀರಿಕ ಶಾಸ್ತ್ರದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ವೀರ್ಯದಲ್ಲಿನ ಜೀವಾಣು ರಜಸ್ಸಿನಲ್ಲಿನ ಅಂಡದಂತೆ ನಿಶ್ಚಲವಾಗಿರದೆ, ಗತಿಯುಕ್ತವಾಗಿರುವ ಕಾರಣ ವೀರ್ಯದ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ ಬುದ್ಧಿಸಂಗತವೇ ಆಗಿದೆ. ಸ್ತ್ರೀಯು ಹೀನೆ-ಎಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯವಲ್ಲ.

ಹಾಗೆಯೇ ವಿವಾಹಿತನಾದ ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಸಮಾಗಮ ಮಾಡಿರುವ ಪುರುಷನೊಂದಿಗೆ ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಕುಮಾರಿಯೂ ಇಚ್ಛಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾವಾಗ ವಿವಾಹಿತನಾದ ಪುರುಷನನ್ನು ಯಾವ ಕುಮಾರಿಯೂ ಮತ್ತು ವಿಧವೆಯನ್ನು ಯಾವ ಕುಮಾರನೂ ಅಂಗೀಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಆಗ ಪುರುಷನಿಗೆ ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಯಳಿಗೆ ನಿಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಆವಶ್ಯಕತೆಯುಂಟಾಗುವುದು; ಮತ್ತು ಎಂತಹ ಪುರುಷನೋ, ಅಂತಹವಳೇ ಆದ ಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಬಂಧವಾಗಬೇಕು-ಎನ್ನುವುದೇ ಧರ್ಮ.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಹೇಗೆ ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ವೇದಗಳೇ ಮೊದಲಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಪ್ರಮಾಣವಿದೆಯೋ, ಹಾಗೆಯೇ ನಿಯೋಗಕ್ಕೂ ಪ್ರಮಾಣವಿದೆಯೋ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೋ?

ಉತ್ತರ :- ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಬಹು ಪ್ರಮಾಣಗಳಿವೆ. ನೋಡಿರಿ ಮತ್ತು ಆಲಿಸಿರಿ:-

ಕುಹ ಸ್ವಿದ್ದೋಷಾ ಕುಹ ವಸ್ತೋರಶ್ವಿನಾ ಕುಹಾಭಿಪಿತ್ವಂ ಕರತಃ ಕುಹೋಷತುಃ ।
ಕೋ ವಾಂ ಶಯುತ್ರಾ ವಿಧವೇವ ದೇವರಂ ಮರ್ಯಂನ ಯೋಷಾ ಕೃಣತೇ ಸಧಸ್ಥ ಆ ।
(ಋಗ್ವೇದ:- ೧೦.೪೦.೨)

ಉದೀರ್ಷ್ವ ನಾರ್ಯಭಿ ಜೀವಲೋಕಂ ಗತಾಸುಮೇತಮುಪ ಶೇಷ ಏಹಿ ।
ಹಸ್ತಗ್ರಾಭಸ್ಯ ದಿಧಿಷೋಸ್ತವೇದಂ ಪತ್ಯುರ್ಜನಿತ್ವಮಭಿ ಸಂ ಬಭೂಥ ॥ (ಋಗ್ವೇದ :- ೧೦.೧೮.೮)

ಅರ್ಥ:- ಎಲೈ " (ಅಶ್ವಿನಾ) ನರನಾರಿಯರೇ ಹೇಗೆ (ದೇವರಂ) ದೇವರನನ್ನು , (ವಿಧವಾ) ವಿಧವೆಯು ಮತ್ತು (ಯೋಷಾ ಮರ್ಯಂ ನ) ವಿವಾಹಿತೆಯಾದ ನಾರಿ ತನ್ನ ಪತಿಯನ್ನು, (ಸಧಸ್ಥೇ ಆ ಕೃಣುತೇ ಇವ) ತನ್ನ ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಸ್ಥಾನೀಯನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯಿಂದ ಸಂತಾನೋತ್ಪಾದನ ಮಾಡುತ್ತಾರೋ ಹಾಗೆ ನೀವಿಬ್ಬರೂ ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷರು (ಕುಹಸ್ವಿತ್ ದೋಷಾ) ಎಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಕಳೆದಿರಿ? (ಕುಹ ವಸ್ತೋಃ) ಎಲ್ಲಿ ಹಗಲು ತಂಗಿದ್ದಿರಿ? (ಕುಹ ಅಭಿಪಿತ್ವಂ) ಎಲ್ಲಿ ಭೋಗ್ಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು (ಕರತಃ) ಗಳಿಸಿದಿರಿ? ಮತ್ತು (ಕುಹ ಊಷತುಃ) ಯಾವಾಗ, ಎಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಿರಿ? (ವಾಂ ಶಯುತ್ರಾ) ನಿಮ್ಮ ಶಯನ ಸ್ಥಾನ, (ಕಃ) ಎಲ್ಲಿದೆ? ಹಾಗೂ ನೀವು ಯಾರು ಮತ್ತು ಯಾವ ದೇಶದ ನಿವಾಸಿಗಳು?" ಇದರಿಂದ, ದೇಶವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪತಿ-ಪತ್ನಿಯರು ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರಬೇಕು. ಮತ್ತು ವಿವಾಹಿತ ಪತಿಯೊಂದಿಗೆ ಮಾಡುವಂತೆ, ನಿಯುಕ್ತ ಪತಿಯನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿ ವಿಧವಾ ಸ್ತ್ರೀಯೂ ಕೂಡ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದೆಂಬುದು ಸಿದ್ಧವಾಯಿತು.*

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಯಾವನಿಗಾದರೂ ತಮ್ಮನೇ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ವಿಧವೆಯು ಯಾವನೊಂದಿಗೆ ನಿಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು?

ಉತ್ತರ:- ದೇವರನೊಂದಿಗೆ; ಆದರೆ, 'ದೇವರ '- ಶಬ್ದದ ಅರ್ಥ ನೀವು ತಿಳಿದಿರುವಂತೆ 'ಮೈದುನ ' ಎಂದೇ ಅಲ್ಲ. ನೋಡಿರಿ, ನಿರುಕ್ತದಲ್ಲಿ:-

---

* ಋಗ್ವೇದದ ಈ ಮಂತ್ರದ ಬಗೆಗೆ (೧೦.೪೦.೨) ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಣ ಅವಶ್ಯಕ. ಈ ಮಂತ್ರದ ದೇವತಾ 'ಅಶ್ವಿನೌ' ಎಂದಿದೆ. ಸ್ವತಃ ಋಗ್ವೇದದಲ್ಲಿ **'ಋತಂ ದಿವೇ ತದವೋಚಂ ಪೃಥಿವ್ಯಾ'** (ಋ.೧.೧೮೫.೧೧) ಎಂಬ ಋಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ "ಮಾತಾ ಪಿತಾ ಚ ರಕ್ಷತಾಂ"-ಎಂದು ಸ್ವಜನಕ್ಕೆ ಕಾರಣರಾದ, 'ದ್ಯಾವ್ಯಾ ಪೃಥಿವಿ'ಗಳೇ-'ಮಾತಾಪಿತೃಗಳು'. ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಇಂತಹ ಋಕ್ಕುಗಳು ಹಲವಾರು ಇವೆ. ತಾತ್ಪರ್ಯ 'ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳೇ ದ್ಯಾವಾಪೃಥಿವೀ'-ಎಂದೇ ಆಗಿದೆ. ಸ್ವತಃ ವೇದಗಳಲ್ಲಿ "ದಂಪತಿಗಳೇ ಅಶ್ವಿನಿಗಳು"-ಎಂದು ಎಷ್ಟೋ ಕಡೆ ಹೇಳಿದೆ; ಉದಾಹರಣೆಗೆ 'ಆ ನ ಊರ್ಜಂ..' (ಋ:-೧.೧೫೮.೪) ಎಂಬ ಋಕ್ಕನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಬಹುದು. ಸ್ವತಃ ಶತಪಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ - **"ಸಯೋನೀ ವಾ ಅಶ್ವಿನೌ"** (೫.೩.೧.೮) - 'ಏಕ ಗೃಹವಾಸೀ ದಂಪತಿಗಳೇ ಅಶ್ವಿನೌ' - ಎಂದಿದೆ. ಆದರೂ ಉದ್ಧೃತ ಮಂತ್ರದ ದೇವತೆಗಳು, 'ಅಶ್ವಿನೌ' ಎಂಬಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ 'ದಂಪತಿಗಳು' ಆಗಲಿರುವ ನರನಾರಿಯರು ಎಂದು ಗ್ರಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಆಮೇಲೆ ಅದೇ ಮಂತ್ರದಲ್ಲಿನ **"ಮರ್ಯಂ ನ ಯೋಷಾ"**. "ಗಂಡನನ್ನು ಹೆಂಡತಿ ಗ್ರಹಿಸುವಂತೆ" ಎಂಬ ಶಬ್ದಗಳು ವಿವಾಹ ಹಾಗೂ ನಿಯುಕ್ತರಾದ ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷರು ನಿಯಮಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸಂತಾನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ, ನೀವೆಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾಗಿದ್ದಿರಿ?-ಎಂಬ ಮಾತು ನಿಯಮಬಾಹಿರರಾಗಬಾರದೆಂಬುದೇ ಆಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ "ದ್ಯಾವಾಪೃಥಿವೀ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಮಶ್ವಿನೌ" ಎಂಬ ಮಾತು ನಿಯಮಬಾಹಿರರಾಗಬಾರದೆಂಬುದೇ ಆಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ **"ದ್ಯಾವಾಪೃಥಿವೀ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಮಶ್ವಿನೌ"** ಎಂಬ ಶತಪಥ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿ, **"ಋತಂ ದಿವೇ ತದವೋಚಂ ಪೃಥಿವ್ಯಾ, ಪಿತಾ ಮಾತಾ ಚ ರಕ್ಷತಾಮವೋಭಿಃ "** (ಋ.೧.೧೮೫.೧೦)-"ದ್ಯೌವಿಗೂ, ಪೃಥಿವಿಗೂ ಆ ವೇದಾದೇಶವನ್ನು ಬೋಧಿಸುವೆ. ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳಾದ ದ್ಯಾವಾ ಪೃಥಿವಿಗಳು ತಮ್ಮ ರಕ್ಷಣಾಬಲದಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲಿ."- ಎಂದು ತಿಳಿಯುವುದೇ ಯುಕ್ತಿ ಯುಕ್ತ; ಹೀಗೆ, 'ನರನಾರಿಯರೇ! ' ಎಂಬ ಸಂಬೋಧನೆ "ಮುಂದೆ ತಾಯಿ ತಂದೆ ಆಗಲಿರುವವರು" ಎಂಬರ್ಥವಿತ್ತಲ್ಲಿ, ಅರ್ಥ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದೀತು.

'ದೇವರನೆಂದರೆ, ಮೈದುನ ಅಥವಾ ಬಾವನೇ ಆಗಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ; ದ್ವಿತೀಯ ವರನೇ ದೇವರ.' ಎಂದು ಗ್ರಹಿಸಿದಾಗ ಭಾವನೆ ಅತಿಸ್ಪಷ್ಟವಾದೀತು.

ದೇವರಂ ಕಸ್ಮಾತ್ ದ್ವಿತೀಯೋ ವರ ಉಚ್ಯತೇ ॥ – (ನಿರುಕ್ತ :- ೩.೧೫)

ಯಾವನು ವಿಧವೆಯ ದ್ವಿತೀಯ ಪತಿಯಾಗುತ್ತಾನೋ, ಅವನನ್ನೇ '**ದೇವರ**' ನೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಪತಿಯ ತಮ್ಮನಾಗಿರಲಿ, ಅಣ್ಣನಾಗಿರಲಿ, ಇಲ್ಲವೇ ತನ್ನ ವರ್ಣದ ಅಥವಾ ತನ್ನದಕ್ಕಿಂತ ಉತ್ತಮವಾದ ವರ್ಣದ ಯಾವನೇ ಪುರುಷನಾಗಿರಲಿ; ಯಾವನೊಂದಿಗೆ ನಿಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಳೋ ಅವನಿಗೇ ದೇವರನೆಂಬ ಹೆಸರು.

"(ನಾರಿ!) ಓ ಸ್ತ್ರೀ! (ಗತಾಸುಂ ಏತಂ) ಈ ಮೃತನಾದ ಪತಿಯ ಆಸೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, (ಶೇಷೇ ಉಳಿದವರಲ್ಲಿ, (ಜೀವಲೋಕಂ ಅಭಿ) ಜೀವಂತನಾಗಿರುವ ಎರಡನೆಯ ಪತಿಯನ್ನು, (ಉಪೈಹಿ) ಪಡೆದುಕೋ. ಮತ್ತು, (ಉದೀರ್ಷ್ವ) ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಆಲೋಚಿಸು ಮತ್ತು ನಿರ್ಧರಿಸು. (ಹಸ್ತಗ್ರಾಭಸ್ಯ ದಧಿಷೋಃ). ವಿಧವೆಯಾದ ನಿನ್ನ ಕೈಯನ್ನು ಮತ್ತೆ ಹಿಡಿಯುವ ನಿಯುಕ್ತನಾದ ಪತಿಯ ಸಲುವಾಗಿ ನಿಯೋಗವಾಗುವುದಾದರೆ, (ಜನಿತ್ವಂ ಇದಂ) ಹುಟ್ಟಿದ ಈ ಸಂತತಿಯು, (ಪತ್ಯುಃ) ಅದೇ ನಿಯುಕ್ತ ಪತಿಯದಾಗುವುದು. ಮತ್ತು ನೀನು ನಿನಗಾಗಿ ನಿಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವೆಯಾದರೆ ಈ ಸಂತತಿ, (ತವ) ನಿನ್ನದಾಗುವುದು, (ಅಭಿ ಸಂ ಬಭೂಥ) ಹೀಗೆ ನಿಶ್ಚಯಯುಕ್ತಳಾಗು. ಮತ್ತು ನಿಯುಕ್ತ ಪುರುಷನೂ ಕೂಡ ಇದೇ ನಿಯಮವನ್ನು ಪಾಲಿಸಲಿ".

ಅದೇವೃಘ್ನ್ಯ ಪತಿಘ್ನೀ ಹೈಧಿ ಶಿವಾ ಪಶುಭ್ಯಃ ಸುಯಮಾ ಸುವರ್ಚಾಃ।

ಪ್ರಜಾವತೀ ವೀರಸೂರ್ದೇವೃಕಾಮಾ ಸ್ಯೋನೇಮಮಗ್ನಿಂ ಗಾರ್ಹಪತ್ಯಂ ಸಪರ್ಯ ॥ (ಅಥರ್ವ : ೧೪. ೨. ೧೦)

(ಅಪತಿಘ್ನಿ, ಅದೇವೃಘ್ನಿ) ಪತಿಗೂ, ದೇವರನಿಗೂ ದುಃಖವೀಯದ ನಾರಿ! ನೀನು, (ಇಹ) ಈ ಗೃಹಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ, (ಪಶುಭ್ಯಃ) ಪಶುಗಳಿಗೂ, (ಶಿವಾ) ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಮಾಡುವವಳೂ, (ಸುಯಮಾ) ಒಳ್ಳೆಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಧರ್ಮ ನಿಯಮಾನುಸಾರ ನಡೆಯುವವಳೂ, (ಸುವರ್ಚಾಃ) ಸುರೂಪವನ್ನೂ, ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನೂ ಹೊಂದಿರುವವಳೂ, (ಪ್ರಜಾವತೀ) ಉತ್ತಮ ಪುತ್ರ ಪೌತ್ರರೇ ಮೊದಲಾದವರಿಂದ ಕೂಡಿರುವವಳೂ, (ವೀರಸೂಃ) ಶೂರ - ವೀರರಾದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೆರುವವಳೂ, (ದೇವೃ - ಕಾಮಾ) ಮೈದುನನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವವಳೂ,* (ಸ್ಯೋನಾ) ಸುಖಪ್ರದೆಯೂ ಆಗಿ, (ಏಧಿ) ಆಗಮಿಸು; ಉನ್ನತಿಯನ್ನು ಗಳಿಸು. (ಇಮಂ ಗಾರ್ಹಪತ್ಯಂ) ಗೃಹಕ್ಕೆ ಪಾಲನೆಯನ್ನು ಅಥವಾ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಕೊಡುವ ಈ (ಅಗ್ನಿಂ ಸಪರ್ಯ) ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡುತ್ತಿರು.

ತಾಮನೇನ ವಿಧಾನೇನ ನಿಜೋ ವಿಂದೇತ ದೇವರಃ ॥ (ಮನು:- ೬. ೬೯)

ಅಕ್ಷತಯೋನಿಯಾದ ಸ್ತ್ರೀಯು ವಿಧವೆಯಾಗಿ ಹೋದರೆ, ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅವಳಿಗಿಂತ ಹಿರಿಯವನಾದ ಪತಿಯ ಸ್ವಂತ ತಮ್ಮನೂ ಕೂಡ ಅವಳೊಂದಿಗೆ ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಓರ್ವನಾರಿ ಅಥವಾ ಒಬ್ಬ ಪುರುಷನು ಎಷ್ಟು ನಿಯೋಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು?

ಉತ್ತರ :- "ಇಮಾಂ ತ್ವಮಿಂದ್ರಮೀಢ್ವಃ" - ಎಂಬ ಪೂರ್ವೋಕ್ತ ಮಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಜನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆಯುವವರಿಗೆ ಸ್ತ್ರೀಯು ಹೇಗೆ ನಿಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದೆಂದು ಹೇಳಿದೆಯೋ, ಪುರುಷನೂ ಕೂಡ ಹಾಗೆಯೇ ಹತ್ತು ಜನ ಮಕ್ಕಳಾಗುವವರೆಗೆ ನಿಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ದೇವರಾದ್ವಾ ಸಪಿಂಡಾದ್ವಾ ಸ್ತ್ರಿಯಾ ಸಮ್ಯಕ್ ನಿಯುಕ್ತಯಾ।

ಪ್ರಜೇಪ್ಸಿತಾಧಿಗಂತವ್ಯಾ ಸಂತಾನಸ್ಯ ಪರಿಕ್ಷಯೇ ॥ (ಮನು:- ೯. ೫೯)

ಜ್ಯೇಷ್ಠೋ ಯವೀಯಸೋ ಭಾರ್ಯಾಂ ಯವೀಯಾನ್ವಾಗ್ರಜಸ್ತ್ರಿಯಮ್।

ಪತಿತೌ ಭವತೋ ಗತ್ವಾ ನಿಯುಕ್ತಾವಪ್ಯನಾಪದಿ ॥ (ಮನು:- ೯. ೫೮)

ಔರಸಃ ಕ್ಷೇತ್ರಜಶ್ಚೈವ ॥ (ಮನು:- ೯.೧೫೯)

(ಸಪಿಂಡ) ಎಂದರೆ, ಪತಿಯ ಆರು ಪೀಳಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ, ಪತಿಯ ತಮ್ಮನ ಅಥವಾ ಅಣ್ಣನ, ಇಲ್ಲವೇ ಯಾವನಾದರೂ ಸವರ್ಣೀಯನಾದ, ಇಲ್ಲವೇ ತನ್ನದಕ್ಕಿಂತ ಉತ್ತಮ ವರ್ಣಸ್ಥನಾದ ಪುರುಷನೊಂದಿಗೆ, ವಿಧವಾ ಸ್ತ್ರೀಯ ನಿಯೋಗ ಆಗಬೇಕು. ಆದರೆ, **ಆ ವಿಧುರನಾದ ಪುರುಷನು ಮತ್ತು ವಿಧವೆಯಾದ ಸ್ತ್ರೀಯು ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿಯ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ನಿಯೋಗವಾಗುವುದು**

* 'ದೈವೃಕಾಮಾ' ಎಂಬ ಶಬ್ದ, ಸತ್ಯಕಾಮ, ಧರ್ಮಕಾಮ, ಜಯಕಾಮ, ಮುಕ್ತಿಕಾಮ - ಎಂಬ ಶಬ್ದಗಳಂತೆ 'ಮೈದುನನನ್ನು ವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದ ನೋಡುವವಳು' - ಎಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಉಚಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ, ಮತ್ತು ಯಾವಾಗ ಕುಲವೇ ನಾಶವಾಗುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೋ, ಆಗಮಾತ್ರ ನಿಯೋಗವಾಗಬೇಕು - ಎಂದು ಮೊದಲಾಗಿ ಮನುವು ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. (೧).

ಆಪತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಎಂದರೆ, **ಮಕ್ಕಳಾಗುವ ನಂಬಿಕೆಯೇ ಉಳಿಯದಿದ್ದಾಗ, ಅಣ್ಣನ ಪತ್ನಿಯೊಡನೆ, ತಮ್ಮನ, ಹಾಗೂ ತಮ್ಮನ ಪತ್ನಿಯೊಂದಿಗೆ ಅಣ್ಣನ ನಿಯೋಗವಾಗಿ, ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿಯಾದ ಮೇಲೆಯೂ ಕೂಡ, ಪುನಃ ಆ ನಿಯುಕ್ತರು ಪರಸ್ಪರ ಸಮಾಗಮ ಮಾಡಿದರೆ ಪತಿತರಾಗಿ ಹೋಗುವರು**. ಎಂದರೆ, ಎರಡನೆಯ ಮಗುವಿನ ಗರ್ಭವು ಸ್ಥಿತವಾಗುವವರೆಗೆ ಒಂದು ನಿಯೋಗದ ಅವಧಿಯಿರುತ್ತದೆ. ಅನಂತರ ಸಮಾಗಮ ಮಾಡಬಾರದು. ಮತ್ತು ಇಬ್ಬರ ಸಲುವಾಗಿಯೂ ನಿಯೋಗವಾಗಿದ್ದರೆ, ನಾಲ್ಕನೆಯ ಗರ್ಭವು ಸ್ಥಿತವಾಗುವವರೆಗೆ, ಎಂದರೆ, ಪೂರ್ವೋಕ್ತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಮಕ್ಕಳು ಜನಿಸುವವರೆಗೆ ಆಗಬಹುದು, ಆಮೇಲೆ ಅದು ವಿಷಯಾಸಕ್ತಿಯೆಂದು ಎಣಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಅವರು ಪತಿತರೆಂದು ಗಣಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ವಿವಾಹಿತ ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷರೂ ಕೂಡ ಹತ್ತನೆಯ ಗರ್ಭಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸಮಾಗಮ ಮಾಡಿದರೆ, ಅವರು ಕಾಮಿಗಳೂ ಮತ್ತು ನಿಂದಿತರೂ ಆಗುತ್ತಾರೆ. ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನೆಂದರೆ, **ವಿವಾಹ ಅಥವಾ ನಿಯೋಗ ಕೇವಲ ಸಂತಾನದ ಸಲುವಾಗಿಯೇ ಮಾಡಲ್ಪಡುತ್ತದೆ; ಪಶುಗಳಂತೆ ಕಾಮಕ್ರೀಡೆಗಾಗಿ ಅಲ್ಲ.** (೨)

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ನಿಯೋಗವು (ಪತಿಯ ಅಥವಾ ಪತ್ನಿಯ) ಮರಣಾನಂತರವೇ ಆಗುತ್ತದೋ ಅಥವಾ ಪತಿಯು ಅಥವಾ ಪತ್ನಿಯು ಜೀವಂತರಾಗಿರುವಾಗಲೂ ಆಗುತ್ತದೋ?

ಉತ್ತರ:- ಜೀವಂತರಾಗಿರುವಾಗಲೂ ಆಗುತ್ತದೆ:-

ಅನ್ಯಮಿಚ್ಛಸ್ವ ಸುಭಗೇ ಪತಿಂ ಮತ್ ॥ (ಋಗ್ವೇದ:- ೧೦.೧೦.೧೦)

ಯಾವಾಗ ಪತಿಯು ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ಮಾಡಲೂ ಅಸಮರ್ಥನಾಗುತ್ತಾನೋ, ಆಗ ತನ್ನ ಪತ್ನಿಗೆ - "ಓ ಸುಭಗೇ! ಸೌಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಬಯಸುವ ನಾರಿ! ನೀನು (ಮತ್) ನನ್ನಿಂದ, (ಅನ್ಯಂ) ಬೇರೆಯವನಾದ, (ಪತಿಂ) ಪತಿಯನ್ನು, (ಇಚ್ಛಸ್ವ) ಬಯಸು. ಏಕೆಂದರೆ, ಈಗ ನನ್ನಿಂದ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿಯ ನಿರೀಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ನೀನು ಮಾಡಲಾಗದು"-ಎಂದು ಅನುಮತಿಯನ್ನು ನೀಡಬೇಕು. (ಆಗ ಸ್ತ್ರೀಯು ವಿಧುರನೊಂದಿಗೆ ನಿಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸಂತಾನೋತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು.) ಆದರೆ, ಆ ಮಹದಾಶಯವನ್ನುಳ್ಳ ಪತಿಯ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ತತ್ಪರಳಾಗಿರಬೇಕು. ಅದೇ ರೀತಿ ಸ್ತ್ರೀಯೂ ಕೂಡ ಯಾವಾಗ ವ್ಯಾಧಿಗಳೇ ಮೊದಲಾದ ದೋಷಗಳಿಂದ ಗ್ರಸ್ತಗಳಾಗಿ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅಸಮರ್ಥಳಾಗುತ್ತಾಳೋ, ಆಗ ತನ್ನ ಪತಿಗೆ- " ಓ ನಾಥ! ತಾವು ನನ್ನಿಂದ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿಯ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ, ಇನ್ನಾವಳಾದರೂ ವಿಧವಾ ಸ್ತ್ರೀಯೊಂದಿಗೆ ನಿಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿರಿ". - ಎಂದು ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು.

ಪಾಂಡು ರಾಜನ ಪತ್ನಿಯರಾದ ಕುಂತೀ ಮತ್ತು ಮಾದ್ರೀ - ಮೊದಲಾದವರು ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದರು. ಮತ್ತು ವ್ಯಾಸರು ಚಿತ್ರಾಂಗದ-ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯರ ಮರಣಾನಂತರ, ತಮ್ಮ ಆ ಸೋದರರ ಪತ್ನಿಯರೊಂದಿಗೆ ನಿಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಅಂಬಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನನ್ನೂ, ಮತ್ತೂ ಅಂಬಾಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಂಡುವನ್ನೂ, ಹಾಗೂ ದಾಸಿಯಲ್ಲಿ ವಿದುರನನ್ನೂ ಉತ್ಪನ್ನಮಾಡಿದರು. ಈ ಮೊದಲಾದ ಇತಿಹಾಸವೂ ಕೂಡ ಈ ಮಾತಿಗೆ ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರೋಷಿತೋ ಧರ್ಮಕಾರ್ಯಾರ್ಥಂ ಪ್ರತೀಕ್ಷ್ಯೋಽಷ್ಟೌ ನರಃ ಸಮಾಃ ।

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಂ ಷಡ್ ಯಶೋರ್ಥಂ ವಾ ಕಾಮಾರ್ಥಂ ತ್ರೀನ್‌ಸ್ತು ವತ್ಸರಾನ್ ॥೧॥ (ಮನು :- ೯.೭೬)

ವಂಧ್ಯಾಷ್ಟಮೇಽಧಿವೇದ್ಯಾಬ್ದೇ ದಶಮೇ ತು ಮೃತಪ್ರಜಾ ।

ಏಕಾದಶೇ ಸ್ತ್ರೀ ಜನನೀ ಸದ್ಯಸ್ತ್ವಪ್ರಿಯವಾದಿನೀ ॥೨॥ (ಮನು:- ೯.೮೧)

ವಿವಾಹಿತ ಸ್ತ್ರೀಯು ಅವಳ ವಿವಾಹಿತ ಪತಿಯು ಧರ್ಮದ ಪ್ರಯೋಜನದಿಂದ ಪರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದರೆ, ಎಂಟುವರ್ಷ; ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಕೀರ್ತಿಗಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದರೆ, ಆರು ವರ್ಷ; ಮತ್ತು ಧನಪ್ರಾಪ್ತಿ ಮೊದಲಾದ ಕಾಮನೆಯಿಂದ ಹೋಗಿದ್ದರೆ, ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ತನಕ (ವಾಪಸಾಗುವ) ದಾರಿ ನೋಡಿದ ನಂತರ, ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿ. ವಿವಾಹಿತ ಪತಿಯು ವಾಪಸು ಬಂದ ನಂತರ, ನಿಯುಕ್ತ ಪತಿಯು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಲಿ. (೧)

ಹೀಗೆಯೇ ಪುರುಷನಿಗಾಗಿಯೂ ನಿಯಮವೇನಿದೆಯೆಂದರೆ-ತನ್ನ (ವಿವಾಹತ ಸ್ತ್ರೀಯು) ಬಂಜೆಯಾದರೆ, (ಎಂದರೆ, ವಿವಾಹವಾಗಿ ಎಂಟು ವರ್ಷಗಳತನಕ ಸ್ತ್ರೀಗೆ ಗರ್ಭಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗದಿದ್ದರೆ), ಎಂಟನೆಯ ; ಸಂತಾನ ಉಂಟಾಗಿ ಅದು ಸತ್ತು ಹೋದರೆ, ಹತ್ತನೆಯ; ಯಾವ - ಯಾವ ಸಂತಾನ ಉಂಟಾಗಿ, ಕೇವಲ ಕನ್ಯೆಗಳೇ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗಿ, ಪುತ್ರನು ಉತ್ಪನ್ನನಾಗದಿದ್ದರೆ, ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ವರ್ಷದ

ತನಕ ; ಮತ್ತು ಅವಳು ಅಪ್ರಿಯಭಾಷಿಣಿಯಾಗಿದ್ದರೆ, ಅವಳನ್ನು ತತ್ಕಾಲ ತ್ಯಾಗಮಾಡಿ; ಬೇರೆ ಸ್ತ್ರೀಯೊಂದಿಗೆ ನಿಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿ. (೨)

ಹಾಗೆಯೇ, ಯಾವ ಪುರುಷನು ಅತ್ಯಂತ ದುಃಖದಾಯಕನಾಗಿರುತ್ತಾನೋ, ಅವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟು, ಬೇರೆ ಪುರುಷನೊಡನೆ ನಿಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ಮಾಡಿ, ಅವಿವಾಹಿತ ಪತಿಯ ದಾಯಭಾಗಿಯನ್ನಾಗಿಯೇ ಸಂತಾನವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸ್ತ್ರೀಗೆ ಉಚಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಈ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಮಾಣ ಮತ್ತು ಯುಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಸ್ವಯಂವರ ವಿವಾಹ ಮತ್ತು ನಿಯೋಗದ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ-ತಮ್ಮ ಕುಲಗಳ ಉನ್ನತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಯಾವ ರೀತಿ "**ಔರಸ**" , ಎಂದರೆ ವಿವಾಹಿತ ಪತಿಯಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನವಾದ ಪುತ್ರನು ತಂದೆಯ ಸಂಪತ್ತಿಗೆ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗುತ್ತಾನೋ, ಅದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ "**ಕ್ಷೇತ್ರಜ**", ಎಂದರೆ, ನಿಯೋಗದ ಮೂಲಕ ಉತ್ಪನ್ನರಾದ ಪುತ್ರರೂ ಕೂಡ ಮೃತಪಿತನ ದಾಯಭಾಗಿಗಳಾಗುತ್ತಾರೆ. (೩)

ಸ್ತ್ರೀಯು ಮತ್ತು ಪುರುಷನು ರಜಸ್ಸನ್ನು ಮತ್ತು ವೀರ್ಯವನ್ನು ಅಮೂಲ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಯಾರೇ ಆಗಲಿ, ಈ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಪರಸ್ತ್ರೀಯ, ವೇಶ್ಯೆಯ ಅಥವಾ ದುಷ್ಟ ಪುರುಷರ ಸಂಗದಲ್ಲಿ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಾದರೆ, ಅವರು ಮಹಾ ಮೂರ್ಖರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ರೈತರು ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರರು ಮೂರ್ಖರಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ತಮ್ಮ ಹೊಲವನ್ನು ಅಥವಾ ತೋಟವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಬೇರೆಯ ಕಡೆ ಬೀಜವನ್ನು ಬಿತ್ತುವುದಿಲ್ಲ. ಸಾಧಾರಣವಾದ ಬೀಜದ ಮತ್ತು ಮೂರ್ಖನ ಸ್ಥಿತಿಯೇ ಹೀಗಿರುವಾಗ ಯಾವನು ಮಾನವ ಶರೀರವೆಂಬ ಸರ್ವೋತ್ತಮ ವೃಕ್ಷದ ಬೀಜವನ್ನು ಕೆಟ್ಟ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತಿ ಹಾಳುಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೋ, ಅವನು ಮಹಾಮೂರ್ಖನೆನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಅದರ ಫಲ ಅವನಿಗೆ ಸಿಕ್ಕುವಿದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು "**ಆತ್ಮಾ ವೈಜಾಯತೇ ಪುತ್ರಃ**" - ಇದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಗ್ರಂಥದ (ಶತಪಥಃ- ೧೪.೬.೪.೨೬) ವಚನವಾಗಿದೆ.

ಅಂಗಾದಂಗಾತ್ಸಂಭವಸಿ ಹೃದಯಾದಧಿ ಜಾಯಸೇ ।

ಆತ್ಮಾಽಸಿ ಪುತ್ರ ಮಾ ಮೃಥಾಃ ಸ ಜೀವ ಶರದಃ ಶತಮ್ ॥

ಇದು ಸಾಮವೇದದ (ಬ್ರಾಹ್ಮಣದ) ವಚನ. ಹೇ ಪುತ್ರ! ನೀನು ಅಂಗ-ಅಂಗದಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನವಾದ ವೀರ್ಯದಿಂದ ಮತ್ತು ಹೃದಯದಿಂದ ಉದ್ಭವಿಸುತ್ತೀಯೆ. ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ನನ್ನ ಆತ್ಮ ನನಗಿಂತ ಮುನ್ನ ಮೃತನಾಗದಿರು; ಆದರೆ-ನೂರು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಜೀವಿಸು.

ಯಾವುದರಿಂದ ಇಂತಹ ಮಹಾತ್ಮರುಗಳ ಮತ್ತು ಮಹಾಶಯರುಗಳ ಶರೀರಗಳು ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುತ್ತದೋ, ಅದನ್ನು ವೇಶ್ಯೆಯರೇ ಮೊದಲಾದ ದುಷ್ಟಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತುವುದು ಅಥವಾ ದುಷ್ಟ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಒಳ್ಳೆಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತಿಸುವುದು ಮಹಾಪಾಪದ ಕಾರ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ– ವಿವಾಹವನ್ನೇಕೆ ಮಾಡಬೇಕು? ಏಕೆಂದರೆ- ಇದರಿಂದ ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷರು ಬಂಧನದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು, ಬಹಳ ಸಂಕೋಚಪಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ದುಃಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ-ಯಾವನ ಪ್ರೀತಿ ಯಾವಳ ಮೇಲೆ ಇರುತ್ತದೋ, ಅವರು ಒಂದಾಗಿರಲಿ; ಯಾವಾಗ ಪ್ರೀತಿ ತೀರಿ ಹೋಗುವುದೋ, ಆಗ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಲಿ.

ಉತ್ತರಃ– ಇದು ಪಶುಪಕ್ಷಿಗಳ ವ್ಯವಹಾರವಾಗಿದೆ; ಮಾನವರದಲ್ಲ . ಮಾನವರಲ್ಲಿ ವಿವಾಹದ ನಿಯಮವಿಲ್ಲದೇ ಹೋದರೆ, ಗೃಹಾಶ್ರಮದ ಒಳ್ಳೆ-ಒಳ್ಳೆಯ ವ್ಯವಹಾರಗಳೆಲ್ಲಾ ನಷ್ಟ-ಭ್ರಷ್ಟವಾಗಿ ಹೋಗುವುವು. ಯಾರೂ ಯಾರದೇ ಸೇವೆಯನ್ನೂ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ವ್ಯಭಿಚಾರ ಹೆಚ್ಚಿ, ಎಲ್ಲರೂ ರೋಗಿಗಳೂ, ನಿರ್ಬಲರೂ ಮತ್ತು ಅಲ್ಪಾಯುಗಳೂ ಆಗಿ, ಬೇಗ ಬೇಗ ಮೃತರಾಗಿ ಹೋಗುವರು. ಯಾರೂ ಯಾರದೇ ಬಗೆಗೆ ಭಯವನ್ನು ಅಥವಾ ಲಜ್ಜೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ವೃದ್ಧಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಯಾರಿಗೂ ಸೇವೆಯನ್ನೂ ಕೂಡ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಈ ರೀತಿ ಕುಲಕ್ಕೆ ಕುಲಗಳೇ ನಾಶವಾಗಿ ಹೋಗುವವು. ಯಾವನೂ ಯಾವನ ಆಸ್ತಿಗೂ ಒಡೆಯ ಅಥವಾ ದಾಯಭಾಗಿಯೂ ಕೂಡ ಆಗಲಾರನು ಮತ್ತು ಯಾವನಿಗೂ, ಯಾವ ಸಂಪತ್ತಿನ ಮೇಲೂ ದೀರ್ಘಕಾಲ ಪರ್ಯಂತ ಸ್ವತ್ವವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಮೊದಲಾದ ದೋಷಗಳ ನಿವಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ವಿವಾಹ ಆಗುವುದೇ ಸರ್ವಥಾ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಗೃಹಸ್ಥನು ಇನ್ನೂ ಸಿಕ್ಕದಿರುವ ವಸ್ತುವಿನ ಇಚ್ಛೆ, ಸಿಕ್ಕಿದುದರ ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಿತವಾದುದರ ವೃದ್ಧಿ, ವರ್ಧಿಸಿದ ಧನದ

ವ್ಯಯವನ್ನು ದೇಶೋಪಕಾರ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ವಿನಿಯೋಗ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇರಬೇಕು. ಸಮಸ್ತ ವಿಧದ, ಎದರೆ-ಪೂರ್ವೋಕ್ತ ರೀತಿಯಿಂದ ತಮ್ಮ ವರ್ಣಾಶ್ರಮದ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನೂ, ಅತ್ಯುತ್ಸಾಹಪೂರ್ವಕವಾಗಿ, ಪ್ರಯತ್ನದೊಂದಿಗೆ, ತನು-ಮನ-ಧನಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಸರ್ವದಾ ಪರಮಾರ್ಥವನ್ನೂ ಸಾಧಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗಬೇಕು. ತನ್ನ ತಾಯಿ, ತಂದೆ, ಮಾವ, ಅತ್ತೆ - ಇವರ ಶುಶ್ರೂಷೆಯನ್ನೂ ಬಹುವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಮಿತ್ರರು ಮತ್ತು ನೆರೆ-ಹೊರೆಯವರು, ರಾಜರು, ವಿದ್ವಾಂಸರು, ವೈದ್ಯರು ಮತ್ತು ಸತ್ಪುರುಷರೊಂದಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಟ್ಟು, ಮತ್ತು ಯಾವ ದುಷ್ಟರೂ, ಅಧರ್ಮಿಗಳೂ ಇದ್ದಾರೋ, ಅವರ ಬಗೆಗೆ ಔದಾಸೀನ್ಯವನ್ನು ತಾಳಬೇಕು; ಅಥವಾ ದ್ರೋಹವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅವರನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಹೋಗಬೇಕು. ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಶಕ್ಯವೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ತಮ್ಮ ಸಂತತಿಯನ್ನು ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸುಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕೊಡುವುದರಲ್ಲಿ-ಕೊಡಿಸುವುದರಲ್ಲಿ, ಧನವೇ ಮೊದಲಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳ ವ್ಯಯವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಅವರನ್ನು ಪೂರ್ಣ ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನಾಗಿಯೂ, ಸುಶಿಕ್ಷಣಯುಕ್ತರನ್ನಾಗಿಯೂ ಮಾಡಬೇಕು. ಮತ್ತು ಧರ್ಮಯುಕ್ತ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ಯಾವುದರಿಂದ ಪರಮಾನಂದವನ್ನು ಸವಿಯಬಹುದೋ, ಆ ಮೋಕ್ಷದ ಉಪಾಯವನ್ನೂ ಕೂಡ ಮಾಡುತ್ತಾ ಹೋಗಬೇಕು. ಮತ್ತು ಈ ಕೆಳಗಿನದರಂತಹ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಬಾರದು:-

ಪತಿತೋಽಪಿ ದ್ವಿಜಃ ಶ್ರೇಷ್ಠೋ ನ ಚ ಶೂದ್ರೋ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಃ ।
ನಿರ್ದುಗ್ಧಾಚಾಪಿ ಗೌಃ ಪೂಜ್ಯಾ ನ ಚ ದುಗ್ಧವತೀ ಖರೀ ॥೧॥
ಅಶ್ವಾಲಂಭಂ ಗವಾಲಂಭಂ ಸಂನ್ಯಾಸಂ ಪಲಪೈತೃಕಮ್ ।
ದೇವರಾಚ್ಚ ಸುತೋತ್ಪತ್ತಿಂ ಕಲೌ ಪಂಚ ವಿವರ್ಜಯೇತ್ ॥೨॥
ನಷ್ಟೇ ಮೃತೇ ಪ್ರವ್ರಜಿತೇ ಕ್ಲೀಬೇ ಚ ಪತಿತೇ ಪತೌ ।
ಪಂಚಸ್ವಾಪತ್ಸು ನಾರೀಣಾಂ ಪತಿರನ್ಯೋ ವಿಧೀಯತೇ ॥೩॥

ಅರ್ಥ:- ಪತಿತನಾಗಿದ್ದರೂ ದ್ವಿಜನು ಶ್ರೇಷ್ಠನು; ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನಾದ ಶೂದ್ರನು ಶ್ರೇಷ್ಠನಲ್ಲ. ಹಾಲನ್ನು ಕೊಡದಿದ್ದರೂ ಗೋವು ಪೂಜ್ಯ; ಹಾಲನ್ನು ಕೊಡುವ ಕತ್ತೆ ಪೂಜ್ಯವಲ್ಲ. (೧)

ಅಶ್ವಮೇಧ, ಗೋಮೇಧ, ಸಂನ್ಯಾಸ, ಮಾಂಸಸಹಿತ ಶ್ರಾದ್ಧ, ದೇವರನಿಂದ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ- ಈ ಐದನ್ನೂ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ವರ್ಜಿಸಬೇಕು. (೨)

ಪತಿ ಕಳೆದು ಹೋದಾಗ, ಸತ್ತಾಗ, ಸಂನ್ಯಾಸಿಯಾದಾಗ, ನಪುಂಸಕನಾದಾಗ ಮತ್ತು ಧರ್ಮಚ್ಯುತನಾದಾಗ, ಈ ಐದು ಆಪತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ನಾರಿಯರಿಗೆ ಬೇರೆಯ ಪತಿಯ ವಿಧಾನವಿದೆ. (೩)

ಇವು ಕಪೋಲಕಲ್ಪಿತ ಪಾರಾಶರಿಯ (೮,೩.೩,೪,೩.೨) ಶ್ಲೋಕಗಳಾಗಿವೆ. ದುಷ್ಟ ಕರ್ಮ ಮಾಡುವ ದ್ವಿಜನನ್ನು ಶ್ರೇಷ್ಠನೆಂದೂ ಮತ್ತು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕರ್ಮ ಮಾಡುವ ಶೂದ್ರನನ್ನು ನೀಚನೆಂದೂ ಒಪ್ಪುವುದಾದರೆ, ಇದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪಕ್ಷಪಾತ, ಅನ್ಯಾಯ, ಇದಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆಯಾದ ಅಧಿಕ ಅಧರ್ಮ ಏನಿರುವುದು? ಹೇಗೆ ಹಾಲನ್ನು ಕೊಡುವ ಅಥವಾ ಕೊಡದಿರುವ ಹಸು ಗೊಲ್ಲರಿಗೆ ಪಾಲನೀಯವಾಗಿರುತ್ತದೋ, ಹಾಗೆ ಕುಂಬಾರರೇ ಮೊದಲಾದವರಿಗೆ ಹೆಣ್ಣು ಕತ್ತೆ ಪಾಲನೀಯವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲವೇನು? ಮತ್ತು ಈ ದೃಷ್ಟಾಂತವೂ ವಿಷಮವೇ ಆಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ-ದ್ವಿಜ ಮತ್ತು ಶೂದ್ರರು ಮಾನವ ಜಾತಿಯವರೇ; ಆದರೆ, ಹಸು ಮತ್ತು ಕತ್ತೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಜಾತಿಯವು. ಹೇಗೆ ಹೇಗೋ ಪಶುಜಾತಿ- ಎಂಬ ದೃಷ್ಟಾಂತದ ಒಂದು ಭಾಗ, ಕೊಟ್ಟಿರುವ ದೃಷ್ಟಾಂತಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡರೂ ಕೂಡ, ಇದರ ಆಶಯ ಅಯುಕ್ತವಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಈ ಶ್ಲೋಕಗಳು ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೆ ಎಂದಿಗೂ ಮಾನನೀಯವಾಗಲಾರವು. (೧)

ಅಶ್ವಾಲಂಭ - ಎಂದರೆ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಕೊಂದು, ಅಥವಾ ಗವಾಲಂಭ - ಎಂದರೆ ಹಸುವನ್ನು ಕೊಂದು ಹೋಮಮಾಡುವುದೇ ವೇದವಿಹಿತವಲ್ಲದಿರುವಾಗಿ, ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಅದರ ನಿಷೇಧಮಾಡುವುದು ಎಂತಹ ಮೌಢ್ಯ? ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಈ ನೀಚಕರ್ಮದ ನಿಷೇಧವನ್ನು ಒಪ್ಪುವುದಾದರೆ, ತ್ರೇತಾ-ಮೊದಲಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ವಿಧಿ ಸಿದ್ಧವಾಗುವುದು. ಇದರಲ್ಲಿ ದೋಷವೆಂದರೆ-ಇಂತಹ ದುಷ್ಟಕರ್ಮ ಶ್ರೇಷ್ಠವೆಂದು ಭಾವಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಯುಗದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವುದು ಸರ್ವಥಾ ಅಸಂಭವವಾಗಿದೆ. ಮತ್ತು ವೇದಗಳೇ ಮೊದಲಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸಂನ್ಯಾಸದ ವಿಧಿಯಿದೆ; ಅದನ್ನು ನಿಷೇಧಮಾಡುವುದು ಪ್ರಮಾಣರಹಿತವಾಗಿದೆ. ಮಾಂಸದ ನಿಷೇಧವೇ ಇರುವಾಗ ಸದಾಕಾಲಕ್ಕೂ ನಿಷೇಧವೇ ಸರಿ. ದೇವರ (ಮೈದುನ)ನಿಂದ ಸಂತೋತ್ಪತ್ತಿ ಮಾಡುವುದನ್ನು ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುವಾಗ, ಈ ಶ್ಲೋಕ ಕರ್ತೃವು ಕೂಗುತ್ತಾನೆಯಾದರೂ ಏತಕ್ಕೆ? (೨)

(ನಷ್ಟ) ಎಂದರೆ ಪತಿಯು ಯಾವುದೋ ದೇಶ-ದೇಶಾಂತರಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಹೋಗಿದ್ದು, ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯಳು ನಿಯೋಗಮಾಡಿಕೊಂಡು,

ಅದೇ ಸಮಯಕ್ಕೆ ವಿವಾಹಿತ ಪತಿಯು ಬಂದು ಬಿಟ್ಟರೆ, ಅವಳು ಯಾರ ಪತ್ನಿಯಾಗಬೇಕು? ಯಾವನಾದರೂ, 'ವಿವಾಹಿತ ಪತಿಯವಳು'-ಎಂದು ಹೇಳುವನಾದರೆ, ನಾವು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡೆವು. ಆದರೆ-ಇಂತಹ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಪಾರಾಶರಿಯಲ್ಲಿಯಂತೂ ಬರೆದಿಲ್ಲ. ಸ್ತ್ರೀಯ ಆಪತ್ಕಾಲಗಳು ಐದೇ ಇವೆ ಏನು? (ಪತಿ) ರೋಗಿಯಾಗಿರುವುದು, ಅಥವಾ ಜಗಳವಾಗಿರುವುದು - ಈ ಮೊದಲಾದ ಆಪತ್ಕಾಲಗಳು ಐದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅಧಿಕವಾಗಿವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಬಗೆಯ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಅಂಗೀಕರಿಸಬಾರದು. (೩)

ಪ್ರಶ್ನೆ:- ಏನು ಸ್ವಾಮೀ! ನೀವು ಪರಾಶರ ಮುನಿಯ ವಚನವನ್ನೂ ಕೂಡ ಅಂಗೀಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲವೇ?

ಉತ್ತರ:- ಯಾರದೇ ವಚನವಾದರೂ ಆಗಲಿ; ಆದರೆ, ವೇದವಿರುದ್ಧವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಒಪ್ಪುವದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಇದು ಪರಾಶರನ ವಚನವೂ ಅಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ, "ಬ್ರಹ್ಮೋವಾಚ ವಶಿಷ್ಠ ಉವಾಚ, ರಾಮ ಉವಾಚ, ಶಿವ ಉವಾಚ, ವಿಷ್ಣು ರುವಾಚ, ದೇವ್ಯುವಾಚ "- ಎಂದು ಮೊದಲಾಗಿ ಶ್ರೇಷ್ಠರಾದವರ ಹೆಸರನ್ನು ಬರೆದು, ಸರ್ವರಿಗೂ ಮಾನ್ಯನಾಗಿರುವವನ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಈ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಸಮಸ್ತಜಗತ್ತೂ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲಿ ಹಾಗು ನಮಗೆ ಸಂಪಾದನೆಯೂ ಪುಷ್ಕಳವಾಗಿ ಆಗಲಿ-ಎಂದು, ಸ್ವಾರ್ಥಿಗಳು ಗ್ರಂಥರಚನೆ ಮಾಡಿಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಇದೇ ಕಾರಣದಿಂದ ಅನರ್ಥ ಆಖ್ಯಾನಯುಕ್ತವಾದ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸ್ವಲ್ಪ-ಸ್ವಲ್ಪ ಪ್ರಕ್ಷಿಪ್ತವಾದ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನುಳಿದು, ಮನುಸ್ಮೃತಿ ಮಾತ್ರ ವೇದಾನುಕೂಲವಾಗಿದೆ; ಬೇರೆ ಯಾವ ಸ್ಮೃತಿಯೂ (ವೇದಾನುಕೂಲ) ಆಗಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆಯೇ ಬೇರೆ ಕೃತ್ರಿಮ ಗ್ರಂಥಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನೂ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಿರಿ.

ಪ್ರಶ್ನೆ:- ಗೃಹಾಶ್ರಮವು ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಚಿಕ್ಕದೋ ಅಥವಾ ದೊಡ್ಡದೋ?

ಉತ್ತರ:- ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯ ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ದೊಡ್ಡವೇ. ಆದರೆ:-

ಯಥಾ ನದೀನದಾಃ ಸರ್ವೇ ಸಾಗರೇ ಯಾಂತಿ ಸಂಸ್ಥಿತಿಮ್ ।
ತಥೈವಾಶ್ರಮಿಣಃ ಸರ್ವೇ ಗೃಹಸ್ಥೇ ಯಾಂತಿ ಸಂಸ್ಥಿತಿಮ್ ॥೧॥ (ಮನು:- ೬. ೯೦)

ಯಥಾ ವಾಯುಂ ಸಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ವರ್ತಂತೇ ಸರ್ವಜಂತವಃ ।
ತಥಾ ಗೃಹಸ್ಥ ಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ವರ್ತಂತೇ ಸರ್ವ ಆಶ್ರಮಾಃ ॥೨॥ (ಮನು:- ೩.೭೭)

ಯಸ್ಮಾತ್ತ್ರಯೋಽಪ್ಯಾಶ್ರಮಿಣೋ ದಾನೇನಾನ್ನೇನ ಚಾನ್ವಹಮ್ ।
ಗೃಹಸ್ಥೇನೈವ ಧಾರ್ಯಂತೇ ತಸ್ಮಾಜ್ಜ್ಯೇಷ್ಠಾಶ್ರಮೋ ಗೃಹೀ ॥೩॥ (ಮನು :- ೩. ೭೮)

ಸ ಸಂಧಾರ್ಯಃ ಪ್ರಯತ್ನೇನ ಸ್ವರ್ಗಮಕ್ಷಯಮಿಚ್ಛತಾ ।
ಸುಖಂ ಚೇಹೇಚ್ಛತಾ ನಿತ್ಯಂ ಯೋಽಧಾರ್ಯೋ ದುರ್ಬಲೇಂದ್ರಿಯೈಃ ॥೪॥ (ಮನು:- ೩.೭೯)

ಹೇಗೆ ನದಿಗಳೂ ಮತ್ತು ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ನದಗಳೂ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಮುಟ್ಟುವವರೆಗೆ ಹರಿಯುತ್ತಾ ಇದ್ದು ಆ ಮೇಲೆ ಸ್ಥಿರವಾಗುತ್ತವೋ, ಹಾಗೆ ಗೃಹಸ್ಥನ ಆಶ್ರಯದಿಂದಲೇ ಎಲ್ಲ ಆಶ್ರಮಗಳೂ ಸ್ಥಿರವಾಗುತ್ತವೆ. ಈ ಆಶ್ರಮವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಯಾವುದೇ ಆಶ್ರಮದ ಯಾವ ವ್ಯವಹಾರವೂ ಸಿದ್ಧಿಸುವುದಿಲ್ಲ . (೧)

ಹೇಗೆ ವಾಯುವಿನ ಆಶ್ರಯದಿಂದ ಸರ್ವ ಜೀವರ ಇರುವೂ ಸಿದ್ಧಿಸುತ್ತದೋ ಹಾಗೆಯೇ ಗೃಹಸ್ಥನ ಆಶ್ರಯದಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ, ವಾನಪ್ರಸ್ಥ ಮತ್ತು ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳ, ಎಂದರೆ ಎಲ್ಲ ಆಶ್ರಮಗಳ ನಿರ್ವಾಹವೂ ಆಗುತ್ತದೆ. (೨)

ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ, ವಾನಪ್ರಸ್ಥ ಮತ್ತು ಸಂನ್ಯಾಸೀ-ಈ ಮೂವರ ಆಶ್ರಮಗಳನ್ನೂ ದಾನ ಮತ್ತು ಅನ್ನ ಮೊದಲಾದುವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಪ್ರತಿ ದಿನವೂ ಗೃಹಸ್ಥನೇ ಪರಿಪೋಷಿಸುತ್ತಾನೆ; ಆದಕಾರಣ ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮವು ಜ್ಯೇಷ್ಠಾಶ್ರಮವಾಗಿದೆ. ಎಂದರೆ-ಸಮಸ್ತ ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಭಾರವಾಹಕವೆನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. (೩)

ಆದುದರಿಂದ ಯಾವನು ಮೋಕ್ಷದ ಮತ್ತು ಪ್ರಪಂಚದ ಸುಖದ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾನೋ, ಅವನು, ಯಾವುದು ದುರ್ಬಲೇಂದ್ರಿಯರಿಂದ, ಎಂದರೆ-ಅಂಜುಬುರುಕರೂ ಮತ್ತು ನಿರ್ಬಲರೂ ಆದ ಪುರುಷರಿಂದ ನಿರ್ವಹಿಸಲ್ಪಡಲು ಶಕ್ಯವಲ್ಲವೋ, ಆ ಗೃಹಾಶ್ರಮವನ್ನು, ಪ್ರಯತ್ನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ, ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯಿಂದ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕು. (೪)

ಆದುದರಿಂದ, ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಏನೇನು ವ್ಯವಹಾರವಿದೆಯೋ, ಅದರ ಆಧಾರ ಗೃಹಾಶ್ರಮವಾಗಿದೆ. ಈ ಗೃಹಾಶ್ರಮವು ಇರದಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿಯಾಗದಿರುವುದರಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ, ವಾನಪ್ರಸ್ಥ ಮತ್ತು ಸಂನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮಗಳು ಎಲ್ಲಿಂದ ಬರಲು ಸಾಧ್ಯವಿತ್ತು? ಯಾವನು ಗೃಹಾಶ್ರಮದ ನಿಂದೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೋ, ಅವನೇ ನಿಂದನೀಯನು ಮತ್ತು ಯಾವನು ಪ್ರಶಂಸೆಮಾಡುತ್ತಾನೋ, ಅವನೇ ಪ್ರಶಂಸನೀಯ. ಆದರೆ, ಯಾವಾಗ ಸ್ತ್ರೀ ಮತ್ತು ಪುರುಷ-ಈ ಇಬ್ಬರೂ ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರಸನ್ನರೂ, ವಿದ್ವಾಂಸರೂ, ಪುರುಷಾರ್ಥಿಗಳೂ ಮತ್ತು ಸಮಸ್ತ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನೂ ಬಲ್ಲವರೂ ಆಗಿರುತ್ತಾರೋ, ಆಗಲೇ ಗೃಹಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸುಖ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ, ಗೃಹಾಶ್ರಮದ ಸುಖದ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ಮತ್ತು ಮೊದಲು ಹೇಳಿರುವ ಸ್ವಯಂವರ ವಿವಾಹವಾಗಿದೆ.

ಹೀಗೆ ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಸಮಾವರ್ತನ, ವಿವಾಹ ಮತ್ತು ಗೃಹಾಶ್ರಮದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಬರೆದೆವು. ಇಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದಕ್ಕೆ ವಾನಪ್ರಸ್ಥ ಮತ್ತು ಸಂನ್ಯಾಸದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲ್ಪಡುವುದು.

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ದಯಾನಂದಸರಸ್ವತೀ ಸ್ವಾಮಿಕೃತೇ ಸತ್ಯಾರ್ಥಪ್ರಕಾಶೇ

ಸುಭಾಷಾವಿಭೂಷಿತೇ ಸಮಾವರ್ತನವಿವಾಹಗೃಹಾಶ್ರಮವಿಷಯೇ

ಚತುರ್ಥಃ ಸಮುಲ್ಲಾಸಃ ಸಂಪೂರ್ಣಃ

ಅಥ ಪಂಚಮ ಸಮುಲ್ಲಾಸಃ

ಅಥ ವಾನಪ್ರಸ್ಥಸಂನ್ಯಾಸವಿಧಿಂ

ವಕ್ಷ್ಯಾಮಃ

ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಾಶ್ರಮಂ ಸಮಾಪ್ಯ ಗೃಹೀ ಭವೇತ್, ಗೃಹೀ ಭೂತ್ವಾವನೀ ಭವೇತ್, ವನೀ ಭೂತ್ವಾ ಪ್ರವ್ರಜೇತ್ ॥

(ಶತಪಥ :- ಕಾಂಡ - ೧೪)

ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಾಶ್ರಮವನ್ನು ಸಮಾಪ್ತಮಾಡಿ, ಗೃಹಸ್ಥರಾಗಿ, ವಾನಪ್ರಸ್ಥಿಗಳಾಗಿ, ಮತ್ತು ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳಾಗುವುದು ಮಾನವರಿಗೆ ಉಚಿತವಾಗಿದೆ. ಎಂದರೆ, ಇದು ಕ್ರಮಾನುಸಾರ ಆಶ್ರಮದ ವಿಧಾನವಾಗಿದೆ.

ಏವಂ ಗೃಹಾಶ್ರಮೇ ಸ್ಥಿತ್ವಾ ವಿಧಿವತ್ ಸ್ನಾತಕೋ ದ್ವಿಜಃ ।
ವನೇ ವಸೇತ್ತು ನಿಯತೋ ಯಥಾವದ್ವಿಜಿತೇಂದ್ರಿಯಃ ॥೧॥ (ಮನು:- ೬.೧.)

ಗೃಹಸ್ಥಸ್ತು ಯದಾ ಪಶ್ಯೇದ್ವಲೀಪಲಿತಮಾತ್ಮನಃ ।
ಅಪತ್ಯಸ್ಯೈವ ಚಾಪತ್ಯಂ ತದಾರಣ್ಯಂ ಸಮಾಶ್ರಯೇತ್ ॥೨॥ (ಮನು:- ೬.೨.)

ಸಂತ್ಯಜ್ಯ ಗ್ರಾಮ್ಯಮಾಹಾರಂ ಸರ್ವಂ ಚೈವ ಪರಿಚ್ಛದಮ್ ।
ಪುತ್ರೇಷು ಭಾರ್ಯಾಂ ನಿಃಕ್ಷಿಪ್ಯ ವನಂ ಗಚ್ಛೇತ್ಸಹೈವ ವಾ ॥೩॥ (ಮನು:- ೬.೩.)

ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರಂ ಸಮಾದಾಯ ಗೃಹ್ಯಂ ಚಾಗ್ನಿಪರಿಚ್ಛದಮ್ ।
ಗ್ರಾಮಾದರಣ್ಯಂ ನಿಃಸೃತ್ಯ ನಿವಸೇನ್ನಿಯತೇಂದ್ರಿಯಃ ॥೪॥ (ಮನು:- ೬.೪.)

ಮುನ್ಯನ್ನೈರ್ವಿವಿಧೈರ್ಮೇಧ್ಯೈಃ ಶಾಕಮೂಲಫಲೇನ ವಾ ।
ಏತಾನೇವ ಮಹಾಯಜ್ಞಾನ್ನಿರ್ವಪೇದ್ವಿಧಿಪೂರ್ವಕಮ್ ॥೫॥ (ಮನು:- ೬.೫.)

ಈ ರೀತಿ ಸ್ನಾತಕನಾಗಿ, ಎಂದರೆ - ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಗೃಹಾಶ್ರಮವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ದ್ವಿಜನು, ಎಂದರೆ- ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು, ಕ್ಷತ್ರಿಯನು ಮತ್ತು ವೈಶ್ಯನು, ಗೃಹಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ನೆಲಸಿ. ನಿಶ್ಚಿತಾತ್ಮನಾಗಿ ಮತ್ತು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಿ, ವನದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಬೇಕು. (೧)

ಆದರೆ, ಯಾವಾಗ ತಲೆಗೂದಲು ನೆರೆಯುವುದೋ, ಮತ್ತು ಚರ್ಮ ಸುಕ್ಕಲಾಗುವುದೋ ಮತ್ತು ಮಗನಿಗೂ ಮಗನು ಹುಟ್ಟುವನೋ, ಆಗ ಗೃಹಸ್ಥನು ವನಕ್ಕೆಹೋಗಿ ವಾಸಿಸಬೇಕು. (೨)

ಗ್ರಾಮದ ಸಮಸ್ತ ಆಹಾರಗಳನ್ನೂ ಮತ್ತು ವಸ್ತ್ರಗಳೇ ಮೊದಲಾದ ಸರ್ವ ಉತ್ತಮೋತ್ತಮ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು , ಪುತ್ರರ ಹತ್ತಿರ ಪತ್ನಿಯನ್ನಿರಿಸಿ, ಅಥವಾ ತನ್ನೊಂದಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ವನದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಬೇಕು. (೩)

ಸಾಂಗೋಪಾಂಗವಾಗಿ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರದ ಸಾಮಾಗ್ರಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಗ್ರಾಮದಿಂದ ಹೊರಟು,ದೃಢೇಂದ್ರಿಯನಾಗಿ ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ವಾಸಮಾಡಬೇಕು. (೪)

ನಾನಾ ಬಗೆಯ ಸಾಮೆ - ಮೊದಲಾದ ಆಹಾರ ವಸ್ತುಗಳಿಂದಲೂ, ಸೊಗಸೂ ಸತ್ವಯುಕ್ತವೂ ಆದ ಶಾಕ, ಮೂಲ, ಫಲ, ಪುಷ್ಪ, ಕಂದಗಳೇ - ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದಲೂ, ಪೂರ್ವೋಕ್ತ ಪಂಚಮಹಾಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಅದರಿಂದಲೇ

ಅತಿಥಿಸೇವೆಯನ್ನೂ ಮತ್ತು ತನ್ನ ನಿರ್ವಾಹವನ್ನೂ ಕೂಡ ಮಾಡಬೇಕು. (೫)

ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯೇ ನಿತ್ಯಯುಕ್ತಃ ಸ್ಯಾತ್ ದಾಂತೋ ಮೈತ್ರಃ ಸಮಾಹಿತಃ ।

ದಾತಾ ನಿತ್ಯಮನಾದಾತಾ ಸರ್ವಭೂತಾನುಕಂಪಕಃ ॥೧॥ (ಮನು:- ೬.೮)

ಅಪ್ರಯತ್ನಃ ಸುಖಾರ್ಥೇಷು ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಧರಾಶಯಃ ।

ಶರಣೇಷ್ವ ಮಮಶ್ಚೈವ ವೃಕ್ಷಮೂಲನಿಕೇತನಃ ॥೨॥ (ಮನು:- ೬.೨೬)

ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ, ಎಂದರೆ ಓದುವುದರಲ್ಲಿ- ಓದಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯಯುಕ್ತಯೂ, ಜಿತಾತ್ಮನೂ, ಸರ್ವಮಿತ್ರನೂ, ಇಂದ್ರಿಯದಮನಶೀಲನೂ, ವಿದ್ಯೆ- ಮೊದಲಾದುದರ ದಾನಕರ್ತೃವೂ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲರ ಮೇಲೆಯೂ ದಯಾಳುವೂ ಆಗಿದ್ದು, ಯಾರಿಂದಲೂ ಯಾವ ಪದಾರ್ಥವನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ, ಈ ರೀತಿ ಸದಾ ವರ್ತಿಸಬೇಕು. (೧)

ಶರೀರದ ಸುಖಕ್ಕಾಗಿ ಅತಿಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬಾರದು; ಆದರೆ- ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಾಗಿರಬೇಕು. ಎಂದರೆ- ತನ್ನ ಪತ್ನಿ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಕೂಡ, ಅವಳೊಂದಿಗೆ ವಿಷಯಭೋಗವಾವುದನ್ನೂ ಮಾಡಬಾರದು. ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಮಲಗಬೇಕು. ತನ್ನ ಆಶ್ರಿತರಾದವರಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಮಮತ್ವವಿಡಬಾರದು. ವೃಕ್ಷದ ಕೆಳಗೆ ನೆಲಸಬೇಕು. (೨)

ತಪಃ ಶ್ರದ್ಧೇ ಯೇ ಹ್ಯುಪವಸಂತ್ಯರಣ್ಯೇ । ಶಾಂತಾ ವಿದ್ವಾಂಸೋ ಭೈಕ್ಷಚರ್ಯಾಂ ಚರಂತಃ ॥

ಸೂರ್ಯದ್ವಾರೇಣ ತೇ ವಿರಾಜಃ ಪ್ರಯಾಂತಿ । ಯತ್ರಾಮೃತಃ ಸ ಪುರಷೋ ಹ್ಯವ್ಯಯಾತ್ಮಾ ॥

(ಮುಂಡಕ :- ೧.೨.೧೧)

ಶಾಂತರಾಗಿರುವ ಯಾವ ವಿದ್ವಾಂಸರುಗಳು ವನದಲ್ಲಿ ತಪಸ್ಸು, ಧರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡುತ್ತಾ, ಮತ್ತು ಸತ್ಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಟ್ಟು ಭಿಕ್ಷಾಚರಣ ಮಾಡುತ್ತಾ ವಾಸಿಸುತ್ತಾರೋ, ಅವರು, ಎಲ್ಲಿ ನಾಶರಹಿತನೂ, ಪೂರ್ಣಪುರುಷನೂ, ಹಾನಿ-ಲಾಭರಹಿತನೂ ಆದ ಪರಮಾತ್ಮನಿದ್ದಾನೋ, ಅಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಲರಾಗಿ, ಪ್ರಾಣದ ಮೂಲಕ ಹೊರಟು, ಆ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸಿಕೊಂಡು, ಆನಂದಿತರಾಗಿ ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಾರೆ. (೧)

ಅಭ್ಯಾದಧಾಮಿ ಸಮಿಧಮಗ್ನೇ ವ್ರತಪತೇ ತ್ವಯಿ ।

ವ್ರತಂ ಚ ಶ್ರದ್ಧಾಂ ಚೋಪೈಮೀಂಧೇ ತ್ವಾ ದೀಕ್ಷಿತೋ ಅಹಮ್ ॥ (ಯಜುರ್ವೇದ :- ೨೦. ೨೪)

"ನಾನು ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಮಮಾಡಿ, ದೀಕ್ಷಿತನಾಗಿ, ವ್ರತವನ್ನು , ಸತ್ಯಾಚರಣವನ್ನು ಮತ್ತು ಶ್ರದ್ಧೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳುವೆ" - ಎಂದು ಇಚ್ಛೆಯಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ವಾನಪ್ರಸ್ಥನಾಗುವುದು ಮಾನವನಿಗೆ ಉಚಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನಾನಾ ವಿಧದ ತಪಶ್ಚರ್ಯೆಯನ್ನೂ, ಸತ್ಸಂಗವನ್ನೂ, ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸವನ್ನೂ, ಉತ್ತಮ ವಿಚಾರದಿಂದ ಜ್ಞಾನವನ್ನೂ ಮತ್ತು ಪವಿತ್ರತೆಯನ್ನೂ ಕೈಗೂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆ ಮೇಲೆ, ಯಾವಾಗ ಸಂನ್ಯಾಸ ಸ್ವೀಕಾರದ ಇಚ್ಛೆ ಬರುವುದೋ, ಆಗ ಪತ್ನಿಯನ್ನು ಪುತ್ರರ ಬಳಿ ಕಳಿಹಿಸಿಬಿಡಬೇಕು; ಮತ್ತೆ ಸಂನ್ಯಾಸವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಇತಿ ಸಂಕ್ಷೇಪೇಣ ವಾನಪ್ರಸ್ಥವಿಧಿಃ

ಅಥ ಸಂನ್ಯಾಸವಿಧಿಃ

ವನೇಷು ಚ ವಿಹೃತ್ಯೈವಂ ತೃತೀಯಂ ಭಾಗಮಾಯುಷಃ ।

ಚತುರ್ಥಮಾಯುಷೋ ಭಾಗಂ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಸಂಗಾನ್ ಪರಿವ್ರಜೇತ್ ॥ (ಮನು:- ೬.೩೩.)

ಈ ರೀತಿ ವನದಲ್ಲಿ ಆಯಸ್ಸಿನ ಮೂರನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ, ಎಂದರೆ - ಐವತ್ತನೆಯ ವರ್ಷದಿಂದ ಎಪ್ಪತ್ತೈದನೆಯ ವರ್ಷದವರೆಗೆ, ವಾಸಪ್ರಸ್ಥನಾಗಿದ್ದು, ಆಯಸ್ಸಿನ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ, ಸಂಗಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಿಟ್ಟು, ಪರಿವ್ರಾಟ್- ಎಂದರೆ, ಸಂನ್ಯಾಸಿಯಾಗಬೇಕು.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಗೃಹಾಶ್ರಮ ಹಾಗು ವಾಸಪ್ರಸ್ಥಾಶ್ರಮ ನಿರ್ವಹಿಸದೆ, ಸಂನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡರೆ, ಆವನಿಗೆ ಪಾಪ ಬರುತ್ತದೋ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೋ?

ಉತ್ತರ : - ಬರುತ್ತದೆ ; ಬಾರದೆಯೂ ಇರುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಈ ಎರಡು ಬಗೆಯ ಮಾತನ್ನು ಏತಕ್ಕೆ ಆಡುತ್ತೀರಿ?

ಉತ್ತರ :.- ಎರಡು ಬಗೆಯದಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ - ಯಾವನು ಬಾಲ್ಯಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ವಿರಕ್ತನಾಗಿದ್ದು, ಆ ಮೇಲೆ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಳ್ಳುವನೋ, ಅವನು ಮಹಾಪಾಪಿ ಮತ್ತು ಯಾವನು ಸಿಕ್ಕಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅವನು ಮಹಾ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮನಾದ ಸತ್ಪುರುಷನು.

ಯದಹರೇವ ವಿರಜೇತ್ತದಹರೇವ ಪ್ರವ್ರಜೇತ್, ವನಾದ್ವಾ ಗೃಹಾದ್ವಾ, ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಾದೇವ ವಾ ಪ್ರವ್ರಜೇತ್ ॥

ಇವು ಜಾಬಾಲ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಗ್ರಂಥದ ವಚನಗಳು. ಯಾವ ದಿನ ವೈರಾಗ್ಯ ಹುಟ್ಟುವುದೋ, ಅದೇ ದಿನ, ಮನೆಯಿಂದ ಅಥವಾ ವನದಿಂದ ಸಂನ್ಯಾಸವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮೊದಲು ಸಂನ್ಯಾಸದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕ್ರಮವನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ಮತ್ತು ಇದರಲ್ಲಿ ವಿಕಲ್ಪವನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಎಂದರೆ - ವಾನಪ್ರಸ್ಥವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ ; ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮದಿಂದಲೇ ಸಂನ್ಯಾಸವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬಹುದು. ಮತ್ತು, ಯಾವನು ಪೂರ್ಣ ವಿದ್ವಾಂಸನೂ, ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನೂ, ವಿಷಯಭೋಗದ ಕಾಮನೆಯಿಲ್ಲದವನೂ, ಪರೋಪಕಾರ ಮಾಡುವ ಇಚ್ಛೆಯುಳ್ಳವನೂ ಆದ ಪುರುಷನಾಗಿದ್ದಾನೋ, ಅವನು ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಾಶ್ರಮದಿಂದಲೇ ಸಂನ್ಯಾಸವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಮತ್ತು ವೇದಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ **ಯತಯಃ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯ ವಿಜಾನತಃ** - ಈ ಮೊದಲಾದ ಪದಗಳಿಂದ ಸಂನ್ಯಾಸದ ವಿಧಾನವಿದೆ. ಆದರೆ -

ನಾವಿರತೋ ದುಶ್ಚರಿತಾನ್ನಾಶಾಂತೋ ನಾಸಮಾಹಿತಃ ।

ನಾಶಾಂತಮಾನಸೋ ವಾಪಿ ಪ್ರಜ್ಞಾನೇನೈನಮಾಪ್ನುಯಾತ್ ॥ (ಕಠೋಪನಿಷತ್ತು :- ೧. ೨೪)

ಯಾವನು ದುರಾಚಾರದಿಂದ ದೂರವಿರುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಯಾವನಿಗೆ ಶಾಂತಿಯಿಲ್ಲವೋ, ಯಾವನ ಆತ್ಮನು ಯೋಗಮಾಡಿದವನಲ್ಲವೋ, ಮತ್ತು ಯಾವನ ಮನಸ್ಸು ಶಾಂತವಾಗಿಲ್ಲವೋ, ಅವನು ಸಂನ್ಯಾಸ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೂ ಕೂಡ ಪ್ರಜ್ಞಾನದಿಂದ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಹೊಂದಲಾರನು. ಆದುದರಿಂದ:-

ಯಚ್ಛೇದ್ವಾಙ್ಮನಸೀ ಪ್ರಾಜ್ಞಸ್ತದ್ಯಚ್ಛೇಜ್ಞಾನ ಆತ್ಮನಿ ।

ಜ್ಞಾನಮಾತ್ಮನಿ ಮಹತಿ ನಿಯಚ್ಛೇತ್ತದ್ಯಚ್ಛೇಚ್ಛಾಂತ ಆತ್ಮನಿ ॥ (ಕಠ :- ೩. ೧೩)

ಬುದ್ಧಿವಂತನಾದ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯು ವಾಣಿಯನ್ನೂ ಮತ್ತು ಮನವನ್ನೂ ಅಧರ್ಮದಿಂದ ತಡೆದಿಟ್ಟು, ಅವನ್ನು ಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ನಿಯೋಜಿಸಬೇಕು. ಮತ್ತು ಆ ಜ್ಞಾನಯುಕ್ತನಾದ ತನ್ನ ಆತ್ಮನನ್ನು ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ನಿಯೋಜಿಸಬೇಕು. ಮತ್ತು ಆ ವಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ಶಾಂತಸ್ವರೂಪನಾದ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸಬೇಕು.

ಪರೀಕ್ಷ್ಯ ಲೋಕಾನ್ ಕರ್ಮಚಿತಾನ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ನಿರ್ವೇದಮಾ ಯಾನ್ನಾಸ್ತ್ಯ ಕೃತಃ ಕೃತೇನ ॥

(ಮುಂಡಕ :- ೨. ೧೨)

ಕ್ಲೃಪ್ತಕೇಶನಖಶ್ಮಶ್ರುಃ ಪಾತ್ರೀ ದಂಡೀ ಕುಸುಂಭವಾನ್ ।

ವಿಚರೇನ್ನಿಯತೋ ನಿತ್ಯಂ ಸರ್ವಭೂತಾನ್ಯಪೀಡಯನ್ ॥ ೪ ॥ * (ಮನು:- ೬. ೫೨)

ಇಂದ್ರಿಯಾಣಾಂ ನಿರೋಧೇನ ರಾಗದ್ವೇಷಕ್ಷಯೇಣ ಚ ।

ಅಹಿಂಸಯಾ ಚ ಭೂತಾನಾಮಮೃತತ್ವಾಯ ಕಲ್ಪತೇ ॥ ೫ ॥ * (ಮನು:- ೬. ೬೦)

ತದ್ವಿಜ್ಞಾನಾರ್ಥಂ ಸ ಗುರುಮೇವಾಭಿ ಗಚ್ಛೇತ್ ಸಮಿತ್ಪಾಣಿಃ ಶ್ರೋತ್ರಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮನಿಷ್ಠಮ್ ॥ (ಮುಂಡಕ :-೨. ೧೨)

ಸಮಸ್ತ ಭೌತಿಕ ಭೋಗಗಳೂ ಕರ್ಮದಿಂದ ಸಂಚಿತವಾದುವು - ಎಂಬುದನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು, ಎಂದರೆ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞನಾದ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯು ವೈರಾಗ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ - ಅಕೃತನಾದ, ಎಂದರೆ ಯಾರಿಂದಲೂ ನಿರ್ಮಿತನಾಗದ ಪರಮಾತ್ಮನು, ಕೃತದಿಂದ, ಎಂದರೆ ಕೇವಲ ಕರ್ಮದಿಂದ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ, ಅರ್ಪಣ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಏನನ್ನಾದರೂ ಕೈಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ವೇದವೇತ್ತನೂ ಹಾಗೂ ಪರಮೇಶ್ವರನನ್ನು ಬಲ್ಲವನೂ ಆದ ಗುರುವಿನ ಹತ್ತಿರ, ವಿಜ್ಞಾನಕ್ಕಾಗಿ ಹೋಗಬೇಕು. ಹೋಗಿ, ಎಲ್ಲ ಸಂದೇಹಗಳ ನಿವೃತ್ತಿಯನ್ನೂ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಆದರೆ, ಕೆಳಗೆ ಹೇಳಿರುವಂತಹವರ ಸಂಗವನ್ನು ಸದಾ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಬೇಕು:-

---

* ಕೂದಲು-ಉಗುರು -ಮೀಸೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯಿಸಿಕೊಂಡವನೂ, ಕಮಂಡಲುವನ್ನುಳ್ಳವನೂ, ದಂಡಧಾರಿಯೂ, ಕಾಷಾಯವಸ್ತ್ರಯುಕ್ತನೂ, ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನೂ ಆಗಿ, ಯಾವದೇ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಪೀಡಿಸದೆ, ಸದಾ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು. (೪) ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ನಿರೋಧದಿಂದಲೂ, ರಾಗದ್ವೇಷಗಳ ವಿನಾಶದಿಂದಲೂ, ಪ್ರಾಣಿಮಾತ್ರರ ಬಗೆಗೆ ಅಹಿಂಸಾಧಾರಣದಿಂದಲೂ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯು ಅಮರತ್ವಕ್ಕೆ ಅರ್ಹನಾಗುತ್ತಾನೆ. (೫) ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಈ ಶ್ಲೋಕಗಳ ಅರ್ಥ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿದೆ.

ಅವಿದ್ಯಾಯಾಮಂತರೇ ವರ್ತಮಾನಾಃ ಸ್ವಯಂ ಧೀರಾಃ ಪಂಡಿತಂಮನ್ಯಮಾನಾಃ ।

ಜಂಘನ್ಯಮಾನಾಃ ಪರಿಯಂತಿ ಮೂಢಾ ಅಂಧೇನೈವ ನೀಯಮಾನಾ ಯಥಾಂಧಾಃ ॥ ೧ ॥

(ಮುಂಡಕ :- ೨. ೮)

ಅವಿದ್ಯಾಯಾಂ ಬಹುಧಾ ವರ್ತಮಾನಾ ವಯಂಕೃತಾರ್ಥ ಇತ್ಯಭಿಮನ್ಯಂತಿ ಬಾಲಾಃ ।

ಯತ್ಕರ್ಮಿಣೋ ನ ಪ್ರವೇದಯಂತಿ ರಾಗಾತ್ ತೇನಾತುರಾಃ ಕ್ಷೀಣಲೋಕಾಶ್ಚ್ಯವಂತೇ ॥ ೨ ॥

(ಮುಂಡಕ :- ೨. ೯)

ಯಾರು ಅವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ರಮಿಸುತ್ತಾ ತಮ್ಮನ್ನು ಧೀರರು ಮತ್ತು ಪಂಡಿತರು ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೋ, ಆ ನೀಚಗತಿಗೆ ಹೋಗುವ ಮೂಢರು, ಅಂಧನ ಹಿಂದೆ ನಡೆಯುವ ಅಂಧರು ದುರ್ಗತಿ ಹೊಂದುವಂತೆ, ದುಃಖಕ್ಕೆ ಈಡಾಗುತ್ತಾರೆ. (೧)

ಬಹು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ರಮಿಸುವ ಯಾವ ಬಾಲ-ಬುದ್ಧಿಗಳಿರುತ್ತಾರೋ, ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವೇ ಕೃತಾರ್ಥರೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೋ, ಅವರು, ಕೇವಲ ಕರ್ಮಕಾಂಡನಿರತರಾದ ಜನರು ರಾಗದಿಂದ ಮುಗ್ಧರಾಗಿ ಯಾವುದನ್ನು ತಿಳಿಯಲೂ-ತಿಳಿಸಲೂ ಶಕ್ತರಾಗುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಅದನ್ನರಿಯದೆ, ಆತುರರಾಗಿ, ಜನನ - ಮರಣವೆಂಬ ದುಃಖದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿರುತ್ತಾರೆ. (೨) ಆದುದರಿಂದ :-

ವೇದಾಂತವಿಜ್ಞಾನಸುನಿಶ್ಚಿತಾರ್ಥಾಃ ಸಂನ್ಯಾಸಯೋಗಾದ್ಯತಯಃ ಶುದ್ಧಸತ್ವಾಃ ।

ತೇ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇಷು ಪರಾಂತಕಾಲೇ ಪರಾಮೃತಾಃ ಪರಿಮುಚ್ಯಂತಿ ಸರ್ವೇ ॥ (ಮುಂಡಕ :- ೨. ೬)

ಯಾರು ವೇದಾಂತದ, ಎಂದರೆ ಪರಮೇಶ್ವರ ಪ್ರತಿಪಾದಕವಾದ ವೇದಮಂತ್ರಗಳ ಅರ್ಥಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಆಚಾರದಲ್ಲಿ ಒಳಿತಾಗಿ ನಿಶ್ಚಿತರೂ, ಸಂನ್ಯಾಸ ಯೋಗದಿಂದ ಶುದ್ಧಾಂತಃಕರಣರೂ ಆದ ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳಾಗಿರುತ್ತಾರೋ, ಅವರು ಮುಕ್ತಿಸುಖವನ್ನು ಗಳಿಸಿ ಭೋಗದ ನಂತರ, ಯಾವಾಗ ಮುಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸುಖದ ಅವಧಿ ಮುಗಿದು ಹೋಗುತ್ತದೋ, ಆಗ ಅಲ್ಲಿಂದ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಮುಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದೆ ದುಃಖದ ನಾಶವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ -

ನ ವೈ ಸಶರೀರಸ್ಯ ಸತಃ ಪ್ರಿಯಾಪ್ರಿಯಯೋರಪಹತಿರಸ್ತ್ಯಶರೀರಮ್ ।

ವಾವ ಸಂತಂ ನ ಪ್ರಿಯಾಪ್ರಿಯೇ ಸ್ಪೃಶತಃ ॥ (ಛಾಂದೋಗ್ಯ:- ೮.೧೨.೧)

ಯಾವನು ದೇಹಧಾರಿಯಾಗಿರುತ್ತಾನೋ, ಅವನು ಸುಖ-ದುಃಖದ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಿಂದ ಎಂದಿಗೂ ಬೇರೆಯಾಗಿರಲಾರನು. ಮತ್ತು ಯಾವ ಶರೀರ ರಹಿತನಾದ ಜೀವಾತ್ಮನು ಮುಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸರ್ವವ್ಯಾಪಕನಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನೊಂದಿಗೆ, ಶುದ್ಧನಾಗಿ ಇರುತ್ತಾನೋ, ಆಗ ಅವನಿಗೆ ಸಾಂಸಾರಿಕ ಸುಖ-ದುಃಖ ಉಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ:-

ಲೋಕೈಷಣಾಯಾಶ್ಚ ವಿತ್ತೈಷಣಾಯಾಶ್ಚ ಪುತ್ರೈಷಣಾಯಾಶ್ಚ ವ್ಯುತ್ಥಾಯ ಭೈಕ್ಷಚರ್ಯಂ ಚರಂತಿ ॥

(ಶತಪಥ :- ೧೪.೫.೨.೧)

ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಅಥವಾ ಲಾಭದಿಂದ, ಧನದಿಂದ ಭೋಗ ಅಥವಾ ಮಾನ್ಯತೆಯಿಂದ ಮತ್ತು ಪುತ್ರರೇ ಮೊದಲಾದವರ ಮೋಹದಿಂದ ದೂರವಿರುವವರಾಗಿ, ಸಂನ್ಯಾಸೀ ಜನರು ಭಿಕ್ಷಾವಲಂಬಿಗಳಾಗಿ, ರಾತ್ರಿ-ಹಗಲು ಮೋಕ್ಷದ ಸಾಧನೆಗಳಲ್ಲಿ ತತ್ಪರರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಾಜಾಪತ್ಯಾಂ ನಿರೂಪ್ಯೇಷ್ಟಿಂ ತಸ್ಯಾಂ ಸರ್ವವೇದಸಮ್ ।

ಹುತ್ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಪ್ರವ್ರಜೇತ್ ॥ ೧ ॥ (ಯಜುರ್ವೇದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ)

ಪ್ರಜಾಪತ್ಯಾಂ ನಿರೂಪ್ಯೇಷ್ಟಿಂ ಸರ್ವವೇದಸದಕ್ಷಿಣಾಮ್ ।

ಆತ್ಮನ್ಯಗ್ನೀನ್ ಸಮಾರೋಪ್ಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಪ್ರವ್ರಜೇದ್ಗೃಹಾತ್ ॥ ೨ ॥ (ಮನು:- ೬.೩೮)

ಯೋ ದತ್ವಾ ಸರ್ವಭೂತೇಭ್ಯಃ ಪ್ರವ್ರಜತ್ಯಭಯಂ ಗೃಹಾತ್ ।

ತಸ್ಯ ತೇಜೋಮಯಾ ಲೋಕಾ ಭವಂತಿ ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿನಃ ॥ (ಮನು:- ೬.೩೯)

ಪ್ರಜಾಪತಿಯ, ಎಂದರೆ - ಪರಮೇಶ್ವರನ ಪ್ರಾಪ್ತಿಗೋಸ್ಕರ, ಇಷ್ಟಿಯನ್ನು - ಎಂದರೆ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಅದರಲ್ಲಿ ಯಜ್ಞೋಪವೀತ, ಶಿಖೆ- ಮೊದಲಾದ ಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನು ವರ್ಜಿಸಿ, ಆಹವನೀಯವೇ ಮೊದಲಾದ ಐದು ಅಗ್ನಿಗಳನ್ನು* ಪ್ರಾಣ, ಅಪಾನ, ವ್ಯಾನ, ಉದಾನ, ಮತ್ತು ಸಮಾನ- ಈ ಐದು ಪ್ರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಆರೋಹಣ ಮಾಡಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು - ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞನು - ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಟು, ಸಂನ್ಯಾಸಿಯಾಗಬೇಕು. (೧ . ೨) ಯಾವನು ಸರ್ವಭೂತಗಳಿಗೂ, ಎಂದರೆ ಪ್ರಾಣಿಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಅಭಯದಾನಮಾಡಿ, ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಟು ಸಂನ್ಯಾಸಿಯಾಗುತ್ತಾನೋ, ಆ ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿಗೆ, ಎಂದರೆ ಪರಮೇಶ್ವರನಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿತವಾದ ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಧರ್ಮವೇ ಮೊದಲಾದ ವಿದ್ಯೆಗಳ ಉಪದೇಶ ಮಾಡುವ ಸಂನ್ಯಾಸಿಗೆ ಪ್ರಕಾಶಮಯವಾದ, ಎಂದರೆ ಮುಕ್ತಿಯ ಆನಂದಸ್ವರೂಪ ಲೋಕವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವುದು.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳ ಧರ್ಮವೇನು?

ಉತ್ತರ:- ಪಕ್ಷಪಾತರಹಿತವಾದ ನ್ಯಾಯಾಚರಣ, ಸತ್ಯದ ಅಂಗೀಕಾರ, ಅಸತ್ಯದ ಪರಿತ್ಯಾಗ, ಈಶ್ವರನ ವೇದೋಕ್ತವಾದ ಆಜ್ಞೆಯ ಪಾಲನ, ಪರೋಪಕಾರ, ಸತ್ಯಭಾಷಣ ಮೊದಲಾದ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಧರ್ಮವೇನೋ ಸಮಸ್ತ ಆಶ್ರಮಿಗಳಿಗೂ- ಎಂದರೆ, ಮನುಷ್ಯಮಾತ್ರರಿಗೆ ಒಂದೇ ಆಗಿದೆ. ಆದರೆ - ಸಂನ್ಯಾಸಿಯ ವಿಶೇಷ ಧರ್ಮ ಇದಾಗಿದೆ.

ದೃಷ್ಟಿಪೂತಂ ನ್ಯಸೇತ್ಪಾದಂ ವಸ್ತ್ರಪೂತಂ ಜಲಂ ಪಿಬೇತ್ ।
ಸತ್ಯಪೂತಾಂ ವದೇದ್ವಾಚಂ ಮನಃಪೂತಂ ಸಮಾಚರೇತ್ ॥೧॥ (ಮನು: - ೬.೪೬)

ಕ್ರುಧ್ಯಂತಂ ನ ಪ್ರತಿ ಕ್ರುಧ್ಯೇದಾಕ್ರುಷ್ಟಃ ಕುಶಲಂ ವದೇತ್ ।
ಸಪ್ತದ್ವಾರಾವಕೀರ್ಣಾಂಚ ನ ವಾಚಮನೃತಾಂ ವದೇತ್ ॥೨॥ (ಮನು:- ೬.೪೮)

ಅಧ್ಯಾತ್ಮರತಿರಾಸೀನೋ ನಿರಪೇಕ್ಷೋ ನಿರಾಮಿಷಃ ।
ಆತ್ಮನೈವ ಸಹಾಯೇನ ಸುಖಾರ್ಥೀ ವಿಚರೇದಿಹ ॥೩॥ (ಮನು:- ೬.೪೯)

ದೂಷಿತೋಽಪಿ ಚರೇದ್ಧರ್ಮಂ ಯತ್ರ ತತ್ರಾಶ್ರಮೇ ರತಃ ।
ಸಮಃ ಸರ್ವೇಷು ಭೂತೇಷು ನ ಲಿಂಗಂ ಧರ್ಮಕಾರಣಮ್ ॥೪॥ (ಮನು:- ೬.೬೬)

ಫಲಂ ಕತಕವೃಕ್ಷಸ್ಯ ಯದ್ಯಪ್ಯಂಬುಪ್ರಸಾದಕಮ್ ।
ನ ನಾಮಗ್ರಹಣಾದೇವ ತಸ್ಯ ವಾರಿ ಪ್ರಸೀದತಿ ॥೫॥ (ಮನು:- ೬.೬೭)

ಪ್ರಾಣಾಯಾಮಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯ ತ್ರಯೋಽಪಿ ವಿಧಿವತ್ಕೃತಾಃ ।
ವ್ಯಾಹೃತಿಪ್ರಣವೈರ್ಯುಕ್ತಾ ವಿಜ್ಞೇಯಂ ಪರಮಂ ತಪಃ ॥೬॥ (ಮನು:- ೬.೭೦.)

ದಹ್ಯಂತೇ ಧ್ಮಾಯಮಾನಾನಾಂ ಧಾತೂನಾಂ ಹಿ ಯಥಾ ಮಲಾಃ ।
ತಥೇಂದ್ರಿಯಾಣಾಂ ದಹ್ಯಂತೇ ದೋಷಾಃ ಪ್ರಾಣಸ್ಯ ನಿಗ್ರಹಾತ್ ॥೭॥ (ಮನು:- ೬.೭೧.)

ಪ್ರಾಣಾಯಾಮೈರ್ದಹೇದ್ದೋಷಾನ್ ಧಾರಣಾಭಿಶ್ಚ ಕಿಲ್ಬಿಷಮ್ ।
ಪ್ರತ್ಯಾಹಾರೇಣ ಸಂಸರ್ಗಾನ್ ಧ್ಯಾನೇನಾನೀಶ್ವರಾನ್ ಗುಣಾನ್ ॥೮॥

ಉಚ್ಚಾವಚೇಷು ಭೂತೇಷು ದುರ್ಜ್ಞೇಯಾಮಕೃತಾತ್ಮಭಿಃ ।
ಧ್ಯಾನಯೋಗೇನ ಸಂಪಶ್ಯೇದ್ಗತಿಮಸ್ಯಾಂತರಾತ್ಮನಃ ॥೯॥ (ಮನು:- ೬.೭೩)

ಅಹಿಂಸಯೇಂದ್ರಿಯಾಸಂಗೈರ್ವೈದಿಕೈಶ್ಚೈವ ಕರ್ಮಭಿಃ ।
ತಪಸಶ್ಚರಣೈಶ್ಚೋಗ್ರೈಃ ಸಾಧಯಂತೀಹ ತತ್ಪದಮ್ ॥೧೦॥ (ಮನು:- ೬.೭೫)

ಯದಾ ಭಾವೇನ ಭವತಿ ಸರ್ವಭಾವೇಷು ನಿಃಸ್ಪೃಹಃ ।

---

* ಗ್ರಾಹ್ಯಪತ್ಯ , ದಕ್ಷಿಣ ಆಹವನೀಯ, ಪ್ರಾಜಪತ್ಯ ಮತ್ತು ಅನ್ವಾಹಾರ್ಯಪಚನ

ತದಾ ಸುಖಮವಾಪ್ನೋತಿ ಪ್ರೇತ್ಯ ಚೇಹ ಚ ಶಾಶ್ವತಮ್ ॥೧೧॥ (ಮನು:- ೬.೭೩)

ಚತುರ್ಭಿರಪಿ ಚೈವೈತೈರ್ನಿತ್ಯಮಾಶ್ರಮಿಭಿರ್ದ್ವಿಜೈಃ ।

ದಶಲಕ್ಷಣಕೋ ಧರ್ಮಃ ಸೇವಿತವ್ಯಃ ಪ್ರಯತ್ನತಃ ॥೧೨॥ (ಮನು:- ೬.೮೦)

ಧೃತಿಃಕ್ಷಮಾ ದಮೋಽಸ್ತೇಯಂ ಶೌಚಮಿಂದ್ರಿಯನಿಗ್ರಹಃ ।

ಧೀರ್ವಿದ್ಯಾ ಸತ್ಯಮಕ್ರೋಧೋ ದಶಕಂ ಧರ್ಮಲಕ್ಷಣಮ್ ॥೧೩॥ (ಮನು:- ೬.೯೧)

ಅನೇನ ವಿಧಿನಾ ಸರ್ವಾಂಸ್ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಸಂಗಾನ್ ಶನೈಃ ಶನೈಃ ।

ಸರ್ವದ್ವಂದ್ವವಿನಿರ್ಮುಕ್ತೋ ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯೇವಾವ ತಿಷ್ಠತೇ ॥೧೪॥ (ಮನು:- ೬.೯೨)

ಯಾವಾಗ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯು ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಾನೋ, ಆಗ ಅತ್ತ-ಇತ್ತ ನೋಡದೆ, ಕೆಳಗೆ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಟ್ಟು ನಡೆಯಬೇಕು. ಸದಾ ನೀರನ್ನು ಬಟ್ಟೆಯಿಂದ ಶೋಧಿಸಿ ಕುಡಿಯಬೇಕು. ನಿರಂತರವಾಗಿ ಸತ್ಯವನ್ನೇ ಹೇಳಬೇಕು. ಸರ್ವದಾ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಆಲೋಚಿಸಿ, ಸತ್ಯವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಬೇಕು; ಮತ್ತು ಅಸತ್ಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಬೇಕು. (೧)

ಯಾವಾಗಲಾದರೂ, ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಉಪದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಸಂವಾದ- ಮೊದಲಾದುದರಲ್ಲಿ, ಯಾವನಾದರೂ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯ ಮೇಲೆ ಕೋಪ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ, ಅಥವಾ ನಿಂದೆಮಾಡಿದರೆ, ಅವನ ಮೇಲೆ ತಾನು ಕೋಪ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು; ಆದರೆ, ಸದಾ ಅವನ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಉಪದೇಶವನ್ನೇ ಮಾಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಒಂದು ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ, ಎರಡು ಮೂಗಿನ ಹೊಳೆಗಳಲ್ಲಿ, ಎರಡು ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಎರಡು ಕಿವಿಗಳ ರಂಧ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹರಡಿರುವ ವಾಣಿಯನ್ನು, ಯಾವುದೇ ಕಾರಣದಿಂದಲೂ, ಎಂದಿಗೂ ಸುಳ್ಳಾಗಿ ಮಾಡಿ ಹೇಳಬಾರದು. (೨) (ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಸಹಕಾರದಿಂದಲೇ ವಾಣಿ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾಗುವುದು)

ತನ್ನ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರನೂ, ಅಪೇಕ್ಷಾರಹಿತನೂ, ಮದ್ಯ - ಮಾಂಸ ಮೊದಲಾದುದರಿಂದ ದೂರವಿರುವವನೂ, ಆತ್ಮಸಹಾಯದಿಂದಲೇ ಸುಖವನ್ನು ಬಯಸುವವನೂ ಆಗಿ, ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಧರ್ಮವನ್ನು ಮತ್ತು ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಉಪದೇಶಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಸದಾ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು. (೩)

ತಲೆಗೂದಲು, ಉಗುರುಗಳು, ಗಡ್ಡ, ಮೀಸೆ - ಇವನ್ನು ತೆಗೆಯಿಸಿಬಿಡಬೇಕು. ಸುಂದರವಾದ ಪಾತ್ರೆ, ದಂಡ, ಹಾಗೂ, ಕಾಷಾಯದ ಬಣ್ಣ ಹಾಕಿದ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿ, ನಿಶ್ಚಿತಾತ್ಮನಾಗಿ, ಯಾವದೇ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ನೋವನ್ನು ಕೊಡದೆ ಎಲ್ಲಡೆಯೂ ಪರ್ಯಟನ ಮಾಡಬೇಕು. (೪)

ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಅಧರ್ಮಾಚರಣದಿಂದ ದೂರವಿಟ್ಟು, ರಾಗ-ದ್ವೇಷವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಸರ್ವಪ್ರಾಣಿಗಳೊಂದಿಗೂ ನಿರ್ವೈರನಾಗಿ ವರ್ತಿಸಿ, ಮೋಕ್ಷಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಹೋಗಬೇಕು. (೫)

ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಯಾವನಾದರೂ ಅವನನ್ನು ದೂಷಿತನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲಿ ಅಥವಾ ಭೂಷಿತನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲಿ ; ಯಾವುದೇ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಪ್ರವೃತ್ತನಾಗಿರುವಾಗ, ಪುರುಷನು- ಎಂದರೆ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯು ಸಮಸ್ತ ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪಕ್ಷಪಾತರಹಿತನಾಗಿ, ಸ್ವತಃ ಧರ್ಮಾತ್ಮನಾಗಿ ಮತ್ತು ಇತರರನ್ನೂ ಧರ್ಮಾತ್ಮರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಾ ಹೋಗಬೇಕು. ಮತ್ತು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ದಂಡ, ಕಮಂಡಲು ಮತ್ತು ಕಾಷಾಯವಸ್ತ್ರ ಮೊದಲಾದ ಚಿಹ್ನೆಗಳ ಧಾರಣವು ಧರ್ಮದ ಕಾರಣವಲ್ಲ - ಎಂದು ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಮನುಷ್ಯ ಮಾತ್ರರಿಗೆ ಸತ್ಯೋಪದೇಶದಿಂದ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾದಾನದಿಂದ ಉನ್ನತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಸಮಸ್ತ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಹಿತವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು ಸಂನ್ಯಾಸಿಯ ಮುಖ್ಯ ಕರ್ಮವಾಗಿರುತ್ತದೆ. (೬)

ಏಕೆಂದರೆ, ನಿರ್ಮಲೀವೃಕ್ಷದ (ಚಿಲ್ಲದ ಮರದ) ಫಲವನ್ನು ಪುಡಿಮಾಡಿ, ಕೆಸರಿನಿಂದ ಕದಡದ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕುವುದರಿಂದ, ಅದು ಜಲದ ಶೋಧಕವಾಗುವುದಾದರೂ, ಅದನ್ನು ಹಾಕದೆ, ಅದರ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳುವುದರಿಂದ ಅಥವಾ ಕೇವಲ ಆಲಿಸುವುದರಿಂದ ಜಲವು ಶುದ್ಧವಾಗಲಾರದು. (೭)

ಆದುದರಿಂದ, ಓಂಕಾರಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸಪ್ತವ್ಯಾಹೃತಿಗಳೊಂದಿಗೆ, ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ, ಎಷ್ಟು ಶಕ್ತಿಯಿದೆಯೋ, ಅಷ್ಟು ಪ್ರಾಣಾಯಾಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ, ಎಂದರೆ-ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞನಾದ ಸಂನ್ಯಾಸಿಗೆ ಉಚಿತವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ-ಮೂರಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಾಣಾಯಾಮವನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಮಾಡಬಾರದು. ಇದೇ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯ ಪರಮ ತಪಸ್ಸು. (೮)

ಏಕೆಂದರೆ, ಹೇಗೆ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಯಿಸುವುದರಿಂದ ಅಥವಾ ಕರಗಿಸುವುದರಿಂದ ಲೋಹಗಳ ಕೊಳೆ ನಾಶವಾಗುತ್ತದೋ,

ಹಾಗೆಯೇ ಪ್ರಾಣಗಳ ನಿಗ್ರಹದಿಂದ ಮನಸ್ಸು ಮೊದಲಾದ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ದೋಷಗಳು ಭಸ್ಮೀಭೂತವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತವೆ. (೯)

ಆದುದರಿಂದ ಸಂನ್ಯಾಸೀ ಜನರು ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ಪ್ರಾಣಾಯಾಮಗಳಿಂದ [೧] ಆತ್ಮನ, ಅಂತಃಕರಣದ ಮತ್ತು ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ದೋಷವನ್ನೂ, ಧಾರಣಾನುಷ್ಠಾನದಿಂದ [೨] ಪಾಪಗಳನ್ನೂ, ಪ್ರತ್ಯಾಹಾರ [೩] ದಿಂದ ಸಂಗದೋಷವನ್ನೂ, ಧ್ಯಾನ [೪] ದಿಂದ ದಿವ್ಯವಲ್ಲದ ಗುಣಗಳನ್ನೂ ಎಂದರೆ - ಹರ್ಷ, ಶೋಕ ಮತ್ತು ಅವಿದ್ಯೆ - ಮೊದಲಾದ ಜೀವಾತ್ಮನ ದೋಷಗಳನ್ನೂ ಭಸ್ಮೀಭೂತವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು. (೧೦)

ಇದೇ ಧ್ಯಾನಯೋಗದಿಂದ, ಯಾವುದು ಯೋಗಿಗಳಲ್ಲದ ಅವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೆ ಅತಿಕಷ್ಟದಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೋ, ಅಂತಹ, ಚಿಕ್ಕ - ದೊಡ್ಡ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಪರಮಾತ್ಮನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನೂ, ಮತ್ತು ತನ್ನ ಆತ್ಮನ ಹಾಗೂ ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಗತಿಯನ್ನೂ ನೋಡಬೇಕು. (೧೧)

ಸಮಸ್ತ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಬಗೆಗೂ ನಿರ್ವೈರರಾಗಿ, ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ವಿಷಯಗಳ ತ್ಯಾಗದಿಂದ ವೇದೋಕ್ತ ಕರ್ಮದಿಂದ ಮತ್ತು ಅತ್ಯುಗ್ರತಪಶ್ಚರಣದಿಂದ, ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮೋಕ್ಷ - ಪದವನ್ನು ಮೇಲೆ ವರ್ಣಿತರಾದ ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳು ಮಾತ್ರ ಸಾಧಿಸಬಲ್ಲರು; ಸಿದ್ಧಮಾಡಿಸಬಲ್ಲರು; ಅನ್ಯರಾರೂ ಹಾಗೆ ಮಾಡಲಾರರು. (೧೨)

ಯಾವಾಗ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯು ಎಲ್ಲ ಭಾವಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಎಂದರೆ-ಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇಚ್ಛಾರಹಿತನಾಗಿ, ಸಮಸ್ತ ಬಾಹ್ಯ- ಆಂತರಿಕ ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಭಾವನಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪವಿತ್ರನಾಗುತ್ತಾನೋ, ಆಗಲೇ ಈ ದೇಹದ ತ್ಯಾಗವನ್ನು ಮಾಡಿ, ನಿರಂತರವಾದ ಸುಖವನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ . (೧೩)

ಆದುದರಿಂದ, ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ, ಹತ್ತು ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ, ಕೆಳಗೆ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಧರ್ಮದ ಸೇವನವನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ, ಗೃಹಸ್ಥ, ವಾನಪ್ರಸ್ಥ ಮತ್ತು ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿದೆ. (೧೪)

ಮೊದಲನೆಯ ಲಕ್ಷಣ **ಧೃತಿ** ಸದಾ ಧೈರ್ಯವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು.

ಎರಡನೆಯದು **ಕ್ಷಮಾ** ನಿಂದಾ ಸ್ತುತಿಗಳು, ಹಾನಿ - ಲಾಭಗಳು - ಮೊದಲಾದ ದ್ವಂದ್ವಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಹನ ಶೀಲನಾಗಿರುವುದು.

ಮೂರನೆಯದು **ದಮ** ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸದಾ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೃತ್ತಗೊಳಿಸಿ, ಅಧರ್ಮದ ಕಡೆಯಿಂದ ತಡೆದಿಡುವುದು. ಎಂದರೆ- ಅಧರ್ಮವನ್ನು ಆಚರಿಸುವ ಇಚ್ಛೆಯೂ ಉದಿಸಬಾರದು.

ನಾಲ್ಕನೆಯದು **ಅಸ್ತೇಯ** ಕಳ್ಳತನದ ತ್ಯಾಗ, ಎಂದರೆ- ಅಪ್ಪಣೆಯಿಲ್ಲದೆ, ಅಥವಾ ಛಲದಿಂದ, ಕಪಟದಿಂದ ವಿಶ್ವಾಸಘಾತದಿಂದ, ಅಥವಾ ಯಾವುದಾದರೂ ವ್ಯವಹಾರದಿಂದ ಮತ್ತು ವೇದವಿರುದ್ಧವಾದ ಉಪದೇಶದಿಂದ, ಅನ್ಯರ ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವುದು ಕಳ್ಳತನ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡುವುದು ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆ ಎನಿಸುತ್ತದೆ.

ಐದನೆಯದು **ಶೌಚ** ರಾಗದ್ವೇಷ, ಪಕ್ಷಪಾತಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಒಳಗಿನ ಮತ್ತು ನೀರು, ಮಣ್ಣುಗಳಿಂದ ತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು- ಮೊದಲಾದುದರಿಂದ ಹೊರಗಿನ ಪವಿತ್ರತೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

ಆರನೆಯದು **ಇಂದ್ರಿಯನಿಗ್ರಹ** ಅಧರ್ಮಾಚರಣದಿಂದ ತಡೆದು ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಸದಾ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆಯಿಸುವುದು.

ಏಳನೆಯದು **ಧೀಃ** ಮಾದಕ ದ್ರವ್ಯ, ಬುದ್ಧಿನಾಶಕವಾದ ಅನ್ಯ ಪದಾರ್ಥಗಳು, ದುಷ್ಟರ ಸಂಗ, ಆಲಸ್ಯ, ಪ್ರಮಾದ - ಮೊದಲಾದುವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಶ್ರೇಷ್ಠ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಸೇವನ, ಸತ್ಪುರುಷರ ಸಂಗ, ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸ - ಇವುಗಳಿಂದ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

ಎಂಟನೆಯದು **ವಿದ್ಯಾ** ಪೃಥಿವಿಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ಪರಮೇಶ್ವರನ ಪರ್ಯಂತದ ಯಥಾರ್ಥಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಅವುಗಳಿಂದ ಯಥೋಚಿತವಾದ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ವಿದ್ಯೆ; ಇದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದುದು ಅವಿದ್ಯೆ.

---

೧. "**ತಸ್ಮಿನ್ ಸತಿ ಶ್ವಾಸ-ಪ್ರಶ್ವಾಸಯೋರ್ಗತಿ ವಿಚ್ಛೇದಃ ಪ್ರಾಣಾಯಾಮಃ ||**" -"ಆಸನ ಸಿದ್ಧಿಯಾದಲ್ಲಿ, ಶ್ವಾಸೋಚ್ಛ್ವಾಸಗಳ ಗತಿಯನ್ನು ತಡೆಯುವುದು ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ." (ಪಾತಂಜಲ ಸಾಧನಪಾದ-೪೯)

೨. "**ದೇಶಬಂಧಶ್ಚಿತ್ತಸ್ಯಧಾರಣಾ ||**" -"ಚಿತ್ತವನ್ನು ಒಂದು ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಬಂಧಿಸುವುದು ಧಾರಣಾ". (ಪಾತಂಜಲ:-ವಿಭೂತಿಪಾದ-೧.)

೩. "**ಸ್ವವಿಷಯಾಸಂಪ್ರಯೋಗೇ ಚಿತ್ತಸ್ಯ ಸ್ವರೂಪಾನುಕಾರ ಇವೇಂದ್ರಿಯಾಣಾಂ ಪ್ರತ್ಯಾಹಾರಃ ||**" -"ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ವಿಷಯಗಳಿಂದ ಸರಿದು, ಚಿತ್ತದ ಸ್ವರೂಪಾನುಕರಣ ಮಾಡುವುದು ಪ್ರತ್ಯಾಹಾರ" (ಪಾತಂಜಲ:- ಸಾಧನ ಪಾದ-೫೪)

೪ "**ತತ್ರಪ್ರತ್ಯಯೈಕತಾನತಾ ಧ್ಯಾನಮ್ ||**" - "ಧಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನ ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಗಿರುವುದೇ ಧ್ಯಾನ." (ಪಾತಂಜಲ:-ವಿಭೂತಿಪಾದ-೨)

ಒಂಭತ್ತನೆಯದು **ಸತ್ಯ** ಹೇಗೆ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿದೆಯೋ, ಹಾಗೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ಹೇಗೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿದೆಯೋ, ಹಾಗೆಯೇ ವಾಣಿಯಲ್ಲಿ, ಹೇಗೆ ವಾಣಿಯಲ್ಲಿದೆಯೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಕರ್ಮದಲ್ಲಿ ವರ್ತಿಸುವುದು ಸತ್ಯ. ಮತ್ತು ಯಾವ ಪದಾರ್ಥ ಹೇಗಿರುವುದೋ, ಅದನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ತಿಳಿಯುವುದು, ಹಾಗೆಯೇ ಹೇಳುವುದು ಮತ್ತು ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡುವುದೂ ಕೂಡ ಸತ್ಯವೇ. ಮತ್ತು

ಹತ್ತನೆಯದು **ಅಕ್ರೋಧ** ಕ್ರೋಧ ಮೊದಲಾದ ದೋಷಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಶಾಂತಿ - ಮೊದಲಾದ ಗುಣಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವುದು ಧರ್ಮದ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿದೆ. ಈ ಹತ್ತು ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವ, ಪಕ್ಷಪಾತರಹಿತವಾದ ನ್ಯಾಯಾಚರಣ ಧರ್ಮದ ಸೇವನವನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಆಶ್ರಮಗಳವರೂ ಮಾಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಇದೇ ವೇದೋಕ್ತ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿಯೇ ತಾವು ನಡೆಯುವುದು ಮತ್ತು ತಿಳುವಳಿಕೆ ಹೇಳಿ ಬೇರೆಯವರನ್ನು ನಡೆಯಿಸುವುದು ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳ ವಿಶೇಷ ಧರ್ಮವಾಗಿರುತ್ತದೆ. (೧೫)

ಇದೇ ರೀತಿ, ನಿಧಾನ-ನಿಧಾನವಾಗಿ ಸಮಸ್ತ ಸಂಗದೋಷಗಳನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು, ಹರ್ಷ - ಶೋಕ - ಮೊದಲಾದ ಸರ್ವದ್ವಂದ್ವಗಳಿಂದಲೂ ವಿಮುಕ್ತನಾಗಿ, ಸಂನ್ಯಾಸಿಯು ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿಯೇ ಅವಸ್ಥಿತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಗೃಹಸ್ಥ - ಮೊದಲಾದ ಎಲ್ಲ ಆಶ್ರಮಗಳಿಗೂ, ಸರ್ವವಿಧದ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಸತ್ಯ ನಿಶ್ಚಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ, ಅಧರ್ಮದ ವ್ಯವಹಾರಗಳಿಂದ ಜನರನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಸಕಲಸಂಶಯಗಳನ್ನೂ ಛೇದಿಸಿ, ಸತ್ಯಧರ್ಮಯುಕ್ತ ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವೃತ್ತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದೇ ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳ ಮುಖ್ಯ ಕರ್ಮವಾಗಿದೆ. (೧೬)

ಪ್ರಶ್ನೆ:- ಸಂನ್ಯಾಸವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವುದು ಕೇವಲ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಧರ್ಮವೋ, ಅಥವಾ ಕ್ಷತ್ರಿಯ - ಮೊದಲಾದವರದೂ ಆಗಿದೆಯೋ?

ಉತ್ತರ:- ಕೇವಲ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅಧಿಕಾರವಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ - **ಯಾವನು ಎಲ್ಲ ವರ್ಣಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪೂರ್ಣ ವಿದ್ವಾಂಸನೂ, ಧಾರ್ಮಿಕನೂ, ಪರೋಪಕಾರಪ್ರಿಯನೂ ಆದ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿರುತ್ತಾನೋ, ಅವನಿಗೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೆಂದು ಹೆಸರು.** ಪೂರ್ಣವಿದ್ಯೆಯಿಲ್ಲದೆ, ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಪರಮೇಶ್ವರನಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಠೆ ಮತ್ತು ವೈರಾಗ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಸಂನ್ಯಾಸ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಜಗತ್ತಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಉಪಕಾರವಾಗಲಾರದು. ಆದುದರಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಅಧಿಕಾರವಿದೆ; ಅನ್ಯನಿಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಲೋಕ ಶ್ರುತಿಯಿದೆ. ಮನುವಿನ ಈ ಪ್ರಮಾಣವೂ ಕೂಡ ಇದೆ:-

ಏಷ ವೋಽಭಿಹಿತೋ ಧರ್ಮೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯ ಚತುರ್ವಿಧಃ ।

ಪುಣ್ಯೋಽಕ್ಷಯಫಲಃ ಪ್ರೇತ್ಯ ರಾಜಧರ್ಮಂ ನಿಬೋಧತ ॥ (ಮನು:- ೬.೯೭)

ಮನುವು ಇದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ :- ಹೇ ಋಷಿಗಳೇ! ಈ ನಾಲ್ಕು ಬಗೆಯ, ಎಂದರೆ - ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ, ಗೃಹಸ್ಥ, ವಾನಪ್ರಸ್ಥ ಮತ್ತು ಸಂನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮ ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಧರ್ಮವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ, ಈ ಜೀವಿತದಲ್ಲಿ ಪುಣ್ಯವೆಂಬ ಮತ್ತು ಶರೀರ ಬಿಟ್ಟ ಮೇಲೆ ಮುಕ್ತಿ - ಎಂಬ ಅಕ್ಷಯವಾದ ಆನಂದವನ್ನು ಕೊಡುವುದು ಸಂನ್ಯಾಸಧರ್ಮವಾಗಿದೆ. ಇದಾದ ಮೇಲೆ ರಾಜರ ಧರ್ಮವನ್ನು ನನ್ನಿಂದ ಆಲಿಸಿರಿ.

ಹೀಗೆ ಸಂನ್ಯಾಸಗ್ರಹಣದ ಅಧಿಕಾರ ಮುಖ್ಯತಃ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನದಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಕ್ಷತ್ರಿಯರೇ ಮೊದಲಾದವರಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಾಶ್ರಮ - ಮೊದಲಾದುವು ಇದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ:- ಸಂನ್ಯಾಸಗ್ರಹಣದ ಆವಶ್ಯಕತೆ ಏನಿದೆ?

ಉತ್ತರ:- ಹೇಗೆ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಶಿರದ ಆವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆಯೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಆಶ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಸಂನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮದ ಆವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಇದಿಲ್ಲದಿದ್ದಲ್ಲಿ, ವಿದ್ಯೆ, ಧರ್ಮ ಎಂದಿಗೂ ವರ್ಧಿಸಲಾರವು. ಮತ್ತೆ, ಬೇರೆ ಆಶ್ರಮಗಳಿಗೆ ವಿದ್ಯಾಸ್ವೀಕಾರ, ಗೃಹಕೃತ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ತಪಶ್ಚರ್ಯೆ - ಮೊದಲಾದುದರ ಸಂಬಂಧವಿರುವುದರಿಂದ ಅವಕಾಶ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ. ಪಕ್ಷಪಾತವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ವರ್ತಿಸುವುದು ಬೇರೆ ಆಶ್ರಮಗಳಿಗೆ ದುಷ್ಕರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹೇಗೆ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯು ಎಲ್ಲೆಡೆಯಿಂದಲೂ, ಎಲ್ಲರಿಂದಲೂ ಮುಕ್ತನಾಗಿ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಉಪಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಾನೋ, ಹಾಗೆ ಬೇರೆಯ ಆಶ್ರಮಸ್ಥನು ಮಾಡಲಾರನು. ಏಕೆಂದರೆ - ಸಂನ್ಯಾಸಿಗೆ ಸತ್ಯವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ಪದಾರ್ಥಗಳ ವಿಜ್ಞಾನದ ಉನ್ನತಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೋ, ಅಷ್ಟು ಬೇರೆಯ ಆಶ್ರಮದವನಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಲಾರದು. ಆದರೆ, ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯದಿಂದ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯಾದವನು, ಜಗತ್ತಿಗೆ ಸತ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನಿತ್ತು ಎಷ್ಟು ಉನ್ನತಿ ಸಾಧಿಸಬಲ್ಲನೋ, ಅಷ್ಟನ್ನು ಗೃಹಸ್ಥ ಅಥವಾ ವಾನಪ್ರಸ್ಥ ಆಶ್ರಮವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿ ಸಂನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮಿಯಾಗುವವನು ಸಾಧಿಸಲಾರನು*.

ಪ್ರಶ್ನೆ:- ಸಂನ್ಯಾಸ ಸ್ವೀಕಾರ ಮಾಡುವುದು ಈಶ್ವರನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ - ಈಶ್ವರನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಮಾನವರನ್ನು (ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು) ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದಾಗಿದೆ. ಗೃಹಾಶ್ರಮವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸದೇ ಹೋದರೆ, ಅವನಿಂದ ಸಂತತಿಯೇ ಆಗಲಾರದು.

*ಎಂದರೆ - ಆಯಸ್ಸಿನ ಬಹುಭಾಗ ಗಾರ್ಹಸ್ಥ್ಯ- ವಾನಪ್ರಸ್ಥಗಳಿಗೆ ಸಂದು. ಸತ್ಯೋಪದೇಶಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಕಾಲ ಸಿಕ್ಕದೆಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯ.

ಸಂನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮವೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದ್ದರೆ ಮತ್ತು ಸರ್ವಮಾನವರೂ (ಅದನ್ನೇ) ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರೆ, ಮಾನವರ ಮೂಲವೇ ಕತ್ತರಿಸಿ ಹೋಗುವುದು.

ಉತ್ತರ:- ಒಳ್ಳೆಯದು, ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೂ ಬಹುಮಂದಿಗೆ ಮಕ್ಕಳೇ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ : ಅಥವಾ, ಆಗಿ ಬೇಗನೇ ನಾಶವನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತೆ, ಅವನೂ ಕೂಡ ಈಶ್ವರನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ವರ್ತಿಸಿದಂತಾಯಿತಲ್ಲ! ನೀವು **"ಯತ್ನೇ ಕೃತೇ ಯದಿ ನ ಸಿಧ್ಯತಿ ಕೋಽತ್ರದೋಷಃ"**- (ಇದು ಒಬ್ಬ ಕವಿಯ ವಚನ) - **ಅರ್ಥ:-** ಯತ್ನ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆಯೂ ಕಾರ್ಯ ಕೈಗೂಡದಿದ್ದರೆ, ಇದರಲ್ಲೇನು ದೋಷ? ಎಂದರೆ - ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ."- ಎನ್ನುವಿರಾದರೆ, ನಾವು -"ಗೃಹಾಶ್ರಮದಿಂದ ಬಹುಜನ ಮಕ್ಕಳಾಗಿ, ಪರಸ್ಪರ ವಿರುದ್ಧಾಚರಣ ಮಾಡಿ, ಹೊಡೆದಾಡಿ ಸತ್ತು ಹೋದರೆ, ಹಾನಿ ಎಷ್ಟಾಗುವುದು?" ಎಂದು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತೇವೆ. ಜ್ಞಾನದ ವಿರೋಧದಿಂದ ಕಾದಾಟ ಬಹಳ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಸಂನ್ಯಾಸಿಯು ಏಕಮಾತ್ರ ವೇದೋಕ್ತ ಧರ್ಮದ ಉಪದೇಶದಿಂದ ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿಸುವನಾದರೆ, ಲಕ್ಷಾಂತರ ಜನ ಮಾನವರನ್ನು ಉಳಿಸಿ ಬಿಡುವನು. ಸಾವಿರಾರು ಜನ ಗೃಹಸ್ಥರು ಸಾಧಿಸುವಂತೆ, ಮಾನವರನ್ನು , (ಮಾನವರ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು) ಹೆಚ್ಚಿಸುವನು. ಮತ್ತು ಮಾನವರೆಲ್ಲರೂ ಸಂನ್ಯಾಸವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲೇಲಾರರು; ಏಕೆಂದರೆ - ಎಲ್ಲರ ವಿಷಯಾಸಕ್ತಿಯೂ ಎಂದಿಗೂ ನಿವೃತ್ತಿಯಾಗಲಾರದು. ಯಾರು ಯಾರು ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳ ಉಪದೇಶದಿಂದ ಧಾರ್ಮಿಕರಾದ ಮಾನವರಾಗುವರೋ, ಅವರೆಲ್ಲಾ ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳ ಮಕ್ಕಳಂತೆಯೇ ಸರಿ.

ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳು - " ನಮಗೆ ಕರ್ತವ್ಯವಾವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಆಹಾರ - ವಸ್ತ್ರ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಆನಂದದಲ್ಲಿದ್ದರಾಯಿತು. ಅವಿದ್ಯಾರೂಪವಾದ ಪ್ರಪಂಚದೊಂದಿಗೆ ತಲೆ ಚಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವುದೇಕೆ? ತನ್ನನ್ನೇ ಬ್ರಹ್ಮವೆಂದೊಪ್ಪಿ, ಸಂತುಷ್ಟರಾಗಿರುವುದು; ಯಾವನಾದರೂ ಬಂದು ಕೇಳಿದರೆ, ಅವನಿಗೂ ಕೂಡ, ಅದೇ ರೀತಿ, 'ನೀನೂ ಬ್ರಹ್ಮವೇ. ನಿನಗೆ ಪಾಪ - ಪುಣ್ಯ ಅಂಟುವುದಿಲ್ಲ . ಏಕೆಂದರೆ, ಶೀತ - ಉಷ್ಣ ಶರೀರದ, ಹಸಿವು ಬಾಯಾರಿಕೆ ಪ್ರಾಣದ ಮತ್ತು ಸುಖ - ದುಃಖ ಮನಸ್ಸಿನ ಧರ್ಮವಾಗಿದೆ. ಜಗತ್ತು ಮಿಥ್ಯೆ ಮತ್ತು ಜಗತ್ತಿನ ವ್ಯವಹಾರಗಳೂ ಕೂಡ ಎಲ್ಲವೂ ಕಲ್ಪಿತ, ಎಂದರೆ- ಸುಳ್ಳು. ಆದುದರಿಂದ, ಇದರಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಬುದ್ಧಿವಂತರ ಕೆಲಸವಲ್ಲ. ಏನೇನು ಪಾಪ-ಪುಣ್ಯಗಳು ನಡೆಯುತ್ತವೋ, ಅವು ದೇಹದ ಮತ್ತು ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಧರ್ಮವಾಗಿದೆ, ಆತ್ಮನದಲ್ಲ; ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹದೇ ಉಪದೇಶ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಲಕ್ಷಣವಾದ ಸಂನ್ಯಾಸದ ಧರ್ಮವನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ. ಈಗ ನಾವು ಯಾವ ಮಾತನ್ನು ಸತ್ಯವೆಂದೂ, ಮತ್ತು ಯಾವನದನ್ನು ಸುಳ್ಳೆಂದೂ ತಿಳಿಯೋಣ?

ಉತ್ತರ:- ಅವರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಕರ್ಮಗಳೂ ಕೂಡ ಕರ್ತವ್ಯವಲ್ಲವೇನು? ನೋಡಿರಿ. ಮನುವು - **"ವೈದಿಕೈಶ್ಚೈವ ಕರ್ಮಭಿಃ"** -ಯಾವವು ಧರ್ಮಯುಕ್ತವಾದ ಸತ್ಯ ಕರ್ಮಗಳಾಗಿವೆಯೋ, ಆ ವೈದಿಕ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳೂ ಕೂಡ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಭೋಜನ - ಆಚ್ಛಾದನ - ಮೊದಲಾದ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಅವರು ಬಿಡಬಲ್ಲರೇನು? ಈ ಕರ್ಮಗಳು ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಲಾರದೇ ಇರುವಾಗ, ಉತ್ತಮ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡುವುದರಿಂದ ಅವರು ಪತಿತರೂ ಮತ್ತು ಪಾಪ ಭಾಗಿಗಳೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲವೇನು? ಯಾವಾಗ ಗೃಹಸ್ಥರಿಂದ ಅನ್ನ-ವಸ್ತ್ರ ಮೊದಲಾದುವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೋ ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಆಗ ಅವರು ಮಹಾ ಪಾಪಿಗಳಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇನು? ಹೇಗೆ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ನೋಡದಿದ್ದರೆ ಮತ್ತು ಕಿವಿಗಳಿಂದ ಕೇಳದಿದ್ದರೆ, ಕಣ್ಣುಗಳ ಮತ್ತು ಕಿವಿಗಳ ಇರುವಿಕೆ ವ್ಯರ್ಥವೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಯಾವ ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳು ಸತ್ಯೋಪದೇಶವನ್ನೂ, ಮತ್ತು ವೇದಗಳೇ ಮೊದಲಾದ ಸತ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಮನನ - ಚಿಂತನವನ್ನೂ ಮತ್ತು ಪ್ರಚಾರವನ್ನೂ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಅವರೂ ಕೂಡ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ವ್ಯರ್ಥಭಾರರೂಪರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು ಯಾರು"ಅವಿದ್ಯಾರೂಪವಾದ ಜಗತ್ತಿನೊಂದಿಗೆ ಏಕೆ ತಲೆಚಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು"- ಎಂದು ಮೊದಲಾಗಿ ಬರೆಯುತ್ತಾರೋ, ಮತ್ತು ಹೇಳುತ್ತಾರೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಾರೋ, ಅವರೇ ಮಿಥ್ಯಾರೂಪರು ಮತ್ತು ಪಾಪವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಪಾಪಿಗಳಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಶರೀರ ಮೊದಲಾದುದರಿಂದ ಏನೇನು ಕರ್ಮ ಮಾಡಲ್ಪಡುತ್ತದೋ, ಅದೆಲ್ಲವೂ ಆತ್ಮನದೇ ಮತ್ತು ಅದರ ಫಲಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವವನೂ ಆತ್ಮನೇ ಆಗಿದ್ದಾನೆ. ಯಾರು ಜೀವನನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮವೆನ್ನುತ್ತಾರೋ, ಅವರು ಅವಿದ್ಯಾ- ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಲೀನರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ- ಜೀವನು ಅಲ್ಪನು, (ಅಣು ಸ್ವರೂಪನು) ಅಲ್ಪಜ್ಞನು ಮತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮವು ಸರ್ವವ್ಯಾಪಕ ಮತ್ತು ಸರ್ವಜ್ಞವಾಗಿದೆ. ಬ್ರಹ್ಮವು ನಿತ್ಯ ಶುದ್ಧ ಮುಕ್ತ ಸ್ವಭಾವಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಮತ್ತು ಜೀವನು ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಬದ್ಧನೂ, ಮತ್ತು ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಮುಕ್ತನೂ ಆಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕೆ (ಅದು) ಸರ್ವ ವ್ಯಾಪಕ -ಸರ್ವಜ್ಞವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಭ್ರಮ ಅಥವಾ ಅವಿದ್ಯೆ ಎಂದೂ ಉಂಟಾಗಲಾರದು. ಮತ್ತು ಜೀವನಿಗೆ ಆಗಾಗ ವಿದ್ಯೆ ಮತ್ತು ಆಗಾಗ ಅವಿದ್ಯೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಬ್ರಹ್ಮವು ಜನನ - ಮರಣದ ದುಃಖವನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ; ಮತ್ತು ಜೀವನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅವರ ಈ ಉಪದೇಶ ಮಿಥ್ಯೆಯಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳು ಸರ್ವಕರ್ಮವಿನಾಶಿಯಾಗಿರುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಅಗ್ನಿಯ ಹಾಗೂ ಧಾತುವಿನ ಸ್ಪರ್ಶವನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ - ಈ ಮಾತು ಸತ್ಯವೋ ಅಥವಾ ಅಲ್ಲವೋ?

ಉತ್ತರ:- ಅಲ್ಲ , **"ಸಮ್ಯಕ್ ನಿತ್ಯಮಾಸ್ತೇ ಯಸ್ಮಿನ್, ಯದ್ವಾ ಸಮ್ಯಕ್ ನ್ಯಸ್ಯಂತಿ ದುಃಖಾನಿ ಕರ್ಮಾಣಿ ಯೇನ ಸ**

ಸಂನ್ಯಾಸಃ ಸ ಪ್ರಶಸ್ತೋ ವಿದ್ಯತೇ ಯಸ್ಯ ಸ ಸಂನ್ಯಾಸೀ". ಯಾವನು ಬ್ರಹ್ಮಸ್ಥನಾಗಿರುತ್ತಾನೋ ಮತ್ತು ಯಾವುದರಿಂದ ದುಷ್ಟ ಕರ್ಮಗಳ ತ್ಯಾಗವು ಮಾಡಲ್ಪಡುತ್ತದೋ, ಆ ಉತ್ತಮ ಸ್ವಭಾವ ಯಾವನಲ್ಲಿರುತ್ತದೋ, ಅವನು ಸಂನ್ಯಾಸಿಯೆನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆ, ಸತ್ಕರ್ಮಕರ್ತೃವೂ, ಮತ್ತು ದುಷ್ಟಕರ್ಮಗಳ ನಾಶಕನೂ ಸಂನ್ಯಾಸಿ ಎನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಅಧ್ಯಾಪನ ಮತ್ತು ಉಪದೇಶವನ್ನು ಗೃಹಸ್ಥರು ಮಾಡುತ್ತಾ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಪುನಃ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯ ಪ್ರಯೋಜನವೇನು?

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಸತ್ಯೋಪದೇಶವನ್ನು ಎಲ್ಲ ಆಶ್ರಮಸ್ಥರೂ ಮಾಡಲಿ ಮತ್ತು ಕೇಳಲಿ. ಆದರೆ ಎಷ್ಟು ಅವಕಾಶ ಮತ್ತು ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತತ್ವ ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಿರುತ್ತದೋ, ಅಷ್ಟು ಗೃಹಸ್ಥರಿಗೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಹೌದು ; ಯಾರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಾಗಿದ್ದಾರೋ ಅವರ ಕರ್ತವ್ಯವೇ ಪುರುಷರು ಪುರುಷರಿಗೂ ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಯರು ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೂ ಸತ್ಯೋಪದೇಶ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಓದಿಸುವುದಾಗಿದೆ. ಸಂನ್ಯಾಸಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಪರ್ಯಟನದ ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೋ, ಅಷ್ಟು ಗೃಹಸ್ಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೇ ಮೊದಲಾದವರಿಗೆ ಎಂದಿಗೂ ಸಿಕ್ಕಲಾರದು. **ಯಾವಾಗ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ವೇದವಿರುದ್ಧವಾದ ಆಚರಣಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೋ, ಆಗ ಅವರ ನಿಯಂತ್ರಣ ಕರ್ತೃವು ಸಂನ್ಯಾಸಿಯೇ ಆಗಿರುತ್ತಾನೆ.** * ಆದುದರಿಂದ, ಸಂನ್ಯಾಸದ ಇರುವಿಕೆ ಉಚಿತವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- "**ಏಕರಾತ್ರಿಂ ವಸೇದ್ಗ್ರಾಮೇ**"- ಈ ಮೊದಲಾದ ವಚನಗಳಿಂದ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯು ಒಂದು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಒಂದು ರಾತ್ರಿ ಮಾತ್ರ ಇರಬೇಕು; ಹೆಚ್ಚು ನಿವಾಸ ಮಾಡಬಾರದು - ಎಂದು ತಿಳಿದುಬರುವುದಿಲ್ಲವೇ?

ಉತ್ತರ:- ಈ ಮಾತು ಸ್ವಲ್ಪ ಅಂಶದಲ್ಲಿಯೇನೋ ಒಳ್ಳೆಯದು. ಏಕೆಂದರೆ - ಒಂದೇ ಕಡೆ ವಾಸಮಾಡುವುದರಿಂದ ಜಗತ್ತಿನ ಉಪಕಾರ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಆಗಲಾರದು. ಮತ್ತು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸ್ಥಾನದ ಅಭಿಮಾನ ಕೂಡ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ. ರಾಗದ್ವೇಷವೂ ಅಧಿಕವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ಒಂದೇ ಸ್ಥಾನಮಾನದಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ವಿಶೇಷವಾದ ಉಪಕಾರವಾಗುವುದಾದರೆ, ಇರಬಹುದು. ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ, ಜನಕರಾಜನ ಹತ್ತಿರ ನಾಲ್ಕು ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳವರೆಗೆ ಪಂಚಶಿಖಿನೇ ಮೊದಲಾದವರೂ, ಮತ್ತು ಬೇರೆ ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳು ಅದೆಷ್ಟೋ ವರ್ಷಗಳವರೆಗೂ, ನಿವಾಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಮತ್ತು "ಒಂದೇ ಕಡೆ ಇರಬಾರದು"- ಎಂಬ ಈ ಮಾತನ್ನು, ಆಧುನಿಕ ಪಾಷಂಡೀ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಕರು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ - ಸಂನ್ಯಾಸಿಯು ಒಂದೇ ಕಡೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವನಾದರೆ, ತಮ್ಮ ಪಾಷಂಡ ನುಚ್ಚುನೂರಾಗಿ, ಹೆಚ್ಚು ವರ್ಧಿಸಲಾರದು - ಎಂಬುದು ಅವರ ಭಾವನೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಯತೀನಾಂ ಕಾಂಚನಂ ದದ್ಯಾತ್ತಾಂಬೂಲಂ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಣಾಮ್ ।

ಚೋರಾಣಾಮಭಯಂ ದದ್ಯಾದ್ಯೋ ನರೋ ನರಕಂ ವ್ರಜೇತ್ ॥

ಈ ಮೊದಲಾದ ವಚನಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯ, ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳಿಗೆ ಯಾವನು ಚಿನ್ನದ ದಾನ ಮಾಡುವನೋ, ಆ ದಾತೃವು ನರಕವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ - ಎಂಬುದಾಗಿದೆ.

ಉತ್ತರ:- ಈ ಮಾತು ಕೂಡ ವರ್ಣಾಶ್ರಮ ವಿರೋಧಿಗಳೂ, ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕರೂ ಮತ್ತು ಸ್ವಾರ್ಥಸಾಧಕರೂ ಆದ ಪೌರಾಣಿಕರಿಂದ ಕಲ್ಪಿತವಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ - "ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳಿಗೆ ಧನ ಸಿಕ್ಕಿದರೆ, ಅವರು ನಮ್ಮ ಖಂಡನವನ್ನು ಬಹಳವಾಗಿ ಮಾಡಬಲ್ಲವರಾಗುವರು. ಮತ್ತು ನಮಗೆ ಹಾನಿಯುಂಟಾಗುವುದು. ಮತ್ತು ಅವರು ನಮ್ಮ ಅಧೀನದಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಭಿಕ್ಷೆಯೇ ಮೊದಲಾದ ವ್ಯವಹಾರಗಳು ನಮ್ಮ ಅಧೀನದಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೆ, ಹೆದರುತ್ತಾ ಇರುವರು" - ಎಂದೇ ಅವರ ಭಾವನೆ. ಮೂರ್ಖರಿಗೂ ಮತ್ತು ಸ್ವಾರ್ಥಿಗಳಿಗೂ ದಾನ ಕೊಡುವುದರಲ್ಲಿ ಪುಣ್ಯವಿದೆಯೆಂದೂ ನೀವು ತಿಳಿಯುತ್ತೀರಿ ; ಹೀಗಿರುವಾಗ, ವಿದ್ವಾಂಸರೂ ಮತ್ತು ಪರೋಪಕಾರಿಗಳೂ ಆದ ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳಿಗೆ ಕೊಡುವುದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ದೋಷವೂ ಆಗಲಾರದು. ನೋಡಿರಿ:-

ವಿವಿಧಾನಿ ಚ ರತ್ನಾನಿ ವಿವಿಕ್ತೇಷೂಪಪಾದಯೇತ್ ॥ (ಮನು:- ೧೧.೬)

"ನಾನಾ ವಿಧದ ರತ್ನ, ಸುವರ್ಣ ಮೊದಲಾದ ಧನವನ್ನು, (ವಿವಿಕ್ತೇಷು) ಎಂದರೆ ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು". - ಎಂದಿದ್ದಾನೆ ಮನು ; ಮತ್ತು ನಿಮ್ಮ ಆ ಶ್ಲೋಕವೂ ಅನರ್ಥಕವೇ ಆಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ - ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳಿಗೆ ಚಿನ್ನವನ್ನು ಕೊಡುವುದರಿಂದ ಯಜಮಾನನು ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವನಾದರೆ, ಬೆಳ್ಳಿ , ಮತ್ತು, ವಜ್ರ- ಮೊದಲಾದುವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗುವನೇ?

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಈ ಪಂಡಿತರು ಇದನ್ನು ಪಠಿಸುವಾಗ ಮರೆತರು. ಇದು - "**ಯತಿಹಸ್ತೇ ಧನಂ ದದ್ಯಾತ್**" - ಎಂದಿದೆ . ಎಂದರೆ - ಯಾವನು ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಧನವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾನೋ, ಅವನು ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

---

* ಇಂದು ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳೇ ಗೃಹಸ್ಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಅಂಜುವುದು ಎಷ್ಟು ಶೋಚನೀಯ ?

ಉತ್ತರ :– ಈ ವಚನವನ್ನೂ ಕೂಡ ಅವಿದ್ವಾಂಸನು ಕಪೋಲಕಲ್ಪನೆಯಿಂದ ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಏಕೆಂದರೆ - ಕೈಯಲ್ಲಿ ಧನಕೊಡುವುದರಿಂದ ದಾತೃವು ಹೋಗುವನಾದರೆ, ಪಾದದ ಮೇಲೆ ಇಡುವುದರಿಂದ, ಅಥವಾ ಗಂಟುಕಟ್ಟಿಕೊಡುವುದರಿಂದ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗುವನೇ? ಆದುದರಿಂದ, ಇಂತಹ ಕಲ್ಪನೆ ಒಪ್ಪಲು ಯೋಗ್ಯವಾದುದಲ್ಲ. ಆಹುದು; ಸಂನ್ಯಾಸಿಯು ಯೋಗಕ್ಷೇಮಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ, ಕಳ್ಳರೇ ಮೊದಲಾದವರಿಂದ ಪೀಡಿತನಾಗಬಹುದು. ಮತ್ತು ಮೋಹಿತನೂ ಆಗಬಹುದು - ಎಂಬುದೇನೋ ಸರಿಯೇ. ಆದರೆ, ಯಾವನು ವಿದ್ವಾಂಸನಾಗಿರುತ್ತಾನೋ, ಅವನು ಅಯುಕ್ತವಾದ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಮಾಡಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ; ಮೋಹದಲ್ಲಿಯೂ ಸಿಕ್ಕುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ- ಅವನು ಮೊದಲು ಗೃಹಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಅನುಭವಿಸಿರುತ್ತಾನೆ; ಅಥವಾ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಂಡಿರುತ್ತಾನೆ. ಮತ್ತು ಯಾವನು ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯದಿಂದಲೇ (ಸಂನ್ಯಾಸಿ) ಆಗಿರುತ್ತಾನೋ, ಅವನು ಪೂರ್ಣ ವೈರಾಗ್ಯಯುಕ್ತನಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಎಂದಿಗೂ ಮೋಹಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ.

ಪ್ರಶ್ನೆ :– ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯು ಬಂದರೆ, ಅಥವಾ (ಅವನಿಗೆ) ಊಟ ಮಾಡಿಸಿದರೆ, ಪಿತೃಗಳು ಓಡಿ ಹೋಗುವರು ಮತ್ತು ನರಕದಲ್ಲಿ ಬೀಳುವರು - ಎಂದು ಜನರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಉತ್ತರ :– ಮೊದಲಾಗಿ, ಮೃತರಾದ ಪಿತೃಗಳ ಆಗಮನ ಮತ್ತು ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಶ್ರಾದ್ಧ ಮೃತರಾದ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಲಭಿಸುವುದೇ ಅಸಂಭವ ಮತ್ತು ವೇದಗಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ಯುಕ್ತಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಮಿಥ್ಯೆಯಾಗಿದೆ. ಮತ್ತು ಬರುವುದೇ ಇಲ್ಲವಾದಾಗ, ಓಡಿಹೋಗುವವರು ಯಾರು? ತಮ್ಮ ಪಾಪ - ಪುಣ್ಯಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ, ಈಶ್ವರನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಮರಣಾನಂತರ ಜೀವರು ಜನ್ಮವೆತ್ತುವಾಗ, ಅವರ ಬರುವಿಕೆ ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಬಲ್ಲದು? ಆದುದರಿಂದ , ಈ ಮಾತೂ ಕೂಡ ಉದರಾರ್ಥಿಗಳಾದ ಪೌರಾಣಿಕರ ಮತ್ತು ವೈರಾಗಿಗಳ ಮಿಥ್ಯಾ ಕಲ್ಪನೆಯೇ ಆಗಿದೆ. ಆಹುದು ; ಎಲ್ಲಿ ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳು ಹೋಗುವರೋ ಅಲ್ಲಿ, ಈ ಮೃತರ ಶ್ರಾದ್ಧದ ಮಾಡುವಿಕೆ ಎಂಬ ಪಾಷಂಡ ವೇದಗಳೇ ಮೊದಲಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ದೂರಕ್ಕೆ ಓಡಿಹೋಗುವುದು - ಎಂಬುದೇನೋ ಸರಿ.

ಪ್ರಶ್ನೆ:– ಯಾವನು ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯದಿಂದ ಸಂನ್ಯಾಸ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವನೋ, ಅವನ ನಿರ್ವಾಹ ಕಷ್ಟದಿಂದ ಆಗುವುದು ಮತ್ತು ಕಾಮದ ನಿರೋಧವೂ ಕೂಡ ಅತಿ ಕಠಿಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಗೃಹಾಶ್ರಮ, ವಾನಪ್ರಸ್ಥ - ಇವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿ, ಯಾವಾಗ ವೃದ್ಧನಾಗುವನೋ, ಆಗಲೇ ಸಂನ್ಯಾಸ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಉತ್ತರ:– ಯಾವನು ನಿರ್ವಹಿಸಲಾರನೋ, ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಲಾರನೋ, ಅವನು ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯದಿಂದ ಸಂನ್ಯಾಸ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಆದರೆ ಯಾವನು ನಿಗ್ರಹಿಸಬಲ್ಲನೋ, ಅವನೇತಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು? ಯಾವ ಪುರುಷನು ವಿಷಯದ ದೋಷಗಳನ್ನೂ ಮತ್ತು ವೀರ್ಯಸಂರಕ್ಷಣದ ಗುಣಗಳನ್ನೂ ತಿಳಿದಿರುತ್ತಾನೋ, ಅವನು ವಿಷಯಾಸಕ್ತನಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಅವನ ವೀರ್ಯವು ವಿಚಾರವೆಂಬ ಬೆಂಕಿಗೆ ಕಟ್ಟಿಗೆಯಂತಿರುತ್ತದೆ : ಎಂದರೆ ಅದರಲ್ಲಿಯೇ ವ್ಯಯವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಹೇಗೆ ವೈದ್ಯನ ಮತ್ತು ಔಷಧಗಳ ಆವಶ್ಯಕತೆ ರೋಗಿಗೆ ಇರುತ್ತದೋ, ಹಾಗೆ ರೋಗರಹಿತನಿಗೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ, ಇದೇ ರೀತಿ ಯಾವ ಪುರುಷನಿಗೆ ಅಥವಾ ಸ್ತ್ರೀಗೆ ವಿದ್ಯಾ, ಧರ್ಮವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಸಮಸ್ತ ಜಗತ್ತಿನ ಉಪಕಾರ ಮಾಡುವುದೇ ಉದ್ದೇಶ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೋ, ಅವನು ಅಥವಾ ಅವಳು ಪಂಚಶಿಖ ಮೊದಲಾದ ಪುರುಷರೂ ಮತ್ತು ಗಾರ್ಗಿ- ಮೊದಲಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರೂ ಇದ್ದಂತೆ, ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಇರಬಹುದು. ಆದುದರಿಂದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿರುವವರು ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳಾಗುವುದು ಉಚಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಅನಧಿಕಾರಿಯು ಸಂನ್ಯಾಸ ಸ್ವೀಕಾರ ಮಾಡುವನಾದರೆ, ತಾನೂ ಮುಳುಗುವನು; ಮತ್ತು ಅನ್ಯರನ್ನೂ ಮುಳುಗಿಸುವನು. ಹೇಗೆ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾದ ರಾಜನು 'ಸಮ್ರಾಟ' ನಾಗಿರುತ್ತಾನೋ, ಹಾಗೆ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯು 'ಪರಿವ್ರಾಟ' ನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ, ವಿಶೇಷತಃ ರಾಜನು ತನ್ನ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ತನ್ನ ಸಂಬಂಧಿಗಳ ನಡುವೆ ಸತ್ಕಾರವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಸಂನ್ಯಾಸಿಯು ಎಲ್ಲೆಡೆಯೂ ಪೂಜಿತನಾಗುತ್ತಾನೆ.

ವಿದ್ವತ್ತ್ವಂ ಚ ನೃಪತ್ವಂಚ ನೈವ ತುಲ್ಯಂ ಕದಾಚನ ।

ಸ್ವದೇಶೇ ಪೂಜ್ಯತೇ ರಾಜಾ ವಿದ್ವಾನ್ ಸರ್ವತ್ರ ಪೂಜ್ಯತೇ ॥

ಇದು ಚಾಣಕ್ಯನೀತಿಶಾಸ್ತ್ರದ ಶ್ಲೋಕವಾಗಿದೆ. ವಿದ್ವಾಂಸನ ಮತ್ತು ರಾಜನ ಸಮತ್ವ ಎಂದಿಗೂ ಆಗಲಾರದು. ಏಕೆಂದರೆ - ರಾಜನು ತನ್ನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಮಾನ ಮತ್ತು ಸತ್ಕಾರ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ವಿದ್ವಾಂಸನು ಸರ್ವತ್ರ ಮಾನ- ಗೌರವಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ, ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಯಲು , ಸುಶಿಕ್ಷಣ ಗ್ರಹಿಸಲು ಮತ್ತು ಬಲಯುಕ್ತನಾಗುವುದೇ ಮೊದಲಾದುದಕ್ಕಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ, ಎಲ್ಲ

ಬಗೆಯ ಉತ್ತಮ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಗೃಹಸ್ಥ, ವಿಚಾರ, ಧ್ಯಾನ ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ವರ್ಧಿಸಲು ತಪಶ್ಚರ್ಯೆಗಾಗಿ ವಾನಪ್ರಸ್ಥ ಮತ್ತು ವೇದಗಳೇ ಮೊದಲಾದ ಸತ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಪ್ರಚಾರ, ಧರ್ಮ ವ್ಯವಹಾರದ ಸ್ವೀಕಾರ ಮತ್ತು ದುಷ್ಟ ವ್ಯವಹಾರದ ತ್ಯಾಗ, ಸತ್ಯೋಪದೇಶ ಮತ್ತು ಸರ್ವರನ್ನೂ ಸಂದೇಹರಹಿತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದು - ಮೊದಲಾದುದಕ್ಕಾಗಿ ಸಂನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮವಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ಯಾರು ಈ ಸಂನ್ಯಾಸದ ಮುಖ್ಯ ಧರ್ಮವಾದ ಸತ್ಯೋಪದೇಶ ಮೊದಲಾದುವನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಅವರು ಪತಿತರು ಮತ್ತು ನರಕಗಾಮಿಗಳಾಗುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ, ಸತ್ಯೋಪದೇಶ, ಶಂಕಾಸಮಾಧಾನ, ವೇದಗಳೇ ಮೊದಲಾದ ಸತ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಅಧ್ಯಾಪನ ಮತ್ತು ವೇದೋಕ್ತಧರ್ಮದ ವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಪ್ರಯತ್ನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಸಮಸ್ತ ಜಗತ್ತಿನ ಉನ್ನತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿರುವುದು ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳಿಗೆ ಉಚಿತವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ:- ಯಾರು ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳಿಂದ ಬೇರೆಯಾದ ಸಾಧುಗಳು, ವೈರಾಗಿಗಳು, ಗೋಸಾಯಿಗಳು, ಖಾಖಿಗಳು* ಮೊದಲಾದವರು ಇದ್ದಾರೋ, ಅವರೂ ಸಂನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಎಣಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾರೋ, ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೋ?

ಉತ್ತರ:- ಇಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ - ಅವರಲ್ಲಿ ಸಂನ್ಯಾಸದ ಒಂದು ಲಕ್ಷಣವೂ ಇಲ್ಲ. ಅವರು ವೇದವಿರುದ್ಧವಾದ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೃತ್ತರಾಗಿ, ವೇದಕ್ಕಿಂತ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ತಮ್ಮ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಆಚಾರ್ಯರುಗಳ ವಚನಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪುತ್ತಾರೆ ; ಮತ್ತು ಕೇವಲ ತಮ್ಮ ಮತದ ಪ್ರಶಂಸೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮಿಥ್ಯಾ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡು, ತಮ್ಮ ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ ಬೇರೆಯವರನ್ನೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮತಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಸುಧಾರಣೆ ಮಾಡುವುದಂತೂ ದೂರವೇ ಉಳಿಯಿತು; ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಕೂಲವಾಗಿ ಜಗತ್ತನ್ನು ಭ್ರಾಂತಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಸಿ, ಅಧೋಗತಿಗೆ ಈಡುಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಸ್ವಾರ್ಥವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಇವರನ್ನು ಸಂನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಎಣಿಸಲಾರೆವು. ಆದರೆ - ಇವರು ಪರಿಪಕ್ವ ಸ್ವಾರ್ಥಶ್ರಮಿಗಳಂತೂ ಅಹುದೇ ಅಹುದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಏನೂ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಯಾವುದರಿಂದ ತಮಗೂ ಮತ್ತು ಸಮಸ್ತ ಜಗತ್ತಿಗೂ, ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ - ಎಂದರೆ ಈಗಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ, ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ - ಎಂದರೆ, ಮುಂದಣ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ, ಸ್ವರ್ಗದ - ಎಂದರೆ ಸುಖದ ಅನುಭವವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತಾರೋ, ಅಂತಹ, ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಯಾರು ಸ್ವತಃ ನಡೆಯುತ್ತಾ, ಸಮಸ್ತ ಜಗತ್ತನ್ನೂ ನಡೆಯಿಸುತ್ತಾರೋ, ಆ ಧರ್ಮಾತ್ಮರಾದ ಜನರೇ ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳು ಮತ್ತು ಮಹಾತ್ಮರು ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ.

ಹೀಗೆ ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಸಂನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮದ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಬರೆದೆವು. ಈಗ ಇದರಿಂದ ಮುಂದಕ್ಕೆ ರಾಜ - ಪ್ರಜಾ ಧರ್ಮದ ವಿಷಯ ಬರೆಯಲ್ಪಡುವುದು.

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ದಯಾಂದಸರಸ್ವತೀ ಸ್ವಾಮಿಕೃತೇ ಸತ್ಯಾರ್ಥಪ್ರಕಾಶೇ

ಸುಭಾಷಾವಿಭೂಷಿತೇ ವಾಸಪ್ರಸ್ಥ-ಸಂನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮವಿಷಯೇ

ಪಂಚಮಃ ಸಮುಲ್ಲಾಸಃ ಸಂಪೂರ್ಣಃ

* ಬೂದಿಬಡುಕರು, ಮಣ್ಣನ್ನು ಮೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವವರು.